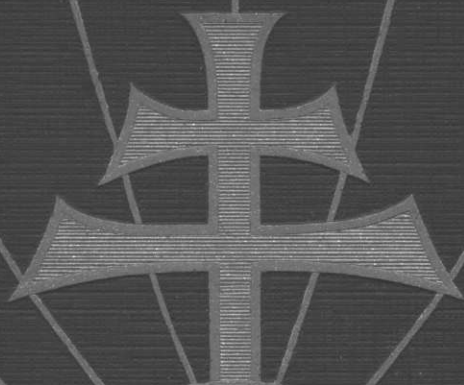

KATOLÍCKE
SLOVENSKO

833 - 1933

SV. OTEC, PIUS XI.

K A T O L Í C K E S L O V E N S K O

NA PAMIATKU TISÍCSTOROČNÉHO JUBILEA
BLAŽENÉHO ZVESTOVANIA KRISTOVEJ VIERY
NÁŠMU NÁRODU SLOVENSKÉMU, KEĎ
ZALOŽIL PRVÚ KREŠŤANSKÚ
SVÄTYŇU SLOVENSKÝ
KNIEŽA PRIBINA
V NITRE

8 3 3 - 1 9 3 3

VYDAL SPOLOK SV. VOJTECHA
TRNAVA

N I H I L O B S T A T

Dr. Josephus Janda m. p.

prael., censor

N. 3536/1933

I M P R I M A T U R

Tyrnaviae, 15. Maii 1933

Dr. Paulus Jantusch m. p.

eppus, admin. apostolicus.

PREDHOVOR

1100 ročná pamiatka založenia prvého kresianskeho chrámu na našich krajoch kniežatom Pribinom a jeho posvätenia Adalramom, solnohradským arcibiskupom nie je len lokálneho významu nasej staroslávnej Nitry, ale je pamiatkou plného uctenia hodnou v našom národe. Iniciatívou J. E. Dra Karola Kmeiku, biskupa nitrianskeho sa oslavuje táto pamiatka dnes v celom našom štáte, najmä však na Slovensku a dostáva popri cirkevnom i ráz celoštátny, všeslaviansky a slovensko-národný.

Pamiatka deja historicko-kultúrneho významu pre nás, nadchla slovenskú katolícku verejnosť, aby bola zvečnená i v tejto knihe.

Od blaženého závitania sv. Evangelia v našom národe prešlo 1100 rokov, plných borby, útrap, mučeníctva a práce za duševnú spásu a za kultúrne povznesenie nášho národa. Naša generácia je v šťastnom položení, že môže verejnými prejavmi nášho katolíckeho a národného presvedčenia uctiť túto pamiatku, a Spolok Sv. Vojtecha v tomto diele môže podať obraz katolíckej aktivity na Slovensku. Toto dielo sleduje dvojaký cieľ: poznai, čo máme my katolíci a oduševniť sa na ďalšiu činnosť, aby sme na podklade už jestvujúcich hodnôt sa vyvíjali čo najintenzívnejšie. Naša Katolícka Akcia sa týmto ukazuje na vonok nielen pre zaslúžené uznanie, ale i pre vzájomné povzbudenie.

Dielo sa zostavovalo pričinením všetkých složíek nášho katolíckeho verejného života. Spolok Sv. Vojtecha vyzval všetkých našich verejných činiteľov po všetkých obciach na spoluprácu a vytvoril z nej túto knihu. Sme presvedčení, že toto dielo, na ktorom sme dva roky pracovali, nie je natoľko úplné, že by nám poukázalo na všestrannú aktivitu nášho katolíckeho života v celej oblasti nášho Slovenska, lebo – i pri tom, že sme neobišli nikoho – jednako sme, čo do štatistického výkazu, z viacerých miest nevedeli dostať presnejších dát. No, dielo ostane i tak obrazom a to mohutným nášho katolíckeho života a vdačíme sa ním pamiatke našich sv. vierozvestcov, našich kultúrnych a národných dejateľov. Spolok Sv. Vojtecha ako vydavateľ praje tejto knihe šťastné putovanie, aby vzbudzovala lásku k sv. cirkvi a bola pohnútkou vytrvalej, nenáročnej kultúrnej práce za spásu duší a za kultúrne povznesenie nášho národa slovenského.

Trnava, na deň sv. Vojtecha, 1933.

JÁN POSTÉNYI

správca Spolku S v. Vojtecha

MARIAN BLAHA
biskup

PRÍVET

Verní Synovia a Dcéry v Kristu!

Prečítajte si s pozornosťou toto dielo. Nájdete v ňom drahocenné poklady náboženského, vedeckého a spoločenského života. Nielen sv. Vojtech, ale sám Spasiteľ Ježiš Kristus by s vdáčným srdcom ďakoval za práce tak velebného a mužného rázu. Ktorá svetská akcia prekonáva svoje úlohy obetavejším a vzdelanejším spôsobom? A to v čase ozaj hroznej biedy a spoločenskej rozháranosti!

Ťažká bola úloha katolíckej akcie prvého mučeníka mladého diakona sv. Štefana. Staráť sa musel o chlieb a šaty chudobných bedárov, kázal veľkolepe, ba vtiahnutý často do dišputy s gréckymi a židovsko-farizejskými filozofami, víťazil nad nimi žiarou Ducha Svätého. Závistní, rozsrdení nepriatelia vyhodili Štefana z mesta a kameňovali. On pokľakol na kolená a zvolal: »Pane, nepokladaj im to za hriech!«

Podobne riadil katolícku akciu sv. Vojtech. Kniežacou rodinou svedomite vychovaný, vzdelával sa výborne pod vedením magdeburgského arcibiskupa Adalberta. Po deväťročnom skvelom postupe, tichého charakteru hrdinský a vrelenábožný Vojtech zvolený bol jednohlasne za pražského biskupa po Ditmarovi. Ľud jasal od radosti. Sv. Vojtech ale v skromnom odeve, pešo kráčal do svojej katedrály. Nehral úlohu kniežacieho veľmoža, hromadu žobrákov stravoval každodenne, horlivým, galilejským spôsobom vychovával duše českého národa, od východu slnka do polnoci bdel nad rodinným a občianskym životom svojich polopohanských rodákov. Prácou umorený na zemi spával, s kameňom pod hlavou. Najtrápnejšie záležitosti vybavoval ľahodosťou Ježišovou, mužná pravovernosť jeho svietila, ako betlehemska hviezda, celému sboru kňazstva českej vlasti. Bola to akcia skutočne archanjelského rázu. A predsa, čo sa stalo? Po toľkých krvopotných prácach mal menej úspechu ako Kristus v Jeruzaleme. Praha sa stala Vojtechovi Kalváriou. Dľa dejepisu väčšina kňazstva a občianstva voviazla do bahna nemravnosti. V beznádejnom, zúfalom stave sv. Vojtech vybral sa na púť do Svätej Zeme. Cestou navštívil kláštor Monte Cassino. Rehoľní bratia radili mu samotu, ako jediný blahobyť. On ale poslúchnul staručkého pustovníka Sv. Nilusa a šiel do Ríma. Tu živoril päť rokov u opáta Leva, pokorne vykonával nielen náboženské a karitatívne povinnosti, ale tiež práce obyčajného druhu.

Medzitým osirotená Praha a jej vodcovia poslali dvoch mníchov ku moguntínskemu arcibiskupovi. Úpenlive prosili o návrat svojho biskupa Vojtecha, sľubovali pokánie, poslušnosť a všemožnú nápravu života. Arcibiskup zakročil v Ríme. Na rozkaz Sv. Otca vrátil sa Vojtech do Prahy. Veriaci vyhrnuli sa mu v ústrety a s poníženou oddanosťou bozkávali jeho nohy. Sv. Vojtech použil všetky lieky Sv. Pavla k duševnému uzdraveniu

Korinťanom podobných Pražanov: modlil sa, kázal, prosil, karhal, písal, hrozil, plakal. Lenže úspechu nebolo; satan pokušiteľ privolal sedem duchov horších od seba – ľud padal, Vojtech chránil a bránil, trpel, odpúšťal, čakal. Keď ale zúriví občania vborili sa do chrámu sv. Víta, vyrvali od oltára kajúcnych zbehov a ukrutne ich katovali, – sv. Vojtech odišiel do Ríma a prosil o poverenie k evangelizovaniu cudzích národov. Sv. Otec síce súhlasil, ale predsa nahovoril Vojtecha, aby ešte raz zkusil, či Praha bude bohabojnou a poslušnou. Obetavý biskup sa poddal; keďže však na zpiatočnej ceste, v kruhu cisára Otta III. sa dozvedel, že v Prahe vybuchla hrozná borba, v ktorej zavraždení boli jeho bratia kniežatá Slavníkovci – sv. Vojtech ďakoval Bohu, že rozlámal jeho pražské putá: »Dirupisti vincula mea, Tibi sacrificabo hostiam laudis!« – potom odcestoval s kňazom Radimom do Uhorska, kde nielen Maďarov, ale Slovákov, Rusinov a za Karpatmi Poliakov vyučoval v Kristovej viere a trpezlivosti. Kráľ poľský, Boleslav I. Chrabrý, bratanec sv. Vojtecha, prijal ho s veľkou úctou a radosťou. Po odumretí Róberta stal sa Vojtech v Gniezdne arcibiskupom. Neskôršie kráľ vyhovel horlivému apoštolovi a vyslal ho loďou po Visle na sever, pod ochranou čaty rytierov. Tak priplával Vojtech do Gdanska, odkiaľ len s dvoma tovarišmi putoval do Pruská. Bývalo tam pri Baltickom mori pohanské plemä, pokrvné s Litvinmi. Sv. Vojtech rozsieval semeno Božie. No, barbárski modlári so svojimi čarodejmi prepadli dobrého biskupa, usmrtili a hlavu jeho na žrdi nosili po kraji, 23-ho apríla 997. roku.

Katolícke Slovensko! Z cirkevného dejepisu načrtal som Vám katolícku akciu českého biskupa sv. Vojtecha. Mohol som Vám predstaviť katolícke dielo Gréka, sv. Jána Zlatoústeho, alebo Francúza sv. Bernarda de Clairvaux, Angličana sv. Tomáša Becketa, Taliana sv. Františka z Assisi, Španiela sv. Ignáca z Loyoly. Boli to sluhovia Boží anjelskej ctnosti, zázračného rozumu a oceľovej vôle. Lenže osobne nepracovali na Slovensku, ale v Carihrade, Paríži, Londíne a Ríme. Sv. Vojtech však, najvzdelanejší český Slovan a obetavý biskup, neúnavne chodil po slovenských rovinách a horách a cyrilometodským, mierumilovným spôsobom vychovával našich úbohých pastierov a roľníkov. Preto vstúpila sa do srdc pokolenia slovenského tradičná vďaka našich pradedov; ako poľský národ, pred 936 rokmi, uložil relikvie sv. mučeníka do katedrály gniezdnenskej a velebí Sv. Vojtecha aj dnes sťa nebeského Patróna svojej hlavnej diecézy, tak v Slovenskej Krajine slávime sv. Vojtecha nielen ako ochranca trnavského biskupstva, ale ako náboženského, kultúrneho a chlebového Vojvodu Svätovojtešského Spolku. Stotisíc verných druhov stúpa dnes pod Jeho veliteľstvom pokojným, ale udatným krokom: »Odhodili skutky temnosti a vzali na seba zbroje svetla, sú v modlitbe vytrvanliví, v súžení trpezliví, v nádeji veselí, láska ich je bez pretvarovania, radujú sa s radujúcimi, plačú s plačúcimi, dobrorečia a nepreklínajú, o telo nemajú starosti, aby bujnelo, neprotivia sa vrchnosti, obliekli si Pána Ježiša Krista« (list sv. Pavla Rimanom). Tento stotisícový pluk Spolku Sv. Vojtecha ratoval Katolícke Slovensko pred boľševizmom svojou medzinárodnou láskou k Bohu a blížnemu.

J. E. PETER CIRIACI, ARCIBISKUP TIT. TARSENKÝ, AP. NUNCIUS PRE ČSR.

Í VAŤIKANSKEHO MESTA: i. Chrám sv. Petra. 2. Pápežská bulla, ohlasující 1900 ročné jubileum nášho vykúpenia. 3. Sv.
 brana v chráme sv. Petra. 4. Nová vatikánska' obrazáreň. 5. Partia z vatikánskej obrazárne. 6. Collegium Nepomucenum boho-
 slovcov z CSR. 7. Chodba, ktorá spojuje vatikánske múzeum s obrazárňou.

DR. KAROL KORPER

SPRÁVA RÍMSKO-KATOLÍCKEJ CIRKVI

Rímsko-katolícka Cirkev je spoločnosť pokrstených ľudí, ktorí za svoju duchovnú hlavu uznávajú rímskeho pápeža.

Pápež ako Kristov námestník je teda viditeľnou hlavou Cirkvi katolíckej. Tento *primát* prechádza na každého rímskeho biskupa, ako na nástupcu sv. Petra apoštola, ktorému prvenstvo udelil sám Spasiteľ. Primát rímskeho pápeža spočíva na Božom práve, jeho všeobecné biskupstvo bolo na vatikánskom sneme vyhlásené za dogma. Moc jurisdikcie pápežovej je najvyššia a proti nej niet odvolania k inej moci.

Pápež ako hlava Cirkvi má v medzinárodnom práve dvojakú suverenitu: duchovnú a svetskú. Duchovná suverenita mu prislúcha jako najvyššej moci cirkevnej, svetská suverenita pápežova je spojená s pápežským štátom, ktorý bol vyhradený *v luteránskej smluve* dňa 11. febr. 1929, uzavretej medzi Sv. Stolicou a Talianskom. Svetské panstvo pápežovo je potrebnou zárukou pre také trvalé právne položenie, ktoré mu zabezpečuje plnú a viditeľnú neodvislosť pri plnení vznešenej úlohy vo svete. Taliansky t. zv. *garančný zákon* z r. 1871 pre túto záruku nebol dostatočný pre jeho jednostrannosť.

Pápeža *volia* kardináli v budove od vonkajšieho sveta prísne oddelenej, *konklave* zva-nej, dvojtretinovou väčšinou, a to najneskôr 19. deň po smrti pápežovej. Zvoleného pápeža korunuje najstarší kardinál – diakon.

Terajší pápež je

PIUS XI.,

hlava rímsko-katolíckej Cirkvi, nástupca sv. Petra, najvyšší arcipastier Cirkvi svätej všeobecnej, patriarcha Západu, prímas Talianska, arcibiskup rímskej provincie, suverenný panovník Vatikánskeho mesta. V rade nepretrhnutom rímskych pápežov je Sv. Otec dvesto-šesťdesiatyprvý. Jeho rodinné meno je Achilles Ratti. Narodil sa v Desio pri Miláne 31. mája 1857. Bol vysvätený za kňaza v Ríme 20. decembra 1879. Najprv bol kaplánom v Barni. Potom je profesorom bohoslovía v Miláne v rokoch 1882–1888. Od roku 1888 sa stane strážcom knihovne Ambroziánskej v Miláne. Roku 1907 bol vymenovaný za kanonika tamtiež, dostal titul preláta a stal sa riaditeľom knihovne. Roku 1912 sa presídlil do Ríma jako viceprefekt vatikánskej knihovne, neskôr sa stáva r. 1914 prefektom tejto bibliotéky, taktiež kanonikom Svätopeterskej baziliky a dostáva titul apoštolského proto-notára. V posledný rok svetovej vojny r. 1918 je apoštolským vizitátorom Poľska a Ruska, v nasledujúci rok apoštolský nuncius vo Varšave s titulom arcibiskupa. Od roku 1921 sa vrátil do Milána jako arcibiskup milánsky. V ten istý rok bol kreovaný za kardinála. Po smrti pápeža Benedikta XV. zvolili ho kardináli dňa 6. februára 1922 za pápeža.

Dňa 12. februára potom bol slávnostne korunovaný. V siedmy rok svojho panovania 20. decembra 1929 mal zlatú omšu čo 50 ročné jubileum vysvätenia.

Vatikánske mesto.

Vatikánske mesto úradným názvom »*Citta del Vaticano*« bolo dňa 11. febr. 1929 na základe lateránskej zmluvy, v ktorej taliansky štát sa zriekol svojej suverenity nad vatikánskou štvrtťou, proklamované Sv. Ocom Piom XI. za neodvislý slobodný štát, ktorého suverenným panovníkom je pápež. Štát tento má 44 hľ pôdy, obyvateľov má nateraz vyše 700. Je teda tým najmenším štátom sveta, avšak jeho panovník patrí medzi veľmoci podľa svojho postavenia. Pápež je absolútnym monarchom tohoto štátu. Na čele štátnej správy stojí pápežom vymenovaný a len jemu zodpovedný *guvernér*, ktorý má pri sebe *generálnu štátnu radu*, tiež pápežom zostavenú.

Policajnú službu konajú pápežskí žandári. *Vojsko* má iba čestnú funkciu a pozostáva zo *švajčiarskej gardy*, ktorá tvorí telesnú stráž pápežovu, z *gardy šľachticov* a z *palatinskej gardy*, ktorá funguje len pri väčších slávnostiach. Vatikánske mesto má svoje samostatné správne odvetvia a svoj vlastný peniaz. Má svoju železničnú trať, poštovú, telegrafnú, telefónnu a rádiovú stanicu, ktorými sa bezprostredne spája s ostatným svetom.

Mimo štátu vatikánskeho sú ešte niektoré kostoly a budovy, ktoré majú exterritorialitu jako majetok pápežského štátu.

Pápežská diplomacia.

V diplomatických stykoch zastupujú Sv. Stolicu v iných štátoch *nunciatúry a delegatúry*. Diplomatický charakter majú predne nunciatúry.

Nunciatúry sú dvojakeho stupňa: 1. triedy a 2. triedy. Nunciatúry 1. triedy sú v Paríži, Madride, Berlíne, Varšave, Lisabone (predtým aj vo Viedni, teraz aj v Ríme u talianskej vlády), toto sú kardinálske postavenia. Ostatné nunciatúry sú 2. triedy.

Menom *internunciatúry* sa označujú všetky stále zastupiteľstvá pápežove diplomatické, ktoré sú v štátoch menších.

Po vojne pápežské zastupiteľstvo sa dožilo neobyčajného rozvoja v štátoch sveta, takže dnes má Sv. Stolica na 34 diplomatických staníc, asice 23 nunciatúr a 11 internunciatúr.

Nunciatúry majú tieto štáty: Argentína, Bavorsko, Belgicko, Bolivia, Brazília, Chile, Československo, Nemecká ríša, Francúzsko, Kolumbia, Jugoslavia, Maďarsko, Rakúsko, Paraguay, Peru, Poľsko, Portugalia, Prusko (person. únia s nem. ríšou), Rumunsko, Švajčiarsko, Španielsko, Taliansko, Venezuela.

Internunciatúry majú: Haiti, Holandia, Litvania, Luxemburg, Str. America atď.

Nuncius je všade starešinom, *doyenom* diplomatického sboru. Jeho politickou úlohou je prostredkovať diplomatické styky medzi Sv. Stolicou a štátom, u ktorého je akreditova-

ný, cirkevnou úlohou však dozerať nad cirkevnými pomerami štátu a informovať Sv. Stolicu, bez toho, žeby obmedzoval právomoc biskupov. Pomocní úradníci nuncijsov sa menujú *uditori*.

Dotyčné štáty majú zas vyslancov u Sv. Stolicy, alebo aspoň poverencov (*chargé d'affaires*).

Apoštolským nuncijsom v Prahe je jeho excelencia ndp. arcibiskup titul.

PETER CIRIACI.

<

Narodil sa v Ríme 2. dec. 1885, je doktorom filozofie, bohoslovie a kanonického práva. Vysvätený bol za kňaza r. 1909- Najprv bol profesorom bohoslovie v Ríme, ale pritom zastával úrady aj v Kúrii. Neskôr sa stal podsekretárom Kongregácie pre mimoriadne cirk. veci. R. 1927 bol poslaný do Prahy, aby urovnal spory medzi Sv. Stolicou a vládou čsl. Výsledkom jeho práce bolo uzavretie dočasnej dohody, t. zv. »Modus vivendi«. Msgr. Ciriaci bol nato vymenovaný za apošt. nuncijsa a 18. marca 1928 vysvätený za titul, arcibiskupa farského.

Kardináli.

Kardináli sú radcami a bezprostrednými spolupracovníkmi pápeža vo spravovaní Cirkvi. Boli to pôvodne rímski správcovia fár a kostolov (kardináli-presbyteri), sedem diakonov rímskych, sociálno-karitatívnou prácou poverených (kardináli-diakoni) a sedem biskupov z okolia rímskeho (kardináli-biskupi). Teraz ich počet nie je nikdy nad 70. *Tvorí sa sbor kardinálov*, ktorého predstavený je *dekan*, ktorý je najstarší kardinálskou hodnosťou medzi t. zv. suburbikánnymi kardinálmi.

Kardinálov menuje pápež. Teraz asi polovica kardinálov pozostáva z Talianov, druhá z iných národností. Ich oslovenie je, ako skutočných kniežat Cirkvi: »Eminentissime princeps!« Titul: »Vaša eminencia!«

Najvýznamnejšie právo kardinálov je voľba pápeža. Okrem toho majú mnoho čestných práv a výsad.

KURIA.

Kúria, Curia Romana, rímska kúria je súbor ústredných úradov, ktoré stoja pápežovi vo spravovaní Cirkvi k dispozícii. Kúria pozostáva z 11 kardinálskych kongregácií, z 3 súdov a z iných úradov.

A. Kardinálske kongregácie.

Sú to akoby ministerstvá, určené pre jednotlivé odbory cirkevné. Pozostávajú z kardinálov, z čom medzi ktorých jeden je prefekt (akoby minister) kongregácie. Okrem kardi-

nálov sú v každej rímskej kongregácii assessori, konzultori a notári s potrebným personálom.

1. Congregatio sancti Officii. Je určená pre ochranu vierouky a mravouky. Jej prefektom je sám pápež.

2. Congregatio Consistorialis = Kongr. konzistoriálna pripravuje veci pre konzistóriá. Sem patria rozdelenie, tvorenie nových biskupstiev, navrhovanie nových biskupov, osobné veci vysokej cirkevnej správy. Ona vykonáva najvyšší dozor nad spravovaním biskupov. Aj tejto kong. prefektom je sám pápež.

3. C. de disciplína Sacramentorum = Kongregácia pre sviatosti. Sem patria veci ohľadom vysluhovania sviatostí, dišpenzácie od manželských prekážok atď.

4. C. Concilii, ktorej je sverená najvyššia správa disciplinárna svetského duchovenstva a laikov, taktiež najvyšší dozor nad klérom, počnúc od kanonikov nižšie.

5. C. de religiosis = Kongr. pre rehoľníkov, ku ktorej patria všetky veci, týkajúce sa rehoľného života.

6. C. de propaganda fide = Kongr. pre rozširovania viery, do kompetencie, ktorej sú zadelené všetky veci misií.

7. C. Rituum = Kongr. pre obrady. Táto kongregácia sa zaoberá bohoslužbami a má na starosti vyhlásenia za blahoslavených a svätých.

8. Congregatio Caeremonialis je určená pre bohoslužby a ceremónie v pápežskom dvore.

9. Congr. pro negotiis ecclesiasticis extraordinariis = Kongr. pre mimoriadne cirkevné veci. Toto je veľmi významná kongregácia, nakoľko sem patria všetky cirkevno-politické veci, najmä vyjednávania so štátmi ohľadom zakladania nových biskupstiev, vymenovania nových biskupov atď. Prefektom tejto kongregácie je kardinál štátny sekretár.

10. Congr. de Seminariis et Universitatibus = Kongr. pre semináre a univerzity, ktorá má najvyšší dozor a správu nad vysokými školami cirkevnými aj rehoľnými.

11. Congr. pro Ecclesia Orientali = Kongr. pre východnú cirkev, ktorej prefektom je sám pápež, pojednáva veci všetkých sjednotených východných cirkví.

Popri týchto kongregáciách funguje ešte *C. Fabricae S. Petri*, t. j. majetková správa Svätopeterského chrámu, ďalej tri pápežské komisie:

- a) pre autentický výklad cirkevného zákonníka,
- b) pre veci biblického štúdia,
- c) pre revíziu textu sv. písma, Vulgáty.

B. Rímske cirkevné súdy. (Tribunalia.)

1. Sacra Poenitentiaria je súd, určený výlučne pre čisto internú, duševnú oblasť, (fórum internum), zvl. pre veci, ktoré sa vybavujú za ochrany spovedného tajomstva.

2. Rota Romana je najvyšším riadnym civilným súdom Cirkvi, ktorý pracuje s 12 auditormi-sudcami pod jedným dekanom. Súdi v trojčlenných turnusoch, alebo v plénu.

3. Signatúra Apostolica je najvyšším kasačným súdom, pozostávajúcim z kardinálov. Je kompetentný vo veciach nullity a reštitúcie proti výrokom Roty Románskej. Jej výroky sú konečne platné.

C. Rímske cirkevné úrady. (Officia.)

1. Apoštolská kancelária expeduje pápežské nariadenia a bully.

2. Apoštolská datária odbavuje vymenovania vyšších beneficiátov, zvl. kanonikov, ktoré sú rezervované Sv. Stolicy.

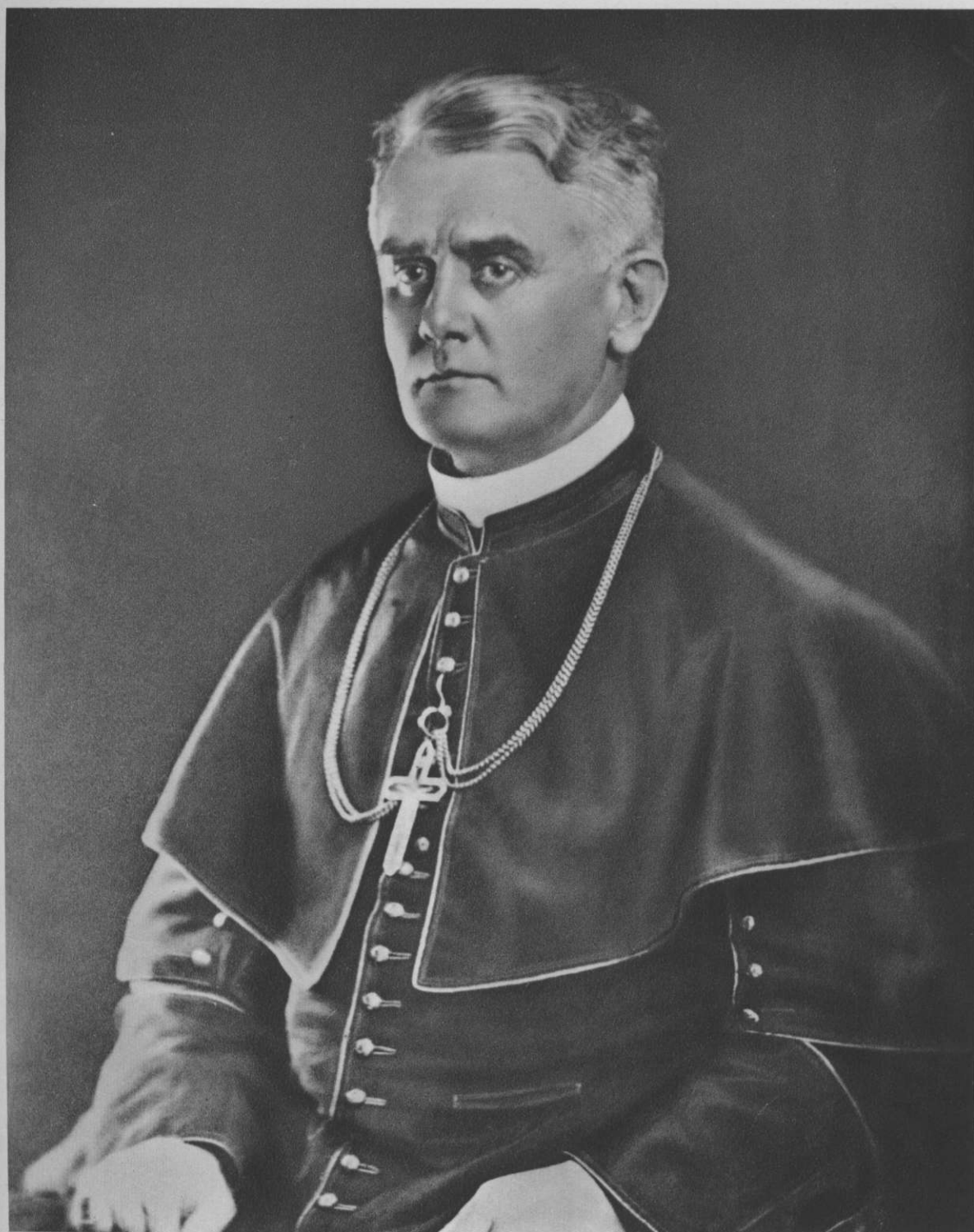
3. Apoštolská komora je najvyššou hospodárskou vrchnosťou cirkevnou. Jej prednostom je kardinál-komorník Sv. rímskej Cirkvi.

4. Štátny sekretariát je jeden z najdôležitejších úradov pod vedením kardinála-štátneho sekretára. Má tri oddelenia: pre mimoriadne cirk.-politické veci, pre riadne veci, (diplomatické styky, pomer ku štátom, rady a vyznačenia) a pre expedíciu brév pápežských.

5. Sekretariát pre listy (bréve) k panovníkom a pre listy latinské.

DR. KAROL KORPER
BISKUPSKÉ ORDINARIÁTY A DIECÉZY
NA SLOVENSKU

J. E. MONS. MARIAN BLAHA, BISKUP BANSKOBYSTRICKÝ.

KOSTOLY Z BISKUPSTVA BANSKOBYSTRICKÉHO: 1. Lopej. 2. Valca. 3. Biskupský **kostol** v Banskej Bystrici. 4. Románsky kostol Dobrá Niva. 5. Hájniky (XIII. st.) 6. Kremnica.

BISKUPSTVO: BANSKO-BYSTRICKÉ

Dejiny banskobystrickej diecézy.

Banskobystrická diecéza je nová. Bola vykrojená z arcidiecézy ostrihomskej. Na začiatku roku 1776 bola nová diecéza erigovaná bullou *pápeža Pia VI.* Dotačnú listinu vystavila Maria Terezia, v ktorej určila za dotáciu nového biskupstva panstvo svätokrížske a zároveň vymenovala aj prvých banskobystrických kanonikov. Dorast diecézy sa mal zpočiatku vychovávať v Ostrihome. Prvým biskupom za stal trnavský barón *František Berchtold*, ktorému sa nepodarilo prvé ťažkosti novej diecézy zdolať a preto II. Jozef zamýšľal diecézu zrušiť, ponúkajúc Berchtoldovi iný biskupský stolec. Avšak Berchtold vtedy v záujme jestvovania diecézy vytrval na svojom mieste a radšej sa zriekol hmotnej pomoci erárnej, aby zachránil diecézu, ktorú chceli sliať alebo s rožňavskou alebo so spišskou diecézou. Jeho nástupca *Zerdahelyi* založil v Banskej Bystrici seminár a vo Sv. Kríži n. Hronom krásnu knihovňu. Neskôr po nešťastlivom biskupovi *Rudňanskom* (1844–1850), ktorý pre nadŕžanie pohybu maďarskej neodvislosti musel sa zrieknuť biskupstva, zaujal biskupský stolec chlúba slovenského katolicizmu, biskup *Štefan Moyses*, národovec slovenský. Po ňom nasledoval *Ipolyi-Stummer*, neskôr *Imrich Bende*, potom *Karol Rimely* a *Vlk Radnay*. Tento posledný po prevrate sa utiahol do Maďarska. Prvým biskupom banskobystrickým v oslobodenej vlasti sa stal terajší arcipastier *Marian Blaha*.

Kapitula je tak stará ako diecéza. Ako dotáciu obdržala r. 1776 polovicu šahskej prepozitúry (druhá polovica bola pririeknutá rožňavskej kapitule). Má šesť členov, štyroch dignitárov a dvoch kanonikov. Za byt dostala kapitula veľké staviská bývalého jezuitského kollegia. Kanonici sú dekorovaní čestným krížom Ferdinanda V.

Ordinárius:

J. E. Msgr. MARIAN BLAHA, narodený 11. júla 1869 v Liptovskom Hrádku. Za kňaza vysvätený 29. júna 1892, za biskupa bansko-bystrického menovaný 13. novembra 1920, prekonizovaný 16. dec. 1920, za biskupa vysvätený 13. febr. 1921 v Nitre. Intronizovaný 1. marca 1921. Predseda Matice Slovenskej, predseda Literárno-vedeckého Odboru Spolku Sv. Vojtecha, predseda odboru Slovanského ústavu pre výskum Slovenska a Podkarpatskej Rusi, veliteľ rytierov Božieho Hrobu atď.

Generálny vikár:

Zoltán Halko, páp. prelát, kanonik.

Členovia kapituly:

Jozef Gurtler, veľprepošt, fán Havran, Adolf Grosch, Anton Richter, Karol Hôlszky, Zoltán Halko.

Biskupská kancelária:

Tajomník: Daniel Briedou; archivár a ceremonár: Gaípar Baiovský; aktuár: —

Ľľrad cirk. diéc. škôldozorcu:

Mons. František Mesik Vajda; výpom. fán favorka.

Profesorský sbor bohoslovnia:

Prodirektor: Zoltán Halko; profesori: Karol Hôlszky, fán favorka, Dr. Augustín Dokúpil, Dr. furaj Šimaltík, Jozef Anner.

Predstavení seminára:

Rektor: František Mesik Vajda; vicerektor:

Štefan Paldauf; spirituál: Ján Javorka; prefekti: Dr. Juraj Šimalčík, Klement Longauer.

Kňazi penzionovaní:
Emil Čerei, Štefan Čerei, Arnold Masarovií, Ján Zachar.

Kňazi v rozličných funkciách mimo pastorácie:
Andrej Brogyányi, penz. poľný kurát v Buda-
pešti; Laurinec Černý v Amerike; Jozef Dlugo-
polský, prof. nábož. v Banskej Bystrici; Franti-
šek Finda, poľný kurát, Ružomberok; Ľudovít
Gaál, penz. poľný kurát, Bratislava; Frantšek
Haspra, prof. nábož. v Kremnici; Pavel Her-
mann, duch. správca škol. bratov Močonok; Ján
Janovják, prof., Prešov; Jozef Katka, prof. vo
výsl., Hájniky; Lukái Petrái, prof. nábož., Prie-
vidza; Augustín Skalák, prof. nábož. v Ban-
skej Bystrici; Anton Šalát, poslanec, prof. ná-
bož., Hájniky; Benedikt Zeisel, prof. nábož.,
Nové Zámky.

Počet teologov:
Na V. ročníku —, na IV. ročníku —, na III.
ročníku 12, na II. ročníku 9, na I. ročníku 22.

A. Archidiakonát Katedrálny. Archidiakon: Karol Holszky.

Dekanát Banská Bystrica. Dekan Adolf Bóry.

1. Banská Bystrica. Okres: Banská Bystrica Pošta: Banská Bystrica Železnica: Banská Bystrica Fara: od roku 1255 Patrón: Mesto Banská Bystrica Filiálky: Hermanec Dolný a Horný, Hermanecfabrika, Kostiviarska, Kyncelová, Majer, Nemce, Rudlová, Sá- sová, Sv. Jakub, Ulmanka Počet veriacich: 8450 Reč: slov., nem., maď. Faru spravuje: Ján Javorka, prof. bohosl. Kapláni: Jozef Anner, prof., Klement Longauer, Dr. Peter Vajcík a Julius Krébesz	Reč: slov. Správca fary: Karol Janeček	5. Hôrnia Mičina. Okres: Banská Bystrica Pošta: Banská Bystrica Železnica: Banská Bystrica Fara: od roku 1484 Patrón: Komposesorát Filiálky: Bečov, čačin, Čerený, Dolná Mičina, Lukavice a Mólča Počet veriacich: 220 Reč: slov. Faru spravuje: Štefan Paldauf, vicerek. semin.
2. Badín. Okres: Banská Bystrica Pošta: v mieste Železnica: Vlkanová Fara: od XVI. stor. Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Sielnica a Vlkanová- Peťová Počet veriacich: 1250	3. Donovaly. Okres: Banská Bystrica Pošta: Motyčky Železnica: Ulmanka Fara: od roku 1806 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Bully, Hanesy, Mi- striky, Mišuty, Polianka, Sliačany Počet veriacich: 985 Reč: slov. Adm.: Frantiček Sliva	6. Motyčky. Okres: Banská Bystrica Pošta: v mieste Železnica: Ulmanka, alebo Korytnica Fara: od roku 1754 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Bukovec, Jergaly, Môce, Štubne, Šturec, Dô- vodné Počet veriacich: 591 Reč: slov. Farár: Ján Kallina
	4. Hájniky. Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: Sliač Fara: od roku 1556 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Hronsek, Kopec, Kováčová, Lukovo, Rybáre, Sliač, Trebula, Triduby, Veľká Lúka Počet veriacich: 900 Reč: slov. Adm.: Anton Šalát	

7. Radvaň nad Hronom.

Okres: Banská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1309
Patrón: lib. coll.
Fi'iá'ky: Eliáš, Horné Pršany, Dolné Pršany, Horný Rakytovec, Dolný Rakytovec, Kráľová, Kremnička, Malachov a Ortúty, Skubín
Počet veriacich: 1657
Reč: slov.
Farár: Jozef Búda

8. Riečka.

Okres: Banská Bystrica
Pošta: Banská Bystrica
Železnica: Banská Bystrica
Fara: od roku 1807

Patrón: Min. zemedel'stva
Počet veriacich: 441
Reč: slov.

Spravuje farár z Tajova.

9. Staré Hory.

Okres: Banská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: Ulmanka
Fara: od roku 1776
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: Dolná Turecká, Dolný Jelenec a Jelenská, Horná Turecká, Horný Jelenec a Jazero, Podkanová, Prašnica, Rybô, Rychtárová, Valentová, horáreň
Počet veriacich: 1823
Reč: slov., nem, maď.
Farár: Adolf Bóry
Kaplán: Luka jf Drozd

10. Spania Dolina.

Okres: Banská Bystrica
Pošta: Banská Bystrica
Železnica: Banská Bystrica
Fara: od roku 1254
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálka: Piesky
Počet veriacich: 810
Reč: slov.
Adm.: Anton Kmet

11. Tajov.

Okres: Banská Bystrica
Pošta: Banská Bystrica
Železnica: Banská Bystrica
Fara: od roku 1778
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: Jabriková, Kordíky, Králiky, Podlavice
Počet veriacich: 1238
Reč: slov.
Adm.: Koloman Sencek

Dekanát Brezno nad Hronom. Dekan fán Gregor.

1. Beňuš.

Okres: Brezno n. Hronom
Pošta: v mieste
Ze'eznica: Beňuš
Fara: od roku 1780
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: Bacúch, Bravacô, Filipovo, Gašperovo, Podholie, Pobišovo, Srnkovo
Počet veriacich: 3614
Reč: slov.
Adm.: Anton Lednický
Kaplán: -

2. Brezno nad Hronom.

Okres: Brezno n. Hronom
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1380
Patrón: Mesto Brezno n. H.

Fi'iálky: Bujakovo, Jarabová, Mýto
Počet veriacich: 3345
Reč: slov.
Farár: Msgr Aug. Feldmajer
Kapláni: Alojz Gocník, Andrej Plsko

3. Čierny Balog.

Okres: Brezno n. Hronom
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1786
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: Dobroč, Dolina, Fajtovo, Jánošovka, Jergovo, Krám, Komovo, Lalky, Medved'ovo, Pusto, Vydrovo, Závodie
Počet veriacich: 5887
Reč: slov.

Adm.: fán Záhora
Kaplán: Jozef Hanuska

4. Dubová.

Okres: Brezno n. Hronom
Pošta: Nemecká
Železnica: Nemecká
Fara: z XIII. stor.
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: Nemecká, Ráztoka, Zámostie
Počet veriacich: 2181
Reč: slov.
Adm.: Ján Gregor

5. Hornia Lehota.

Okres: Brezno n. Hronom
Pošta: Podbrezová
Železnica: Podbrezová
Fara: od roku 1692
Patrón: Min. zemedel'stva

Filiálka: Jazero Počet veriacich: 751 Reč: slov. Adm.: <i>Emil Dlhý</i>	Počet veriacich: 1731 Reč: slov. Farár: <i>Rudolf Málík</i>	Počet veriacich: 2500 Reč: slov. Farár: <i>Ján Ferjanec</i>
6. Hronec.	8. Podbrezová.	10. Predajňa.
Okres: Brezno n. Hronom Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1787 Patrón: Min. verejných prác Filiálky: Hrončok, Kamenistô, Osrblie, Smaltovňa, Trivody Počet veriacich: 2422 Reč: slov. Farár: <i>Ignác Lucký</i> Kaplán: <i>Anton Veselovský</i>	Okres: Brezno n. Hronom Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1911 Patrón: Min. verejných prác Počet veriacich: 2217 Filiálky: Chvatimech, Piesok, Skalica (Kameňolom), Štiavnička Reč: slov. Adm.: Sprav, kaplán z Hronca	Okres: Brezno n. Hronom Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1673 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Jašenie, Kramlište Počet veriacich: 2140 Reč: slov. Farár: <i>Eduard Majerský</i>
7. Lopej.	9. Polhora.	11. Valaská.
Okres: Brezno n. Hronom Pošta: Podbrezová Železnica: Lopej Fara: od XV. stor. Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Dolnia Lehota, Vajsková	Okres: Brezno n. Hronom Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1808 Patrón: mesto Brezno n. Hro- nom Filiálka: Michalová	Okres: Brezno n. Hronom Pošta: Podbrezová Železnica: Podbrezová Fara: od roku 1612 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálka: Bystrá Počet veriacich: 1638 Reč: slov. Adm.: <i>Andrej Grôbl</i>

Dekanát *Krupina*. Dekan *Pavel Hutýán*;
zástupca *Ján Kahay*.

1. Babina.	Fara: od XIV. stor. Patrón: lib. coll. Počet veriacich: 332 Filiálky: Breziny, Dubovo, Gunda, Kozelník, Ostrolúka Reč: slov. Administruje farár z Budče	Filiálky: Dubrav-Kráľová, Michalková, Podzámčok Reč: slov. Farár: <i>Ján Murgas</i>
2. Bacúrovo.	3. Dobrá Niva.	4. Krupina.
Okres: Zvolen Pošta: Ostrolúka Železnica: Budča	Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1254 Patrón: Min. zemedel'stva Počet veriacich: 940	Okres: Krupina Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1244 Patrón: mesto Krupina Počet veriacich: 3998 Reč: slov Farár: <i>Pavel Hutýán</i> Kaplán: <i>Jozef Huika</i>

5. Sása.	Železnica: Pliešovce-Sása Fara: od roku 1254 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Bzovská Lehôtka,	Lomno, Podskalka, Pliešovce Počet veriacich: 742 Reč: slov. Adm.: <i>Vincent Puskailer</i>
Okres: Zvolen		
Pošta: Pliešovce		

Dekanát *Lubietová.* Dekan *Jozef Kekát.*

1. Lubietová.	Reč: slov. Farár: <i>Andrej Zubrický</i>	Železnica: Banská Bystrica Fara: od roku 1886 Fatrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Šalková, Senica Počet veriacich: 1420 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Zembery</i>
Okres: Banská Bystrica Pošta: v mieste Železnica: Lučatín Fara: od roku 1379 Patrón: obec Lubietová Filiálky: Povrazník, Šajba, Trivody Počet veriacich: 470 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Kekát</i>	4. Podkonice. Okres: Banská Bystrica Pošta: Slovenská Ľupča Železnica: Slovenská Ľupča Fara: od roku 1787 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Baláže, Kalište, Priechod Počet veriacich: 2242 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Hudec</i> Kaplán: —	7. Slovenská Ľupča. Okres: Banská Bystrica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XIII. stor. Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Arx, Lučatín, Ľupčianska ulica Počet veriacich: 1745 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Sebestyén</i> Kaplán: <i>Anzelm Kapitán</i>
2. Medzibrod pri Hrone.	5. Poniky. Okres: Banská Bystrica Pošta: Poniky Železnica: Šalková Fara: od XIV. stor. Fatrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Dubravica, Oravica, Ponická-Huta Počet veriacich: 716 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Jekkel</i>	8. Sv. Ondrej pri Hrone. Okres: Brezno n. Hronom Pošta: v mieste Železnica: Brusno kúpele Fara: od roku 1503 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Brusno, Bukovec Počet veriacich: 1802 Reč: slov. Adm.: <i>Ignác Chladný</i>
Okres: Brezno n. Hronom Pošta: v mieste Železnica: Brusno kúpele Fara: od roku 1787 Patrón: Min. zemedel'stva Počet veriacich: 1218 Reč: slov. Adm.: Dr. <i>Štefan Kmet</i>	6. Selce. Okres: Banská Bystrica Pošta: Banská Bystrica	
3. Moštenica.		
Okres: Banská Bystrica Pošta: Slovenská Ľupča Železnica: Slovenská Ľupča Fara: od roku 1877 Patrón: Min. zemedel'stva Počet veriacich: 1387 Filiálka: Hiadel		

Dekanát *Zvolen.* Dekan *Karol Majthán.*

1. Budča.	Železnica: v mieste Fara: od roku 1807 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálka: Turová	Počet veriacich: 598 Reč: slov. Farár: <i>Ján Kahay</i>
Okres: Zvolen		
Pošta: v mieste		

2. Detva. Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1634 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Za Priechody, Barjacká-Stavanisko, Kostolná, Chrapková, Pod Pôjdy, Poljanky, Majerovo, Zlatno, Pod Syroň, Kriváň, Korytárky, Piešť, Stožok, Sliacková Poľana, Krivec Počet veriacich: 8800 Reč: slov. Farár: <i>Ján Štrbáň</i> Kaplán: <i>Rudolf Lehotský</i>	Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Brátková, Bratkovský Most, Hriňová, Jasenovo, Slanec, Skalisko, Uhlisko, Snohy, Záhorská Počet veriacich: 5215 Reč: slov. Expozit. Kur.: <i>Jozef Bundzel</i>	Zeleznica: Vígľaš Fara: od roku 1800 Patrón: Nábož. fond Filiálky: Častobrezia, Klkoč, Stožok, Slatina, Plešovce Počet veriacich: 2058 Reč: slov. Adm.: <i>Benedikt Mravík</i>
3. Detvianska Huta. Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: Kriváň-Detva Fara: od roku 1804 Patrón: Nábož. fond Filiálky: Mangúrovo, Stolian-sko, Zihlava, Býkovo, Čechánky, Látky, Novýsvet, Paseky, Táňovo Počet veriacich: 5194 Reč: slov. Adm.: <i>Karol Chovanták</i> Kaplán: <i>Jozef Feranec</i>	5. Očová. Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: Zvolenská Slatina Fara: od roku 1514 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Breziny, Dúbravy, Holcové majere, Hrchoľ, Želobudza Počet veriacich: 2263 Reč: slov. Farár: <i>Karol Majthán</i>	8. Zvolen. Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1244 Patrón: mesto Zvolen Filiálky: Dúbrav-Kráľova, Lieskovec, Morava Počet veriacich: 7256 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Ďurkovič</i> Kaplán: <i>Leonard Sliatan</i>
4. Hriňová. (expoziúra) Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: Kriváň Detva Fara: od roku 1909	6. Trňa. Okres: Zvolen Pošta: Budča Železnica: Budča Fara: od XIV. stor. Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Budička, Hrabiny, Huta, Kaša-Lehotka, Železná Breznica Počet veriacich: 1194 Reč: slov. Adm.: <i>Jaktib Šefčík</i>	9. Zvolenská Slatina. Okres: Zvolen Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1560 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Hajníkova, Krnô, Pastruša, Sámpor, Sebedín, Slatinka, Stožok, Vígľaš, Zolna Počet veriacich: 1843 Reč: slov. Farár: <i>František Selecký</i> Kaplán: —
7. Vígľašská Huta. Okres: Zvolen Pošta: Zvolenská Slatina		

B. Archidiakonát Nitriansky.

Archidiakon: Karol A. Medvecký.

Dekanát Bojnice.
Dekan Dr. Ján Czeizel.

1. Bojnice. Okres: Prievidza Pošta: v mieste	Železnica: Prievidza-Bojnice Fara: od roku 1400 Patrón: Panstvo bojnické Filiálky: Dolné Sutovce, Dub-	nica, Horné Sutovce, Kocúr, Kúty, Opatovce, Ukrnisko Počet veriacich: 3204 Reč: slov.
---	---	---

Farár oltámik: *Karol A. Medvecký*
Kapláni: *František Nehnevaj,*
Ondrej Kliman

2. Brezany.

Okres: Prievidza
Pošta: Nedožery
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1457
Patrón: Panstvo bojnické
Filiálky: Nedožer, Polus,
Pravenec
Počet veriacich: 2398
Reč: slov.
Farár: *Gejza Ludvig*

3. Cech.

Okres: Prievidza
Pošta: Nemecké Pravno
Železnica: Nemecké Pravno
Fara: od XIV. storočia
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Chvojnica
Počet veriacich: 2137
Reč: nem.
Spravuje sa z Nemeckého
Pravna

i. Gajdel.

Okres: Prievidza
Pošta: v mieste
Železnica: Kláštor pod Zníomom a Nemecké Pravno
Fara: od XIV. storočia
Patrón: Panstvo bojnické
Počet veriacich: 2598
Reč: nem.

Farár: *Dr. Ján Czeizel*

5. Handlová.

Okres: Prievidza
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: od XV. storočia.
Patrón: Panstvo bojnické
Filiálky: Uhoľné Bane
Počet veriacich: 9661
Reč: nem. a slov.
Farár: *Vilhelm Fejgyveres*
Kaplán:- *Ondrej Tencer*

6. Chrenovec.

Okres: Prievidza
Pošta: Veľká Čiauša
Železnica: v mieste
Fara: od XVI. storočia
Patrón: Panstvo bojnické
Filiálky: Brusno, Jalovec, Lipník, Malá Čiauša, Morovno, Veľká Čiauša
Počet veriacich: 4118
Reč: slov.
Farár: *Bartolomej Rohák*
Kaplán: *Vojtech Kamhal*

7. Koš.

Okres: Prievidza
Pošta: Prievidza
Železnica: v mieste
Fara: od XV. storočia
Patrón: Panstvo bojnické
Počet veriacich: 1458
Reč: slov.
Farár: *Ján Tordý*

8. Lazany.

Okres: Prievidza
Pošta: Nedožery
Železnica: Nedožery cez Prievidzu
Fara: od roku 1788
Patrón: oltárnik bojnický
Filiálky: Kanianka, Poruba
Počet veriacich: 2358
Reč: slov.
Farár: *Peter Brfška*

9. Nemecké Pravno.

Okres: Prievidza
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od XV. storočia
Patrón: Panstvo bojnické
Filiálky: Majzl, Solka
Počet veriacich: 2922
Reč: nem. a slov.
Farár: *Jozef Petruch*
Kaplán: —

10. Prievidza.

Okres: Prievidza
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Panstvo bojnické
Filiálky: Hradec, Malá Lehôtka, Necpaly, Veľká Lehôtka
Počet veriacich: 5704
Reč: slov.
Farár: *Mons. Anton Missúth*
Kaplán: *Emanuel Šubert*

11. Sebedražie.

Okres: Prievidza
Pošta: Prievidza
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1804
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Cigel
Počet veriacich: 1432
Reč: slov.
Farár: *Matej Griegel*

12. Tužina.

Okres: Prievidza
Pošta: Nemecké Pravno
Železnica: Nemecké Pravno
Fara: od roku 1686
Patrón: Panstvo bojnické
Počet veriacich: 3010
Reč: nem.
Farár: *Jakub Bauer*
Kaplán: —

Dekanát Oslany. Dekan Ján Brezina.

1. Bystričany. Okres: Prievidza Pošta: v mieste Železnica: Chalmová Fara: od roku 1808 Patrón: Náboženský fond Filiálka: Chalmová Počet veriacich: 1192 Reč: slov. Farár: Ján Brezina	Fara: od roku 1654 Patrón: lib. coll. Filiálky: Dolný Kamenec, Zemanské Kostolany Počet veriacich: 1862 Reč: slov. Farár: Ján Záni	Počet veriacich: 2470 Adm.: Peter Petic Kaplán: — •
2. Hornejsa. Okres: Topolčany Pošta: Oslany Železnica: Oslany Fara: od roku 1807 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Radobica Počet veriacich: 1434 Reč: slov. Farár: Ján Kuchárik	4. Malé Kršteňany. Okres: Topolčany Pošta: Šimunovany Železnica: Veľké Uherce Fara: od roku 1332 Patrón: Kapitula nitrianska a Jo2ef Salzberger Filiálka: Veľké Kršteňany Počet veriacich: 964 Reč: slov. Farár: Lukáí Berényi	6. Šimunovany. Okres: Topolčany Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: 1332 Patrón: Rodina Simonyi a náp. Jozefa Salzbergera Filiálka: Malé Uherce Počet veriacich: 993 Reč: slov. Farár: Jozef Šimurfi
3. Horný Kamenec. Okres: Prievidza Pošta: Zemanské Kostolany Železnica: Zemanské Kosto- lany	5. Oslany. Okres: Prievidza Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: 1332 Patrón: prof. univ. Dr. Nemec Filiálka: Čereňany	7. Veľké Uherce. Okres: Topolčany Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1332 Patrón: Rodina Thonet Filiálky: Kolačno, Pažiť Počet veriacich: 2652 Reč: slov. Farár: Ju/ius Kacina Kaplán: —

C. Archidiakonát Tekovský.

Archidiakon: Rudolf Rusko.

Dekanát Kremnica. Dekan Alexander Buocz.

1. Blaufuss. Okres: Kremnica Pošta: Kremnica Železnica: Kremnica Fara: od roku 1807 Patrón: mesto Kremnica Filiálky: — Počet veriacich: 672 Reč: nem. Adm.: Vojtech Felix	2. Jalná. Okres: Kremnica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1767 Patrón: Čsl. ministerstvo ze- medel'stva Filiálky: Hronská-Brez- nica, Ladno a Trnavá- hora	Počet veriacich: 1514 Reč: slov. Adm.: František Horátek
		3. Jastraba. Okres: Kremnica Pošta: Kremnica Železnica: Bartoš-Lehotka Fara: od roku 1300 Patrón: biskup banskobystrický

Filiálky: Bartoš-Lehotka, Ihráč,
Kľačany, Nevoľno, Pitelová
Počet veriacich: 3186
Reč: slov.
Farár: *Jozef Švehlik*
Kaplán: —

4. Kopernica.

Okres: Kremnica
Pošta: Kremnica
Železnica: Kremnica
Fara: od roku 1440
Patrón: biskup banskobystričský
Filiálky: —
Počet veriacich: 1616
Reč: slov.
Farár: *Jozef Kotschner*

5. Kremnica.

Okres: Kremnica
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: 1200
Patrón: mesto Kremnica
Filiálky: Horná Ves,
Šváb
Počet veriacich: 4515
Reč: slov., nem.
Farár: *Ladislav Jozif*
Kaplán I.: *Chrysostom*
Haverle
Kaplán II.: —

6. Kunešovo.

Okres: Kremnica
Pošta: Kremnica
Železnica: Kremnica
Fara: od roku 1400
Patrón: mesto Kremnica
Počet veriacich: 2006
Reč: nem.
Farár: *Anton Danko*

7. Lúčky.

Okres: Kremnica
Pošta: Kremnica
Železnica: Kremnica
Fara: od roku 1810
Patrón: mesto Kremnica
Počet veriacich: 925
Reč: nem.
Farár: *Ambróz Steinhübl*

8. Piargy.

Okres: Kremnica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: 1200
Patrón: mesto Kremnica
Filiálky: Dolný Turček, Horný
Turček
Počet veriacich: 2542
Reč: nem.
Farár: *Alexander Buocz*
Kaplán: *František Rusnák*

Dekanát *Nová Baňa*. Dekan *Ondrej Kalmaníok*.

1. Brehy.

Okres: Nová Baňa
Pošta: Nová Baňa
Železnica: Nová Baňa
Fara: 1865
Patrón: polit. obec
Počet veriacich: 956
Reč: slov.
Administruje sa z Tekovskej
Breznice

2. Hliník n. Hronom,

Okres: Nová Baňa
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: 1332
Patrón: Čsl. ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálky: Bzenica, Záhorčie
Počet veriacich: 2129
Reč: slov.
Farár: *Ondrej Kalmaníok*

3. Hornie Hámry.

Okres: Nová Baňa
Pošta: v mieste
Železnica: Žarnovica
Fara: 1715
Patrón: čsl. ministerstvo zeme-
deľstva
Počet veriacich: 2764
Filiálky: Hrabíčov, Zarnovická-
Huta, Zúbkov
Reč: slov.
Adm.: *Ján Polerecký*

4. Klak.

Okres: Nová Baňa
Pošta: Hornie Hámry
Železnica: Žarnovica
Fara: od roku 1787
Patrón: čsl. ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálka: Ostrý Grúň
Počet veriacich: 1199

Reč: slov.
Adm.: *Ondrej Soják*

5. Nová Baňa.

Okres: Nová Baňa
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1230
Patrón: mesto Nová Baňa
Filiálky: Bukovina, Stará
Huta, Záhrb
Počet veriacich: 5148
Reč: slov.
Farár: *Rudolf Rusko*
Kapláni: *Mikuláš Mišík, Ján*
Skladán

6. Píla.

Okres: Nová Baňa
Pošta: Hornie Hámry
Železnica: Žarnovica
Fara: od roku 1787

Patrón: čsl. ministerstvo zeme- deľstva Počet veriacich: 2901 Reč: nem. a slov. Adm.: <i>Jozef Šimicák</i>	Fara: od roku 1784 Patrón: biskup banskobystrický Počet veriacich: 1230 Reč: slov. Farár: František Šimoni	Patrón: mesto Banská Štiavnica Filiálka: Windischleuten Počet veriacich: 1432 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Pillárik</i> Kaplán: <i>Vojtech Schumann- Hreblay</i>
7. Rudno n. Hronom.	9. Veľké Pole.	11. Žarnovica.
Okres: Nová Baňa Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1807 Patrón: čsl. ministerstvo zeme- deľstva Počet veriacich: 715 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Záh</i>	Okres: Nová Baňa Pošta: v mieste Železnica: Žarnovica Fara: od roku 1619 Patrón: pol. obec Veľké Pole Počet veriacich: 3876 Reč: nem. Adm.: <i>Ondrej Sojták</i>	Okres: Nová Baňa Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1400 Patrón: čsl. ministerstvo zeme- deľstva Filiálky: Dolnie Hámry, Hvozdnica, Lukavica, Podzámčie Počet veriacich: 4048 Reč: slov. Farár: — Kaplán: <i>Michal Balko</i>
8. Tekovská Breznica.	10. Vyhne.	
Okres: Nová Baňa Pošta: Nová Baňa Železnica: v mieste	Okres: Nová Baňa Pošta: v mieste Železnica: Bzenica - Vyhne Fara: od roku 1760	

Dekanát *Sv. Krié nad Hronom.* Dekan *Ján Longauer.*

1. Hornia Žďáňa.	Počet veriacich: 1630 Reč: slov. Farár: <i>Alexander Vajcik</i>	Filiálka: Dolnia Trnavka Počet veriacich: 1164 Reč: slov. Farár: <i>Ján Longauer</i>
Okres: Nová Baňa Pošta: Hliník n. Hronom Železnica: Hliník n. Hronom Fara: od roku 1668 Patrón: čsl. ministerstvo zeme- deľstva Filiálky: Bukovina, Dolnia Žďáňa, Trnavka Počet veriacich: 1516 Reč: slov. Adm.: <i>Pavel Majerták</i>	3. Janolehota.	5. Lutila.
	Okres: Kremnica Pošta: v mieste Železnica: Sv. Kríž n. Hronom Fara: od roku 1630 Patrón: biskup banskobystrický Počet veriacich: 2699 Reč: nem. Farár: <i>Jozef Weiterschütz</i>	Okres: Kremnica Pošta: Sv. Kríž n. Hronom Železnica: Sv. Kríž n. Hronom Fara: od roku 1563 Patrón: biskup banskobystrický Filiálka: Chlnok Počet veriacich: 1106 Reč: slov. Farár: <i>Ladislav Stiffel</i>
2. Hornie Opatovce.	4. Lovca.	6. Močiar.
Okres: Kremnica Pošta: Sv. Kríž n. Hronom Železnica: Sv. Kríž n. Hronom Fara: 1643 Patrón: Kapitula v Ostrihome Filiálka: Lehôtka pod Brehy	Okres: Kremnica Pošta: v mieste Železnica: Sv. Kríž n. Hronom Fara: od roku 1623 Patrón: biskup banskobystrický	Okres: Banská Štiavnica Pošta: Banská Štiavnica Železnica: Hronská Breznica

Fara: od roku 1782 Patrón: čsl. ministerstvo zeme- del'stva Počet veriacich: 521 Reč: slov. Adm.: <i>Mikulái Valach</i>	9. Sklenné Teplice. Okres: Nová Baňa Pošta: v mieste Železnica: Hliník n. Hronom Fara: od roku 1695 Patrón: čsl. ministerstvo zeme- del'stva Filiálka: Repište Počet veriacich: 904 Reč: slov. Adm.: <i>Ernest Lauko</i>	Patrón: biskup banskobystrický Filiálky: Kupča, Ostráhora, Kremnička, Stará Kremnička Počet veriacich: 1975 Reč: slov. Farár: <i>Daniel Briedoň</i>
7. Nová Lehota. Okres: Kremnica Pošta: Sv. Kríž nad Hronom Železnica: Sv. Kríž n. Hronom Fara: od roku 1780 Patrón: biskup banskobystrický Počet veriacich: 1486 Reč: nem. Farár: <i>Adalbert Várnai</i>	10. Slaská. Okres: Kremnica Pošta: Kremnica Fara: od roku 1616 Patrón: biskup banskobystrický Filiálka: Kosorín Počet veriacich: 1200 Reč: slov. Farár: <i>Róbert Róm</i>	12. Trubín. Okres: Kremnica Pošta: Sv. Kríž n. Hronom Železnica: Sv. Kríž n. Hronom Fara: od roku 1575 Patrón: biskup banskobystrický Filiálky: Lovčica, Prestavlk Počet veriacich: 2234 Reč: slov. Farár: <i>Julius Šitko</i> Kaplán: —•
8. Prochot. Okres: Nová Baňa Pošta: Hliník n. Hronom Železnica: Hliník n. Hronom Fara: od roku 1807 Patrón: čsl. ministerstvo zeme- del'stva Počet veriacich: 906 Reč: slov. Administruje sa z Hornej Ždáne	11. Sv. Kríž n. Hronom. Okres: Kremnica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1332	13. Vieska. Okres: Kremnica Pošta: Sv. Kríž n. Hronom Železnica: Sv. Kríž n. Hronom Fara: od roku 1851 Patrón: Kapitula ostrihomská Filiálky: Ladomer, Podhradie, šašovské Podhradie Počet veriacich: 1128 Reč: slov. Farár: <i>Michal Kocák</i>

D. Archidiakonát Turčiansky.

Archidiakon: Stanislav Kianička.

Dekanát Dolný Turiec. Dekan Ján Stiffel.

1. Háj. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: Štubnianske Teplice Železnica: Štubnianske Teplice Fara: od roku 1434 Patrón: mesto Kremnica Filiálky: Bartoška, Čremošno, Dolná Štubfia, Mutník, Štub- nianske Teplice, Tristudne a Žarnovica Počet veriacich: 499	Reč: slov. Farár: <i>Ján Stiffel</i>	Reč: nem. Farár: <i>Ludovít Holbay</i>
2. Hornia Štubňa. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1788 Patrón: mesto Kremnica Filiálka: Hornia Štubňa Počet veriacich: 3271		3. Jasenovo. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: Slovenské Pravno Železnica: Malý čepčín Fara: od roku 1808 Patrón: čsl. ministerstvo zeme- del'stva

Filiálky: Konček, Dvorec, Budiš Počet veriacich: 365 Reč: slov. Administruje sa zo Slovenského Pravna	Železnica: Malý Cepčín Fara: od roku 1332 Patrón: lib. coll. Filiálky: Briešťa, Hadcviga, Liešno, Kalamenová, Rudno, Trhanová Počet veriacich: 989 Reč: slov. a nem. Farár: <i>Ignác Leporis</i>	Patrón: Univerz. základina Filiálky: Abrahámová, Laclavá, Ležiachov, Moškovec, Ondrášová, Polerieka, Slovany Počet veriacich: 1113 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Grnácik</i>
4. Kláštor pod Znievom. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1250 Patrón: Univ. základina Filiálka: Lazany Počet veriacich: 1438 Reč: slov. a nem. Farár: <i>Ján Barúnik</i> Kaplán: Dr. <i>Jozef Straka</i>	7. Svätá Maria. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: Kláštor pod Znievom Železnica: Kláštor pod Znievom Fara: od roku 1252 Patrón: Univerz. základina Filiálky: Blázovce, Bodovice, Borcová, Jazernica, Karlová, Lehôtka, Príbovce, Rakovo, Locovce, Stariny, Vachotvice, Valentová Počet veriacich: 525 Reč: slov. Admin.: <i>Julius Felix</i>	9. Valca. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: Príbovce Železnica: Príbovce Fara: od roku 1787 Patrón: Univerz. základina Filiálky: Benice, Brčna, Príbovce Reč: slov. Počet veriacich: 1484 Farár: <i>Stanislav Kianiika</i>
5. Sklenné. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1500 Patrón: mesto Kremnica Počet veriacich: 3058 Reč: nem. Farár: Dr. <i>Karol Bitterer</i>	8. Svätý Jur. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: Kláštor pod Znievom Železnica: Kláštor pod Znievom Fara: od roku 1322	10. Vricko. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: Kláštor pod Znievom Železnica: Kláštor pod Znievom Fara: od roku 1788 Patrón: Univerz. základina Filiálka: Pred-Vricko Počet veriacich: 2215 Reč: nem. Adm.: <i>Jozef Steinhübel</i>
6. Slovenské Pravno. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: v mieste		

Dekanát *Hortiý Turiec*. Dekan *Dr. Sylvester Jung*.

1. Mošovce. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: v mieste Železnica: Štubnianske Teplice Fara: od roku 1332 Patrón: Rosa Cebrian Počet veriacich: 391 Reč: slov. Farár: <i>Jur Koza Matejov</i>	2. Necpaly. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: v mieste Železnica: Košfany nad Turcom Fara: od roku 1222 Patrón: Univerz. základina Filiálky: Belá, Blatnica, Ďanová, Dulice, Folkušová, Gá-	der, Kostolište, Sebeslavce, Žirová Počet veriacich: 622 ReČ: slov. Adm.: <i>Vincent Tomecek</i>
	3. Sučany. Okres: Turčiansky sv. Martin Pošta: v mieste	

Železnica: v mieste
Fara: od roku 1115
Patrón: komposesorát
Filiálky: Kľačany, Koňské, Lipovec, Podhradie, Štiavnička
Počet veriacich: 2018
Reč: slov.
Farár: *Ján Uhrin*
Kaplán: *Jozef Slobodník*

4. Svätá Helena.

Okres: Turčiansky sv. Martin
Pošta: Turčiansky sv. Martin
Železnica: Turčiansky sv. Martin
Fara: od roku 1487
Patrón: lib. coll.
Filiálky: Borová, Diaková, Dolné-Jaseno, Dolný-Kalník, Draškovce, Horné-Jaseno, Horný-Kalník, Podzámok, Sklabiňa, Záborie
Počet veriacich: 364
Reč: slov.
Administruje sa z Turčianskeho sv. Martina

5. Turany n. Váhom.

Okres: Turčiansky sv. Martin
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste

Fara: od roku 1300
Patrón: Ladislav Révay
Filiálky: Krpeľany, Nolčovo, Pleso, Ratkovo, Šutovo
Počet veriacich: 664
Reč: slov.
Farár: *Jozef Polaíek*

6. Turčiansky Sv. Martin.

Okres: Turčiansky sv. Martin
Pošta: Turčiansky sv. Martin
Železnica: Turčiansky sv. Martin
Fara: od XIV. storočia
Patrón: Maria Cebrian a Ladislav Révay
Filiálky: Dolina, Košuty, Tomčany, Záturčie
Počet veriacich: 2922
Reč: slov.
Farár: *Rudolf Melicher*

7. Turčiansky Sv. Michal.

Okres: Turčiansky sv. Martin
Pošta: Štubnianske Teplice
Železnica: Štubnianske Teplice
Fara: od roku 1284
Patrón: Fridr. Pongrácz
Filiálky: Bodorová, Kevice, Ivančiná, Malý-čepčín, Veľký-čepčín, Rakša, Nedoroz,

Malá-Vieska, Diviaky, Dubovo, Dvorec, Zorkovce
Počet veriacich: 937
Reč: slov.
Farár: Dr. *Sylvester Jung*

8. Turčiansky Sv. Peter.

Okres: Turčiansky sv. Martin
Pošta: Turčiansky sv. Martin
Železnica: Košťany nad Turcom
Fara: od roku 1104
Patrón: lib. coll.
Filiálky: Bystrička, Košťany, Trebestovo, Trnovo, Žabokreky
Počet veriacich: 544
Reč: slov.
Farár: *Matej Bátor*

9. Vrútky.

Okres: Turčiansky sv. Martin
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1899
Patrón: r. k. aut. cirk. obec
Filiálka: Priekopa
Počet veriacich: 4732
Reč: slov.
Farár: *Juraj Miko*
Kaplán: *Ľudovít Veselý*

Nemecký kostol v Banskej Bystrici

BISKUPSTVO: KOŠICE

Dejiny košického biskupstva a kapituly.

Košické biskupstvo je najnovšie medzi všetkými na Slovensku. Roku 1804 erigovala túto novú diecézu Sv. Stolica na území vtedajších žúp Abaujskej, šarišskej a Zemplínskej, ktoré dotiaľ patrily do diecézy jágerskej. Súčasne bola sriadená aj kapitula so 6 členmi. Neskôr boli kreované ešte dve kanonické štallá. Po prevrate košický biskup *Fischer-Colbrie* bol jediný biskup na Slovensku, ktorý zotrval na svojom pôsobišti.

Ordinárius:

J. E. JOZEF ČÁRSKY. Nar. 9- mája 1886 v Gbeloch. Za kňaza vysvätený 26. VII. 1909-
Kaplán v Monoku a v Košiciach. R. 1915 farár v Širokom. R. 1923 profesor bohoslovía v Koši-
ciach. 14. júna 1925 vysvätený za tit. biskupa thagorského a menovaný za apoštolského admini-
strátora do Rožňavy. 12. nov. 1925 preložený za apoštolského administrátora do Košíc.

Generálny vikár:

Štefan Flartsár.

Členovia kapituly:

Štefan Hartsár, veľprepošt. Kanonici: Dr. *Mikuláš Pfeiffer*, *Barnabáš Tost*, *Arnold Hoffmann*, *Rudolf Prónai*, *Michal Palyó* a *Štefan Onderío*.

Biskupská kancelária s funkcionármi:

Štefan Sopko, bisk. tajomník; *Ján Onderuv*, bisk. notár; *Ján Tarasovít*, bisk. ceremonár a archivár.

Úrad cirk. diec. škôldozorcov:

Štefan Hartsár a viceškôldozorca Dr. *Vojtech Wick*.

Profesorský sbor seminára:

Rudolf Prónai, rector. Profesori: Dr. *Vojtech Wick*, Dr. *Štefan Demeter*, Dr. *Alexander*

Spesz, Dr. *Zoltán Antal*, *Melichar Zelený*, spi-
rituál.

Kňazi penzionovaní:

Jozef Téglási, *Štefan Plent*, *Juraj Galavský*,
Ján Gotál, *Eduard Ďaďovský*, *Jozef Hámbor*,
Andrej Harsághy, *Andrej Sipos*, *Andrej Síkor-
ský*, *Ferdinand Holub*, *Ferdinand Kálmán*.

Kňazi v rozličných funkciách mimo pastorácie:

Dr. *Štefan Demeter*, prof. náboženstva, Ko-
šice. *Jozef Števek*, prof. náboženstva, Košice.
Juraj Kováčik, prof. náboženstva, Košice. *To-
máš Pálka*, prof. náboženstva, Košice. Dr. *Šte-
fan Hlaváí*, prof. náboženstva, Košice.

Diecezánni kňazi účinkujúci mimo diecéze:

František Kovaltík, voj. kňaz, Bratislava;
Augustín Hések, prof. náboženstva, Bratislava.

Počet teoloffov:

Na V. roč. 7, na IV. roč. 7, na III. roč. 12,
na II. roč. 10, na I. roč. 19; spolu 55.

Archidekanát: *Košice.*

Archidekan: *Arnold Hoffmann.*

Košice.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste

Patrón: mesto Košice
Počet veriacich: 34.675
Reč: slov., maď. a nem.
Farár: *Barnabáš Tost*

Kapláni: *Štefan Cselény*,
Tomáš Pálka, *Juraj Kmetz*,
Štefan Sebes, Dr. *Aladár*
Topitzer, Dr. *Vojtech Šuhaj*

Dekanát Košice. Dekan Michal Árvay.

1. Barca.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Žebeš
Počet veriacich: 1300
Reč: slov. a maď.
Adm.: Vincenc Kaémár

2. Čaňa.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: —
Filiálka: Zdáňa
Počet veriacich: 1473
Reč: slov. a maď.
Adm.: Michal Árvay

3. Haniska.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: komposesorát
Filiálky: Belža, Bočár, Sokolany
Počet veriacich: 1594
Reč: slov. a maď.
Adm.: Augustín Rychtártik

4. Kehnec.

Okres: Košice
Pošta: Sena
Železnica: Sefia
Patrón: —
Filiálky: Miglec
Počet veriacich: 1437
Reč: maď.
Adm.: Dr. Eduard Absolon

5. Košická Nová Ves.

Okres: Košice
Pošta: Košice

Železnica: Košice
Patrón: mesto Košice
Počet veriacich: 1380
Reč: slov.
Farár: Jozef Balogh

6. Vsechsvätých.

Okres: Košice
Pošta: Čaňa
Železnica: Čaňa
Patrón: Seminár košický
Filiálky: Bernátovce, Buzice, Geča, Gyňov, Koksov, Košícké Košřany
Počet veriacich: 1380
Reč: slov.
Farár: Štefan Šimkovit
Kaplán: —

7. Nádošť.

Okres: Košice
Pošta: Čaňa
Železnica: Čaňa
Patrón: —
Počet veriacich: 883
Reč: slov.
Adm.: Mikuláš Bodnár

8. Nižná Myšľa.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: —
Filiálky: Bohdanovce, Garbovce, Bologd, Skáros, Nižný Čaj, Vyšná Myšľa
Počet veriacich: 2474
Reč: slov. a maď.
Adm.: Ján Szekeres
Kaplán: —

9. Poľanka.

Okres: Košice
Pošta: Košice

Železnica: Opátska
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Nižná Hutka, Vyšná Hutka
Počet veriacich: 873
Reč: slov.
Adm.: Jozef Polák

10. Ruskov.

Okres: Košice
Pošta: Bohdanovce
Železnica: v mieste
Patrón: Bar. Alžbeta Waldbottová
Filiálky: Bidovce, Curkov, Klečenov, Nižná Kamenica, Nové Mesto, Nový Salaš, Olšoviany Rákoš, Salanc, Salancká Huta, Salančík, Svinka, Vyšná Kamenica, Vyšný Čaj
Počet veriacich: 3165
Reč: slov. a maď.
Adm.: Ján Bartoš
Kaplán: Eugen Gazy

11. Krásna n. Hornádom.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: Opátska
Patrón: Komposesorát
Filiálky: Opátska, Opatovce, Zdobá
Počet veriacich: 1701
Reč: slov.
Adm.: Michal Adam

12. Vyšný Olčvár.

Okres: Košice
Pošta: Košice
Železnica: Košice
Patrón: Ostrihomský seminár
Filiálky: Bester, Ďurďošík,

Nižný Olčvár, Trstené, Val-
kovce

Počet veriacich: 1759
Reč: slov.

Farár: *Ján Hajtinger*
Kaplán: *Michal Laborczy*

Dekanát *Moldava*. Dekan *František Zagolla*.

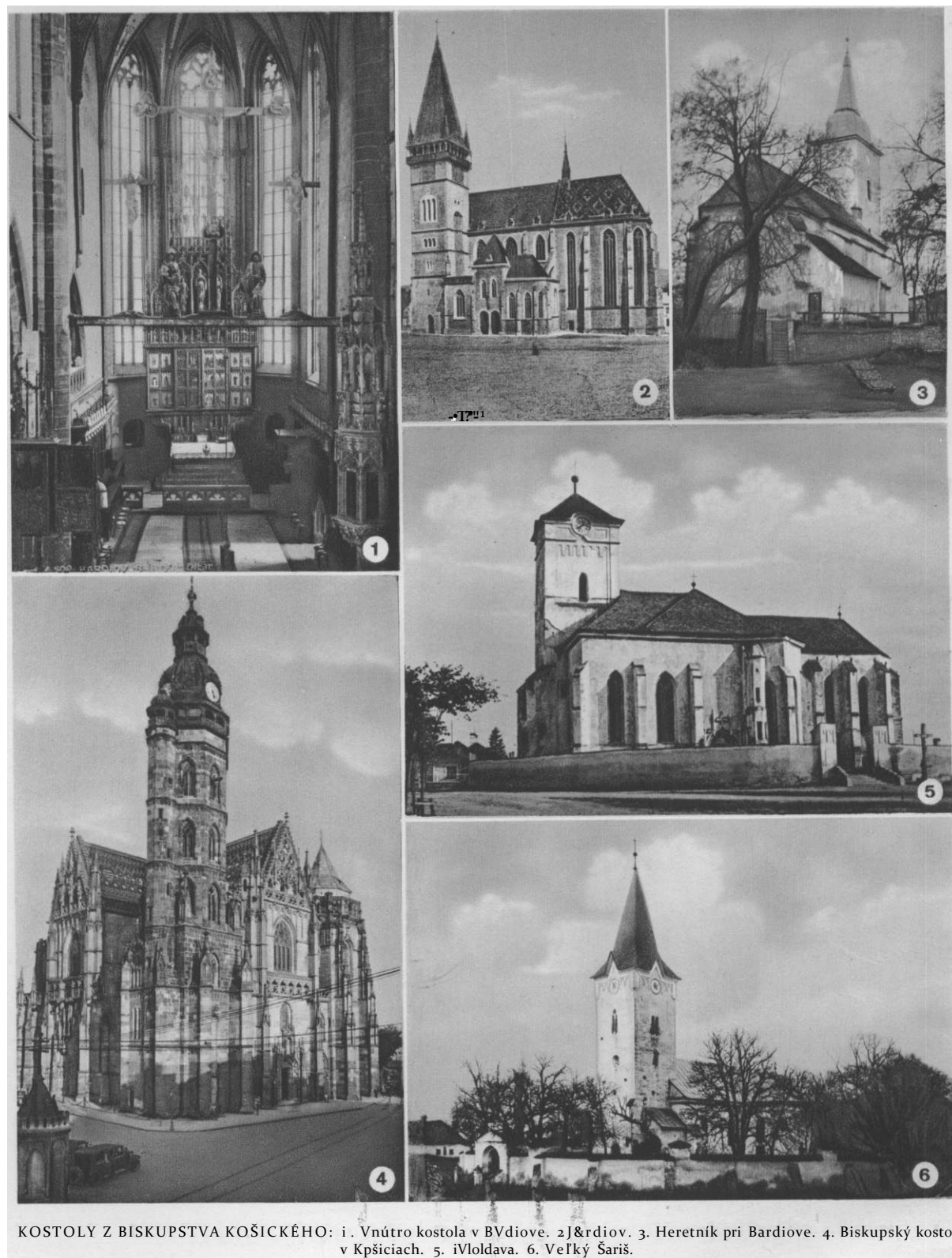
1. Buzita. Okres: Moldava n. Bodvou Pošta: v mieste Železnica: čečejovce Patrón: — Filiálky: Nižný Lánc, Rešte, Vyšný Lánc Počet veriacich: 1123 Reč: maď. Adm.: <i>Jozef Nagyiványi</i>	Filiálky: Pidiari Počet veriacich: 868 Reč: maď. Adm.: <i>Rudolf Zabavszký</i>	Železnica: Veľká Ida Patrón: Ferdinand Piatnik Filiálka: Hým Počet veriacich: 1128 Reč: maď. Farár: <i>August Hoczmann</i>
2. čečejovce. Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Náboženský fond Filiálky: Čestice Počet veriacich: 849 Reč: maď. Adm.: <i>Alex Rajesák</i>	4. Moldava n. Bodvou. Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: — Filiálky: Bodolov, Mokrance Počet veriacich: 2429 Reč: maď. Farár: Dr. <i>Gejza Fekete</i>	7. Šomody. Okres: Moldava Pošta: Moldava Železnica: v mieste Patrón: biskup rožňavský Filiálky: — Počet veriacich: 1077 Reč: maď. Adm.: <i>Ludovít Tarsoviés</i>
3. Jánok. Okres: Moldava Pošta: v mieste Železnica: Moldava n. B. Patrón: Náboženský fond	5. Nižný Medzev. Okres: Moldava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: — Počet veriacich: 2545 Reč: nem. maď. Adm.: <i>Kornel Kniippl</i>	8. Veľká Ida. Okres: Košice Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Julius Schell (Bau schlott) Filiálka: Komárovce Počet veriacich: 1619 Reč: maď. Farár: <i>František Zagolla</i>
6. Perin. Okres: Moldava Pošta: Veľká Ida		

Dekanát *Šaca*. Dekan *Štefan Bodnár*.

1. Hyľov. Okres: Košice Pošta: v mieste Železnica: Košice Patrón: gr. Jakub Zichy-Mesko Filiálka: Bukovec Počet veriacich: 899 Reč: slov. Adm.: <i>Ján Klobušovský</i>	2. Košická Belá. Okres: Košice Pošta: Košické Hámry Železnica: Košické Hámry Patrón: mesto Košice Filiálky: Košické Hámry, Malý Folkmár Počet veriacich: 1355 Reč: slov. ' Adm.: <i>Eugen Kovát</i>	3. Myslava. Okres: Košice Pošta: Košice Železnica: Košice Patrón: mesto Košice Filiálka: Baška Počet veriacich: 1538 Reč: slov. Farár: <i>Anton Fischer</i>
---	---	--

J. E. JOZEF ČÁRSKY, BISKUP, APOŠTOLSKÝ ADMINISTRÁTOR KOŠICKÝ.

4. Nováčany.	Reč: maď. a slov. Farár: <i>Jozef Damié</i>	Železnica: v mieste Patrón: mesto Košice Počet veriacich: 1525 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Bodnár</i>
Okres: Moldava n. Bodvou Pošta: Šemša Železnica: Veľká Ida Patrón: Ladislav Semsey Filiálky: Hadkovce, Šemša Počet veriacich: 991 Reč: slov. a maď. Farár: <i>Andrej Fliáí</i>	7. Poľov. Okres: Košice Pošta: Košice 2. Železnica: Košice Patrón: Náboženský fond Počet veriacich: 1150 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Sopko</i>	10. Vyšný Tejkeš. Okres: Košice Pošta: Košice Železnica: Košice Patrón: mesto Košice Filiálka: Nižný Tejkeš Počet veriacich: 929 Reč: slov. Adm.: –
5. Opaka. Okres: Košice Pošta: Moldava n. Bodvou Železnica: čečejovce Patrón: ministerstvo zemeď. Počet veriacich: 199 Farár: –	8. Šaca. Okres: Košice Pošta: Buzinka Železnica: Veľká Ida Patrón: Com. Ladislav Semsey Filiálka: Buzinka Počet veriacich: 842 Reč: slov. Farár: <i>František Scholtz</i>	11. Zlatá Ida. Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: Jasov Patrón: ministerstvo zemeď. Počet veriacich: 730 Reč: slov. Farár: –
6. Paňovce. Okres: Moldava n. Bodvou Pošta: Moldava n. Bodvou Železnica: čečejovce Patrón: Náboženský fond Počet veriacich: 294	9. Ťahanovce. Okres: Košice Pošta: Košice	

Archidekanát *Šariiský*. Dekan *Anton Levendovský*.

1. Bardiov. Okres: Bardiov Pošta: v rrieste Železnica: v mieste Patrón: mesto Bardiov Filiálka: Bardiovská Nová Ves Počet veriacich: 3851 Reč: slov., nem. a maď. Farár: <i>Gejza Žebrácky</i> Kapláni: <i>Alojz Kravjánsky a Frant. Horváth</i>	Filiálky: Cigelka, Frička, Ku- rov, Nižný Tvarožec, Pitrová, Sveržov, Vyšný Tvarožec, Zlaté Počet veriacich: 868 Reč: slov. Farár: <i>Anton Levendovský</i>	4. Kobylie. Okres: Bardiov Pošta: Bardiov Železnica: Heretnik Patrón: – Filiálky: Janovce, Kľušov Počet veriacich: 1277 Reč: slov. Adm.: –
2. Gaboltov. Okres: Bardiov Pošta: v mieste Železnica: Bardiov Patrón: komposesorát	3. Herctník. Okres: Bardiov Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Náboženský fond Filiálka: Bartošovce Počet veriacich: 1265 Reč: slov. Adm.: <i>Florián Kofrit</i>	5. Lenartov. Okres: Bardiov Pošta: Lukov Železnica: Bardiov Patrón: ministerstvo zemeď. Filiálky: Gerlachov, Hrabské, Livov, Livovská Huta, Lukov,

Makov, Obručné, Snakov, Venécia	Počet veriacich: 833	Železnica: Bardiov
Počet veriacich: 523	Reč: slov.	Patrón: mesto Bardiov
Reč: slov.	Adm.: <i>Alexander Kopcák</i>	Filiálky: Lukavica, Nižnia Voľa
Adm.: <i>Anton Dujsík</i>		Počet veriacich: 142
		Reč: slov.
		Adm.: <i>Vendelín Weiss</i>
6. Uhorské Raslavice.	8. Osikov.	11. Zborov.
Okres: Bardiov	Okres: Bardiov	Okres: Bardiov
Pošta: v mieste	Pošta: Uhorské Raslavice	Pošta: v mieste
Železnica: v mieste	Železnica: v mieste	Železnica: Bardiov
Patrón: nástupcovia Sig. Raslavicziho a Alexandra Winklera	Patrón: ministerstvo zemeľ.	Patrón: Ministerstvo zemeľstva
Filiálky: Abrahamovce, Lopuchov, Slovenské Raslavice, Tročany	Filiálky: Fričkovce, Vaniškovce	Filiálky: Andrejová, Becerov, Cigla, Dlhalúka, Dubová, Hutka, Jedlinka, Komloša, Niklová, Nižná Polanka, Nižný Mirošov, Ondavka, Regetovka, Smilno, Stebnicka, Vyšnia Poľanka, Vyšný Mirošov
Počet veriacich: 1254	Počet veriacich: 1140	Počet veriacich: 910
Reč: slov.	Reč: slov.	Reč: slov.
Farár: <i>Jozef Fogarassy</i>	Adm.: <i>Štefan Ilenin</i>	Farár: <i>Ján Belí</i>
7. Mokroluh.	9. Rychvald.	Kaplán: <i>Juraj Ktúďai</i>
Okres: Bardiov	Okres: Bardiov	
Pošta: Bardiov	Pošta: Bardiov	
Železnica: Bardiov	Železnica: Bardiov	
Patrón: mesto Bardiov	Patrón: mesto Bardiov	
Filiálky: Kružľová Huta, Rokytov, Tarnov	Filiálky: Bogliarka, Hervartov, Krivé, Kríze, Kružľov, Šiba	
	Počet veriacich: 1059	
	Reč: slov.	
	Adm.: <i>Augustín Renvers</i>	
	10. Vysnia Vöľa.	
	Okres: Bardiov	
	Pošta: Bardiov	

Dekanát *Sabinov*. Dekan *Jozef Dobránsky*.

1. Fričovce.	Patrón: Alexius Péchy a nástupcovia J. Winklerovej	4. Križoviany.
Okres: Prešov	Počet veriacich: 689	Okres: Prešov
Pošta: Hendrichovce	Reč: slov.	Pošta: Chmiňanská Nová Ves
Železnica: Kluknava	Adm.: <i>Karol Jacko</i>	Železnica: Prešov
Patrón: Alexander Ghilanyi		Patrón: —
Filiálky: Bertotovce, Hendrichovce	3. Jarovniec.	Filiálky: Andrašovce, Hrabkov, Chmiňany, Nemecké Jakuboviany
Počet veriacich: 1099	Okres: Sabinov	Počet veriacich: 1410
Reč: slov.	Pošta: v mieste	Reč: slov.
Adm.: <i>Vendelín Biľák</i>	Železnica: Sabinov	Adm.: <i>Jozef Minártik</i>
2. Hermanovce.	Patrón: —	5. Lipovec.
Okres: Sabinov	Filiálky: Daletice, Močidlany	Okres: Prešov
Pošta: Hendrichovce	Počet veriacich: 1066	Pošta: Hendrichovce
Železnica: Sabinov	Reč: slov.	
	Farár: <i>Vojtech Jančáry</i>	

Železnica: Sabinov
Patrón: —
Filiálky: Lačnov, Renčišov,
Šingliar, Štefanovce
Počet veriacich: 1904
Reč: slov.
Adm.: *Lukáš Milon*

6. Ľaršany.

Okres: Sabinov
Pošta: Sabinov
Železnica: Sabinov
Patrón: Imrich Péchy
Filiálky: Ostroviany, Usovské
Pekľany, Usovský Šalgov
Počet veriacich: 1647
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Onderto*

7. Široké.
Okres: Prešov
Pošta: v mieste
Železnica: Kluknava
Patrón: —
Filiálky: Ovčie, Vicež
Počet veriacich: 1919
Reč: slov.
Adm.: *Ján Boľanovský*

8. Sabinov.

Okres: Sabinov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: mesto Sabinov
Filiálky: Jakuboviany, Orkuca-
ny, Šoma

Počet veriacich: 3050
Reč: slov. a maď.
Farár: *Edmund Schutz*
Kaplán: *Štefan Fetko*

9. Svinia.

Okres: Prešov
Pošta: v mieste
Železnica: Prešov
Patrón: Rodina: Merse de
Szinye a rodina Ghilányi
Filiálky: Chmiňanská Nová
Ves, Kojetice, Lažany,
Lužany
Počet veriacich: 1660
Reč: slov.
Farár: *Jozef Dobránsky*
Kaplán: —

Dekanát *Prešov*. Dekan *Julius Bednár*.

1. Bajerov.

Okres: Prešov
Pošta: Prešov
Železnica: Prešov
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Bujakov, Rokycany,
Kvačany, Žipov
Počet veriacich: 777
Reč: slov.
Adm.: *Ján Prokopovich*

2. Hanušovce.

Okres: Giraltovce
Pošta: v mieste
Železnica: Kapušany
Patrón: gr. Emilian Dessewffy
Filiálky: Bystré, Ďurd'oš, Her-
manovce, Pavlovce, Kecerské
Pavlovce, Maťaška, Megeš,
Pitrovce, Prosačov, Radva-
novce, Vavrinec, Vlača,
Zlatník
Počet veriacich: 1359
Reč: slov.
Farár: *Jozef Snak*

3. Kapušany.

Okres: Prešov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Gejza Sennyei
Počet veriacich: 1152
Reč: slov.
Farár: *Julius Bednár*

4. Michalany.

Okres: Sabinov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Nástupcovia Gejzu
Pulzského
Počet veriacich: 1626
Reč: slov.
Farár: *Alexander Kovát*

5. Nižný šebeš.

Okres: Prešov
Pošta: Šarišské Lúky
Železnica: šarišské Lúky
Patrón: Vd. Hugona Wen-
gerská

Filiálky: Finčice, Kelemeš,
Kereštevaj, Podhradík, šariš-
ské Lúky, Vyšný Šebeš
Počet veriacich: 2600
Reč: slov.
Adm.: *P. Cyril Loffay*
Kaplán: *P. Gabriel Gerhardt*

6. Prešov.

Okres: Prešov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: mesto Prešov
Počet veriacich: 10.961
Reč: slov., maď., nem.
Farár: *Vojtech Zaborovský*
Kapláni: *Henrich Andruscsa-
kevics, Arnold Bakajsa,*
Vojtech Škripecký

7. Radačov.

Okres: Prešov
Pošta: Meretice
Železnica: Margecany
Patrón: —

Filiálky: Zenov, Janov, Lubovec, Meretice, Pekľany Počet veriacich: 926 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Tóth</i>	Železnica: Veľký Šariš Patrón: — Filiálky: Bodolak, Ratvaj, Tolčemeš, Usovce Počet veriacich: 1127 Reč: slov. Adm.: <i>Barnabái Szabó.</i>	11. Veľký Šariš. Okres: Prešov Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Nástupcovia Gejzu Pulszkého Filiálky: Gergeľak, Medzany Počet veriacich: 3010 Reč: slov., maď. Farár: <i>Edmund Koncz</i> Kaplán: <i>Karol Cirbus</i>
8. Sedlice. Okres: Prešov Pošta: Meretice Železnica: Margecany Patrón: — Filiálky: Klembaroch, Miklušovce, Suchá Dolina Počet veriacich: 384 Reč: slov. Farár: —	10. Terňa. Okres: Sabinov Pošta: v mieste Železnica: Veľký Šariš Patrón: —• Filiálky: Balpotok, Gerald, Hradisko, Malý Slivník, Mošurov, Sedikart, Veľký Slivník, Závadka, Zatkovce Počet veriacich: 1187 Reč: slov. Farár: <i>Anton Mikita</i> Kaplán: <i>Ján Kenedich</i>	12. Župeany. Okres: Prešov Pošta: Prešov Železnica: Prešov Patrón: Náboženský fond Filiálka: Malý Šariš Počet veriacich: 1003 Reč: slov. Adm.: —
9. Svätý Juraj. Okres: Sabinov Pošta: Terňa		

Dekanát *Solivar*. Dekan *Ján Dobránsky*.

1. Brestov. Okres: Prešov Pošta: Lemešany Železnica: Lemešany Patrón: Komposesorát Filiálky: Bogdanovce, Nižné Merkovce, Varhanovce, Vyšné Merkovce Počet veriacich: 1081 Reč: slov. Farár: <i>Ľudovít Deák</i>	Reč: slov. Adm.: —	Reč: slov. Adm.: <i>Aurel Uhlárik</i>
2. Budimír. Okres: Košice Pošta: Lemešany Železnica: Kostolany n. Hornádom Patrón: — Filiálky: Bretejovce, Habžany, Janovík, Seňakovce Počet veriacich: 1081	3. Cervenica. Okres: Prešov Pošta: Tuhrina Železnica: Prešov Patrón: ministerstvo zemedel'stva Filiálky: Huvis, Tuhrina Počet veriacich: 484 Reč: slov. Adm.: <i>Alexander Uhrinovič</i>	5. Obyšovce, miestna kaplánka. Okres: Prešov Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: — Počet veriacich: 246 Reč: slov. Adm.: <i>P. Bruno Bôhm O. F. M.</i> , Prešov
	4. Drienov. Okres: Prešov Pošta: Lemešany Železnica: Lemešany Patrón: Aladár Széchényi Filiálky: Lemešany, Ličartovce Počet veriacich: 1924	6. Kakašovce. Okres: Prešov Pošta: Solivar Železnica: Solivar Patrón: ministerstvo zemedel'stva Filiálky: Abranovce, Guľvas, Ordička, Zlatá Baňka, Zegňa

Počet veriacich: 809
Reč: slov.
Adm.: *Jozef Kenedich*

7. Kavečany.

Okres: Košice
Pošta: Košice
Železnica: Košice
Patrón: mesto Košice
Počet veriacich: 809
Reč: slov.
Admin.: *Jozef Sonio*

8. Kecerovské Pekľany.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: ministerstvo zeme-
delstva
Filiálky: Bačkovík, Boiarov,
Bunetice, Čakanovce, Čiža-
tice, Herľany, Kecerovské
Kostolany, Lipovce, Mudrov-
ce, Opiná, Ptáčkovce, Ran-
kovce, Zirovce
Počet veriacich: 1139
Adm.: *Gabriel Hartiár*

9. Kendice.

Okres: Prešov
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Patrón: náboženský fond
Filiálky: Drinovská Nová Ves
Počet veriacich: 716
Reč: slov.
Adm.: —

10. Kostolany n. Hornádom.

Okres: Košice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: mesto Košice
Filiálky: Maloveska, Sokol,
Tepličany
Počet veriacich: 1737
Reč: slov.
Farár: *Ján Blaško*

11. Petroviany.

Okres: Prešov
Pošta: Kendice
Železnica: Kendice
Patrón: —
Filiálky: Haršag, Močiarmany
Počet veriacich: 1086
Reč: slov.
Farár: *Viliam Rámer*

12. Ploské.

Okres: Košice
Pošta: Lemešany

Železnica: Lemešany
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Chrastné, Kráľovce
Počet veriacich: 729
Reč: slov.
Adm.: *Róbert Miko*

13. Solivar.

Okres: Prešov
Pošta: v mieste
Železnica: Prešov
Patrón: Ministerstvo zeme-
delstva
Filiálky: Haniska, Nemecký
Soľnohrad, Ruská Nová Ves,
Solivar, Šalgov Terakovce
Počet veriacich: 3053
Reč: slov.
Farár: *Ján Dobránsky*
Kaplán: *Štefan Hotnoky*

14. Veľká Lodina.

Okres: Košice
Pošta: Malá Lodina
Železnica: v mieste
Patrón: mesto Košice
Filiálky: Kysak, Malá Lodina,
Trebejov
Počet veriacich: 1180
Reč: slov.
Adm.: *Viktor Szalay*

Dekanát *topľanský*. Dekan *Mikulái Hodobay*.

1. Ijrezov.

Okres: Prešov
Pošta: Giraltovcce, Lascov
Železnica: Kapušany
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Giraltovcce, Lascov,
Štefurov, Marhaň
Počet veriacich: 1037
Reč: slov.
Admin.: *Vojtech Andrassy*

2. Duplín.

Okres: Stropkov
Pošta: Stropkov
Železnica: Bardiov
Patrón: Nábož. zákl.
Filiálky: Belejovce, Bodružal',
Dobroslava, Dolhoňa, Gav-
rance, Hunkovce, Jurková
Voľa, Krajná Poľana, Krajná
Porubka Kapišová, Krajná
Bystrá, Krajně Čierne, Keč-

kovce, Korejovce, Medvedzie,
Mergeška, Kružlová, Nižnia
Pisaná, Vápeník, Tisinec,
Vyšný Komárnik, Vislava,
Vyšný Orlík
Počet veriacich: 836
Reč: slov.

Adm.: *Ľudovít Andráiovský*

3. Hankovce.

Okres: Giraltovcce
Pošta: Marhaň

Železnica: Maďarské Raslavice Patrón: Náboženský fond Filiálky: Harhaj, Kabanovce, Nemcovce, Oľšavce, Porubka Počet veriacich: 628 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Müller</i>	Železnica: Maďarské Raslavice Filiálky: Bucloviany, Dukovce, Kručov, Stul'any, Zelmanovce Počet veriacich: 1095 Reč: slov. Adm.: <i>Imrich Urban</i>	9. Pušovce. Okres: Giraltovce Pošta: Chmeľov Železnica: Kapušany Patrón: Náboženský fond Filiálky: Ašgut, Čelovce, Chmeľov, Komloš, Nadvej, Proč Počet veriacich: 975 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Čiúilla</i>
4. Hažlín. Okres: Bardiov Pošta: Bardiov Železnica: Bardiov Patrón: Komposesorát Filiálky: Beloveža, Brezovka, Černina, Čarno, Kurimka, Ortutová, Rovno Počet veriacich: 1006 Reč: slov. Adm.: <i>Ondrej Marton</i>	7. Kračúnovce. Okres: Giraltovce Pošta: Giraltovce Železnica: Kapušany Patrón: Karol a Alžbeta Bošits Filiálky: Babie, Kalnište, Kobilnice, Kuková, Lužany, Mičakovce, íopľanská Lúčka, Zelezník Počet veriacich: 1000 Reč: slov. Adm.: <i>Mikuláš Hodobay</i>	10. Radoma. Okres: Giraltovce Pošta: v mieste Železnica: Kapušany Patrón: — Filiálky: Beňadikovce, Fijaš, Hrabovčák, Matovce, Mes-tisko, Okrúhle, Rakovčák Počet veriacich: 1055 Reč: slov. Farár: <i>Michal Mitro</i>
5. Hrabovec. Okres: Bardiov Pošta: Bardiov Železnica: Bardiov Patrón: Náboženský fond Filiálky: Komárovce, Polia-kovce Počet veriacich: 647 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Kapalla</i>	8. Kurima. Okres: Giraltovce Pošta: v mieste Železnica: Bardiov Patrón: Komposesorát Filiálky: Dubiné, Kožany, Kučín, Lipová, Mlynárovce, Šašová Počet veriacich: 1170 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Urban</i>	11. Tulčák. Okres: Prešov Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Massa rodina Ghillányi Filiálka: Demjata Počet veriacich: 1182 Reč: slov. Farár: <i>Julius Szilágyi</i>
6. Koprivnica. Okres: Giraltovce Pošta: Marhaň		

Dekanát *torysský*. Dekan *Teodor Balás*.

1. Brezovica. Okres: Sabinov Pošta: v mieste Železnica: Lipiany Patrón: familia Berzeviczy Filiálky: Blažov, Štelbach Počet veriacich: 1132 Reč: slov. Farár: <i>Ján Jacko</i>	2. Dubovica. Okres: Sabinov Pošta: Lipiany Železnica: Lipiany Patrón: Familia Dobay a dr. Achilles Baán Filiálka: Petrovenec Počet veriacich: 664 Reč: slov. Farár: <i>Teodor Balás</i>	3. Hamborek. Okres: Sabinov Pošta: Brezovica Železnica: Lipiany Patrón: Náboženský fond Fil.: Vysoká Počet veriacich: 714 Reč: slov. Adm.: —
---	--	---

4. Kamenica n. Torysou.

Okres: Sabinov
Pošta: Lipiany
Železnica: Lipiany
Patrón: Miestny komposesorát
Filiálky: Harčar-Lúčka
Počet veriacich: 1070
Reč: slov.
Adm.: *Ondrej Mathia*

5. Kriviany.

Okres: Sabinov
Pošta: Lipiany
Železnica: Lipiany
Patrón: Ľudovít Bornemissza
a miestny komposesorát
Filiálka: –
Počet veriacich: 915
Reč: slov.
Adm.: *Ján Grega*

6. Lipiany.

Okres: Sabinov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Komposesorát
Filiálka: Ďáčov
Počet veriacich: 1193
Reč: slov., nem., maď.
Adm.: *JozeJ Zlatohlavý*

7. Ľubotín.

Okres: Sabinov
Pošta: Sabinov
Železnica: v mieste
Patrón: –
Filiálky: čirč, Ruská Vôľa
Počet veriacich: 581

Reč: slov.
Adm.: *JozeJ Jankovich*

8. Nižný Slavkov.

Okres: Sabinov
Pošta: Brezovica
Železnica: Lipiany
Patrón: Kapitula Spišská
Počet veriacich: 1012
Reč: slov.
Adm.: *Ondrej Ivanecký*

9. Pečovská Nová Ves.

Okres: Sabinov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Rodina Péchy
Filiálky: Hanigovce, Jakov-
viany, Lucina, Olejníkov
Počet veriacich: 1053
Reč: slov.
Farár: –

10. Plavec.

Okres: Sabinov
Pošta: v mieste
Železnica: Ľubotina
Patrón: Gejza Salamon
Filiálky: Legnava, Lipník,
Orlov, Pusté Pole, Starina,
Sulín
Počet veriacich: 1048
Reč: slov.
Adm.: –

11. Plavnica.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: v mieste

Železnica: Ľubotina
Patrón: Nástupcovia Atilu
Salamona
Filiálky: Gromoš, Hajtovka,
Matysová, Šambron, Ujak
Počet veriacich: 1020
Reč: slov.
Adm.: *Julius Kravarik*

12. Roškoviany.

Okres: Sabinov
Pošta: Lipiany
Železnica: v mieste
Patrón: Miestny komposesorát
i rodina Roskovány
Filiálky: Červenica, Jakubová
Voľa
Počet veriacich: 1128
Reč: slov.
Adm.: *Vendelín Genschur*

13. Torysa.

Okres: Sabinov
Pošta: Zdravce
Železnica: Lipiany
Patrón: –
Filiálka: OIŠ
Počet veriacich: 749
Farár: *JozeJ Reiner*

14. Dravee šarišské.

Okres: Sabinov
Pošta: v mieste
Železnica: Lipiany
Patrón: Rodina Szmrečany
Filiálky: Bajerovce, Poloma,
Šenviz
Počet veriacich: 1227
Reč: slov.
Adm.: *Karol Csicseri*

Dekanát humenský. Dekan Valentín Bélafi.

L Dlhé n. Cirokou. Okres: Snina Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: — Filiálky: Kamenica, Modra, Valaškovce Počet veriacich: 2641 Reč: slov. Farár: Štefan Fillya	Vyšné Ladičkovce Počet veriacich: 1534 Reč: slov. Adm.: Anton Székely	Reč: slov. Adm.: Michal Rovňák
2. Humenné. Okres: Humenné Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Alexander com. Andrassy Filiálky: Brestov, Hažin, Jasinov, Kochanovce, Kudlovce, Lackovce Počet veriacich: 3785 Reč: slov. Farár: Valentín Bélafi	5. Ohradzany. Okres: Humenné Pošta: v mieste Železnica: Humenné Patrón: — Filiálky: Baškovce, Grušovce, Karná, Slovenská Volová, Sopkovce Počet veriacich: 1943 Reč: slov. Adm.: Ján Bottka	8. Snina. Okres: Snina Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Zemplínske drevárske družstvo Filiálky: Brezovec, Cirocká Belá, Dara, Dúbrava, Hrabková, Inovce, Jalová, Jozefove Hámry, Kalná, Rostoka, Klenová, Kolbásov, Kolonica, Krivé, Lodomírov, Michalov, Novosedlica, Ostružnica, Pichne, Pčoliné, Príslop, Roztoka, Runina, Ruské, Ruská Bystrá, Ruský Hrabovec, Stakčín, Šmigovec, Topoľa Ublá, Smolník, Volová, Zvala Počet veriacich: 4673 Reč: slov. Adm.: Martin Ondriat Kaplán: Jozef Fialka
3. Lieskovec. Okres: Humenné Pošta: Humenné Železnica: Humenné Patrón: — Filiálky: Hudcovce, Myslina, Topoľovka, Závadka Počet veriacich: 1263 Adm.: František Paskovic	6. Papín. Okres: Snina Pošta: v mieste Železnica: Udavské Patrón: Rudolf Rottermann a Michal Baich Filiálky: Čukalovce, Hostovice, Humeniasky Rokytov, Nechvál-Poľanka, Nižná Jablonka, Nižná Zbojna, Oľšinkov, Parihuzovce, Telepovce, Vyšná Jablonka, Vyšná Zbojna, Zbudský Rokytov, Zubné. Počet veriacich: 971 Reč: slov. Adm.: Ján Rusňák	9. Strážske. Okres: Chlumec Kráľ. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Ladislav Szécheny Filiálky: Brekov, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Voľa Počet veriacich: 1813 Reč: slov. Adm.: Jozef Lukát
4. Ľubiša. Okres: Humenné Pošta: Udavské Železnica: Udavské Patrón: — Filiálky: Dedačov, Hankovce, Koškovce, Nižné Ladičkovce,	7. Ptičie. Okres: Humenné Pošta: Humenné Železnica: Humenné Patrón: Gejza Gr. Andrassy Filiálky: Chlumec, Kamienka, Porúbka Počet veriacich: 1162	10. Udavské. Okres: Humenné Pošta: v mieste Železnica: v mieste

Patrón: Anna Palay-ová r.
Szirmay
Filiálka: Veľopolie
Počet veriacich: 998
Reč: slov.
Farár: Dr. *Štefan Hések*

11. Vyšný Hrušov.

Okres: Humenné
Pošta: Udavské
Železnica: Udavské
Patrón: —
Filiálky: Adidovce, Maškovce,
Rovné
Počet veriacich: 800

Reč: slov.
Farár: *Ľudovít Fagulya*

12. Zbudské Dlhé.

Okres: Humenné
Pošta: Koškovce
Železnica: Koškovce
Patrón: Julius gr. Dessewffy
Filiálky: Brestov, Jabloň, Kri-
vé, Nižnia Radvaň, Vyšnia
Radvaň, Voliča, Zbudská
Belá, Zbudské Hrabovce
Počet veriacich: 1281
Reč: slov.
Adm.: *Tomáš Pasztor*

13. Medzilaborce.

Okres: Medzilaborce
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: —
Filiálky: Borov, Čabalovce,
Čertižné, Habura, Kalinov,
Krásny Brod, Nagov, Miko-
vá, Nižnie Čabiny, Malá Po-
ľana, Palota, Rokytovce, Roš-
kovce, Sukov, Világy, Vydraň,
Výrava, Vyšné Čabiny
Počet veriacich: 262
Reč: slov.
Farár: —

Dekanát *ostrovský*. Dekan *fán Hamrák*.

1. Bofany.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: Běl
Železnica: Běl
Patrón: —
Filiálky: Agcsemyó Bačka,
Kapoňa
Počet veriacich: 905
Reč: maď.
Adm.: *Ján Gaspárik*

2. Streda n. Bodrokom.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: —
Filiálky: Bodroksek, Borša,
Seleška, Slov. Nové Mesto
Počet veriacich: 1300
Reč: maď. a slov.
Farár: *Štefan Albrecht*

3. Boľ.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: v mieste
Železnica: Perbeník
Patrón: —

Filiálky: Solnička, Véke
Počet veriacich: 1199
Reč: maď.
Adm.: *fán Hamrák*

4. Kráľovský Chlumec.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: v mieste
Železnica: Perbeník
Patrón: Rád premonštrátov,
Jasov
Filiálky: Bodrogsenteš, Malý
Gýreš, Veľký Gýreš
Počet veriacich: 1235
Reč: maď.
Adm.: *Lad. Mártoncsik*

5. Leles.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: v mieste
Železnica: Perbeník
Filiálka: Bodrogmezô
Počet veriacich: 1150
Patrón: Rád premonštrátov,
Jasov
Reč: maď.
Farár: *Julius Kende*

6. Rad.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: Somotor
Železnica: Somotor
Patrón: —
Filiálky: Bodrog sv. Maria,
Bodrogvéč, Kišujlak, Pálfölde,
Sinier
Počet veriacich: 869
Reč: maď.
Farár: *Vojtech Petrik*

7. Veľký Kevešd.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: Somotor
Železnica: Somotor
Patrón: —
Filiálky: Malý Kevešd, Orór,
Somotor
Počet veriacich: 517
Reč: maď.
Farár: *Hadrian Dienes*

8. Veľký Tarkan.

Okres: Chlumeck Kráľ.
Pošta: Běl
Železnica: Běl

Patrón: Jozef Mailath
Filiálky: Bél, Malá Dobrá,

Malý Tarkaň, Perbeník
Počet veriacich: 1710

Reč: maď.
Adm.: Alex Szmrecány

Dekanát Michalovce. Dekan Ľudovít Krištof.

1. Budkovce. Okres: Michalovce Pošta: Budkovce Patrón: Rudolf Serény Filiálky: Denešovce, Dúbravka Počet veriacich: 1583 Reč: slov. Adm.: Dezider Schnidt	4. Michalovce. Okres: Michalovce Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Alexander Stáray Filiálky: Krásnovce, Lastomír, Močarany, Petrovce, Topoľa- ny, Strajňany Počet veriacich: 4834 Reč: slov. a maď. Farár: Dr. Alojz Ottó Kaplán: Štefan Feiko	Počet veriacich: 1268 Reč: slov. Farár: Leonard Szkurkay Kaplán: Michal Ruska
2. Kopčany. Okres: Michalovce Pošta: Malčice Železnica: Bánovce n. Ondavou Patrón: Náboženský fond Filiálky: Drahňov, Malé Raš- kovce, Oborín, Slavkovce, Veľké Raškovce Počet veriacich: 814 Reč: maď. a slov. Adm.: Koloman Onderko	5. Nižný Hrušov. Okres: Michalovce Pošta: Rakovec n. Ondavou Železnica: Bánovce n. Ondavou Patrón: — Filiálky: Kladzany, Kolčové Dlhé, Kičín, Lesné, Nižný Hrabovec, Poša, Rakovec n. Ondavou, Suché Počet veriacich: 2073 Reč: slov. Farár: Eduard Sedlák	7. Trhovište. Okres: Michalovce Pošta: Bánovce n. Ondavou Železnica: Bánovce n. Onda- vou Patrón: Gejza com. Andrassy ^Počet veriacich: 1260 Filiálky: Bánovce n. Ondavou, Bracovce, Horjovce, Ložín, Murovjany, Pozdišovce, Tu- šická Nová Ves Počet veriacich: 2809 Reč: slov. Farár: Ľudovít Krištof Kaplán: Ladislav Deák
3. Malčice. Okres: Michalovce Pošta: v mieste Železnica: Bánovce n. Ondavou Patrón: Náboženský fond Piliálky: Falku^ovce, Kačanov, Kucany, Markovce, Petri- kovce Počet veriacich: 1596 ReČ: slov. Adm.: Ľudovít Tomiák	6. Staré. Okres: Michalovce Pošta: v mieste Železnica: Strážske Patrón: Miestny komposesorát Filiálky: Krivošťany, Oreské	8. Žbince. Okres: Michalovce Pošta: Hatalov Železnica: Bánovce nad Ondavou Patrón: Náboženský fond Filiálky: Fišar, Hatalov, Ša- mudovce Počet veriacich: 967 Reč: slov. Adm.: —

Dekanát Seíovce. Dekan Michal Gergely.

1. Baranč. Okres: Trebišov Pošta: Ujlak pri Trebišove Železnica: Veľaty Patrón: —	Filiálky: Bodzašujlak, Gerčeľ, Kožuchov, Kista, Klečenov Počet veriacich: 885 Reč: slov. a maď. Farár: Valér Czifrák	2. Garaň. Okres: Sečovce Pošta: Ujlak pri Trebišove Železnica: Úpor Patrón: —
--	--	--

Počet veriacich: 501
Reč: slov.
Farár: *Jozef Juhász*

3. Cejkov.

Okres: Trebišov
Pošta: Ujlak pri Trebišove
Železnica: Slovenské Nové Mesto
Patrón: —
Filiálky: Černahov, Jastrabie, Kašov, Ladmovce, Malá Bara
Počet veriacich: 1383
Reč: slov., maď.
Farár: *Juraj Inczinger*

4. Imreg.

Okres: Trebišov
Pošta: Ujlak pri Trebišove
Železnica: Upor
Patrón: —
Filiálka: Sirnek
Počet veriacich: 236
Reč: maď.
Adm.: *Ernest Tindira*

5. Lastovce.

Okres: Trebišov
Pošta: Legiňa-Michalany
Železnica: Legiňa-Michalany
Patrón: —
Filiálky: Dolné Michalany Veľaty
Farár: *Michal Vinczey*

6. Parchoviany.

Okres: Trebišov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Gejza Andrassy
Filiálky: Božčice, Dvorianky, Kraviany, Sečovská Poľanka, Stankovce
Počet veriacich: 2582
Reč: slov.

Farár: *Adalbert Derfinyák*
Kaplán: *Michal Duľa*

7. Plechotice.

Okres: Trebišov
Pošta: Upor
Železnica: tľpor
Patrón: —
Filiálky: Čelovce, Egreš, Malý Ruskov, Veľký Ruskov
Počet veriacich: 929
Reč: slov.
Farár: *Michal Gergely*

8. Sačurov.

Okres: Vranov
Pošta: v mieste
Železnica: Vranov
Patrón: Komposesorát miestny
Filiálky: Banské, Čabovce, Dávidov, Kamenná Poruba, Kolčové Dlhé
Počet veriacich: 974
Reč: slov.
Adm.: *Julius Scheftsik*

9. Sečovce.

Okres: Trebišov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Br. Alžbeta Waldbott
Filiálky: Bačkov, Dargov, Hriadky, Kahanovce, Trnavka, Višňov
Počet veriacich: 2474
Reč: slov., maď.
Farár: *Ludovít Rydarský*

10. Silváš.

Okres: Trebišov
Pošta: Kuzmice
Železnica: Kuzmice
Patrón: Komposesorát miestny
Filiálky: Kalša, Kuzmice
Počet veriacich: 1068

Reč: slov.
Adm.: *Vojtech Sedlák*

11. Trebišov.

Okres: Trebišov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Julius com. Andrassy
Filiálky: Hardište, Meglišov, Vojčice
Počet veriacich: 3476
Reč: slov., maď.
Farár: *Jozef Lenz*
Kaplán: *Ján Harár*

12. Uhorský Žipov.

Okres: Trebišov
Pošta: v mieste
Železnica: tľpor
Patrón: —
Filiálky: Stanča, tľpor
Počet veriacich: 801
Reč: slov., maď.
Adm.: *Rudolf Čupák*

13. Vechec.

Okres: Vranov
Pošta: v mieste
Železnica: Vranov
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Jusková Voľa, Vranovské Čemerné
Počet veriacich: 1218
Reč: slov.
Adm.: *Ján Tuleja*

14. Veľký Kazimír.

Okres: Trebišov
Pošta: Legiňa-Michalany
Železnica: Legiňa-Michalany
Filiálky: Byšta, Čergov, Kolbása, Legiňa, Malá Toroňa, Veľká Toroňa
Počet veriacich: 1207
Reč: slov. a maď.
Adm.: *Peter Kunder*

15. Veľké Ozorovce.	Železnica: Sečovce	Počet veriacich: 1287
	Patrón: —	Reč: slov.
Okres: Trebišov	Filiálky: Křížoviany, Malé	Farár: —
Pošta: Sečovce	Ozorovce, Zbehňov	

Dekanát *Stropkov*. Dekan *Adam Repássy*.

1. Hrubov.	Železnica: Vranov	točky, Pravrovce, Pucak, Repejov, Ruská Poruba, Ruská Voľa, Soľník, Suchá, šarišské Bukovce, Varechovce, Veľká Breznica, Veľká Driečnica, Veľké Stažkovce, Veľkrop, Vojtovce, Vyškovce, Vyšná Olsava, Závada, Zemplinské Bukovce
Okres: Medzilaborce	Patrón: —	Počet veriacich: 2066
Pošta: Nižná Radvaň	Filiálka: Merník	Reč: slov.
Železnica Vyšná Radvaň	Počet veriacich: 460	Adm.: <i>František Inczinger</i>
Patrón: Náboženský fond	Reč: slov. a nem.	
Filiálky: Nižná Oľka, Pakostov, Petrovce, Ruská Kajňa, Vyšná Oľka	Adm.: <i>Štefan Lipták</i>	
Počet veriacich: 567	5. Skrabské.	
Reč: slov.	Okres: Vranov	
Adm.: <i>Štefan Capák</i>	Pošta: Slovenský Zipov	
	Železnica: Vranov	
	Patrón: —	
	Filiálky: Petkovce, Remeniny	
	Počet veriacich: 1401	
	Reč: slov.	
	Adm.: —	
2. Jankovce.	6. Soľ.	8. Turiany.
Okres: Humenné	Okres: Vranov	Okres: Vranov
Pošta: Ohradzany	Pošta: v mieste	Pošta: Kelča
Železnica: Humenné	Železnica: Vranov	Železnica: Vranov
Filiálky: Černina, Ďapalovce, Girovce, Košarovce, Lukačovce, Nižná Sitnica, Piskorovce, Prituľany, Rafajovce, Rohožník, Vyšná Sitnica	Patrón: —	Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 1565	Filiálky: Čeklov, Hlinné Jastrabice, Komariany, Rudlov, Zamutov	Filiálky: Bžany, Hrabovec, Lomné, Miňovce, Mrázovce, Nižná Oľšava, Petejovce, Ruský Kručov, Tokajík
Reč: slov.	Počet veriacich: 1401	Počet veriacich: 504
Adm.: <i>Anton Hudák</i>	Reč: slov.	Reč: slov.
	Farár: <i>Ján Madár</i>	Farár: —•
3. Matiašovce.	7. Stropkov.	9. Dobrá n. Ondavou.
Okres: Vranov	Okres: Stropkov	Okres: Vranov
Pošta: Tovarné	Pošta: v mieste	Pošta: v mieste
Železnica: Humenné	Železnica: Medzilaborce	Železnica: Vranov
Filiálky: Beňkovce, Podčičva, Štefanovce, Tovarné, Tovarňanská Poľanka	Patrón: Nást. Zigm. Pethó	Patrón: Anastazia com. Szécheny com. Zichy
Počet veriacich: 1368	Filiálky: Bokša, Breznička, Brusnica, Bystrá, Gribov, Havaj, Hoča, Jakubovce, Krušinec, Makovce, Malá Driečna, Malé Staškovce, Miroľa, Po	Filiálky: Detrik, Kvakovce, Ruský Kazimír, Slovenská Kajňa, Trepec, Valkov
Reč: slov.		Počet veriacich: 1225
Adm.: <i>Štefan Thain</i>		Reč: slov.
		Farár: <i>Adam Hudák</i>
4. Miehalok.		
Okres: Vranov		
Pošta: Slovenský Zipov		

10. Voľká Domaša.

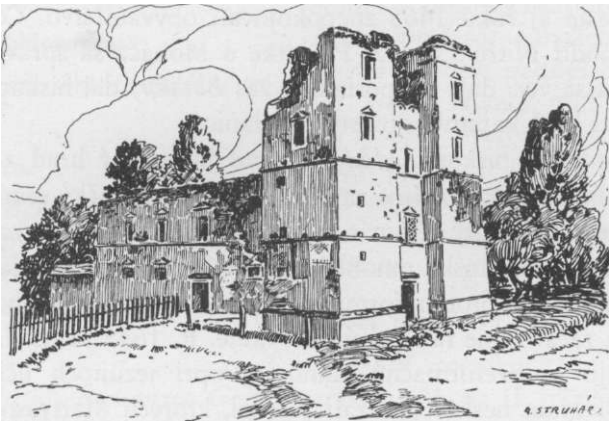
Okres: Stropkov
Pošta: Kelča
Železnica: Vranov
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Giglovce, Holčíkovce,
Kelča
Počet veriacich: 975
Reč: slov.
Adm.: *Alex. Kazimír*

11. Vranov.

Okres: Vranov
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: čičava, Hencovce,
Kručov, Majerovce, Sedliská,
Vranovské Dlhé
Počet veriacich: 2357
Reč: slov., maď.
Adm.: *Adam Repássy*
Kaplán: *Štefan Benkó*

12. Žalobín.

Okres: Vranov
Pošta: Tovarné
Železnica: Vranov
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Jesenovce, Malá
Domáša
Počet veriacich: 988
Reč: slov.
Adm.: *Bartolomej Benkô*

Zborovský r. k. kostol, spustošený vo svetovej vojne

BISKUPSTVO: NITRA

Dejiny nitrianskeho biskupstva.

Nitra sa môže pochlúbiť jedinečnou slávou, že knieža *Pribina* už pred 1100 rokmi vystavil tam na hrade svojom chrám, prvý to kresťanský kostol na našich krajoch vôbec. To znamená, že už od pradávna bola Nitra strediskom cirkevného života zvlášť v časoch, keď sa tu po prvý raz hlásalo Evangelium Kristovo. Avšak formálny dotačný list biskupstva nitrianskeho vystavil iba sv. Ladislav, kráľ uhorský, a jeho nástupca kráľ Koloman vymenoval prvého biskupa nitrianskeho v osobe *Gerváza*. Neskôr k pôvodnému kostolu sv. Emeráma pristavili druhý chrám sv. Andreja a Benedikta. Kráľovia z rodu Arpadovského sa pomaly postarali o to, aby biskupstvo bolo náležite dotované.

Biskupský hrad mnoho musel trpieť hneď od počiatku. Vojsko *Otakara*, kráľa Českého vyplienilo hrad a podpálilo aj kostol s biskupskou rezidenciou. Neskôr *Matúš Čák* sa dostal do hádky s biskupom, ktorému všetko vyrabovalo a zničilo Čákov vojsko. Nie lepšie sa chovali roku 1431 *Prokopovi* husiti, ktorí ešte aj roku 1465 znepokojovali obyvateľstvo. Čoskoro zas kráľ *Matyáš* od Poliakov musel oslobodiť Nitru r. 1472. Po bitke u Moháča sa správa biskupstva dostala do nepovolaných rúk a sotva sa veci daly do poriadku, zas *Bocskay* dal biskupa a kapitolu vyrabovať. Za utrpené škody daroval kráľ kapitule opátstvo Ludanice.

Na začiatku XVIII. storočia biskup *Erdôdy* obnovil biskupský hrad a chrám, taktiež vystavil dnešný palác biskupský. Biskup *Roskoványi* zas r. 1877 obnovil veľký seminár, založený biskupom *Mattyasovským*, taktiež vystavil malý seminár z fundácie biskupa *Palugyaiho*.

Jako každá diecéza, tak aj nitrianska mnoho trpela v časoch reformácie. Biskup *František Forgách* však znamenal silný odpor proti reformácii. On to bol, pod ktorého vedením chýrny *Peter Pazman* ešte jako jezuita začal svoje horlivé účinkovanie. R. 1645 sa usadili jezuiti aj v Trenčíne, a odtiaľ rozprúdili svoju protireformačnú činnosť. Popri jezuitoch účinkovali aj františkáni. Trenčianske jezuitské kolégium neskôr prevzali piaristi, ktorých *Mattyasovsky* r. 1702 povolal aj do Nitry. Výhodou nitrianskeho biskupstva je, že je jednej reči slovenskej, čo znamená veľké uľahčenie vo správe biskupstva.

Dejiny nitrianskej kapituly

veľmi úzko súvisia s osudami samého biskupstva. Jestvuje od samého počiatku biskupstva. Na začiatku počet kanonikov bol 12, od XVII. storočia bývalo v Nitre 9 kanonikov, ostatní traja mimo Nitry. Títo vonkajší sa menovali od r. 1730 titulárnymi kanonikmi a ich počet vzrástol na 6. Roku 1780 bola kreovaná veľprepozitúra, takže dnes počet skutočných kanonikov je desať. Kapitula bola spolu hodnoverným miestom, locus credibilis.

Ordinárius:

J. E. Dr. KAROL KMEŤKO, biskup nitriansky, narodil sa 12. XII. r. 1875 v Dolných Držkovciach (okres Bánovce n. Bebravou). Gymnaziálne štúdiá konal v Nitre, bohoslovecké v Pešti. 2. VII. r. 1899 bol vysvätený za kňaza. R. 1906 promováný je za doktora bohoslovía. R. 1910 stal sa farárom v Tepličke n. Váhom. 16. XII. 1920 vymenovaný za biskupa a 13. II. 1921 vysvätený.

Generálny vikár:

Dr. Anton Bartošík, pápežský prelát.

Členovia kapituly:

Štefan Kondor, veľprepost; Dr. Anton Bartošík, lector; Dr. Ľudevít Franciscy, cantor; Jozef Turiek, custos; Dr. Jozef Buday, archidiacon katedrálny; Dr. Michal Beňo, archidiacon trenčiansky; Andrej Cviniek, archidiacon žilinský; Dr. Andrej Škrábik, archidiacon hradňanský; Dr. Eduard Nécsey, can. magister senior; Can. magister iunior: uprázdnené.

Biskupská kancelária a funkcionári:

Kancelár: uprázdnené; Dr. Eduard Nécsey, tajomník; Jozef Zátka, biskupský ceremoniár a aktuár; Dr. Ján Baltay, diecézny pravotár.

Ústredný hlavný cirk. škôldozorca:

Msgr. Erantišek Fillkorn, rektor malého seminára.

Profesorský sbor seminára:

Rektor: Dr. Michal Beňo. Profesori: Dr. Andrej Škrábik, Dr. Eduard Nécsey, Msgr. Leo Schmidt, Dr. Eugen Filkorn, Dr. Karol Duriek, Msgr. Rudolf Formánek.

Kňazi penzionovaní:

Vojtech Keletsényi, Jozef Bossányi, Gejza Kardoss, Ignác Mendel, Karol Cíván, Jozef Ha-

tala, Dr. Ladislav Mihalovít, Karol Kardoss, Martin Števíla, • Karol Immlauf, Imrich Karsay, Andrej Bušek-Šujanský, Andrej Majer.

Kňazi v rozličných funkciách mimo pastoraácie:

Pavel Dubík, profesor náboženstva v Žiline; Jozef Gálik, kurát nemocnice v Trenčíne; Jozef Hamaj, riaditeľ a profesor nábož. v Trenčíne; Štefan Pecár, katecheta v Trenčíne; Dr. Albert Stránsky, profesor náboženstva v Žiline; Michal Boleček, spirituál mal. seminára a riaditeľ v Nitre; František Nemec, prefekt seminára a katechéta v Nitre.

Diecezánni kňazi účinkujúci mimo diecéze:

Jozef Aranyossy, duch. správca Krížových Sestier v Biskupiciach pri Bratislave; Dr. Štefan Bezák, profesor náboženstva v Bratislave; Dr. Eugen Filkorn, riaditeľ Svoradova v Bratislave; Dr. Štefan Hatala, min. radca v Prahe; Dr. Juraj Hodál, profesor náboženstva v Bratislave; Msgr. Ján Pôstényi, správca Spolku Sv. Vojtecha v Trnave; Ladislav Richter, profesor náboženstva v Užhorode; Augustín Solárik, voj. kurát v Prahe.

Počet teologov:

Na V. ročníku 3, na IV. ročníku 14, na III. ročníku 21, na II. ročníku 15, na I. ročníku 16; spolu 69.

A. Archidiakonát Katedrálny.

Archidiakon Dr. Jozef Buday, kanonik.

Dekanát Nitra. Dekan —

1. Drážovce.

Okres: Nitra
Pošta: Nitra
Železnica: Nitra
Fara: od roku 1788
Patrón: biskup nitriansky
Filiálky: Zobor, Dobrotka
Počet veriacich: 1588
Reč: slov.
Farár: Jozef Beness

2. Hrnčiarovce.

Okres: Nitra
Pošta: Nitra
Železnica: Nitra
Fara: od roku 1807
Patrón: Ostrihomská kapitula
Filiálky: Dolná Malánta, Horná Malánta, Solyomhegy
Počet veriacich: 1399
Reč: slov. a maď.

Adm.: P. Jakub Vavrek, O. F. M. guardian nitriansky

3. Kolečany.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: Dýmeš
Fara: od roku 1737
Filiálky: Štitáry, Baráčky, Bémajer
Počet veriacich: 1440

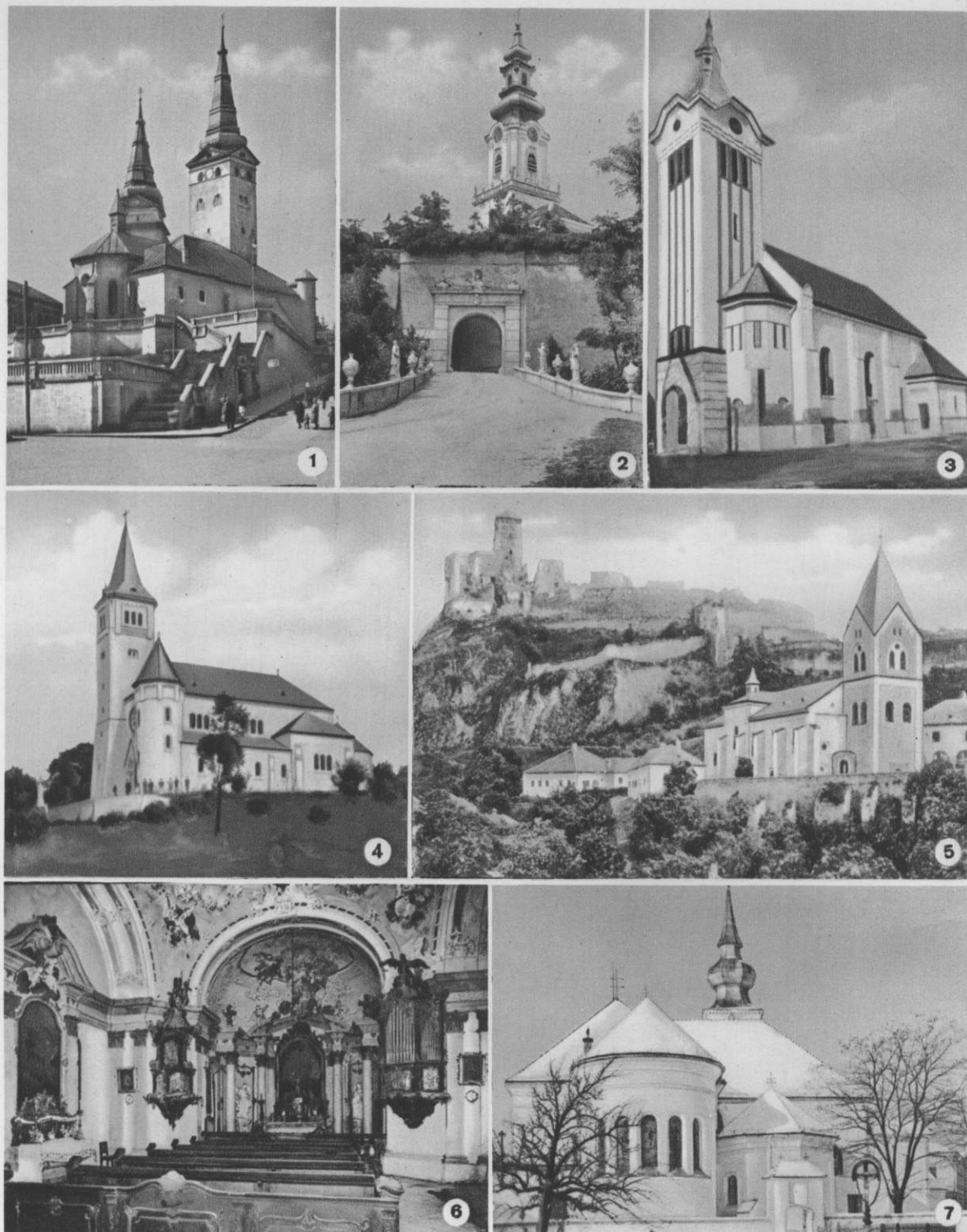
Reč: slov. a maď. Farár: <i>Ján Patrik</i>	Železnica: Nitra Fara: od roku 1787 Patrón: — Filiálky: Malé Janikovce, Selencov Potok, Mikovské, Tormoš Počet veriacich: 5672 Reč: slov., maď., nem. Adm.: <i>P. Jakub Vavrek, O. S.F. guardian</i> Kaplán I.: <i>P. Bruno Revay</i> Kaplán II.: —	Filiálky: Dol. Obdokovce, Ägoštonhalma, Gestl, Roggeház Počet veriacich: 2270 Reč: maď. Adm.: <i>Julius Strucka</i>
1. Nitra , dolnomestiská fara. Okres: Nitra Pošta: Nitra Železnica: Nitra Fara: jestvuje od pradávna, rok založenia neznámy Patrón: biskup nitriansky Filiálky: Molnos, Kynek, Kajsa, Tekenóš Počet veriacich: 12.722 Reč: slov., maď., nem. Farár: <i>Koloman Szmidá</i> Kaplán I.: <i>Rudolf Lednický</i> Kaplán II.: <i>František Schottert</i>	3. Pogranice. Okres: Nitra Pošta: v mieste Železnica: Nitra Fara: asi od roku 1075 Patrón: Helena Sedlár	4. Žirany. Okres: Zlaté Moravce Pošta: Dýmeš Železnica: Nitra Fara: od roku 1788 Patrón: biskup nitriansky Filiálka: Latka Počet veriacich: 1110 Reč: maď. Admin: <i>Augustín Ploig</i> , farár salakúzske
2. Nitra , hornomeetská fara. Okres: Nitra Pošta: Nitra		

Dekanát Moienok. Dekan Eleutér Cseffalvay.

1. Berenč. Okres: Nitra Pošta: Ivánka pri Nitre Železnica: v mieste Fara: 1711 Patrón: Kapitula nitrianska Filiálka: Veľká Ves Počet veriacich: 1654 Reč: maď. Farár: <i>Anton Beúúíka</i>	Reč: slov. Farár: <i>Rudolf Czeizel</i>	Počet veriacich: 1569 Reč: slov., maď. Farár: <i>Eleutér Cseffalvay</i>
2. Cabaj – Čápor. Okres: Nitra Pošta: Cabaj Železnica: Nitra Patrón: biskup nitriansky Fara: od roku 1787 Filiálky: Hrušřova, Veľká Dolina, Malá Dolina, Peškodál, Fyzeš, Bagár, Chrček, Nový Pereš, Horný Pereš, Prostredný Pereš, Birócy Pereš Počet veriacich: 3048	3. Dolné Krškany. Okres: Nitra Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1788 Patrón: Nábož. základina Filiálky: Horné Krškany, Sikár, Cirmán, Moďoroš, Jánošová Studňa Počet veriacich: 1962 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Zentay</i>	5. Ireg. Okres: Nitra Pošta: Ujlak Železnica: Nitra Fara: od roku 1708 Patrón: biskup nitriansky Filiálky: Fabianska Dolina, Dvor Košov Počet veriacich: 1490 Reč: slov. Farár: <i>Jan Šhnonúic</i>
	4. Ivanka. Okres: Nitra Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1737 Patrón: biskup nitriansky Filiálka: Gergeľova	6. Močenok. Okres: Šaľa n. Váhom Pošta: v mieste Železnica: Šala n. Váhom Fara: od roku 1673 Patrón: biskup nitriansky

J. E. Dr. KAROL KMEŤKO, BISKUP NITRIANSKY

KOSTOLY Z BISKUPSTVA NITRIANSKEHO: 1. Žilina. 2. Biskupský kostol v Nitre. 3. Dubodiel. 4. Moravské Lieskové. 5. Trenčín. 6. Vnútro kostola v Bohuslaviciach. 7. Teplička.

Filiálky: Királyi, Dvory: Garázda, Lapoš, Sik, Gátórház, Vysoké Hrušky, Malá Medza,

Vlková Dolina, Laciház, Čehmajer
Počet veriacich: 5908

Reč: slov. maď.
Farár: *Julius Ludvig*
Kaplán: *Koloman Juszka*

Dekanát *Kovarce*. Dekan *Jozef Mittuch*.

1. Horné Lefantovce.

Okres: Nitra
Pošta: v mieste
Železnica: Lovásovce
Fara: od roku 1217
Patrón: Leopold Edelsheim-Gyulay
Filiálky: Dol. Lefantovce
Počet veriacich: 1330
Reč: slov.
Farár: *Jozef Mittuch*

2. Nitrianska Streda.

Okres: Nitra
Pošta: v mieste
Železnica: Topoľčany
Fara: od roku 1821
Patrón: —
Filiálka: Čeladince
Počet veriacich: 297
Reč: slov.
Farár: *Koloman Hamar*

3. Kovarce.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Ľudanice
Fara: v XVI. stor. už jestvovala
Patrón: Gr. Henrik Apponyi
Filiálky: Podlužany
Počet veriacich: 1316
Reč: slov.
Farár: Dr. *Štefan Cserenyey*
Kaplán: —

4. Oponice.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Lovásovce
Fara: od roku 1788
Patrón: Nábož. základina
Filiálka: Súlovce
Počet veriacich: 1465
Reč: slov.
Farár: *Štefan Szöllosy*

5. Salakúz.

Okres: Nitra
Pošta: v mieste
Železnica: Lovásovce
Fara: od roku 1670
Patrón: rodiny: Kochanovský, Katscher a Fuchs
Filiálky: Bádice, Mehynce
Počet veriacich: 1411
Reč: slov., maď.
Farár: *Augustín Ploig*

6. Selčany.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Topoľčany
Fara: r. 1386 už jestvovala
Patrón: knieža Livius Odescalchi
Filiálka: Hubertova Studňa
Počet veriacich: 1898
Reč: slov.
Adm.: *Koloman Hamar*, farár
nitr. stredanský

Dekanát *Skatany*. Dekan *Aloiz Fiebig*.

1. Bošany.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: r. 1100 už jestvovala
Patrón: Firma Adolf Schmitt a spol. Maria Rudnay (dedič. L. Haupt-Stummer)
Filiálky: Baštin, Krnča, Práznovce, Horňany
Počet veriacich: 3156
Reč: slov.

Farár: *Teodor Quapil*
Kaplán: *Ján Farkaš*

2. Chynorany.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1640
Patrón: apošt. administrátor trnavský
Filiálky: —
Počet veriacich: 2799

Reč: slov.
Farár: *Ignác Wohland*

3. Klátova Nová Ves.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Bošany
Fara: 1788
Patrón: Nábož. základina
Filiálka: Jánová Nová Ves
Počet veriacich: 1572
Reč: slov.
Farár: *Alexander Rus*

4. Klíž Hradište.	Počet veriacich: 917 Reč: slov. Farár: <i>Július Riszner</i>	Železnica: Bošany Fara: v XIV. stor. už jestvovala Patrón: — Filiálky: Broďany, Nedanovce, Turčanky
Okres: Topoľčany Pošta: v mieste Železnica: Bošany Fara: r. 1332 už jestvovala Patrón: Nábož. základina Filiálky: Klíž, Ježková Nová Ves Počet veriacich: 1821 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Oravetz</i>	6. Skačany. Okres: Topoľčany Pošta: Veľké Bielice Železnica: Veľké Bielice Fara: v XIII. st. už jestvovala Patrón: Kapitula nitrianska Filiálky: Hradište, Navojovce Počet veriacich: 2246 Reč: slov. Farár: <i>Alojz Fiebig</i> Kaplán: <i>Štefan Chmela</i>	Počet veriacich: 2036 Farár: <i>fozef Pokorný</i> Kaplán: —
5. Žabokreky n. Nitrou.	7. Krásno n. Nitrou. Okres: Topoľčany Pošta: Bošany	8. Veľké Bielice. Okres: Topoľčany Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: v XIV. stor. už jestvovala Patrón: — Filiálka: Malé Bielice Počet veriacich: 1204 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Paíka</i>
Okres: Topoľčany Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: v XII. stor. už jestvovala Patrón: — Filiálky: —		

B. Archidiakonát trenčiansky.

Archidiakon Dr. Michal Beňo.

Dekanát Trením predvázsky.
Dekan Anton Czeizel.

1. Beckov.	Počet veriacich: 2574 Reč: slov. Farár: <i>Julius Rektorý</i>	Počet veriacich: 1106 Reč: slov. Adm.: <i>Ondrej Sólymos</i>
Okres: Nové Mesto n. Váhom Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: v XVI. stor. už jestvovala Patrón: — Filiálky: Bodovka-Krivosúd, Kálnica, Rakoluby Počet veriacich: 1327 Reč: slov. Farár: <i>Anton Czeizel</i> Kaplán: —	3. Opatová n. Váhom. Okres: Trenčín Pošta: V. Kubra Železnica: v mieste Fara: od r. 1789 Patrón: Študijná základina Filiálka: Veľká Kubra Počet veriacich: 1916 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Pietrik</i>	5. Soblahov. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: v XIV. st. už jestvovala Patrón: — Filiálky: Mníchová Lehota, Kubrica, Hámry Počet veriacich: 2392 Reč: slov. Adm.: <i>Matej Zboja</i>
2. Omšenie.	4. Selec. Okres: Trenčín Pošta: Sedličná Železnica: Turná pri Trenčíne Fara: r. 1507 už jestvovala Filiálka: Veľké Stankovce	6. Trenčianska Teplá. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: r. 1675 už jestvovala
Okres: Trenčín Pošta: Trenčianske Teplice Železnica: Tr. Teplá Fara: v XIV. st. už jestvovala Patrón: — Filiálky: Dolná Poruba, Baračka		

A'

Patrón: — Filiálky: Dobrá, Trenč. Teplice Počet veriacich: 5460 Reč: slov., maď. a nem. Farár: <i>Rehor Smieľko</i> Kaplán: <i>Andrej Hrabovec</i>	Počet veriacich: 9767 Reč: slov., maď. a nem. Farár: <i>Rudolf Mész</i> Kaplán: <i>Msgr Andrej Marsina</i>	Patrón: Spoločnosť teplanskej továrne Adm.: <i>Justín Vránsky</i> Kaplán: —
7. Trenčín. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: v XIV. st. už jestvovala Patrón: mesto Trenčín Filiálky: Biskupice, Nozdrovce	8. Turná pri Trenčíne. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: pred r. 1588 už jestvovala Filiálky: Bela, Sedlicná, Malé Stankovce, Rozvadze, Veľké Bierovce, Opatovce Počet veriacich: 2443 Reč: slov.	9. Váhnovejsa. Okres: Nové Mesto n. Váhom Pošta: Kočovce Železnica: Nové Mesto n. V. Fara: od roku 1786 Patrón: Nábož. základina Filiálky: Kočovce, Vieska Počet veriacich: 1468 Reč: slov. Adm.: <i>Ferdinand Frantsik</i>

Dekanát *Trenčín zavaňský*. Dekan *Štefan Buľko*.

1. Bošáca. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: Bohuslavice Fara: asi od roku 1500 Patrón: —• Filiálky: Bohuslavice, Halúžke, Zemanské Podhradie, Štvrtok n. Váhom Počet veriacich: 3763 Reč: slov. Farár: <i>Augustín Feitscher</i> Kaplán: <i>Jozef Cibula</i>	Železnica: Istebník Fara: asi od roku 1525 Patrón: biskup nitriansky Filiálky: Kostolná. D. Zarječ, Malá Chocholná, Veľká Chocholná Počet veriacich: 2626 Reč: slov. Farár: <i>Rudolf Oravský</i> Kaplán: —•	Fara: od roku 1499 Patrón: — Filiálky: Veľčice, Adamovce, Zem. Liesková, Melčice, Ivanovce Počet veriacich: 1179 Reč: slov. Adm.: <i>Pavel Chilko</i>
2. Dolná Súča. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: Istebník Fara: v XIV. st. už jestvovala Patrón: Gr. Adelh. Kulmer Filiálka: Hrabovka Počet veriacich: 2120 Reč: slov. Adm.: <i>Pavel Kollár</i> Kaplán: —	4. Horná Súča. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: Trenčín-Istebník Fara: od roku 1781 Patrón: Gr. Adelh. Kulmer Filiálky: Horná a Dolná Závrska, Vlčí Vrch, Trnava, Krásny Dub, Dolinka, Dúbrava, Repáci Počet veriacich: 3616 Reč: slov. Farár: <i>František Rybárik</i>	6. Moravské Lieskové. Okres: Nové Mesto n. Váhom Pošta: v mieste Železnica: Nové Mesto n. V. Fara: asi od r. 1536 Patrón: —• Filiálka: Dolné Smie Počet veriacich: 2209 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Kianicka</i>
3. Drietoma. Okres: Trenčín Pošta: v mieste	5. Kochanovce. Okres: Trenčín Pošta: Melčice Železnica: Melčice	7. Orechov. Okres: Trenčín Pošta: v mieste Železnica: Istebník Fara: od roku 1781 Patrón: Gr. Adelh. Kulmer Filiálky: Horné Orechové, Hanzliková, Istebník, Rybáry,

Veľké Záblatie, Malé Záblatie, Zamarovce, Zlatovce, Žabinec	8. Skala.	Patrón: biskup nitriansky
Počet veriacich: 3125	Okres: Trenčín	Filiálky: Skala Nová Ves, Ujezdo
Reč: slov.	Pošta: v mieste	Počet veriacich: 728
Farár: Štefan Bucko	Železnica: Istebník	Reč: slov.
	Fara: r. 1224 už jestvovala	Farár: Jozef Púchovský

Dekanát Ilava. Dekan Jozef Beňák.

1. Dubnica n. Váhom.	Počet veriacich: 1581	Fara: v XIV. st. už jestvovala
Okres: Ilava	Reč: slov.	Patrón: —
Pošta: v mieste	Farár: Sylvester Hanínský	Filiálky: Ladce, Veľké Podhradie, Tunežice, Nozdrovica
Železnica: v mieste	3. Ilava.	Počet veriacich: 4078
Fara: v XIV. st. už jestvovala	Okres: Ilava	Reč: slov.
Patrón: —•	Pošta: v mieste	Farár: Dr. Šimon Gallo
Filiálky: Lieskovec, Veľký Kolačín, Malý Kolačín	Železnica: v mieste	Kaplán: —
Počet veriacich: 3207	Fara: v XIV. st. už jestvovala	5. Zliechov.
Reč: slov., nem. a maď.	Patrón: J. Staňák a spol.	Okres: Ilava
Farár: Jozef Beňák	Filiálky: Iljavka, Klobušice, Prejta	Pošta: Ilava
Kaplán: Augustín Turček	Počet veriacich: 2897	Železnica: Ilava
2. Horná Poruba.	Reč: slov., maď. a nem.	Fara: asi z roku 1608
Okres: Ilava	Adm.: Štefan Bebják	Patrón: Študijná základina
Pošta: v mieste	Kaplán: —	Filiálky: Košecké Rovné, Gápel, Stredná
Železnica: Ilava	4. Košeca.	Počet veriacich: 2764
Fara: od roku 1830	Okres: Ilava	Reč: slov.
Patrón: —	Pošta: Ilava	Adm.: Karol Zátkvara, admin. mojtinský
Filiálky: Malé Podhradie Košecké, Kopec	Železnica: Ilava	

Dekanát Pruské. Dekan Jozef Koloí.

1. Bolešov.	Adm.: Ján Mihályfy	Počet veriacich: 1160
Okres: Puchov n. Váhom	Kaplán: Emil Januší	Reč: slov.
Pošta: v mieste	2. Červený Kameň.	Farár: Štefan Herodek
Železnica: v mieste	Okres: Puchov n. Váhom	3. Horné Srnie.
Fara: r. 1381 už jestvovala	Pošta: Pruské	Okres: Trenčín
Patrón: —•	Železnica: Pruské	Pošta: Nemšová
Filiálky: Kamenčany, Pominovce, Podhorie, Slávnica, Piechov, Sedmerovce	Fara: od r. 1788	Železnica: zastávka v mieste
Počet veriacich: 2320	Patrón: Nábož. základina	Fara: od roku 1863
Reč: slov.	Filiálky: Zapechová, Nebrova, Trokanova	Patrón: Nábož. základina
		Filiálky: Rajkovce, Čakanovce

Počet veriacich: 1320
Reč: slov.
Farár: *Cyril Žembery*

4. **Lednica.**

Okres: Puchov n. Váhom
Pošta: Lednické Rovné
Železnica: Lednické Rovné
Fara: v XIV. st. už jestvovala
Patrón: Jozef Schreiber nást.
Filiálky: Lednická Lehota,
Horná Breznica, Kvášov,
Močary, Hlo vo vec
Počet veriacich: 2363
Reč: slov.
Farár: *Štefan Miľko*
Kaplán: —

5. **Lednické Rovné.**

Okres: Puchov n. Váhom
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: 1789
Patrón: náboženská základina
Filiálky: Dolná Breznica,
Horenice, Hôrka, Medné
Počet veriacich: 2610
Reč: slov., nem.
Farár: *Jozef Koloí*

6. **Nemšová.**

Okres: Trenčín
Pošta: v mieste
Železnica: Nemšová
Fara: v XIII. storočí už jestvovala
Patrón: Dr. Emil Schlesinger
Filiálky: Borčice, Kľúčov,
Liborča, Dvorec, Závada
Počet veriacich: 3070
Reč: slov.

Farár: *Žigmund Martiíí*
Kaplán: —

7. **Pruské.**

Okres: Púchov n. V.
Pošta: v mieste
Železnica: Pruské
Fara: 1221
Patrón: Dunajská Banka ÚČ
spol., Bratislava
Filiálky: Bohunice, Dúlov,
Nová Ves, Horovce, Krivo-
klát, Vršatské Podhradie,
Mikušovce, Tuchyňa, Savči-
na, Podvážie
Počet veriacich: 5542
Reč: slov.
Farár: Dr. *Štefan Gallo*
Kaplán: P. *Emil Jankola*
O. F. M.

Dekanát *Pružina*. Dekan *Martin Némedy*.

1. **Beluša.**

Okres: Ilava
Pošta: v mieste
Železnica: Beluša
Fara: v XIV. storočí už jestvovala
Patrón: Dunajská Banka,
úČ spol., Bratislava
Filiálky: Hloža, Podhorie, Ma-
lenica, Slatina, Reginahof,
Rybníky
Počet veriacich: 3801
Reč: slov.
Admin.: *Štefan Fridrichovský*
Kaplán: —

2. **Horné Kočkovce.**

Okres: Puchov n. V.
Pošta: Púchov n. V.
Železnica: Púchov n. V.
Fara: od XV. stor.
Patrón: —

Filiálky: Dol. Kočkovce,
Nosice
Počet veriacich: 2392
Reč: slov.
Farár: *Martin Némedy*

3. **Mojtín.**

Okres: Ilava
Pošta: Beluša
Železnica: Beluša
Fara: 1876
Patrón: Nábož. základina
Filiálky: —
Počet veriacich: 1053
Reč: slov.
Adm.: *Karol Záákvára*

4. **Podskalíe.**

Okres: Ilava
Pošta: Dolný Lieskov
Železnica: Beluša
Fara: v XIV. st. už jestvovala

Filiálky: Trstie, Horný Moš-
tenec
Počet veriacich: 925
Patrón: Akciová Spoločnosť
pre zúžitkovanie dreva, Dolný
Lieskov
Reč: slov.
Adm.: *Anton Židek*

5. **Pružina.**

Okres: Hava
Pošta: v mieste
Železnica: Beluša
Fara: 1788
Patrón: Náboženská základina
Filiálky: Briestené, Ďurd'ové
Počet veriacich: 1879
Reč: slov.
Farár: *Štefan Hermann*
Kaplán: —

6. **Slopná.**

Okres: Ilava
Pošta: Dolný Lieskov

Železnica: Beluša
Fara: 1751
Patrón: —
Filiálky: Dolný a Horný Lieskov
Počet veriacich: 885

Reč: slov.
Adm.: Jozef Formánek
7. Visolaje.
Okres: Ilava
Pošta: v mieste

Železnica: Beluša
Fara: od XIV. storočia
Patrón: Nábož. základina
Filiálka: Sverepec
Počet veriacich: 1366
Reč: slov.

Admin.: Ignác Diera

át Púchov n. Váhom. Dekan

an Spusta.

1. Dohnaný.

Okres: Púchov n. Váhom
Pošta: v mieste
Železnica: Púchov n. Váhom
Fara: od roku 1865
Patrón: —
Filiálka: Hoštiná
Počet veriacich: 592
Reč: slov.
Admin.: Anton Kompánek, farár z Lúk pod Mak.

3. Lúky pod Makytou.

Okres: Púchov n. Váhom
Pošta: v mieste
Železnica: Púchov n. Váhom
Fara: 1328
Patrón: Ernest Szilányi
Filiálky: Dubková, Vydrna, Záriečie, Mestečko
Počet veriacich: 655
Reč: slov.
Farár: Anton Kompánek

5. Púchov n. Váhom.

Okres: Púchov n. Váhom
Pošta: v mieste
Železnica: Púchov n. Váhom
Fara: 1506
Filiálky: Hrabovka, Streženice, Nimnica
Počet veriacich: 1851
Reč: slov.
Farár: Viktor Kállay

2. Lazy pod Makytou.

Okres: Púchov n. Váhom
Pošta: v mieste
Železnica: Púchov n. Váhom
Fara: 1788
Patrón: Náboženská základina
Filiálka: Dubková
Počet veriacich: 1080
Reč: slov.
Adm.: Ladislav Šulgan

4. Lysá pod Makytou.

Okres: Púchov n. Váhom
Pošta: v mieste
Železnica: Púchov n. V.
Patrón: Náboženská základina
Filiálky: —
Počet veriacich: 2176
Reč: slov.
Farár: Štefan Spusta
Kaplán: —

6. Zubák.

Okres: Púchov n. Váhom
Pošta: Lednica
Železnica: Lednické Rovné
Fara: 1788
Patrón: Náboženská základina
Filiálky: —
Počet veriacich: 1074
Reč: slov.
Adm.: Celestín Tichý

Dekanát Považská Bystrica. Dekan Anton Blaha.

1. Malá Jesenica.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: Považské Podhradie
Železnica: Pov. Podhradie
Fara: v XIII. st. už jestvovala
Patrón: Majitelia býv. panstva Herminy Popper
Filiálky: Beňov, Podvažie, Stupné
Počet veriacich: 1626
Reč: slov.
Adm.: Karol Steszkal

2. Malá Udica.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: Pov. Bystrica
Železnica: Pov. Bystrica
Fara: r. 1601 už jestvovala
Patrón: —
Filiálky: Veľká Udiča, Prosné, Upohlav, Okrut
Počet veriacich: 1752
Reč: slov.
Farár: Vincent Bednárík
Kaplán: —

3. Dolná Mariková.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: Pov. Bystrica
Fara: 1755
Patrón: Majitelia býv. panstva v Pov. Podhradí
Filiálky: Hatné, Klieština, Hostina
Počet veriacich: 2654
Reč: slov.

A'

Adm.: *Ján Porubský*
Kaplán: —

4. Horná Mariková.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: Dolná Mariková
Železnica: Pov. Bystrica
Fara: 1790
Patrón: Náboženská základina
Filiálky: —
Počet veriacich: 3105
Reč: slov.
Admin.: *Jozef Omelka*
Kaplán: —

5. Papradno.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: Pov. Podhradie-
Teplá
Fara: 1734
Patrón: Majitelia býv. panstva
v Pov. Podhradí
Filiálka: Brvnište
Počet veriacich: 4802
Reč: slov.
Admin.: *Emil Ján Jurenka*
Kaplán: —

6. Považská Bystrica.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste

Fara: 1250
Patrón: Čsl. št. zbrojovka,
akc. spol. v Brne
Filiálky: Dolný Moštenec,
Kostelec, Vrtižer, Milochov,
Zem. Kvašov, Práznov, Pod-
manín, Záskanie, Považská
Teplá
Počet veriacich: 6101
Reč: slov.
Farár: *Štefan Bergendy* mladší
Kaplán: Dr. *Ladislav Nýbl*

7. Považské Podhradie.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: Považská Teplá,
Podhradie
Fara: od roku 1789
Patrón: Náboženská základina
Filiálky: Orlové, Šebešťanová
Počet veriacich: 1304
Reč: slov.
Farár: *Anton Blaha*

8. Prečin.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: Pov. Bystrica
Fara: od roku 1740
Patrón: Čsl. št. zbrojovka, úč.
spol. v Brne
Filiálky: Bodina, Počarová,
Zemanská Závada

Počet veriacich: 1284
Reč: slov.
Farár: *Gustáv Zidek*

9. Predmier.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: v mieste
Železnica: Veľká Bytča
Fara: v XIV. st. už jestvovala
Patrón: Spolumajitelia pan-
stva: Maršovský a Hrabovský,
bývajúci v Hrabovom, Jablo-
ňovom a Maršovej
Filiálky: Dolné Hlboké, Jablo-
ňové, Maršová, Hrabové,
Plevník, Potoky, Drieňové,
Mikšová, Rašov, Urbanov,
Starovec, Pajgerovce, Dzud-
zurovce
Počet veriacich: 4043
Reč: slov.
Farár: Dr. *Vojtech Janský*
Kaplán: —

10. Súľov.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: Predmier
Železnica: Veľká Bytča
Fara: od roku 1616
Patrón: —
Filiálka: Vrch Teplá
Počet veriacich: 183
Reč: slov.
Adm.: *Alojz Palmann*

C. Arcidekanát žilinský.

Archidiakon Andrej Cvinček.

Dekanát *Veľká Bytča*. Dekan:

1. Dlhépole.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: v mieste
Železnica: Dol. Hričov
Fara: od roku 1514

Patrón: Ján Malobický
Filiálka: Zárieč-Kebľov
Počet veriacich: 3387
Reč: slov.
Adm.: *Tomáš Komár*
Kaplán: —

2. Kolárovice.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: v mieste
Železnica: Veľká Bytča
Fara: od roku 1788

Patrón: Náboženská základina
Filiálka: V horách
Počet veriacich: 2921
Reč: slov.
Farár: *Eduard Tvrдый*
Kaplán: *Ignác Kosmály*

3. Petrovice.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: Kolárovice
Železnica: Veľká Bytča
Fara: 1789
Patrón: Náboženská základina
Filiálky: Petrovská, PŠúrno-
vice, Setechov, Plánie, Magale
Počet veriacich: 2203
Reč: slov.
Adm.: *Rudolf Minarovský*

4. Veľké Rovné.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: v mieste

Železnica: Veľká Bytča
Fara: od roku: 1774
Patrón: Panstvo Herminy
Hahn
Filiálky: Kopanice
Počet veriacich: 4076
Reč: slov.
Farár: *Juraj Kempný*
Kaplán: *Felix Mikuí*

5. Šťavník.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: v mieste
Železnica: Veľká Bytča
Fara: od XVI. storočia
Patrón: Lesné družstvo
v *Šťavniku*
Filiálka: Hvozdnica
Počet veriacich: 4431
Reč: slov.
Farár: *Jozef Mendel*
Kaplán: *Albín Blaíek*

6. Veľká Bytča.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od XIV. storočia
Patrón: B. Dolhar Popper
Filiálky: Hliník, Malá Bytča
Počet veriacich: 3930
Reč: slov.
Farár: *Štefan Jantovič*
Kaplán: *František Bartatek*

7. Zemanská Kotešová.

Okres: Veľká Bytča
Pošta: v mieste
Železnica: zastávka v mieste
(Veľká Bytča)
Fara: od roku 1421
Patrón: Náboženská základina
Filiálka: Veľká Kotešová
Počet veriacich: 1507
Reč: slov.
Farár: *Jozef Pelikán*

Dekanát *Rajec*. Dekan: —

1. čičmany.

Okres: Žilina
Pošta: Fačkov
Železnica: Rajec
Fara: od roku 1788
Patrón: Náboženská zákla-
dina
Filiálka: Kopanice
Počet veriacich: 1502
ReČ: slov.
Adm.: *Ján Štrba*

2. Domaniža.

Okres: Považská Bystrica
Pošta: v mieste
Železnica: Pov. Bystrica
Fara: od roku 1268
Filiálky: Čelko-Lehota, Kar-
doš-Vieska, Malé Lednice,
Sádečné

Patrón: Melánia Schwaben-
Durneiss, r. Reviczký
Počet veriacich: 1955
Reč: slov.
Farár: *Šebastian Slugeň*
Kaplán: —

3. Fačkov.

Okres: Žilina
Pošta: v mieste
Železnica: Rajec
Fara: od roku 1788
Patrón: Náboženská základina
Filiálky: —
Počet veriacich: 1737
Admin.: *Fabián Boletek*

4. Kanská.

Okres: Žilina
Pošta: Rajecké-Teplice

Železnica: Rajecké-Teplice
Fara: od roku 1228
Patrón: Nástupcovia gr. Bal-
lestrem de Plawniovitz
Filiálky: Poruba, Kunerád,
Polusie, Stránské, Rajecké
Teplice
Počet veriacich: 3785
Reč: slov.
Adm.: *Ján Rojľcek*
Kaplán: *Jozef Kozinka*

5. Rajec.

Okres: Žilina
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od XI. storočia
Patrón: Spoločnosť pre zúžit-
kovanie dreva Moravská
Ostrava-Oščadnica

Filiálky: Veľká Černá, Malá Černá, Ďurčina, Šuja, Jaseňové, Zbyňov, Kľačany Počet veriacich: 5763 Reč: slov. Admin.: <i>Ján Tiso</i> Kaplán: —	6. Trstená – Frývald. Okres: Žilina Pošta: Rajec Železnica: Rajec Fara: od roku 1698 Patrón: Spoločnosť pre zúžit-	kovanie dreva, Moravská Ostrava-Oščadnica Filiálka: Trstená Počet veriacich: 1565 Reč: slov. Farár: <i>Julius Horváth</i>
Dekanát ' <i>Žilina</i> . Dekan <i>Ľudovít Blazek</i> .		
1. Bytčica. Okres: Žilina Pošta: v mieste Železnica: zastávka v mieste (Lietava Lúčka) Fara: 1788 Patrón: Náboženská základina Filiálky: Lietava Lúčka, Porúbka Počet veriacich: 2542 Reč: slov. Farár: <i>Vojtech Aniútík</i>	Železnica: Lietava Lúčka Fara: asi od roku 1400 Patrón: Spoločnosť pre zúžit- kovanie dreva, úč. spol., Mor. Ostrava-Oščadnica Filiálky: Babkov, Bánová, Brezany, Bytarová, Hôrky, Podhorie, Svinná, Závadka-Suneková Počet veriacich: 4568 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Tvrдый</i> Kaplán: <i>Imrich Branikovit</i>	Fara: od roku 1788 Patrón: Náboženská základina Filiálky: Stráňavy, Moyš-Lúčka, Zlatné Počet veriacich: 2194 Reč: slov. Admin.: <i>Alexander Laudon</i>
2. Dolný Hričov. Okres: Veľká Bytča Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XVI. st. Patrón: panstvo Herminy Popper a Ludvika Mičuru Filiálky: Horný Hričov, Bytča-Lehota, Horné Hlboké, Paština, Závada, Ovčiarsko, Hričovské Podhradie, Peklina Počet veriacich: 2419 Reč: slov. Farár: <i>Ernest Pápay</i> Kaplán: <i>Anton Posluch</i>	4. Rosina. Okres: Žilina Pošta: Žilina Železnica: Žilina Fara: r. 1400 už jestvovala Patrón: Komposesorát panstva v Bytčici Filiálky: Trnové, Turo, Brezová a Rosinky Počet veriacich: 3922 Reč: slov. Farár: <i>Ľudovít Blaíek</i> Kaplán: <i>Dezider Kiss</i>	6. Višňové. Okres: Žilina Pošta: Rosina Železnica: Žilina Fara: od roku 1515 Patrón: Nábož. základina Počet veriacich: 1565 Reč: slov. Farár: <i>Alojz Marsina</i>
3. Lietava. Okres: Žilina Pošta: Lietava Lúčka	5. Strečno. Okres: Žilina Pošta: Varín Železnica: v mieste	7. Žilina. Okres: Žilina Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XIII. stor. Patrón: Cirk. obec Žilina Filiálky: Stražov, Závodie, Zábava Počet veriacich: 15.938 Reč: slov. Farár: <i>Tomáš Ruúíka</i> , páp. prelát, opát Kaplán I.: <i>JozeJ Hollý</i> , Kaplán II.: <i>Pavel Bezák</i>

Dekanát *Kysucké Nové Mesto*. Dekan *Štefan Kapallay*.

1. Brodno.	Budatín-Lehota, Radola Počet veriacich: 6826 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Kapallay</i> Kaplán: <i>František Miklošovič</i>	Fara: od roku 1789 Patrón: Náb. základina Filiálky: Dunajov, Dolina Suchá, Beľajky, Potok, U Prpy, Za Vodou, Nesluš- ská Suchá Počet veriacich: 2222 Reč: slov. Farár: Dr. <i>František Herodek</i>
Okres: Kysucké Nové Mesto Pošta: Budatín Železnica: zastávka v mieste (Žilina) Fara: v XVI. st. už jestvovala; znovu sriadená r. 1788 Patrón: Nábož. základina Filiálky: Budatín, Oškerda, Sňaznica, Vranie, Zádubnie Počet veriacich: 3335 Reč: slov. Farár: <i>Michal Bélik</i>	3. Nesluša. Okres: Kysucké Nové Mesto Pošta: v mieste Železnica: Kysucké N. Mesto Fara: od roku 1788 Patrón: Nábož. základina Filiálka: Rudinská Počet veriacich: 3875 Reč: slov. Farár: <i>Karol Mišík</i> Kaplán: <i>Imrich Kyjatek</i>	5. Divina. Okres: Žilina Pošta: v mieste Železnica: Žilina Fara: od roku 1771 Patrón: Gejza Csáky Filiálky: Chumec, Svederník, Lúky, Lalinek, Marček, Divinka Počet veriacich: 4116 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Omelka</i> Kaplán: —
2. Kysucké Nové Mesto. Okres: Kysucké Nové Mesto Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: r. 1305 už jestvovala Patrón: Gejza Csáky Filiálky: Povina, Lodno, Rudi- na Malá a Veľká, Lieskovec,	4. Ochodniea. Okres: Kysucké Nové Mesto Pošta: v mieste Železnica: zastávka v mieste (Kys. Nové Mesto)	

Dekanát *Varín*. Dekan *Ignác Adámik*.

1. Belá pri Varíne. Okres: Žilina Pošta: Varín Železnica: Varín Fara: od roku 1788 Patrón: Nábož. základina Filiálky: Lysica a kopanice Počet veriacich: 3868 Reč: slov. Farár: <i>Rudolf Kunda</i> Kaplán: —	Filiálka: Stráža Počet veriacich: 1193 Reč: slov. Adm.: <i>Andrej Paldan</i> , kaplán varínsky	4. Teplička n. Váhom. Okres: Žilina Pošta: Žilina Železnica: zastávka v mieste (Žilina) Fara: od roku 1300 Patrón: — Filiálky: Moyš, Zástranie Počet veriacich: 2484 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Kostelný</i>
2. Dolná Tižina. Okres: Žilina Pošta: v mieste Železnica: Varín Fara: od roku 1788 Patrón: Nábož. základina	3. Horný Vadičov. Okres: Kysucké Nové Mesto Pošta: Kysucké Nové Mesto Železnica: Kys. Nové Mesto Fara: od roku 1788 Patrón: Nábož. základina Filiálky: Dolný Vadičov, Kotržina Lúčka, Pažite Počet veriacich: 2340 Reč: slov. Adm.: <i>Karol Rumpel</i> Kaplán: —	5. Terchová. Okres: Žilina Pošta: v mieste Železnica: Varín Fara: od roku 1731 Patrón: pi. Hub. Majláthová

Filiálky: Horná Tižina, Struhárfa, Biely Potok, Ištvánová, Poddolina
Počet veriacich: 4001
Reč: slov.
Farár: *Juraj Czeizel*
Kaplán: *Viktor Molnár*

6. **Varín.**
Okres: Žilina
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1200
Patrón: gr. Rudolf Pongrác

Filiálky: Gbelany, Krasňany, Nededza, Nezbud-Lúčka
Počet veriacich: 3608
Reč: slov.
Farár: *Ignác Adámik*
Kaplán: *Andrej Paldan*

Dekanát Čadca. Dekan *Štefan Krautmann.*

1. **Čadca.**
Okres: Čadca
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1743
Patrón: Spoločnosť pre zúžitkovanie dreva úč. spol. Mor. Ostrava-Oščadnica
Filiálka: Horelica
Počet veriacich: 7575
Reč: slov.
Farár: *Štefan Stolárik*
Kaplán: *Ladislav Laco*

Farár: *Matej Burlas*
Kaplán: *Vojtech Magnusek.*
4. **Lutiša.**
Okres: Kysucké Nové Mesto
Pošta: Stará Bystrica
Železnica: Varín
Fara: od roku 1788
Patrón: Nábož. základina
Filiálka: –
Počet veriacich: 1299
Reč: slov.
Adm.: *Vincent Krát*

A'
Farár: *Štefan Krautmann*
Kaplán: *Jozef Cisár*

7. **Riečnica.**
Okres: Kysucké Nové Mesto
Pošta: Nová Bystrica
Železnica: Krásno n. Kysucou
Fara: od roku 1788
Patrón: Nábož. základina
Filiálky: Havrelka, kopanice
Počet veriacich: 2376
Reč: slov.
Farár: *Michal Úradník*

2. **Čierne pri Čadci.**
Okres: Čadca
Pošta: v mieste
Železnica: zastávka v mieste (Čadca)
Fara: od roku 1796
Patrón: Nábož. základina
Filiálka: Svrčinovec
Počet veriacich: 4243
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Gahér*

5. **Nová Bystrica.**
Okres: Kysucké Nové Mesto
Pošta: v mieste
Železnica: Krásno n. Kysucou
Fara: od roku 1789
Patrón: Nábož. základina
Počet veriacich: 3462
Reč: slov.
Farár: *Ján Pabián*
Kaplán: *Jozef Balušík*

8. **Skalité.**
Okres: Čadca
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1749
Patrón: Spoločnosť pre zúžitkovanie dreva Čadca
Filiálka: Kopanice
Počet veriacich: 2785
Reč: slov.
Farár: *Jozef Randik*

3. **Krásno n. Kysucou.**
Okres: Kysucké Nové Mesto
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1789
Patrón: Nábož. základina
Filiálka: Zborov
Počet veriacich: 4825
Reč: slov.

6. **Oščadnica.**
Okres: Čadca
Pošta: v mieste
Železnica: zastávka v mieste (Čadca)
Fara: od roku 1788
Patrón: Nábož. základina
Počet veriacich: 3731
Reč: slov.

9. **Stará Bystrica.**
Okres: Kysucké Nové Mesto
Pošta: v mieste
Železnica: Kys. Nové Mesto
Fara: od roku 1667
Filiálky: Klubina, Radvostka
Počet veriacich: 4741
Reč: slov.
Farár: *Ján Svitek*
Kaplán: *Rudolf Števula*

Dekanát <i>Turzovka</i> . Dekan: —		
1. Makov.	Železnica: v mieste Fara: od roku 1796 Patrón: Nábož. základina Filiálky: kopanice Počet veriacich: 1693 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Minaroviech</i>	5. Vysoká n. Kysucou. Okres: Čadca Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1762 Patrón: Spoločnosť pre zúžitkovanie dreva Mor. Ostrava-Oščadnica Filiálky: Kelčov, Zátoka Počet veriacich: 4771 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Leitmann</i> Kaplán: —
Okres: Čadca Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1796 Patrón: Nábož. základina Filiálky: kopanice Počet veriacich: 2990 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Szôke</i> Kaplán: —	4. Turzovka. Okres: Čadca Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1694 Patrón: Spoločnosť pre zúžitkovanie dreva Mor. Ostrava-Oščadnica Filiálky: Olešná, Podvysoká, Dlhépole, Dlhá-Turkov, Divina-Dlhá, Nesluša-Dlhá Počet veriacich: 15.476 Reč: slov. Farár: <i>Karol Toúk</i> Kaplán I.: <i>Ignác Kut/s</i> , Kaplán II.: <i>Imrich Kyjatek</i> Kaplán III.: <i>Anton Kocúr</i>	6. Zákopčie. Okres: Čadca Pošta: v mieste Železnica: Raková Fara: 1749 Patrón: Spoločnosť pre zúžitkovanie dreva Mor. Ostrava-Oščadnica Filiálka: Petránka Počet veriacich: 4070 Reč: slov. Farár: <i>Vojtech Dorní</i> Kaplán: —
2. Raková. Okres: Čadca Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1789 Patrón: Nábož. základina Počet veriacich: 3547 Reč: slov. Farár: <i>Václav Bauer</i> Kaplán: <i>Štefan Fundárek</i>		
3. Staškov. Okres: Čadca Pošta: v mieste		

D. Archidiakonát hradňanský. Archidiakon Andrej Skrábik.

Dekanát <i>hradňanský</i> . Dekan <i>Adam Pelikán</i> .		
1. Bobot.	2. Dežerice.	3. Dolné Motešice.
Okres: Bánovce n. Bebravou Pošta: v mieste Železnica: Svinná Fara: od XIV. st.; znovu sriadená r. 1712 Patrón: biskup nitriansky Filiálky: Bobot-Lehota, Horňany Počet veriacich: 1508 Reč: slov. Farár: <i>Adam Pelikán</i>	Okres: Bánovce n. Bebravou Pošta: Horné Ozorovce Železnica: zastávka v Ruskovciach (Svinná) Fara: od roku 1484 Patrón: — Filiálky: Podlužany, Farkaška, Lutov Počet veriacich: 985 Reč: slov. Adm.: <i>Marcel Žovic</i>	Okres: Bánovce n. Bebravou Pošta: Horné Motešice Železnica: Jastrabie (Svinná) Fara: r. 1300 už jestvovala Patrón: Olivier Seldern. Filiálky: Horné Motešice, Petrová Lehota, Peťovka, Bošanská Neporádza, Rožnová Neporádza Počet veriacich: 2112 Reč: slov.

Farár: *Karol Dúbravský*
Kaplán: —

4. Dubodiel.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: Jastrabie
Železnica: Jastrabie
Fara: 1782
Patrón: —
Filiálky: Veľká Hradná,
Cimenná, Tarabovce
Počet veriacich: 1807
Reč: slov.
Farár: *Gáipar Koítál*

5. Kostolné Mitice.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: Jastrabie

Železnica: Jastrabie
Fara: roku 1332 už jestvovala
Patrón: biskup nitriansky
Filiálky: Jastrabie, Zemanské
Mitice, Rožfiové Mitice, Čer-
vený Hostinec
Počet veriacich: 1631
Reč: slov.
Farár: *Ján Blunár*

6. Malá Hradná.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: Svinná
Železnica: Svinná
Fara: r. 1332 už jestvovala
Patrón: —
Filiálky: Svinná, Ruskovec,

Dolné Držkovce, Horné
Držkovce, Čuklasovce
Počet veriacich: 2301
Farár: *Ľudovít Šimek*

7. Slatina n. Bebravou.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: v mieste
Železnica: Bánovce n. Bebr.
Fara: 1331
Patrón: Mikuláš Zay
de Csómôr
Filiálky: Slatinka, Šípkov,
Černolehota, Krásna Ves,
Timoradza, Trebichová
Počet veriacich: 3004
Reč: slov.
Adm.: *Koloman Tóth*
Kaplán: *Ladislav Széllésy*

Dekanát *Bánovce n. Bebravou*. Dekan *Dr. Jozef Tiso*.

1. Bánovce n. Bebravou.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: roku 1332 už jestvovala
Patrón: —
Filiálky: Dolné Ozorovce,
Horné Ozorovce, Horné
Naštice, Prusy, Miezgovce
Počet veriacich: 3945
Reč: slov.
Farár: *Dr. Jozef Tiso*
Kaplán: *Štefan Kalina*

2. Rybäny.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: roku 1359 už jestvovala
Patrón: biskup trnavský
Počet veriacich: 1204
Reč: slov.
Farár: *Ľudovít Tomanóczy*

3. Veľké Chlievany.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: Bánovce n. Bebravou
Železnica: Bánovce n. Bebr.
Fara: v XV. st. už jestvovala
Patrón: panstvo Šama Weisza
Filiálky: Dolné Naštice, Bisku-
pice, Dvorec, Hreždovce, Ha-
láčovce, Malé Chlievany,
Pečeňany, Otrhanky
Počet veriacich: 2817
Reč: slov.
Farár: *Anton Turczyn*
Kaplán: *Dezider Briestensky*

4. Veľké Ostratice.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1830
Patrón: —
Filiálka: Malé Ostratice
Počet veriacich: 730

Reč: slov.
Farár: *Ján Čerei*

5. Vysočany.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: Veľké Ostratice
Železnica: Veľké Ostratice
Fara: od XIV. storočia
Patrón: Komposesorát panstva
Brogyány
Filiálky: Brezoluby, Latkovce,
Nedašovce, Pravotice, Treba-
šovce, Čaltice, Jerichov
Počet veriacich: 1593
Reč: slov.
Farár: *Emil Augustín*

6. Uhrovec.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: v mieste
Železnica: Bánovce n. Bebr.
Fara: od roku 1332
Patrón: Mikuláš Zay
de Csómôr

Filiálky: Dubníčka, KŠiná, Omastiná, Uhrovské Podhradie, Radiša, Závada, Žitná,	Dolina Karolina, Lajošszállás Ujlak Počet veriacich: 991	Reč: slov. Farár: <i>Karol Slauka</i> Kaplán: —
Dekanát <i>Rudno</i> . Dekan <i>Karol Koloí</i> .		
1. Čavoj. Okres: Prievidza Pošta: Valašská Belá Železnica: Nováky Fara: od roku 1789 Patrón: Náboženská základina Filiálka: Temeš Počet veriacich: 1930 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Dvoní</i>	Železnica: Veľké Bielice Fara: roku 1532 už jestvovala Patrón: Kapitula nitrianska Filiálky: Dvorniky, Račice, Dolné Vestenice Počet veriacich: 2410 Reč: slov. Admin.: <i>Gejza Kubl'cek</i> Kaplán: —	Filiálky: Veľká Lehota, Horné Lelovce, Laskár Počet veriacich: 2784 Reč: slov. Farár: <i>Vincent Hájek</i> Kaplán: <i>fán Lov'ňek-Rapcek</i>
2. Diviaky n. Nitrou. Okres: Prievidza Pošta: v mieste Železnica: Nováky Fara: od roku 1331 Patrón: — Filiálky: Banka, Novejsa, Ježkovejsa, Máčov, Vrbany, Bašfanka, Besnákovejsa, Somo-rovejsa, Vrchovsky Počet veriacich: 2055 Reč: slov. Farár: <i>Anton Šmotlák</i> Kaplán: —	5. Kostolná Ves. Okres: Prievidza Pošta: Nitr. Rudno Železnica: Nováky Fara: roku 1415 už jestvovala Patrón: — Filiálky: Dlžín, Dobročná, Nevidzany, Seč Počet veriacich: 1705 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Zlámal</i> , farár nitr. rudfianský	8. Podhradie pri Prievidzi. Okres: Prievidza Pošta: Nováky Železnica: Nováky Fara: od roku 1806 Patrón: Náboženská základina Filiálka: Malá Lehota Počet veriacich: 1302 Reč: slov. Farár: <i>Karol Koloľ</i>
3. Dolné Lelovce. Okres: Prievidza Pošta: Zemanské Kostolany Železnica: Nováky Fara: od roku 1725 Patrón: Bertholda Tarnóczy z D. Leloviec nást. Filiálka: Vieska Počet veriacich: 310 Reč: slov. Adm.: <i>Vincent Hayek</i> , farár novácky	6. Nitrianske Sučany. Okres: Prievidza Pošta: Dvorniky Železnica: Nováky Fara: od roku 1760 Patrón: Kapitula nitrianska Filiálky: — Počet veriacich: 1021 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Bergendy</i> starší	9. Nitrianske Rudno. Okres: Prievidza Pošta: Nováky Železnica: Nováky Fara: od roku 1789 Patrón: Náboženská základina Filiálky: Kršíanovejsa, Rudno-Lehota, LeŠťany, Lomnica Počet veriacich: 1912 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Zlámal</i>
4. Horné Vestenice. Okres: Prievidza Pošta: Dvorniky	7. Nováky. Okres: Prievidza Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XIV. storočia Patrón: Rudolfa Majthényiho z Podhradia nást.	10. Valaská Belá. Okres: Prievidza Pošta: v mieste Železnica: Nováky Fara: roku 1572 už jestvovala Patrón: — Filiálky: kopanice Počet veriacich: 4866 Farár: <i>fán Briestenský</i> Kaplán: <i>Ernest Fantovít</i>

BISKUPSTVO: ROŽŇAVA

Dejiny rožňavského biskupstva a kapituly.

So založením rožňavského biskupstva sa zaoberal už kardinál *Pazman*, ktorý spozoroval, že pre vzdialenosť gemerského kraja od sídla diecézy ostrihomskej reformácia mala voľnú ruku natoľko, že na začiatku XVII. storočia zostali v Gemeri iba traja katolícki kňazi. Avšak Pazmanovi sa ešte nepodarilo dielo uskutočniť. Stalo sa to iba za *Márie Terézie*, ktorá vymohla r. 1776 od Svätej Stolice bullu erigovania novej diecézy rožňavskej. Táto bulla sriaduje spolu aj novú rožňavskú kapitolu. Do r. 1815 klerici rožňavskí sa vychovávali v Trnave. V ten rok sa otvoril seminár rožňavský. Rožňavská kapitula dostala roku 1900 čestný odznak. Počet kanonikov je šesť. Jedna časťka diecézy leží dnes v Maďarsku.

Ordinárius:

J. E. MICHAL BUBNIČ, apoštolský administrátor, vysv. biskup scilitanský. Narodil sa 22. mája 1877 v Pajštúne pri Bratislave. Za kňaza bol vysvätený 22. júna 1900, od r. 1908 farár v Maduniaciach, od r. 1923 farár v Topoľčanoch, r. 1928 stal sa apoštolským administrátorom biskupstva rožňavského, v tom roku bol vysvätený i za biskupa. Je predsedom Krajinskej Katolíckej Akcie na Slovensku.

Generálny vikár:

Jozef Horváth, pápežský protonotár.

ner. Dr. Ján Sviekovský, Ján Jalovecký, Dr. Alexander Bodor.

Kňazi penzionovaní:

Ján Barilla, býv. farár v Hrachové.

Členovia kapituly:

Štefan Dittel, Dr. *Anton Fábián*, Dr. *Vojtech Wahlner*, Dr. *Ján Belický*, dr. *Julius Privitzký*.

Kňazi v rozličných funkciách mimo pastorácie:

František Toman, duch. radca, kurátor r. k. biskupskej nemocnice v Rožňave; *Jozef Pitko*, slovenský misionárny kaplán ústredný.

Biskupská kancelária:

Dr. *Róbert Pobožný*, riaditeľ, konzistorný notár; Msgr. *Ján Majan*; pridelený *Jozef Pitko*.

Diecezánni kňazi účinkujúci mimo diecéze:

Úrad cirk. diec. škôldozorcu:

Dr. *Anton Fábián*, Dr. *Róbert Pobožný*.

Počet teologov:

Na V. ročníku 3, na IV. ročníku 7, na III. ročníku 5, na II. ročníku 6; na I. ročníku 6, v Ríme 1, v Strasbourgu 1; úhrnom 29-

Profesorský sbor seminára:

Dr. *Ján Belický*, rector; Dr. *Vojtech Wahl-*

Archidiakonát Katedrálly.

Archidiakon Štefan Dittel, kanonik.

Dekanát *Rožňava*. Dekan *Jozef Erm.*

1. Bôrka.

Železnica: Rožňava

Filiálky: Hačava, Kováčová,

Fara: od roku 1482

Lúčky

Okres: Rožňava

Patrón: Komposesorát panstva

Počet veriacich: 789; obyva-

Pošta: Drnava

Bôrka-LÚČka

teľov: 1831

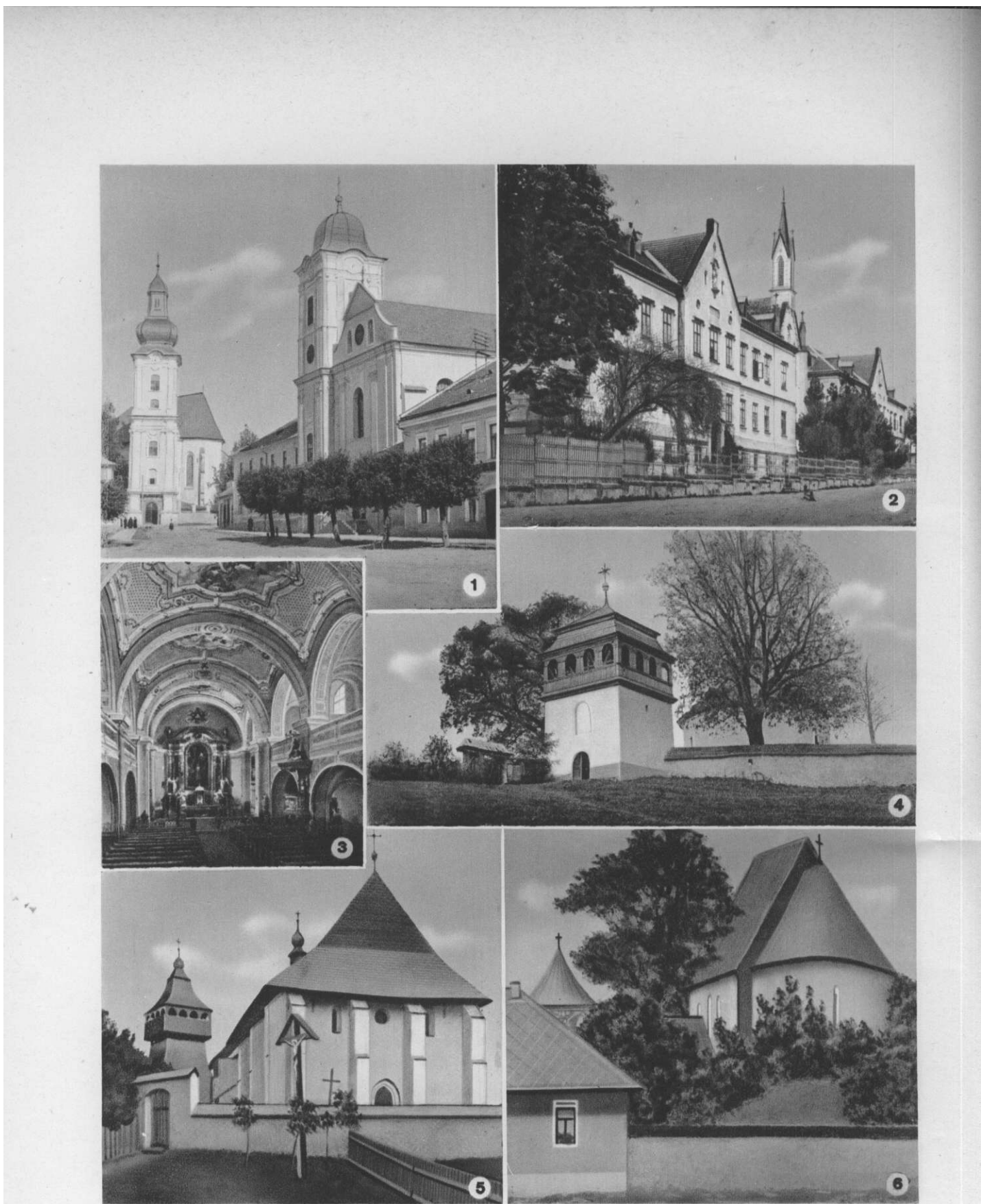
Reč: maď. Farár: <i>Jozef Mihály</i>	Železnica: Rožňava Fara: od roku 1141 Patrón: Ľud. Maldeghen Filiálka: Drnava Počet veriacich: 1094; obyva- teľov: 1135 Reč: maď. Farár: <i>Ľudovít Štefan</i>	Kapláni: <i>Ladislav Lesko, Jozef Pitko, Dr. Alexander Bodor</i>
2. Dobšina. Okres: Rožňava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1326 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Berdárka, Vyšná Sla- ná, Gočovo, Vlachovo, Rejdova Počet veriacich: 2547; obyva- teľov: 7466 Reč: slov., nem. Farár: <i>Ján Kontroí</i>	5. Plešivec. Okres: Rožňava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Hôrka, Vidová, Salo- vec, Pašková, Ardovo Počet veriacich: 1250; obyva- teľov: 4778 Reč: maď. a slov. Farár: <i>Ladislav Perényž</i>	7. Štítnik. Okres: Rožňava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1753 Patrón: — Filiálky: Bystre, Čiernalehota, Gecelovce, Genš, Gočaltovo, Hankova, Kunováteplica, Markuška, Ochtina, Petrma- novce, Roštár, Rozložna, Sla- voška, Slavosovce Počet veriacich: 1514; obyva- teľov: 7844 Reč: slov., maď., nem. Adm.: <i>Ľudovít Kabla</i>
3. Krásnohorské Podhradie. Okres: Rožňava Pošta: v mieste Železnica: Rožňava Fara: od roku 1366 Patrón: Ľud. Maldeghen Filiálky: Krásnohorská, Dlhá Lúka, Jólész, Pača Počet veriacich: 2492; obyva- teľov: 2716 Reč: maď. a slov. Farár: <i>Jozef Erm</i> Kaplán: — •	6. Rožňava. Okres: Rožňava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XII. stor. Patrón: biskup rožňavský Filiálky: Brzotín, čučma, Na- dabuľa, Rudno Počet veriacich: 5602; obyva- teľov: 9965 Reč: maď. a slov. Farár: <i>Dr. Julius Privitzky</i>	8. Veľká Poloma. Okres: Rožňava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Gejza Andrássy Filiálky: Malá Poloma, Betliar, Henckovce, Nižná Slaná, Strakova, Sulova Počet veriacich: 1298; obyva- teľov: 3959 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Kiss</i>
4. Hárskút. Okres: Rožňava Pošta: Drnava		

Dekanát *Hodejovo*. Dekan *František Nžnger*.

1. Kostolná Bašta. Okres: Feledince Pošta: Hajnáčka Železnica: Hajnáčka Fara: od roku 1397 Patrón: — Filiálky: Stará Bašta, Večekľov, Almad', Tajty, Studená	Počet veriacich: 3116; obyva- teľov: 3186 Reč: maď. Farár: <i>Koloman Draveccky</i> Kaplán: — 2. Hodejov. Okres: Feledince Pošta: v mieste	Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Blhovce, Hodejovec, Gemerček, Gortva Počet veriacich: 3343; obyva- teľov: 3939 Reč: maď. Farár: <i>Adalbert Lóska</i> Kaplán: <i>Jozef Hlaváé</i>
---	--	---

J. E. MICHAL BUBNIČ, BISKUP, APOŠTOLSKÝ ADMINISTRÁTOR ROŽŇAVSKÝ

KOSTOLY Z BISKUPSTVA ROŽŇAVSKÉHO: 1. Biskupský kostol v Rožňave. 2. Kostol s biskupskou nemocnicou v Rožňave. 3. Vnútro kostola v Smolníku. 4. Zvonica a kostolík Šivetice (XIII. stor.) 5. Stará Halič. 6. Rákos.

3. Hostice.

Okres: Feledince
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: —•
Filiálky: Déter, Jestice, Darňa
Počet veriacich: 1656; obyva-
teľov: 2021
Reč: maď.
Farár: Jozef Koítecký

4. Petrovce.

Okres: Feledince
Pošta: Hajnáčka
Železnica: Hajnáčka
Fara: od roku 1811
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Dobfenek
Počet veriacich: 742; obyva-
teľov: 751
Reč: maď.
Farár: Jozef Holczmann

5. Súreg.

Okres: Feledince
Pošta: Hajnáčka
Železnica: Hajnáčka
Fara: od roku 1396
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Čoma, Hajnáčka
Počet veriacich: 2243; obyva-
teľov: 2385
Reč: maď.
Farár: František Ninger
Kaplán: Štefan Sikorsky

Dekanát Tornaľa. Dekan Dezider Kemény.

1. Abovce.

Okres: Tornaľa
Pošta: Štrkovec
Železnica: Tornaľa
Fara: od roku 1920
Patrón: —
Filiálky: Svätý Kráľ, Naprad'
Počet veriacich: 1113; obyva-
teľov: 1786
Reč: maď.
Adm.: Koloman Sulyok

3. Držkovce.

Okres: Tornaľa
Pošta: Hrkáč
Železnica: Tornaľa
Fara: od roku 1397
Patrón: min. zemedel'stva
Filiálky: Levart, Chválová,
Skerešovo, Višňové, Lévárt
Počet veriacich: 1189; obyva-
teľov: 1698
Reč: maď. a slov.
Farár: František Fábry
Kaplán: —

Reč: maď. a slov.
Farár: Imrich Šimon

5. Licince.

Okres: Revúca
Pošta: Hucin
Železnica: Hucin
Fara: od roku 1397
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: —
Počet veriacich: 639; obyva-
teľov: 650
Reč: maď.
Farár: Dezider Kemény

2. Čoltovo.

Okres: Tornaľa
Pošta: Gemer. Panita
Železnica: Gemer. Panita, lebo
Lekeňa
Fara: od roku 1397
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Bretka, Gemer. Pani-
ta, Hossusovo, Kečovo, Leke-
ňa, Meliata, Tyba
Počet veriacich: 1294; obyva-
teľov: 3735
Reč: maď. a slov.
Adm.: Ján Majoros

4. Hrkáč - Šankovce.

Okres: Tornaľa
Pošta: v mieste
Železnica: Tornaľa
Fara: od roku 1632
Patrón: —
Filiálky: Šaj.-Gemer, Behynce,
Otročok, Levkeška, Polina,
Žiar, Fás
Počet veriacich: 1182; obyva-
teľov: 3607

6. Mehý.

Okres: Tornaľa
Pošta: Tornaľa
Železnica: Tornaľa
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálky: Hubovo, Kesovce,
Králik, Štrkovec, Lenka,
Oldalfalva, Riečka, Tornaľa
Počet veriacich: 2166; obyva-
teľov: 5171
Reč: maď., slov.
Farár: Štefan Fuhrmann

Dekanát Rimavská Seč. Dekan Ladislav Mázik.

1. Barca.

Okres: Tornaľa
Pošta: Figa

Železnica: Tornaľa
Fara: od roku 1397
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Dulovo, Figa, Cha-

nava, Nižná Káloša, Vyšná
Káioša, Rumince
Počet veriacich: 1288; obyva-
teľov: 2880

Reč: maď. Farár: <i>Ján Hegedíls</i>	Železnica: v mieste Fara: od roku-1397 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Belín, Jánošovce Počet veriacich: 1543; obyva- teľov: 3742. Reč: maď. a slov. Farár: <i>Ján Roth</i>	Počet veriacich: 1204; obyva- teľov: 3027 Reč: maď. a slov. Farár: <i>Ladislav Mázik</i>
2. Dubovec. Okres: Feledince Pošta: Rimavská Seč Železnica: v mieste Fara: od roku 1377 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Harmac, Martinová, Šimonovce, Sutor Počet veriacich: 1173; obyva- teľov: 2565 Reč: maď. a slov. Adm.: <i>Ján Munka</i>	4. Rimavská Seč. Okres: Feledince Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Cakov, Ivanice, Radnovce, Zádor, Vieska n. Blhom	5. Velkyňa. Okres: Feledince Pošta: Číz Železnica: Linhartovce Fara: od roku 1920 Patrón: — Filiálka: Linhartovce Počet veriacich: 773; obyva- teľov: 1767 Reč: maď. a slov. Farár: <i>Jozef Laurincz</i>
3. Feledince. Okres: Feledince Pošta: v mieste		

Dekanát *Muráň.* Dekan *Jozef Hello.*

1. Jelšava. Okres: Revúca Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálky: Kopráš, Chyžné, Lubeň Počet veriacich: 1675; obyva- teľov: 4765 Reč: slov. a maď. Farár: <i>Anton Richter</i>	3. Muráňska Dlhá Lúka. Okres: Revúca Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1728 Patrón: —• Filiálka: Muráňska Lehota Počet veriacich: 636, obyva- teľov: 1205 Reč: slov. Adm.: farár v Muráni.	Reč: slov. Adm.: v Rákoši
2. Muráň. Okres: Revúca Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1797 Patrón: Min. zemedel'stva Filiálka: Paseky Počet veriacich: 1166; obyva- teľov: 1321 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Lang</i>	4. Ratkovská Lehota. Okres: Revúca Pošta: Rybník Železnica: Jelšava Fara: od roku 1810 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Brádno, Bystré, Brus- ník, Burda, Dobrý Potok, Filier, Grlica, Kocika, Lipo- vec, Polom Počet veriacich: 483; obyva- teľov: 5580	5. Rákoš. Okres: Revúca Pošta: Rákošbaňa Železnica: Jelšava Fara: od roku 1397 Patrón: — Filiálky: Rákošbaňa, Kameňa- ny, Nandráž, Sirk, Turčok, Červeňany, Sirk Železník, Turčok Železník Počet veriacich: 796; obyva- teľov: 3908 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Šoltész</i>
		6. šivetice. Okres: Lučenec Pošta: Jelšava Železnica: Jelsavská Teplica Fara: od roku 1397 Patrón: —

Filiálky: Jelšavská Teplica,
Migleš, Mikolčany, Mníšany,
Nováčany, Hucin
Počet veriacich: 380; obyva-
teľov 1985
Reč: slov. a maď.
Farár: *Štefan Fodor*

7. Veľká Revúca.
Okres: Revúca
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1785
Patrón: —

Filiálky: Revúčka, Muráň Zdy-
chava, Makrá Lúka, Mur.
Lehota, Umráľ Lehota
Počet veriacich: 1626; obyva-
teľov: 3922
Reč: slov.
Farár: *Jozef Hello*

Dekanát *Horehronie*. Dekan *Jozef Golda*.

1. Červená Skala.
Okres: Brezno n. H.
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1846
Patrón: —
Filiálky: Zlatno, Vaľkovňa,
Švabolka, Nová Masa, Šum-
jác, Telgárt, Vernár, Pusté-
pole
Počet veriacich: 892; obyva-
teľov: 4786
Reč: slov.
Farár: *Ján Páva*

2. Helpa.
Okres: Brezno
Pošta: Pohorelská Maša
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1742

Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: —
Počet veriacich: 2156; obyva-
teľov 2189
Reč: slov.
Farár: *Jozef Golda*
3. Muráňska Huta.
Okres: Revúca
Pošta: Muráň
Železnica: Muráň
Fara: od roku 1810
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 321; obyva-
teľov: 331
Reč: slov.
Adm.: *Nejt Lihan*

4. Pohorelá.
Okres: Brezno
Pošta: Pohorelská Maša

Železnica: Pohorelská Maša
Fara: od roku 1742
Patrón: Min. zemedel'stva
Počet veriacich: 2664; obyva-
teľov: 2705
Reč: slov.
Farár: *Pavel Kojnok*

5. Polonka.
Okres: Brezno
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1671
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálka: Závadka
Počet veriacich: 4162; obyva-
teľov: 4459
Reč: slov.
Farár: *Dr. František Nagy*
Kaplán: *Ján Kováčik*

Archidiakonát novohradský.

Archidiakon Dr. Julius Privitzky, kanonik.

Dekanát *Filakovo*. Dekan *Jozef Nyeste*.

1. Boľkovce.
Okres: Lučenec
Pošta: Lučenec
Železnica: Lučenec
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálky: Brezina, Pincina,
Pustatina Pokorného
Počet veriacich: 853; obyva-
teľov: 889

Reč: maď.
Farár: *Jozef Nyeste*
2. Filakovo.
Okres: Lučenec
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálky: Fil. Kováčovce, Šid

Počet veriacich: 3928; obyva-
teľov: 4440
Reč: maď. a slov.
Adm.: *Salvator Kósa* O. F. M.

3. Galša.
Okres: Lučenec
Pošta: Lučenec
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397

Patrón: —
Filiálky: Nitra, Fiľ. Kľačany
Počet veriacich: 982, obyvateľov: 1018
Reč: maď.
Farár: *Ján Cservenka*

4. Husina.

Okres: Feledince
Pošta: Ožďany
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálka: Uh. Zahorany
Počet veriacich: 1060; obyvateľov: 1092
Reč: maď.
Farár: *Ľudovít Danics*

5. Ožďany.

Okres: R. Sobota
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálky: V. Dravce, Kerestury
Počet veriacich: 1807; obyvateľov: 2487
Reč: maď. a slov.
Farár: *Ján Krosnyický*
Kaplán: — •

6. Biskupice.

Okres: Lučenec
Pošta: Fiľakovo
Železnica: Fiľakovo
Fara: od roku 1246
Patrón: —

Filiálky: Bena, Čakanovce, Raďovce
Počet veriacich: 3081; obyvateľov: 3158
Reč: maď. a slov.
Farár: *Aladár Sashegyi* dr.
Kaplán: *Julius Kováčs*

7. Šávol.

Okres: Lučenec
Pošta: Fiľakovo
Železnica: Fiľakovo
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálky: Bulhary, Prša
Počet veriacich: 1087; obyvateľov: 1121
Reč: maď. a slov.
Farár: *Ján Rónai* dr.

Dekanát *Luénec*. Dekan Dr. *Adalbert Cservenka*.

1. Lučenec.

Okres: Lučenec
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1190
Patrón: —
Filiálky: Opatová, Mikušovce, Vidina, Veľká Ves
Počet veriacich: 9135; obyvateľov: 15.141
Reč: maď. a slov.
Farár: *Julius Mihalovč*
Kapláni: *Andrej Puskás, Ján Pivka*
Prof. náb.: *Julius Molnár*

2. Pleš.

Okres: Lučenec
Pošta: Rapovce

Železnica: Rapovce
Fara: od roku 1397
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: M. a V. Romhaň
Počet veriacich: 600; obyvateľov: 617
Reč: maď. a slov.
Adm.: *Juraj Magyar*

3. Rapovce.

Okres: Lučenec
Pošta: Rapovce
Železnica: Rapovce
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálky: Kalanda, Muľadka, Terbelovce, Mučín
Počet veriacich: 2070; obyvateľov: 2335

Reč: maď. a slov.
Farár: Dr. *Adalbert Cservenka*
Kaplán: *Frant: Luúvjanský*

4. Veliká p. I.

Okres: Lučenec
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: Rodina Forgách
Filiálky: Jelšovec, Trenč, Pannické Dravce
Počet veriacich: 2578; obyvateľov: 2724
Reč: maď. a slov.
Farár: *Ľudovít Radány*
Kaplán: —

Dekanát *Haliú*. Dekan *Ondrej Huhra*.

1. Breznička.

Okres: Lučenec
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: od roku: 1397
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Bystrička, České Bre-

zovo, Kalinovo, Hradište, Korna, Málinec, Mládzovo, Ozdín, Poltár, Rovfiany, Lehota, Cinobana

Počet veriacich: 9116; obyva- teľov: 17.386 Reč: slov. Farár: <i>Ernest Šteffko</i>	hová, Chráňany, Malá Vieska, Luborečka, Pravica, Priboj, Senno, Závada Počet veriacich: 435; obyva- teľov: 3087 Reč: slov. Farár: <i>Augustín Kaminsky</i>	Železnica: Kriváň Fara: od roku 1788 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Dolná Bzova, Horná Bzova Počet veriacich: 2286; obyva- teľov: 3002 Reč: slov. Farár: <i>Gejza Korponai</i>
2. Divín. Okres: Lučenec Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: seniorát Zichy Filiálky: Budina, Tuhár, Dob- roč, Pila, Kotmanova, Lent- vora, Lovinobaňa, Podreča- ny, Polichno, Ružiná Počet veriacich: 4967; obyva- teľov: 9801 Reč: slov. Farár: <i>Ľudovít Tihányi</i> Kaplán: <i>Pavel Dický</i>	4. Horný Tisovník. Okres: Modrý Kameň Pošta: v mieste Železnica: Halič Fara: od roku 1772 Patrón: seniorát Zichy a ro- dina Kiss de Nemeskér Filiálky: Ábelova, Dolný Ti- sovník, Blyskavice, Stará Hu- ta, Lešt, M'adáčka, Veľký Lom, Nedelište, Šulia Počet veriacich: 1390; obyva- teľov: 6770 Reč: slov. Adm.: <i>František Šerke</i>	6. Stará Halič. Okres: Lučenec Pošta: Halič Železnica: Halič Fara: od roku 1350 Patrón: Ján Forgách de Ghy- mes a Gács Filiálky: Gáč, Halič, Lehôtka, Vieska, Lupoč, Maškova, Praha Počet veriacich: 1985; obyva- teľov: 4499 Reč: slov. Farár: <i>Ondrej Huhra</i> Kaplán: —
3. Dolná Strehová. Okres: Modrý Kameň Pošta: v mieste Železnica: Lučenec Fara: od roku 1397 Patrón: Imrich Madách Filiálky: Brusník, Horná Stre-	5. Pokriváň. Okres: Lučenec Pošta: v mieste	

Dekanát *malohontský*. Dekan *Ján Kristojiák*.

1. Hnúšťa. Okres: Rimavská Sobota Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1769 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Kyjatice, Hačava, Likier, Rimavské Brezovo, Klenovec Počet veriacich: 1961; obyva- teľov: 8147 Reč: slov. Farár: <i>Adalbert Petrovský</i>	Železnica: v mieste Fara: od roku 1769 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Vyšný Skalník, Baba- luška, Malé Terjakovce, Nižný Skalník, Kozica, Kras- ko, Veľké Terjakovce, Ri- mavská Baňa, Zalužán, Le- hota, Zahorany, Vrbovce, Rimavica Počet veriacich: 948; obyva- teľov: 3616 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Varga</i>	Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Vlkovo, Lesanicka, Groň, Dráhová, Jaseninka, Pereš, Utekáč, Cisársko, Zlat- no, Diel, Rimavica Hámor Počet veriacich: 3376; obyva- teľov: 5147 Reč: slov. Adm.: <i>Ľudovít Bial</i> Kaplán: —
2. Hrachovo. Okres: Rimavská Sobota Pošta: v mieste	3. Kokava n. Rim. Okres: Rimavská Sobota Pošta: v mieste	4. Lórn n. R. Okres: Rimavská Sobota Pošta: v mieste Železnica: Kokava n. R. Fara: od roku 1799

Patrón: Náboženský fond Filiálky: Drabsko, Drabčenské Polanky, Kysuca, Javorina, Klenovské Vrchy, Chlipnáčka, Vrch Dráhová, Kremeno-Radoška, Polánky, Čertáž Počet veriacich: 1847; obyvateľov: 1969 Reč: slov. Adm.: <i>Anton Steidl</i> Kaplán: —	6. Šoltyska. Okres: Rimavská Sobota Pošta: Kokava n. Rim. Železnica: Kokava n. Rim. Fara: od roku 1809 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Ďubákovo, Lubena, Salajka Počet veriacich: 928; obyvateľov: 938 Reč: slov. Farár: <i>Ernest Liptay</i>	Železnica: Rim. Sobota Filiálky: Nižný Blh, Vyšný Blh, Bátka, Budikovany, Drienčan, Padarovce, Rokytník, Lukovištia, Mihályfalva, Nižné Valice, Vyšné Valice, Gregorovce, Pápča, Dražice, Ostrážovce, Meleched, Michalovce, Tomášovce Počet veriacich: 2070; obyvateľov: 7823 Reč: maď. a slov. Adm.: <i>Ernest Novák</i>
5. Rimavská Sobota. Okres: Rimavská Sobota Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1462 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Nižná Pokoráza, Čerenčany, Dušava, Vyšná Pokoráza, Mojim, Tomášova, Zaharovce, Bakta Počet veriacich: 3788; obyvateľov: 8496 Reč: maď. a slov. Farár: Dr. <i>Ján Šándor</i> Kaplán I.: <i>Michal Baláž</i> Kaplán II.: <i>Vojtech Dezsô</i> Prof. náb.: Dr. <i>Jozef Bányai</i>	7. Tisovec. Okres: Rimavská Sobota Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Ministerstvo financií Filiálka: Píla Počet veriacich: 1507; obyvateľov: 4463 Reč: slov. Farár: <i>Eduard Kamm</i>	9. Veľká Suchá. Okres: Rimavská Sobota Pošta: v mieste Železnica: Pondelok Fara: od roku 1399 Patrón: — Filiálky: Hrnčiarske Zalužany, Sušany, Pondelok, Váľkovo, Setece Počet veriacich: 1973; obyvateľov: 2760 Reč: slov. Farár: <i>Ján Krištofák</i> Kaplán: —
	8. Uzovská Panita. Okres: Feledince Pošta: Vyšný Blh	

Archidekanát

Turna.

Archidekan

Adalbert Wahlner.

Dekanát

Turna.

Dekan

Alexander Bencsik.

1. Hrhov. Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: Turňa Fara: od roku 1562 Patrón: Náboženský fond Počet veriacich: 349; obyvateľov: 971 Reč: maď. Farár: —	2. Jablouca. Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: Turňa Fara: od roku 1397 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Silica, Borzová Počet veriacich: 278; obyvateľov: 1997 Reč: maď. Farár: <i>Jozef Stepan</i>	3. Jablonov n. T. Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: Turňa Fara: od roku 1397 Patrón: Gejza Andrassy Filiálka: Hrušov. Počet veriacich: 487; obyvateľov: 1343 Reč: maď. Farár: <i>Gabriel Béres</i>
--	---	--

4. Turňa n. B.	Počet veriacich: 1867; obyva- teľov: 2841 Reč: maď. a slov. Farár: <i>Gejza Šimko</i> Kaplán: —	Pošta: Turňa n. B. Železnica: Turňa n. B. Fara: od roku 1397 Patrón: Ľudovít Sólýmossy Filiálky: Žarnov, Horváty Počet veriacich: 608; obyva- teľov: 955 Reč: maď. Farár: <i>Alexander Bencsik</i>
Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1224 Patrón: Ľudovít Sólýmossy Filiálky: Dvorníky, Mihyska, Zadiel, Vendégi, Háj	5. Turňa - Nová Ves. Okres: Moldava n. B.	

Dekanát *Jasov*. Dekan *Alfonz Novotný*.

1. Debrad.	3. Poproe.	5. Štós.
Okres: Moldava n. B. Pošta: Jasov Železnica: Jasov Fara: od roku 1734 Patrón: prelatura jasovská Filiálky: — Počet veriacich: 573; obyva- teľov: 589 Reč: maď. Adm.: <i>Koloman Ocsenda</i>	Okres: Moldava n. B. Pošta: Jasov Železnica: Jasov Fara: od roku 1506 Patrón: prelatura jasovská Filiálky: — Počet veriacich: 1234; obyva- teľov: 1275 Reč: slov. Adm.: <i>Rudolf Ujlaki</i>	Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1693 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálka: Bodoka Počet veriacich: 757; obyva- teľov: 1022 Reč: nem. Farár: —
2. Jasov.	4. Rudník.	6. Vyšný Medzev.
Okres: Moldava n. B. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1243 Patrón: prelatura jasovská Filiálky: Jasovské Podhradie, Počkaj, Tapolca Počet veriacich: 1422; obyva- teľov: 1553 Reč: maď. a slov. Adm.: <i>Gerard Lukatovit</i>	Okres: Moldava n. B. Pošta: Jasov Železnica: Jasov Fara: od roku 1775 Patrón: prelatura jasovská Počet veriacich: 552; obyva- teľov: 564 Reč: slov. Farár: <i>Ambro Ebergényi</i>	Okres: Moldava n. B. Pošta: Nižný Medzev Železnica: Nižný Medzev Fara: od roku 1300 Patrón: prelatura jasovská Filiálka: Luciabaňa Počet veriacich: 1291; obyva- teľov: 1521 Reč: nem. a slov. Farár: <i>Siardus Sziklay</i>

Dekanát *sp'ňský*. Dekan *Eugen Loja*.

1. Gelnica.	Filiálky: Prakovce, Cehy Počet veriacich: 2822; obyva- teľov: 4478 Reč: nem., slov. a maď. Farár: <i>Rudolf Znak</i> Kaplán: —	2. Jaklovce.
Okres: Gelnica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: mesto Gelnica		Okres: Gelnica Pošta: Margecany Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Komposesorát

Filiálky: Veľký Folkmár, Margecany, Rolova Huta, Kojšov
Počet veriacich: 2433; obyvateľov: 3767
Reč: slov.
Farár: *Eugen Loja*
Kaplán: —

3. Krompachy.

Okres: Gelnica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálky: Nižné Slovinky, Vyšné Slovinky
Počet veriacich: 5082; obyvateľov: 7660
Reč: slov.
Farár: *František Horánsky*
Kaplán: —

4. Mníšek n. Hnilcom.

Okres: Gelnica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1338
Patrón: mesto Mníšek
Filiálka: Helcmanovce
Počet veriacich: 649, obyvateľov: 2575
Reč: nem.
Farár: *Róbert Puskás*

5. Sinolník.

Okres: Gelnica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1310
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: Baňa, Uhorna
Počet veriacich: 2797; obyvateľov: 3365
Reč: nem. a slov.
Adm.: Dr. *František Znak*
Kaplán I.: —
Kaplán II.: —

6. Smolnická Huta.

Okres: Gelnica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálka: Píla
Počet veriacich: 1016; obyvateľov: 1134
Reč: nem.
Farár: *Ján Dôrner*

7. Švedlár.

Okres: Gelnica
Pošta: Mníšek n. Hn.
Železnica: Mníšek
Fara: od roku 1338
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálky: Stará Voda, Horné

Hrable, Papierový Mlyn, Píla, Hrable
Počet veriacich: 929; obyvateľov: 2180
Reč: nem. a slov.
Adm.: *Ladislav Bartha*
Kaplán: —

8. Vondrišiel.

Okres: Spišská Nová Ves
Pošta: v mieste
Železnica: Spišská Nová Ves
Fara: od roku 1668
Patrón: —
Filiálky: Henzlova, Štilbach
Reč: nem. a slov.
Počet veriacich: 1557; obyvateľov: 2429
Farár: *Ján Kocsis*
Kaplán: —

9. Žakarovce.

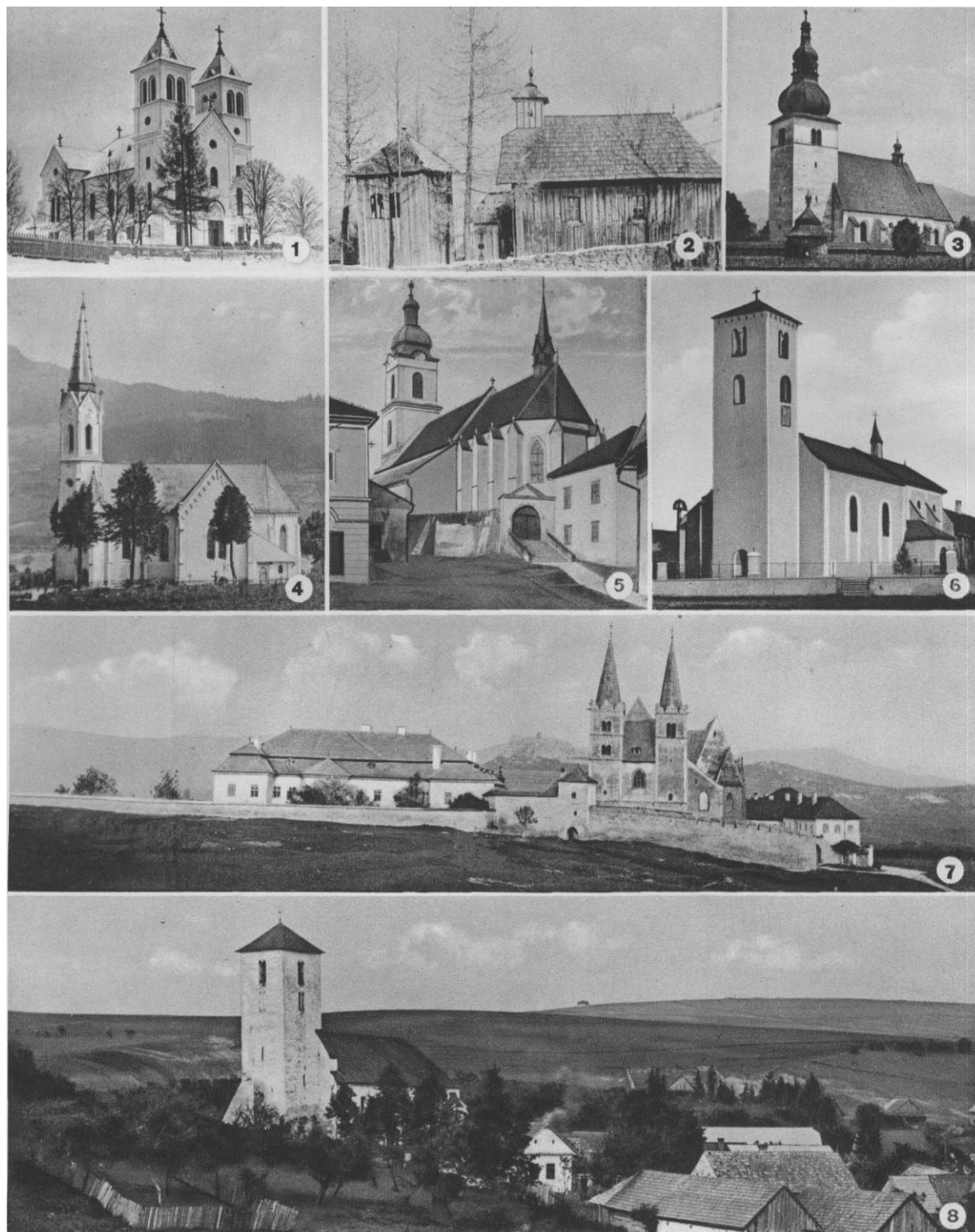
Okres: Gelnica
Pošta: Gelnica
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1768
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: —
Počet veriacich: 1313; obyvateľov: 1422
Reč: slov.
Farár: *Alojz Machay*

Starobyľý r. k. kostol vo Feledinciach

J. E. JÁN VOJTAŠŠÁK, BISKUP SPIŠSKÝ

KOSTOLY Z BISKUPSTVA SPIŠSKÉHO: 1. Zakamené. 2. Malá Franková, y Matiašovce. 4. Černová. 5. Spišské Vlachy. 6. Hrabušice. 7. Biskupský kostol v Spišskej Kapitule. 8. Svábovce (XII. stor.)

BISKUPSTVO: SPIŠSKÉ

Dejiny biskupstva spišského a kapituly spišskej.

V Spiši jestvovala už pradávná prepozitúra, ktorá bola síce podriadená arcibiskupovi ostrihomskému, ale počas dejín mala rôzne privilégia, takže spišský prepošti mali skoro úplnú biskupskú moc na svojom teritoriume. Až do XVI. storočia bola prepozitúra rovno Sv. Stolicy podriadená. S prepozitúrou prekvitala už od pradávna aj kapitula spišská a za času prepošta *Lukáta* r. 1282 bol počet kapitulníkov už desať. Kapitula mnoho trpela od Tatarov a od rôznych revolucionárov, preto po tatarskom vyplienený kostol dala ohradiť pevným múrom. Spišskí Nemci mali čulé styky s univerzitami nemeckými, a preto aj reformácia slávila na území prepozitúry svoje víťazstvá, len horlivosti prepoštov a kapitulníkov možno ďakovať, že sa katolicizmus na tých krajoch udržal.

V prepozitúre boli vždy snahy, aby sa prepoštstvo spišské stalo samostatným biskupstvom. Konečne po 600 ročnom jestvovaní prepozitúry na žiadosť *Márie Terezie* pápež *Pius VI.* erigoval na teritoriume spišského prepošta nové biskupstvo, ku ktorému z územia ostrihomskej arcidiecézy boli pribrané ešte aj liptovský a oravský archidiakonát. Prvým spišským biskupom sa stal *Karol Szalbek*, vacovský veľprepošt roku 1776. On otvoril v Spišskej Kapitule aj seminár. R. 1806 dostali kapitulníci od kráľa Františka I. čestný kríž. Biskup *Pyrker*, ktorý sa stal r. 1821 patriarchom v Benátkach, sriadil učiteľský ústav. Po prievrate už r. 1921 zaujal biskupský stolec terajší horlivý arcipastier *Ján Vojtaššák*. Počet kanonikov je 10.

Ordinárius:

J. E. JÁN VOJTAŠŠÁK. Nar. 14. nov. 1877 v Zakamenom, za kňaza vysvätený 1. júla 1900. Farár vo Veličnej (1911), redaktor »Sv. Rodiny«. R. 1919 riaditeľ biskupskej kancelárie a rektor seminára Spišskej Kapituly. 13. febr. 1921 vysvätený za biskupa. Intronizovaný 27. febr. 1921.

Generálny vikár:

Vendelín Húska, páp. prelát, kanonik.

Členovia kapituly:

Dr. *Martin Kheberich*, vysv. biskup, veľprepošt.; Dr. *Frid. Rolný*, lektor-kanonik, opát; Dr. *Ján Jurik*, kantor-kanonik, prepošt; *Peter Wjecha*, kustos, kanonik, prepošt; *Vendelín Húška*, prelát-kanonik; Dr. *Ján Seman*; *Ignác Pauák*, farár kapitulský. Magistri-kanonici: Dr. *Alex. Horváth*; Dr. *Jozef Tomanócy* a *Viktor Milan*.

Biskupská kancelária:

Vendelín Húska, riaditeľ; Dr. *Jozef Kapala*, bisk. notár.

Cirkevný hlavný škôldozorca:

Dr. *Jozef Tomanócy*.

Profesorský sbor seminára:

Msgr. Dr. *Ján Ferencík*, rektor; Dr. *Štefan Lach*; Dr. *Štefan Faith*, spirituál; *Vrán t. Skycák*, Dr. *Jozef Špirko*, Dr. *Michal Mrkva*, prefekt.

Kňazi penzionovaní:

Ján Korsch, v. farár v Zdiari; *Štefan Rovder*, v. farár v Liptovskom Sv. Michale; *Jozef Vráv*, v. kaplán; *Štefan Janovík*, v. farár v Likavke; *Vendelín Schwarz*, v. farár v Námestove; *Ladislav Moyí*, v. farár v Lúčkach; *Roman Pukát*, v. farár v Harhove; *Štefan Almássy*, v. farár v Čenčiciach; *Andrej Doránsky*, v. farár v Matiasovciach; *Innocent Smolko*, v. farár v Ružbachoch; *Alojz Králik*, v. farár v Komjatnej; *Karol Kuiera*, v. farár v Liptovskom Sv. Ondreji.

Kňazi y rozličných funkciách mimo pastorácie:

Jozef Brandobur, riaditeľ r. k. uČ. ústavu v Spišskej kapitule; *Alojz Miikovit*, profesor

r. k. uč. ústavu v Spišskej kapitule; *Ignác Lihosith*, katechéta a rektor malého seminára v Levoči; Dr. *Ján Briiúák*, katecheta v Spišskej Novej Vsi; *Julius Šunavec*, katecheta v Kežmarku.

Diecezánni kňazi, účinkujúci mimo diecézy: Na IV. ročníku 3, na III. ročníku 10, na II. ročníku 10, na I. ročníku 13. — Filozofi: 20.- — V Ríme v Nepomucenume 2, v Innsbrucku 3.

Katedrálny archidiakonát. *Archidiakon: Vendelín Húška, kanonik.*

1. Spišská Kapitula.	Fara: starodávna	Sivabrada, Rybníček
Okres: Levoča	Patrón: biskup a kapitula	Počet veriacich: 1846
Pošta: Spišské Podhradie	Filiálky: Jablonov, Baldovce,	Reč: slov.
Železnica: Spišské Podhradie	Baldovský Kúpeľ, Bugľovce,	Farár: <i>Ignác Panák</i> , kanonik
	Katuň, Lúčka, Nemešany,	Kaplán: —

Dekanát *Spišské Podhradie*. Dekan *Dr. Pavel Dolák*.

1. Biacovce.	3. Chrasť nad Hornádom.	Železnica: v mieste
Okres: Levoča	Okres: Spiš. Nová Ves	Fara: od roku 1726
Pošta: Spišské Podhradie	Pošta: Spiš. Hrušov	Patrón: —
Železnica: Spišské Podhradie	Železnica: v mieste	Filiálky: Rychnava, Hrišovce,
Fara: od roku 1502	Fara: od 1740	Kaľava, Opaka
Patrón: Albína Csákyho potomci	Patrón: Rodina Máriássy	Počet veriacich: 2483
Filiálky: Ordzoviany, Pongracovce	Filiálky: Matejovce pri Hornáde	Reč: slov.
Počet veriacich: 989	Počet veriacich: 580	Farár: <i>Andrej Oravec</i> , okr.
Reč: slov.	Reč: slov.	šk. inšpektor
Farár: <i>Ján Vencko</i>	Farár: <i>Ján Starostovií</i>	Kaplán: —
Kaplán: —	4. Spišský Hrušov.	6. Poľanovce.
2. Brutovce.	Okres: Spišská Nová Ves	Okres: Levoča
Okres: Levoča	Pošta: v mieste	Pošta: Spišské Podhradie
Pošta: Spiš. Podhradie	Železnica: Markušovce	Železnica: Spišské Podhradie
Železnica: Spiš. Podhradie	Fara: od starodávna	Fara: od roku 1497
Fara: od 1808	Patrón: — •	Patrón: Rodiny Jančo a Balka
Patrón: Náboženský fond	Filiálka: Vitkovce	Filiálky: Harakovce, Korytno
Filiálky: Podproč, Olšavica, Suchý Dol.	Počet veriacich: 730	Počet veriacich: 444
Počet veriacich: 470	Reč: slov.	Reč: slov.
(855 gr. rítu)	Adm.: <i>Prant. Šimonovií</i>	Farár: <i>Matiái Nemíík</i>
Adm.: <i>Eduard Skal'ský</i>	5. Kluknava.	7. Slatvin.
	Okres: Gelnica	Okres: Spišská Nová Ves
	Pošta: v mieste	Pošta: Spišské Vlasy
		Železnica: Spišské Vlasy
		Fara: od starodávna

Patrón: Albína Csákyho potomci Filiálka: Vojkovce Počet veriacich: 500 Reč: slov. Farár: <i>Michal Szombati</i>	Počet veriacich: 2590 Reč: slov. a nem. Farár: <i>Pavel Dolák</i> , Dr., tit. kanonik, dekan, cirk. sudca, syn. zkušateľ. Kaplán: <i>Ladislav Hanus</i>	Reč: slov. Adm.: <i>Andrej Farkaí</i>
8. Spišské Podhradie. Okres: Levoča Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1174 Patrón: Ministerstvo školstva a národnej osvety Filiálka: Kolbachy Počet veriacich: 2700 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Zemantík</i> , púp. komorník Kaplán: <i>fulius Šimko</i>	10. Velbachy. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: Spišské Vlchy Železnica: v mieste Fara: od starodávna Patrón: Hilarius Csáky Filiálky: Olcnavá, Hincovce Počet veriacich: 1200 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Baňas</i>	12. Vyšný Slavkov. Okres: Levoča Pošta: Brezovica n. Torysou Železnica: Spišské Podhradie Fara: od roku 1699 Patrón: Komposesorát Filiálky: — Počet veriacich: 600 Reč: slov. Administruje farár v Nižnom Slavkove
9. Spišské Vlchy. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1235 Patrón: Ministerstvo školstva a národnej osvety Filiálky: Dobrávoľa, Kolinovce	11. Vyšné Repaše. Okres: Levoča Pošta: Toryská nad Levočou Železnica: Spišské Podhradie Fara: od roku 1307 Patrón: Rodina Gôrgey Filiálky: Pavľany, Nižné Repase, Toryská Počet veriacich: 670 (Gr. r. 1400)	13. Žehra. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: Spišské Podhradie Železnica: Spišské Vlchy Fara: od roku 1245 Patrón: Kolomana Csákyho dedičia Filiálky: Dúbrava, Beharovce, Grančpetrovce, Olšavka, Hotkovce Počet veriacich: 1444 Reč: slov. Farár: <i>František Hanzély</i> Kaplán: —

Dekanát *Levoča*. Dekan *Matej Pajdušák*.

1. Abrahámovce. Okres: Levoča Pošta: Vrbov Železnica: Kežmarok Fara: od roku 1383 Patrón: — Filiálka: Farkašovce Počet veriacich: 500 Reč: slov. Adm.: <i>Ján Hanuška</i>	Železnica: Letanovce Fara: od roku 1886 Patrón: — Filiálka: Machalovce Počet veriacich: 200 Reč: slov. Farár: <i>Aladár Papp</i>	Filiálky: Domaňovce, Roškovec, Doľany, Kolčov Počet veriacich: 1780 Reč: slov. Farár: <i>Martin Gallovit</i> Kaplán: <i>Ján Didecký</i>
2. Čenčice. Okres: Levoča Pošta: Spišský Sv. Ondrej	3. Harhov. Okres: Levoča Pošta: v mieste Železnica: Levoča Fara: starodávna Patrón: Hilara Csáky-ho potomci	4. Harichovce. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: Nováves Železnica: v mieste Fara: od roku 1809 Patrón: — Filiálky: Kurimjany, Levočské Lúky

Počet veriacich: 1150 Reč: slov. Farár: <i>Štefan Szalay</i>	Železnica: v mieste Fara: starodávna Patrón: Min. šk. a nár. osvety Filiálka: Prednia Huta Počet veriacich: 8800 Reč: slov., nem., maď. Farár: Dr. <i>Frant. Rolný</i> , opát Kaplán: <i>Pavel Drbják, Frant. Hadri</i>	11. Smížany. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1293 Patrón: Hilára Csákyho potomci Filiálka: Iliášovce Počet veriacich: 2110 Reč: slov. Farár: <i>Matúí Pajduííák</i> , dekan, bisk. poradca Kaplán: —
5. Hnilčík. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: Spišská Nová Ves Železnica: Spiš. Nová Ves Fara: od roku 1808 Patrón: Min. šk. a nár. osvety Filiálky: Bindt, Jerohuta, Rostoky-Domky Počet veriacich: 1350 Reč: slov. Adm.: <i>Andrej Jablonský</i>	9. Markušovce. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1280 Patrón: Rodina Mariássy Filiálky: Teplička, Leskoviany, Poráč, Odorin-Olše, Zavadka Počet veriacich: 2730 (Gr. r. 1400) Reč: slov. Adm.: Farár odorínsky	12. Štvrtek. Okres: Levoča Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1215 Patrón: Hilára Csákyho potomci Filiálky: Bukovinka, Dravce, Lengvarty Počet veriacich: 1510 Reč: slov. Adm.: Dr. <i>Ján Chrappa</i> , kvardián
6. Hnilec. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: Nováves Železnica: Nováves Fara: od roku 1808 Patrón: Min. Šk. a nár. osvety Filiálky: Hnilec Gemerský, Pusté Pole, Delava, Sikavka, Stupy, Dobš. Rakovec Počet veriacich: 1030 Reč: slov. Adm.: <i>Augustín Novajovský</i>	Koterbachy , miestna kaplánka. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: v mieste Železnica: Markušovce Fara: sriadená roku 1920 Počet veriacich: 1500 Reč: slov. Kaplán exp.: <i>Ján Slodicka</i>	13. Závada. Okres: Levoča Pošta: Levoča Železnica: Levoča Fara: od roku 1809 Patrón: mesto Levoča Filiálky: Kúpeľ Levočský, Levočská Dolina, Úloža Počet veriacich: 880 Reč: slov. Farár: <i>Ján Droboth</i> , býva v Uloží
7. Levoča. Okres: Levoča Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1245 Patrón: mesto Levoča Počet veriacich: 6000 Reč: slov., nem., maď. Farár: <i>Jozef Krssák</i> , tit. kan., okr. Škol. inšpektor, bisk. poradca Kapláni: <i>Viktor Trstenský, Jozef Cehula</i>	10. Odorín. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: Markušovce Železnica: Markušovce Fara: starodávna Patrón: Marianna Csáky, vydatá Wieland Filiálky: Danišovce, J'amník Počet veriacich: 1275 Reč: slov. Farár: <i>Michal Štoffko</i>	
8. Spišská Nová Ves. Okres: Spišská Nová Ves Pošta: v mieste		

Dekanát *Štiavnik*. Dekan *Dr. Ján Rusiňák*.

1. Dedinky.

Okres: Rožňava
Pošta: Ztratená
Železnica: Dobšiná
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Biele vody, Dobšinská
Maša, Spišské Mlynky, Palc-
manská Maša, Zaif, Ztratená
Počet veriacich: 2050
Reč: slov.
Adm.: *Ján Butkay*

2. Hrabušice.

Okres: Spišská Nová Ves
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: starodávna
Patrón: Min. zemedel'stva
Filiálka: Betlanovce
Počet veriacich: 1850
Reč: slov.
Farár: *Ludvik Sax*
Kaplán: *Anton Sviečený*

3. Hranovnica.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: Poprad
Fara: starodávna
Patrón: biskup
Filiálky: Dubina, Hámry,
Pleso
Počet veriacich: 1300
Reč: slov.
Farár: *Štefan Zahuranetz*

4. Kubachy.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: Poprad
Fara: od roku 1450
Patrón: biskup

Filiálka: Kravjany
Počet veriacich: 2050
Reč: slov.
Farár: *Ján Domík*
Kaplán: *Jozef Brnuťák*

5. Letanovce.

Okres: Spišská Nová Ves
Pošta: Štvrtok
Železnica: v mieste
Fara: starodávna
Patrón: biskup a kapitula
Filiálky: Arnutovce, Toma-
šovce
Počet veriacich: 1500
Reč: slov.
Farár: *Eduard Gazdík*
Kaplán: —

6. Lučivna.

Okres: Poprad
Pošta: Štrba
Železnica: Štrba
Fara: starodávna
Patrón: —
Filiálky: Lučivnianské Kúpele,
Nižnia Šuňava, Vysnia
Šuňava
Počet veriacich: 1560
Reč: slov.
Adm.: *Jozef Argay*, býva
v Nižnej Šuňave

7. Štiavnik.

Okres: Poprad
Pošta: Hrabušice
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1601
Patrón: biskup
Filiálka: Štiavnik kaštieľ
Počet veriacich: 975
Reč: slov.
Farár: *Dr. Ján Rusiňák*, okr.
školský inšpektor

8. Švábovce.

Okres: Poprad
Pošta: Svätý Ondrej
Železnica: Poprad
Fara: od roku 1748
Patrón: —
Filiálky: Filice, Gánovce,
Hôrka, Hozelec, Kišovce,
Miklušovce, Primovce, Svätý
Ondrej
Počet veriacich: 780
Reč: slov.
Farár: *Vavrinec Tókôli*
Kaplán: —

9. Teplica.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: Poprad
Fara: od roku 1389
Patrón: biskup
Počet veriacich: 1040
Reč: slov.
Farár: *Ján Güirsching*

10. Viderník.

Okres: Spišská Nová Ves
Pošta: v mieste
Železnica: Hrabušice
Fara: starodávna
Patrón: biskup
Filiálka: Janovce
Počet veriacich: 708
Reč: slov.
Farár: *Frant. Ulmanek*

11. Yikartovce.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: Poprad
Fara: od roku 1782
Patrón: biskup
Počet veriacich: 1312
Reč: slov.
Adm.: *Ján Nemec*

Dekanát *Veľká*. Dekan *Karol Hudá'ó*.

1. Batizovce.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1300
Patrón: Rodina Máriássy
Filiálky: Gerlachov, Mengušovce, Hágy, Stola, Tatranská Polianka
Počet veriacich: 378
Reč: slov.
Adm.: *Ján Hatiar*, dekan v. v.

2. Huncovce.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: Veľká Lomnica
Fara: od roku 1237
Patrón: —
Filiálky: Lomnica, Matliare, Tatranská Lomnica
Počet veriacich: 1550
Reč: nem., slov.
Farár: *Štefan Hajós*

3. Matejovce.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: Poprad
Fara: od roku 1231
Patrón: Min. šk. a nár. osvety
Počet veriacich: 910
Reč: nem., slov.
Farár: *Ján Odrobina*

4. Milbach.

Okres: Poprad
Pošta: Veľký Slavkov
Železnica: Matejovce
Fara: od roku 1245
Patrón: Hilára Csákyho potomci
Filiálky: Stará Lesná, Starý Smokovec
Počet veriacich: 450
Reč: nem.
Adm. : *Anton Matiek*

5. Poprad.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1245
Patrón: Min. šk. a nár. osvety
Filiálky: Kvetnica, Stráže
Počet veriacich: 3250
Reč: slov., nem.
Adm.: *Štefan Mnoheľ*
Kaplán: *Anton Glatz*

6. Spiš. Sobota.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1244
Patrón: Min. šk. a nár. osvety
Filiálka: Studený Potok
Počet veriacich: 850
Reč: slov., nem.
Farár: *František Slavkovský*

7. Veľká.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1245
Patrón: Min. šk. a nár. osvety
Počet veriacich: 1400
Reč: nem., slov.
Farár: *Alexander Bohartík*, dekan v. v.

8. Veľký Slavkov.

Okres: Poprad
Pošta: v mieste
Železnica: Veľká
Fara: od roku 1245
Patrón: Hilara Csákyho potomci
Filiálky: Nová Lesná, Nový Smokovec, Dolný Smokovec, Salvatoris, Hrebienok
Počet veriacich: 880
Reč: nem.
Farár: *Karol Hudáč*, dekan, okr. škôldozorca

9. Žakovce.

Okres: Kežmarok
Pošta: Vrbov
Železnica: Kežmarok
Fara: od roku 1245
Patrón: Hilára Csákyho potomci
Počet veriacich: 205
Reč: nem.
Farár: *Adalbert Pataky*

Dekanát *Kežmarok*. Dekan *Alexander Borzenský*.

1. Bušovce.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste

Fara: od starodávna
Patrón: —•
Počet veriacich: 200
Reč: nem.
Adm.: farár v Toporci

2. Holumnica.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste

Fara: od starodávna
Patrón: —
Filiálka: Jurské
Počet veriacich: 300
Reč: slov. a nem.
Adm.: *Bernardín Sommer*

3. Kežmarok.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1348
Patrón: mesto Kežmarok
Filiálky: Foľvarky, Malý Slav-
kov, Mlynčoky, Rakusy
Počet veriacich: 5100
(Gr. r. 240)
Reč: slov., nem. a maď.
Farár: *Ján Janetko*, tit. ka-
nonik
Kaplán: Dr. *Ján Čarnogurský*
a *Julius Hromada*

4. Lendák.

Okres: Kežmarok
Pošta: Slovenská Ves
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1313
Patrón: Kristian Kraft de Ho-
henlohe Oehringen
Počet veriacich: 1410
Reč: SIQV.
Farár: *Alexander Fedor*,
dekan v. v.

5. Lubica.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: Kežmarok
Fara: od roku 1248
Patrón: Min. Škol. a nár.
osvety
Počet veriacich: 1870
(gr. 340)
Reč: slov. a nem.

Farár: *Alexander Borženský*,
dekan, okr. škôldozorca
Kaplán: —

6. Majerka.

Okres: Kežmarok
Pošta: Spišská Belá
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1775
Patrón: Min. Škol. a nár.
osvety
Filiálky: Hodermark, Ľubické
Kúpele
Počet veriacich: 630
(Gr. r. 700)
Reč: slov. a nem.
Adm.: *Aladár Ru&baian*

7. Ruskinovce.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: Kežmarok
Fara: od roku 1264
Patrón: Min. školstva a nár.
osvety
Filiálka: Dvorec
Počet veriacich: 560
Reč: slov., nem.
Farár: *Jozef Paftík*
Kaplán: —

8. Slovenská Ves.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1424
Patrón: Komposesorát
Filiálky: Krig, Výborná
Počet veriacich: 1050
Reč: slov. a nem.
Farár: *Andrej Háber*, dekan
v. v.
Kaplán: —

9. Spišská Belá.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: od roku 1092
Patrón: Min. školstva a nár.
osvety
Filiálky: Tatranská Kotlina,
Křížová Ves, Strážky
Počet veriacich: 3200
Reč: slov. a nem.
Farár: Dr. *Ján Pollák*

10. Tvarožná.

Okres: Kežmarok
Pošta: Vrbov
Železnica: Kežmarok
Fara: od roku 1226
Patrón: Min. škol. a nár.
osvety
Filiálky: Hradisko, Vilkovce
Počet veriacich: 860
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Huray*

11. Vrbov.

Okres: Kežmarok
Pošta: v mieste
Železnica: Kežmarok
Fara: od roku 1222
Patrón: Min. škol. a nár.
osvety
Počet veriacich: 540
Reč: slov. a nem.
Adm.: zo Žákoviec

12. Ždiar.

Okres: Kežmarok
Pošta: Tatranská Kotlina
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1693
Patrón: Kristian Kraft de Ho-
henlohe Oehringen
Filiálka: Javorina
Počet veriacich: 1580
Reč: slov.
Adm.: *Ján Kuínír*

Dekanát *Stará Ves*. Dekan *Andrej Podolský*.

1. Haligovce.

Okres: Spišská Nová Ves
Pošta: Veľký Lipník
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1781
Patrón: Náb. fond
Filiálky: Veľký Lipník,
Foľvark
Počet veriacich: 652
(Gr. r. 1415)
Reč: slov.
Farár: *František Otkaják*

2. Hanušovce.

Okres: Spišská Stará Ves
Pošta: v mieste
Železnica: Spišská Belá
Fara: od starodávna
Patrón: Potomci Kornelie
Horváth
Filiálka: Jezersko
Počet veriacich: 630
Reč: slov.
Adm.: z Matiašoviec

3. Leclínica.

Okres: Spišská Stará Ves
Pošta: Smerdžonka
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1278
Patrón: biskup prešovský
s kapitulou
Filiálky: Nižné Šváby, Čer-
vený Kláštor a Smerdžonka
Počet veriacich: 515
Reč: slovenská
Adm.: z Haligoviec

4. Lešnica.

Okres: Spišská Stará Ves
Pošta: Veľký Lipník
Železnica: Spišská Belá
Fara: od starodávna
Patrón: biskup prešovský
s kapitulou
Filiálka: Huta
Počet veriacich: 450
Reč: slov.
Adm.: *Andrej Kovalský*

5. Matiašovce.

Okres: Stará Ves
Pošta: Stará Ves
Železnica: Spišská Belá
Fara: od starodávna
Patrón: Komposesorát
Filiálka: Gibeľ
Počet veriacich: 990
Reč: slov.
Farár: *Andrej Podolský*, de-
kan, okr. škôldozorca

6. Reľov.

Okres: Spišská Stará Ves
Pošta: Spišské Hanušovce
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1787
Patrón: Náb. fond
Filiálka: Hágy
Počet veriacich: 525
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Dudaíko*

7. Richvald.

Okres: Spišská Stará Ves
Pošta: v mieste

Železnica: Spišská Belá
Fara: od starodávna
Patrón: Komposesorát
Filiálka: Havka
Počet veriacich: 600
Reč: slov.
Farár: *František Klein*,
dekan v. v.

8. Stará Ves.

Okres: Stará Ves
Pošta: v mieste
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1200
Patrón: biskup prešovský
s kapitulou
Filiálky: Kalenberg, Staré Ma-
jere, Vyšné Šváby, Tricátek
Počet veriacich: 1140
Reč: slov.
Farár: *Ladislav Herbst*,
dekan v. v.

9. Veľká Franková.

Okres: Spišská Stará ves
Pošta: Spišské Hanušovce
Železnica: Spišská Belá
Fara: od roku 1748
Patrón: biskup prešovský
s kapitulou
Filiálky: Malá Franková,
Osturňa
Počet veriacich: 880
(gr. rítu 1200)
Reč: slov.
Adm.: *Jozef Vojtas*

Dekanát *Ľubovňa*. Dekan *Andrej Trunik*.

L Gniazda.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: v mieste

Železnica: Podolinec
Fara: od roku 1122
Patrón: Min. škol. a nár.
osvety

Filiálky: Forbásy a Kamionka
Počet veriacich: 1300
(gr. rítu 1200)
Reč: slov. a nem.

Farár: *Andrej Trunik*, dekan,
okr. Škôldozorca

2. Hobgard.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: Stará Ľubovňa
Železnica: Stará Ľubovňa
Fara: od roku 1315
Patrón: Obec
Filiálka: Podsadek
Počet veriacich: 780
(Gr. rítu 72)
Reč: nem. a slov.
Adm.: *Štefan Putanko*

3. Kolačkov.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: Stará Ľubovňa
Železnica: Stará Ľubovňa
Fara: od roku 1809
Patrón: Náb. fond
Počet veriacich: 560
Reč: slov.
Adm.: *František Chrást*

4. Lomnická.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: Podolinec
Železnica: Podolinec
Fara: od starodávna
Patrón: —
Počet veriacich: 150
Reč: nem. a slov.
Adm.: *František Irányi*

5. Mníšek nad Popradom.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: Stará Ľubovňa

Železnica: Stará Ľubovňa
Fara: od roku 1787
Patrón: Náb. fond
Filiálky: Pilhov, Káče, Medzi-
brodie, Krendželovka, Zá-
vodie, Krempach pri Ľubov-
ni, Granastov, Veľký Sulín
Počet veriacich: 780
(Gr. r. 1100)
Reč: slov.
Farár: *František Maguth*

6. Nová Ľubovňa.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: Stará Ľubovňa
Železnica: Stará Ľubovňa
Fara: od roku 1308
Patrón: Dedičia Andreja
Probstnera
Filiálky: Ľubovenský Kúpeľ
a Jakubjany
Počet veriacich: 1130
(Gr. r. 1880)
Reč: slov.
Adm.: z Kolačkova

7. Nižnie Ružbachy.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: Podolinec
Železnica: Podolinec
Fara: od roku 1300
Patrón: Obec
Filiálky: Vyšnie Ružbachy
a Lacková
Počet veriacich: 1800
Reč: slov.
Adm.: *Jozef Daňko*

8. Podolinec.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1295
Patrón: Min. školstva a nár.
osvety
Počet veriacich: 2300
Reč: slov. a nem.
Farár: *Ján Šterbák*

9. Stará Ľubovňa.

Okres: Stará Ľubovňa
Pošta: Stará Ľubovňa
Železnica: Stará Ľubovňa
Fara: od roku 1222
Patrón: Min. školstva a nár.
osvety
Filiálky: Ľubovniansky Zá-
mok, Jarembina, Littmanová
Počet veriacich: 1730
(Gr. rítu 1900)
Reč: slov.
Farár: *Michal Stanko*

10. Toporec.

Okres: Kežmarok
Pošta: Podolinec
Železnica: Podolinec
Fara: od starodávna
Patrón: Rodina Gôrgey
Filiálky: Pustovec, Maldur
Počet veriacich: 590
Reč: nem. a slov.
Farár: *Andrej Varsányi*

Oravský archidiakonát.

Archidiakon: dr. Ján Seman, kanonik.

Dekanát *Námestovo*. Dekan *Ondrej Marhevka*.

1. Bobrov.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Tvrdošín

Fara: od roku 1788
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 1260
Reč: slov.
Farár: *Vladimír Poláček*

2. Erdutka.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Orav. Podzámok

Patrón: Náboženský fond
Fara: od r. 3 787
Počet veriacich: 2368
Reč: slov.
Adm.: *Aurel Mihaliak*

3. Hruštín.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Orav. Podzámok
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Bábin, Vaňovka, Zábava
Počet veriacich: 2510
Reč: slov.
Farár: *František Nádařkay*
Kaplán: — •

4. Krušetnica.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Orav. Podzámok
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Lomná
Počet veriacich: 1510
Reč: slov.
Farár: *Štefan Kublčár*

5. Lokca.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Orav. Podzámok
Fara: od roku 1666
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Breza, Vasilov, Ľapešov
Počet veriacich: 2740
Reč: slov.
Farár: *Julius Slovák, okr. škôl-
dozorca*

6. Mútne.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste

Železnica: Orav. Podzámok
Fara: od roku 1878
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Duřov, Beňadov
Počet veriacich: 2240
Reč: slov.
Farár: *Ján Koperdán*

7. Námestovo.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Tvrdošín
Fara: od roku 1612
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Slanica, Jasenica, Vavrečka
Počet veriacich: 3907
Reč: slov.
Farár: *Ján Málík*
Kaplán I.: *Peter Makoí*
Kaplán II.: —

8. Novof.

Okres: Námestovo
Pošta: Zakamenné
Železnica: Orav. Podzámok
Fara: od roku 1789
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: —
Počet veriacich: 1534
Reč: slov.
Farár: *Jozef Kubičár*

9. Rabča.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Tvrdošín
Fara: od roku 1711
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Polhora, Sihelne
Počet veriacich: 4234
Reč: slov.
Farár: *Ján Kecera*
Kaplán: *Pavel Sopko*

10. Rabčice.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Tvrdošín
Fara: od roku 1774
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 991
Reč: slov.
Farár: *Andrej Marhevka,*
dekan

11. Veselé.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Tvrdošín
Fara: od roku 1754
Patrón: Oravské panstvo
Počet veriacich: 2013
Reč: slov.
Farár: *Viktor Kubaříek*
Kaplán: *Ján Harkabúzik*

12. Zakamenné.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Orav. Podzámok
Fara: od roku 1758
Patrón: Oravské panstvo
Počet veriacich: 2010
Reč: slov.
Farár: *Ján Balara.*
Kaplán: —

13. Zubrohlava.

Okres: Námestovo
Pošta: v mieste
Železnica: Tvrdošín
Fara: od roku 1770
Patrón: Oravské panstvo
Filiálka: Klin pri Námestove
Počet veriacich: 1725
Reč: slov.
Farár: *Roman Grigel*
Kaplán: *Jozef Fitt*

Dekanát *Oravský Podzámok*. Dekan *Jozef Slanicay*.

1. Biely Potok.

Okres: Trstená
Pošta: v mieste
Železnica: Podbiel
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 642
Reč: slov.
Farár: *Ján Kapusta*

2. Činihová.

Okres: Trstená
Pošta: Liesek
Železnica: Liesek
Fara: od roku 1786
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Vitanová, Oravica
Počet veriacich: 1069
Reč: slov.
Farár: *Jozef Slanicay*, dekan,
okr. škôldozorca
Kaplán: —

3. Dlhá nad Oravou.

Okres: D. Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1931
Patrón: —
Počet veriacich: 740
Reč: slov.
Farár: *Jozef Zastko*

4. Habovka.

Okres: Trstená
Pošta: Zuberec
Železnica: Podbiel
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Zuberec
Počet veriacich: 1640
Reč: slov.
Farár: *Štefan Kofrit*

5. Hladovka.

Okres: Trstená
Pošta: Liesek
Železnica: Suchá Hora
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Suchá Hora
Počet veriacich: 1300
Reč: slov.
Adm.: *Jozef Laurinec*

6. Chlebnica.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: Dlhá
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 991
Reč: slov.
Farár: *Martin Dolák*

7. Krivá.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1854
Patrón: —
Počet veriacich: 606
Reč: slov.
Farár: *Jozef Hohol*, dekan
v. v.

8. Liesek.

Okres: Trstená
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1905
Patrón: cirk. obec
Počet veriacich: 1086
Reč: slov.
Farár: *Andrej Bažík*

9. Nižnia nad Oravou.

Okres: Trstená
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1692
Patrón: Oravské panstvo
Filiálka: Zemanská Dedina
Počet veriacich: 1054
Reč: slov.
Farár: *Jozef Tomta*

10. Oravský Podzámok.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1650
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Dolnia Lehota,
Široká
Počet veriacich: 1039
Reč: slov.
Farár: *Jozef Michna*

11. Podbiel.

Okres: Trstená
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1929
Patrón: —
Počet veriacich: 820
Reč: slov.
Farár: *Ján Schelling*

12. Sedliacka Dubová.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: Dlhá n. Oravou
Fara: od roku 1559
Patrón: Oravské panstvo
Filiálka: Hornia Lehota
Počet veriacich: 885
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Schultz*

13. Trstená.

Okres: Trstená
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1371
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Brezovica, Zábíčov, Hámričky
Počet veriacich: 3224
Reč: slov.
Farár: Štefan Zaják, tit. kanonik, dekan v. v.
Kaplán: Ján Hadri

14. Tvrdošín.

Okres: Trstená
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1628
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Krasnahorka, Medvedzia, Dolný Štepanov, Horný Štepanov, Lavkov
Počet veriacich: 3093
Reč: slov.
Adm.: Karol Kaučiarik
Kapláni: —

15. Ústie.

Okres: Trstená
Pošta: v mieste
Železnica: Tvrdošín
Fara: od roku 1785
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Osada, Hámry
Počet veriacich: 1800
Reč: slov.
Farár: Karol Uhlárik
Kaplán: —

Dekanát Dolný Kubín. Dekan Ignác Grebác.

1. Bziny.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: Dolný Kubín
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Kfiaža, Medzibrodie, Mokrad', Jelšava
Počet veriacich: 1107
Reč: slov.
Farár: Jozef Klocháň

2. Dolný Kubín.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: Dolný Kubín
Železnica: Dolný Kubín
Fara: od roku 1380
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Vyšný Kubín, Leštiny, Osádka, Jaseňová, Medzihradné a Zásكالie
Počet veriacich: 1175
Reč: slov.
Farár: Jozef Maxián
Kaplán: Jozef Mikuška

3. Malatína.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: Vyšný Kubín

Železnica: Dolný Kubín
Fara: od roku 1808
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 750
Reč: slov.
Adm.: Štefan Kučeravý

4. Pučov.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: Dolný Kubín
Železnica: Medzibrodie
Fara: od roku 1787
Filiálky: Pribiš, Pokryvác, Srňacie
Počet veriacich: 780
Reč: slov.
Adm.: Michal Baran

5. Valašská Dubová.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: Ružomberok
Fara: od roku 1815
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 622
Reč: slov.
Farár: Jozef Hromada

6. Veličná.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1686
Patrón: Oravské panstvo
Filiálky: Beňová Lehota, Malý Bysterec, Veľký Bysterec, Poruba Gecel, Revišne, Zábrež, Žáškovo, Párnica, Istebné
Počet veriacich: 1249
Reč: slov.
Farár: Ignác Grebác, dekan, okr. škôldozorca
Kaplán: Pavel Matis

7. Zázrivá.

Okres: Dolný Kubín
Pošta: v mieste
Železnica: Párnica
Fara: od roku 1757
Patrón: Oravské panstvo
Počet veriacich: 3251
Reč: slov.
Admin.: Ján Pienák
Kaplán: —•

Liptovský archidiakonát.

Archidiakon: Ignác Paňak, kanonik.

Dekanát Liptov. Dekan František Dula.

1. Dovalov.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Hrádok
Fara: od roku 1694
Patrón: Ministerstvo orby
Filiálky: Kokava, Pribylina
Počet veriacich: 320
Reč: slov.
Farár: *Martin Valluš*

2. Hyby.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Kráľ. Lehota
Fara: od roku 1637
Patrón: Ministerstvo orby
Filiálky: Východná, Lehota
Kráľová
Počet veriacich: 871
Reč: slov.
Adm.: *Otto Holásek*

3. Liptovský Hrádok.

Okres: Ružomberok
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1808
Patrón: Ministerstvo orby
Filiálky: Fabriky Maša, Porubka, Svarin, Čierny Váh, Díkula, Rástoky, Medvedzia

Počet veriacich: 1050

Reč: slov.

Farár: *František Duľa*, okr. škôldozorca

4. Liptovský Sv. Ján.

Okres: Ružomberok
Pošta: v mieste
Železnica: Potureň
Fara: 1327
Patrón: —

Filiálky: Uhorská Ves, Zaváž-na Poruba, Potureň, Vavrišov, Jamník

Počet veriacich: 512

Reč: slov.

Farár: *Anton Csemy*

5. Liptovský Sv. Ondrej.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Okolično
Železnica: Lipt. Sv. Mikuláš
Fara: od roku 1411
Patrón: —

Filiálky: Beňadiková, Veterná Poruba, Kanská, Hôra, Jakubovany

Počet veriacich: 190

Reč: slov.

Adm.: *Ján Skrak*

6. Malužina.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Hrádok
Fara: od roku 1796
Patrón: Ministerstvo orby
Filiálky: Dolná Boca, Horná Boca, Prostredná Boca, Taich
Počet veriacich: 214
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Žakoví*

7. Štrba.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: 1222
Patrón: —
Filiálka: Vážec
Počet veriacich: 664
Reč: slov.
Farár: *Ladislav Šterba*

8. Teplička.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Hrádok
Fara: 1766
Patrón: Ministerstvo orby
Počet veriacich: 1439
Reč: slov.
Farár: *Ján Košíš*

Dekanát Stredný Liptov. Dekan Leopold Stano.

1. Bobrovec.

Okres: Lipt. sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Sv. Mikuláš
Fara: od roku 1200
Patrón: —

Filiálky: Pavlováves, Bobrovček, Tršteno, Jalovec, Smrečany, Žiar

Počet veriacich: 2101

Reč: slov.

Farár: *Serafín Ronák*

2. Palúdzka.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Sv. Mikuláš
Fara: od roku 1200
Patrón: —

Filiálky: Bodice, Paučina Le-
hota, Benice, Demänová
Počet veriacich: 679
Reč: slov.
Farár: *Pavel Pobehá*

3. Huty.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Sv. Mikuláš
Fara: od roku **1787**
Patrón: Nábož. fond
Filiálky: Novoť, Job Rástoka
Počet veriacich: **1025**
Reč: slov.
Adm.: *Rudolf Scheda*

4. Kvačany.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Sielnica
Železnica: Parížovce
Fara: starodávna
Patrón: Nábož. fond
Filiálka: Dlhálúka
Počet veriacich: 565
Reč: slov.
Adm.: *Leopold Stano*, okr.
škôldozorca

5. Lipt. Sv. Alžbeta.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Ľubela
Železnica: Vlašky
Fara: od roku 1339
Patrón: —
Filiálky: Ľubela, Dúbrava,
Gôtovány
Počet veriacich: 2000
Reč: slov.
Farár: *Andrej Gerát*
Kaplán: *Michal Žuffa*

6. Lipt. Sv. Kríž.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Paludza

Železnica: Vlašky
Fara: od roku 1200
Patrón: —
Filiálky: Lazisko, Gaľovány,
Paludza, Černice, Andice
Počet veriacich: **2275**
Reč: slov.
Adm.: *Peter Batkor*
Kaplán: —•

7. Lipt. Sv. Mara.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Vlašky
Železnica: Vlašky
Fara: od roku 1200
Patrón: Min. zemeľstva
Filiálky: Vlašky, Parížovce,
Bobrovník, Nižní Zadiel,
Nežitovce, Hliník, Vyšné a
Nižné Dechtary, Krmeš,
Vrbe, Demčiny, Tvarožná,
Sokolče, Vlachy, Sestrč,
Sokolč Kolitiny
Počet veriacich: **760**
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Zerna*

8. Lipt Sv. Mikuláš.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Lipt. Sv. Mikuláš
Železnica: Lipt. Sv. Mikuláš
Fara: starodávna
Patrón: —
Filiálky: Vrbica, Ondrášová a
Ploštín Ilanová
Počet veriacich: 2000
Reč: slov.
Farár: Dr. *Jozef Kozár*, tit.
kanonik
Kaplán: *Mikulái Stukner*

9. Nemecká Ľupca.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Teplá
Fara: od roku **1242**

Patrón: Mesto
Filiálky: Tri Malatiny, Sv.
Michal Ľupča
Počet veriacich: 1300
Reč: slov.
Farár: *Vincent Malinaj*
Kaplán: —

10. Liptovské Matiašovce.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Sielnica
Železnica: Parížovce
Fara: od roku **1787**
Patrón: Rodina Maiašovská
Filiálka: Vyšnie Matiašovce
Počet veriacich: **300**
Reč: slov.
Adm.: *Ján Bukna*

11. Okolieno.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Lipt. Sv. Mikuláš
Fara: od roku 1826
Filiálky: Stošice, Vitališovce
Počet veriacich: 300
Reč: slov.

Adm.: *Matias Lintovský*

1S, Prosiek.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: Sielnica
Železnica: Parížovce
Fara: od roku 1826
Patrón: —
Filiálky: Sv. Anna, Janošovce
Bukovina, Ižipovce, Vyšný
Zadiel
Počet veriacich: **235**
Reč: slov.

Adm.: *Andrej Labuda*

13. Trnovec.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš
Pošta: v mieste
Železnica: Parížovce

Fara: od roku 1200	Reč: slov.	Železnica: Parížovce
Patrón: Min. orby	Farár: <i>Adalbert Witkovský</i>	Fara: od roku 1827
Filiálky: Sielnica, Behovalce, Beňušovce, Bernice, Beniky, Vyšné Ráztoky, Dolné Ráz- toky, Strážnica	14. Veľké Borovô.	Patrón: Nábož. fond
Počet veriacich: 670	Okres: Lipt. Sv. Mikuláš	Filiálka: Malé Borovô
	Pošta: Hutý	Počet veriacich: 1092
		Reč: slov.
		Adm.: <i>Andrej Juraňko</i>

Dekanát *Dolný Liptov*. Dekan *Albín Maxián*.

1. Černová.	Železnica: Ľubochňa	Počet veriacich: 1529
Okres: Ružomberok	Fara: od roku 1400	Reč: slov.
Pošta: Rybárpole	Patrón: —	Farár: <i>Martin Pazúrik</i>
Železnica: Rybárpole	Počet veriacich: 820	Kaplán: —
Fara: od roku 1929	Reč: slov.	
Patrón: —	Adm.: <i>Daniel Árvay</i>	8. Lúčky.
Filiálka: Nová Černová	5. Likavka.	Okres: Ružomberok
Počet veriacich: 1428	Okres: Ružomberok	Pošta: Lúčky Kúpele
Reč: slov.	Pošta: Ružomberok	Železnica: Lipt. Teplá
Farár: <i>Andrej Scheffer</i>	Železnica: Ružomberok	Fara: od roku 1777
2. Goinbáš.	Fara: od roku 1884	Patrón: Min. orby
Okres: Ružomberok	Patrón: —	Filiálky: Kúpele Lúčky, Kala- meny
Pošta: Ľubochňa	Filiálka: Martinček	Počet veriacich: 1887
Železnica: v mieste	Počet veriacich: 2905	Reč: slov.
Fara: od roku 1787	Reč: slov.	Farár: <i>Michal Bacik</i>
Patrón: Ministerstvo orby	Adm.: <i>Jozef Ďaďo</i>	9. Ludrová.
Filiálka: šošov	6. Liptovský Sv. Michal.	Okres: Ružomberok
Počet veriacich: 2100	Okres: Lipt. Sv. Mikuláš	Pošta: Lipt. Štiavnica
Reč: slov.	Pošta: Lipt. Teplá	Železnica: Ružomberok
Farár: <i>Izidor Kaloíay</i> 'y	Železnica: Lipt. Teplá	Fara: od roku 1812
3. Hrboltová.	Fara: od roku 1787	Patrón: mesto Ružomberok
Okres: Ružomberok	Patrón: Nábož. fond	Filiálky: Zemianska Ludrová, Liptovská Štiavnica, Štiavnič- ka, Pušf-Kút
Pošta: Rybárpole	Filiálky: Ivachnová, Lazy pri Váhu	Počet veriacich: 1893
Železnica: v mieste	Počet veriacich: 457	Reč: slov.
Fara: od roku 1787	Reč: slov.	Farár: <i>Jozef Kodrik</i>
Patrón: Min. orby	Farár: <i>Martin Martinko</i>	10. Lúžna.
Počet veriacich: 820	7. Lisková.	Okres: Ružomberok
Reč: slov.	Okres: Trstená	Pošta: v mieste
Adm.: <i>František Strojný</i>	Pošta: v mieste	Železnica: Ružomberok
4. Komjatná.	Železnica: v mieste	Fara: od roku 1787
Okres: Ružomberok	Fara: od roku 1560	Patrón: Min. orby
Pošta: Ľubochňa	Patrón: Min. orby	

Filiálky: Magurka, Železno
Počet veriacich: 2342
Reč: slov.
Farár: *Julius Brtko*
Kaplán: —

11. Liptovská Osada.

Okres: Ružomberok
Pošta: v mieste
Železnica: Ružomberok
Fara: od roku **1752**
Patrón: Min. orby
Filiálka: Korytnica
Počet veriacich: **1363**
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Vaveriák*

12. Revúca.

Okres: Ružomberok
Pošta: Prostredná Revúca
Železnica: Ružomberok
Fara: od roku **1787**
Patrón: Min. orby
Filiálky: Prostredná Revúca,
Vyšnia Revúca, Niž. Revúca
Počet veriacich: **2159**

Reč: slov.
Adm.: Dr. *Štefan Barnáí*

13. Ružomberok.

Okres: Ružomberok
Pošta: Ružomberok
Železnica: Ružomberok
Fara: od roku 1318
Patrón: Mesto
Filiálky: Biely Potok, Vlko-
linec, Rybárpole
Počet veriacich: **15.746**
Reč: slov.
Farár: *Andrej Hlinka*, pápež.
protonotár, poslanec
Kapláni: *Eduard Odrobina*,
Eduard Bugár, *Alojz Šimiták*

14. Sliače.

Okres: Ružomberok
Pošta: Lipt. Štiavnica
Železnica: Lisková
Fara: od roku 1326
Patrón: Obec
Filiálky: Vyšný Sliač, Nižný
Sliač
Počet veriacich: **2123**

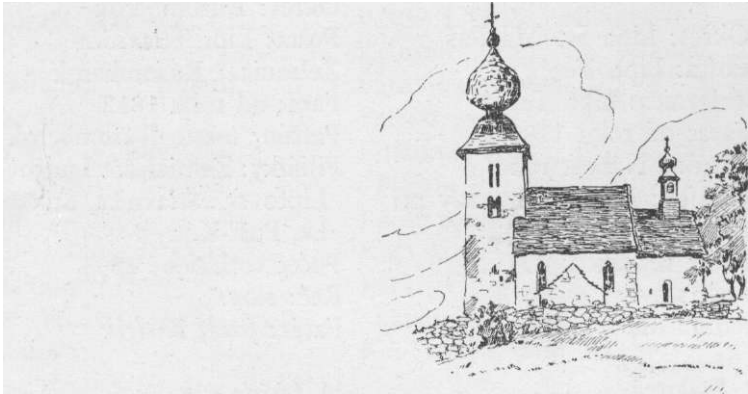
Reč: slov.
Farár: *Albín Maxián*, dekan,
okr. škôldozorca

15. Stankovany.

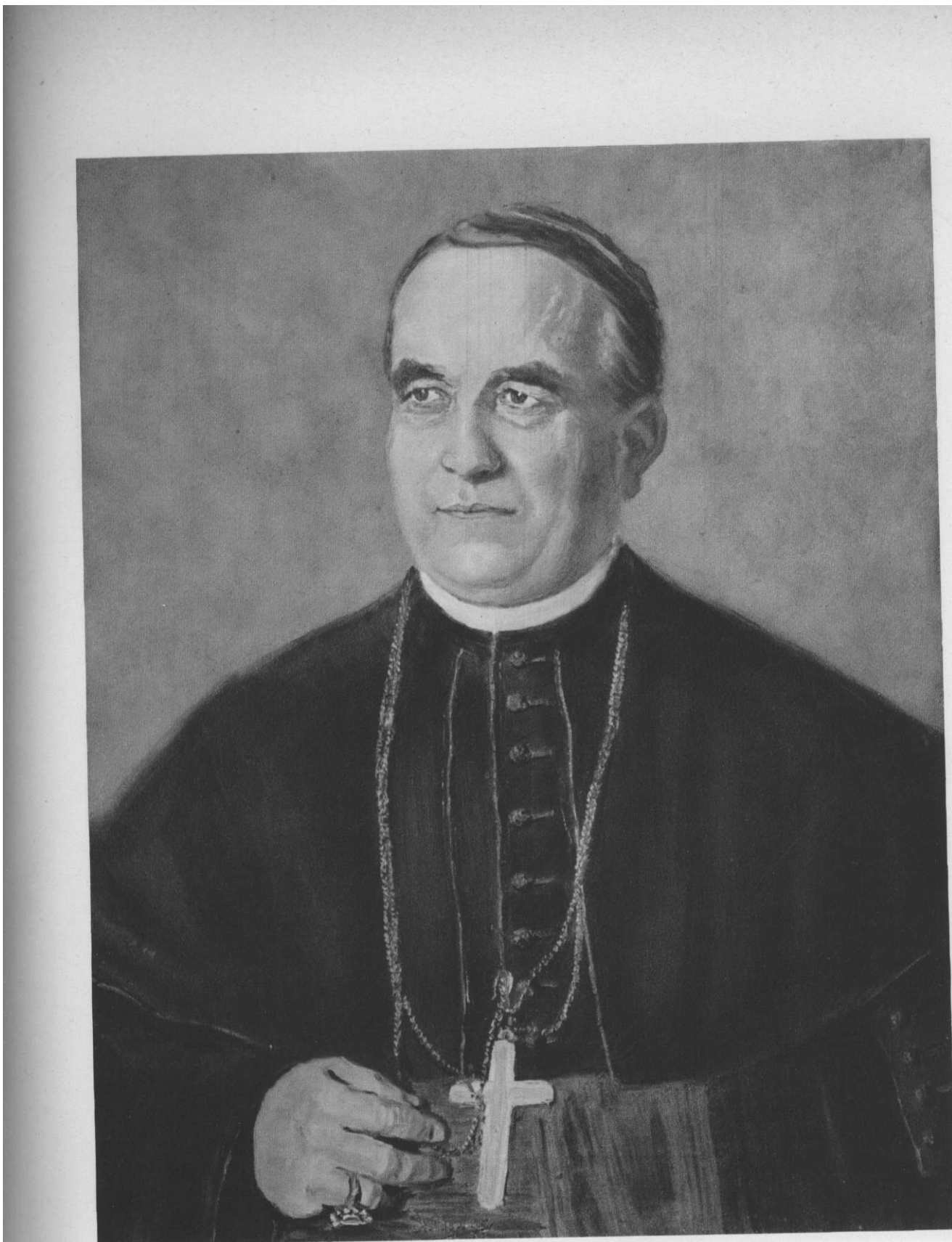
Okres: Ružomberok
Pošta: Ľubochňa
Železnica: v mieste
Fara: od roku **1787**
Patrón: Ministerstvo orby
Filiálka: Kraľovany
Počet veriacich: **1572**
Reč: slov.
Farár: *Anton Hromada*, páp.
komorník

16. Liptovská Teplá.

Okres: Lipt. Sv. Mikuláš.
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku **1373**
Patrón: —•
Filiálky: Bešeňová, Madača-
ny, Turík, Potok
Počet veriacich: **1167**
Reč: slov.
Farár: *Jozef Hôhr*

Kostol v Žegre (XIII. stor.)

. E. 1>. PAVEL JANTUSCH, BISKUP, APOŠTOLSKÝ ADMINISTRÁTOR TRNAVSKÝ

KOSTOLY Z AP. ADM. TRNAVSKEJ: 1. Kostol sv. Heleny (XIII. stor.) v Trnave. 2. Bzovík, hrad s kostolom. 3. Nádszeg. 4. Banská Štiavnica. 5. Farský kostol v Trnave. 6. Ašakert. 7. Vnútro kostola v Novom Meste nad Váhom. 8. Skalica.

APOŠTOLSKÁ ADMINISTRATÚRA V TRNAVE

Dejiny Apoštolskej administratúry trnavskej.

Apoštolská administratúra trnavská je čiastka ostrihomského arcibiskupstva, ležiaca na území Československej republiky, a to ohromná väčšina, natoľko, že teritórium Apoštolskej administrácie trnavskej je vlastne diecézou ostrihomskou. Túto diecézu sriadil sv. Štefan kráľ uhorský, povýšil na arcibiskupstvo a prepustil za arcibiskupské sídlo ostrihomský kráľovský hrad. Prvým arcibiskupom sa stal *Astrik*, ktorý priniesol údajne od Sv. Stolicy pre uhorského kráľa korunu a bullu s rozličnými výsadami. Právomoc ostrihomského arcibiskupa sa rozprestierala cez dlhé storočia •temer na celé dnešné Slovensko, na územie štrnástich žúp. Katedrálным kostolom diecézy bol kostol, vystavaný r. 998 ešte panovníkom *Gejzom*. Kostol tento bol zasvätený úcte prebi. Matky Božej a sv. Vojtecha, pražského biskupa, ktorý sa týmto spôsobom stal aj patrónom celej diecézy ostrihomskej.

Ostrihomskí arcibiskupi boli vždy významní dejatelia, majúci vysoké verejnoprávne postavenie. Boli prvými radcami kráľovského dvora a medzi magnátmi zaujali prvé miesto. Postupne sa v dobro arcibiskupa ostrihomského vyvinul akýsi primát nad ostatnými diecézami bývalého Uhorska, hoci cirkevne len rábsky, jágerský, pätikostolský, vacovský, nitriansky biskupi mu boli podriadení ako sufragáni. To vidieť z toho, že svoláva krajinské synody, na ktorých predsedá. Pri menovaní biskupov neraz je rozhodujúce jeho slovo. Má istú jurisdikciu aj nad rehoľnými osadami celého bývalého Uhorska. Pre tento vyvinujúci sa primát si osoboval ostrihomský arcibiskup niektoré práva aj voči druhému arcibiskupovi v Uhorsku, voči koločskému. Najväčšia výsada ostrihomského arcibiskupa je právo korunovať kráľa. Všetky takzvané primaciálne výsady ostrihomského arcibiskupa boli potvrdené r. 1452 pápežom Mikulášom V. Arcibiskupi boli okrem toho vždy aj hlavnými kancelármi ríšskymi, a jako takí, mali na starosti dvojité pečat' kráľovskú. Od toho času, čo ostrihomským arcibiskupom bolo sasské knieža *Christian August*, menujú sa ostrihomskí arcibiskupi aj kniežatmi rímskej ríše.

Roku 1543 Turci dobyli Ostrihom. Od toho času ostrihomskí arcibiskupi skoro tristo rokov boli vzdialení od svojho pôvodného sídla a zdržovali sa v Trnave alebo v Bratislave. Arcibiskup s kapitulou len r. 1822 mohli sa vrátiť do Ostrihomu. Teda z toho ohromného času, ktorý uplynul medzi nešťastnou bitkou u Moháča (1526) a utvorením čsl. republiky, 300 rokov okráhľe bola vlastne Trnava sídlom arcibiskupským a kapitulským, a len v posledných 100 rokoch sa stal týmto sídlom opäť Ostrihom. Je síce pravda, že za tých tristo rokov, čo ostrihomska kapitula bola umiestená v Trnave, ostrihomskí arcibiskupi sa radšej zdržovali v Bratislave, kde si vystavili nádherné paláce.

Ostrihomskí arcipastieri po moháčskej bitke museli podstúpiť aj kalváriu reformácie. Najsmutnejšie časy vtedy mala diecéza, keď po arcibiskupovi *Vrantitovi* cez 23 rokov nebol arcibiskupský stolec zaplnený a z 900 fár padlo 800 do rúk protestantov. Horlivý *Peter Pazman*, jedna z najmarkantnejších osobností na arcibiskupskom stolci v Trnave a v Bratislave, priviedol temer celú duševne spustošenú krajinu do katolíckej cirkvi späť.

Nielen prímasi sami, ale aj vlády uznali nemožnosť zdarného administrovania toľkého teritória, preto za prímasa grófa Jozefa Batthyányho previedla sa dismembrácia diecézy, takže r. 1776 boli z nej utvorené diecézy banskobystrička, rožňavská a spišská.

Po utvorení republiky československej sriadila Sv. Stolica pre veľké teritórium ostrihonského arcibiskupstva, ktorého arcipastier s niekoľkými farami a kapitulou zostal v Maďarsku, zvláštnu *Administratúru apoštolskú* so sídlom v Trnave, kde bývali aj po návrate ostrihonských arcibiskupov do Ostrihomy, takzv. arcibiskupskí vikári trnavskí. Posledným takýmto vikárom bol náš *Fr. R. Oswald*, ktorý sa stal potom prvým generálnym vikárom prvého apoštolského administrátora trnavského, *J. E. Dra Pavla Jantauscha*. Apoštolská administratúra v Trnave bola sriadená r. 1922 a o osude teritória jej podriadeného má rozhodnúť Sv. Stolica v smysle takzv. »modu vivendi«.

Dejiny bratislavskej kapituly.

Kapitula v Bratislave spolu s prepoštvom je pradávná. Prepozitúra je spomínaná už v zákonníku kráľa Kolomana (1095–1114). Kapitula pôvodne patrila ku hradnému kostolu Najsv. Spasiteľa, a len okolo r. 1225 bola prenesená ku kostolu sv. Martina do mesta, preto je bratislavská kapitula zvaná podnes o najsv. Spasiteľovi a o sv. Martinovi. Podľa dohody kapituly a mesta z roku 1348 volí sa bratislavský hlavný farár vždy z pomedzi členov kapituly.

Bratislavskí prepoštovia mali až do príchodu arcibiskupov ostrihonských rozsiahlu jurisdikciu natoľko, že v listinách sa menujú Ordináriusami. Dnes je prepošt archidiakonom veľkého územia archidiecézy ostrihomskej.

Kapitula bola od roku 1277 hodnoverným miestom, locus credibilis, kde sa uschovávaly a vydávaly verejné listiny. Od doby kardinála *Petra Pazmana* pozostáva bratislavská kapitula okrem prepozitúry zo 16 samostatných obročí, štallumov, z pomedzi ktorých však sám prepošt užíva štyri. V posledné roky niektoré štallá pre veľmi malý dôchodok jednotlivých obročí neboli zaplnené. Od roku 1830 nosia bratislavskí kanonici čestný odznak.

Dejiny trnavskej kapituly.

Trnavská kapitula je iba 100 ročná. V Trnave totiž skoro cez 300 rokov sídlila kapitula ostrihonská, ktorá sa roku 1820 vrátila do Ostrihomu. Mesto ťažko znášalo túto ztratu, a preto sa usilovalo, aby na miesto ostrihomskej kapituly bola založená kapitula trnavská. Toto sa aj uskutočnilo r. 1831, keď kráľ František I. vymenoval prvých 6 kanonikov trnavských. Avšak títo nezaujali svoje miesto, nakoľko sriadenie kapituly bolo medzitým odročené. Iba roku 1843 bola vystavená konečne erekčná a dotačná listina trnavskej kapituly, ktorej prví členovia boli roku 1844 slávnostne inštalovaní. R. 1854 dostali kapitulníci od kráľa Františka Jozefa I. čestný odznak. Počet kanonikov je 6.

Ordinárius:

J. E. Dr. PAVEL JANTAUSCH, biskup prienenský, apoštolský administrátor trnavský. Nar. 27. júna 1870 vo Vřbovom. Vysvätený za kňaza 21. sept. 1893. Kaplánoval v Topoľčanoch, v Bojnej, v Bratislave. R. 1899 farár v Dubovej, 1906 farár v Ludaniciach. 29. mája 1922 je menovaný apoštolským administrátorom trnavským, r. 1923 protonotárom apoštolským a 14. júna 1925 konzekrovaný v Trnave za biskupa.

Generálny vikár:

Msgr. Karol Netesálek, pápežský protonotár, kanonik kapituly kolleg. v Bratislave.

Generálny vizitátor:

Dr. Jozef Janda, prelát-kanonik.

Členovia kapituly v Bratislave:

Dr. Koperniczky František, púp. prelát, prepošt; Jeszetiák Gabriel, lektor; Drexler Antonius, kantor; Blaho Pavel, púp. prelát, kustos; Végh František, púp. komorník ad hon.; Dr. Okánik Ľudovít, púp. protonotár, mestský farár; Sziicsy Gejza, hl. cirk. škôldozorca; Dr. Michálek Ján, opát; Czaykowski Evarist, púp. komorník ad hon.; Srobár Jozef, púp. komorník ad hon.; Netesálek Karol, púp. protonotár, generálny vikár; Dr. Karol Kôrper, riaditeľ škôl »Notre Dame« a superior. Jedno štallum nezaplnené.

Členovia kolleg. kapituly v Trnave:

Zelliger Alojz, púp. prelát, prepošt, opát-farár; Straka Jozef, púp. prelát, lektor; Dr. Janda Jozef, púp. prelát, kantor; Minarik Jozef, púp. komorník ad hon., kustos; Novotný Ján, canonicus magister. Jedno štallum nezaplnené.

Biskupská kancelária:

Dr. Ambróz Lazík, riaditeľ; Mikuláš Viúovský, sekretár; Ľadislav Janda, archivár a ceremonár •• Jozef Školuda, rytier rádu sv. Gregora, tit. archivár.

Hlavný cirk. škôldozorca:

Karol Netesálek, Gejza Sziicsy.

Profesorský sbor seminára:

Dr. Michal Buzalka, prof. pastorálky a morálky, rektor seminára, púp. komorník ad hon.; Dr. Funczik Emil, profesor cirk. práva a cirk. dejín; Dr. Štefan Zlatoi, profesor biblických štúdií Starého a Nového zákona a východných dialektov; Dr. Dúbravec Štefan, profesor bohovedy základnej a dogmatiky, prefekt; Izidor Holovít, suppl. prof. kresť. filozofie, spirituál.

Kňazi penzionovaní:

Breyer Róbert, Trnava; Boiek Peter, Stráže, p. šaštín, okr. Senica; Borbái Ľadislav, Zlaté Moravce; Budaváry Augustín, Pezinok; Buzna Alexander, Piešťany; Čižmár Martin, Levice; Čulák Cyril, Nitra, Čermaň Vinohrady; Deák Anton, Kostolné Korčany, okr. Dun. Streda; Ďurják Ignác, Prievidza; Ernyei Ľudovít, Modra; Fába Šimon, Bratislava, Kapitulská Čís. 2; Dr. Fekete Vincenc, Kráľov Brod; Fellner František, Bratislava; Hinfner Vojtech, Nitra, Farská 4; Hollós Julius, Veľký Lapáš; Horváth Jozef, Komjatice, okr. Nové Zámky; Hránek Ján, Bínovce, via Nádaš; Hruška Vojtech, Zlaté Moravce; Husár Štefan, Dunajská Streda; Dr. Juriga Ferdinand, Karlová Ves, pri Bratislave; Hariss Jozef, Nové Zámky, Komárňanská 52; Gyuricska Peter, Bratislava, Ružová ul. 11; fúrik Jakub, Trnava; Kahlenberger Jozef, Nové Zámky, Šóki ul. 3; Kaján Andrej, Illésháta, p. V. Máger, okr. Šamor.; Karkecz Ľudovít, Lučenec, Nám. Republiky č. 5; Koptáni Eduard, Petržalka pri Bratislave; Lukács Ján, Hetmény, Šaľa; Mikula Ľadislav, Lučenec, Wilsonovo námestie č. 6; Nemec Michal, šaštín, okr. Senica; Nemetkay Ľadislav, Dojč, okr. Senica; Noľák Rudolf, Sv. Jur; Platthy Žigmund, Piešťany, Mešťanská ul. č. 3; Pullmann Augustín, Bratislava, kláštor Milosrdných; Richter Ján, Komárno; Sankovits Ľadislav, Nové Zámky, Námestie Slobody 6; Šimon Ľudovít, Veľká Paka, p. V. Lég, okr. Šamorín; Smiár Bartolomej, Pezinok, okr. Modra; Šteklác Nikodem, Cífer; Sztankovics František, Kamenica n. Hron., okr. Parkan; Varju Alexander, Plášťovce, okr. Krupina; Wellner Vavrínek, Drégelypalánk, Maďarsko; Závodský Jozef, Marianka pri Bratislave.

Kňazi v rozličných funkciách mimo pastorácie:

Dr. Baross Mikulái, voj. kurát a profesor náb. na voj. Škole v. v. v Bratislave; Bolczek Štefan, profesor náb. na gymnáziu v Leviciach; Dr. Hések Matej, profesor náb. na gymnáziu v Skalici; Lukatovít Jozef, prof. náb. na reál. gymnáziu v Nových Zámkoch; Procháčka Imrich, prof. náb. na gymnáziu v Šahách; Riavý Michal, prof. náb. na gymnáziu v Trnave; Ro-

zim Jozef, direktor gymnázia št. v Nitre; Sasinek Jozef, prof. náb. v št. preparandii v Bratislave; Straka Gaípar, prof. náb. na učiteľskom ústave št. v Modre; Dr. Szyllaba Emil, páp. komorník, prof. náb. v. v., Bratislava; Vanek Imrich, prof. náb. na gymnáziu št. v Nových Zámkoch; Dr. Záleíák Ferdinand, prof. náb. v Banskej Štiavnici na št. gymnáziu; Dr. 2ľska Pavel, senátor, prof. náb. na št. gymnáziu v Trnave.

Diecezánni kňazi, účinkujúci mimo diecéze:

Jozef Rozim, riaditeľ štátneho reál. gymnázia v Nitre.

Počet teologov:

Na I. ročníku 35, na II. ročníku 23, na III. ročníku 18, na IV. ročníku 14, na V. ročníku —, v Olomouci 7, v Ríme 2, v Strasbourgu 2; spolu 101 bohoslovcov.

Dekanát Parkan. Dekan Ladislav Simor.

1. Bart.

Okres: Parkan
Pošta: Bíňa
Železnica: Bíňa
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Filiálka: Ker
Počet veriacich: 2084
Reč: ma J.
Farár: Ladislav Simor

2. Bátorove Kesy.

Okres: Parkan
Pošta: Kóbolkút
Železnica: Kôbolkút
Fara: od roku 1562
Patrón: Mikuláš Pálffy
Filiálky: Maďar, Mudroňovo
Počet veriacich: 2857
Reč: maď.
Farár: Štefan Erdóssy

3. Moča.

Okres: Parkan .
Pošta: Karva a Radvaň
n. Dun. •
Železnica: Kôbolkút
Fara: od roku 1208
Patrón: —
Filiálky: Buč, Karva, Radvaň
n. Dun.
Počet veriacich: 2304
Reč: maď.
Adm.: z Mužle

4. Ebed.

Okres: Parkan
Pošta: v mieste
Železnica: Parkan Nána
Fara: od r. 1730
Patrón: —
Počet veriacich: 1777
Reč: slov.-maď.
Farár: Dr. Anton Herodek.

5. Farnád.

Okres: Parkan
Pošta: v mieste
Železnica: Bíňa
Fara: od roku 1783
Patrón: —•
Počet veriacich: 1451
Reč: maď.
Farár: Jozef Bednárík

6. Kamendin.

Okres: Parkan
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1295
Počet veriacich: 2000
Reč: maď.
Farár: Dr. Viktor Gejza Porubszký

Bíňa (expozitúra fary).

Okres: Parkan
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: od roku 1921
Počet veriacich: 2019
Reč: maď.
Adm.: Pavel Kuti.

7. Kamenné Ďarmoty

Okres: Parkan
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Filiálka: Libád
Počet veriacich: 2127
Reč: maď.
Farár: Dr. Vojtech Prenner
Kaplán: —

8. Kóbolkút.

Okres: Parkan
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: Jozef Pálffy-Daun
Filiálky: Šarkan, Diva, Nová
Vieska
Počet veriacich: 3454
Reč: maď.
Farár: Imrich Marczinka

9. Muži a.

Okres: Parkan
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste

Fara: od roku 1332	Patrón: Apoštolská Admi-	Počet veriacich: 4548
Patrón: Apoštolská Admi-	nistratúra	Reč: maď.
nistratúra	Filiálka: Nána	Farár: Dr. <i>Koloman Haiczl</i>
Filiálky: Belá, Čenke Kengye-	Počet veriacich: 5712	Kaplán: <i>Štefan Kubiss</i>
les, Svätøjurský Chlum, Malá	Reč: maď. a slov.	
Mužla	Farár: <i>Štefan Medien.</i>	12. Veľké Ludince.
Počet veriacich: 4227	Kaplán: <i>Gejza Kováčs</i>	Okres: Parkan
Reč: maď.		Pošta: v mieste
Farár: <i>Štefan Toma</i>	11. Seldín.	Železnica: Kôbolkút
Kaplán: <i>Vittek Alexander</i>		Fara: od roku 1397
10. Parkan.	Okres: Parkan	Patrón: Apoštolská Admi-
Okres: Parkan	Pošta: Kôbôlkút	nistratúra
Pošta: v mieste	Železnica: Kôbolkút	Filiálka: Kuralany
Železnica: v mieste	Fara: od roku 1291	Počet veriacich: 2123
Fara: od roku 1332	Patrón: Apoštolská Admi-	Reč: maď. a slov.
	nistratúra	Farár: Dr. <i>Gustáv Pécsi</i>
	Filiálky: —	Kaplán: —

Dekanát *Modrý Kameň.* Dekan *Jozef Blaschke.*

1. Bušince.	Železnica: Šahj n. I.	Patrón: Náboženský fond
Okres: Modrý Kameň	Fara: 1337	Filiálky: Dolné Strháry, Horné
Pošta: v mieste	Patrón: Kapitulo rožňavská	Strháry, Suché Brezovo, Selce
Železnica: v mieste	Filiálky: Dolné Pribelce, Hor-	Počet veriacich: 1883
Fara: od roku 1232	né Plachtince, Stredné Plach-	Reč: slov.
Patrón: —	tince	Adm.: <i>Ernest Pastirik</i>
Filiálka: Rárišská Múľad'	Počet veriacich: 1111	
Počet veriacich: 1627	Adm.: <i>Adolf Kejval</i>	6. Olovary.
Reč: maď.		Okres: Modrý Kameň
Farár: <i>František Torma</i>	4. Nenince.	Pošta: Želovce
2. Čebovce.	Okres: Modrý Kameň	Železnica: Lučenec
Okres; Modrý Kameň	Pošta: v mieste	Fara: od roku 1810
Pošta: v mieste	Železnica: Šahy n. I.	Patrón: Náboženský fond
Železnica: Šahy n. I.	Fara: od roku 1700	Filiálka: Glabošovce
Fara: od roku 1754	Patrón: —	Počet veriacich: 663
Patrón: p. starší Zichy a Voj-	Filiálky: Lesenice, Opatová	Reč: maď.
tech Somogyi	Nová Ves, Charastince	Adm.: —
Filiálky: Kesihovce, Horné	Počet veriacich: 2477	
Pribelce	Reč: slov. a maď.	7. Sklabina.
Počet veriacich: 1487	Farár: <i>Jozef Blaschke</i>	Okres: Modrý Kameň
Reč: maď. a slov.	5. Modrý Kameň.	Pošta: v mieste
Adm.: <i>Hugo Pavel Kassay</i>	Okres: Modrý Kameň	Železnica: Šahy n. I. alebo
3. Dolné Plachtince.	Pošta: v mieste	Lučenec
Okres: Modrý Kameň	Železnica: Lučenec	Patrón: Zichy sen., František
Pošta: v mieste	Fara: od roku 1767	Somlyó, Maurus Szilágyi
		Fara: od roku 1369

Filiálky: Obeckov, Nová Ves, Malý Krtyš, V. Straciny Počet veriacich: 1801 Reč: slov. Farár: <i>Michal Weber</i>	Potôr, Žihlava Počet veriacich: 972 Reč: maď. Adm.: <i>Vojtech Horváth</i>	Počet veriacich: 1539 Reč: maď. Adm.: Dr. <i>Ervin Bándl</i>
8. Veľké Zlievce. Okres: Modrý Kameň Pošta: Bušince Železnica: Lučenec Fara: od roku 1365 Patrón: Dr. Ľudovít Polgár a spol. Filiálky: Malé Zlievce, Malé Straciny, Slov. Kľačany,	9. Vrbovka. Okres: Modrý Kameň Pošta: v mieste Železnica: Šahy n. I. lebo Lučenec Fara: od roku: 1332 Patrón: — Filiálky: Kiarov, Kovačovce, Borház, Erdóalatti, Kéri, Koplaló, Petó, Rongyos	10. Želovce. Okres: Modrý Kameň Pošta: v mieste Železnica: Lučenec Fara: od roku 1771 Patrón: Zichy seniorát Filiálky: Záhorce-Selešfany, Slov. Ďarmoty Počet veriacich: 533 Reč: maď. Adm.: Dr. <i>Žigmund Ghimesy</i>

Dekanát *Banská Štiavnica*. Dekan *František fankovit*.

1. Baliská Belá. Okres: Banská Štiavnica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1464 Patrón: Magistrát miest Ban- skej Štiavnice a Belej Filiálky: — Počet veriacich: 1191 Reč: slov. Adm.: <i>Emil furkovií</i>	IV. P. <i>Bartolomej Kocháň</i> O. F. M., služobne pride- lený do Bratislavy k sv. Martinovi	5. Kolpachy. Okres: Banská Štiavnica Pošta: Sv. Anton Železnica: Banská Štiavnica Fara: od roku 1810 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Počet veriacich: 701 Reč: slov. Adm.: <i>Ľudovít Zatko</i> .
2. Banská Štiavnica. Okres: Banská Štiavnica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od X. storočia Patrón: Magistrát miest Ban- skej Štiavnice a Belej Počet veriacich: 6284 Reč: slov. Farár: <i>František fankovit</i> Kapláni: I. Dr. <i>Martin Csányi</i> II. <i>Baltazar Moncz</i> III. <i>Ignác Obrokta</i> , služobne pridelený do Bratislavy, Nové Mesto	3. Banka. Okres: Banská Štiavnica Pošta: Banská Štiavnica Železnica: Banská Štiavnica Fara: od roku: 1710 Patrón: Magistrát Banskej Štiavnice a Belej Počet veriacich: 402 Reč: slov. Adm.: z B. Štiavnice	6. Kopanica. Okres: Banská Štiavnica Pošta: D. Hámry Železnica: Žarnovica Fara: od roku 1804 Patrón: — Počet veriacich: 278 Reč: slov. Adm.: z Vysokej
	4. Hodruša. Okres: Banská Štiavnica Pošta: Banská Štiavnica Železnica: Banská Štiavnica Fara: od roku 1387 Patrón: Magistrát miest Ban- skej Štiavnice a Belej Počet veriacich: 1483 Reč: slov. Adm.: <i>Štefan Pátkay</i>	7. Piarg. Okres: Banská Štiavnica Pošta: v mieste Železnica: Banská Štiavnica Fara: od roku 1780

Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálky: Horná Roveň, Gali-
son, Počuvalský Rybník,
Križná, Rychňanský Rybník
Počet veriacich: 2290
Reč: slov.
Farár: *Mikulái Schatz*

8. Svätý Antol.

Okres: Banská Štiavnica
Pošta: v mieste
Železnica: Banská Štiavnica
Fara: od roku 1699
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálky: Ilija, Žibritov
Počet veriacich: 1928
Reč: slov.
Farár: *Jozef Willmonn*

9. Štefultov.

Okres: Banská Štiavnica
Pošta: v mieste
Železnica: Banská Štiavnica
Fara: od roku 1799
Patrón: Magistrát miest Ban-
skej Štiavnice a Belej

Filiálka: Sitnianska
Počet veriacich: 2244
Reč: slov.
Adm.: *Pavel Takács*

10. Teplá.

Okres: Banská Štiavnica
Pošta: Banská Belá
Železnica: Banská Belá
Fara: od roku 1810

Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálka: Žakyl
Počet veriacich: 745
Reč: slov.
Adm.: *Viliam Ries*

11. Vysoká.

Okres: Banská Štiavnica
Pošta: Piarg
Železnica: Banská Štiavnica
Fara: od roku 1778
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálky: Dekýš, Počúvadlo,
Steinbach
Počet veriacich: 781
Adm.: *Ján Gála*

Dekanát *Bzovik*. Dekan *Alexander Obert*.

1. Bzovik.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: Krupina
Fara: od roku 1688
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Jalšovik, Dolné Mla-
dunice, Čekovce, Kozí Vrbô-
vok, Uňatin
Počet veriacich: 2032
Reč: slov.
Farár: *Alexander Obert*
Kaplán: —

2. Čabrad.

Okres: Krupina
Pošta: Čabradský Vrbovok
Železnica: Krupina
Fara: od roku 1823
Patrón: Knieža Filip a Saxo-
Coburg a Gotha
Filiálky: Opava, Čabradský
Vrbovok, Čelovce

Počet veriacich: 205
Reč: slov.
Adm.: z fary Dolný Badín

3. Dolný Badín.

Okres: Krupina
Pošta: Čabradský Vrbovok
Železnica: Čabradský Vrbovok
Fara: od roku 1810
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Hor. Badín, Drie-
ňovo, Selce
Počet veriacich: 612
Reč: slov.
Adm.: *Viliam Buchna*

4. Horné Šipice.

Okres: Krupina
Pošta: Tesáre
Železnica: Tesáre
Fara: od roku 1712
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra

Filiálky: Bačovce, Drážovce,
Dolné Šipice, Dolné Terany,
Dvorníky, Horné Terany,
Lišov, Šudince, Tesáry
Počet veriacich: 607
Reč: slov.
Adm.: z fary Nemce

5. Krnišov.

Okres: Krupina
Pošta: Prenčov
Železnica: Krupina
Fara: od roku 1718
Patrón: knieža Filip a Josias
Saxo-Coburg
Filiálky: Kráľovce, Sitnianska
Lehôtka
Počet veriacich: 148
Reč: slov.
Adm.: *Martin Beneí*

6. Litava.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste

Železnica: Krupina
Fara: od roku 1397
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Cerovo, Lackov,
Suchaň, Trpin
Počet veriacich: 1473
Reč: slov.
Adm.: z fary Senohrad

7. Nemce.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálka: Domaniky
Počet veriacich: 890
Reč: slov.
Adm.: Ján Bob.

8. Prenčov.

Okres: Banská Štiavnica
Pošta: v mieste
Železnica: Banská Štiavnica
alebo Hont. Nemce
Fara: od roku 1690
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálky: Baďan, Beluj, Klas-
tava
Počet veriacich: 492
Reč: slov.
Adm.: Martin Beneí

9. Sebechleby.

Okres: Krupina
Pošta: Nemce
Železnica: Krupina

Fara: od roku 1686
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálka: Ladzany
Počet veriacich: 1067
Reč: slov.
Adm.: Ján Kubina

10. Senohrad.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: Krupina
Fara: od roku 1693
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Hor. Mladunice, Da-
čolôm, Zemanský Vrbovok
Počet veriacich: 1667
Reč: slov.
Farár: Ľudovít Šimúth

Dekanát Šahy n. I. Dekan Dr. Dionys Gürtler.

1. Dolné Rykinčice.

Okres: Krupina
Pošta: Plášfovce
Železnica: Šahy n. I.
Fara: od roku 1787
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky Horné Rykinčice, Me-
dovarce
Počet veriacich: 559
Reč: slov.
Farár: Vojtech Dénes

2. Fedýmeš n. I.

Okres: Krupina
Pošta: Ipeľská Nová Ves
Železnica: Šahy n. I.
Fara: od roku 1788
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Kleňany
Počet veriacich: 968
Reč: maď.
Adm.: Jufius Bartalos

3. Horné Túrovce.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: Šahy n. I.
Fara: od roku 1752
Patrón: —
Filiálky: Stredné Túrovce
Dolné Túrovce
Počet veriacich: 1289
Reč: maď.
Farár: Ignác Tóth

4. Hrušov.

Okres: Krupina
Pošta: Nekyje
Železnica: Šahy n. I.
Fara: od roku 1811
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: —
Počet veriacich: 797
Reč: slov.
Adm.: Hugo Szulik

5. Kamenné Kosihy.

Okres: Modrý Kameň
Pošta: v mieste
Železnica: Šahy n. I.
Fara: od roku 1717
Patrón: —
Filiálky: Durkovce, Širákov,
Selány, Trebušovce
Počet veriacich: 1433
Reč: maď.
Adm.: Imrich Molnár

6. Nekyje.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: Šahy
Fara: od roku 1727
Patrón: —
Filiálky: Inám, Balog
Počet veriacich: 2786
Reč: maď.
Farár: Dr. Dionys Gürtler
Kaplán: Dr. Ján Kuzma

7. Preseľany.

Okres: Krupina
Pošta: Šahy
Železnica: Šahy
Fara: od roku 1787
Patrón: Nábož. fond
Filiálka: —•
Počet veriacich: 624
Reč: maď.
Farár: *Gejza Nagy*

8. Plášťovce.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: Šahy
Fara: od roku 1709
Patrón: —
Počet veriacich: 1818
Reč: maď.
Farár: *Dr. Žigmund Horváth*

9. Sečianky.

Okres: Krupina
Pošta: Veľká Ves n. I.
Železnica: Šahy n. I.
Fara: od roku 1744
Patrón: —
Filiálka: Ipeľská Veľká Ves
Počet veriacich: 887
Reč: maď.
Farár: *František Naszvetter*

10. Šahy.

Okres: Šahy
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1776
Patrón: Kapitula Rožňavská
Filiálka: Tešmag
Počet veriacich: 4565
Reč: maď., slov.

Farár: *Ondrej Polcák*
Kaplán: *Julius Halász*

11. Veľká Čalomija.

Okres: Modrý Kameň
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1291
Patrón: Nábož. fond
Filiálka: Ipeľské Kosihy
Počet veriacich: 1572
Reč: maď., slov.
Farár: *Ján Petressél*

12. Hidvég (kuracia).

Okres: Krupina
Pošta: Veľká Ves
Železnica: Šahy
Fara: od roku 1922
Patrón: —
Počet veriacich: 950
Adm.: *Teodor Bussay*

Dekanát *Bátovce*. Dekan *Pavel Kovács*.

1. Bátovce.

Okres: Levice
Pošta: v mieste
Železnica: Levice
Fara: od roku 1070
Patrón: Gustáv Schoeller
Filiálky: Jalakšová, Drenice
Počet veriacich: 674
Reč: slov.
Farár: *Cyril Cvirik*

2. Demändice.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: Sakáloš n. I.
Fara: od roku 1387
Patrón: —•
Filiálky: Maďarovce, Sázdice, Hébec
Počet veriacich: 1439
Reč: slov., maď.
Farár: *Štefan Pokorný*

3. Dolné Semerovce.

Okres: Krupina
Pošta: Horné Semerovce
Železnica: Tompa
Fara: od roku 1787
Patrón: Nábož. fond
Filiálka: Hor. Semerovce
Počet veriacich: 1345
Reč: maď.
Farár: *Rudolf Andrisz*

4. Hokovce.

Okres: Krupina
Pošta: v mieste
Železnica: Hokovce-Slatina
Fara: od XIV. stor.
Patrón: Kapitula v B. Bystrici
Filiálky: Slatina, Ďudince, Merovce
Počet veriacich: 1168
Reč: maď.
Adm.: *František Udvardy*

5. Hontianske Ďarinoty.

Okres: Želiezovce
Pošta: v mieste
Železnica: Želiezovce
Fara: od roku 1769
Patrón: Apoštolská admin.
Filiálky: Dolný Feďvernek, Horný Feďvernek, Malý Pesek
Počet veriacich: 744
Reč: maď., slov.
Adm.: *Viktor Mándy*

6. Horné Žemberovce.

Okres: Levice
Pošta: Dolné Žemberovce
Železnica: Levice
Fara: od roku 1716
Patrón: Vojtech Hornýácsek, Ladislav Szegváry, Samuel Pischl

Filiálky: D. Žemberovce, Disznós H. Brhlovce Počet veriacich: 1268 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Várady</i>	Počet veriacich: 1560 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Petrek</i> Kaplán: —•	Reč: slov. Adm.: — Kaplán: —
7. Hrkovce.	9. Pečenice.	11. Veľké Krškany.
Okres: Šahy Pošta: v mieste Železnica: Levice Fara: od XIV. stor. Patrón: Apoštolská admin. Filiálky: Chorvaty, Tompa Počet veriacich: 1071 Reč: maď. Farár: <i>Pavel Kováčs</i>	Okres: Levice Pošta: Bátovce Železnica: Levice Fara: od roku 1639 Patrón: Kapitula b. bystrická Filiálky: Dolný Almáš, Horný Almáš Počet veriacich: 706 Reč: slov. Adm.: z Bátoviec	Okres: Levice Pošta: v mieste Železnica: Levice Fara: od roku 1805 Patrón: Nábož. fond Filiálky: Čankov, Hurša, Malé Krškany, Varšany Počet veriacich: 1193 Reč: slov. Farár: <i>Alexander Pataky</i>
8. Nadošany.	10. Pukanec.	12. Vyškovce.
Okres: Levice Pošta: v mieste Železnica: Hokovce-Slatina Fara: od roku 1430 Patrón: Kapitula Filiálky: Domadice, Sántov, Kostolné Moravce, Opatové Moravce, Sudovce, Bor	Okres: Levice Pošta: v mieste Železnica: Levice Fara: od roku 1504 Patrón: — Filiálky: Bohunice, Horný Prandorf Počet veriacich: 2024	Okres: Krupina Pošta: — Železnica: —• Fara: od roku 1721 Patrón: Dedičia Breunner-Enkeoverth Počet veriacich: 1142 Reč: maď. Farár: <i>Štefan Kováčs</i>

Dekanát *Salka*. Dekan *Jozef Jurka*.

1. Bajtava.	Fara: od XIV. stor. Patrón: Mikuláš Pálffy Filiálky: Malé Ludince, Hronský Páld Počet veriacich: 1455 Reč: maď. Farár: <i>Peter Rák</i>	4. Kamenica nad Hronom.
Okres: Parkan Pošta: Hronská Kamenica Železnica: Hronská Kamenica Fara: od roku 1685 Patrón: Apoštolská admin. Filiálky: Malé Ludince, Hronský Páld, Zalaba Počet veriacich: 1455 Reč: maď. Farár: <i>Jozef Jurka</i>	3. Helemba.	Okres: Parkan Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1392 Patrón: Apoštolská admin. Filiálka: Kičind Počet veriacich: 2068 Reč: maď. Farár: <i>Dezider Szalva</i> Kaplán: <i>Ján Pospiech</i>
2. Ďarmotky.	Okres: Parkan Pošta: Hronská Kamenica Železnica: Hronská Kamenica Fara: od roku 1795 Patrón: Apoštolská admin. Počet veriacich: 1314 Reč: maď. Farár: <i>Juraj Kégly</i>	5. Sakáloš.
Okres: Parkan Pošta: v mieste Železnica: Zalaba		Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: Šahy

Fara: od XIV. storočia
Patrón: Tibor Huszár
Filiálky: Bielovce, Lontov,
Pastovce
Počet veriacich: 2274
Reč: maď.
Farár: *Dezider Balázs*
Kaplán: —

6. **Setich.**

Okres: Želiezovce
Pošta: v mieste

Železnica: Sakálos n. I.
Fara: od roku 1787
Patrón: Apoštolská admi-
nistratúra
Filiálka: Haraszt
Počet veriacich: 625
Reč: maď.
Adm.: *Ondrej Bányász*

7. **Salka.**

Okres: Parkan

Pošta: Hronská Kamenica
Železnica: Hronská Kamenica
Fara: od roku 1397
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálka: Malé Kosihy
Počet veriacich: 2083
Reč: maď.
Farár: *Juraj Ferenczy*

Dekanát *Levice*. Dekan *Ondrej Vendégh*.

1. **Čajkov.**

Okres: Levice
Pošta: Rybník
Železnica: Veľké Kosmálovce
Fara: od roku 1561
Patrón: biskup
Filiálky: —
Počet veriacich: 1255
Reč: slov.
Farár: *Andrej Hric*

2. **Tekovská Nová Ves.**

Okres: Levice
Pošta: v mieste
Železnica: Levice
Fara: od roku 1332
Patrón: —•
Filiálky: Hronská Opatová,
Hronský šalmoš, Hronské
Kosihy, Podlužany
Počet veriacich: 3062
Reč: slov.
Farár: *Pavel Bernatovč*
Kaplán: —•

3. **Levice.**

Okres: Levice
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1156
Patrón: Gustáv Schoeller
Počet veriacich: 8747

Reč: maď. a slov.
Farár: *Štefan Mischák*
Kapláni: I. *Augustín Rock*
II. *Jozef Wilde*

4. **Mýtne Ludany.**

Okres: Levice
Pošta: v mieste
Železnica: Levice
Fara: od roku 1332
Patrón: Gustáv Schoeller
Filiálka: Ovárky
Počet veriacich: 429
Reč: maď. a slov.
Farár: *August Stihlo*

5. **Nový Tekov.**

Okres: Levice
Pošta: v mieste
Železnica: Veľká Kálnica
Fara: od roku 1809
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Malé Kosmálovce,
Marušová
Počet veriacich: 1190
Reč: maď.
Adm.: *Žigmund Tóth*

6. **Rybník.**

Okres: Levice
Pošta: v mieste
Železnica: Kosmálovce

Fara: od roku 1397
Patrón: biskup bansko-
bystrický
Filiálka: Hronské Tlmače
Počet veriacich: 1821
Reč: slov.
Farár: *Julius Spuller*

7. **Starý Tekov.**

Okres: Levice
Pošta: v mieste
Železnica: Levice
Fara: od roku 1332
Patrón: Schoeller
Filiálky: Hronské Kľačany,
Veľké Kosmálovce
Počet veriacich: 3332
Farár: *Štefan Ravasz*
Kaplán: *Karol Neururer*

8. **Žemliary.**

Okres: Želiezovce
Pošta: Hronský Sv. Jur
Železnica: Seča
Fara: od roku 1314
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Naďod, Hronský
Sv. Jur
Počet veriacich: 810
Reč: maď.
Adm.: *Ondrej Vendégh*

1. Čaka. Okres: Vráble Pošta: Máláš Železnica: Veľké Šarluhy Fara: od roku 1559 Patrón: Apoštolská Admi- nistratúra Filiálka: Fakó Vozokany Počet veriacich: 1245 Reč: slov. Farár: <i>Imrich Kosec</i>	Počet veriacich: 487 Farár: <i>Gabriel Vibor</i>	Patrón: Gustáv Schoeller Filiálky: Malá Kalnica, Horná Seča Počet veriacich: 1668 Reč: maď. Farár: <i>Ján Rónay</i>
2. Fajkurt (Dedinka). Okres: Vráble Pošta: v mieste Železnica: Veľké Šarluhy Fara: od roku 1786 Patrón: Náboženský fond Filiálky: – Počet veriacich: 1109 Reč: slov. Adm.: z fary Čaka	5. Lekýr. Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: Oroska Fara: od roku 1397 Patrón: Apoštolská Admi- nistratúra Filiálky: Čata, Hronský Da- mašd, Oroska Počet veriacich: 3995 Reč: maď. Farár: <i>Adam Zachár</i> Kaplán: <i>Anton Kédľ</i>	9. Tekovské Šarluhy. Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Apoštolská Admi- nistratúra Filiálky: Tek. Sarlušky, Hul- venky, Máláš, Malý Máláš Počet veriacich: 2191 Reč: maď. Farár: <i>Michal Tonhaiser</i> Kaplán: –
3. Dolný Píal. Okres: Vráble Pošta: v mieste Železnica: Horný Píal Fara: od roku 1721 Patrón: František Hunyady Filiálka: Horný Píal Počet veriacich: 1370 Reč: slov. a maď. Farár: <i>Leopold Adamtík.</i>	6. Ondrejovce. Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: Várad Fara: od roku 1332 Patrón: – Filiálka: Bajka Počet veriacich: 717 Reč: slov. Farár: <i>Dr. Jur Bargár</i>	10. Veľké Šiarovce. Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: Želiezovce Fara.: od roku 1332 Patrón: – Filiálka: Sudovce Počet veriacich: 922 Farár: <i>Anton Bauer</i>
4. Dolný Várad. Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1339 Patrón: – Filiálka: Horný Várad, Turd, Dolná Seč	7. Oros. Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: Veľké Šiarovce Fara: od roku 1774 Patrón: – Filiálky: Veľký Pesek, Trgiňa Počet veriacich: 1319 Reč: maď. Farár: <i>Koloman Lovász.</i>	11. Želiezovce. Okres: Želiezovce Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1332 Patrón: Dediči Breunner- Enkevoerth Augusta Filiálky: Agovce, Kerekudvar, Hronské Šarlušky, Hronská Mikula, Hr. Vozokany, Nir Počet veriacich: 3611 Reč: maď. Adm.: farár z Lekýru Kaplán: <i>Štefan Mészáros</i>
8. Kálna. Okres: Levice Pošta: v mieste Fara: od roku 1332		

Dekanát *Sv. Beňadik*. Dekan *Ondrej Dodek*.

1. Dolné Slažany.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: Zlaté Moravce
Fara: od roku 1738
Patrón: —
Filiálky: Horné Slažany,
Žitavský Sv. Martin, Hostovce
Počet veriacich: 1733
Reč: slov.
Adm.: *Móric Pôthe*

2. Nemce.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: Sv. Beňadik
Železnica: Sv. Beňadik
Fara: od roku 1397
Patrón: biskup bansko-bystrický
Filiálky: Čaradice, Nemecká Huta
Počet veriacich: 1677
Reč: slov.
Farár: *Ondrej Dodek*

3. Jedľové Kostolany.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: Topoľčianky
Fara: od roku 1332
Patrón: Ministerstvo zemeďelstva
Reč: slov.
Adm.: *Karol Jozef Zbranek*

4. Ladiee.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: Dýmes
Železnica: Zlaté Moravce
Fara: od roku 1713
Patrón: Apoštolská Administratúra
Filiálka: Dýmeš, Dýmeš-Kostolany, Neverice

Počet veriacich: 2998
Reč: slov. a maď.
Adm.: *Alex. Országh*
Kaplán: —

5. Nemčíňany.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: Volkovce
Fara: od roku 1250
Patrón: Apoštolská Administratúra
Filiálky: Malé Vozokany, Veľké Vozokany, Volkovce, Závada
Počet veriacich: 2545
Reč: slov.
Farár: *Vincent Boleiek*
Kaplán: — •

8. Skýcov.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: Topoľčianky
Fara: od roku 1809
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: —
Počet veriacich: 921
Reč: slov.
Adm.: z Topoľčianok

7. Sv. Beňadik.

Okres: Nová Baňa
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od XIII. storočia
Patrón: Apoštolská Administratúra
Filiálky: Kozárovce, Psiare, Orovnica
Počet veriacich: 3682
Reč: slov.
Adm.: *Ján Hlubík*
Kaplán: saleziáni

8. Tesáry nad Žitavou.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1679
Patrón: Apoštolská Administratúra
Filiálky: Slepčany, Mlyňany, Žit. Nováves
Počet veriacich: 4044
Reč: slov.
Farár: *Ludovít Mészáros*
Kaplán: *Pavel Pánik*

9. Topoľčianky.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: Min. zemeďelstva
Filiálky: Hostie, Žikava, Lovce
Počet veriacich: 3660
Reč: slov.
Farár: *Ján Jakobovič*
Kaplán: *Štefan Halmoš*

10. Veľčice.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: Dolné Slažany
Železnica: Zlaté Moravce
Fara: od roku 1723
Patrón: Karol Forgách
Filiálky: Mankovce, Zlatno
Počet veriacich: 1405
Reč: slov.
Farár- Dr. *Alexander Beznák*

11. Veľká Lehota.

Okres: Nová Baňa
Pošta: Topoľčianky
Železnica: Topoľčianky lebo Nová Baňa
Fara: od roku 1809
Patrón: Náboženský fond

Filiálka: Malá Lehota
Počet veriacich: 2170
ReČ: slov.
Adm.: z Jedľových Kostolian

12. Veľké Chrašťany.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: Tesáry n. Z.
Fara: od roku 1431
Patrón: —
Filiálky: Malé Chrašťany,
Beladice, Choča
Počet veriacich: 1527

Reč: slov.
Farár: *Alojz Černík*

13. Zlaté Moravce.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Maria Erdódy
Filiálky: Chyzerovce, Čierne
Kľačany, Prílepy
Počet veriacich: 4574
Reč: slov.
Farár: Dr. *František Horváth*
Kaplán: *Alojz Zemaník*

14. Opatovce n. Žltavou.

Okres: Želiezovce
Pošta: Zlaté Moravce
Železnica: Zlaté Moravce
Fara: od roku 1332
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Žitavské Kňazice,
Machulince, Obice
Počet veriacich: 3589
Reč: slov.
Farár: *Jozef Palovíík*
Kaplán: —

Dekanát *Vráble*. Dekan *Matej Butek*.

1. Beša.

Okres: Vráble
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1733
Patrón: František Hunyady
Filiálky: Baračka, Pozba
Počet veriacich: 1245
Reč: maď.
Adm.: z Dolného Pialu

2. Bešeňov.

Okres: Vráble
Pošta: v mieste
Železnica: Udvard
Fara: od roku 1809
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: —
Počet veriacich: 1614
Reč: maď.
Farár: *Ján Ozorai*

3. Čifáry.

Okres: Vráble
Pošta: v mieste
Železnica: Vráble
Fara: od roku 1332

Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Mochovce, Teldince
Počet veriacich: 1234
Reč: maď.
Farár: *Koloman Halier*

4. Dolný Ďúrad.

Okres: Vráble
Pošta: Čifáry
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1234
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Horný Ďúrad, De-
keneš, Tehla
Počet veriacich: 1685
ReČ: slov. a maď.
Farár: *Imrich Jónái*

5. Fiš.

Okres: Vráble
Pošta: v mieste
Železnica: Máňa
Fara: od roku 1332
Patrón: —
Filiálky: Rendva, Belek
Počet veriacich: 2589
Reč: slov.
Farár: *Jozef Gverk*

6. Melek.

Okres: Vráble
Pošta: Žit. Ďarmoty
Železnica: Vráble
Fara: od roku 1332
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Lula, Ďarmoty n.
Počet veriacich: 1362
Reč: slov.
Farár: *Karol Ernst*

7. Nevidzany.

Okres: Zlaté Moravce
Pošta: Malé Vozokany
Železnica: Vráble
Fara: od roku 1332
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Tajná, Verešvár
Počet veriacich: 1542
Adm.: *Eduard Bielik*

8. Lót.

Okres: Vráble
Pošta: Udvard
Železnica: Rendva
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Máriačalád

Počet veriacich: 1724
Reč: slov.
Farár: *Ladislav Rehák ml.*

9. Dolný Ohaj.

Okres: Vrábľe
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: —
Filiálka: Hul
Počet veriacich: 1889
Reč: slov.
Farár: *Ladislav Harangozó*

10. Veľká Máňa.

Okres: Vrábľe
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1744
Patrón: Gejza Földváry
Filiálky: Valkház, Senča
Počet veriacich: 2434
Reč: slov.

Farár: *fulius Boiák*

ÍL Vrábľe.

Okres: Vrábľe
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: od roku 1358
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Horný Ohaj, Dička,
Kálaz
Počet veriacich: 4570
Reč: slov. a maď.
Farár: *Matej Buiek*
Kapláni: I. *Vojtech Šulko*
II. *Anton Kelemen*,
služobne pridelený do Trnov-
ca n. V.

Dekanát *Komárno*. Dekan *Jozef Marczy*.

1. čičov.

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: Tõň Zemianska
Fara: od XIII. storočia
Patrón: Alexander Kálnoky
Filiálka: Kolozsnéma
Počet veriacich: 1333
Reč: maď.
Farár: *Jozef Király*

Železnica: Tõň Zemianska,
Oča
Fara: od roku 1397
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Aranyos na Žitnom
Ostrove, Zemianska Oča,
Tõň
Počet veriacich: 3001
Reč: maď.
Farár: *Frant. Benye*

Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: —
Počet veriacich: 10.627
Reč: maď.
Farár: *Gregor Bognár*
Kapláni: I. *Ján Kvasznovszky*
II. *Ignác Úungel*

6. Iža.

Okres: Stará Dala
Pošta: v mieste
Železnica: Komárno
Fara: od roku 1332
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Hetin, Pat
Počet veriacich: 2562
Reč: maď.
Adm.: *Koloman Náday*

2. Ekeč.

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1790
Patrón: Alexander Kálnoky
Filiálky: Alšogellér, Apácasza-
kállas, Laksállas, Hodžovo,
Szilas, Turiszakálas, Bogya
Počet veriacich: 3302
Reč: maď.
Adm.: *Jozef Mészáros*
Kaplán: *Jozef Jánoí*

4. Arcibiskupský Lél.

Okres: Komárno
Pošta: —
Železnica: Ekel
Fara: od roku 1332
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Nagykeszi, Kiskeszi,
Nagylél
Počet veriacich: 667
Reč: maď.
Adm.: z Ekelu

7. Kesegfalva (Beličná Ves).

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1763
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Megyerics, Bálvány-
szakállas, Violin, Szóllós

3. Ekel.

Okres: Komárno
Pošta: v mieste

5. Gúta,

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397

Počet veriacich: 2268
Reč: maď.
Farár: *Alexander Poór*

8. Komárno.

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1268
Patrón: —

Filiálky: Orsujfalu, Cserhát, Gadocz, Dunaszentpál
Počet veriacich: 12589
Reč: maď. a slov.
Farár: Dr. *Imrich Majer*
Kapláni: I. Dr. *Štefan Lestár*
II. *Michal Kovács* III. *Michal Horváth, Jakub Gajdos,*
kaplán vo Veľ. Kyri, sem služobne pridelený

9. Veľký Meder.

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Alexander Kálnoky
Filiálka: Izsap
Počet veriacich: 2501
Reč: maď.
Farár: *Jozef Marczy*

Dekanát *Dvory nad litavou.* Dekan *Anton Felix Siposs.*

1. Cúz.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: Perbete
Fara: od roku 1397
Patrón: —
Počet veriacich: 2896
Reč: maď.
Adm.: *Štefan Ripper*

2. Jásová.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: Perbete
Fara: od XVI. storočia
Patrón: —
Počet veriacich: 1474
Reč: slov. a maď.
Farár: *Štefan Uluiek*

3. Kolta.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: Perbete
Fara: od roku 1780
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: —
Počet veriacich: 1930
Reč: slov. a maď.
Farár: *Štefan Eliái*

4. Krátke Kesy.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: Hetényi
Fara: od roku 1754
Patrón: Gejza Baranyay
Filiálky: Marcelová, Šrobárovo, Vértpuszta
Počet veriacich: 2648
Reč: maď. a slov.
Farár: *Peter Nagy*

5. Kerť.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: Apoštolská Administratúra
Počet veriacich: 5048
Reč: maď.
Farár: *Štefan Szuhan*

tí. Perbete.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1499
Patrón: Apoštolská Administratúra
Počet veriacich: 2401

Reč: maď.
Farár: *August Klasz*
Kaplán: —

7. Semerovo.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: Perbete
Fara: od roku 1332
Patrón: —
Filiálka: Čechy
Počet veriacich: 1950
Reč: slov. a maď.
Adm.: *Jozef Garay*

8. Stará Ďala.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1773
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Bagota
Počet veriacich: 3307
Reč: maď. a slov.
Farár: *Eugen Sýkora*

9. Svätý Peter.

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: Stará Ďala
Fara: od roku 1339

Patrón: Arpád Kisdý Vásárhelyi

Filiálka: Nová Ďala

Počet veriacich: 3085

Reč: maď. a slov.

Farár: *Štefan Hamvas*

Kaplán: —

10. Dvory n. Žitvou.

Okres: Stará Ďala

Pošta: v mieste

Železnica: v mieste

Fara: od roku 1268

Filiálka: Baromlak

Počet veriacich: 5140

Reč: maď. a slov.

Farár: *Anton Felix Siposs*

Kaplán: *Adalbert Cseffalvay*

Dekanát *Nové Zámky*. Dekan *Karol Simko*.

1. Bajč.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1875
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Farkasd, Chrást,
Szentmihály, Kisharaszť,
Mihályvár, Kigyós, Elletó,
Szélhalom, Erdéslak
Počet veriacich: 1427
Reč: maď. a slov.
Farár: *Imrich Kulcsár*

2. Bánovská Kesa.

Okres: Nové Zámky
Pošta: v mieste
Železnica: Veľké Šurany
Fara: od roku 1332
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 2348
Reč: slov.
Farár: *Ján Molnár*

3. Imeľ.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: Stará Ďala
Fara: od roku 1332
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: Martoš, Szivattyute-
lep, Kingyes, Gyotva, Betyár,
Gátórház
Počet veriacich: 1571
Reč: maď. a slov.
Farár: *Jozef Varga*

4. Komjatice.

Okres: Nové Zámky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Ján Nemes
Filiálka: Čornok
Počet veriacich: 6566
Reč: slov.
Farár: *Ľudovít Zák*
Kaplán: *Jozef Červenka*

5. Nasvad.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: Nové Zámky
Fara: od roku 1285
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Počet veriacich: 5120
Reč: maď.
Farár: Dr. *Karol Wiedermann*

6. Nové Zámky.

Okres: Nové Zámky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1546
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálka: Andod
Počet veriacich: 18.039
Reč: maď. a slov.
Adm.: *Ján Holec*
Kapláni: I. *Ján Holec*
II. *Jozef Molnár*

7. Slovenský Meder.

Okres: Nové Zámky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Ľudovít Károlyi
Počet veriacich: 4401
Reč: slov. a maď.
Farár: *Karol Simko*
Kaplán: *Alex. Izákovics*

8. Zemné.

Okres: Komárno
Pošta: v mieste
Železnica: Kamocsa lebo
Nové Zámky
Fara: od roku 1397
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálka: *Kamocsa*
Počet veriacich: 3212
Reč: maď.
Farár: *Štefan Juhász*

9. Tardošked.

Okres: Nové Zámky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1697
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: —
Počet veriacich: 6033
Reč: maď.
Farár: *Adalbert Haliczky*
Kaplán: *Anton Mikletits*

10. Šurany.	Reč: slov. Farár: <i>František Grátzer</i> Kaplán: <i>Štefan Vachan</i>	Fara: od roku 1332 Patrón: Apoštolská Admi- nistratúra Filiálka: Malý Kýr Počet veriacich: 2465 Reč: maď. Farár: <i>Ľudovít Nagy</i> Kaplán: <i>Jakub Gajdoš</i> , slu- žobne pridelený do Komárna
Okres: Nové Zámky Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1290 Filiálky: Kostolný Sek, Malý Várad, Malomseg Počet veriacich: 8094	11. Veľký Kýr. Okres: Nové Zámky Pošta: v mieste Železnica: v mieste	

Dekanát *Veľký Cetín*. Dekan *Koloman Červenka*.

1. Izdeg.	Počet veriacich: 2126 Reč: slov. Adm.: <i>Julius Hollós</i>	Železnica: Veľký Kýr Fara: od roku 1332 Patrón: Apoštolská Admi- nistratúra Filiálky: Malý Cetín, Paňa Počet veriacich: 2715 Reč: maď. Farár: <i>Móric Simor</i> Kaplán: <i>Gejza Németh</i>
Okres: Nové Zámky Pošta: Zitva Fedýmeš Železnica: Zitva Fedýmeš Fara: od roku 1757 Patrón: — Filiálka: Zitva Fedýmeš Počet veriacich: 1122 Reč: slov. Adm.: <i>Anton Pessek</i>	4. Vajka n. Žitvou. Okres: Vrábľe Pošta: v mieste Železnica: Vrábľe Fara: od roku 1809 Patrón: Náboženský fond Filiálky: — Počet veriacich: 778 Reč: slov. Adm.: z fary Vrábľe	7. Veľké Janikovce. Okres: Nitra Pošta: v mieste Železnica: Nitra Fara: od roku 1397 Patrón: — Filiálka: Čestynce Počet veriacich: 1613 Reč: slov. Adm.: <i>Matej Drevenák</i>
2. Horný Síleš.	5. Veľké Hyndice. Okres: Vrábľe Pošta: Vrábľe Železnica: Zit. Nová Ves Fara: od roku 1332 Patrón: Eugen Weisz a Gejza Veró Filiálky: Malé Hyndice, Babin- dol, Čalád Počet veriacich: 1669 Reč: maď., slov. Farár: <i>Koloman Červenka</i>	8. Veľký Lapáš. Okres: Nitra Pošta: v mieste Železnica: Nitra Fara: od roku 1787 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Malý Lapáš, Lapáš- Ďarmoty Počet veriacich: 1648 Reč: slov. Adm.: <i>Róbert Kudlitka</i>
Okres: Nové Zámky Pošta: Čornok Železnica: Komjatice Fara: od roku 1803 Patrón: Náboženský fond Filiálka: Dolný Síleš Počet veriacich: 1241 Reč: slov. Adm.: z V. Cetína	8. Veľký Cetín. Okres: Nitra Pošta: v mieste	
3. Svätý Michal n. Žitvou.		
Okres: Nové Zámky Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1332 Patrón: — Filiálky: Ďorok, Martinová, Malá Máňa		

Dekanát Šála n. V. Dekan František Janics.

1. Eperješ.

Okres: Bratislava
Pošta: Tallóš
Železnica: Dunajská Streda
Fara: od roku 1826
Patrón: Maria Esterházy
Filiálky: —
Počet veriacich: 1125
Reč: maď.
Farár: Jozef Nagy

2. Farkašd.

Okres: Šála n. V.
Pošta: v mieste
Železnica: Šála n. V.
Fara: od roku 1808
Patrón: Ľudovít Károlyi
Počet veriacich: 1877
Reč: maď.
Farár: Gustáv Loczner

3. Hornie Saliby.

Okres: Galanta
Pošta: v mieste
Železnica: Galanta
Fara: od roku 1678
Patrón: Maria Esterházy
Filiálka: Dolné Saliby
Počet veriacich: 2641
Reč: maď.
Adm.: Mikuláš Boda

4. Kráľov Brod.

Okres: Galanta
Pošta: v mieste
Železnica: Zsigárd
Fara: od roku 1842
Patrón: Ministerstvo školstva
Filiálky: —
Počet veriacich: 965
Reč: maď.
Adm.: Dr. Vincent Fekete

5. Kráľová n. Váhom.

Okres: Šála n. V.
Pošta: Šála
Železnica: Šála
Fara: od roku 1332
Patrón: —
Filiálka: Fenekes
Počet veriacich: 1661
Reč: maď.
Farár: František Janics

6. Nádszeg.

Okres: Galanta
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1761
Patrón: Maria Esterházy
Filiálky: —
Počet veriacich: 2602
Reč: maď.
Farár: Ľudovít Ambruskó

7. Neded.

Okres: Šála n. V.
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1761
Patrón: —
Počet veriacich: 1639
Reč: maď.
Farár: Jozef Krištof

8. Pered.

Okres: Stará Ďala
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1803
Patrón: Ministerstvo školstva
Filiálky: —
Počet veriacich: 3949

Reč: maď.

Farár: František Révész

9. Šála.

Okres: Šála
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1251
Patrón: Ministerstvo školstva
Filiálka: Hetméň
Počet veriacich: 3640
Reč: slov. a maď.
Farár: Pavel Machátek
Kaplán: Tiburcius Janovic

10. Talióš.

Okres: Galanta
Pošta: v mieste
Železnica: Galanta
Fara: od roku 1672
Patrón: Maria Esterházy,
manž. Virgil Cereseto
Filiálky: Vozokany, Gulya-
mezó, Jegenyés
Počet veriacich: 3281
Reč: maď. a slov.
Farár: Ján Voros
Kaplán: Adalbert Kuklay, sub-
sidiar vo Výčapoch Opatov-
ciach

11. Žiffárd.

Okres: Galanta
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1727
Patrón: Apoštolská Admi-
nistratúra
Filiálky: —
Počet veriacich: 1709
Reč: maď.
Farár: Ján Sélley

Dekanát Topoľrany. Dekan Augustín Hujsa.

1. Bojna.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Veľké Topoľčany
Fara: od roku 1400
Patrón: Viliam Erdódy
Filiálky: Blesovce, Hajnovejsa, Malé Dvorany
Počet veriacich: 2579
Reč: slov.
Farár: Štefan Druga
Kaplán: –

2. Jacovce.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Veľké Topoľčany
Patrón: –
Filiálky: Kuzmice, Tesáry, Veľké Bedzany
Počet veriacich: 2488
Reč: slov.
Farár: Karol Jaross
Kaplán: Ján Barát

3. Krušovce.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Julius Fôrster
Filiálky: Dolné Chlbany, Horné Chlbany, Malé Bedzany, Selčianky
Počet veriacich: 1377
Reč: slov.
Farár: Jozef Mucha
Kaplán: –

4. Malé Hostie.

Okres: Bánovce
Pošta: Šišov
Železnica: Ruskovce
Fara: od roku 1680
Patrón: Augusta Haupt-Stummer
Filiálky: Veľké Hostie, Pochabany
Počet veriacich: 2088
Reč: slov.
Adm.: Ján Derényi

5. Nadlice.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Chynorany
Fara: od roku 1397
Patrón: –
Filiálky: Livinské Opatovce, Livina, Rajčany
Počet veriacich: 1632
Reč: slov.
Farár: Ján Žák

6. Prašice.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: Veľké Topoľčany
Fara: od roku 1332
Patrón: Augustína Haupt-Stummer
Filiálky: Tvrdomestice, NemECKY
Počet veriacich: 2188
Reč: slov.
Adm.: Viktor Gajdošík

7. Sišov.

Okres: Bánovce n. Bebravou
Pošta: v mieste
Železnica: Rybäny
Fara: od roku 1780
Patrón: –
Filiálky: Chud. Lehota, Borčany, Libichová, Norovce
Počet veriacich: 1261
Reč: slov.
Farár: Pavel Husárik

8. Topoľčany.

Okres: Topoľčany
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1285
Patrón: Augusta Haupt-Stummer
Filiálky: Nemčice, Továrniky
Počet veriacich: 6933
Reč: slov.
Farár: Augustín Hujsa
Kapláni: I. Frant. Martiny, II. Dr. Gašpar Kadošínský, III. Andrej Balogh, duchovný v nemocnici

9. Závada.

Okres: Topoľčany
Pošta: Prašice
Železnica: Topoľčany
Fara: od roku 1725
Patrón: Augusta Haupt-Stummer
Filiálky: Podhradie, Velušovce
Počet veriacich: 1437
Reč: slov.
Adm.: Jakub Teióvic

Dekanát Radošina. Dekan Alexander Kuczmann.

1. Ardanovce.

Okres: Hlohovec
Pošta: Radošina

Železnica: Radošina
Fara: od roku 1397
Patrón: biskup nitriansky
Filiálky: Šalgovce, Svrbice

Počet veriacich: 1060
Reč: slov.
Farár: Matej Kelemen

2. Hornie Otrokovce.	Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: — Filiálka: Kapince Biskupová Počet veriacich: 985 Reč: slov. Farár: <i>Augustín Gramantík</i>	Počet veriacich: 1779 Farár: <i>Rudolf Janík</i>
Okres: Hlohovec Pošta: v mieste Železnica: Hlohovec Fara: od roku 1397 Patrón: — Filiálky: Tekold'any, Orešany Počet veriacich: 1154 Reč: slov. Adm.: z H. Vašardíc	5. Pastuchov.	7. Šarfia.
3. Hornie Vašardice.	Okres: Hlohovec Pošta: Dolné Vašardice Železnica: Hlohovce Patrón: Náboženský fond Fara: od XIV. storočia Filiálka: Dolné Vašardice Počet veriacich: 1008 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Soka</i>	Okres: Nitra Pošta: Radošina Železnica: Radošina Fara: od roku 1639 Patrón: — Filiálky: Lipovník, Vozokany, Krtovce Počet veriacich: 2560 Reč: slov. Farár: <i>Alexander Kuczmann</i>
Okres: Hlohovec Pošta: Hlohovec Železnica: Hlohovec Fara: od roku 1497 Patrón: — Filiálky: Dolné Otrokovce, Fornoseg Počet veriacich: 1002 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Satko</i>	6. Radošina.	8. Veľké Rypňany.
4. Merašice.	Okres: Nitra Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1332 Patrón: biskup nitriansky Filiálky: Behynce, Bzince	Okres: Nitra Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: —• Filiálky: Obsolovce, Malé Rypňany Šarluhy Počet veriacich: 1954 Reč: slov. Farár: <i>Ján Laurentius Lipka</i>
Okres: Hlohovec Pošta: v mieste		

Dekanát *Preseľany*. Dekan *Ernest Trebatický*.

1. Čermany.	Fara: od roku 1322 Patrón: Apoštolská Administratúra Filiálka: Lajošová Počet veriacich: 1247 Reč: maď. Farár: <i>Augustín Petrášek</i>	Reč: slov. Farár: <i>Štefan Cíntula</i>
Okres: Nitra Pošta: Výčapky Železnica: Rypňany Fara: od roku 1294 Patrón: —• Filiálky: Horné Oblokovce, Výčapky Počet veriacich: 1996 Reč: slov. Farár: <i>Ján Konštantín Kniha</i>	3. Ludanice.	4. Preseľany.
2. Jagersek.	Okres: Topoľčany Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XIII. storočia Patrón: Nitrianska Kapitula Filiálky: Chrabrany, Mýtna Nová Ves, Kamanová Počet veriacich: 2622	Okres: Topoľčany Pošta: v mieste Železnica: Somorová- Lovasovce Fara: od roku 1322 Patrón: Apoštolská Administratúra Filiálky: Belince, Hrušovany, Lovasovce Počet veriacich: 1288 Reč: slov. Farár: <i>Ernest Trebatický</i> Kaplán: <i>Štefan Florián Horváth</i>
Okres: Nitra Pošta: Zbehy Železnica: Čakajovce		

5. Šuranky.

Okres: Nitra
Pošta: Ašakert
Železnica: Ašakert
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Suľany
Počet veriacich: 821
Reč: slov.
Farár: *Liborius Štefan Avar*

6. Urmince.

Okres: Topoľčany
Pošta: Veľké Topoľčany
Železnica: Veľké Topoľčany
Fara: od roku 1332
Patrón: Augustína Haupt-Stummer
Filiálky: Horné Štitáry, Veľké Dvorany
Počet veriacich: 2145
Reč: slov.
Farár: *Ľudovít Fazekai*

7. Výčapy Opatovce.

Okres: Nitra
Pošta: Lovásovce
Železnica: Lovásovce
Fara: od roku 1783
Patrón: —
Filiálky: —
Počet veriacich: 1467
Reč: maď.
Farár: *Rudolf Zachar*

Dekanát *Hlohovec*. Dekan *Karol Toller*.

1. Hlohovec.

Okres: Hlohovec
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Imrich Erdőd
Filiálky: Koplotovce, Sv. Pet pri Hlohovci
Počet veriacich: 8142
Reč: slov.
Farár: *Pavel Šiika*
Kaplán: *František Moravčík*

3. Moravany.

Okres: Piešťany
Pošta: v mieste
Železnica: Piešťany
Fara: od roku 1076
Patrón: —
Filiálky: Banka, Hubina, Ducové
Počet veriacich: 1021
Reč: slov.
Adm.: farár z Piešťan

5. Stará Lehota.

Okres: Nové Mesto n. V.
Pošta: v mieste
Železnica: Piešťany
Fara: od roku 1788
Patrón: —
Filiálka: Nová Lehota
Počet veriacich: 829
Reč: slov.
Adm.: *Rudolf Rummel*

2. Hrádok n. V.

Okres: N. Mesto n. V.
Pošta: v mieste
Železnica: Sv. Kríž n. V.
Fara: od roku 1719
Patrón: —
Filiálka: Hôrka
Počet veriacich: 1226
Reč: slov.
Farár: *Ľudovít Czaudt*

4. Sokolovce.

Okres: Piešťany
Pošta: v mieste
Železnica: Piešťany
Fara: od roku 1706
Patrón: Štefan Gyulay
Filiálky: Jalšové, Ratnovce
Počet veriacich: 1459
Reč: slov.
Farár: *Karol Toller*

6. Modrova.

Okres: Nové Mesto n. V.
Pošta: v mieste
Železnica: Piešťany
Fara: od roku 1157
Patrón: —
Filiálky: Malá Modrovka, Lúka
Počet veriacich: 831
Reč: slov.
Adm.: zo St. Lehoty

Dekanát *Ujľak*. Dekan *Augustín Falath*.

1. Ašakerť.

Okres: Nitra
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1789

Patrón: Náboženský fond
Filiálky: Sila, Čab, Ujlaček
Počet veriacich: 1174
Reč: slov.
Adm.: *Jozef Mihalkovič*

2. Rišňovce.

Okres: Hlohovec
Pošta: Hlohovec
Železnica: Rišňovce
Patrón: —

Filiálky: Kľačany, Ság	Filiálky: Veľký Báb, Rumanová, Pusta Kerť	Železnica: Nitra
Počet veriacich: 2389	Počet veriacich: 3548	Fara: od roku 1332
Reč: slov.	Reč: slov.	Patrón: —
Farár: <i>Felix Ján Stefanovich</i>	Adm.: <i>Eugen Kántor</i>	Filiálka: Lehota
.1 Lukáčovce.	5. Dvorníky.	Počet veriacich: 3404
Okres: Hlohovec	Okres: Hlohovec	Farár: Dr. <i>Tomáš Stollár</i>
Pošta: Alakšince	Pošta: v mieste	Kaplán: <i>Tomáš Kovát</i>
Železnica: Andáč-Lukáčovce	Železnica: Hlohovec	
Fara: od roku 1332	Fara: od roku 1332	
Patrón: Biskup nitriansky	Patrón: Imrich Erdódy	
Filiálky: Alakšince, Andáč	Filiálky: Bojničky, Zemianska	
Počet veriacich: 2097	Kerť, Posádka, Šalgóčka	
Reč: slov.	Počet veriacich: 3754	
Farár: <i>Ján Klío</i>	Reč: slov.	
4. Malý Báb.	Farár: <i>Aug. Falath</i>	
Okres: Hlohovec	Kaplán: <i>Anton Mikulka</i>	
Pošta: v mieste	6. Ujľak.	
Železnica: Rišňovce	Okres: Nitra	
Fara: od roku 1384	Pošta: v mieste	
Patrón: Alexander Strasser		

Dekanát *Jjrm'tn.* Archidiakon *Rudolf Bilek.*

1. Dlhá n. V.	3. Kepežd.	5. Šintava.
Okres: Šaľa n. V.	Okres: Galanta	Okres: Šaľa n. V.
Pošta: v mieste	Pošta: v mieste	Pošta: v mieste
Železnica: Šaľa n. V.	Železnica: Sered	Železnica: Sered'
Fara: od roku 1390	Fara: od roku 1809	Fara: od roku 1332
Patrón: Ministerstvo školstva	Patrón: Náboženský fond	Patrón: Haeredes Ohrenstein
a nár. osv.	Filiálky: —	Henrich
Počet veriacich: 1180	Počet veriacich: 1429	Filiálka: Svätá Chrasť
Reč: maď.	Reč: slov.	Počet veriacich: 2411
Adm.: <i>Alojz Tóth</i>	Adm.: <i>Andrej Beregszegi</i>	Reč: slov.
2. Dolný Jatov.		Farár: Štefan Jankovič
Okres: Nové Zámky	4, Selice.	6. Šoporňa.
Pošta: Tornok	Okres: Šaľa n. V.	Okres: Šaľa n. V.
Železnica: v mieste	Pošta: MaďarŠok	Pošta: v mieste
Fara: od roku 1390	Železnica: Trnovec	Železnica: Sered
Patrón: Lówy a Jozef László,	Fara: od roku 1787	Fara: od roku 1710
Maxmilian Schwarz	Patrón: Náboženský fond	Patrón: Dediči Henrika
Filiálka: Horný Jatov	Filiálka: Šok	Ohrensteina
Počet veriacich: 1102	Počet veriacich: 2866	Filiálka: Pata
Reč: slov.	Reč: maď.	Počet veriacich: 5540
Farár: <i>Juraj Polónyi</i>	Farár: <i>Julius Koday</i>	ReČ: slov.

Farár: *Štefan Gorelovits*
Kaplán: *Jozef Gajdoš*

7. Trnovec n. V.

Okres: Šaľa n. V.
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332

Patrón: Ladislav Hunyady
Filiálka: VeČa n. V.
Počet veriacich: 3286
Reč: maď. a slov.
Farár: *Ján Hanzlik*

8. Urmín.

Okres: Nitra
Pošta: v mieste

Železnica: v mieste
Fara: od roku 1691
Patrón: Ladislav Hunyady
Filiálka: Šalgov
Počet veriacich: 4455
Reč: slov.
Farár: *Rudolf Bilek*
Kaplán: *Emil Matuška*

Dekanát *Šaítin*. Dekan *Ján Jehlitka*.

1. Brodské.

Okres: Skalica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1163
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Počet veriacich: 2262
Reč: slov.
Farár: *Štefan Fukantik*

2. Córy.

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1812
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Počet veriacich: 1314
Reč: slov.
Adm.: *Jozef Šafár*

3. Doje.

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: Šajdik-Humence
Fara: od roku 1397
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Počet veriacich: 1316
Reč: slov.
Farár: admin. z Bor. Sv. Mi-
kuláša

4. Gbely.

Okres: Skalica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1668
Patrón: —
Filiálky: —
Počet veriacich: 3275
Reč: slov.
Farár: *Ladislav Rehák* st.
Kaplán: *Imrich Reichel*

5. Holič.

Okres: Skalica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálky: Kátov, Močidlany,
Popudiny
Počet veriacich: 5838
Reč: slov.
Adm.: Dr. *Dezider Sztrehár*
Kapláni: I. *Štefan Hudec*
II. *Frant. Klobučník*

6. Kopčany.

Okres: Skalica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1861
Patrón: —

Počet veriacich: 2087
Reč: slov.
Farár: *Ján Jehlitka*

7. Kúty.

Okres: Skalica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: 1809
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálky: —
Počet veriacich: 2880
Reč: slov.
Farár: *Jozef Kásmayer*
Kaplán: —

8. Petrova Ves.

Okres: Skalica
Pošta: v mieste
Železnica: Gbely
Fara: od roku 1731
Patrón: Ministerstvo zeme-
deľstva
Filiálka: Letničie
Počet veriacich: 1547
Reč: slov.
Farár: *František Šafár*

9. Radošovce.

Okres: Skalica
Pošta: Holič
Železnica: Holič

Fara: od roku 1634 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálky: Horný Lopašov, Oreské, Vieska, Vidovany, Vičkovany Počet veriacich: 2903 Reč: slov. Adm.: kaplán z Radošoviec Kaplán: <i>František Makk</i>	Filiálka: Stráže Počet veriacich: 3796 Reč: slov. Adm.: Saleziáni Kapláni: I. <i>Ladislav Stano</i> S. Sal. II. <i>Jozef Patúc</i> S. Sal.	Kapláni: I. P. <i>Matúš Rehák</i> O. F. M. II. —
10. Smolinské. Okres: Senica Pošta: Stráže Železnica: Šaštín Fara: od roku 1809 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Počet veriacich: 1114 Reč: slov. Farár: František Pušker	12. Štepanov. Okres: Senica Pošta: v mieste Železnica: šaštín Fara: od roku 1697 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Počet veriacich: 1593 Farár: <i>František Malý</i>	14. Unín. Okres: Skalica Pošta: Holíč Železnica: Holíč Fara: od roku 1647 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálka: Radimov Počet veriacich: 2201 Reč: slov. Farár: <i>Ján Meliék</i> Kaplán: <i>Ľudovít Svoboda</i>
11. Šaštín. Okres: Senica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva	13. Skalica. Okres: Skalica Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: magistrát m. Skalica Filiálky: Mokryháň, Prietržka, Vrádišť Počet veriacich: 5683 Reč: slov. Dekan-farár: Dr. <i>Tomáš Ca- ban</i> , prelát	15. Koválov. Okres: Senica Pošta: Dojč Železnica: Senica Fara: od roku 1785 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálka: Smrdáky Počet veriacich: 1170 Reč: slov. Adm.: <i>Julius Šesták</i>

Dekanát *Mor. Sv. Ján*. Dekan *Alexander Szeder*.

1. Biksárd. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: Nadáš-Smolenice Fara: od roku 1787 Patrón: Náboženský fond Filiálky: — Počet veriacich: 920 Reč: slov. Adm.: <i>Rajmund Klabetek</i>	Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Salamon a Artur Czeczowiczka Počet veriacich: 1950 Reč: slov. Farár: <i>Alexander Szeder</i> Kaplán: P. <i>Anschar Kubisch</i> O. F. M., služobne pridelený do Bratislavy k Sv. Martinovi	Fara: od roku 1397 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálky: Bor. Sv. Peter, Šaj- dik-Humence Počet veriacich: 4011 Reč: slov. Farár: <i>Augustín Karmai</i> Kaplán: <i>Michal Uhartik</i>
2. Borský Sv. Jur. Okres: Dunajská Streda Pošta: v mieste	3. Borský Sv. Mikuláš. Okres: Malacky Pošta: v mieste Železnica: v mieste	4. Kuklov. Okres: Malacky Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1767

Patrón: Ministerstvo zeme- del'stva Počet veriacich: 1119 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Pospech</i>	Železnica: v mieste Fara: od roku 1653 Patrón: Dr. Šalamún a Artur Czechowiczka Filiálka: Sekule Počet veriacich: 3416 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Horáiek</i> Kaplán: <i>Ladislav Mogyorósi</i>	8. Plavecký Sv. Peter. Okres: Malacky Pošta: Plavecký Sv. Mikuláš Železnica: Plavecký Sv. Mi- kuláš Fara: od roku 1397 Patrón: Mikuláš Pálffy Počet veriacich: 609 Reč: slov. Farár: <i>Makaržus Imrich</i> <i>Majzon</i>
5. Lakšárska Nová Ves. Okres: Malacky Pošta: v mieste Železnica: šaštín Fara: od roku 1769 Patrón: Šalamún a Artur Czechowiczka Filiálky: Bilka, Humence, Niklašov Počet veriacich: 2060 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Lukantľc</i>	7. Plavecký Sv. Mikuláš. Okres: Malacky Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1224 Patrón: Mikuláš Pálffy Filiálka: Plavecké Pod- hradie Počet veriacich: 1563 Reč: slov. Adm.: <i>Oskar Škrábik</i>	9. Závod. Okres: Malacky Pošta: v mieste Železnica: V. Leváre Fara: od roku 1630 Patrón: Dr. Šalamún a Artur Czechowiczka Počet veriacich: 2012 Reč: slov. Farár: <i>Ján Boli</i>
6. Moravský Sv. Ján. Okres: Malacky Pošta: v mieste		

Dekanát Čachtice. Dekan *Dr. Fridrich Pongrácz.*

1. Čachtice. Okres: N. Mesto n. V. Pošta: v mieste Železnica: Nové Mesto n. V. Fara: od roku 1332 Patrón: Maria Cecilia Fould- Springerová Filiálky: — Počet veriacich: 2845 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Jarábek</i> Kaplán: —	Reč: slov. Farár: Dr. <i>Fridrich Pongrácz</i> Kapláni: I. <i>Štefan Herko</i> II. Dr. <i>Felix Mikula</i>	Železnica: Trebatice Vřbové Fara: od roku 1332 Patrón: — Filiálky: Ostrov, Stráža, Trebatice Počet veriacich: 3522 Reč: slov. Farár: <i>Adalbert Žilinčan</i> Kaplán: <i>Julián Benedikoviř</i>
2. Nové Mesto n. V. Okres: N. Mesto n. V. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1313 Patrón: Panstvo-Beckov Filiálka: Mneřice-Izbice Počet veriacich: 4434	3. Pieřfany. Okres: Pieřfany Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1332 Patrón: Imrich Erdódy Filiálky: Malé Orviřte, Veľké Orviřte Počet veriacich: 9877 Reč: slov. Farár: <i>Alexander řindelár</i> Kapláni: I. <i>Z. řtefan Tóth</i> II. <i>Jozef Kubisch</i>	5. Pobedim. Okres: N. Mesto n. V. Pošta: Pieřfany Železnica: Pobedim-Streda Fara: od roku 1660 Patrón: — Filiálky: Bařovce, Horná Streda Počet veriacich: 2483 Reč: slov. Farár: <i>Vendelín Zajac</i> Kaplán: —
	4. Krakovany. Okres: Pieřfany Pošta: Pieřfany	

6. Podolie.	Farár: Dr. <i>František Štefanec</i> Kaplán: <i>Rudolf Brunclík</i>	Reč: slov. Farár: <i>fán Horváth</i>
Okres: N. Mesto n. V. Pošta: Nové Mesto n. Y. Železnica: Nové Mesto n. V. Fara: od roku 1332 Patrón: Maria Cecília Fould-Springer Filiálky: Častkovce, Korytnč, Očkov Počet veriacich: 3447 Reč: slov.	7. Sv. Kríž n. V. Okres: N. Mesto n. V. Pošta: Nové Mesto n. V. Železnica: v mieste Fara: od roku 1700 Patrón: — Filiálky: Brunovce, Mošovce, Potvorke, Vieska Počet veriacich: 1608	8. Vrbové. Okres: Piešťany Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Augustín Springer Filiálka: Šípkové Počet veriacich: 2817 Reč: slov. Farár: <i>Juraj Takács</i> Kaplán: <i>Žigmund Melichár</i>

Dekanát *Myjava*. Dekan *Adalbert Kovalik*.

1. Brezová pod Bradlom.	Železnica: Nové Mesto n. V. Fara: od roku 1857 Filiálky: Krajné, Podkylava, Višňové Počet veriacich: 755 Reč: slov. Adm.: Dr. <i>St. Makkay</i>	Počet veriacich: 4156 Adm.: z fary Dolnie Bzince Kaplán: <i>Anton Kubík</i>
2. Dolnie Bzince.	4. Myjava. Okres: Myjava Pošta: v mieste Železnica: Brezová Fara: 1665 Patrón: Augustín Springer Filiálky: — Počet veriacich: 755 Reč: slov. Farár: <i>Arpád Tvrдый</i>	6. Turá Lúka. Okres: Myjava Pošta: Myjava Železnica: Brezová Fara: od roku 1610 Patrón: Dediči Márie Pôck Filiálka: Bukovec Počet veriacich: 211 Reč: slov. Adm.: z fary Myjava
Okres: N. Mesto n. V. Pošta: Horné Bzince Železnica: Nové Mesto n. V. Fara: od roku 1332 Patrón: — Filiálky: Horné Bzince, Hrušové, Lubina Počet veriacich: 606 Reč: slov. Farár: <i>Adalbert Kovalik</i>	5. Stará Turá. Okres: N. Mesto n. V. Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1701 Patrón: Rodina Fould-Springer	7. Vaďovce. Okres: Myjava Pošta: Stará Turá Železnica: Stará Turá Patrón: Rodina Fould-Springer Filiálka: Kostolné Reč: slov. Adm.: z fary Dolnie Bzince
3. Hrachovište.		
Okres: Myjava Pošta: Stará Turá		

Dekanát *Senica..* Dekan *Karol Žeko.*

1. **Cerová - Lieskové.**

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: Jablonica
Fara: od roku 1787
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Rozbehy
Počet veriacich: 1355
ReČ: slov.
Adm.: *Jozef Danií*

2. **Clirópov.**

Okres: Skalica
Pošta: Radošovce
Železnica: Holíč
Fara: od roku 1768
Patrón: Štefan Vagyon a Ka-
rol Kuffner
Filiálka: Koválavec
Počet veriacich: 928
Reč: slov.
Adm.: *Pavel Šebesta*

3. **Hradište.**

Okres: Senica
Pošta: Jablonica
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1709
Patrón: Jozef Pálffy
Reč: slov.
Počet veriacich: 994
Farár: *Ernest Bokor*

4. **Jablonica.**

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste

Fara: od roku 1677
Patrón: Alfréd Windisch-
Graetz a Apponyi de Nagy-
appony a Anton Korlátkó
Filiálka: Hlboké
Počet veriacich: 2041
Reč: slov.
Farár: *Karol Žeko*

5. **Osuské.**

Okres: Senica
Pošta: Jablonica
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1856
Patrón: —
Fil.: Veľká Prietrž
Počet veriacich: 802
Reč: slov.
Adm.: *Ignác Jankola*

6. **Rohov.**

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: Senica
Fara: od roku 1684
Patrón: Otto Beck
Filiálky: Rybky, Rovensko
Počet veriacich: 806
Reč: slov.
Farár: *Ján Gregiäí*

7. **Senica.**

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1654
Patrón: Štefan Vagyon a
Karol Kuffner

Filiálky: Cáčov, Kunov,
Sotina
Počet veriacich: 2153
Reč: slov.
Adm.: farár z Jablonke
Kaplán: *Ferdinand Mondok*

8. **Sobotište.**

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: Komposesorát
Filiálky: Částkov, Podbranč
Počet veriacich: 678
Reč: slov.
Adm.: *Hilárius Ernest Iviíí*

9. **Šándorf.**

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: Jablonica
Fara: od roku 1103
Patrón: Alfréd Windisch-
Graetz, Apponyi a Anton
Korlátkó
Počet veriacich: 1103
ReČ: slov.
Adm.: z Biksárdu

10. **Vrbovce.**

Okres: Senica
Pošta: v mieste
Železnica: Myjava
Fara: od roku 1717
Patrón: Komposesorát
Počet veriacich: 417
ReČ: slov.
Adm.: *Eduard Šándorfi*

Dekanát *Dobrá Voda.* Dekan: —

1. **Chtelnica.**

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste

Železnica: Vřbové
Fara: od roku 1332
Patrón: Jozef Pálffy
Počet veriacich: 3489

Reč: slov.
Farár: Dr. *Ján Ochaba*
Kaplán: *Viliam Bolomský*

2. Dechtice.

Okres: Trnava
Pošta: v mieste
Železnica: Nádaš-Smolenice
Fara: od roku 1668
Patrón: Jozef Pálffy
Počet veriacich: 1432
Reč: slov.
Farár: *Pavel Kottvan*

3. Dobrá Voda.

Okres: Piešťany
Pošta: v mieste
Železnica: Hradište
Fara: od roku 1705
Patrón: Jozef Pálffy
Počet veriacich: 1455
Reč: slov.
Farár: *Štefan Rác*

4. Doluč Dubové.

Okres: Trnava
Pošta: v mieste

Železnica: Trnava
Fara: od XIII. storočia
Patrón: farár trnavský
Filiálka: Dolné Radošovce
Počet veriacich: 1083
Reč: slov.
Farár: *Vojtech Plechlo*

5. Dolný Lopašov.

Okres: Piešťany
Pošta: Chtelnica
Železnica: Vrbové
Fara: od roku 1677
Patrón: Jozef Pálffy
Filiálka: Nižná
Počet veriacich: 1626
Reč: slov.
Farár: *fozef Makáš*

6. Kátlovce.

Okres: Trnava
Pošta: v mieste
Železnica: Trnava
Fara: od roku 1819
Patrón: Jozef Pálffy

Počet veriacich: 954
Reč: slov.
Farár: *Štefan Csisztler*

7. Lančár.

Okres: Piešťany
Pošta: Vrbové
Železnica: Vrbové
Fara: od roku 1382
Patrón: Jozef Pálffy
Filiálky: Kočín, Šterusy
Počet veriacich: 917
Reč: slov.
Farár: *Štefan Chrenko*

8. Naháč.

Okres: Trnava
Pošta: Nádaš
Železnica: Nádaš
Fara: od roku 1554
Filiálka: Horné Dubové
Počet veriacich: 867
Reč: slov.
Farár: *Jozef Holeksy*

Dekanát *Veľké Kostolany*. Dekan *Jozef Janec*.

1. Borovce.

Okres: Piešťany
Pošta: Rakovice
Železnica: Trebatice
Fara: od roku 1332
Patrón: Náboženský fond
Filiálka: Kocurice
Počet veriacich: 808
Reč: slov.
Farár: *Ján Ďaďa*

2. Dolné Voderady.

Okres: Piešťany
Pošta: Drahovce
Železnica: Kostolany
Fara: od roku 1842
Patrón: biskup nitriansky
Filiálka: Horné Voderady

Počet veriacich: 1807
Reč: slov.
Adm.: *Julius Gaudnik*

3. Drahovce.

Okres: Piešťany
Pošta: v mieste
Železnica: Kostolany
Fara: od roku 1755
Patrón: Náboženský fond
Počet veriacich: 2148
Reč: slov.
Adm.: *Emil Oľkovský*

4. Horné Zelenice.

Okres: Piešťany
Pošta: Siladice
Železnica: Siladice

Fara: od roku 1332
Patrón: —
Filiálky: Dolné Zelenice,
Siladice
Počet veriacich: 1028
Reč: slov.
Farár: *Valér Pásztor*

5. Leopoldov.

Okres: Hlohovec
Pošta: Mestečko
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1556
Patrón: ministerstvo pravo-
súdia
Filiálky: —
Počet veriacich: 215
Reč: slov.
Adm.: z Mestečka

6. Madunice.

Okres: Hlohovec
Pošta: Leopoldov
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1711
Patrón: Vilhelm Erdódy
Filiálky: —
Počet veriacich: 1070
Reč: slov.
Farár: Dr. Jozef Szombath

7. Mestečko.

Okres: Hlohovec
Pošta: Leopoldov
Železnica: Leopoldov

Fara: od roku 1710
Patrón: Fould-Springer
Filiálky: Beregseg, Verešvár
Počet veriacich: 4297
Reč: slov.
Farár: Jozef Janec
Kaplán: Ladislav Dezsô

8. Veľké Kostolany.

Okres: Piešťany
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Fould-Springer
Filiálky: Dolné Dubovany,
Horné Dubovany, Pečeňady,
Zakostolany

Počet veriacich: 3832
Reč: slov.
Farár: Rajmund Herda
Kaplán: Michal Ondriái

9. Veselé n. V.

Okres: Piešťany
Pošta: Rakovice
Železnica: Veľké Kostolany
Fara: od roku 1707
Patrón: —
Reč: slov.
Filiálka: Rakovice, Tapkové
Počet veriacich: 1896
Farár: Dr. Jozef Símpko

MESTO BRATISLAVA

1. Bratislava: Fara sv. Martina.

Okres: Bratislava
Pošta: Bratislava
Železnica: Bratislava
Fara: od roku 1452
Patrón: Mesto Bratislava
Filiálka: Petržalka
Počet veriacich: 35.514
ReČ: slov., maď. a nem.
Farár: Dr. Ľudovít Okánik,
páp. protonotár
Kapláni:
I. Dr. Karol Martini
II. Augustín Hladik
III. Dr. Jozef Kôhegyi
Pridelení:
P. Celestín Lepáiek O. F. M.,
kaplán z Devína
P. Augustín Bolerázsky O. F.

M., kaplán z Častej
P. Anschar Kubisch O. F. M.,
kaplán z Bor. Sv. Jura
P. Alexander Zahradník
O. F. M., II. kaplán z Dvorov
n. Ž.
P. Bartolomej Kocháu O. F.
M., IV. kaplán z B. Štiavnice
Jozef Hlavatý, kaplán z Veľ.
Šúroviec

2. Bratislava: Fara sv. Trojice.

Okres: Bratislava
Pošta: Bratislava
Železnica: Bratislava
Fara: od roku 1854
Patrón: —
Počet veriacich: 8430
ReČ: slov., maď. a nem.

Farár: Nádor Imrich
Kaplán: Martin Sándorfy

3. Bratislava: Blumentál.

Okres: Bratislava
Pošta: Bratislava
Železnica: Bratislava
Fara: od roku 1770
Patrón: mesto Bratislava
Filiálky: Feriby, Dynamitka
Počet veriacich: 23.450
Reč: maď., slov a nem.
Adm.: Augustín Pozdech
Kapláni:
Augustín Zuzák
Vojtech Klein
Pridelený:
Ignác Obrokta, III. kaplán
z B. Štiavnice

Mesto Trnava. Farár Alojz Zelliger.

Trnava.

Okres: Trnava
Pošta: Trnava
Železnica: Trnava

Fara.: od roku 1816
Patrón: mesto Trnava
Počet veriacich: 19-376
Reč: slov.
Farár: Alojz Zelliger

Kapláni: I. Augustín Raika,
riadit. r. k. dievČ. učit. ústavu;
II. Karol Ševera
Pridelený Dr. Anton Gazsó,
kaplán zo Suhej n. P.

Dekanát *Modra*. Dekan *Ján Kákoni*.

1. Báhoň:	Počet veriacich: 951 Reč: slov. Farár: <i>Ľudovít Hotár</i>	Železnica: Báhoň Fara: od roku 1397 Patrón: Ján Edmund Adalbert Pálffy
Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1332 Patrón: — Filiálka: Gocnog Počet veriacich: 1103 Reč: slov. Farár: Dr. <i>Hermann Herold</i>	4. Modra. Okres: Modra Pošta: v mieste Železnica: Modra-Šenkvice Fara: od XIII. stor. Patrón: — Filiálky: Modra-Kráľová, Trlinok, Piesok Počet veriacich: 2759 Reč: slov. Farár: <i>Ernest Treskoň</i> Kaplán: —	Filiálka: — Počet veriacich: 468 Reč: slov. Farár: <i>AMchal Dobrovodský</i>
2. Častá. Okres: Modra Pošta: v mieste Železnica: Modra-Šenkvice Fara: od roku 1332 Patrón: Ján Adalbert, Edmund Pálffy Filiálka: Pila Počet veriacich: 1880 Reč: slov. Farár: <i>Ján Kákoni</i> Kaplán: P. <i>Bernardín Bolerázsky</i> , O. F. M., pridelený do Bratislavy k Sv. Martinovi	5. Pudmerice. Okres: Modra Pošta: v mieste Železnica: Báhoň Fara: od roku 1319 Patrón: Ján Pálffy a Štefan Pálffy Filiálka: Jablonec Počet veriacich: 2415 Reč: slov. Farár: <i>Ambróz Ostitý</i> Kaplán: —	7. Veľké Šenkvice. Okres: Modra Pošta: Modra Železnica: v mieste Fara: od roku 1544 Patrón: Emanuel Andrassy Filiálka: Malé Šenkvice Počet veriacich: 2203 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Psársky</i>
3. Dubová. Okres: Modra Pošta: Modra Železnica: Modra-Šenkvice Fara: od roku 1804 Patrón: Nábož. fond	6. Štefanova. Okres: Modra Pošta: Pudmerice	8. Vištuk. Okres: Modra Pošta: Šenkvice Železnica: Šenkvice Fara: od roku 1332 Patrón: Min. šk. a nár. osvety Filiálky: Fajdal, Silárd Počet veriacich: 1554 Reč: slov. Farár: <i>Celestín Kubica</i>

Dekanát *Svätý Jur*. Dekan *Jozef Gregúka*.

1. Grinava. Okres: Modra Pošta: Pezinok Železnica: v mieste Fara: od roku 1390 Patrón: Min. šk. a nár. osvety Filiálka: — Počet veriacich: 54i	Reč: slov. Adm.: <i>Anton Fílkorn</i>	Patrón: Min. šk. a nár. osvety Počet veriacich: 1220 Reč: slov. Adm.: zo Slov. Grobu
	2. Horvatský Grob. Okres: Bratislava Pošta: Čeklís Železnica: Čeklís Fara: od roku 1618	3. Pezinok. Okres: Dunajská Streda Pošta: v mieste

Železnica: v mieste Fara: od roku 1347 Patrón: Min. šk. a nár. osvety Filiálky: Kučisdorf, Cajla Počet veriacich: 4883 Reč: slov. Farár: <i>Vendelín Kr'ňtufek</i> Kaplán: <i>Eliái Pichňa</i>	5. Sv. Jur. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1271 Patrón: — Filiálka: Neštych Počet veriacich: 2931 Reč: slov. Farár: Dr. <i>Viktor Marko</i>	7. Švajnsbach. Okres: Modra Pošta: Pezinok Železnica: Pezinok Fara: od roku 1725 Patrón: Min. šk. a nár. osvety Počet veriacich: 823 Reč: slov. Farár: <i>Anton Pánik</i>
4. Račistorf. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1390 Patrón: Mikuláš Pálffy Filiálka: — Počet veriacich: 5460 Reč: slov. Farár: <i>Vojtech Rudoff</i> Kaplán: <i>Štefan Michálek</i>	6. Slovenský Grob. Okres: Modra Pošta: Pezinok Železnica: Grinava Fara: od roku 1617 Patrón: Min. šk. a nár. osvety Počet veriacich: 1195 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Gregúka</i>	8. Vajnory. Okres: Bratislava Pošta: Vajnory Železnica: v mieste Fara: od roku 1279 Patrón: František Sprimcel Počet veriacich: 2386 Reč: slov. Farár: <i>Filip Bachratý</i>

Dekanát Šamorín. Dekan Ján Ev. Tyukoss.

1. Biskupice pri Bratislave. Okres: Šamorín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XII. stor. Patrón: Štefania kr. Filiálky: Szunyogdi, Vereknye Počet veriacich: 4078 Reč: maď. Farár: <i>Ján Tyukoss</i> Kaplán: <i>Tiburcius Montskó</i>	Železnica: Misérd Fara: od roku 1720 Patrón: — Filiálky: Éberhardt, Hideghét, Kismadarász Počet veriacich: 2585 Reč: maď. Farár: <i>Eugen Polczer</i>	Fara: od roku 1730 Patrón: Rudolf Wiener-Welten Filiálky: Schilldern, Waltersdorf, Tartschendorf Počet veriacich: 1524 Reč: maď. Farár: <i>Ján Mészáros</i> Kaplán: —
2. Most na Ostrove. Okres: Šamorín Pošta: Fberhard Železnica: Biskupice Fara: od roku 1757 Patrón: — Počet veriacich: 1481 Reč: maď. Farár: <i>Adalbert Zaíc</i>	4. Illésháza. Okres: Šamorín Pošta: Nagymagyar Železnica: Senec Fara: od roku 1770 Patrón: Battyány Blanka Filiálky: Tonkháza, Bélvata Počet veriacich: 1261 Reč: maď. Adm.: <i>Ignác Holczinger</i>	6. Veľký Lég. Okres: Šamorín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1328 Patrón: Nábož. fond Filiálky: Malý Lég, Száz, Elópatony, Sárrét Počet veriacich: 1986 Reč: maď. Farár: <i>Adam Bliesz</i>
3. Fél. Okres: Šamorín Pošta: Misérd	5. Misclidorf. Okres: Šamorín Pošta: Biskupice Železnica: Biskupice pri Bratislave	7. Veľký Máger. Okres: Šamorín Pošta: v mieste

Železnica: Senec a Úsor Fara: od roku 1399 Patrón: Blanka Battyány vyd. Adalbert Pálffyová Filiálky: Alsojányok, Bústelek Csenke, Felsójányok, Nemes- gomba, Kismagyar, Olgya, Vajasvata Počet veriacich: 3520 Reč: maď. Adm.: <i>Gejza Csaposs</i> Kaplán: <i>Štefan Szabó</i>	9. Sv. Anton. Okres: Šamorín Pošta: Bácsfa Železnica: Veľká Paka Fara: od roku 1781 Patrón: Náboženský fond Filiálky: Bácsfa, Nagyszarva, Tárnok Počet veriacich: 1140 Reč: maď. Adm.: <i>P. Hermenegild Hradil,</i> <i>O. F. M.</i> Kaplán: — •	Farár: <i>Ráfael Bartal</i> Kaplán: <i>František Hrabovszky</i>
8. Veľká Paka. Okres: Šamorín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XIII. stor. Patrón: Senior rodiny Pálffy Filiálky: Csukárpaka, Kispaka, Maczháza Počet veriacich: 823 Reč: maď. Adm.: <i>Ľudovít Šimon</i>	10. Šamorín. Okres: Šamorín Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1238 Patrón: — Filiálky: Bučuháza, Čôlôstô Királyfia, Mliecno, Úzor Počet veriacich: 4974 Reč: maď.	11. Štvrtek na Ostrove. Okres: Šamorín Pošta: v mieste Fara: od roku 1390 Patrón: Rudolf Wiener- Welten Filiálky: Béke, Čakány, Milo- slava, Hviezdoslava Počet veriacich: 2144 Reč: maď. Adm.: <i>Ján Sinkó</i>
	12. Vajka. Okres: Šamorín Pošta: v mieste Železnica: Veľká Paka Fara: od XIII. stor. Patrón: Komposesorát šľachty Filiálky: Doborgaz, Kyselica Počet veriacich: 1579 Reč: maď. Farár: <i>František Sebok</i>	

Dekanát *Dunajská Streda*. Dekan *Dr. Eugen Hegyi*.

1. Baka. Okres: Dunajská Streda Pošta: v mieste Železnica: Dunajská Streda Fara: od XVI. stor. Patrón: Komposesorát Šľachty Filiálka: Nádašd Počet veriacich: 1293 Reč: maď. Adm.: <i>Jozef Schill</i>	Filiálky: Medve, Čiliznyárad, Szap, Čilizradváň, Kulcsod Počet veriacich: 2810 Reč: maď. Farár: <i>Dr. František Csiba</i>	4. Dercika. Okres: Dunajská Streda Pošta: Csallókőznádas Železnica: Dunajská Streda Fara: od roku 1519 Patrón: Komposesorát šľachty Počet veriacich: 553 Reč: maď. Adm.: <i>Gustáv Novinszky</i>
2. Baloií. Okres: Dunajská Streda Pošta: Čilizradváň Železnica: Veľký Máger Fara: od roku 1788 Patrón: Can. Custos Kapitula Jaurin	3. Bes. Okres: Dunajská Streda Pošta: v mieste Železnica: Dunajská Streda Fara: od roku 1397 Patrón: Emil Uchtrictz Filiálka: Pataš Počet veriacich: 3210 Reč: maď., slov. Adm.: <i>Rudolf Bohuss</i> Kaplán: <i>Edmund Janovits</i>	5. Dolný Bar. Okres: Dunajská Streda Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1790 Patrón: Nábož. fond Filiálka: Nagymad Počet veriacich: 650

Reč: maď.
Farár: *Mikulái Jánosovits*

6. Dolný Ňáražd.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste
Železnica: Horný Stál
Fara: od roku 1755
Patrón: Fidel a Ladislav Pálffy, Pálffy-Daun
Filiálka: Horný Ňáražd
Počet veriacich: 1386
Reč: maď.
Farár: Dr. *Eugen Hegyi*

7. Dolný Stál.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste
Železnica: Horný Stál - Dolný Ňáražd
Fara: od roku XV. stor.
Patrón: —
Filiálka: Bôgelló, Horný Stál, Padány, Tône
Počet veriacich: 1215
Reč: maď.
Farár: *Dezider Sóllymossy*

8. Dunajská Streda.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1329
Patrón: Sen. rodiny Pálffy
Filiálky: Blažov, Csenkesfa, Hegybeneéte, Malé Dvorníky, Lidér-Tejed, Veľké Dvorníky, Ollé-Tejed, Pódafa, Sika-bony, Töböréte, Tókés
Počet veriacich: 5561
Reč: maď., slov.
Farár: Dr. *Gabriel Markivarth*

9. Horný Bar.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste

Železnica: Veľký Lég
Fara: od roku 1397
Patrón: Aladár Bethlen a jeho žena Vilhelmina Battyhány
Filiálky: Siily, Bodák
Počet veriacich: 1620
Reč: maď.
Farár: *Pavel Winkler*

10. Kerť na Ostrove.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: Trhová Hradská
Železnica: Dolný Bar
Fara: od roku 1390
Patrón: —
Filiálka: Tájlog
Počet veriacich: 850
Reč: maď.
Farár: *František Juhász*

11. Kostolná Gala.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste
Železnica: Orechová Potôň
Fara: od roku 1253
Patrón: Senior rodiny Pálffy
Filiálka: Beketfa
Reč: maď.
Farár: *Placidius Imrich Miklós*
Kaplán: *Gejza Bús*

12. Kostolné Korčany.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: Kráľovicove Korčany
Železnica: Dunajská Streda
Fara: od roku 1249
Patrón: Komposesorát zemanov
Filiálky: Korčany Amadeovské, Damazérske, Lesné, Etreové, Kráľovicové, Moravské, Pinkové
Počet veriacich: 2008
Reč: maď.
Farár: *František Gaál*

13. Svätý Michal na Ostrove.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1728
Patrón: Fridrich Pongrácz
Filiálky: Potôň Benkova, Dolnia, Čičínska, Orechová, Hornia
Počet veriacich: 2242
Reč: maď.
Farár: *Alexander Schnitzler*
Kaplán: —

14. Trhová Hradská.

Okres: Bratislava
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1332
Patrón: Kapitula Bratislavská
Filiálka: Horné Mýto
Počet veriacich: 2187
Reč: maď.
Farár: *Eugen Tolgyessy*

15. Várkony.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: Nekyje na Ostrove
Železnica: Dunajská Streda
Fara: od XII. stor.
Patrón: Matej Pfeiffer
Filiálka: Nekyje na Ostrove
Počet veriacich: 1678
Reč: maď.
Farár: Dr. *Michal Varjú*

16. Veľký Aboň.

Okres: Dunajská Streda
Pošta: v mieste
Železnica: Dunajská Streda
Fara: od roku 1761
Patrón: —
Filiálka: Hodos
Počet veriacich: 1113
Reč: maď.
Farár: *Marek Michal Matyi*

1. Gajary.

Okres: Malacky
Pošta: Malacky
Železnica: Malacky
Fara: od roku 1397
Patrón: Mikuláš Pálffy
Filiálka: —
Počet veriacich: 3370
Reč: slov.
Farár: *Ernest Sullo*
Kaplán: —

2. Hasprunka.

Okres: Malacky
Pošta: Malacky
Železnica: Malacky
Fara: od roku 1688
Patrón: Mikuláš Pálffy
Počet veriacich: 1567
Reč: slov.
Adm.: *Štefan Alojz Blaho*

3. Jabloňové.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1787
Patrón: Mikuláš Pálffy
Počet veriacich: 1105
Reč: slov.
Farár: *Adalbert Porubský*

4. Jakubové.

Okres: Malacky
Pošta: Malacky
Železnica: Malacky
Fara: od roku 1721
Patrón: Mikuláš Pálffy
Počet veriacich: 1763
Reč: slov.
Farár: *Karol Lenkei*

5. Kuchyňa.

Okres: Malacky
Pošta: Rarbok
Železnica: Rarbok
Fara: od roku 1701
Patrón: Mikuláš Pálffy
Počet veriacich: 1763
Reč: slov.
Adm.: *Viliam Zakar*
Kaplán: —

6. Malacky.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1907
Patrón: Mikuláš Pálffy
Filiálka: Kiripolec
Počet veriacich: 6631
Reč: slov.
Adm.: —

7. Malé Leváre.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: Veľké Leváre
Fara: od roku 1823
Patrón: Mikuláš Pálffy
Počet veriacich: 1471
Reč: slov.
Farár: *Julius Privrel*

8. Pernek.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: Malacky
Fara: od roku 1397
Patrón: Mikuláš Pálffy
Počet veriacich: 1079
Reč: slov.
Farár: *Ladislav Pitthordt*

9. Plavecký Štvrtok.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: Malacky
Fara: od roku 1787
Patrón: Nábož. fond
Filiálky: Kopča, Valchovna,
Kozánek
Počet veriacich: 1173
Reč: slov.
Farár: *Andrej fán Brtos*

10. Rarbok.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: Rarbok
Fara: od roku 1787
Patrón: Nábož. fond
Počet veriacich: 1308
Reč: slov.
Farár: *Mikuláš Šikuta*

11. Sološnica.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1397
Patrón: Mikuláš Pálffy
Počet veriacich: 1300
Reč: slov.
Adm.: z fary Rarbok

12. Veľké Leváre.

Okres: Malacky
Pošta: v mieste
Železnica: v mieste
Fara: od roku 1676
Patrón: Anton Wenkheim
Počet veriacich: 2329
Reč: slov.
Farár: *fán Husár*
Kaplán: I.
II. (curatia anabaptistarum)

1. Záhorská Bystrica. Okres: Bratislava Pošta: Stupava Železnica: Stupava Fara: od roku 1737 Patrón: Ludvik Károlyi Filiálka: – Počet veriacich: 2530 Reč: slov. Farár: <i>Anton Flórek</i>	Počet veriacich: 1063 Reč: slov. Farár: <i>Anton Moyí</i>	Filiálky: – Počet veriacich: 2024 Reč: slov. Farár: <i>Michal Oravec</i>
2. Devín. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: Devínska Nová Ves Fara: od roku 1397 Patrón: Mikuláš Pálffy Filiálka: Vydrica Karlová Ves Počet veriacich: 4404 Reč: slov. Farár: <i>Rudolf Smutný</i> Kaplán: <i>P. Celestín Lepáček</i> O. F. M., služobne pridelený do Bratislavy k Sv. Martinovi	5. Hochštetno. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: Zohor Fara: od roku 1397 Patrón: Ludvik Károlyi Filiálky: –• Počet veriacich: 2230 Reč: slov. Farár: <i>František Kolavík</i>	9. Marianka. Okres: Bratislava Pošta: Bystrica pri Bratisl. Železnica: Stupava Fara: od roku 1671 Patrón: Apoštolská Admi- nistratúra Filiálky: – Počet veriacich: 996 Reč: slov. Adm.: <i>P. Ján Polakovit C. C.</i> Kaplán: <i>P. Cyril Renz C. C.</i>
3. Devínska Nová Ves. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1713 Patrón: miestna obec Filiálka: – Počet veriacich: 3377 Reč: slov. Adm.: <i>Hugo Csomor</i>	6. Lamač. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Mesto Bratislava Filiálky: – Počet veriacich: 1772 Reč: slov. Farár: <i>František Belopotocký</i>	10. Stupava. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Ludvik Károlyi Filiálky: Mást, Pajštún Počet veriacich: 5184 Reč: slov. Farár: <i>Imrich Hojszik</i> Kaplán: <i>Jozef Bartoí</i>
4. Dúbravka. Okres: Bratislava Pošta: Lamač Železnica: Lamač Fara: od roku 1807 Patrón: – Filiálky: –	7. Láb. Okres: Malacky Pošta: v mieste Železnica: Plavecký Štvrtok Fara: od roku 1682 Patrón: Ludvik Károlyi Filiálky: – Počet veriacich: 1451 Reč: slov. Farár: <i>Karol Havran</i>	11. Uhorská Ves pri Morave. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1788 Patrón: Náboženský fond Filiálka: Dimburg Počet veriacich: 3327 Reč: slov. Farár: <i>Ignác Gaíparec</i>
	8. Lozorno. Okres: Malacky Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1729 Patrón: Ludvik Károlyi	12. Zohor. Okres: Dunajská Streda Pošta: v mieste

Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Ludvik Károlyi	Filiálky: — Počet veriacich: 2844 Reč: slov.	Farár: <i>Michal Valach</i> Kaplán: —
Dekanát <i>Senec</i> . Dekan <i>Mikulái Martini</i> .		
1. Cífer. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1390 Patrón: Karolína Zichy Filiálka: Pác Počet veriacich: 2704 Reč: slov. Farár: <i>Ludvik Pavetiti</i>	Fara: od roku 1711 Patrón: Gejza Andrássy Filiálky: Hrubý Šúr, Hrubá Borša, Jánošovce, Krmeš, Kráľová, Malý Šúr, Tureň, Zonc Počet veriacich: 3486 Reč: maď. a slov. Farár: <i>Vojtech Štefanov'Ic</i>	Reč: slov. Farár: <i>Michal Žák</i>
2. Čataj. Okres: Modra Pošta: Báhoň Železnica: Báhoň Fara: od roku 1390 Patrón: Móric Pálffy Filiálka: Nemecký Grob Počet veriacich: 894 Reč: slov. Adm.: <i>Jozef Révay</i>	5. Ivánka pri Dunaji. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Karol Hunyady Filiálky: — Počet veriacich: 2939 Reč: slov. Farár: <i>Mikulái Martini</i>	8. Maďarský Bél. Okres: Galanta Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1723 Patrón: Vd. Alžbeta Xivkovich Filiálky: Nemecký Bél, Dunajská Nová Ves, Dunajský Šáp Počet veriacich: 2866 Reč: maď. Farár: <i>Jozef Horetný</i>
3. Ceklís, Okres: Bratislava Pošta: 'V mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: Dr. Michal Eszterházy Filiálky: — Počet veriacich: 2980 Reč: maď., slov. Farár: <i>Julius Szorényi</i> Pridelený duch.: <i>Ján Hudec</i> , kaplán z Voderád	6. Jelka. Okres: Bratislava Pošta: v mieste Železnica: Senec Fara: od roku 1322 Patrón: Komposesorát Šľachty Filiálky: — Počet veriacich: 2238 Reč: maď. Farár: <i>Leopold Gregorovits</i>	9. Matka Božia. Okres: Galanta Pošta: Réca Železnica: Réca Fara: od roku 1788 Patrón: Jozef Zichy Filiálka: Réca Počet veriacich: 1097 Reč: maď. Farár: <i>Ján Duffek</i>
4. Hasvár. Okres: Bratislava Pošta: Kráľova pri Senci Železnica: Senec	7. Kaplná. Okres: Bratislava Pošta: Báhoň Železnica: Báhoň Fara: od roku 1240 Patrón: Ministerstvo Školstva Filiálka: Igram Počet veriacich: 1075	10. Pustý Fedýmeš. Okres: Galanta Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1715 Patrón: Dr. Jozef Zichy a Komposesorát šľachty Filiálky: — Počet veriacich: 1779 Reč: slov. Farár: <i>Viktor Árvai</i>

11. Senec.	Železnica: Senec (Báhoň, Veľké Šenkvice)	Počet veriacich: 3201
Okres: Galanta	Fara: od roku 1720	Reč: maď.
Pošta: v mieste	Patrón: Emmanuel Andrássy	Farár: <i>Štefan Luzsicza</i>
Železnica: v mieste	a Maria Lichtenstein	
Fara: od XIV. storočia	Filiálky: –	14. Voderady.
Patrón: Michal Eszterházy	Počet veriacich: 1721	Okres: Trnava
Filiálky: –	Reč: slov.	Pošta: v mieste
Počet veriacich: 4828	Farár: <i>Štefan Czapalay</i>	Železnica: Cífer
Reč: maď. a slov.	Kaplán: –	Fara: od XIV. storočia
Farár: <i>Alojz Károly</i>		Patrón: Dr. Jozef Zichy
Pridelený: <i>Štefan Bulka</i> , kaplán z Mostovej Kerti	13. Veľký Fedýmeš.	Filiálky: Páld, Slovenská Nová Ves
	Okres: Galanta	Počet veriacich: 2358
12. Šarfia.	Pošta: v mieste	Reč: slov.
Okres: Modra	Železnica: Maďar. Dióseg	Farár: <i>Hubert Rabenseifer</i>
Pošta: v mieste	Fara: od roku 1332	Kaplán: <i>Ján Hudec</i> , služobne pridelený do Čeklísu
	Patrón: Senior rodiny Pálffy	
	Filiálky: –	

Dekanát *Sered*. Dekan *Pavel Troch*.

1. Dolná Streda nad Váhom.	3. Kerf Mostová.	5. Košuty.
Okres: Galanta	Okres: Galanta	Okres: Galanta
Pošta: v mieste	Pošta: v mieste	Pošta: v mieste
Železnica: Sered	Železnica: Galanta	Železnica: Galanta
Fara: od roku 1318	Fara: od roku 1703	Fara: od roku 1809
Patrón: ApoŠt. Administratúra	Patrón: Veronika Esterházy	Patrón: Nábož. fond
Filiálka: Vágovce	Filiálky: Vizkelet, Čierne Nekyje	Filiálka: Hegy
Počet veriacich: 3631	Počet veriacich: 3777	Počet veriacich: 1458
Reč: slov. a maď.	Reč: maď.	Reč: maď.
Farár: <i>Ondrej Szentgyörgyi</i>	Farár: <i>Vojtech Galambos</i>	Farár: <i>Vojtech Várady</i>
Kaplán: <i>Alex. Metzner</i>	Kaplán: –	
2. Galanta.	4. Kajaľ.	6. Veľký Diósek.
Okres: Galanta	Okres: Galanta	Okres: Galanta
Pošta: v mieste	Pošta: v mieste	Pošta: v mieste
Železnica: v mieste	Železnica: Tósnyárasd (Jazerný Nárašd)	Železnica: v mieste
Fara: od XIV. storočia	Fara: od roku 1791	Fara: od XIV. storočia
Patrón: Komposesorát šľachty	Patrón: –	Patrón: Dr. Jozef Zichy (Diósekský cukrovar)
Filiálky: Brakoň, Hody, Nebojsa	Filiálka: Tósnyárasd	Filiálky: Malý Diósek, Malý Máčad
Počet veriacich: 4498	Počet veriacich: 2140	Počet veriacich: 5006
Reč: maď., slov. a nem.	Reč: maď.	Reč: maď., nem. a slov.
Farár: <i>Jozef Letocha</i>	Adm.: z Galanty	Farár: <i>František Rehánek</i>
Kaplán: <i>Vojtech Vermann</i>		Kaplán: <i>Štefan Cseri</i>

7. Sered.	Železnica: Galanta Fara: od XIII. storočia Patrón: Veronika Eszterházy Filiálky: — Počet veriacich: 2145 Reč: maď. Farár: <i>Pavel Troch</i>	Reč: maď. Farár: <i>Ludvik Stihlo</i>
Okres: Galanta Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1313 Patrón: Vd. H. Ohrenstein Filiálky: Dolný Čepén, Stredný Čepén Počet veriacich: 5272 Reč: slov. Farár: <i>Vojtech Puchardt</i> Kaplán: —	9. Veľký Máčad.	10. Veľké Šúrovce.
8. Takšoň.	Okres: Galanta Pošta: v mieste Železnica: Gáň Fara: od XIV. storočia Patrón: Vd. H. Ohrenstein Filiálky: — Počet veriacich: 2099	Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1300 Patrón: dedič. Viliama Singer Filiálky: Horný Čepén, Valtašúr, Varašúr, Zemianske Šúrovce Počet veriacich: 2611 Reč: slov. Farár: <i>Ludvik Nemíovský</i> Kaplán: <i>Jozef Hlavatý</i> , služobne pridelený do Bratislavy
Okres: Galanta Pošta: v mieste		

Dekanát *Smolenice*. Dekan *Jozef Sucháň*.

1. Bohdanovce n. Trnavou.	Železnica: Trnava Fara: od roku 1390 Patrón: Ministerstvo Školstva Filiálka: Borová Počet veriacich: 1088 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Zlatoí</i>	Počet veriacich: 1765 Reč: slov. Farár: <i>August Vávra</i>
Okres: Trnava Pošta: Bohdanovce-Šelpice Železnica: Bohdanovce-Šelpice Fara: od roku 1397 Patrón: Ministerstvo školstva Filiálka: Šelpice Počet veriacich: 1441 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Sután</i>	4. Dolné Orešany.	6. Nádaš.
2. Boleráz.	Okres: Trnava Pošta: Horné Orešany Železnica: Boleráz Fara: od roku 1390 Patrón: Ministerstvo školstva Filiálky: — Počet veriacich: 1325 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Sucháň</i>	Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1240 Patrón: Alfréd Windisch-Graetz, Mestská sporiteľňa Olomouc, Oldrich Matějka, Hugo Kirschker Filiálka: Bíňovce Počet veriacich: 2194 Reč: slov. Farár: <i>Leo Prikazský</i> Kaplán: <i>Viktor Žák</i>
Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1080 Patrón: Ministerstvo Školstva Filiálka: Klčovany Počet veriacich: 1831 Reč: slov. Farár: <i>Jozef Iľrge</i>	5. Hornie Orešany.	7. Ompitál.
3. Dlhá.	Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: Boleráz Fara: od roku 1390 Patrón: Jozef Pálffy Filiálky: —	Okres: Modra Pošta: v mieste Železnica: Modra-Šenkvice Fara: od roku 1390 Patrón: Ján i Vojtech Pálffy Filiálky: —
Okres: Modra Pošta: Ompitál		

Počet veriacich: 1156 Reč: slov. Farár: Dr. <i>Pavel Berkes</i>	Filiálky: Lošonec, Neštých Počet veriacich: 2937 Reč: slov. Farár: <i>Ján Novák</i> Kaplán: <i>Tomáš Zaiňát</i>	Fara: od roku 1240 Patrón: Ministerstvo školstva Filiálky: ZvonČín, Košolná, Trnavské Vinohrady Počet veriacich: 2782 Reč: slov. Farár: <i>Vavrinec Petrovic</i> Kaplán: Dr. <i>Anton Gázsó</i> , služobne pridelený do Trnavy
8. Smolenice. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: Nádaš-Smolenice Fara: od roku 1390 Patrón: Jozef Pálffy	9. Suchá nad Parnou. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: Bohdanovce- Šelpice	

Dekanát *Trnava*. Dekan *Konštantín Hurban*.

1. Abrahám. Okres: Galanta Pošta: v mieste Železnica: Maďarský Diósek Fara: od roku 1904 Patrón: — Filiálky: — Počet veriacich: 1381 Reč: slov. Farár: <i>Michal Tarek</i>	Reč: slov. Farár: <i>Anton Turaz</i>	Filiálky: — Počet veriacich: 1885 Reč: slov. Farár: <i>Pavel Ochaba</i>
2. Opoj. Okres: Trnava Pošta: Kerestúr Železnica: Kerestúr Fara: od roku 1804 Patrón: Obec politická Filiálky: — Počet veriacich: 602 Reč: slov. Adm.: P. <i>Pekarovií Anzelm</i> O. F. M.	4. Bučany. Okres: Hlohovec Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od XIV. storočia Patrón: Nábož. fond Filiálka: Trakovice Počet veriacich: 2771 Reč: slov. Adm.: <i>Ján Zalka</i>	7. Kerestúr. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: v mieste Fara: od roku 1397 Patrón: — Filiálka: Farkašín Počet veriacich: 2510 Reč: slov. Farár: <i>Kamil Kovácsy</i>
3. Bohunice. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: Leopoldov lebo Trnava Fara: od roku 1397 Patrón: — Filiálky: Jaslovce, Paderovce Počet veriacich: 1497	5. Dolná Krupá. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: Boleráz Fara: od roku 1390 Patrón: — Filiálka: Horná Krupá Počet veriacich: 2590 Reč: slov. Farár: <i>Ján Gálik</i> Kaplán: —	8. Zeleneč. Okres: Trnava Pošta: Trnava Železnica: Trnava Fara: od roku 1807 Patrón: Kapitula bratislavská Filiálka: Starý Zeleneč Počet veriacich: 1601 Reč: slov. Farár: <i>Imrich Klas</i>
	6. Hrnčiarovce. Okres: Trnava Pošta: Trnava Železnica: Trnava Fara: od roku 1215 Patrón: Mesto Trnava	9. Majciehov. Okres: Trnava Pošta: v mieste Železnica: Trnava Fara: od XIV. storočia

Filiálka: Gest
Počet veriacich: 2115
Reč: slov.
Farár: *Konštantín Hurban*

10. Malženice.

Okres: Hlohovec
Pošta: v mieste
Železnica: Leopoldov
Fara: od roku 1332
Patrón: James Vogel
Filiálka: Ratkovce, Zlkovce
Počet veriacich: 1970
Reč: slov.
Farár: *Pavel Drgon*

11. Modronka.

Okres: Trnava
Pošta: Trnava
Železnica: Trnava
Fara: od roku 1913
Patrón: –
Filiálky: –
Počet veriacich: 1963

Reč: slov.
Adm.: *František Masár*

12. Rožindol.

Okres: Trnava
Pošta v mieste
Železnica: Trnava
Fara: od roku 1215
Patrón: Mesto Trnava
Filiálka: Biely Kostol
Počet veriacich: 1851
Reč: slov.
Farár: *Viliam Újhelyi*

13. Špačince.

Okres: Trnava
Pošta: v mieste
Železnica: Trnava
Fara: od roku 1332
Patrón: Komposesorát šľachty
Filiálky: –
Počet veriacich: 1734
Reč: slov.
Farár: *Kornel Kausek*

14. Veľké Brestovany.

Okres: Trnava
Pošta: Malé Brestovany
Železnica: Malé Brestovany
Fara: od roku 1332
Patrón: Mesto Trnava
Filiálky: Malé Brestovany,
Horné Lovčice
Počet veriacich: 1873
Reč: slov.
Farár: *František Neuber*

15. Zavar.

Okres: Trnava
Pošta: Brestovany
Železnica: Kerestúr lebo
Brestovany
Fara: od roku 1390
Patrón: –
Filiálka: Dolné Lovčice
Počet veriacich: 1707
Reč: slov.
Farár: *Michal Pavlik*

Vchod do farského chrámu vo Sv. Jure pri Bratislave

GRÉCKO-KATOLÍCKE BISKUPSTVO: PREŠOV

Dejiny prešovského biskupstva a kapituly

Rusíni na Slovensku gr. kat. rítu patrili od pradávna pod právomoc dotýčnych diecezánnych biskupov lat. rítu, neskôr, keď bolo sriadené biskupstvo mukačevské, toto biskupstvo spravovalo všetkých gr. katolíkov Rusínov a Slovákov. K tomuto cieľu mukačevský biskup mal biskupského vikára v Košiciach, ktorý si neskôr preložil sídlo do Prešova. Tento vikariát sa stal základom neskoršieho biskupstva prešovského, ktoré sa uskutočnilo roku 1816, keď kráľ *František I.* vymenoval za prvého gr. kat. biskupa prešovského *Gregora Tarkoviia*, vikára. Prvý biskup ešte nemal rezidenciu, preto na začiatku žil veľmi skromno vo Viedni, len neskôr prišiel do Prešova, keď medzitým kráľ bol vymenoval aj prvých členov prešovskej gr. katolíckej kapituly r. 1820. Tarkovičov nástupca *Jozef Gaganec* za pomoci kráľa *Ferdinanda V.* si vystavil dnešnú rezidenciu biskupskú. Nová kapitula dostala za katedrálu bývalý kostol minoritský. Počet členov kapituly je šesť. Po prevrate spravoval diecézu na čas juhoslovanský biskup *Njáradi*. R. 1926 bol vymenovaný za apoštolského administrátora a neskôr za biskupa diecezánneho terajší biskup prešovský *Dr. Peter Gojdl'c* z rádu bazilitánskeho.

Ordinárius:

J. E. PAVEL PETER GOJDIČ O. S. B. M. Narodený v Peklanoch na Slovensku 17. júla 1888. Gymn. štúdiá končil v Prešove. Teologiu v Prešove a Budapešti. Ordinovaný 27. aug. 1911. Bol katechetom v Prešove, kaplánom v Sabinove. V diecezálnej kancelárii archivárom osnovníkom a direktorom. V roku 1922 vstúpil do rádu bazilitov. Za biskupa vysvätený bol v Ríme dňa 25. marca 1927, na tit. biskupa Harpaškého, apoštolského administrátora diecéze Prešovskej.

Členovia kapituly:

Ján Kokiniák, správca; *Emil Suchý*, sekretár; *Michal Molcsányi*, osnovník; *Pavel Vojtovich*, archivár.

Profesorský sbor seminára:

Dr. *Mikulái Russnák*, Dr. *Jozef Kizak*, *Jozef Djulai*, *Imrich Sedlák*, Dr. *Julius Hriciák*.

Kňazi penzionovaní:

Alexander Baínszky, Dr. *Mikulái Beskyd*, *Michal Bisaha*, *Alexander Petrassovits*, *Augustín Podhajecky*, *Teodor Sedlák*, *Jaroslav Kapiínsky*.

Kňazi v rozličných funkciách mimo pastorácie:

Dr. *Štefan Gojdics*, riad. učit. ústavu; *Eugen*

Dobov, prof.; *Dionýz Zubricky*, riad. mešť. školy.

Kňazi účinkujúci mimo diecéze:

Michal Ondrejkovits, *Alex Bakajsa*, *Eugen Berecky*, *Vojtech Bihary*, *Emil Burik*, *Mikulái Burik*, *Dezider Dubay*, *Irenej Dolhy*, *Metod Gojdií*, *Teodor Fedas*, *Jozef Hanu'a*, *Teodor Hodobay*, *Peter Kesel'ak*, *Anton Knapik*, *Orest Koman*, *Viktor Kovalicky*, *Štefan Kozák*, *Mikulái Kriítoff*, *Ivan Kruíko*, *Emil Kubek*, *Anton Kubek*, *Teodor Ladomirsky*, *Michal Lukaí*, *Pavel Mankov'c*, *Kornel Mankovit*, *Mikulái Martiák*, *Gabriel Marták*, *Anton Mhlej*, *Vladimír Michalií*, *Emil Nevicky*, *Aurel Petrik*, *Mikulái Petrik*, *Eugen Runtagh*, *Rudolf Runtagh*, *Emil*

Šemetkovsky, Dezider Šimko, Pavel Stavrovsky, **Počet teologov:**
Ivan Taptľc, Alex Vislocky, Julius Vojtovich, Na I. ročníku 9, na II. ročníku 10, na III.
Dezider Zubricky. — V Prahe gr. kat. farár ročníku 7, na IV. ročníku 7.
Basíl Hopko.

Archidiakonát Katedrálny. Archidiakon: —

Dekanát Bardiov. Dekan Emil Mydlík.

1. Bardiov. Okres: Bardiov Pošta: v mieste Fara: od roku 1890 Patrón: — Filiálky: Kobyle, Richvald, Hertník, Mokroluh, Šiba, Bardiovska - Nová Ves, Dlhá Lúka, Kľušov, Zabava Počet veriacich: 431 Reč: slov., rus. Farár: Alois Kendrovsky	Fara: od roku 1882 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálky: Boglarka, Krivé Počet veriacich: 938 Reč: slov., rus. Farár: Vojtech Moltan	Filiálky: Mlyniska, Sčepanka, Runcina, Venecia Počet veriacich: 738 Reč: slov., rus. Adm.: Štefan Molcsányi
2. Cigelka. Okres: Bardiov Pošta: Gaboltov Fara: od roku 1816 Patrón: Rodina Štefan Ambrózi Počet veriacich: 487 Reč: rus. Admin.: Julius Vislocky	5. Kurov. Okres: Bardiov Pošta: Gaboltov Fara: od roku 1814 Patrón: — Filiálky: Sveržov, Gaboltov, Rokytov, Tarnov Počet veriacich: 525 Reč: slov., rus. Adm.: Kornel Gajdics	8. Maľcov. Okres: Bardiov Pošta: v mieste Fara: od roku 1338 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálky: Gerlachov, Mlynisk, Kurnác, Lenartov, Obručie Počet veriacich: 1416 Reč: slov., rus. Farár: Nikolaj Ladiťinský
3. Hrabské. Okres: Bardiov Pošta: Maľcov Fara: od roku 1822 Patrón: — Filiálky: Dujava Počet veriacich: 208 Reč: slov., rus. Adm.: —	6. Livov. Okres: Bardiov Pošta: Maľcov Fara: od roku 1841 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva Filiálky: Križe, Livohuta Počet veriacich: 691 Reč: slov., rus. Adm.: Vítazoslav Michalík	9. Pitrova. Okres: Bardiov Pošta: Gaboltov Fara: od roku 1819 Patrón: —• Filiálka: Frička Vyšňa Počet veriacich: 635 Reč: slov., rus. Adm.: František Haldška
4. Kružľov. Okres: Bardiov Pošta: Bardiov	7. Lukov. Okres: Bardiov Pošta: Maľcov Fara: od roku 1500 Patrón: Ministerstvo zeme- deľstva	10. Rešov. Okres: Bardiov Pošta: Bardiov Fara: od roku 1600 Patrón: Mesto Bardiov Filiálky: Nižnia Voľa, Vyšňa Voľa, Hankovce, Koprivnica,

Kohanovce, Lukovica, Oľšavec Počet veriacich: 552 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Ondrej Židišin</i>	Fara: od roku 1843 Patrón: — Počet veriacich: 475 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Jozef Moltan</i>	Fara: od roku 1777 Patrón: — Filiálky: Zlaté, Tvarožec Vyšný Počet veriacich: 749 Reč: slov., rus. Farár: <i>Alexander Čabiňák</i>
11. Snakov. Okres: Bardiov Pošta: Maľcov	12. Tvarožec Nižný. Okres: Bardiov Pošta: Gaboltov	

Dekanát *Bukovce.* Dekan *Deziderij Schudich.*

1. Bystrá Krajná. Okres: Stropkov Pošta: Krajná Poľana Fara: od roku 1791 Patrón: Rodina Thonet Filiálky: Nižný Komarník, Vyšný Komarník, Damianum Počet veriacich: 751 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Teodor Priľlák</i>	Fara: od roku 1819 Patrón: Nástup. Adolfa Dobransky de Sačur Filiálky: Vladiča, Suchá Počet veriacich: 731 Reč: rus. Adm.: <i>Viktor Tressa</i>	Filiálky: Vagrinec, Čarno- Krajné Počet veriacich: 212 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Dezider Schudich</i>
2. Bodružal’. Okres: Stropkov Pošta: Krajná Poľana Fara: od roku 1658 Patrón: Thonet Filiálky: Hankovce, Poľana Krajná, Príkra Počet veriacich: 710 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Nikolaj Maďar</i>	5. Jedľová Vysnia. Okres: Stropkov Pošta: Vyšní Orlík Fara: od roku 1828 Patrón: — Filiálky: Nižnia Jedľová, Nižní Orlík Počet veriacich: 666 Reč: rus. Adm.: <i>Juraj Nemes</i>	8. Medvedzie. Okres: Stropkov Pošta: Ladomirová Fara: od roku 1787 Patrón: Rodina Thonet Filiálky: Korejovce, Šarbov, Krajná Porubka Počet veriacich: 196 Reč: slov., rus. Adm.: —
3. Bukovce. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od roku 1700 Patrón: — Filiálky: Buková Horká, Z. Bukócz, Hoča, Gribov Počet veriacich: 537 Reč: slov., rus. Farár: <i>Boris Turkiňak</i>	6. Kružlová. Okres: Stropkov Pošta: Vyšní Svidník Fara: od roku 1923 Patrón: Komposesorát v Kapišovej Filiálka: Kapišová Počet veriacich: 536 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Ján Gajdics ml.</i>	9. Pisaná Nižnia. Okres: Stropkov Pošta: Ladomirová Fara: od roku 1610 Patrón: — Filiálky: Dobroslava, Vyššia Pisaná Počet veriacich: 393 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Jozef Želinsky</i>
4. Driečna Veľká. Okres: Medzilaborce Pošta: Habura	7. Ladomirová. Okres: Stropkov Pošta: v mieste Fara: od roku 1742 Patrón: —	10. Pstriná. Okres: Stropkov Pošta: Krajná Poľana Fara: od roku 1752 Patrón: — Filiálky: Kožuchovce, Miroľa Počet veriacich: 425 Reč: slov., rus. Farár: —

11. Šemetkovce.

Okres: Stropkov
Pošta: Ladomirová
Fara: od roku 1752
Patrón: —
Filiálka: Oľšavka
Počet veriacich: 638
Reč: slov., rus.
Adm.: —

12. Vápeník.

Okres: Stropkov
Pošta: Vyšný Svidník
Fara: od roku 1888
Patrón: —
Filiálky: Belejovce, Dolhoňa,
Havranec, Svidnička
Počet veriacich: 785
Reč: slov., rus.
Adm.: *Eustach Hlibovecky*

13. Vyškovce.

Okres: Stropkov
Pošta: Stropkov
Fara: od roku 1901
Patrón: Julius Berthóty
Filiálky: Vislava, Krušinec
Počet veriacich: 554
Reč: slov., rus.
Adm.: *Ondrej Stavrovsky*

Dekanát *Sabinov*. Dekan *Hilarion Ilkovit*.

1. Ďačov.

Okres: Sabinov
Pošta: Lipiany
Fara: od roku 1777
Patrón: miestna obec
Filiálky: Dubovica, Lipiany,
Kriviany, Vysoká, Petrove-
nec, Roškoviany, Slavkov,
Torysa
Počet veriacich: 510
Reč: slov., rus.
Adm.: *Emil Žedeni*

2. Geralt.

Okres: Sabinov
Pošta: Terňa
Fara: od roku 1695
Patrón: —
Filiálky: Abrahamovce, Mošu-
rov, Bartošovce, Janovce, Bu-
cloviany, Demjata, Fričovce,
Hertník, Lopuchov, Osikov,
Raslavice, Malý Slivník, Veľ-
ký Slivník, Tročany, Vaniš-
kovce, Zatkovce
Počet veriacich: 433
Reč: slov., rus.
Adm.: *Ján Čanda*

3. Hradisko.

Okres: Sabinov
Pošta: Terňa
Fara: od roku 1808
Patrón: Rodina Bornemisza
Filiálky: Ambrušovce, Balpo-
tok, Bodolak, Gergelak, Gom-
bošovce, Ratvaj, Svätý Jur,
Terňa, Uzovce, Zavadka
Počet veriacich: 396
Reč: slov., rus.
Adm.: *Teodor Sedlak*

4. Lucina.

Okres: Sabinov
Pošta: Pečovská - Nová
Ves
Fara: od roku 1866
Patrón: Rodina Péchy
de Pécsujfalu
Filiálky: Hanigovce, Milpoš,
Olejníkov, Pečovská - Nová
Ves, Červenica, Jakub Voľa
Počet veriacich: 1325
Reč: slov., rus.
Adm.: *Irenej Bacinsky*

5. Renčišov.

Okres: Sabinov
Pošta: Sabinov
Fara: od roku 1828
Patrón: —
Filiálky: Bertotovce, Daletice,
Fričovce, Hendrichovce, Her-
manovce, Štefanovce, Jarov-
nice, Lačnov, Lažany, Močid-
ľany, Singlar, Svinka, Uzovské
Pekľany
Počet veriacich: 720
Reč: slov., rus.
Adm.: *Teodor Moltan*

6. Šoma.

Okres: Sabinov
Pošta: Sabinov
Fara: od roku 1811
Patrón: mesto Sabinov
Filiálky: Baranč, Sabinov, Ma-
jire, Jakoris, Jakuboviany,
Medzany, Naršany, Orkuca-
ny, Ostroviany, Uzovský Šal-
gov, Michaľany, Tolčemes
Počet veriacich: 1811
Reč: slov., rus.
Adm.: *Ireneus Mankovics*

Dekanát *prešovský*. Dekan *Eugen Mizitko*.

1. Prešov.

Okres: Prešov
Pošta: Prešov

Fara: od roku 1820
Patrón: —
Filiálky: Cemjata, Dobrá-Vo-
ľa, Dúbrava, Sylva Okruhľak,

Haniska, Haršag, Kalnáš, Ke-
lemeš, Močarmany, Petrovia-
ny, Rovňa a Šalgov, Šariš
Malý, Kvasná Voda, Šariš

Veľký, Šebeš Nižný, Solivar a Soľnohrad, Svinia, Vidu-manec, Vilec Hurka, Zupčany
Počet veriacich: 2783
Reč: slov., rus., maď., nem.
Farár: *Miron Petrássovits*
Kaplán: *Nikola] Kapiiínsky*

2. Fuľanka.

Okres: Prešov
Pošta: Kapušany pri Prešove
Fara: od roku 1800
Patrón: Nástupcovia Ladislava Ghillány de Lázi et Bernice
Filiálky: Ažgut, Čeľovce, Finčice, Kapušany, Komloš, Nadvej, Pušovce, Poroč, Sedikart, Tuľčík
Počet veriacich: 533
Reč: slov., rus.
Adm.: *Hilár Hykovics*

3. Kereštvej.

Okres: Prešov
Pošta: Kapušany pri Prešove
Fara: od roku 1788
Patrón: Hugo a Viktor Vengersky
Filiálky: Hidegkút, Kamienka, Nemcovce, Chmeľov, Kokyňa, Lada, Pavlovce, Vyšný Šebeš, Sengetov, Táľka Kapi-vagaš, Podhradík
Počet veriacich: 746
Reč: slov., rus.
Farár: *Emil Kelly*

4. Kleinbarok.

Okres: Prešov
Pošta: Margecany
Fara: od XIV. storočia.
Patrón: Rodina D. Ghyllány de Lázi et Bernice

Filiálky: Andrašovce, Bajerov, Rokycany, Bujakov, Hrabkov, Zipov, Nem. Jakuboviany, Kojetice, Kačany, Lužánky, Chmiňany, Križoviany, Chmi-nianská Nová Ves, Ovčie, Veľký Vicež
Počet veriacich: 689
Reč: slov., rus.
Farár: *Jozef Zorvan Karpaty*

5. Kráľovce.

Okres: Košice
Pošta: Rozhanovce
Fara: od roku 1897
Patrón: Ondrej Hadik-Bar-kóczy de Futak et Szala
Filiálky: Benakovce, Bretejov-ce, Bľarov, Hobžany, Budi-mír, Ortáse, Chrastné, Jano-vík, Maloveska, Ploské, Le-mešany, Trisčany, Ošice, Roz-hanovce, Senakovce, Teplica-ny, Trebejov, Čížatice, Vaj-kovce
Počet veriacich: 895
Reč: slov., rus.
Adm.: *Ján Leukánit*

6. Lubovec.

Okres: Prešov
Pošta: Meretice
Fara: od roku 1794
Patrón: —
Filiálky: Obyšovce, Bzenov, Janov, Kendice, Ličartovce, Pillerpekľany, Radačov, Drie-novská Nová Ves, Meretice
Počet veriacich: 514
Reč: slov., rus.
Farár: *Pavel Russnák*

7. Miklušovce.

Okres: Prešov
Pošta: Margecany

Fara: od roku 1812
Patrón: —
Filiálky: Malá Lodina, Lodina Veľká, Ružín Starý, Phônix-hutta, Suchá, Dolina, Sedlice, Sopotnik
Počet veriacich: 1205
Reč: slov., rus.
Adm.: *Vojtech Schudieh*

8. Ruská Nová Ves.

Okres: Prešov
Pošta: Soľnohrad
Fara: od roku 1790
Patrón: Ministerstvo zeme-deľstva
Filiálky: Abrahamovce, Zlatá Baňa, Kakašovce, Dúbrava, Ordička, Podhradová a Si-gord, Guľvas, Terjakovce, Zegňa
Počet veriacich: 1053
Reč: slov., rus.
Adm.: Dr. *Ernest Homickov*
Kaplán: *Bartolomej Kizák*

9. Varhaňovce.

Okres: Prešov
Pošta: Lemešany
Fara: od roku 1837
Patrón: —
Filiálky: Bogdanovce, Brestov, Bunetice, Gimeš, Huviz, Kos-toľany, Lipovec Kecerovský, Kecerovské Pekľany, Merkov-ce Nižné a Vyšné, Mudrovce, Opiná, Dubník, Červenica, Ptáčkovce, Potočky, Dobaš, Drienov, Tuhrina
Počet veriacich: 1142
Reč: slov., rus.
Farár: *Eugen Mižíúko*

Dekanát *Vf.Ulīj-Svidník*. Dekan *Alexej Kelly*.

1. (lokša. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od roku 1774 Patrón: — Filiálky: Šandal, Stropkov, Tisinec, Vidumanec Počet veriacich: 595 Reč: slov., rus. Adm.: —	Filiálky: Brezovka, Hažlín, Kurima, šašová, Lipová, Po- ľakovce, Dubinné Počet veriacich: 651 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Anton Mintik</i>	Počet veriacich: 467 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Emil Husár</i>
2. Hrabovčík. Okres: Stropkov Pošta: Vyšný Svidník Fara: od roku 1812 Patrón: — Filiálky: Mestisko, Rakovčík Počet veriacich: 451 Reč: slov., rus. Adm.: —	5. Šapínec. Okres: Giraltovce Pošta: Kurima Fara: od roku 1734 Patrón: Hermann Babochay Filiálky: Kučín, Herhej, Okruhlé, Kožany, Nemcov- ce, Tapoly, Porúbka Počet veriacich: 385 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Edmund Podhajecky</i>	8. Soročin. Okres: Stropkov Pošta: Vyšný Svidník Fara: od roku 1901 Patrón: — Filiálky: Dublin, Mergeška, Potoky Počet veriacich: 620 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Ondrej Hodermarsky</i>
3. Mlynárovce. Okres: Stropkov Pošta: Kurima Fara: od roku 1877 Patrón: — Filiálka: Rovné Počet veriacich: 873 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Michal Balaž</i>	6. Štiavnik. Okres: Giraltovce Pošta: Giraltovce Fara: od roku 1773 Patrón: — Filiálky: Benedikovce, Radoma Počet veriacich: 405 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Anton Adamkovics ml.</i>	9. Štefurov. Okres: Giraltovce Pošta: Marhaň Fara: od roku 1821 Patrón: Hugo Gyóri Filiálky: Kalnište, Kručov, Lascov, Marhaň, Brezov, Val- kovce Počet veriacich: 402 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Anton Artim</i>
4. Ortuťová. Okres: Bardejov Pošta: Kurima Fara: od roku 1842 Patrón: —	7. Soboš. Okres: Giraltovce Pošta: Giraltovce Fara: od roku 1800 Patrón: Nikolaj Bánó Filiálky: Pod Baňa, Francovce, Fiaš, Matovce	10. Vyšný Svidník. Okres: Stropkov Pošta: v mieste Fara: od roku 1677 Patrón: Americko-slovenská Banka Filiálky: Nižný Svidník Počet veriacich: 722 Reč: slov., rus. Farár: <i>Alexej Kelly</i>

Dekanát *Makovický*. Dekan *Alexej Midlík*.

1, Andrejova. Okres: Bardejov Pošta: Bardejov Fara: od roku 1763	Patrón: — Filiálky: — Počet veriacich: 402 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Anton Kolt</i>	2. Beloveža. Okres: Bardejov Pošta: Bardejov Fara: od roku 1778
---	---	---

Patrón: — Filiálky: Komárovce, Poddubníky, Hrabovec Počet veriacich: 642 ReČ: slov., rus. Adm.: <i>Štefan Podhajeczky</i> 3. Becherov. Okres: Bardejov Pošta: Zborov Fara: od roku 1793 Patrón: Júlia Erdódy Filiálky: Ondavka, Regetovka Počet veriacich: 777 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Juraj Mydlík</i> 4. Čarno. Okres: Bardejov Pošta: Zborov Fara: od roku 1765 Patrón: Nástupcovia Balthasara Villecz Počet veriacich: 445 ReČ: slov., rus. Adm.: — 5. Cernina. Okres: Stropkov Pošta: Kurima Fara: od roku 1805 Patrón: — Filiálka: Kurimka Počet veriacich: 1134 Reč: slov., rus. Farár: <i>Nikolaj Kelly</i>	6. Dubová. Okres: Stropkov Pošta: Vyšný Orlík Fara: od roku 1845 Patrón: — Filiálka: Cigla Počet veriacich: 682 Reč: slov., rus. Adm.: — 7. Kečkovce. Okres: Stropkov Pošta: Vyšný Orlík Fara: od roku 1693 Patrón: — Filiálky: Kuhtovce, Roztoky Počet veriacich: 834 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Gabriel Popovít</i> 8. Komloša. Okres: Bardejov Pošta: Zborov Fara: od roku 1827 Patrón: — Filiálky: Stebník, Stebníkhuta, Zborov Počet veriacich: 1196 Reč: slov., rus. Adm.: <i>fán Hricov</i> 9. Mirošov Vyšný. Okres: Stropkov Pošta: Vyšný Orlík Fara: od roku 1805 Patrón: —	Filiálky: Mirošov Nižní, Hutka Počet veriacich: 1048 ReČ: slov., rus. Adm.: <i>Nikolaj Kokinták</i> 10. Niklová. Okres: Bardejov Pošta: N. Poľanka Fara: od roku 1752 Patrón: Nástupcovia Balt. Villecz Filiálky: Jedlinka, Smilno Počet veriacich: 586 Reč: slov., rus. Farár: <i>Alexej Midlík</i> 11. Orlík Vyšný. Okres: Stropkov Pošta: v mieste Fara: od roku 1793 Patrón: Mendel Lorber Filiálka: Jurková Voľa Počet veriacich: 629 ReČ: slov., rus. Adm.: <i>Ondrej fasseniak</i> 12. Varadka. Okres: Bardejov Pošta: Zborov Fara: od roku 1845 Patrón: Nástupcovia Balt. Villecz Filiálky: Poľanka Nižnia, Poľanka Vyšnia Počet veriacich: 730 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Nikolaj Burík</i>
---	---	---

Dekanát *Poprad*. Dekan *Ondrej Zima*.

1. Bajerovce. Okres: Sabinov Pošta: Dravce Fara: od roku 1626	Patrón: — Filiálky: Dravce, Šenviz Počet veriacich: 756 ReČ: rus. Adm.: <i>Alexander Čisarík</i>	2. Ciré. Okres: Sabinov Pošta: v mieste Fara: od roku 1243
--	---	---

KOSTOLY Z GR. KAT. BISKUPSTVA PREŠOVSKÉHO: 1. Bardiov. 2. Telgart. 3. Šumiac. 4. Gr. kat. katedrálly chrám
KOSTOLY Z GR. NA m m u ^ ^ rezidenciou v Prešove. 5. Malá Polhá. 6. Vernar.

Patrón: — Filiálky: Obručné, Budzova, Garančo, Ruská Voľa Počet veriacich: 1098 Reč: slov., rus. Farár: <i>Emil Leukanics</i>	Fara: od XVI. stor. Patrón: komposesorát v mieste Filiálka: Starina Počet veriacich: 879 Reč: rus. Admin.: <i>Eugen Beskid</i>	Počet veriacich: 644 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Štefan Beskid</i>
3. Jestrabie. Okres: Michalovce Pošta: Ľubotín Fara: od roku 1590 Patrón: — Filiálka: Pusté Pole Počet veriacich: 872 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Michal Sekeí</i>	6. Matysová. Okres: Stará Ľubovňa Pošta: v mieste Fara: od roku 1832 Patrón: Gejza Šalamon de Alap. Počet veriacich: 421 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Teodor Kelly</i>	9. Šambron. Okres: Stará Ľubovňa Pošta: Plavnica Fara: od roku 1500 Patrón: — Filiálky: Gromoš, Kezelec. Plavnica Počet veriacich: 1005 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Štefan Vojtovich</i>
4. Kyjov. Okres: Sabinov Pošta: Lipiany Fara: od roku 1908 Patrón: Rodina Dessewffy de Tarkeô et Csernek a Ľud. Bornemisza Filiálky: HarČar - Lúčka, Pomi- kalecz, Pustépole, Putno, Kamenica Počet veriacich: 731 Reč: slov., rus. Farár: <i>fakub Milly</i>	7. Lipník Malý. Okres: Stará Ľubovňa Pošta: v mieste Fara: od XVI. stor. Patrón: Gejza Šalamon de Alap. Počet veriacich: 551 Reč: slov., rus. Farár: <i>Ondrej Zima</i>	10. Ujak. Okres: Sabinov Pošta: Plavnica Fara: od roku 1866 Patrón: Nástupcovia Attila Šalamon de Alap. Filiálka: Hajtovka Počet veriacich: 655 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Vladimír Hromjak</i>
5. Legnava. " 'T Okres: Stará Ľubovňa Pošta: Malý Lipník	8. Orlov. Okres: Sabinov Pošta: Plaveč Fara: od roku 1366 Patrón: Gejza Šalamon de Alap. Filiálky: Andrejovka, Ľubotín, Kurčín, Plaveč	11. Vislanka. Okres: Sabinov Pošta: Ľubotín Fara: od roku 1842 Patrón: — Filiálky: Jurkov, Oľšov Počet veriacich: 580 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Alexej Čabiňak</i>

Archidiakonát

abanovohradský.

Archidiakon

Emanuel Bihary,

prelát-kanonik

Dekanát
Košice.
Dekan
Nikolaj Haríar.

1. Belža. Okres: Košice Pošta: Seňa Fara: od roku 1818 Patrón: Eduard Zichy	Filiálky: BoČar, Bernátovce, Buzice, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Keňhec, Kokšov, Košeány, Vsechsvätých, Migléc, Nádošť, Seňa, Soko- ľany, Skároš, Žďaňa, Abauj-	vár, Alsókékéd, Felsókékéd, Hidasnémeti, Pányok, Tor- ňósnémeti, Zsujta Počet veriacich: 1398 Reč: maď. a slov. Farár: <i>fozef Sobota</i>
--	--	---

2. Košice.

Okres: Košice
Pošta: Košice
Fara: od roku 1851
Patrón: —
Filiálky: Barca, Baška, Hýľov, Bukovec, Košická Nová Ves, Kavečany, Malá Ida, Kupag, Myslava, Paľov, Kostolany n. H., Lorenčík, Opatovce, Sokol, Ťahanovce, Tejkeš Nižní a Vyšní, Šebeš
Počet veriacich: 3762
Reč: maď., slov., nem.
Farár: *Pavel Rokicky*
Kapláni: *Pavel Stuľakovií, Emil Midlik, Vladislav Manojlov*

3. Cestice.

Okres: Moldava
Pošta: Čecejovce
Fara: od roku 1877
Patrón: Julius Schell
Filiálky: Malý a Veľký Bodoľov, Buzinka, ČČejovce, Buzita, Debraď, Hatkovce, Him, Jasov, Podproč, Nováčany, Komárovce, Lánc Nižní, Lánc Vyšní, Mokrance, Moldava, Veľká Ida, Paňovce, Perín, Rudník, Rešta, Šaca, Šemsa
Počet veriacich: 867
Reč: maď., slov.
Farár: *Michal Stuľakovií*

4. Hačava.

Okres: Moldava
Pošta: Turňa
Fara: od roku 1648
Patrón: —
Filiálky: Háj, Nižný Medzev, Vyšný Medzev, Štós, Boddovka
Počet veriacich: 867
Reč: slov., rus., maď.
Farár: *Alexander Curkov*

5. Horváty.

Okres: Moldava
Pošta: Turňa
Fara: od roku 1648
Patrón: P. Anton Dreher
Filiálky: Turňa, Udvarnok, Rožňava, Plešivec, Plešivec-Ardo, Jablonka, Hôrka, Krásna Horká, Barba, Berzeta, Betler, Nadabula
Počet veriacich: 291
Reč: maď.
Farár: *Teodor Bogdani*

6. Klečenov.

Okres: Sečovce
Pošta: Bidovce
Fara: od XVII. stor.
Patrón: —
Filiálky: Bačkovík, Bidovce, Čakanovce, Durd’ošík, Ďurkov, Herľany, Vyšnia Kame-

nica, Rankovce, Nižnia Kamenica, Svinica, Zírovce
Počet veriacich: 845
Reč: slov. a maď.
Farár: *Viktor Leukan'ľc*

7. Slanec-Nové Mesto.

Okres: Košice
Pošta: Slanec
Fara: od roku 1823
Patrón: Štefan Forgách de Ghymes et Gács
Filiálky: Bohdánovcc, Bologol, Garboc, Kalša, Malý Slanec, Vyšnia Myšľa, Veľký Slanec, Rabos, Nový Salaš, Slanská Huta, Trebejov, Ruskov
Počet veriacich: 822
Reč: slov., rus.
Adm.: *Štefan Cilly*

8. Zdobá.

Okres: Košice
Pošta: Krásna n. Hornádom
Fara: od roku 1805
Patrón: miestna obec
Filiálky: Byster, Čaj Nižní, Čaj Vyšní, Hutky Nižné, Hutky Vyšné, Opátka, Poľanka, Myšľa Nižnia, Olčvár Nižní, Olčvár Vyšní, Olšoviany, Krásna n. Hornádom
Počet veriacich: 734
Reč: slov., maď.
Farár: *Mikuláš Hariar*

Archidiakonát Gemerský a Spišský.

Archidiakon Teodor Rojkovič.

Dekanát Gemer. Dekan Pavel Karafanda.

1. Telgárt.

Okres: Brezno nad Hronom
Pošta: Červená Skala
Fara: od roku 1804

Patrón: Knieža Fil. Saxo-Coburg-Gotha
Filiálky: Redava, Brdárka, Cetnek, Dobšiná, Lehota Čierna, Gočovo, Nižná a Vyšná Slo-

na, Vlachovo, Pusté Pole, Vyšný a Nižný Sajo
Počet veriacich: 1495
Reč: slov.
Adm.: *Konšt. Turkinák*

2. Šumiac.	Polonka, Rimavská Sobota, Revúca Malá i Veľká, Muránska Zdychava, Hnúšťa, Tisovec, Závadka, Zlatno	Filiálky: Betlanovce, Cenčice, Veľká, Filic, Kiššoc, Komárov, Kubachy, Lučivná, Lipt. Hrádok, Machalovce, Detvianska Huta, Poprad, Pribovce, Štiavnik, Švábovce, Slavkovce, Janovce, Grenic, Sobota, Ztratená, Teplica, Vyderník, Vikartovce
Okres: Brezno nad Hronom	Počet veriacich: 2640	Počet veriacich: 1147
Pošta: Červená Skala	Reč: slov.	Reč: slov.
Fara: od roku 1590	Farár: <i>Pavel Karafanda</i>	Adm.: <i>Pavel Splšak</i>
Patrón: Knieža Fil. Saxo-Coburg-Gotha	3. Vernár.	
Filiálky: Banská Bystrica, Biskupice, Hronec, Heľpa, Jelšava, Jelšavská Teplica, Klenovec, Salgó Tarján, Likier, Lučenec, Muráň, Muránska Dlhá Lúka, Muráfiská Huta, Muráňská Lehota, Pohorelá,	Okres: Sp. Sobota	
	Pošta: Hranovnica	
	Fara: od roku 1804	
	Patrón: Knieže Fil. Saxo-Coburg-Gotha	

Dekanát *Levota.* Dekan *Demeter Petrenko.*

1. Blažov.	covce, Brutovce, Hotkovce, Spišské Podhradie, Zehra	Fara: od roku 1696
Okres: Sabinov	Počet veriacich: 802	Patrón: Rodina Berzeviczy
Pošta: Brezovica nad Torysou	Reč: slov. a rus.	Filiálky: Brezovica, Ham-borg, Polom
Fara: od roku 1853	Adm.: <i>Michal Maílej</i>	Počet veriacich: 630
Patrón: —	3. Repaše Nižnie.	Reč: slov. a rus.
Filiálky: Čertež, Blažovská Dolina	Okres: Levoča	Adm.: <i>Michal Čabiňák</i>
Počet veriacich: 878	Pošta: Toryská	5. Toryská.
Reč: rus.	Fara: od roku 1789	Okres: Levoča
Farár: <i>Demeter Petrenko</i>	Patrón: —	Pošta: v mieste
2. Oľšavica.	Filiálky: Vyšnie Repaše, Pavany	Fara: od XV. storočia
Okres: Levoča	Počet veriacich: 589	Patrón: miestna obec
Pošta: Spišské Podhradie	Reč: slov. a rus.	Filiálky: Dvorce, Lengvart, Levoča, Štvrtok, Dravce šarišské, Úloža, Závada
Fara: od roku 1308	Adm.: <i>Štefan Krong</i>	Počet veriacich: 1358
Patrón: —	4. Štelbach.	Reč: rus.
Filiálky: Beharovce, Branisko, Granč-Petrovce, Harakovce, Kolbachy, Korstnok, Podproč, Margecany, Poľanovce, Ordzoviany, Vyšný Slavkov, Bia-	Okres: Sabinov	Farár: <i>Vojtech Bárdossy</i>
	Pošta: Brezovica nad Torysou	

Dekanát *Splšský Nižný.* Dekan *Viktor Michalií.*

1. Helcmanovce.	Filiálky: Prakovce, Spišský Mníšek, Smolnická Píla, Smolník	2. Iíojšov.
Okres: Gelnica	Počet veriacich: 1335	Okres: Gelnica
Pošta: Prakovce	Reč: slov. a rus.	Pošta: Gelnica
Fara: od XV. storočia	Farár: <i>Maximil Vislocky</i>	Fara: od XV. storočia
Patrón: Imrich Csáky		Patrón: Mesto Košice

Filiálky: Opátka, Zlatá Ida, Košická Belá, Veľký Folk-már, Košické Hámry, Gelnica, Hýľov, Jaklovce, Margecany, Rieka, Nižní i Vyšní Tejkeš, Zakarovce	Olcnavá, Veľbachy, Vítkovce	Počet veriacich: 1504
Počet veriacich: 1188	Počet veriacich: 954	Reč: slov. a rus.
Reč: slov. a rus.	Reč: slov. a rus.	Adm.: <i>Eugen Hucsko.</i>
Adm.: <i>Viktor Michallc</i>	Adm.: <i>Pavel Russnak jun.</i>	
3. Porač.	4. Slovinky Nižnie.	5. Zavadka.
Okres: Sp. Nová Ves	Okres: Gelnica	Okres: Sp. Nová Ves
Pošta: Koterbachy	Pošta: v mieste	Pošta: Vondrišiel
Fara: od roku 1775	Fara: od dávna	Fara: od roku 1775
Patrón: —	Patrón: Náboženská základina Bratislava	Patrón: —
Filiálky: Chrasť nad Hornádom, Domanovce, Hincovce, Hrušov, Jamník, Koterbachy, Matejovce nad Hornádom,	Filiálky: Kolonia, Turmanec, Vyšnie Slovinky, Gelnická Dolina, Hrišovce, Kaľava, Kluknava, Kolínovce, Krompachy, Spišské Vlarchy, Olšavka, Poračská Dolina, Richnava, Slatvina, Vojkovce, Zakut, Dorothea	Filiálky: Arnutovce, Harikove, Henzlová, Hnilčík, Iliašova, Letanovce, Leškoviany, Markušovce, Odorín, Švedlar, Smižany, Sp. Nová Ves, Sp. Tomašovce, Vondrišiel.
		Počet veriacich: 958
		Reč: slov. a rus.
		Adm.: <i>Nikola] Russnak ml.</i>

Dekanát *Spl'sský Vyíný.* Dekan *Edmund Gulov'ťc.*

1. Hodermark.	2. Jakubiany.	
Okres: Kežmarok	Okres: St. Ľubovňa	Fara: od roku 1790
Pošta: Holumnica	Pošta: v mieste	Patrón: miestna obec
Fara: od dávna	Fara: od roku 1772	Filiálky: Forbasy, Gňazdá, Lacková, Nižné Ružbachy, Vyšné Ružbachy, Podolinec
Patrón: —	Patrón: Nástupcovia Ondreja Probstnera sen.	Počet veriacich: 1559
Filiálky: Abrahamovce, Spišská Belá, Bušovce, Batizovce, Farkašovce, Folvark, Holumnica, Hradisko, Huncovce, Jurské, Kežmarok, Krížová Ves, Krig, Lendak, Ľubica, Ľubické Kúpele, Lomnica Veľká, Lomnica Malá, Leskovce, Majerka, Maldur, Matejovce, Milbach, Matliare, Nová- Stará Lesná, Píkovce, Pustovec, Rakúsy, Ruskinovce, Slovenská Ves, Slavkov Malý, Slavkov Veľký, Smokovec, Tvarožné, Strážky, Toporec, Tatranská Polianka, Tatranská Lomnica, Výborná, Vlkovce, Vrbov, Zakovce	Filiálky: —	Reč: rus.
Počet veriacich: 1704	Počet veriacich: 1653	Adm.: <i>Viktor Nevicky</i>
Reč: slov. a rus.	Reč: rus.	
Adm.: <i>Nikolaj Katpar</i>	Adm.: <i>Edmund Gulovich</i>	5. Krempach.
	3. Jarembiua.	Okres: St. Ľubovňa
	Okres: St. Ľubovňa	Pošta: St. Ľubovňa
	Pošta: v mieste	Fara: od roku 1777
	Fara: od roku 1803	Patrón: obec Granastov
	Patrón: miestna obec	Filiálky: Granastov, Mníšek, Pilhov
	Filiálky: Hobgart, Ľubovňa Stará, Sadek	Počet veriacich: 418
	Počet veriacich: 1490	Reč: rus.
	Reč: rus.	Adm.: <i>Štefan Čanda</i>
	Adm.: <i>Ján Čisarik</i>	
	4. Kamionka.	6. Lipník Veľký.
	Okres: St. Ľubovňa	Okres: Sp. Stará Ves
	Pošta: v mieste	Pošta: v mieste
		Fara: od roku 1761
		Patrón: Komposesorát v mieste

Filiálky: Lechnica, Haligovce, Foľvark, Stará Ves, Červený Kláštor	Reč: rus. Adm.: <i>Eugen Dudinsky •</i>	Reč: slov. a rus. Adm.: <i>Jozef Petrássovich</i>
Počet veriacich: 1871	8. Osturňa.	9. Sulín Veľký.
Reč: rus.	Okres: Sp. Stará Ves	Okres: St. Ľubovňa
Farár: <i>Michal Milly</i>	Pošta: Veľká Franková	Pošta: Malý Lipník
7. Litmanová.	Fara: od roku 1797	Fara: od roku 1653
Okres: St. Ľubovňa	Patrón: —	Patrón: Komposesorát
Pošta: Jarembina	Filiálky: Nižný Lapoš, Vyšný Lapoš, Friedmann, Jurgov, Hágy, Malá Franková, Veľká	Filiálky: Kače, Krendželovka, Medzibrodie, Závodie, Malý Sulín Plavecký, Malý Sulín
Fara: od roku 1570	Franková, Repisko, Kacvin, Nedec, Trips, Javorina, Zdiar	Kvašnavoda
Patrón: —	Počet veriacich: 1873	Počet veriacich: 1285
Filiálky: —		Reč: rus.
Počet veriacich: 815		Adm.: <i>Vojtech Babják</i>

Archidiakonát zemhlijský.
Archidiakon Dr. Nikola] Russnák, prelát-kanoník.

Dekanát Hostovice.
Dekan Eduard Vladimír.

1. Čukalovce.	Patrón: —	6. Poľana Vyšná.
Okres: Snina	Filiálka: Nižná Jablonka	Okres: Snina
Pošta: Pčoliné	Počet veriacich: 718	Pošta: v mieste
Fara: od dávna	Reč: rus.	Fara: od roku 1732
Patrón: —	Adm.: <i>Juraj Párnaháj</i>	Patrón: Sestry Flesch
Filiálka: Parihuzovce	4. Pčoliné.	Filiálky: —
Počet veriacich: 646	Okres: Snina	Počet veriacich: 713
Reč: rus.	Pošta: v mieste	Reč: rus.
Adm.: <i>Anton Szimkó</i>	Fara: od roku 1901	Adm.: <i>Vojtech Kostecky</i>
2. Hostovice,	Patrón: —	7. Ruská.
Okres: Snina	Filiálky: —	Okres: Veľ. Kapušany
Pošta: Pčoliné	Počet veriacich: 915	Pošta: Veľká Poľana'
Fara: XIV. stor.	Reč: rus.	Fara: od roku 1798
Patrón: Dr. Karol Škoda a Dr. Alfréd Rappaport	Adm.: <i>Alexej Mártýák</i>	Patrón: —
Filiálky: —	5. Pichne.	Filiálky: —
Počet veriacich: 582	Okres: Snina	Počet veriacich: 783
Reč: rus.	Pošta: Snina	Reč: rus.
Farár: <i>Viktor Mártýák</i>	Fara: od dávna	Adm.: <i>Štefan Kavíák</i>
3. Jablonka Vyšná.	Patrón: Štefan Wenckheim	8. Stakčín.
Okres: Snina	Filiálky: —	Okres: Snina
Pošta: Papín	Počet veriacich: 474	Pošta: v mieste
Fara: od roku 1766	Reč: rus.	Fara: od roku 1772
	Adm.: <i>Pantalej Špilka</i>	

Patrón: Nástupcovia Štef. Wenckheim Filiálky: Jalová, Snina, Stakčianska Roztoka Počet veriacich: 1460 Reč: rus. Farár: <i>Edvard Vladimír</i> 9. Starina. Okres: Snina Pošta: Stakčín Fara: od roku 1775 Patrón: Štefan Wenckheim	Filiálka: Dara Počet veriacich: 1229 Reč: slov. a rus. Adm.: <i>Vladimír Molcsányi</i> 10. Telepovce. Okres: Snina Pošta: Papín Fara: od roku 1792 Patrón: — Filiálky: — Počet veriacich: 470	Reč: rus. Adm.: — 11. Zvala. Okres: Snina Pošta: Veľká Poľana Fara: od roku 1795 Patrón: — Filiálky: Smolník, Ostružnica Počet veriacich: 990 Reč: rus. Adm.: <i>Desider Wolosynovich</i>
--	--	--

Dekanát *Humenné*. Dekan *Alexej Toronsky*.

1. Humenné. Okres: Humenné Pošta: v mieste Fara: od roku 1717 Patrón: Alex. Andrássy de Csik-Szentkirály et Krasnahorka Filiálky: Brestov, Hažín, Jasenov, Kamenica, Kochanovce, Kudlovce, Lackovce, Myslína, Závadka Počet veriacich: 1331 Reč: slov. Farár: <i>Alexej Toronsky</i>	Fara: od roku 1788 Patrón: — Filiálka: — Počet veriacich: 421 Reč: rus. Adm.: <i>Pavel Martak</i> 4. Porubka. Okres: Humenné Pošta: Humenné Fara: od roku 1817 Patrón: Gejza Andrássy de Csik-Szentkirály et Krasnahorka Filiálky: Chlumeč, Petiča Počet veriacich: 334 Reč: rus. Farár: <i>Alexej Bihary</i>	Počet veriacich: 298 Reč: rus. Adm.: <i>Roman Jankevič</i> 6. Štefanovce. Okres: Vranov Pošta: Tovarné Fara: od roku 1783 Patrón: Andrej Hadik Barkóczy de Szala et Futak Filiálky: Topoľovka, Poľanka, Leskovce, Hudcovce, Jesenovce, Malá Domaša, Zalobín, Matiašovce, Tovarnianska Poľanka, Karná, Kladzany Počet veriacich: 621 Reč: rus. Adm.: <i>Štefan Ivanto</i>
2. Maškovce. Okres: Humenné Pošta: Udavské Fara: od roku 1768 Patrón: Gejza Andrássy Filiálky: Vyšný Hrušov, Dedáčov, Udavské Rovné, Ľubiša, Hankovce, Koškovce, Major Počet veriacich: 284 Reč: rus. Adm.: <i>Michal Knap</i>	5. Sopkovce. Okres: Humenné Pošta: Ohradzany Fara: od roku 1770 Patrón: Alexander Andrássy de Csik-Szentkirály et Krasnahorka Filiálky: Baškovce, Ohradzany, Gruzovce, N. Ladičkovce, V. Ladičkovce, S. Volová, Turcovce, Vífazovce	7. Valaškovce. Okres: Snina Pošta: Kamenica nad Cirokou Fara: od dávna Patrón: Vd. Ludvika Beňovský a Eberhard Lippe Filiálka: Modra Počet veriacich: 284 Reč: rus. Adm.: <i>Jozef Sirko</i>
3. Nechvállová Poľanka. Okres: Snina Pošta: Papín		

8. Zubné.	Fara: od roku 1774	Poččet veriacich: 595
Okres: Snina	Patrón: Emil Dessewffy	Reč: rus.
Pošta: Udavské-Papín	Filiálka: Adidovce	Farár: —

Dekanát *Laborce*. Dekan *Ján Staurovsky*.

1. Borov.	Reč: rus. Adm.: <i>Karol Sziics</i>	Fara: od dávna Patrón: Dr. Karol Škoda Filiálka: — Počet veriacich: 880 Reč: rus. Farár: <i>Juro Nevicky</i>
Okres: Medzilaborce Pošta: Habura Fara: od roku 1775 Patrón: Komposesorát v mieste Filiálka: Kalinov Počet veriacich: 866 Reč: rus. Farár: <i>Július Zapotocky</i>	4. Habura. Okres: Medzilaborce Pošta: v mieste Fara: od dávna Patrón: František Gross & comp. i Komposesorát v mieste Filiálka: — Počet veriacich: 1064 Reč: rus. Adm.: <i>Ján Staurovsky</i>	7. Sukov. Okres: Medzilaborce Pošta: Vyšnie Čabiny Fara: od roku 1600 Patrón: Karol Škoda Filiálka: Roškovce Počet veriacich: 564 Reč: rus. Adm.: <i>Kornel Rokiczky</i>
2. Čabiny Vyšnie. Okres: Medzilaborce Pošta: v mieste Fara: od dávna Patrón: Komposesorát v mieste a rodina Škoda Filiálka: Nižnie Čabiny Počet veriacich: 854 Reč: rus. Adm.: <i>Elemér Gerbery</i>	5. Krásny Brod. Okres: Medzilaborce Pošta: Medzilaborce Fara: od dávna Patrón: rodina Škoda Filiálka: Rokytovce Počet veriacich: 729 Reč: rus. Adm.: <i>Aladár Gerbery</i>	8. Vydraň. Okres: Medzilaborce Pošta: v mieste Fara: od dávna Patrón: Dr. Karol Škoda Filiálka: Palota Počet veriacich: 747 Reč: rus. Adm.: <i>Andrej Janotko</i>
3. Čertižné. Okres: Medzilaborce Pošta: Habura Fara: od dávna Patrón: Komposesorát v mieste Filiálka: — Počet veriacich: 977	6. Medzilaborce. Okres: Medzilaborce Pošta: v mieste	

Dekanát *Lomná*. Dekan *Vojtech Šalamon*.

1. Ďurďoš.	Poččet veriacich: 375 Reč: slov., rus. Farár: <i>Vojtech Šalamon</i>	Patrón: — Filiálky: Dukovce, V. Tarbaj, Gíraltovce, Kračúnovce, Kuková, Lužany, Mičakovce, Topľanská Lúčka, Zelezník, Zelmanovce Počet veriacich: 219 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Teodor Kelly</i>
Okres: Gíraltovce Pošta: Hanušovce n. Topľou Fara: od roku 1781 Patrón: — Filiálky: N. Tarbaj, Babie, Vlača, Hanušovce, Megeš, Radvanovce	2. Kobylnice. Okres: Gíraltovce Pošta: Gíraltovce Fara: od roku 1770	

3. Lomná.	Počet veriacich: 333 Reč: slov., rus. Adm.: <i>Peter Priputen</i>	Patrón: — Filiálky: Bystrica n. Topľou, Prosačov Počet veriacich: 425 Reč: slov. a rus. Adm.: <i>Juraj Kovat</i>
Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od dávna Patrón: — Filiálky: Ruský Kručov, Bžany, Ruská Voľa Počet veriacich: 714 Reč: rus. Farár: <i>Viktor Čisarík</i>	5. Oľšava Vyšnia. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od dávna Patrón: — Filiálka: Nižnia Oľšava Počet veriacich: 422 Reč: rus. Adm.: <i>Jozef Haľko</i>	7. Valkov. Okres: Giraltovce Pošta: Kelča Fara: od roku 1817 Patrón: Ondrej Hadik-Bar-kóczy de Futak et Szala Filiálky: Petejovce, Hrabovec, Veľká Dobta, Trepec Počet veriacich: 436 Reč: slov. a rus. Adm.: <i>Kornél Andraíko</i>
4. Mafaška. Okres: Giraltovce Pošta: Hanušovce n. Topľou Fara: od dávna Patrón: — Filiálky: Detrik, Vavríneč	6. Remeniny. Okres: Giraltovce Pošta: Hanušovce n. Topľou Fara: od dávna	

Dekanát *Stropkov*. Dekan *Anton Rajkovich*.

1. Breznička. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od dávna Patrón: — Filiálky: Veľkrop, Potočky, Stará Hoča, Vojtovce Počet veriacich: 587 Reč: rus. Adm.: <i>Ján Lacko</i>	Fara: od roku 1825 Patrón: rodina Škoda Filiálky: Makovce, Nižnia Vladiča, Bystrá-Stropkov, Staškovce, šarišské, Zempl. Staškovce Počet veriacich: 881 Reč: rus. Adm.: <i>Ondrej Azary</i>	Filiálky: Tokajík, Mrázovce, Veľká Breznica, Turiany Počet veriacich: 510 Reč: slov. a rus. Farár: <i>Ján Haľko</i>
2. Brusnica. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od roku 1794 Patrón: — Filiálky: Kolbovce, jakušovce, Krišlovce Počet veriacich: 733 Reč: slov. a rus. Adm.: <i>Mikuláš Podhajecký</i>	4. Miková. Okres: Medzilaborce Pošta: Havaj Fara: od roku 1760 Patrón: rodina Škoda Filiálka: Polena Počet veriacich: 580 Reč: rus. Adm.: <i>Mikuláš Zima</i>	6. Oľka Vyšnia. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od dávna Patrón: — Filiálky: Nižnia Oľka, Krivá Oľka Počet veriacich: 728 Reč: rus. Farár: <i>Anton Rojkovich</i>
3. Havaj. Okres: Medzilaborce Pošta: v mieste	5. Miňovce. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od roku 1837 Patrón: —	7. Pakostov. Okres: Stropkov Pošta: Vyšnia Oľka Fara: od roku 1813 Patrón: — Filiálky: Černina, Hrubov, Ruské Petrovce, Nižnia Sitnica, Jankovce, Vyšnia Kajňa Počet veriacich: 450

Reč: rus. Adm.: —	Pošta: Stropkov Fara: od dávna Patrón: — Filiálka: Salmík Počet veriacich: 300 Reč: rus. Farár: —	Piskorovce, Košarovce, Lukačovce Počet veriacich: 767 Reč: slov. a rus. Adm.: <i>August Schudich</i>
8. Poruba Ruská. Okres: Medzilaborce Pošta: Vyšnia Oľka Fara: od roku 1775 Patrón: — Filiálky: Prituľany, Rohožník, Vyšnia Sitnica, Závada Počet veriacich: 1025 Reč: rus. Adm.: <i>Mikuláš Krejčí</i>	10. Rafajovce. Okres: Stropkov Pošta: Stropkov Fara: od roku 1690 Patrón: — Filiálka: Veľká Domaša, Giglovce, Girovce, Ďapalovce, Holčíkovce, Kelčanky, Kelča,	11. Repejov. Okres: Medzilaborce Pošta: Vyšnia Oľka Fara: od roku 1893 Patrón: Škoda Filiálky: Pravrovce, Varechovce Počet veriacich: 542 Reč: rus. Adm.: <i>Juraj Podhajecky</i>
9. Pucak, Okres: Stropkov		

Dekanát Vranov. Dekan *Eduard Šmilňák*.

1. Gemerné Vranovské. Okres: Vranov Pošta: Vranov n. Topľou Fara: od roku 1797 Patrón: — Filiálky: Jusková Voľa, Vranov, Vechec Počet veriacich: 1549 Reč: slov. a rus. Farár: <i>Ján Dobranský</i>	Patrón: Min. školstva a národnej osvety, Praha Filiálky: Jastrabie, Zlatník, Hermanovce Počet veriacich: 411 Reč: slov. Farár: <i>Eduard Šmilňák</i>	Počet veriacich: 405 Reč: slov. Farár: —
2. Čičava. Okres: Vranov Pošta: Vranov Fara: od dávna Patrón: — Filiálky: Komariany, Merník, Kručov Počet veriacich: 461 Reč: slov. Adm.: <i>Michal Ďurisín</i>	4. Kazimír Ruský. Okres: Vranov Pošta: Vranov Fara: od roku 1780 Patrón: Ondrej Hadík Barkóczy Filiálky: Benkovce, Kvakovce, Slov. Kajfia Počet veriacich: 299 Reč: slov. Adm.: <i>Ján Bajcura</i>	6. Rudlov. Okres: Vranov Pošta: Soľ Fara: od dávna Patrón: Dr. Ladislav Prochaska, Praha Filiálky: Zámotov, Soľ, Čaklov Počet veriacich: 889 Reč: slov. Farár: <i>Mikuláš Takáč</i>
3. Hlinné. Okres: Vranov Pošta: Soľ Fara: od dávna	5. Petkovec. Okres: Vranov Pošta: Slovenský Žipov Fara: 1807 Patrón: — Filiálky: Čierne, Skrabské, Slov. Žipov, Michalok	1. Sedliská. Okres: Vranov Pošta: Vranov Fara: od roku 1784 Patrón: — Filiálky: Počičva, Majorovce, Hencovce, Vranovské Dlhé Počet veriacich: 400 Reč: slov. Adm.: <i>Alexej Kubek</i>

Dekanát *Világy*. Dekan *Alexej Molcsányi*.

1. Čabalovce.

Okres: Medzilaborce
Pošta: Medzilaborce
Fara: od roku 1741
Patrón: Dr. Karol Škoda
Filiálky: Sterkovce, Ňagov
Počet veriacich: 935
Reč: slov. a rus.
Farár: *Alexej Alolcsányi*

2. Belá Zbudská.

Okres: Medzilaborce
Pošta: Vyšnia Radvaň
Fara: od roku 1730
Patrón: —
Filiálky: Voliča, Valentovce
Počet veriacich: 866
Reč: rus.
Adm.: *Peter Bunganics*

3. Radvaň Vyšnia.

Okres: Medzilaborce
Pošta: Nižnia Radvaň
Fara: od roku 1790

Patrón: —
Filiálky: Nižnia Radvaň,
Zbudzský Brestov, Zbudzský
Hrabovec
Počet veriacich: 739
Reč: rus.
Farár: *Michal Sabol*

4. Rokytov Humenský.

Okres: Humenné
Pošta: Koskovce
Fara: od roku 1797
Patrón: Michal Baich
Filiálky: Zbudzský Rokytov,
Jabloň, Krivá, Dlhá
Počet veriacich: 924
Reč: slov. a rus.
Farár: *Štefan Rokický*

5. Világy.

Okres: Medzilaborce
Pošta: Výrava
Fara: od roku 1768
Patrón: Komposesorát v mieste
a Dr. Karol Škoda

Filiálky: —
Počet veriacich: 730
Reč: rus.
Adm.: *Gabriel Michalít*

6. Výrava.

Okres: Medzilaborce
Pošta: v mieste
Fara: od dávna
Patrón: Dr. Karol Škoda
potomci
Filiálka: Oľšinkov
Počet veriacich: 695
Reč: rus.
Farár: *Michal Michalít*

7. Zbojné-Humenské.

Okres: Medzilaborce
Pošta: Koškovce
Fara: od dávna
Patrón: —
Filiálka: Vyšnie Zbojné
Počet veriacich: 610
Reč: slov. a rus.
Admin.: —

Portál gr. k. katedrály v Prešove

J. E. Alexander Stojka, biskup mukačevský

XVIII
Dejiny mukačevského gr. katol. biskupstva.

Toto biskupstvo je starodávne a pravdepodobne jestvovalo už pred sv. Štefanom kráľom, avšak biskupi sa dajú dejinne vykázať iba počnúc od XIV. storočia. Od tohoto času totiž biskupi boli cez storočia príslušníci baziliánskeho rádu, ktorí sa rovnako zaslúžili ako pestovatelia unie a obhájcovia Cirkvi proti protestantizmu. Knieža protestantské Juraj Rákoczy práve pre túto horlivosť proti reformácii vrhol do žalára biskupa mukačevského Bazila Tarasoviča, ktorého potom Ferdinand III. vyslobodil. Sama unia, sjednotenie sa s rímskou Stolicou, uskutočnila dňa 24. apríla 1649, keď kňazi tejto diecézy složili vierovyznanie katolíckej. Doterajšiu liturgiu si mohli podržať. Z biskupov sjednotených bol jeden z najhorlivejších Jozef de Camellis, grék, ktorý horlivé konal kanonické vizitácie a veľmi prispel ku konzolidácii pomerov v diecéze mukačevskej, ktorá bola vlastne pod tutorstvom jágerského arcibiskupa. Od tohoto tutorstva sa gr. katolíci len r. 1771 oslobodili, keď Maria Terezia vymohla u Sv. Stolicy konečné sriadenie diecézy. Vtedy biskup Bradáč dal základ aj terajšej kapituly. Za biskupa Popoviča 94 beneficií bolo od diecézy odtrhnutých a pripojených k novosriadenému biskupstvu rumunskému, r. 1856. Po Popovičovi nasledoval r. 1866 Štefan Pankovič, ktorý sriadil vikariát hajdudorogský a diecézu administratívne upevnil. Chcel previesť aj sjednotenie kalendára, čo sa mu však nepodarilo. Biskup Pankovič vystavil niekoľko užitočných ústavov diecezánnych, tak internát pre chlapcov a dievčatá kňazské, potom peknú budovu preparandie kantorskej. Do prievratu bol biskupom Anton Papp, ktorý sa zriekol biskupstva a jako tit. arcibiskup ešte aj podnes žije v Maďarsku. Na jeho miesto prišiel Peter Gebej, po smrti ktorého r. 1932 nastúpil terajší arcipastier Alexander Stojka.

Gr. kat. katedrála s biskupskou rezidenciou v Užhorode

FARY

GR. KAT. BISKUPSTVA MUKAČEVSKÉHO NA ÚZEMÍ SLOVENSKA

Baĭkov. Farár: Ján Nejmet.
Banské. Farár: Vasil Lyachovič.
Bežovce. Farár: Karol Kompordaj.
Blatné Revište. Farár: —
Čabov. Farár: Emil Petach.
Cejkov. Farár: Andrej Petraškov.
Čelovce. Farár: Anton Havrila.
Čitarovce. Farár: Eugen Kiss.
Choňkovce. Farár: Irenej Kontratovič.
Dávidov. Farár: Štefan Puza.
Dúbravka. Farár: Michal Zlocky.
Dvorjanka. Farár: Alexius Parkanij.
Falkuiovce. Farár: Mikuláš Čudakij.
Hardište. Farár: Edmund Juhás.
Hážin. Farár: Andrej Tóth.
Hlivíte. Farár: Alex Egrašy.
Iňatovce. Farár: Michal Lajner.
Jesenov. Farár: Pavel Manajlov.
Jovsa. Farár: Ivan Mihalovič.

Kalná Rotoka. Farár: Vasil Lyachovič.
Klenová. Farár: Jozef Galamb.
Klokotov. Farár: Štefan Ortutay.
Kolbaia. Farár: Andrej šimša.
Kolonica. Farár: Julius Fircák.
Korumla. Farár: Pavel Karcub.
Kraika. Farár: Anton Kopčaj.
Križanovce. Farár: Vasil Kotáň.
Kuzmice. Farár: Anton Mihalovič.
Laborcvoľa. Farár: Ivan Šeregy.
Ladomír. Farár: —
Laĭkovce. Farár: Michal Ďurišin.
Lastomír. Farár: Viktor Krafčík.
Lastovce. Farár: Štefan Zeltvay.
Malá Topoľa. Farár: Mikuláš Fedák.
Aiarkovce. Farár: Alexius Deák.
Maiovce. Farár: Alexander Papp.
Michalovce. Farár: Ivan Fedorko.
Nižné Rybnice. Farár: Andrej Goce.

Petríkovce. Farár: Jozef Šeregy.
Podhorod'. Farár: Ivan Chanat.
Polad'. Farár: Alexander Seregélyi.
Porostov. Farár: —
Póia. Farár: Julius Pajkošij.
Pusté Čemerné. Farár: Dezider Mitrov.
Rakovec n. Ond. Farár: Anton Tink.
Ruský Hrabovec. Farár: Ľudovít Malcher.
Šamudovce. Farár: Juraj Čudakij.
Saturov. Farár: Augustín Hegediis.
Setovce. Farár: Vasil KopČaj.
Slavkovce. Farár: Vasil Nevický.
Stanta. Farár: Andrej Štilicha.
Stankovce. Farár: Teodor Dudinský.
Straíské. Farár: Julius Rogovský.
Tarhoviíte. Farár: Alex Mirošay.
Tamava. Farár: Anton Natoľa.

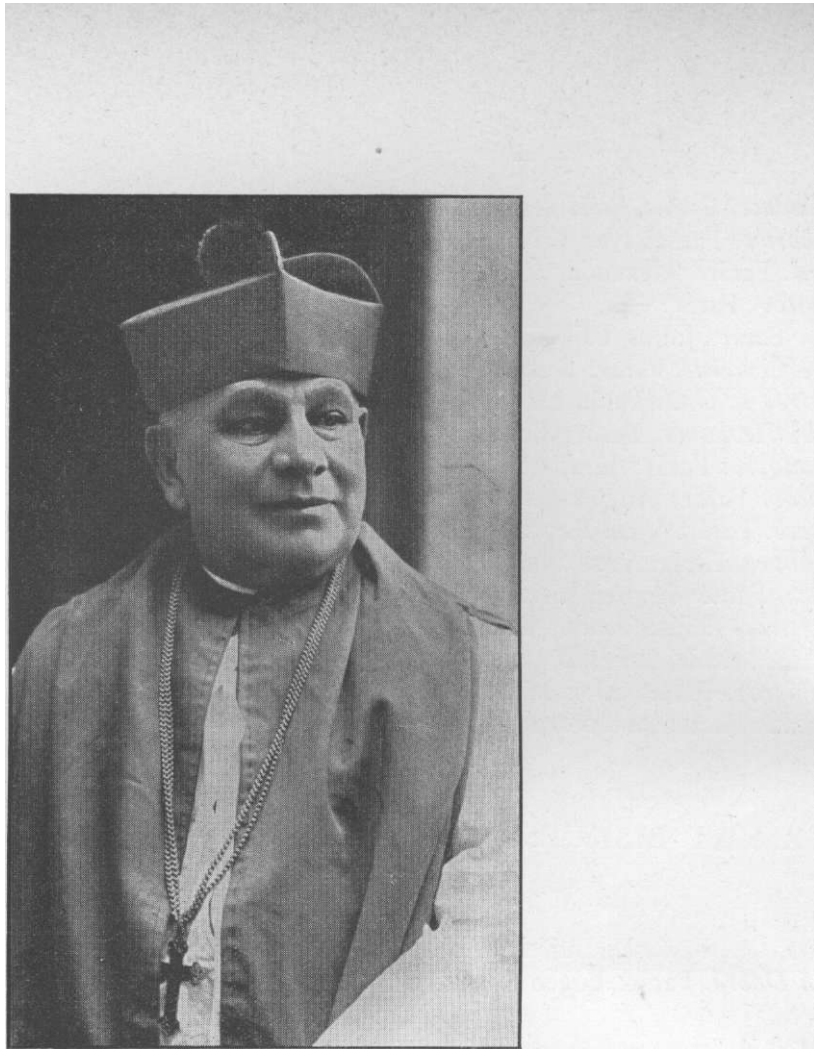
Topoľany. Farár: Eugen Mihalovič.
Trebišov. Farár: Izidor Saxun. Kaplán: Mikuláš Čudakij.
Ubl'a. Farár: Alexander Fircák.
Úbrež. Farár: Ivan Mihalovič.
Uhorský Žipov. Farár: Viktor Damjanovič.
Ujlak pri Trebišove. Farár: Ivan Krafčík.
Ulit. Farár: Eugen Chira.
Ulií-Krivá. Farár: —
Veľaty. Farár: Ivan Zeltvay.
Veľký Ruskov. Farár: Konštantín Bačinský.
Veľká Toroňa. Farár: Michal Ujhelij.
Vojtice. Farár: Vojtech DudiČ.
Vyí. Nemecky. Farár: Eugen Leiner.
Vyí. Rybnice. Farár: •—
Zbehňov. Farár: Daniel Jeney.
Zboj. Farár: Juraj Kozub.

FARY

GR. KAT. BISKUPSTVA HAJDUDOROGSKÉHO NA ÚZEMÍ SLOVENSKA
(V ADMINISTRATÚRE MUKAČEVSKÉHO GR. KAT. BISKUPSTVA)

Lelespotan. Farár: František Rákócy.
Malá Dobrá. Farár: Eugen Sklár.

Streda n. Bodrogom. Farár: Eugen Sabov.
Zemplín. Farár: Andrej Andor.

Ndp. Abrahám Ťahy ap. adm. užhorodský

APOŠTOLSKÁ ADMINISTRATURA V UŽHORODE

Administratúra je utvorená z tých častí satmárskeho biskupstva, ktoré sú na území Slovenska a Podkarpatskej Rusi. Diecéza satmárska bola založená r. 1804 z východnej časti jágerského arcibiskupstva. Na základe rumunského concordatumu od 15. aug. 1930. 45 fár biskupstva satmárskeho ležiacich v ČSR, pripadlo užhorodskej apoštolskej administratúre. Od tohoto času apoštolským administrátorom je *ndp. Abrahám Ťahy*, pápežský protonotár a užhorodský farár. Narodil sa 15. aug. 1860 v Homoku. 18. okt. 1883 vysvätený bol za kňaza. Od r. 1911 je farárom v Užhorode.

Generálny vikár:

Dr. *Alexander Fibiger*, p. prelát, t. kanonik, prof. náb. v. v.

Hlavný cirk. školdozorca:

Mgr. *František Svoboda*, farár v Jenkovciach.

Kancelária:

Jozef Podaril, radca, farár v Onokovciach; Dr. *Bernard Bujaló*, notár Sv. Stolicy; *Ján Bocskoros*, aktúar.

Kňazi pensionovaní:

Julius Buzinkay, *Štefan Müller*, *Alexander Makár*, *Ján Braňa*, *Jozef Havassy*, *Karol Ágoston*.

Kňazi v rozličných funkciách mimo pastoraácie:

Mikuláš Antal, gymn. profesor v Užhorode, *Ján Rónay*, gymn. profesor v Berehove, *Oskár Hôrni*, prof. náb. v Užhorode.

Apoštolská administratúra má 4 archidiakonáty: marmarošský, ugočský, beregský a užho-

rodský, ďalej 7 dekanátov, z ktorých 2 pripada- **Počet teologov:**
jú na Slovensko, ostatné na Podkarpatskú Rus.
Počet veriacich Apoštolskej Administratúry Na V. ročníku: 3, IV. – 1, III. – 4,
podľa posledného sčítania ľudu je 92.000 duší. II. – 2, I. – 2.

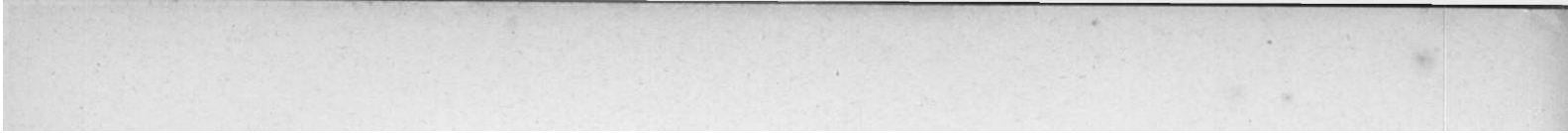
Fary na Slovensku.

Dekanát hornouzský. Dekan Msgr. František Svoboda.

1. Čičarovce. Fara zal. r. 1870 Pošta: Veľké Kapušany Železnica: Veľké Kapušany Patrón: lib. coll. Reč: maďarská Filiálky: Bes, Iske, Kerész, Mokcsa, Vaján Počet veriacich: 570 Farár: <i>Emil Szmutkó</i>	Filiálky: Budkovce, Selmence, Klačany, Maťovce, Palov, Palád', Trkša, Vajkovce Počet veriacich: 1925 Farár: <i>Bartolomej Glazarovits</i>	Počet veriacich: 920 Farár: <i>Konrád Stefáncsik</i>
2. Cop. Fara zal. r. 1890 Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: lib. coll. Reč: maďarská Filiálky: Tiszaásvány, Tisza- salamon, Záhony Počet veriacich: 2600 Farár: <i>Jozef Tóth</i>	4. Jenkovce. Fara: zal. r. 1810 Pošta: v mieste Železnica: Užhorod Patrón: Náb. základina Reč: slov. Filiálky: Bežovce, Nižné Ne- mecké, Vyšné Nemecké, Krčava, Tašoja, Pinkovce, Záhor, Kristy, Sentuš, Šejkov, Lekárt Počet veriacich: 1650 Farár: Msgr. <i>Frant. Svoboda</i>	6. Malé Rátovce. Fara: zal. r. 1718 Pošta: Sirte Železnica: Sirte Patrón: lib. coll. Reč: maď. Filiálky: Dobroň, Malé Gejov- ce, Sirte, Veľké Rátovce, Téglas Počet veriacich: 1240 Farár: –
3. Dobóruska. Fara zal. r. 1334 Pošta: v mieste Železnica: Vajkovce Patrón: lib. coll. Reč: maďarská	5. Malé Kapušany. Fara: zal. r. 1330 Pošta: v mieste Železnica: v mieste Patrón: Premonštráti v Jasove Reč: maď. Filiálky: Veľké Kapušany, Vieškovce, Čepel'	7. Pavlovce n. Uhom. Fara: zal. r. 1333 Pošta: v mieste Železnica: Veľké Kapušany Patrón: Andrej Hadik Barkóczy Reč: slov., maď. Filiálky: Bajánháza, Čierne Pole, Vysoká, Tegeňa, Mo- ďoroš Počet veriacich: 3113 Farár: <i>Anton Lukac</i> Kaplán: <i>Rudolf Halinay</i>

Dekanát stredouzský. Dekan Jozef Pásztor.

1. Remetské Hamry. Fara: zal. r. 1848 Pošta: v mieste Železnica: Michalovce Patrón: Vanderbilt Gladis Reč: slov. Filiálky: Veľké Rybnice, Jese- nov, Hlivište, Nem. Poruba	Počet veriacich: 937 Farár: <i>Augustín Richter</i> 2. Tibava. Fara: zal. r. 1306 Pošta: v mieste Železnica: Užhorod Patrón: lib. coll.	Reč: slov. Filiálky: Baškovce, Malá Ryb- nica, Hunkovce, Orechová, Kolibabovce, Koromľa, Ko- ňuš, Sobrance, Ostrov, Poro- stov, Komárovce, Benatina, Vojnatina Počet veriacich: 2210
--	--	---

Farár: *Jozef Pásztor*
Kaplán: *Tibor Závodnyik*

3. Senné.

Fara: zal. r. 1322
Pošta: Palín
Železnica: Michalovce
Patrón: lib. coll.
Reč: slov.
Filiálky: Stretava, Palín, Jes-
treb, Stretavka, Kraska,
Šolmoš
Počet veriacich: 1790
Farár: *Jozef Biloveczky*

4. flbrež.

Fara: zal. r. 1862

Pošta: v mieste
Železnica: Užhorod
Patrón: lib. coll.
Filiálky: Fekišovce, Jesenov,
Gajdoš, Blatné Remety, Zá-
vadka, Revište, Bunkovce,
Ruskovce, Jovsa, Hnojná, Ku-
šin, Lufka, Fogaš
Počet veriacich: 2100
Farár: *Štefan Granatier*

5. Vinné.

Fara: zal. r. 1735
Pošta: v mieste
Železnica: Michalovce
Patrón: Alexander Sztáray

Reč: siov.
Filiálky: Tarnava, Zbudza,
Ungtavas, Hajagoš
Počet veriacich: 1600
Adm.: *Belo Lorinczy*

6. Veľké Zálužice.

Fara: zal. r. 1806
Pošta: v mieste
Železnica: Michalovce
Patrón: Náb. základina
Reč: slov.
Filiálky: čečehov, Malé Zálu-
žice, Vrbovce, Gežeň
Počet veriacich: 1430
Farár: —

VOJENSKÉ KŇAŽSTVO NA SLOVENSKU

V armáde československej je systemizované aj vojenské kňazstvo katolícke. Kňazské povinnosti vykonávajú *dôstojníci duchovnej služby*. Títo dôstojníci sú zadelení do troch skupín: do skupiny katolíckej, evanjelickej a československej. Na čele skupiny katolíckej stojí *generál duchovnej služby*, t. č. *Medek Ignác*, ktorý je prednostom kat. skupiny pri ministerstve nár. obrany v Prahe.

Na Slovensku sú dvaja prednostovia: *plukovník duch. služby Jozef Pospisil*, č. kanonik u Zemského voj. veliteľstva v Bratislave, — a *podplukovník duch. služby Henrik Hajdin*, u Zem. voj. vel. v Košiciach. Okrem týchto účinkujú na Slovensku: *podplukovník duch. sl. Ján Rysavý*, bisk. notár v Trnave, *podplukovník duch. si. Teodor Verný* v Trenčíne, *major duch. sl. Gustáv Suman* v Banskej Bystrici, *major duch. sl. Dr. Jozef Sabša* v Spiš. Novej Vsi, *major duch. sl. František Finda* v Ružomberku, *štábny kapitán duch. sl. Jozef Šeda* v Jelšave, *štábny kapitán duch. sl. František Kovalčík* v Bratislave, *kapitán duch. sl. Albín Krásna* v Lučenci, *kapitán duch. sl. Dr. Karol Forst* v Komárne, *kapitán duch. sl. Karol Zhánel* v Prešove, *kapitán duch. sl. Jozef Kozák* v Košiciach.

Ordinárius vojenského kňazstva katolíckeho čsl. armády, ktorej udeľuje cirkevnú právomoc voj. kňazom, je pražský arcibiskup *J. E. Dr. Karol Kašpar*.

Štátny úrad štatistický v Prahe.
C. j. 691/11. - 1933.

NABOZENSKÉ VYZNANIE
OBYVATEĽSTVA NA SLOVENSKU

PODĽA POLITICKÝCH OKRESOV DĽA VÝSLEDKU SČÍTANIA ĽUDU 2 R. 1930

Bežné číslo	Politický ofres	Obyvateľov spolu	Náboženské vyznanie													Bez vyznania
			Rímsko-katolíkov	Grécko-katolíkov	Katolíkov spolu	Z obyvateľstva je katolíkov 900/1000	Ceskobratrských evanjelikov	Nemeckých evanjelikov	Evanjelikov aug. vyznania	Reformovaných	Evangelicko-českých	Československých	Izraelitov	Ostatných	Neudali	
1	Baňa Nová	33.767	33.149	32	33.181	98.26	20	1	209	14	7	20	251	3	5	5
2	Bámovce n. Bebravou	34.848	26.953	23	26.976	77.41	U	1	7.024	16	2	21	684	84	-	2
3	Bardejov	39.592	17.972	13.971	31.943	80.63	17	-	3.056	22	893	58	3.460	39	1	103
4	Bratislava mesto	123-825	87.442	247	87.689	70.81	1.219	623	10.273	1.443	502	2.412	14.875	490	67	4.232
5	Bratislava vonkov	61.142	53.796	70	53.866	88.09	280	102	4.201	249	108	613	729	151	21	82
6	Brezno nad Hronom	49-397	40.955	3.458	44.414	89.91	44	4	4.344	61	10	103	292	17	28	77
7	Bystrica Banská	44 733	24.153	75	24.228	54 16	88	21	18.345	85	63	234	1266	123	9	271
8	Bystrica Považská	26-931	26.046	5	26.051	96 73	10	-	459	3	7	23	348	-	6	24
9	Bytča Veľká	28.613	27.216	6	27.222	95.13	13	2	833	8	8	14	484	3	2	24
10	Čadca	44.338	43.510	7	43 517	98.14	11	4	97	2	12	38	570	19	1	67
11	Ďala Stará	52.993	42.497	16	42.513	80.22	11	2	362	8.804	10	8	1.012	92	-	179
12	Feltedince	33-503	21.959	46	22.005	65.08	39	2	1.276	9.709	14	91	564	3	1	104
13	Galanta	67 701	58.218	39	58.257	86.05	17	6	5.003	777	21	34	3.456	36	13	81
14	Gelnica	28.664	18.699	3.827	22.526	78.58	20	5	4.809	158	58	85	887	33	5	78
15	Giraltovce	18.814	8.926	4.368	13.294	70.66	7	-	4.244	47	2	8	1.196	7	3	6
16	Hlohovec	43.509	39.628	161	39.789	91.45	38	4	2.172	73	44	58	1.204	4	9	114
17	Humenné	23.898	16.983	4.279	21.262	88.96	14	4	82	107	29	79	2.195	12	26	88
18	Chluimec Kráľovský	40-164	13.018	7.839	20.857	51.92	37	3	206	15.119	118	194	3.382	40	2	203
19	Ilava	25.166	24.260	69	24.329	96.67	16	3	320	12	24	15	360	14	8	65
20	Kameň Modrý	36 276	21.667	26	21.693	59.79	13	-	13.960	66	14	36	380	52	2	60
21	Kapušany Veľké	20-559	7.485	4.920	12.405	60 33	5	-	51	6.726	4	9	1.330	7	3	19
22	Kežmarok	31.878	19.491	1.499	20.990	65.84	47	26	8.608	92	52	71	1.795	56	-	141
23	Komárno	66.145	45.037	103	45.140	68.24	67	14	1.206	15.650	106	273	3.202	43	;	429
24	Košice mesto	70.101	44.009	4.703	48.709	69-48	891	115	3.304	2.252	334	1.385	11.159	221	45	1.686
25	Košice vonkov	57.834	40.986	5.926	46.912	81.11	74	6	4.216	5.191	28	127	1.151	43	7	79
26	Kremnica	29.538	27.729	35	27.764	93.99	31	4	1.194	45	4	29	373	18	4	72
27	Krupina	48.058	36.111	49	36.160	75.24	80	5	9.969	182	20	123	1.332	29	9	149
28	Kubín Dolný	20.897	13.754	10	13.764	65.86	23	12	6.443	17	46	91	419	3	1	78
29	Levice	45.036	30.516	55	30.571	67.88	37	12	6.383	6.140	60	36	1.652	29	-	116
30	Levoča	26.758	21.197	2.593	23.790	88.90	25	9	1.552	72	41	72	1.100	12	1	84
31	Lubovňa Stará	23.208	11.813	9.736	21.549	92.85	33	5	804	10	72	44	648	7	-	36
32	Lučenec	73.457	48.076	115	48.191	65.60	149	15	20.795	659	50	244	2.734	138	30	452
33	Malaciky	50.759	48.897	30	48.927	93.39	74	22	492	34	26	156	793	50	-	200
34	Martin Turčiansky Svätý	64.094	31.987	124	32.111	50.09	139	27	29.364	91	142	273	1.377	91	17	468
35	Medzilaborce	20.471	1.749	15.948	17.697	86.49	12	-	29	25	952	9	1.666	14	-	67
36	Mesto Nové Kysucké	32.107	31.864	2	31.866	99.24	9	-	24	4	-	15	143	13	-	21
37	Mesto Nové n. Váhom	43.520	25.823	33	25.856	59.41	83	5	15.787	n	11	73	1.581	25	15	72
38	Michalovce	50.232	20.310	17.838	38.148	75.94	51	1	1.754	4.854	303	112	4.752	54	5	198
39	Mikuláš Liptovský Svätý	54.543	19.185	77	19.262	35.30	92	12	33.253	54	37	89	1.260	312	11	161
40	Modra	37.099	27.876	14	27.890	75.17	33	6	8.247	55	36	21	678	33	15	85
41	Moldava n. Bodvou	31.368	22.396	2.141	24.537	78 22	20	1	528	5.216	24	66	842	55	1	10
42	Moravce Zlaté	37.223	36.117	20	36.137	97.07	17	3	177	61	21	24	722	8	12	41

Náboženské vyznanie														
o M N M	Politický okres	Obyvateľov spolu	Rímsko- katolíkov	Grécko- katolíkov	Katolíkov spolu	Z obyvateľ- stva je katolíkov spolu	Českobrat- ských evanjelikov	Nemeckých evanjelikov	Evanjelikov aug. vyznania	Reformova- ných	Pravoslávni	Českosloven- ských	Ostatných	Bez Neudali
43	Myjava	25.818	3.722	9	3.731	14 45	43	3	21554	41	6	33	308	22 12
44	Námestovo	23.981	28.541	8	23.549	98 50	25	-	37	2	6	14	319	-
45	Nitra	78.425	70.461	62	70.523	89 92	100	15	2 290	152	107	242	4.620	39 10
46	Parkan	49.594	40.842	23	40.865	82 39	63	6	899	6.232	37	173	1.013	35 1
47	Piešťany	42.075	36.936	29	36.965	87 85	72	30	2.396	45	34	143	2.139	30 6
43	Poprad	27.852	18.175	1.043	19.221	69 01	66	16	6.770	92	28	157	1.022	223 22
49	Prešov	61.264	45.051	8.553	53.604	83 41	104	101	4.914	198	93	116	4.857	55 4
50	Prievidza	67.871	66.093	37	66.130	97 43	23	3	481	94	29	47	825	8
51	Púchov	30.842	24.366	7	24.373	79 02	11	2	5.810	12	9	15	537	2
52	Revúca	22.284	8.352	158	8 510	58 18	13	5	12.163	721	22	31	548	183 8
53	Rožňava	42.904	18.733	264	18.997	44 27	45	9	17.234	5.239	30	54	1.084	25 10
54	Ružomberok	39.015	34 603	84	34.637	88 83	76	48	2.327	£6	59	418	991	52 1
55	Sabinov	40.158	26 045	11.033	37.073	92 33	29	4	830	'33	554	£6	1.480	28 7
56	Senica	34.483	21.724	51	21.775	63 14	31	13	11.553	22	15	55	865	107 5
57	Skalica	33.789	30.541	17	30.558	90 43	59	2	2.293	17	16	97	637	4
58	Snina	32.810	8.121	21.242	29.363	89 49	11	-	25	16	1897	12	1.412	6
59	Sobota Rimavská	49.446	22.461	208	22.669	45 54	67	2	22.575	2.334	54	146	1.240	140 17
60	Sobrance	26.636	7.197	13.445	20.642	77 49	4	-	86	3.832	27	8	1.933	15 2
61	Streda Dunajská	45.086	35.129	47	35.176	78 01	61	1	520	5.951	12	57	3.221	8 17
62	Stropkov	30.097	7.100	19.538	26 638	88 50	13	3	30	39	1.123	22	2193	8 3
63	Šaľa	51.450	41.734	10	41.734	81 15	9	2	120	8.143	5	19	1.268	109 4
61	Šamorín	35.630	32.025	16	32.041	89 80	146	7	1.353	780	28	100	949	214 3
65	Štiavnica Banská	22.426	18.213	23	18.236	81 31	37	2	3.479	55	12	32	432	63 6
66	Topoľčany	64.078	58.774	15	58.789	91 74	32	15	2.028	34	17	109	2.992	6 1
67	Tornaľa	22.188	9.978	70	10.048	45 23	17	9	3.809	7.297	6	38	288	8 4
68	Trebišov	47.416	20.074	18.463	38.542	81 28	64	3	478	5 028	54	250	2.771	8 3
69	Trenčín	57.244	45.480	67	45.547	79 56	147	46	8.516	59	46	257	2.276	23 16
70	Trnava	74.026	63.515	26	68.541	92 59	142	35	1.290	117	65	218	3.178	70 16
71	Trstená	16.149	15.683	12	15 695	97 18	9	1	53	7	-	23	323	- 8
72	Ves Spišská Nová	37.208	30.496	2.212	32.708	87 90	37	2	2.872	148	50	157	1.063	9 4
73	Ves Spišská Stará	9.378	6.371	2.474	8.845	94 31	12	-	155	6		19	295	- 2
74	Vrábje	35.981	31.221	11	31.232	86 80	4	2	1.073	2 883		20	732	8
75	Vranov n. Topľou	29.428	14.452	9.707	24.157	82 08	12	4	3.054	147	131	26	1.837	26 2
76	Zámky Nové	62.875	56.822	48	56.870	90 44	161	6	590	631	79	395	3.704	11 7
77	Zvolen	56.263	35.841	41	35.882	63 77	89	7	18.734	61	23	292	667	116 4
78	Želiezovce	30.750	18.651	10	18.661	63 68	12	4	429	10 824	6	15	751	4 1
79	Žilina	71.792	66.167	100	66.267	92 30	170	76	1.584	77	62	219	2.899	55 5

SÚHRN OBYVATELSTVA DĽA NÁB. VYZ. NA SLOVENS KU

Rímsko katolíci	2,384.146 .	71-596%
Grécko katolíci	213.701 .	6'417%
Českobratski evanjelici .	5.941 .	0-178%
Nemeckí evanjelici	1.496 .	0*044%
Evanjelici augsiburgského vyznania	399.867 .	1.2-008%
Reformáti	145.743 .	4-373%
Pravoslávni	9.067 .	0-272%
Československi	11.572 .	0'347%
Izraeliti	136.615 .	4-102%
Ostatní	4.185 .	0"125%
Neudali	626 .	0*018%
Bez vyznania	16.900 -	0*507%
Spolu	3.329.859	99*990%

REHOLE NA SLOVENSKU

SPOLOČNOSŤ JEŽIŠOVA

JEZUITI

Katolícka Akcia má dnes po svete veľa nositeľov, z nich nie malú časťku zaberajú jezuiti, či už na Slovensku, či už po celom svete. Patrí to k podstate ich ducha, že kde Cirkev potrebuje pomoc, tam sa usilujú zastať patričné miesto. Pod rozličnými menami (Societas, Tovarišstvo, Compagnie etc.) pohybujú sa jezuiti v rozličných krajinách, ale všade ich vedie a spravuje ten istý duch. Z Ríma vychádza, je dedictvom veľkého ich zakladateľa, pramení v zásade ad maiorem Dei glóriám, a má cieľ rozširovať kráľovstvo Kristovo tu na zemi všemožným apoštolátom. Dnes badáme, že duch Katolíckej Akcie smeruje tiež tam.

Spoločnosť Ježišovu založil *sv. Ignác z Loyoly*. Bol to mimoriadny človek, najmä po svojom obrátení. Pochádza zo Španielska, zo šľachtickej rodiny, katolíckej z presvedčenia. Od matky zdedil pevnú vieru a úctu k Panne Márii, ktorej ochranu potom po celý život cítil. Otec mu nechal šľachtickú krv a táto sa navonok viacej prejavovala, lebo i okolnosti tak chcely. Ignác mal byť nositeľom slávy pána z Loyoly. Výchovu úplne rytiersku dostal na kráľovskom dvore od otcovho priateľa Velasqueza, najvyššieho kráľovského pokladníka. Ten mu mal zaistiť aj pevnú postać životnú v kráľovskom ovzduší. Po smrti Velasquezovej zanechal Ignác kráľovský dvor a vstúpil do vojenskej služby. Už vtedy sa cítil rytierom telom i dušou, a preto sa chcel vyznačiť v rytierskych činoch. Príležitosti prišli, i vyznačil sa. Jedna z nich rozhodla nad jeho životným povolaním. Na tú čakal sám Boh, lebo práve vtedy potreboval muža takých kvalít vo svojej službe.

R. 1521 Francúzi vtrhli do Španielska a začali obliehať Pampelonu, ktorú Ignác bránil. Ignáca ranili, Pampelona padla. Raneného preniesli do jeho bytu, neskôršie do otcovského hradu Loyoly, a liečili ho francúzski lekári. Aby neztratil nohu, podrobil sa ťažkej operácii. Kým sa mu noha liečila, zatiaľ Boh použil dobrých kníh, aby ho obrátil. Pri čítaní prišla milosť, a premenila jeho smýšľanie. Začal badať rozdiel medzi svätými a hrdinami svetskými. Zhnusil sa mu doterajší márný život a oddal sa Bohu. Keď vyzdravel, odobral sa do Montserratu (pútnické miesto), vyspovedal sa, složil meč na oltár P. Márie, rozdal, čo mal, a dal sa na kajúci život. Zatiaľ prežil veľké duševné boje, prekonal veľa pochybností. Odobral sa do jaskyne Manrezy, aby sa v samote mohol lepšie vhlbiť do seba a viac rozmýšľať o svojom cieľi a o iných pravdách. Z jeho manrezských duševných bojov a rozjímaní vznikla vzácna knižočka »Duchovné cvičenia sv. Ignáca«, ktorá je bázou dnešného exercičného hnutia. Bolo mu jasné, že ho Boh volá a to nielen, aby svoju dušu spasil, ale aby pomáhal aj iným k tomu, lebo to je dokonalejšie a na väčšiu slávu božiu.

Putoval do Palestíny, aby tam previedol svoje rozhodnutie, ale tam mu Boh ukázal, že ak chce ozaj Čosi v tomto smysle robiť, musí sa stať kňazom. Vrátil sa do Európy a tridsaťročný chytil sa do štúdií, ktoré prekonal v Španielsku a v Paríži. Ani tu ani tam neustal v horlivosti. Vždy cítil, že od neho Boh žiada viac, preto nezanedbával mu to dávať, až kým sa mu celkom celý neoddal (*Suscipe Domine ..*).

V Paríži oboznámil sa so študentami lepšieho smýšľania, ako boli: *Laynez*, neskorší generál Spol., bl. *Peter Faber*, mladý a nadaný profesor filozofie *sv. František Xavier*. Potom *Mikuláš Bobadilla*, *Alfonz Salmeron* a *Šimon Kodriguez*.

Týchto pritiahla k Ignácovi jeho bezpríkladná svätosť života. Urobili úzky priateľský kruh, ktorého vodcom bol sv. Ignác. Každý prekonal duchovné cvičenia. V horlivosti tak ďaleko zašli, že 15. augusta 1534 zaviazali sa sľubom večnej chudoby a čistoty. K tomu pridali ešte tretí sľub,

že budú cestovať do Palestíny, aby tam obracali neveriacich. Pridali však podmienku, že ak by sa to previesť nedalo, ponúknu sa sv. Otcovi, aby ich využil na apoštolské práce.

Riadením Božím plavba bola znemožnená. Preto skutočne obrátili sa na pápeža *Pavla III.* Sv. Ignác predložil mu žiadosť, aby ich uznal ako reholu pod menom »Societas Jesu«. Ale v Ríme v tom čase panovala iná mienka. Celý kardinálsky sbor myslel, že hniloba v Cirkvi sa šíri práve z vtedajších rehôľ. Bola to čiastočne oprávnená mienka, lebo Luther, sám mních, strhnul so sebou mnohé mužské a najmä ženské kláštory. Boli teda všetci proti akejkoľvek reholi, ktorá by sa bola Chcela sustaviť. Ale sv. Ignác našiel pomoc v modlitbe. A hľa, kardinál Guiduccioni, ktorému dal sv. Otec žiadosť preskúmať, najväčší zástupca spomínanej mienky, naraz sa zmenil. Nielenže prosbu preskúmal, ale aj vrele odporúčal sv. Otcovi žiadosť potvrdiť. To sa stalo 27. septembra 1540.

Nasledujúci rok v apríli v bazilike sv. Pavla Apoštola v Ríme složili prví Členovia slávnostné sľuby rehoľné. V tom istom mesiaci a roku zvolili sv. Ignáca za prvého generála Spoločnosti, čo on prijal len po veľkom vzpieraní.

Nasledujúcich desať rokov venoval sa sv. Ignác zostaveniu konštitúcií. Tým bola založená Spoločnosť.

Sv. Ignác oplýval neobyčajnou radosťou, lebo videl uskutočnený cieľ svojich túžob a námah. Bolo mu jasné, že nie nadarmo pretrpel toľké trápenia, potupy, hanby, ohovárania a prenasledovania, že vo výsledku jeho trápení je zjavná vôľa Božia.

Doba, aká nastávala, žiadala a potrebovala takého šiku na hájenie a šírenie katolíckej viery. Po Európe sa prevažovali cez celú dobu gotickú teologické boje. Na prielome dejín, začiatkom renesancie a humanizmu sa ukázalo, že čoby aj Luther nebol vystúpil s novými tézami, bola by Cirkev potrebovala ochrany. História nám povedala, že Luther tú potrebu zdvojnásobil. Spoločnosť Ježišova mala sa stať najsilnejšou oporou pápežstva.

Jezuiti sa začali rapídne rozširovať ešte za života sv. Ignáca. Pri jeho smrti (umrel 1556) mali 12 provincií, 100 domov a 1000 členov.

Od počiatku rozvinuli mohutnú činnosť vo všetkých odboroch cirkevného života, kde čoskoro vypestovali celý rad vynikajúcich mužov. Každý v svojom odbore, napomáhaný predstavenými, mohol široko rozvinúť svoju činnosť. Touto rozdelenou prácou rástlo dielo. Jedni pracovali v kostoloch ako kazatelia, iní medzi neveriacimi ako misionári, iní zas medzi mládežou v školách ako profesori, mnohí zas pracovali doma ako spisovatelia, a boli ešte iní (a veru ich bolo hodne), ktorí chceli byť čím menšími vo vinici Pánovej, ale stali sa najväčšími. Boli to svätí a blahoslavení, lebo vynikali svätosťou života.

Ktorému katolíkovi nie sú známe ctihodné a vážne mená, ako sú: *sv. Ignác, sv. František Xavier*, apoštol Indie, *sv. František Borgia*, učitelia Cirkvi: *sv. Peter Kanízius* a *sv. Róbert Belarmín*, potom traja patróni mládeže: *sv. Alojz, Ján Berchmans, Stanislav Kôstka*? Z radu kazateľov najznámejší sú: *Bourdaloue, Ravnian, Segneri, Skarga, Hunolt* etc. Zo spisovateľov a učencov v odbore teologie a filozofie vynikli: *Suarez, Lessius, Lugo, Belarmín, Kornel* a *Lapide* (exegeta), moralisti: *Gury, Noldin, Lehmkuhl*, v dogmatike: *Hurter, Pesch, Wemz*, (cirk. právo), *Deharbe*, (katechetika), vo filozofii: *Kleutgen, T. Pesch*, v cirkevných dejinách: *Bollanden, Pallavicini, Grisar*. Y matematike a astronómii: *A Schall, Verbiest, Guldin, Braun, Secchi*, znalcom sanskritu bol *Nobili*, etc.

Jezuiti svojou neúnavnou prácou a neohrozeným bránením Cirkvi docielili veľké úspechy. Že zastavili postup protestantizmu najmä v našich zemiach, je všeobecne známe. Okrem toho usilovali sa obnoviť katolícke smýšľanie u tých, ktorí stykom s inovercami ochladli vo viere.

Nie menšie výsledky dosiahli vo výchove mládeže. Ich školy boli čoskoro známe a navštevované i protestantmi: Protestant Ranke, píšuc o jezuitských školách, tvrdí, že tam sa mládež viac naučila za pol roka ako inde za dva. Hlavnou vecou im bolo vzdeláť aj rozum, tak charakter žiaka. Ich práca bola napred pevno vyplánovaná («Ratio Studiorum»), preto toľké výsledky.

Dnes má Spoločnosť Ježišova viac univerzít, najmä v Amerike. Okrem toho prednášajú jezuiti na mnohých teologických a filozofických fakultách, vedú kňazské semináre a vyučujú na gymnáziách. R. 1921 bolo na ich školách 93.000 žiakov.

Mariánsku úctu Šíria mariánskymi kongregáciami, ktoré všade zakladajú. Mnohí vynikli i v rozširovaní úcty B. Srdca Ježišovho, čo si Spoločnosť pokladá za zvláštnu povinnosť a výsadu.

Najväčší rozkvet rádu kladie sa do pol. XVIII. storočia. Vtedy si nadobudli jezuiti všade veľkú vážnosť a vplyv. Ale badáme, že práve vtedy sa vzoprely i všetky sily protivných táborov proti nim. Rozličnými ohováraniami pracovali na jeho zkaze. Konečne pápež Klement XIV. podľahol nátlaku burbonských dvorov, suprimoval jezuitov tam, kde si to svetská vrchnosť žiadala.

Tak zostala Spoločnosť len kde-tu.

Ale čoskoro katolícky svet naliehal na sv. Otca Piusa VII., aby Spoločnosť Ježišova bola obnovená. To sa stalo r. 1814. Vtedy začali jezuiti novou horlivosťou šíriť a brániť vieru Kristovu. Dnes sotva po storočnom ich živote majú vyše 22.500 členov, tedy asi toľko, koľko mali v najväčšom rozkvele pred supresiou. Týmto číslom patrí Spoločnosť medzi najväčšie rády Cirkvi, a vyvíja i naďalej svoju Činnosť po všetkých krajinách a vo všetkých odboroch cirkevnej práce ad maiorem Dei glóriám.

Generálne predstavenstvo Spoločnosti Ježišovej.

Spoločnosť Ježišova ako väčšina rehoľných sdružení má svoje predstavenstvo, čo riadi celú reholu, v Ríme (Borgo S. Spirito, 5). Na čele všeobecného predstavenstva stojí doživotný generál, ktorú úlohu teraz chvalitebne zastáva *Vladimír Ledóchowski*, blízky Slovákom nielen krvou (je Poliak), ale i priazňou. Ďalšími členmi generálneho predstavenstva sú asistenti (teraz 7), pravá ruka generálova, pretože pomáhajú riadiť a majú v evidencii jednotlivé krajiny alebo skupiny menších krajín (asistencie). Slovanskú asistenciu vedie teraz Slovinec *Anton Preíeren*.

Generálnemu predstavenstvu bezprostredne podliehajú predstavení rehoľných celkov (provincií) v jednotlivých krajinách. Odkedy Slovensko tvorí tiež takýto samostatnejší celok (od r. 1931), je jeho provinciálnym predstaveným *Rudolf Mikuí*.

Činnosi jezuitov na Slovensku.

Okrem pastorácie, dobre známej v mestách a v okolí, kde má Spoločnosť kostol (Trnava, Bratislava, Ružomberok), prevádzajú jezuiti:

Činnosi spisovateľská. Na prvom mieste treba spomenúť »*Posol Božského Srdca Ježítovho*«, ktorý už vyše 35 rokov chodí po slovenských mestách a dedinách k mladým a starým, k chudobným a bohatým, k vzdelaným a neučeným, a získava si obľubu a porozumenia tak doma ako i u zahraničných Slovákov . . . Ako prílohu Posla začal pred 5 rokmi vydávať terajší jeho redaktor Ján Králiček »*Katolícke Misie*«, ktoré tiež našly u slov. obecnstva láskavé prijatie a boli uznané za úradný orgán misiovej akcie a misiových spolkov na Slovensku . . . Pre svoj užší kruh menej je známy dvojmesačník »*Mariánska Kongregácia*«, (red. v Bratislave, adm. v Trnave), Časopis pre mariánske kongregácie. Pre akciu za obrodienie intenzívnejšieho náboženského života mužov

pomocou úcty B. Srdca (pre Sdruženie mužov B. Srdca) vydávajú jezuiti mesačník »*Apostolátu* (red. i adm. v Ružomberku). Popri týchto časopisoch uplatňuje sa u nás Spoločnosť Ježišova i vydávaním kníh a brožúr či pôvodných či preložených tak nábožensko-poučných ako i zábavno-výchovných. (Vydavateľstvo Posla.)

Činnosi misionársku. Otcovia Spoločnosti idú s času na čas na 8dfiové misie. Dávajú exercície, usporadajú mesačné rekolekcie diecezánnym kňazom.

Činnosi v kongregáciách. Vyberanejších katolíkov hľadia jezuiti sdružiť v mariánskych kongregáciách, ktoré majú Ústredie v Trnave.

Činnosi vychovávateľskú, v ktorej starí jezuiti sa tak vyznačili, prevádzajú teraz pre nedostatok síl len v malej miere (konvikt v Košiciach). No dá Boh, že s Jeho pomocou po pribudnutí nových síl vyhovie sa časom častým žiadostiam mnohých z našej verejnosti o jezuitské slovenské gymnázium.

Stav jezuitskej provincie na Slovensku r. 1932.

Predstavený provincie: P. Rudolf Mikuí. Poradný sbor: P. Ľudovít Eiselle, P. Pavel Takác, P. Koloman Grieger, P. Ján Králiiek.

Domy:

Bratislava (rezidencia Františkánske mestie 2): Predstavený: P. Koloman Grieger. Kňazi: P. Matej Bar, P. Karol Hidvéghy, P. Frantiiek Laczika, P. J. Schweikart. Rehoľní bratia počtom 6.

Košice (konvikt. Komenského 8): Predstavený: P. Pavel Takác. Kňazi: P. Štefan Kramár, P. Jozef Weber. Rehoľ. klerik 1. Rehoľ. bratia 5.

Ružomberok (noviciát, klerici-gymnazisti. Námestie 59): Predstavený: P. Rudolf A1 i-

kuí. Kňazi: P. Ján Gallas, P. Vavrínek Gramantik, P. Štefan Polóny, P. Viktor Šichta. Rehoľ. klerici 26. Rehoľ. bratia 13.

Trnava (rezidencia, Štefánikova ul. 45): Predstavený: P. Ľudovít Eiselle. Kňazi: P. Andrej Čambál, P. Ján Guga, P. Ján Králiiek, P. Vendelín Sahuľčík, P. Jozef Weisz Năgel. Reh. klerik 1. Reh. bratia 10.

V zahraničí či pracujú či študujú: P. Vendelín Javorka, rektor Rusicum v Ríme, P. Ján Grom (Enghien, Belgicko), P. Ján Schmidt (Innsbruck), P. Stanislav Weisz Năgel (Innsbruck). Klerici v zahraničí 11. Rehoľní bratia v zahraničí 5 (z toho traja misionári v Rodézii v Afrike).

Š. KRAMÁR S. J.

Z DEJÍN JEZUITOV NA SLOVENSKU

Spoločnosť Ježišova od svojho prvého príchodu na územie terajšej Slovenskej Krajiny vyvinula činnosť, ktorá sa nedá dakoľkými riadkami a frázami odbaviť. Jezuitov nachádzame v Školách, vo vychovateľských ústavoch mládeže, na kazateľnici, v spovedniciach, v tlačiarňach, lekárnach, na magnátskych dvoroch, v chudobných chatách atď.

Za ich príchodu od Bratislavy až po ostatné končiny terajšej Podkarpatskej Rusi bolo skoro všetko luteránske, kalvínske alebo nesjednoteného ritusu grécko-slavianskeho. Po skoro dvestoročnom ich účinkovaní, za ich supresie 1773, hranice katolíctva boli asi tie samy, ako ich dneska vidíme. — Pravda, na tomto rekatolizovaní Slovenska malo veľkú účasť svetské kňazstvo a aj ostatné vtedajšie rehole na Slovensku bez výnimky.

A tak nasledujúcimi riadkami krátko udávam len ich príchod na Slovensko a tabuľkovo, kde všade boli do 1773. Na konci to samo sa udáva od reštitúcie doteraz.

Prvé trvalé osadenie sa Spoločnosti Ježišovej na Slovensku padá do druhej polovice XVI. storočia, keď *Mikuláš Oláh*, ostrihomský prímás celú svoju námahu sústredil na posilnenie katolíckeho života a zveľadenie zanedbaného školstva. Hoci sa on za svojho kancelárstva u kráľovnej Márie klonil k reformácii, predsa čo zagrebský biskup a po 1553-om čo ostrihomský prímás, stal sa pôvodcom boja, ktorý sa volá protireformácia. Sotva totiž dosiahol prímáskej hodnosti, už 1554 sohnal cirkevnú synodu, ktorú potom skoro každý rok za svojho pätnásťročného prímásstva odbovoval. Nariadeniami svojimi veľmi pozdvihol kňazstvo a kázanosť medzi kňazstvom. Na synode 1560 v Trnave veľmi sa zaujal ľudového školstva. On obživil aj Školstvo ostrihomskej kapitule v Trnave, ktorého vedenie sveril na dvoch kanonikov. Za svojho zdržovania sa v cudzine spoznal novú rehoľu: Spoločnosť Ježišovu a videl a zkúsil jej blahodarné účinkovanie vo všetkých smeroch katolíckeho života, preto, aby istejšie dosiahol svoj cieľ, rekatolizáciu Uhorska a zvlášte svojho prerozsiahleho biskupstva, zaumienil si dostať jezuitov do Uhorska. Už so svätým Ignácom, prvým generálom začal 1555 o tej veci rokovať a neskôr zasa so svätým Petrom Kaniziusom, ktorý bol provinciálom tak menovanej provincie Germaniae. Ale ani jedno ani druhé nemalo reálnych výsledkov. Po rozdelení provincie Germanie na nemeckú a rakúsku, poslednej sa stal provinciálom P. Ján Viktória. Oláh obrátil sa aj na neho. P. Viktória čo provinciál 1561 priviedol troch jezuitov do Trnavy, aby tu začali účinkovať. Jeden z prišlých: *P. Ján Seidel*, Moravan, bol rektorom domu a kazateľom vo farskom kostole. *M. Teodorik Kanizius*, brat svätého Petra Kaniziusa, vyučoval v školách a brat *Anton Ghusse* obstarával domácnosť a hospodárstvo.

Zpočiatku bývali jezuiti v Trnave v prenajatom dome, kým sa pre nich do novembra toho roku postavil kolégium. Prvým novembrom sa aj ich počet zväčšil a začalo sa v školách riadne vyučovať. *P. Tomáš Zdelaritz*, rodom Hrvät, prednášal rétoriku, *M. Gerard Hero*, Holanďan, poetiku a spomenutý už *M. Teodorik Kanizius* vyučoval v gramatických a v syntaktických triedach.

Popri škole nezabudli jezuiti ani na druhú prácu: obrodienie náboženského katolíckeho života. Nielen v meste Trnave, lež aj na iné miesta Slovenska išli misionarovať, tak na pr. do Košíc, Zniova, Šaly atď. Aj v Trnave aj inde, kde ešte čo katolíctva bolo, všetko s radosťou vívalo ich účinkovanie, a bolo im všetko náklonné. No táto blahoprajnosť netrvala dlho; naštrbil ju sám *P. Seidel*, rektor kolegiumu. V kázni bol totiž ostro vystúpil proti istým zlozvykom a osobne napadol kapitolu, mestského farára *Mikuláša Telegdyho*, ba ani samého prímasa bez urážky nenechal. Pravda, viedenský provinciál, P. Viktória, keď sa o tom dozvedel, P. Seidla zaraz z Trnavy odvolal a poslal na miesto neho *P. Pereza Hurtada*. Ale každé namáhanie sa posledného nevedelo urazených nikdy celkom ukojiť. Na túto nehodu došla aj druhá, ktorá viedla ku konečnému rozpusteniu trnavského kolegiumu. 1567 nastal v Trnave veľký oheň; zhorelo 150 domov a medzi nimi aj jezuitský kolégium. Na jeho znovuvystavenie nemali jezuiti možnosti, a z vyššieuvedenej príčiny sa ich priatelia od nich odvrátili. Preto jezuiti na rozkaz svätého Františka Borgiasa, vtedajšieho generála jezuitov, opustili Trnavu. Čo sa bolo málo domácich vecí od ohňa zachránilo, rozdelili dvaja kanonici chudobným, základiny zaujal prímás a tí, ktorí ich boli dali.

Po odchode z Trnavy nemali jezuiti na Slovensku stáleho prebývania a len jednotliví na povolanie cirkevných hodnostárov účinkovali v krátkych dobách. Čo misionári po rozličných miestach Slovenska. O ich znovuuvedenie na Slovensko sa zaujal najmä *Juraj Draškovich*, kardinál a kaločský biskup.

Turčianske prepošstvo od smrti Radeciho, biskupa jágerského, bolo uprázdnené. Draškovich zadal kráľovi memorandum, aby sa ono oddalo jezuitom na otvorenie kolegiumu. Kráľ skutočne nariadil oddať im turčianske prepošstvo a v júni 1568. roku boli *Martinom Pethe*, vacovským biskupom a Ladislavom Kubini do neho uvedení. So stránky jezuitov pri tomto odovzdávaní boli P. Mikuláš Donn, rektor viedenského kolegiumu a P. J. Aschermann.

Najprv sa išlo *do Šaly*. Katolícky ľud prijal ich tu s veľkou radosťou, lebo už druhý rok nemali katolíckeho kňaza. Potom prešli do *Kláštora pod Znievom*, kde sa im tiež odovzdala majetnosť. V meste bol síce katolícky kňaz, ale jeho život nie veľmi sa líšil od kazateľov protestantských.

V Šale jezuiti založili rezidenciu, v Kláštore pod Znievom kolégium. Na oboch miestach zpočiatku sa zaoberali len povznesením náboženského života a zrekatolizáciou obcí, hlavne poddaných prepošstvu.

Na oboch miestach: v Kláštore a v Šale zdarné účinkovali, ale aj ťažkosti nevystaly, ktoré dom v Kláštore pod Znievom lenže nezničily. Župy, otáčajúce Turiec, boli zväčša protestantské a ťažko znášaly svojich nových susedov. Pôvodcami zla boli daktori luteránski magnáti, ktorých veľmi trápilo, že príchodom jezuitov bola im odobratá možnosť zmocniť sa prepoštstva. Ďalej z jezuitov väčšina boli cudzinci, ktorí nevedeli dostatočne reč ľudu a nevyznali sa ani vo zvykoch a ani v práve Uhorska. Preto nastalo medzi jezuitmi uvažovanie, či by nebolo lepšie popustiť moci a nenávisť nepriateľov, keďže u týchto bolo badať, že sa neuspokoja, kým majetky prepoštstva si neosvoja. Už sa všetko to klonilo, že odstúpia nenávidené majetky a prevezmú dačo hoci menej pohodlného, ale spokojnejšieho. Boli však daktori z jezuitov a hlavne *P. Ján Zdanií*, rodom Hrvát, ktorí sa všemožne zaujali Kláštora pod Znievom u pátra generála Aquavivu. Dôvody P. Zdaniča boli v krátkosti nasledujúce: Bol by to znak ľahkomyseľnosti a nestálosti, keby sa taká krkolomná zmena robila. A či by bol kolégium inde istejší, keďže moc protestantov zasahuje viac menej na všetky kraje? A potom veď Spoločnosť nikde neprekvitá tak, žeby nebola mala zpočiatku tvrdé ťažkosti. Trpezlivosti a stálosti nič nie je v ceste a trpezlivým nevystane Božie požehnanie. Pre zväčšenie slávy Božej sa sem do boja pustili a po prvých ťažkostiach dá Múdrosť Božia blažené výsledky, ako to bolo inde a hlavne v Indii. Panonské kraje nie menej potrebujú obrábateľov ako tie ďaleké a nie menej sa treba starať o spásu heretikov ako pohanov; veď zatvrdilosť týchto je väčšia a pre krst sú nám aj bližší. Ba odchodom by sa luteránstvo len ešte väčšmi zmohlo. A vzdialenie sa jezuitov z turčianskych krajov bolo by škodlivé aj samému ľudu, veď po odchode jezuitov by sa dostal pod moc dákeho luteránskeho magnáta. Konečne kedy budú tak výhodné časy na navrátenie pomýlených do Cirkvi? Kým keď jezuiti ostanú, je o veľa väčšia nádej na udržanie v katolíctve tých, čo ešte neodpadli. P. Zdanič svojimi dôvodami dosiahol, že jezuiti napriek všetkým ťažkostiam predsa len ostali a hlásaná vytrvalosť a trpezlivosť aj priniesly skoro svoje ovocie. Samo mestečko Kláštor pod Znievom, kde boly dotiaľ mravy skazené a zbožnosť skoro už celkom vyhynutá, pomaly nad očakávanie sa celkom zlepšilo; ba vo troch obciach, kde už bolo katolíctvo celkom zmizlo, znovu ožilo a kostoly, ktoré sa boly dostaly do moci luteránov, pre katolíkov sa zpäť vydobyly. Ľudia, ktorí už dávno, alebo nikdy na spovedi a na svätom prijímaní neboli, veľkou zbožnosťou sa sviatostí zúčastňovali, občania, v pomstlivých hnevoch žijúci, verejne v kostole od svojich hnevňíkov o odpustenie prosili a sa smerili. Taká horlivosť zaujala veriacich, že v samom Veľkonočnom týždni na obdivenie samých ľudí — lebo sa na také čo ani najstarší nepamätali — tisíci pristúpili k sviatostiam. Ľud, ktorý nie zo svojej viny alebo náklon-

nosti, lež skôr podvodom bol zavedený na bludné cesty, nenašiel konca a kraja opovrhovaním »detestandi« tých, pre ktorých nedbalosť alebo zlosť starú vieru bol opustil. A boli aj takí, ktorí vyznávali, že niekoľkými kázňami jezuitov viac sa naučili o Pánu Bohu a božských veciach, ako od druhých za veľa rokov. Nie málo dodávala sily napomínaniu jezuitov aj nadvážnosť starších občanov, ktorí vravievali, že jezuiti to učia, čo boli sa za detstva, keď ešte v starej viere boli, učili. Preto si začali veľmi vážiť jezuitov a ničoho sa viacej neobávali, ako aby ich neopustili.

Táto vec konečne zlomila aj zúrivosť luteránov, ktorí pocítili, že ich boj zbraňou všelijakých vymyslením zlyhal, a začali skôr na seba myslieť a o svoje veci sa starať.

V Kláštore pod Znievom otvorili jezuiti zaraz po svojom príchode aj stredné školy, kde aj veľa protestantov posielalo svojich synkov. Tieto školy boli 1596 doplnené až po rétoriku. Ale kým náboženský život ľudu mestečka a vidieckych dedín pekne napredoval, školstvo nemalo takého výsledku, aký by si boli želali. Pre odľahlosť miesta a pre zlé cesty žiactvo neprichádzalo do Kláštora pod Znievom v dosť veľkom počte. Preložili preto 1599 Školy z Kláštora do Šaly; odvtedy bola v Kláštore len rezidencia a v Šale namiesto rezidencie kolégium so školami. Pravda, v Kláštore sa aj ďalej vyučovalo, ale len toľko, nakoľko to bolo práve potrebné.

Nádej na väčší počet žiactva v Šale nesklamala; sem sa žiactvo hromadne hrnulo a bývalo ich ročne vyše štyristo. Lenže Šala mala tiež svoju nevýhodu; ležala blízko tureckého územia a bola často napádaná od potulujúcich sa tureckých vojsk. A tak sa stalo, že viac ráz museli aj profesori aj žiaci zo Šaly do Kláštora ísť a vyčkať zakončenie bojov. No napriek tomu sa aj v Turci aj okolo Šaly začaly veci pre katolíctvo dobre vyvíjať. Lenže jezuitov zastihla nová nehoda na Slovensku. Bočkajovci zaujali prepoštvstvo a vyhнали jezuitov najprv z Kláštora pod Znievom a neskôr aj zo Šaly. Bocskay majetky turčianskeho prepoštvstva a tak aj Kláštor pod Znievom daroval svojmu človekovi *Martinovi Revayovi*. Jezuiti sa rozišli. Tým sa končí aj druhá námaha stále sa usadiť na Slovensku.

Za povstania *Bocskayho* boli jezuiti aj zo Sedmohradska vyhnaní. Doktorí z týchto boli sa utiahli v *Makovici*, vo *Zborové* a na vidieku týchto, všetko to majetkoch katolíckeho pána, *Pavla Rákocziho*, kde odbavovali misie s veľkým zdarom. O čom keď sa bol dopočul *Jura] Drugeth de Homonna*, tiež si pýtal dakoľko jezuitov na svoje majetky a hlavne do *Humenného*. Takým činom už 1608, dostali sa jezuiti do Zemplínskej a to do Humenného, kde popri duchovnej náboženskej práci zadali aj vyučovať. Škola čo rok rástla a to tak, že v Humennom už 1612 bola sriadená rezidencia a 1615 kolégium. Ale kolégium v Humennom bolo často pre vojenské ťaženia znemožňované. Preto nasledovníci Juraja Drugetha preložili všetky základiny na *Užhorod*, kde bol otvorený 1644 kolégium a tu aj jestvoval do supresie 1773. Tak teda Humenné bolo začiatkom tretej námahy stále sa usadiť na Slovensku.

Kým sa takto jezuiti usadili na východe Slovenska, za ten čas na povolanie *Františka Forgácha*, ostrihomskeho prímasa, znovu sa dostali aj do Trnavy a ona sa stala stredom nielen jezuitov v celom Uhorsku, lež aj centrumom celej vtedajšej katolíckej kultúry Uhorska.

V severnej čiasťke starej Trnavy bol kostol svätého Jána Krstiteľa a pri ňom skoro prázdny kláštor dominikánov. Kláštor bol za posledných časov niekoľko razy shorel, bol len na spadnutie a aj kostol bol už od 1580 bez strechy a bez stropu. Prímas forgách s dovoľením pápežským a kráľovským, po preložení mníšok dominikánok, ktoré sem z Veľkého Varadína utiekly, do Bratislavy, oddal aj dom aj kláštor 1615 jezuitom. Nasledujúci rok začali jezuiti vyučovať; žiakov sa dostavilo 440, nasledujúci rok vyše 600, 1618 bolo ich už vyše 700. Ku gymnáziu sa pripojila

1635 od Pázmánya, kardinála založená univerzita. Zpočiatku mala len fakultu teologickú a filozofickú; základinou Imricha Lósiho, prímasa; dostala fakultu juridickú pre právo Uhorska a základinou Juraja Lipayho, prímasa rozmnožila sa fakulta juridická o katedru pre právo cisárske a kanonické; konečne Maria Terezia obohatila univerzitu fakultou medicínskou.

Mimo vyučovania zaoberali sa jezuiti vyučovaním mládeže aj v rozličných ústavoch. V ulici svätójánskej od kolegiumu na rohu bol ústav pod patronstvom sv. Adalberta pre klerikov a pre svetských. Istý čas boli tam len klerici juhoslovanskí a menoval sa aj preto Collegium Illyricum. Druhý, tomuto susedný ústav bol: Collegium generale Cleri Regni Hungariae a kde ešte dodnes je nápis: Georgius Lippay Archiepiscopus Strigoniensis, primas Hungariae, Legatus natus, universo Clero regni Apostolici. Tretí ústav bol seminárium od *Juraja Szelepcsényiho*, postavený aj pre klerikov aj pre svetských s nápisom: Honori gloriosissimae Virginis, orbis Coelique Reginae, posuit princeps Georgius Szelepcsényi Archiepiscopus strigoniensis. Štvrtý ústav bol Convictus Nobilium. Maria Terezia a daktori magnáti však celý ústav Nobilium od základu vystavili, tak ako ho ešte dnes vidieť. Podobne rozsiahla bola náboženská Činnosť pre ľud. V meste každú nedeľu a sviatok kázavali v štyroch rečiach: latinsky pre mládež akademickú a maďarsky pre ľud v univerzitnom kostole, nemecky vo farskom kostole svätého Mikuláša, slovensky v akademickom chráme, alebo obyčajne v kostole svätého Michala, ktorý teraz už neexistuje. Pri akademickom kostole bola mariánska kongregácia pre študujúcu mládež, magnátov a zemänov; ďalej spolky pre Nemcov, Maďarov a Slovákov. Na vyučovanie ľudu v náboženstve bola pri kolegiu Schola Catechetica. Boli to, pod vedením jezuitu, inteligentnejší ľudia z ľudu, ktorí lepšie boli poučení v náboženstve a samí zasa sa starali o poučenie druhých. Schola Catechetica mimo toho vydávala nábožensko poučné knižky, spisy vo všetkých rečiach. V každú nedeľu odpoľudnia v Trnave študujúci jezuitskí klerici teologi vychádzali do okolitých dedín vyučovať ľud katechizmus. Pre ďalšie okolie, ktoré siahalo až po Nitru, Trenčín, bol už kňaz jezuita čo missionarius catecheticus, ktorého vecou bolo z dediny do dediny ľud vyučovať v katechizme.

Trnava bola stredom aj pre jezuitských misionárov medzi protestantmi, medzi katolíkmami pod tureckým panstvom a medzi samými tureckými mohamedánmi. Z Trnavy vychádzali misionári po terajšom Slovensku celým Považím až po Štrbu, teda do Trenčianska, Nitrianska, Liptova a Oravy. Ďalej na juh až po mesto Päťkostoly.

O spisovnej činnosti trnavských jezuitov sa už všeličo popísalo. Ich činnosť vedecká bola a je známa v cudzozemsku lepšie a je väčšmi cenená ako doma. Knihy od univerzity trnavskej vydané boli rozšírené po celej Európe.

Usadením sa jezuitov v Trnave dostali sa do víru celého vtedajšieho života v Uhorsku a zvlášte na Slovensku, keďže ich najhlavnejšie domy tu boli. O každom aj čo pár slov prehovoriť pokračovalo by medze krátkeho opisu, preto sa tu teraz len udáva, kde všade jezuiti na Slovensku viac menej dlhší čas boli, kedy sa kam dostali a dokiaľ tam boli.

<i>Bánovce:</i> 1685–1689, misia	<i>Bobrovec:</i> 1673–1675, misia.
<i>Banská Bystrica:</i> 1627–1649, misia (vaga). 1648–1712, rezidencia, fara. 1712–1773, kolégium, fara.	<i>Bojnice:</i> 1658 (?)–1662, misia. Patrilo sem dovedna 28 obcí. (Na panstve grófký Františky Pálffy, kde bolo 7 ľud. kazateľov a 1 superintendent v Prievidzi).
<i>Banská Štiavnica:</i> 1627–1649, misio vaga. 1649–1689, misia, fara. 1689–1773, rezidencia, fara.	<i>Bratislava:</i> a) ad S. Martinum 1622–1631, rezidencia. 1631–1712, 22. X., kolégium. 1712 až 1773, rezidencia. — b) ad S. Salvatore: 1712, 22. X, rezidencia. 1712–1773, kolégium.
<i>Beckov:</i> 1621–1661 (?), misia.	
<i>Belovec:</i> 1615–1675, misia.	

Bytia: 1631-1632, misia. 1634-1635, misia.
Bzov'ik: 1685–1689, misia.
Čachtice: 1643–1663, misia.
Galanta: 1636–(?), misia.
Hertnek: 1619–(?).
Hlohovec: 1664–(?), misia.
Humenné: 1608–1612, misia. 1612–1615, rezidencia. 1615–1646, kolégium, preložený do Užhorodu.
Hust: 1604–(?), misia.
Jelšava: 1674–(?), misia.
Kláštôr pod Znievom: 1585–1599, kolégium. 1599–1606, rezidencia. 1623–1637, misia. 1637–1773, rezidencia.
Komárno: 1624–1635 misia. 1635–1773, rezidencia so školami.
Košice: 1601–1602, misia. 1604–1605, misia. 1632–1649, misia. Kolégium, akadémia, založil Bened. Kisdy 26. II. 1657, Alex. Keczer de Lipócz 12. I. 1712; seminarium a konvikt založili: Tomáš Pálffy ab Erdód jágerský biskup 4. VI. 1665 a grófka Kristína Mindszenti 20. IV. 1670.
Kremnica: 1627–1649, missio vaga. 1674–(?) misia.
Krupina: 1674–(?), misia.
Leopoldov: 1666–1773, misia.
Levice: 1624–(?), misia, 1630–1644, misia.
Levoía: 1604–1606, misia. 1684–1689, rezidencia. 1689. 23. XI.–1773, kolégium.
Liptovský Sv. Mikuláš: 1636–1773, misia (1636–1637, vaga. 1638–1773, fixa).
Makovica: misia; rozprestierala sa na dve mestá a 83 dedín.
Motyíky: 1746–1773, misia.
Mukatevo: 1632–1668, misia.
Nemecká Ľupía: 1673–1675, misia.
Nižná Orava: 1673–1677, misia.
Nové Zámky: 1602–(?), misia. 1625–(T), misia. 1640–(?), misia.
Novohrad: 1623–(?), misia. 1644–(?), misia.
Palúdzka: 1673–1675, misia.
Pereď: 1661–(?), misia.
Pezinok: 1751–1773, misia a gymnázium. Založil Polentáry, veľkovaradínsky kanonik 3. XII. 1751.

Piarg: 1746–1773, rezidencia.
Považská Streda: 1664–(?), misia.
Prešov: 1647–(?). 1673–1699, misia. 1701 až 1773, rezidencia.
Rožňava: 1656–1701, misia. 1701–1773, rezidencia.
Ružomberok: 1673–1677, misia.
Senica: 3. IX. 1673–1674, misia.
Seveľš: 1651–1668, misia.
Skalica: 1646–1676, misia. 1676–1701, rezidencia. 1701–1773, kolégium.
Skalka: 1646–1647, misia.
Sobotište: 1674(?)–(?), misia.
Solivar: 1603–1604, misia.
Spania Dolina: 1689–1773, misia.
Spišské Podhradie: Kapitula 1605–(?), misia (poľskí jezuiti). 1622–1639, misia. 1649–1677, rezidencia. 1677–1701, misia. 1701–1773, rezidencia.
Sala: 1585–1599, rezidencia. 1599–1606, kolégium. 1637–1773, misia.
Sariš: 1617–1682, misia.
Šintava: 1637–1639, misia.
Suranka: 1636–(?), misia.
Stavnik: 1739–1773, rezidencia a misia.
Teplá (Liptovská) 1601–(?), misia.
Trením: 1649–1650, rezidencia. 1651–1773, kolégium, noviciát.
Trnava: 1560–1568, kolégium. 1615–1773, kolégium. 12. V. 1635–1773, univerzita; Seminarium generale Cleri R. Hung. Seminarium Marianum, Seminarium Sti. Adalberti, Convictus Nobilium.
Trnovec (Liptov): 1673–1675, misia.
Trstená: 1673–1675, misia.
Turolúka: 1673–1674, misia.
Užhorod: 1615–1644, rezidencia. 1644 až 1773, kolégium.
Vigtaš a okolité obce: 1644–1647, misia. Na vyklčovanie rozsiahlych hôr založil Ladislav Cháky osadu Detva okolo 1638; duchovnú správu osadníkov viedli jezuiti, kým 1644 bola založená fara.
Vrbové: 1674–(?), misia.
Zborov: 1617–1682, misia.
Hlina: 1654–(?), rezidencia. 1673–1686, misia. 1686–1773, rezidencia.

Štyria jezuiti mučeníckou krvou pokropili krajinu slovenskú: *P. Štefan Pongrác*, Sedmohradčan, *P. Melchior Grodziecki*, Poliak, v Košiciach, *P. Ján Simonides* a *Ján Katunský*, Slováci zo Spiša. Prvý bol umučený v Turolúke a druhý v Banskej Štiavnici. A potom veľa desiatok je tých, ktorí padli v obet opatrovaním chorých na chytľavé choroby, ako na pr. na cholery.

Spoločnosť Ježišova bola 1773 aj v Uhorsku a tak aj na Slovensku suprimovaná, ale supresia, hoci z nariadenia kráľovnej prevezená, nebola štátoprávna. Preto po reštitúcii 1814 mala Spoločnosť krajinské práva tak ako pred supresiou a mohla sa bez všetkého ďalšieho povolenia snemu usadiť. A ako samý prvý dom jezuitov na Slovensku sa stala Trnava, tak aj po reštitúcii najprv došli *do Trnavy*, kde ich bol povolal 1852 ostrihomský prímás Scitovský. Prímás im chcel odovzdať trnavské gymnázium, preto za prvých rokov aj skutočne vyučovali spolu so svetským kňazstvom ostrihomského biskupstva, ale keďže rehoľa zpočiatku dostatočných členov nemala, vyučovanie zanechali. V Trnave namiesto zamýšľaného kolegiumu, zariadili dom len pre noviciát, ktorý tu bol až do 1930, keď sa bol preložil do Ružomberka a v Trnave ostala len rezidencia. O rok po trnavskom dome bol otvorený dom *v Bratislave*. Tu mala rehoľa filozofickú školu pre rakúsko-uhorskú provinciu. Po rozdelení tejto provincie na rakúsku a uhorskú a hrvatsku misiu 1909 filozofická škola rehole prešla roku 1911 do Innsbrucku a z bratislavského domu stala sa len rezidencia.

Po prievrate 1922 založila rehoľa dom *v Ružomberku*, kde ako sa už spomenulo, prešiel aj noviciát z *Trnavy*. Konečne 1930 prevzala rehoľa vedenie katolíckeho Internátu cirkevnej obce *v Košiciach*.

Tak teda sú teraz jezuiti na štyroch miestach Slovenska: v Bratislave, v Košiciach, v Ružomberku a v Trnave.

RÁD BENEDIKTÍNŮV

Rád benediktínův založil *sv. Benedikt Nurský*. Narodil sa r. 480 v umbrijskej Nursii. Chystal sa na politickú dráhu, ale čoskoro prerušil štúdie právnické, zarmútilo ho, že vtedajšia doba tak hlboko klesla mravne, nasledoval volajúci hlas Boží a utiahol sa do skalnatého kraja do Subiaco. Tri roky sa tam modlil a držal pokánie a potom sa vrátil do sveta a založil kláštor. Zo Subiaco odišiel do Monte Casina a tu napísal regule rádu r. 529. Veľký jeho duch vycítil, že obrodíť svet môže iba: zákon. Dal teda zákon najprv svojej reholi a tým nepriamo aj celému stredoveku. Zomrel roku 543.

Boh požehnal úsilie tohoto veľkého patriarchu. Zakladaly sa nové a nové kláštory a rád sv. Benedikta prekonal dielo dejinného dosahu pomocou Ducha Sv.: pokrstil davy doby sťahovania národov, ktoré všetko plienily, pálily a vraždily, čo im do cesty prišlo. Pokrstené národy utužoval vo viere, učil ich roľníctvu, remeslu a vzdelával ich. Z veľkého počtu benediktínův apoštolského ducha spomenieme len *sv. Augustína*, *sv. Patrika*, *sv. Bonifáca* a *sv. Kolumbána*.

Benediktíni zachránili svetu duševné poklady starého sveta svojou často celý život vyžadujúcou prácou (kodexova literatúra), oni založili prvé školy a utvorily podmienky k prekvitajúcemu duševnému, umeleckému, kultúrnemu životu, najmä v terajšom Anglicku.

Keď mravy stredoveku klesly v temnom X. storočí, benediktíni to boli, čo clugnyskou reformou najprv svoju rehoľu a potom celý stredoveký svet spoločensky a politický preporodili.

Benediktíni uskutočnili svoje dejinné poslanie, keď pokrstili národy za časov ich sťahovania.

VĚŠTORY JEZUITOV- 1. Bývalá jezuitská univerzita s kostolom v Trnave, dnes invalidský kostol s kasárňou. 2. Internát
 KLÁŠTORY JEZUITOV. 3. Bývalá jezuitská univerzita v Bratislavě. 4. Bývalá jezuitská univerzita v Bratislavě. 5. P. Rudolf Mikuš, prov. naal. 6. Branslava.

181

KLÁŠTORY PIARISTOV: i. Trenčín, z. Alexander Cserhelyi, provinciál. 3. Sv. Jur.
KLÁŠTORY BENEDIKTÍNŮV: 4. Komárno. 5. Benediktínske gymnázium v Komárne. 6. Deákovce.

Revolučné pohyby koncom stredoveku skrotily a reformáciu zastavily už rády žobravé a jezuiti. Benediktíni za istý čas akoby boli upadli v činnosti. Ale zo spánku ich vytrhlo veľké preporodenie katolicizmu, ktoré nasledovalo po tridentskom sneme. Na pokyn *Klementa VIII.* začiatkom XVII. storočia zakladajú sa všade kongregácie. Medzi týmito kongregáciami bola najchýrnejšia francúzska *Maurinusova kongregácia*. Jej členmi boli vedátori *Mabillon, Montfaucon, Martine, Riunart, Bonquet* – ktorí dali základ paleografii, kronológii a patrologii.

Zreorganizovanej reholi nemohla uškodiť ani osvietenská doba. Vnútorne náboženské preporodenie pobádalo ju, hľadať si novšie kruhy pôsobnosti. Popri pastorácii a vedeckej práci začala rehoľa stavať školy, ujala sa práce na poli misijnom a najnovšie apoštoluje za liturgiu a pestuje vedu na Písmo Sv. sa vzťahujúcu.

Podľa pravidiel je v reholi benediktínskej každá kongregácia samostatná. Pápež *Lev XIII.* založil síce *Conjoederatio Benedictinorum*, sdruženie benediktínov, ale v právach a organizácii svojej sa nezmenily jednotlivé kongregácie, dostaly však abbas prímasy, ktorý sa volí na 12 rokov, ktorý je titulárnym predstaveným spoločným a zástupcom pri Sv. Stolicy. On je spolu i opátom *kolégia sv. Anzelma* v Ríme. Nateraz má túto funkciu barón *Fidel Stotzinger* beuronský benediktín.

Otto 1. ako nemecko-rímsky cisár, začal svoju ríšu r. 962 rozširovať na východ. Chcel si podmaniť Slovanov a Maďarov. Svoje politické ciele chcel uskutočniť pod rúskom náboženským: hlásal, že ide šíriť kresťanstvo medzi pohanmi. Zakuklené ciele politické jeho ale prezrel *Gejza*, maďarské knieža, ktorý požiadal cisára, aby vyslal kňazov na obrátenie pohanských Maďarov, zavolať i z Brevnova z Čieška rehoľníkov, ktorých tam usadil ešte *sv. Vojtech*. Títo potom pomocou domáceho kňazstva obrátili pohanských Slovanov a Maďarov. V Gejzovom diele pokračoval z presvedčenia už jeho syn *sv. Štefan*, ktorý zavolať z poľského Meziriečia mníchov, ktorých tam usadil tiež *sv. Vojtech*, do svojej krajiny, aby pomáhali celý národ obrátiť na kresťanstvo. Do krajiny prichádzajú i benediktíni z Monte Cassina, Rvenny a Clugny. Na Zobore postavili kláštor okolo r. 880 za časov Svätopluka a toto opátstvo dalo v osobách *Svorada a Benedika* Cirkvi svätcov. R. 1075 založené bolo benediktínske opátstvo vo Sv. Beňadiku.

Rehoľa veľmi previtala do XIV. storočia. Na Slovensku mala viacero kláštorov. Ale od časov pápežstva v Avignone nesmelý opátstva voliť svojich opátov, ale ich vymenúvajú pápeži, Často cudzincov, ba dokonca i laikov, ktorí sa starali len o dôchodky, kým o rozkvet náboženského života im nešlo: Obratom v živote benediktínov bol rok 1500, kedy *Vladislav II.* ustanovuje svojho kancelára Matúša Tolnayho arcipátom v Pannonhalme, a tomuto arcipátstvu sv. Martina podriaďuje všetky benediktínske kláštory Uhorska. Za časov tureckého nadpanstva a v bojoch proti Habsburgom, kláštory pustnú a ich majetky dostávajú sa do rúk súkromných. Krajinský snem uhorský (1638) vráti svojmu cieľu opátstvo sv. Martina v Pannonhalme a r. 1687 v Bratislave vysloví snem, aby sa obnovily všetky opátstva, čo ale nemalo valného výsledku.

Ani osvietenský duch XVIII. storočia neprial veľmi rozvoju rehoľníkov. *II. Jozef* rozpustil benediktínov r. 1786. *František I.* ich roku 1802 znova povolil a nakladá im, aby obsadili svojimi profesormi 10 gymnázií. Popri hesle: »Praedicate« stane sa heslom benediktínov: »Docete«. Tak sa stali benediktíni v Uhorsku vyučujúcim rádom. Od tých čias benediktíni vychovávajú a vyučujú mládež.

R. 1807 dostanú benediktíni *gymnázium v Trnave*. Do roku 1844 vyučovalo sa tu latinsky. Potom začalo sa vyučovať maďarsky, ale od r. 1851 vyučovalo sa slovensky a nemecky. V tom roku sa premenilo 6 triedové gymnázium na nižšie gymnázium. Ostrihomský arcibiskup však

k tomuto benediktínskemu nižšiemu gymnáziu pričlenil 4 vyššie triedy, ktorých profesormi boli svetskí kňazi. I direktora menoval ostrihomský arcibiskup. Z toho vzniklý nedorozumenia a preto arcibiskup ostrihomský ponúkol benediktínom namiesto trnavského gymnázia ostrihomské, ktoré i prevzali.

R. 1812 prevzali benediktíni aj *bratislavské gymnázium*. Ale absolutistická éra vzala toto gymnázium benediktínom a zoštátnila ho. R. 1860 mesto obrátilo sa na arciepátstvo so žiadosťou, aby gymnázium prevzal rád. Vyjednávania trvalý do 1881, ale neskončili úspechom.

V smysle reštauračnej listiny dostali benediktíni aj *komárňanské* 6 triedne gymnázium, kde učili už od r. 1776. Prevzali ho r. 1812. R. 1848 gymnázium a kláštor shorely. R. 1850 vláda uhorská redukovala ho na 4 triedne. Až r. 1906 sa podarilo pretvoriť ho na hlavné gymnázium. Terajšiu budovu gymnázia postavil hlavný opát Hyppolit Fehér r. 1908.

Po prevrate, 4. júna 1920 prišiel do gymnázia zástupca našej republiky. Učebná osnova republiky nadobudla platnosti 25. jan. 1921. Direktorom gymnázia bol Emilian Mórocz, ktorý sa vzdal miesta na výzvu ministerstva školstva 21. jan. 1921. Jeho nástupcom je až doteraz *Bonifác Gidró*. Z vtedajšieho profesorského sboru teraz len 4 učia. Justin Bódiss zomrel, Emila Mórocza, Ferdinanda Gosztonyiho, Františka Szunyogha dra vykázali z republiky, ostatní alebo zo svojej vôle, zväčša ale pre ťažkosti so štátnym príslušenstvom opustili Republiku. Na ich miesto nastúpili svetskí profesori.

Benediktíni na Slovensku spravujú aj dve fary: *v Deákovciach a vo Fíí*. Deákovce majú v správe od r. 1001. Starobylý románsky kostol postavený tam bol r. 1228. Na chóre vidieť po stenách stopy po maľbách z XIII. storočia. Obe farnosti patria do zvláštneho benediktínskeho dekanstva. Rád benediktínsky je *patrónom* v Misérde a Dénesde.

Na Slovensku žijú títo benediktíni:

Predstaveným kláštora a direktorom je *Bonifác Gidró*. Na odpočinku a Spirituálom je *Euzeb Panghy*. Profesormi sú: *Anton Csapó, dr. Cezar Horváth, fán Kap. Gôdôr, Attila Sárosy, Maurus Pataki, Márius Boldoghy, dr. Lukát Hajdu, Lucián Bíro, Valter Nemcsik*. — Farárujú: vo Fíši *Bruno Saly*, v Deákovciach *Fridrik Herczegh*.

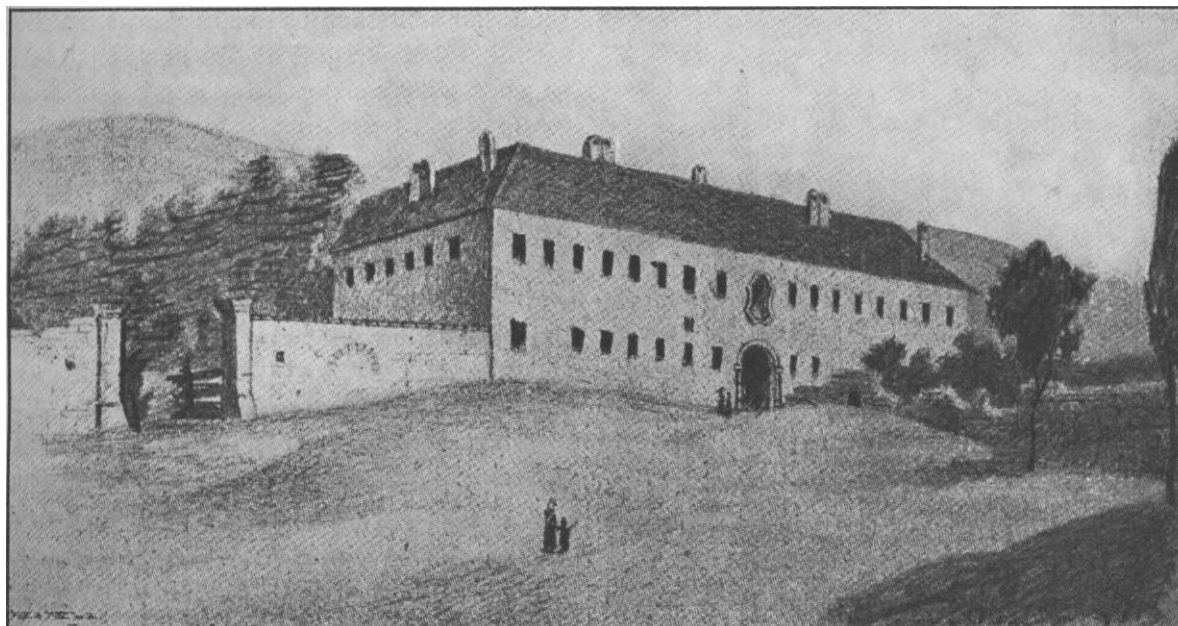
DR. JURAJ HODÁL

STARÉ BENEDIKTÍNSKE KLÁŠTORY NA SLOVENSKU

Nemáme nijakých presných dát o tom, kedy sa benediktíni u nás po prvé a už trvalé usadili. No, prvé stopy ich tunajšieho osídlenia a založenia si kláštora ukazujú sa už za doby Cyrilo-Methodskej, za panovania Veľkého Svatopluka¹⁾, ktorý — dľa udania Kosmasa, pražského kronikára — dal vystaviť na Zobore pre nejakých pustovníkov chrám, ku ktorému bol pripojený pravdepodobne i nejaký kláštor. Opravdivé ich rozšírenie a spásonosné účinkovanie však spadá až na dobu nadpanstva maďarského, v ktorej mali tu už veľa kláštorov, veľký vliv a moc, a v ktorej pracovali už veľmi mnoho za náš ľud tak na poli kultúrnom ako hospodárskom.

Ich kláštory boli u nás dvojaké. Mali *opátstva* a *rezidencie*. Prvé stály väčšmi na osamelých

*) Panoval tu už pred svojim nastolením za moravského panovníka, teda pred r. 870.

Kláštor zoborský pred posledným požiarom

vrchoch, ako hrady a pevnosti, kde pod vedením opáta žilo veľa mníchov, zaoberajúcich sa nielen modlitbou, ale i prácou na poli, v lesoch, rozličnými remeslami, odpisovaním kodexov a pod. Rezidence mali zväčša v mestách, kde žil menší počet mníchov, ktorí sa venovali duchovnej službe a výchove mládeže mestského obyvateľstva.

A. Opátstva.

1. *Opátstvo sv. Hyppolita na Zobore pri Nitre.* Toto je bezpochybne najstaršie opátstvo benediktínov na Slovensku. Jeho založenie spadá ešte, ako už spomenuto, do doby ríše veľkomoravskej. Dľa svedectva Kosmasovho, ktorý koncom XI. storočia chodil osobne v Nitre, zachovalo sa tam ústne podanie, dľa ktorého knieža Svätopluk dal trom zoborským pustovníkom vystaviť na vrchu Zobor chrám, medzi ktorých po zániku svojho kniežatstva i sám vstúpil a tam život svoj dokončil.²⁾ Toto bude asi ohlas pamiatky založenia zoborského kláštora. A stalo sa to asi súčasne so založením nitrianskeho biskupstva, teda asi 880 roku. Vieme, že prvý biskup nitriansky, Wiching, bol pôvodne tiež mníchom benediktínskym, chcel si teda získať v svojich rádoých bratoch spolupracovníkov na horúcej pôde ešte pohanských Slovákov a pravdepodobne on nabádal Svätopluka k založeniu tohoto kláštora. Sv. Štefan, kráľ uhorský nezaložil tento kláštor, ale dľa listiny tohoto opátstva z r. 1111, vystavenej pod Kolomanom kráľom a Godofredom opátom, len »obdaroval« ho veľkými statkami. Prvý známy opát jeho spomína sa za Časov Štefana kráľa (1001 – 38); bol to Filip, za ktorého opátstva zavítali do Zoborského kláštora naši známi národní svätí, sv. Svorad a Benedik a súc od neho medzi rehoľníkov prijatí, žili tam niekoľko rokov. S týmto sa zoborský kláštor veľmi preslávil. Počas nasledujúcich storočí podstúpil kláštor mnoho protivenstva, no, i pri tom jestvoval a ostal v rukách benediktínov až po časy Mateja kráľa. Vtedy ale, a síce v roku

²⁾ Cosmas, Pertz.: Mon. Ger. 58. IX. 100.

Mučeníckasmrť sv. Benedika na Skalke
(Podľa starého obrazu v archíve kap. nitr.)

1468. Ján arcibiskup ostrihomský a administrátor biskupstva nitrianskeho opátstvo zaujal, listiny jeho všetky a majetky si prisvojil, následkom čoho rádoví bratia sa rozišli a majetky opátstva z nariadenia Mateja kráľa pripadly nitrianskemu biskupstvu. Na to budova kláštora čoskoro spustla a obrátila sa v rumy. Až v roku 1691 Blažej Jáklin, biskup nitriansky, založil tam nový kláštor na rumoch starého. Neuviedol už sem benediktínov, ale kamaldúlov. Títo žili tu až do roku 1782, keď boli Jozefom II. rozpustení. I budova tohoto novšieho kláštora je už zväčša v rozvalinách, z kostola a z cellí kamaldúlov sú už len rumy, ale stojí ešte predná hlavná časť kláštora, upravená nateraz za tichý hostinec, dávajúci útulok a občerstvenie ta dochodiacim mnohým výletníkom.³⁾

2. *Opátstvo sv. Benedika nad Hronom.* Toto je druhé opátstvo benediktínov na Slovensku. Leží pri Hrone v starej župe tekovskej pri mestečku podobného mena. Založené bolo ešte v roku 1075 Magnusom ači Geyzom, údelným kniežaťom Slovenska, a neskôr kráľom uhorským, ktorý vystavil ho z povďačnosti, že zvíťazil nad kráľom Šalamúnom. — Opátstvo v mo-
c j mali naši Benediktíni až do roku 1565. Vtedy
Maximilan 1. daroval ho kapitule ostrihomskej,

načo rádoví bratia navždy opustili kláštor. Budova a chrám opátstva sa ešte i dnes majestátne vypína ponad Hronom na pôvodnom jeho mieste. No, chrám nie je už pôvodný. Na miesto starého románskeho chrámu vystavili tu benediktíni okolo roku 1382 chrám nový v štýle gotickom, ktorý i dnes stojí. V rokoch 1880—83 ostrihomská kapitula dala kláštor nákladom 166.970 zlatých nádherne renovovať a odvtedy je opravdu okrasou nášho milého Pohronia.⁴⁾ — Dnes sú tu Saleziáni.

3. *Opátstvo Bl. Panny Márie v Pograničiach.* Toto opátstvo jestvovalo kedysi v obci Pogranice, neďaleko mesta Nitry. V obci daroval Geyza I. v roku 1075 opátstvu sv. Benedika nad Hronom 15 domov a 16 viníc a pravdepodobne k vedeniu tunajšieho hospodárstva sriadili tu benediktíni čoskoro takzavnú gangriu, čili expozitúru s kostolom k úcte prebi. Panny Márie. Kostol tento bol v neznámom čase zväčšený a dvoma vežami opatrený a dnes slúži za kostol farský. Kedy opátstvo poťažne gangria táto zanikla, nie je známo. Titul opátstva ale do nedávna darovávali uhorskí králi zaslúžilým kňazom.⁵⁾

4. *Opátstvo Bl. P. Márie v Széplaku.* Rumy tohoto opátstva ešte i dnes vidieť blízko Košíc na kopci, ležiacom pri Hornáde. Založené bolo ono v roku 1143 za panovania Geyzu II., uhorského

³⁾ Srovnaj: Fuxhoffer-Czinár, *Monasterologia Regni Hungariae*, Vindobonae, 1869, I. 193—195.

⁴⁾ *Monasterologia*, I. 217—219.; Knauz: *A garammelletti szentbenedeki apátság története*, Bpest, 1890. — Dr. Heiczl: *A garamszentbenedeki apátság története*, Bpest, 1913.

⁵⁾ *Monasterologia*, I, 220.

kráľa, a malo mnoho statkov (Széplak, Opatová, Dolná Hutka, Zdobá, Rát atď.) v Abaujskej župe. Z opátov sa spomína po prvé v historických prameňoch istý Cyegel a to v roku 1217. Spomínajú sa potom ešte opáti Ján (1286), Peter (1343), ktorý sa pravotil o Supech čili Opatovú, Štefan, a iní. Matej kráľ dal patronátne právo nad týmto opátstvom rodine Rozgonyi; pod Vladislavom kráľom ale obdržal toto právo Juraj Szakmáry, biskup pätikostolský, ktorý v roku 1521 daroval opátstvo Jánovi Chewf-ovi, po smrti tohoto ale pripadlo ono Ladislavovi Nagyovi. Po bitke moháčskej (1526) statky opátstva rozchvátali okolití zemáni, najmä prívrženci Zápolyiho. No, Ferdinand kráľ vypudiac týchto z opátstva, ktoré mnísi v týchto vzburách už navždy opustili, daroval ho trnavským jezuitom na založenie a udržanie nejakého kollegia k výchove mládeže. Ale v nasledujúcich protestantských nepokojoch a vpádoch tureckých ani jezuiti nemohli si statky tie udržať, preto Maximilián kráľ daroval ich Mikulášovi Oláhovi, arcibiskupovi ostrihorskému, na vydržovanie seminára. Budova opátstva medzitým spustla a padla v rumy a slúži dnes už len za milé výletné miesto košickému obecnstvu. Titul i tohoto opátstva darovávali do prievratu uhorskí králi.⁶⁾

5. *Opátstvo sv. Benedika na Skalke.* Leží na našom malebnom Považí na pravom brehu Váhu naproti Trenčínu. Tu v jednej jaskyni žil v XI. storočí sv. Benedik učeník sv. Svorada, kde ho potom pohanskí zbojníci zavraždili a mŕtvého s jednej strmej skaly do Váhu hodili. Na onej strmej skale už v roku 1208 stál kostol sv. Benedika, ku otvoru jaskyne Benedika ale dal postaviť Jakub, biskup nitriansky, v roku 1224 priestranný kláštor a oddal ho rádu benediktínov. Na vydržavanie ich daroval im biskup dedinu Ujezd, potom dve vinice v Nitre, 40 oviec, 100 kôz a iné. IV. Béla kráľ, chodiac v roku 1238 okolo Trenčína a vidiac chudobu kláštora, daroval im ešte dedinu Gesztes, dnešnú Opatovú pri Trenčíne. Neskôr obdržali ešte od uhorských kráľov obec Zliechov a majer Hrabová. Z opátov Skalky známi sú viacerí. Prvý bol z nich Radečius. V r. 1272 spomína sa Damján, v roku 1318 Štefan, prívrženec Matúša Čáka, prečo bol i Jánom, biskupom nitrianskym, vyobcovaný z Cirkvi, v r. 1527 Juraj Bordáth, asi posledný regulárny opát kláštora. V zbúrach totiž po bitke moháčskej i toto opátstvo pomaly zaniklo. V roku 1553 obdržal už opátstvo František Thurzo, biskup nitriansky, po ňom roku 1556 Tomáš Vizkelety, ďalej V roku 1560 Štefan Radeecz biskup jágerský, v roku 1586 Ján Záluzký atď., už len ako benefícium. Konečne Ján Púsky, ktorý mal v majetku Skalku v roku 1630–1634, oddal túto navždy v roku 1644 rádu jezuitov, a to ich trenčianskemu domu. Trenčianski jezuiti spravili potom z kláštora milý letohrádok, ktorý jestvoval až po sotrenie rádu jezuitov. V roku 1773 kláštor i s kostolíkom, pristeným k jaskyni, ešte v celistvosti jestvoval. Tento rok ale, kláštor súc rozpustený, zariadenie jeho

Ruiny benediktínskeho-jezuitskeho kláštora na Skalke

⁶⁾ Monast. I. 247–251.

bolo rozpredané a rozchvátané, budova ale začala pustnúť až konečne upadla v rumy. Jej malebné rozvaliny môže vidieť každý, kto cestuje Považím. Po prievrate začalo sa hnutie na obnovenie starobylého kostolíka na skale, odkiaľ shodili sv. Benedika do Váhu. Kostolík tento zásluhou biskupa dra Karola Kmeťku aj obnovili, ale budova opátstva, ktorá ako svätyňa vystavená na počesť našich národných svätých zaslúžila by si lepšieho osudu, tá ešte vždy leží v rumoch. Či ešte povstane kedysi a bude opravdivou našou národnou svätyňou, ako to bolo kontemplované, Boh vie.⁷⁾

6. *Opátstvo Bl. Panny Márie v Klíži.* V hornej Nitrianskej pri niekdajšej zemskej bráne jestvovalo kedysi tiež starobylé opátstvo benediktínov, a síce v Klíži. O jeho pôvode nemáme nijakých určitých zpráw, ale že je ono prastaré, vidieť z toho, že už v roku 1225 spomína sa jeho opát. Z histórie jeho vieme len toľko, že Matúš Čák majetky tohoto opátstva zaujal, ale Róbert Karol ich opátstvu pod opátom Ladislavom v roku 1327 prinavrátiť rozkázal. Boly to obce Klíž, Glodna, Pechrus, a Krnča, ktoré patrily k nemu. — Prestalo i toto opátstvo v zbúrach reformácie. V nepokojoch týchto mnísi sa rozprchlí a opustené opátstvo zaujali bratia Podmaniczkovci, páni hradu Považskej Bystrice (Považské Podhradie), ktorí zariadili si v ňom sídlo, kde posnášali si koristiť, ktorú v lúpežiach v okolitých obciach popáchaných nashromaždili. Preto na sneme v roku 1547 rozhodnuté bolo, aby kláštor, akožto útočisko lúpežníkov, bol zbúraný a len chrám Boží aby bol ponechaný. Po nejakom čase vojsko kráľovské a okolité zemanstvo rozhodnutie toto i previedlo. Odtedy iba starobylý chrám a zbytky rumov ho obkľučujúcich, upomínajú ešte na starodávne klížske opátstvo. — Majetky jeho pripadly najprv mníškam rádu Dominikánov v Trnave, neskôr ale za Jozefa II. pripadly Fondu religionis. Titul opátstva toho nosí teraz zaslúžilý slovenský kňaz Tomáš Ružička, farár žilinský.⁸⁾

7. *Opátstvo sv. Jána Krstiteľa v Janoiovciach nad Rimavou.* I v tejto obci jestvovalo kedysi opátstvo benediktínov. Ale vieme o ňom veľmi málo. V roku 1629 spomína sa jeho opát ako podriadený arcibiskupovi ostrihomskému. Potom Péterffy spomína, že jeho posledný opát zavraždený bol mlynárom v mlyne opátstva, ležiaceho blízko Rimavskej Soboty. Zo starého opátstva jestvuje dnes už len dvojvežový, z tesaných kameňov vystavaný starobylý chrám, reštaurovaný Flórišom Rojijerom. Titul opátstva tohoto tiež bol udeľovaný uhorskými kráľmi.⁹⁾

8. *Opátstvo sv. Kozmu a Damjána v Ludaniciach.* Obec leží blízko Veľkých Topolčian. I tu jestvovalo opátstvo benediktínov, a to veľmi staré, lebo spomína sa už počiatkom XIII. storočia, a síce za Imricha uhorského kráľa, na ktorého radu brat jeho Ondrej, ešte ako údelné knieža, veľa dobrodení preukazoval tomuto opátstvu. Jestvovalo a kvitlo ono až po bitku moháčsku, ale v politických a náboženských nepokojoch po nej nasledujúcich s mnoho inými aj ono zaniklo. Statky jeho zaujali členovia rodu Ludányi, od tých potom prešli na rodinu Cseh a iných. Konečne v roku 1656 kráľovskou donáciou pripadly ony konečnou platnosťou nitrianskej kapitule. Budova opátstva zvalila sa už dávno, v neznámom Čase, ale kostolík jeho stál až do roku 1711. Bol on dľa opisu Jána Poludvorného, za ktorého času ešte stál, kostolík nízky, malý, opatrený len drevenou vežičkou a jedným menším zvonom. A keďže v obci bol aj druhý kostol, zasvätený najsvätejšej Trojici, a kostolík opátstva bol už na spadnutie, preto nitrianska kapitula s povolením prímasa Batthyányho dala vo výšpomenutom roku kostolík zbúrať a materiál použitý bol k výstavbe novej fary. Tak teda po opátstve neostalo už v obci nijakej stopy, iba jeho pamiatka a niektoré predmety (oltár sv. Kozmu a Damjána, kazule etc.), ktoré boly prenesené do farského kostola.¹⁰⁾

9. *Opátstvo najsv. Spasiteľa v Lekýri.* Leží pri Želiezovciach, blízko Hronu a menúva sa v pra-

⁷⁾ Monast. I. 258—260. — Wurum, Ep. Nitr. p. 168—191.

⁸⁾ Monast. I. 262—263, Wurum, Episc. Nitriensis memoria, str. 244—249.

⁹⁾ Monast. I. 265.

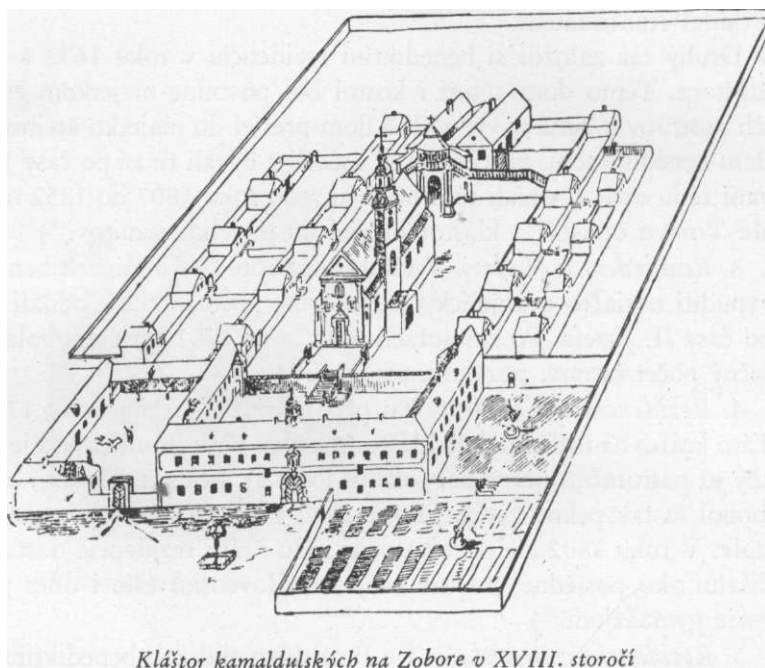
¹⁰⁾ Monast. I. 266—267.

meňoch historických i opátstvom Serafína. Uvádza sa už v roku 1340, v ktorom spomína sa jeho opát Štefan. Opátstvo toto je ešte podnes reálnym, má isté statky (Lekýr, Oroska, Opatová), ktoré naň menovaní opáti podnes užívajú. Zo starého opátstva stojí ešte chrám, ktorý v rokoch 1726–59 pekne obnovili Ján Okolicsányi, Ján Galgóczy a Anton Reviczky opáti. Slúži teraz za farský chrám. Opátstvo má aj svoju budovu, ktorú slušne obnovil Jozef Lányi, nedávno odumrevší, posledný opát lekýrsky.¹¹⁾

10. *Opátstvo Ducha Svätého v Hrapkove v Šariši.* Je ono prastarého, ale neznámeho pôvodu. Len toľko vieme o ňom, že benediktíni ho už pred rokom 1333 opustili. V tomto roku Mikuláš Perényi budovu opátstva opravil a uviedol do nej miesto benediktínov augustiánov. V stor. XVIII. dané boli jeho majetky jezuitom prešovským, ale neskôr pripadly opäť Fiskus.¹²⁾

11. *Opátstvo sv. Kríža nad Hronom.* Je tiež starého, ale neznámeho pôvodu. Zaniklo aj ostatné opátstva župy tekovskej po bitke moháčskej a statky jeho pripadly arcibiskupstvu ostrihomskému, neskôr v roku 1776 pridelené boli novosriadenému biskupstvu banskobystrickému. Zo starého opátstva stojí ešte pekný dvojvežový chrám.¹³⁾

12. *Opátstvo prebi. P. Márie v Stulanoch (de Stohla).* Bolo ono menším opátstvom, vlastne len priorátom, a leží v Tatrách v biskupstve spišskom. Založené bolo v r. 1314 Eberlausom de monte Georgii, grófom, a Menyhardom, farárom z obce Sion, ktorí svoju zem menom Stohla vo Spisi'ha tento cieľ obetovali a na nej aj kláštor vystavili. V roku 1333 pridali k tomuto niektorí spišskí šľachtici ešte polovicu obce Mateja (dnes Matejovce), k čomu po päťdesiatich rokoch prikúpil prior Karard kus majetku v Batizovciach, takže opátstvo (ači priorát) mohlo byť slušne zaopatrené. Počas husitských vojen ešte jestvovalo a vtedy (storočie XV.) spomína sa jeho prior menom Michal. Zaniklo pravdepodobne v bojoch Zápolyovských po bitke moháčskej. Statky opátstva dostaly sa do majetku rodiny Mariássy, a budova aj chrám opátstva úplne spustly, tak že dnes niet po nich nijakej stopy.¹⁴⁾

Kláštor kamaldulských na Zobore v XVIII. storočí

B. Rezidencie.

1. *Rezidencia v Deákovciach.* V Deákovciach, ležiacich blízko Šaly nad Váhom je zaujímavá kostolná budova, ktorá slúžila spolu za kostol a aj za bydlisko a tak za rezidenciu benediktínov. Po-

¹¹⁾ Monast. I. 272–273.

¹²⁾ Monast. I. 295.

¹³⁾ Monast. I. 301–302.

¹⁴⁾ Monast. I. 310–311.

chádza z r. 1228, vtedy ju vysvätil Jakub, biskup nitriansky. Upravená je tak, že prízemie kostola slúži za chrám, poschodie ale, majúce jednu veľkú sieň a osem cellí, slúžilo kedysi za bydlisko tam exponovaných pannonthalmských benediktínov. Obec ešte sv. Štefan daroval pod menom Vág pannonthalmskému opátstvu, ktoré podnes vysiela ta svojich členov na obstarávanie duševného života obce a vedenia hospodárstva.¹⁵⁾

2. *Rezidencia v Trnave.* V meste Trnave až po dva razy založili si benediktíni rezidenciu. Prvý raz slúžil im za ňu terajší kláštor františkánov, a síce jeho južná časť, popri terajšom kostole. Terajšia sakristia bola kostolom, nad ním ale vidieť ešte i dnes staré benediktínske celly. Tento kláštor užívali benediktíni asi od XV. storočia. V roku 1634 kardinál Peter Pázmány zväčšil ho a oddal františkánom.

Druhý raz založili si benediktíni rezidenciu v roku 1672 a to v budove terajšieho jezuitského kláštora. Tento dom a tiež i kostol bol pôvodne majetkom evanjelikov (v roku 1666), keď ale ich pastorov z Trnavy vypudili a dom prešiel do majetku arcibiskupa Szelepcsényiho, tento daroval dom benediktínom, ktorí sa tu aj usadili a bývali tu až po časy Jozefa II. V roku 1802 pri reštaurovaní rádu opäť obdržali túto budovu a od roku 1807 do 1852 mali v Trnave aj gymnázium. Vtedy ale Trnavu opustili a kláštor prešiel do majetku jezuitov.¹¹⁾

3. *Rezidencia v Modrej.* V tomto mestečku tiež mali naši benediktíni rezidenciu. Keď roku 1674 vypudili odtiaľto evanjelických pastorov, kostol a faru oddali benediktínom, ktorí sotrvali tu až po Časy II. Jozefa. Po reštaurácii rádu roku 1802 opäť ich volali do mestečka, no, nemajúc dostatočný počet členov, pozvanie neprijali.¹⁷⁾

4. *Rezidencia v Komárne.* Tu pod Máriou Tereziou roku 1780 obdržali benediktíni rezidenciu. Táto kráľovná totiž im dala kláštor a kostol rádu jezuitov pod jej panovaním rozpustených s úlohou, aby tu pastoračnú prácu prevádzali. Jozef II. pridal im potom ešte jeden dom v Komárne a kláštor mohol sa tak pekne vyvíjať, no, v roku 1786 súc rád u nás rozpustený, rezidencia táto na čas prestala. V roku 1802 ale pri obnove rádu i táto rezidencia dostala sa opäť do jeho majetku a benediktíni ako posledné útočisko svoje na Slovensku ešte i dnes ju držia a majú tam dobre vedené svoje gymnázium.¹⁸⁾

5. *Rezidencia v Bratislave.* I v Bratislave obdržali benediktíni kláštor po jezuitoch. V roku 1812 totiž kráľ ponúkol im tu na osadenie sa viaceré domy, ale oni vybrali si bývalý kláštor jezuitov, vystavený voľakedy (roku 1630) Petrom Pázmányom. V ňom sídlili až do roku 1851, vedúc tu šesťtriedne gymnázium. V tomto roku zavedené súc nové systéma gymnáziálneho učenia, gymnázium oddané bolo profesorom civilným, načo benediktíni mesto opustili.¹⁹⁾

Týchto tu uvedených 12 kláštorov a 5 rezidiencií mali benediktíni na území nášho Slovenska. Možno, bolo ich aj viac, ale pamiatka ich zanikla, história ich už nespomína. Až do časov reformácie, poťažne bitky moháčskej, kvitly u nich opátstva, potom ale medzi novými pomerami, povstálými reformáciou, ujaly sa už len v mestách postavené rezidencie.

Dnes všetky výšpomenuté kláštory už prestaly a okrem jediného (Sv. Benedik nad Hronom) stoja už v rumoch alebo sú úplne zničené a aj z rezidiencií majú už u nás iba dve: rezidenciu v Komárne a malú rezidenciu, vlastne len kostol a k nemu pripojenú faru v Deákovciach. Isteže je to len nepatrný zbytok z ich ešte i dnes mocného rádu jestvujúceho v bývalom Uhorsku a sústreďeného v terajšom Maďarsku, ale pre nás i toto je vzácné.

¹⁶⁾ Monast. I. 313 - 314. — Ipolyi: A deákmonostori XIII. századbeli román bazilika, Pest, 1860.

¹⁶⁾ Monast. I. 314-316.

¹⁷⁾ Monast. I. 316 - 317.

¹⁸⁾ Monast. I. 317—318.

¹⁹⁾ Monast. I. 324—325.

Môžu ony slúžiť za podklad novému vývinu a obrodeniu sa tohoto kedysi tak slávneho rádu aj na pôde oslobodeného Slovenska a môže ešte rád tento preukázať nášmu národu veľmi veľké služby.

Použité pramene.

Fuxhoffer-Czinár: Monasterologia regni Hungariae. Vindobonae. 1869. — Rupp Jakab: Magyarország helyrajz története. — Wurum: Episcopatus Nitriensis memoria. Posonii 1835. — Knauz Nándor: A garammelletti szentbenedeki apátság története Bpest 1890. — Dr. Haiczl Kálmán; A garamszentbenedeki apátság története, Bpest 1913. Ipolyi Arnold: A deákmonostori XI I századbeli román bazilika. Pesten 1860. — Dr. Henszlmann: Magyarország őkeresztény, román és átmeneti stílii műemlékeinek rövid ismertetése. Bpest 1876. — a iné.

REHOLA PIARISTOV

Reholu založil *Sv. Jozef Kalazantský* a potvrdil ju pápež Gregor XV. vr. 1621. Cieľ rehole je, učiť a vychovávať deti v duchu katolíckom. Zpočiatku iba v Ríme a v Taliansku sa rozširovala, ale už v rokoch 1640 púšťa korene i v strednej Európe. Ešte za života svätého zakladateľa založil sa kláštor so školou v *Podolinci* (1642). Za týmto nasledovali kláštory v *Prievidzi* (1666), v *Brezne* (1673), a vo *Sv. Jure* pri Bratislave (1685). V r. 1721 je založená uhorská provincia, ktorá už koncom XVIII. storočia počíta 33 kláštorov, z ktorých polovica je na Slovensku.

Jozef Chura, rektor v Prievidzi

Jozef Branecký, rektor v Trenčíne

Piaristi na Slovensku utvorili samostatnú slovenskú provinciu v júli r. 1930 na základe modu vivendi dľa predpisov Kodexa a nanovo vydaných Konštitúcií. Je to zásluhou *Alexandra Cserhelyiho*, vtedy rektora kollegia v Nitre. Bol mu na pomoci rektor *Jozef Branecký*. Z dobroprajnosti a lásky Svätej Stolicy generálny predstavený v Ríme, páter *Jozef Del Buono* vyhlásil piaristické kolegiá na Slovensku za samostatnú provinciu. Prvým slovenským provinciálom sa stal spomenutý páter rektor A. Cserhelyi, ktorý zaraz sa chytil s húževnatou energiou realizovania veľkej myšlienky, aby slovenskí piaristi čím skôr mohli začať svoje blahodarné účinkovanie medzi našou mládežou. Niet o tom pochybnosti, že potrebujeme dobrých slovenských gymnázií. K tejto práci ich viažu i staré smluvy, ktoré však po prievrate boli na viacerých miestach jednostranne zrušené.

V Prievidzi sriadený bol noviciát pre mladíkov, vstupujúcich do rehole piaristov. Prvým magistrom sa stal páter *Jan Lendvay*, ktorý však po polročnom účinkovaní zomrel na veľkú ztratu

mladej reholi. Na jeho miesto bol vymenovaný páter *Jozef Chura*, rodák z Hliníka n. Váhom, ktorý je i teraz ním a zároveň i rektorom kolégia.

Cieľ piaristov na Slovensku je k novému životu vzkriesiť svoje, po prievrate onemelé, gymnázia, aby vychovávali slovenskú mládež nielen vo vedách, ale i naplňovali jej srdce bohabojnosťou a rozličnými ctnosťami, ktoré najmä okrašľujú mládež, s ktorými sa ona stane pevnou oporou Cirkvi, slovenského národa a republiky Československej.

Tento cieľ rehoľa uskutočňuje výchovou svojho dorastu. Ktorí kandidáti jednoročný noviciát zdarné skončia, tí z láskavej ochotnosti J. E. biskupa *dr. Karola Kmetku* navštevujú teológiu v biskupskom seminári v Nitre, odkiaľ idú na univerzitu do Bratislavy.

Teraz rehoľa prežíva roky siatia. Na žatvu príde len o niekoľko rokov.

Prostriedky na uskutočnenie svojho povolania a svojich záväzkov rehoľa má zo skromných príjmov jednotlivých kolegií a najmä z príjmov nitrianskeho kláštora. Keď nato príde, bude sa uchádzať o podporu Krajiny a jednotlivcov. Takto bude môcť čoskoro aspoň v Nitre vo svojej gymnaziálnej budove vytvoriť prvé slovenské piaristické gymnázium.

Organizácia rehole je táto: V Ríme je generálny predstavený všetkých provincií na celom svete. Teraz je ním vysdôst. páter *Jozef Del Buono*. V riadení týchto provincií je mu na pomoci sbor, pozostávajúci z generálnych asistentov.

Na Čele slovenskej piaristskej provincie stojí provinciál P. Alexander Cserhelyi, asistentmi ktorého sú pátri *Lev Kalíok* a *Jozef Branecký*. Jednotlivé kolégia riadia rektori a novicov vychováva magister.

Na Slovensku si rehoľa podržala kláštory v týchto mestách: *Nitra, Trentin, Sv. Jur a Prievidza*.

Počet rehoľníkov v jednotlivých kolegiách je tento: v Nitre je 1 páter a 3 teologovia. (Dvaja navštevujú teológiu v Nitre a jeden v Banskej Bystrici.) V Prievidzi sú dvaja patri a sedem novicov. Vo Svätom Jure štyria patri a v Trenčíne dvaja patri.

Dorast pozostáva zo 7 novicov a 3 teologov.

Rektorom v Nitre je Alexander Cserhelyi, ktorý je zároveň aj provinciálom mladej rehole, v Prievidzi rektor Chura, zároveň i magistrom, vo Sv. Jure Cyril M. Guniš, vicerektor, a v Trenčíne Jozef Branecký.

RÁD PREMONŠTRÁTOV

V dejinách sv. cirkvi vidieť pravidelne zakročovať božskú prozreteľnosť. Keď hrozilo nebezpečenstvo Cirkvi, Boh vždy vzbudil osoby, ktoré sa jeho službe plne venovali, a Cirkev obhajovali. K týmto patrí i zakladateľ rádu premonštrátskeho *sv. Norbert*, kanonik, ktorý zreformoval spoločný život kanonikov, aby podľa pôvodného zakladania kanonickej ustanovizne žili v spoločnej domácnosti na základe regúl sv. Augustína. Keď pápež *Kalixt II.* schválil Norbertove snahy, tento r. 1120 založil prvú takúto spoločnosť kanonikov v Prémontré. Každý kanonik složil rehoľné sľuby, a tak sa stala Norbertova spoločnosť rehoľným rádom kanonikov, pomenovaná po prvom kláštore premonštrátskom.

Cirkevné pomery boli v týchto Časoch rozhárané. Dlhé vojny medzi pápežmi a nemeckými cisármi, rozširovanie Abelardovho racionalizmu, nedisciplinovanosť a rozličné bludy ohrožovali primát pápežský a jednotu Cirkvi. Sv. Norbert postavil svoj rád do služby Sv. Stolicy a za hlavný cieľ mu určil: rozširovať hlbokú úctu k Sviatosti oltárnej, prečo sa rád menuje i rádom eucharistickým. Rád sa čoskoro rozšíril a temer po všetkých krajoch mal svoje monasteriá, ktorých bolo r. 1767 už 240. Každé monasterium bolo popri rozširovaní viery i stánkom vedy a umenia a vlivalo na

celé okolie čo do kultúrneho, mravného i hmotného povznesenia ľudu. Cez storočia svojho dejstvomania veľa trpel rád vojnami, reformáciou, na našich krajoch husitizmom, vo Francúzsku revolúciou a v Rakúsku jozefinizmom. Tak boli zničené mnohé kostoly, kláštory a kultúrne pamiatky, že v XIX. storočí už len niekoľko opátství bolo v Európe. R. 1883 povolal *Lev XIII.* všetkých prepoštov a opátov rádu do Viedne, aby porokovali o svojej budúcnosti. Vtedy bol zvolený za generálneho opáta strahovský opát *Žigmund Starý* a za jeho vedenia sa začína rád znova rozširovať a získavať si ztratené pôsobiská.

Rád má opátstva, prepoštvá a prioráty. Opátstva podľa krajín tvoria cirkária, na čele ktorých je vizitátor a vicarius generalis. V *ieskoslovenskej cirkárii* sú tieto opátstvá: *Jasov na Slovensku, Nová Ríša na Morave* a v *Čechách: Strahov, Teplá a Želiv.*

Na Slovensku má rád dnes dve prepoštvá: v *Jasove* a v *Lelese*. Lelesské prepošstvo založil biskup *Boleslav*, aby bolo strážcom kresťanskej kultúry na Východe. Bolo ono nielen významným miestom cirkevným, ale i opatrovníkom a strážcom krajinského archívu a právnych listín celého kraja. Kláštor veľa trpel vo vojnách, a pre tieto vojny r. 1567 premonštráti aj opustili Leles. Až za *Leopolda I.* sa vrátili, keď bol opátom *František Schöllingen*, ktorý ho ale r. 1710 odovzdal opátovi v Lúke, s ktorým opátstvom bol Leles spojený až do zrušenia opátstva r. 1787. Za Jozefa II. bol kláštor zrušený, majetky odovzdané náboženskému fondu, a tak prestal byť samostatným. R. 1802 bol kláštor pripojený k jasovskej prepozitúre.

Prepošstvo jasovské bolo založené v XII. storočí akiste kráľom *Kolomanom*. Neskoršie, za kráľa *Belu IV.* bolo obohatené darmi a kráľovskými výsadami, že malo súd a bolo i overovacím miestom. *Pápež Bonifác VIII.* ho podriadil priamo právomoci ostromského prímasa. Kláštor a kostol za vpádu Tatarov bol zničený. Po vymretí Arpádovcov zas sa chceli zmocniť jeho majetkov zemepáni a okolité mestá, najmä Košice, Smolník, Gelnica a Moldava. Proti stálym drancovateľom prepošt *Stanislav III.* prebudoval kláštor a opevnil ho, preto sa aj nazýva *Castrum de Jasov*. No, *Jiskrove* vojsko ho dobylo r. 1448, ale o 10 rokov nato bol oslobodený, opravený a opevnený. R. 1552 zaniká, a králi darujú titul prepoštvá s majetkami vynikajúcim cirkevným hodnosťarom. Za *Leopolda I.* znova ho mal rád v ruke a tak ako Leles, patrilo pod správu opátstva v Luke. R. 1745 sa stane prepoštom *Andrej Sauberer*, ktorý Jasov r. 1769 osamostatnil. On dal vybudovať aj terajší kostol a kláštor a viac kostolov po dedinách, ktoré k majetkom prepoštvá patrily. Po zrušení Spoločnosti Ježišovej rád prevzal rožňavské gymnázium. Za Jozefa II. bol rád pozbavený svojich kláštorov, majetky pridelené náboženskému fondu, archív odvedený do Budína a členovia jasovského konventu sa umiestili po rozličných diecézach.

Po smrti Jozefa II. mestá a župy žiadaly obnovenie všetkých zrušených rádov, a kráľ *František I.* aj obnovil rád benediktínov, cistercítov a premonštrátov a poveril ich spravovaním stredných škôl. Zo žijúcich ešte členov obnovilo sa jasovské prepošstvo, univerzitný profesor *Andrej Zasio* usporiadal majetky tak, že prepošstvo mohlo prevziať gymnáziá v Rožňave, v Levoči, Užhorode a vo Veľkom Varadíne. Neskoršie zamenil rád užhorodské za košické gymnázium. Prepošt Zasio vymohol jasovským prepoštom titul preláta. Za Bachovej éry odňaté boli rádu gymnáziá v Levoči a Košiciach, ale košické dostali po niekoľkých rokoch nazad. R. 1867 bol zvolený za preláta *Viktor Kacvinský*, ktorý sa najmä o výchovu rehoľnú, bohosloveckú a filozofickú medzi členstvom vyznačil. Terajší prelát *Dr. Melchior Takái* vybudoval nové domy košickému a rožňavskému gymnáziu a rádový dom *Norbertinum* v Budapešti.

Po prievrate boli rádu odňaté dve katolícke gymnáziá: v Košiciach a v Rožňave. A tak rád sa dnes venuje jedine duchovnej správe na Slovensku vo svojich dvoch kláštoroch, v Jasove a v Lelese, v košickom a rožňavskom kostole a na 8 farách. Rád svojho práva na dve gymnáziá katolícke sa

nezriea a usiluje sa novým dorastom, aby mohol i na Slovensku pôsobiť vo svojich Školách a tak byť vážnym kultúrnym Činiteľom.

Generálny predstavený celého - premonštrátskeho rádu je v Averboode (Belgicko): *Gummarus Crets*.

Generálnym vikárom československej cirkárie je: opát *Gilbert Helmer* v Teple a vizitátorom: strahovský opát *Metod Zavoral* na Strahove.

Členovia rádu pracujú v duchovnej správe na ôsmich farách: Jasov, Rudník, Poproč, Debraď, Vyšný Medzev, Kráľ. Chlumec, Leles, Veľké Kapušany.

Členovia rádu na Slovensku: Dr. *Melchior Takáé*, prepošt- prelát v Jasove, *Alfonz Novot-*

ný, tit. prepošt-prior v Jasove, *Ervín Karsai*, subprior, Dr. *Róbert Farkas*, *Teodor Bohinský*, *Mikuláš Gedeon*, *Hadrián Szabó*, *Ľudovít Martoníík*, *Julius Kende*, *Rudolf Ujlaky*, *Fidei Szántó*, *Alex Gedeon*, Dr. *Oskar Anisich*, *Elemér Vámos*, *Eduard Filo*, *Konštantín Khinal*, *Siard Sziklay*, *Julian Kocsis*, *Gabriel Magyar*, *Anton Ošlenda*, *Ambro Ebergényi*, *Ladislav Martoníík*, *Vavro Spilka*, *Gerard Lukovit*, *Eugen Tóth*, *Konrád Stefaníík*, *František Míták*, *Justín Mancos*.

RÁD SV. DOMINIKA

Ako smutný zjav dvanásteho a začiatku trinásteho storočia býva zaznačené odcudzenie veľkej časti pospolitého ľudu od Cirkvi a takmer úplne bočenie vedeckých kruhov od pravého učenia Kristovho. Bohatstvo opanovalo aj rehoľníkov a kňazstvo, ktoré sa nadmieru staralo o pozemské statky a málo sa zaoberalo ľuďmi. Toto oddalovanie sa od apoštolských ideálov rozširovalo sa v povážlivej miere. Menovite mestské obyvateľstvo, ktorého počet mohutne vzrastal, zostalo duševnými vecmi nezaopatrené. Preto ľud hľadal vyplnenie túžby po náboženstve vo všelijakých sektách.

Tieto sekty sa zakrývaly vonkajšou chudobou a apoštolským životom a pri tom mnoho ráz aj krvavo zúrily oproti všetkému, čo bolo náboženské a katolícke, čiastočne obnovily starodávne bludy manichejské a tými otravovali veriaci ľud. Vzdelanci sa však pridržali učenia Aristotelovho, ale v pohanskom a židovskom duchu vysvetľovaného.

Toto dvojaké hnutie hrozilo Západnej Európe úplným zničením kresťanskej kultúry. Zamedziť toto zhubné postupovanie tak škodlivého kacírstva so zbraňou v ruke, hoci sa i zdalo oprávneným, predsa len tieto otázky nemohly byť takým spôsobom riešené.

Božská Prozreteľnosť si preto vyvolila svätého Františka, aby tento svojou dokonalou chudobou pestoval, apoštolský ideál, pritom ale aby vychoval Cirkvi dokonale oddaných ľudí. Vyvolila však i sv. Dominika, tohoto španielskeho kanonika, aby vychoval ľudí, ktorí by učenosťou a vedomosťou znemožňovali ďalšie ničenie stáda Kristovho. Preto založil r. 1216 reholu, cieľom ktorej by bolo hlásať slovo Božie, či už na kazateľni, Či vo Školách. Je pravda, že tak rehoľa sv. Dominika ako aj rehoľa sv. Františka pestovala aj učenosť aj svätú apoštolskú chudobu; lenže kým František zdôrazňoval viac chudobu, sv. Dominik pestoval viac sväté vedy.

Prvou starosťou *sv. Dominika* bolo svojich učeníkov poslať na najchýrečnejšie európske vysoké školy, ako na parížsku a na boloňskú univerzitu.

Riešením týchto otázok viac alebo menej vždy časových v duchu katolíckom sa podarilo týmto dvom mužom, vlastne ich rehoľám, Cirkvi znovu získať tak rozoštvaný pospolitý ľud ako aj vedecký svet. Hlavne sv. Albertovi Veľkému a sv. Tomášovi Akvinskemu sa podarilo Aristotela súladne s Kristovým učením vysvetľovať a učiniť ho za filozofický podklad kultúry.

Sv. Dominik to urobil prísnou povinnosťou svojich synov, aby dľa príkladu sv. Pavla apoštola kázali a aby každý kláštor spojili aj so školou. Istý moderný francúzsky učenec menuje sv. Dominika prvým európskym ministrom školstva. Na univerzitách vyvinul rád sv. Dominika všade veľkolepú

Činnosť tak na katedrách vo vyučovaní ako i v duchovnej správe žiakov. Mnohí nadaní profesori a zbožní žiaci vstupovali hufne do rehole. Títo noví členovia rehole sa zas usilovali rozšíriť túto novú reholu, každý vo svojej vlasti. Do vtedajšieho Uhorska, a tak i na Slovensko, ho priniesol *Bl. Pavel*, profesor boloňskej univerzity. O usídlenie rehole na pôde našej republiky sa zaslúžili aj sv. Hyacint a jeho brat bl. Česlav, bývalí krakovskí kanonici. Bl. Česlav uvádzal reholu menovite v Čechách, kde mu bola veľmi na pomoci šľachtička bl. Zdislava.

Sv. Dominik sa staral aj o pohanské misie. Pripravoval sa na cestu do Uhorska, aby tam pracoval na obrátení pohanských Kúnov. Zabránila mu však v tom smrť v r. 1221. Na miesto sv. Dominika išiel medzi Kúnov spomenutý už bl. Pavel, ktorý tam podstúpil aj mučenícku smrť.

Rád kazateľský účinkuje v duchu svojho zakladateľa až podnes. Posiela misionárov k pohanom do všetkých dielov sveta. Vydržiava viac univerzít a vysokých škôl. Tak »*Colegio Angelico*« v Ríme, univerzitu v Manile so šiestimi fakultami, vo Fribourgu s fakultou teologickou a Škola-sticko-filozofickou, biblickú vysokú Školu v Jeruzaleme. Dominikánmi sú obsadené aj niektoré profesorské stolice na Sorbone, na katolíckych vysokých školách v Paríži, Lyone, v Toulouse, Lille, na katol. univerzite v Lublíne ba i na nekatolíckych univerzitách v Londýne a Amsterodame.

Veľkou starostlivosťou vychováva rehoľa aj svojich členov. Poskytne im trojročné filozofické a štvorročné teologické štúdium.

A ešte aj po vysvätení sa členovia rehole musia venovať za dva roky Štúdiu komplementárnemu. Dominikánski klerici zo Slovenska študujú v Olomouci a za hranicami v Ríme. Dominikánska bohoslovecká vysoká škola v ČSR. je v Olomouci, a vydáva vedecké časopisy »*Na Hlubinu*« a »*Filozofická Revue*«, ktoré svedčia, akým dôležitým ohniskom náboženskej obrody je v našej republike menovaná škola teologická.

Dominikánska rehoľa má od začiatku doteraz nezmenené demokratické zariadenie. Predstaveného si volia sami členovia. Keď je zvolený a riadne potvrdený, jeho úrad trvá tri roky. Po uplynutí tejto doby nemôže byť hneď v tom istom kláštore znovu zvolený.

Provinciálneho predstaveného volia priori a zástupca z každého kláštora. Úrad provinciálneho priora trvá 4 roky a tiež nemôže byť hneď znovu zvolený.

Provinciáli a z každej provincie dvaja zástupcovia tvoria zákonodarný sbor celej rehole a títo volia aj veľmajstra rehole, čiže generála. Jeho sídlo je v Ríme a úrad jeho trvá 12 rokov. Terajší generál je z literárneho sveta dobre známy Francúz: *P. Stanislav Martin Gillet*. Jeho diela sú skoro do všetkých kultúrnych rečí preložené.

Prvým predstaveným rehole nie je však generál, ale sám Sv. Otec, a to nielen ako najvyšší pastier v Cirkvi, ale aj ako protektor rehole.

Najstarším dominikánskym kláštorom na Slovensku je košický. Bol založený za panovania Ondreja II. kráľa uhorského (1205–35), alebo v prvých rokoch panovania Bélu IV. (1235–70). Tento kláštor bol strediskom misií ďalákových krajov. Počet jeho členov sa odhaduje na 300. O košických dominikánoch je v historických prameňoch naznačené, že vynikali vo sv. vedách a zbožnosti. Vydržiavali slávnú školu. Boli pre ich dobré vlastnosti obľúbení a preto ich veriaci hojne obdarovávali majetkom. Tak potom mohli mnohých statných kňazov vychovať.

V XVI. storočí mestský rychtár, *Ján Lippay*, nekatolík, z náboženskej nenávisti zbraňami napadnul kláštor, rehoľníkov vyhnal, niektorých neľudsky strápil, ba aj usmrtil. R. 1556 podľahol celý kláštor aj s kostolom požiaru. Toto spustošenie potom na dlhý čas urobilo návrat dominikánov do Košíc nemožným. Až r. 1680 sa znovu vrátili. Od tých čias sa častejšie stretávame s dominikánmi, ako kaplánmi na vidieckych farách (Sečovce, Lastovce, Hrubov a i.).

Prvú zprávu o *trnavskom* dominikánskom kláštore máme z r. 1303. R. 1572 boli v kláštore

už len štyria starí členovia a preto na nariadenie cirkevnej vrchnosti bolo zrobené oddelenie, do ktorého sa sestry dominikánky pred Turkami z Budínsko-Peštianskeho ostrova utekajúce utiahly. Ešte r. 1551 bol priorom Ján Kolosvári, ktorý sa neskôr ako čanádsky biskup zúčastnil trientského snemu. Konečne r. 1614 gróf Mikuláš Eszterházy adaptuje kláštor pre členov Spoločnosti Ježišovej. Ostatnú stopu dominikánov v Trnave nachádzame stredom XVII. storočia, keď *Ján Makripodari*, pôvodom Grék, dominikán, ako svätiaci biskup a ostrihomský kanonik tam účinkuje.

O kláštore dominikánskom v *Berehove* je známo, že r. 1566 boli všetci členovia od protestantov povraždení. O päť rokov neskôr bol už aj kostol zničený.

O dominikánskom kostole v *Komárne* vieme, že r. 1637 vládol ním veliteľ hradu.

Ďalšie stopy po dominikánoch na Slovensku vedú do *Gelnice, Štiavnice, Kremnice* («na hornom konci»), *V. Šariša*, kde však títo rehoľníci Bohu žijúci a o duševné dobro veriacich sa starajúci boli násilne a nemilosrdne vykynožení. Hoci československá provincia počíta viac kláštorov na Morave a v Čechách, predsa máme na Slovensku, ziaľbohu, len jeden kláštor. Tento kláštor so svojimi desiatimi členmi sa usiluje v duchu sv. Dominika za spásu duší a za sv. Cirkev horlivo pracovať.

Košický kláštor vydržiava sv. misie, duchovné cvičenia veriacim, kláštorom a kňazom, zaobstaráva svedenie v seminári, v kláštoroch a študentských internátoch. Vydržiava bohoslužby vo viacerých rečiach, ktoré sú aj ľuďom z vidieku hojne navštevované. Keď kláštor aj nemá faru, predsa vypomáha prácou veľmi preťaženému farnému duchovenstvu v jeho ťažkých povinnostiach, menovite v zaopatrovaní chorých a to v príkladnej shode. Tiež obstaráva aj vyučovanie náboženstva na meštianskych a stredných školách. Zo svojich spolkov vedie III. rád (tento sa vyznačuje karitatívnou činnosťou), Spolok Sv. Ruženca (vydržiava vlastný starobinec), spolok Mena Ježišovho a spolok »Militia Angelica«.

Vo svojich alebo v cudzích miestnostiach vydržiava večerné kurzy o mravno-náboženských otázkach. V usporiadaní košickej Karity vydržiaval člen rehole pre nezamestnaných a nemajetných teoretický a praktický Šoférsky kurz.

V najnovšej dobe sme dostali od najdôstojnejšieho Pátra Generála z Ríma prípis, kde nám za povinnosť kladie starať sa o misie medzi nekatolíckym pravoslávny ľuďom v Podkarpatskej Rusi a vôbec na východe Európy.

Bárby dobrotivý Boh povolal do rádu sv. Dominika horlivých slovenských mladíkov, ktorí by v krásnom bielom rúchu tohoto sv. Otca na uskutočnení tohoto plánu pátra generála udatne pracovali!

Próvinciál v Prahe: *P. Václav Bubeník*. Košice: *P. Hilár Haiti*, prior, *P. Bruno Janeí*, *P. Vavrínek Pírk*, *P. Marineš Unger*, *P. Mikuláš Lexmann*. Bratia 4. Kandidát 1. Dorast: v Olomúci 5 klerikov Slovákov.

Kláštor sv. Dominika v Košiciach

REDEMPTORISTI

KONGREGÁCIA OTCOV REDEMPTORISTOV

Zakladateľom kongregácie je *sv. Alfonz Liguori*. Narodil sa 27. sept. 1696 zo šľachtickej rodiny talianskej. Vyštudovaný za právnika a advokáta, išiel študovať bohoslovie a r. 1726 je vysvätený za kňaza. Už 9. nov. 1732 položí základy spoločnosti, čiže kongregácie vo »Scale«, ktorá spoločnosť bola r. 1749 Benediktom XIV. potvrdená a nosila meno: »Kongregácia Najsv. Vykupiteľa«, čiže redemptoristov. Čoskoro sa spoločnosť rozšírila po Európe, najmä pôsobením *sv. Klementa M. Hoffbauera*. Tento prevezme pre spoločnosť opustený ústav jezuitov vo Varšave, avšak na nátlak slobodnomurárov je čoskoro zrušený a otcovia spoločnosti sa rozídu po Poľsku, Bulharsku a Švajčiarsku a prídu i do Viedne.

Dnes má kongregácia provincie v Rakúsku 12 domov, z ktorých 3 sú v Dánsku. Provincia v Poľsku 5 domov, vo Francúzsku sú 3 provincie: parížska 14 domov, lyonská 16 a štrasburská 10 domov. V Belgicku má provincia 14 domov, v Holandsku je provincia s 8 domami, v Nemecku sú 2 provincie: bavorská 9 domov a porýnska 16 domov, v Anglicku 9 domov a v Írsku 5 domov, v Španielsku 14 domov.

Okrem týchto má kongregácia rozsiahle misie temer vo všetkých častiach sveta, najmä v Južnej Amerike.

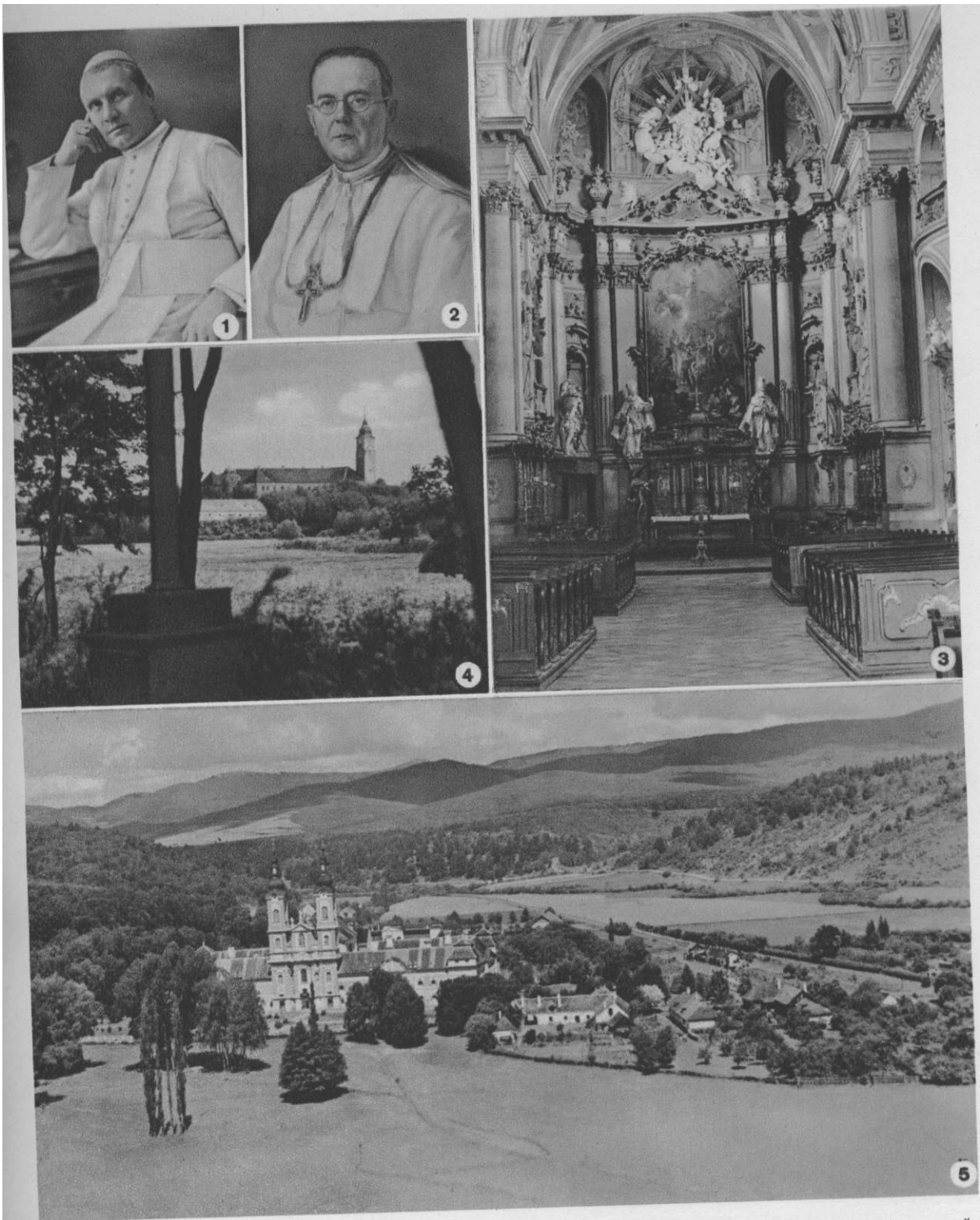
Generálne predstavenstvo kongregácie je v	Sídlo čs. provincie: Praha III.-192.
Ríme Via S. Vito. Generálny predstavený: P.	Provinciál: P. <i>Ján Haderka</i> .
<i>Patrik Murray</i> .	Provincia má 18 domov, z čoho je 6 nemeckých.
Zástupca čs. provincie: P. <i>Ján Hudeček</i> .	

Redemptoristi prvý raz prišli držať misie *na Slovensko* 1874 roku, keď prišli do Veľkej Diviny, tu však boli v misiách prerušení žandármi, ktorých našťavili krčmári, lebo ľud na misiách sa zaviazal nepiť pálené. Odňatá im bola jurisdikcia ako Čechom pre Slovensko, ale onedlho mohli zase prichádzať tak, že patri z Červenky na Morave odbavili do 400 ľudových misií na Slovensku so znamenitými misionármi ako *P. Karol Nováček* a *P. Jozef Tomášek*.

Na Slovensku založili prvý kláštor r. 1921, keď prevzali opustený a zruinovaný františkánsky kláštor v Stropkove. Do Stropkova prišli z Červenky a *P. Karol Stačík*, rodák z Oravy usporiadal kláštor, tak že onedlho mohol pojať dvoch latinských a jedného gr. katolíckeho rítu patra. R. 1922 mali tu 7 pátrov. Štedrými dobrodincami kláštora boli v prvom rade provincia pražská a biskupi *Dr. Fischer-Colbrie*, *Ján Voŕtáľ* a *Dr. Karol Kmetko*. 20. júla 1922 zaujali bývalý kláštor piaristov v Podolínci, ktorý r. 1924 bol povýšený za rektorát a bývalo v ňom 6 kňazov a 2 fratri-laici. Nakoľko oprava kláštora vyžadovala miliónové náklady, peňazí nebolo, redemptoristi počiatkom mája 1927 opustili Podolínec. Presťahovali sa čiastočne na faru v Poprade, aby sa presídlili na stále pôsobisko do blízkej Stráže. V Stráži vybudoval pre redemptoristov *J. E. Ján Voŕtáľ*, biskup spišský krásny kláštor s kostolom a odovzdal im ho 10. sept. 1928.

Do biskupstva nitrianskeho ešte r. 1923 povolal OO. redemptoristov *J. E. Dr. Karol Kmetko*, odovzdajúc im biskupský kaštieľ v Kostolnej pri Trenčíne a sveril na nich duchovnú správu pútnického miesta a chrámu sv. Benedika na Skalke.

Svojou mimoriadnou usilovnosťou vybudovali si naši redemptoristi i monastir v Michalovciach, do ktorého nastúpili 7. sept. 1931. Odtiaľto vyvinujú svoju blahodarnú činnosť medzi gr. katolíckmi na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi.

KLÁŠTORY PREMONSTRÁTOV: -

P— - - TM ^

I

k

KLÁŠTORY REDEMPTORISTOV: 1. Podolinec. 2. Kostolná pri Trenčíne. 3. Michalovce. 4. Stráža.
5. KLÁŠTOR DOMINIKÁNOV v Košiciach.
KLÁŠTORY TEŠITELOV BOŽSKÉHO SRDCA: 6. Mariatál. 7. Ústredný dom vo Viedni.

Dom v Stráži pri Poprade: P. František Sevík, superior, P. Eduard Súsedík, minister, P. František Lesák, P. František Lambor, P. Fr. Kop a dvaja bratia-laici.

Dom v Stropkove: P. Karol Stašík, superior, P. Dominik Trčka, gr. kat. a 1 fráter-laik.

Dom v Kostolnej: P. Bernardín Čáka, rektor, P. Jozef Grígel, P. Emanuel Kováč, P.

Ján Pluhár, P. Rudolf Granát, P. Jozef Novák, P. Anton Okálek a 3 frátri-laici a 1 kandidát.

Bohoslovcov-\a.úm)zov je 20 Slovenska 9 a teologiu študujú v Oborišti v Čechách.

Dom v Michalovciach: P. Kyrill Zako-
pal, ikumen, P. Joan Kunovjáneek, P. Augustín
Kliment, P. Leopold Kozelský, P. Vojtech Mu-
sil, magister novicov, 3 professi, 6 klerikov, 4
frátri-laici a 1 čakateľ.

SPOLOČNOSŤ TEŠITEĽOV BOŽSKÉHO SRDCA

XX. storočie je storočie vynálezov a pokroku, ale tiež je dobou nevery a odklonu od Boha. V tejto dobe už po svetovej vojne vzniká vo Viedni nová *slovanská rehoľa*, ktorá sa prispôbuje potrebám našich časov. Je to *Kongregácia Tešiteľov Božského Srdca*. Založená bola v roku 1922 a jej *zakladateľom a doživotným generálnym predstaveným* je P. Jozef Litomiský, kňaz biskupstva pražského, ktorý už od roku 1917 je duchovným správcom katolíckych Čechov a Slovákov vo Viedni v českom kostole na Rennweegu. Cieľ kongregácie je prinášať smieme obeti Božskému Srdcu a misie najmä medzi Slovanmi, a po mestách duchovná správa chudobných v nemoci, ktorí často bez opatery a bez smierenia s Bohom umierajú. Spoločnosť bola povolená sv. Otcom *Piom XI.* 12. februára 1922 a jej prví traja členovia už 7. apríla t. r. boli rehoľným rúchom oblečení. Dnes číta spoločnosť už 70 členov a kandidátov, z ktorých je 7 kňazov, 15 bohoslovcov, ostatní novici, bratia laici a kandidáti.

Spoločnosť má mimo generalátu vo Viedni, kláštor v Unter Turnelbachu pri Viedni s noviciátom. Na Slovensku má kláštor na pútnickom mieste *v Mariatáli* pri Bratislave a teraz sa buduje *zasa v Pajštúne* pri Stupave. Vyjednáva sa tiež o stavbu kláštora v Jeruzaleme na Hore Olivovej. Spoločnosť sa dostala na Slovensko 15. júla 1927, keď dostala Marietálsky kláštor, ktorý za *II. Jozefa* museli opustiť Paulini.

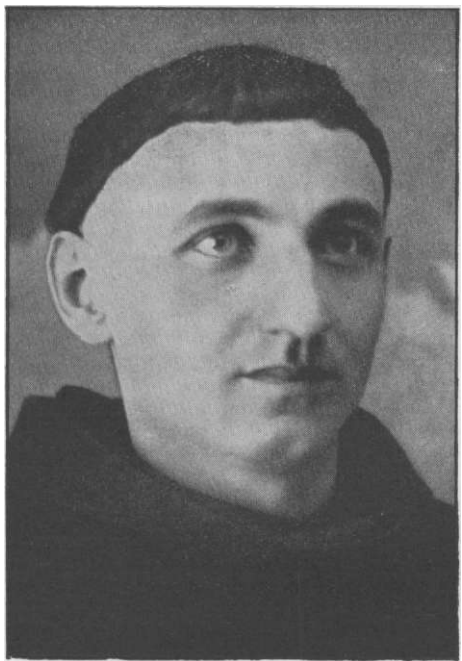
V Marietálskom kláštore je superior P. Ján Polakovií, ktorému pomáha ešte jeden kňaz spoločnosti.

P. LÉT DANIŠOVIC DR. RÁD SV. FRANTIŠKA

FRANTIŠKÁNI

Vo veku, v ktorom Cirkev katolícka rapídne sa blížila k zenitu svojej moci a slávy a jednako bola tak interne — ľahkým mravom svojich mnohých stúpcov — jako externe — pestrými a nebezpečnými herezami — ohrozovaná v základoch: v tom »storočí svätcov a heretikov« vzniká v romanticky krásnej *Umbrii* hnutie *sv. Františka z Assisi* (1226), ktoré jak originalnosťou, tak jedinečnými rysami a ohromujúcim úspechom — po mienke dánskeho spisovateľa, konvertitu *Joergensena* náleží k najmohutnejším, akého kresťanstvo uzrelo.

Viac-menej neúspešné dvestoročné križiacke vojny, ďalej neúprosný boj duchovnej moci za politickú slobodu a vymanenie katol. kléru z moci svetskej a za nadvládu nad panovníkmi zeme, potom zvýšený blahobyť, no i ožehavé kultúrne potreby doby vyvlastnily si úplne pozornosť hierarchie i Cirkvi, vyčerpaly značne jej sily a odvrátily ju od prepotrebného svojho interného kultu, uvoľnily

P. Lét Danišovič, dr. O. F. M. lektor generálny a profesor, t. č. správca internátu v Malackách

mravy a tak stály sa bujným parenišťom živých sekt rôznych Bogomilov, Arnoldov z Brescie, Chudobných z Lyonu, Patarénov a Valdencov — a heretikov XIII. veku par excellence: Katarov-Albigencov, všetko to pohybov a vln reformného a do značnej miery revolučného zafarbenia. Tieto Božie biče na sv. dŕžavu rímsku, tak tiež nedávno vzniklé štáty a Cirkev — nemohla odstrániť ani moc svetská, ani moc duchovná a preto na obzore terajšej Cirkvi, nábožne založenej, a vlivom clugniackého hnutia asketický nalaďenej spoločnosti ľudskej, najmä po novovznikajúcich oikumenách — mestách, zjavovala sa silne napjatá revolučná atmosféra. Assiské hnutie však prichádzalo veľmi vhod sv. Cirkvi, bo — keď i čo súčasný zjav a verné dieťa svojej doby — vo svojich pohnutkách a reformných tendenciách javilo značnú podobnosť so spomenutými zjavmi, nevolalo jednako »preč od Ríma«, ale »do Ríma«, k apoštolskému námestkovi, priamo k apoštolom samým; nedožieralo jednako koreňov a stĺpov Cirkvi sv. po spôsobe rozzúrených kacírov, ale dodávalo z boja o investitúru slávne vychádzajúcemu nositeľovi Gregorových ideí toho, čoho zpravidla veľkí a mocní víťazi postrádajú, t. j. sebavlády, oduševnenia, disciplíny a vrúcnosti, až vášnivej lásky k ideálom

kresťanstva — v tomto prípade: umožnilo v Cirkvi, v lone jej, žiaducný a vtedy tak živelné vytúžený návrat k životu Evangelia, k tzv. »apostolskej chudobe«, a s touto »Paňou chudoby«, ktorá vraj — výrazmi onej doby povedano, od ukrižovania Krista Pána ako opustená vdova žila, slávil nebeské zasnúbenie assiský Poverello — chudáček sv. František (1207–1209), keď zakladal spoločnosť *Bratov meních, Fratres Minores* (značka rádu O. F. M.), založenú na bezpodmienečnej chudobe nielen jednotlivcov, ale i celkov — kláštorov.

Strasburgský protestantský pastor Pavel Sebatier, vynikajúci františkanolog, vhodne poznamenal v úvode k dielu »Vie de S. Francois d'Assise«, jak mocný otras rozochvel Európou, keď ľudia počuli o »kajúcnikoch z Assisi« (fratres de Poenitentia) — tak sa radi nazývali prví rehoľní bratia Františkovi po programe žitia a obsahu kazateľskej ich činnosti — že žiadali na dvore rímskom neobyčajného privilégia: nemať ničoho, iba súhlas hlásať Evangelium, venovať sa potrebám nového stavu mestského (Franciscus oppida!) a nielen sebe.

Bazom vypučily tri mohutné ratolesti na strome seráfskom, tri totižto typické rády Františkove: mužský (r. 1209), druhý pre jemné pohlavie ženské, tzv. *klarisky* (r. 1212) a »Tretí rád« pre oboje pohlavie v živote laickom, mimokláštornom (r. 1221). V tom istom roku svolal František už svojich päťtisíc duchovných synov zo všetkých strán sveta do Assisi na kapitulu. Veru netušil, že pri vážnom zákaze XII. obecného snemu (IV. snem Lateránsky r. 1215) o zakladaní ďalších rádov už za osem rokov (1223) obdrží hnutie jeho odobrujúcu pápežskú bullu »*Solet annuere*«, t. j. pravé magna charta libertatum rádu, čiže veľkú listinu svobôd ako sú: Evangelium Pána nášho Ježiša Krista zachovávať, vo všestrannej poslušnosti, v dokonalej chudobe, v čistote nepoškvrnenej, v poníženosti najhlbšej, v jednoduchosti a v láske.

A netušil tento svätec-básnik, že jeho a priateľa Dominika žobravý rád (odtiaľ vedecký názov

oboch rádov: mendikanti) zmocní sa razom všetkých pevností, z ktorých možno opanovať ľudského ducha: z kazateľní, zo spovedníc, zo školských a univerzitných katedier, kde mendikanti stáli pri kolíske mnohých univerzít, rozvíjali školastiku a pestovali exaktné vedy a celým svojím novým pojatím života kresťanského odzbrojili heretikov a získali si nehynúcich jedinečných zásluh o mravné a kultúrne povznesenie človečenstva.

Časom vzniklý v ráde nedorozumenia ohľadom čo najprísnejšieho zachovávanía chudoby až napokon *Lev X.* povolá do slávneho kláštora *Ara coeli* na Turice r. 1517 vyslancov všetkých františkánov zo všetkých strán sveta, aby ich sjednotil. Ale na porade stúpecov miernej a absolútnej chudoby nastaly vážnejšie protivy, ktoré primaly pápeža k schváleniu oboch smerov, čo bullou »*lte et vos*« zo 28. mája 1517 previedol a tak navždy rozdvajil dotiaľ celkove jednotný prvý rád sv. Františka na dve veľrodiny, na *minorítov* prísnej observancie (to sú františkáni katexochen) menom *fratres minores de observantia*, zkrátka *observanti*; a na vetvu miernej observancie, menom *fratres minores conventuales*, zkrátka konventuáli, ktorým totižto jako stúpencom miernejších zásad pripadly všetky monumentálne konventy (ztadiaľ »konventuales«) a baziliky rádu ako bola i bazilika nad hrobom sv. zakladateľa v Assisi, — alebo veľkolepá paduánska bazilika nad hrobom najznámejšieho svätca rádu Antona Paduánskeho. Po ôsmich rokoch horlivosť splodila i tretiu rodinu v prvom ráde. Vznikli *kapucíni*, menom *fratres minores capucini* (F. M. Cap.), zvaní zaiste po zmenšenej kapucni, ktorí boli už r. 1528 pápežom *Klementom Vil.* potvrdení a r. 1619 *Paolom V.* úplne osamostatnení, keďže ich vyňal zpod právomoci generálneho magistra konventuálov. Diferencia prvého rádu v rámci troch rodín nezastavila sa ani v časoch odpadu german-ských národov od Cirkvi sv., keď reformácia náležite zdecimovala počet konventov i členov. Pozoruhodnú štatistiku vykazuje rádom kapitula mantovská z r. 1762. Rád počítal vtedy 167 provincií so 1277 kláštormi a 67.879 členmi. Štatistika z r. 1862 vykazuje už iba 91 provincií a v nich 1266 kláštorov, 226 rezidencií s 20.859 bratmi.

Posledné reformovanie rádu, ktoré bolo vývojom Času potrebné, previedol *Lev XIII.* r. 1897.

Všetky tri rády sv. Františka ukazujú podľa štatistiky z r. 1932 určitý vzrast.

Prvý rád po celom svete je sdružený vo 104 provinciách, Čínu a Marokko nepočítajúc do toho, kláštorov, rezidencií a hospicov spolu 1973; kňazov doma je 8884; kňazov na misiách 1373; klerikov má rád 4311; laikov v provinciách je 4420; na misiách 449; nováčkov klerikov 1159, nováčkov laikov 354; rádom postulantom 1923- Všetkých členov prvého rádu je 22.870. V rádom výchovných ústavoch pripravuje sa okrem toho 8622 študentov na rádom kňazský život.

Druhý rád sv. Františka, čiže *klarisky*, počítajú 620 domov s 12.324 členkami.

Tretí rád sv. Františka sledujú jedni v spoločnom živote kláštornom, druhí však v rodinnom. Mužský rádom Tretí rád počíta 25 kongregácií so 102 domami a 1314 členmi. Ďaleko bohatší je ženský rádom Tretí rád, ktorý je sriadený v 13.563 okresoch a má (nepočítajúc do toho Členov Tretieho rádu, vedených patrmi kapucínmi) 1,962.184 členov zo všetkých stavov a hodností.

Generálna kúria v Ríme S. Antonio, Via Merulana 124. Generál Rádu: P. Bonaventura Marrani.

Provinciálna kúria, Bratislava, Františkánske nám. Č. 1. Minister Provinciál provincie slovenských kláštorov vo vlasti a v Sev. Amerike: P. Mansuet Olšovský. Custos: P. Bartolomej Kochán. Provinciálni definitori: P. Remig Školák, P. Libor Mattočka, P. Dr. Peter

Esterle, P. Vendelín Kuiera. Sekretár: P. Martinián Krajčír.

Kláštory:

1. Bratislava: Kvardián: P. Eduard Nížniansky. Patri: P. Bartolomej Kochán, P. Fabián Hoffman, P. Martinián Krajčír, P. Alexander Zahradník, P. Julius Tomancík, P. Celestín Lepáiek, P. Tomáš Holubek, P. Akurz fakíi, P.

Bernardín Bolerázsky, P. Valerián Kulla. Bohoslovcov 18. Bratia laici 10.

2. Malacky. Kvardián P. Remíg Školák. Patri: P. Dr. Peter Alk. Esterle, P. Vendelín Kuiera, P. Béda Košík, P. Sixtus Mikuí, P. Dr. Lét Dan'úovfc, P. Dezider Dubay, P. Róbert Raffesberg, P. Osvald Bednár, P. Vavrinec Furedi, P. Ansehár Kubií. Kler. gymn. 26. Bratia laici 10. Laici novici 7.

3. Skalica. Kvardián P. Michal Knechta. Patri: P. Cherubín Kapiták, P. Dominik Valko, P. Karol Koža, P. Gracián Rakús. Kler. gymn. 8. Bratia laici 9.

4. Trnava. Kvardián P. Anzelm Pekarovit. Patri: P. Vincenc Mrva, P. Illuminát Smida, P. Izidor Dobrovodský, P. Rudolf Dilong. Klerici novici 12. Bratia laici 17.

5. Nové Zámky. Kvardián P. Gracián Gorný. Patri: P. Demeter fanzso, P. Vilhelm Kariay, P. Engelbert Bartaloí, P. Pacifik Király. Kler. gymn. 4. Bratia laici 7.

6. Žilina. Kvardián P. Irén Petraiovií. Patri: P. Sigismund Gal, P. Agáp Malkuíák, P. Justin Hrčka, P. Alex Tomáš. Bratia laici 6.

7. Prešov. Kvardián P. Klaudius Čulen. Patri: P. Augustín Novický, P. Martin Otahál, P. Kornel Diermek. Bratia laici 2.

8. Hlohovec. Kvardián P. Ján Janík. Patri: P. Rafael Fidrik, P. Matúí Rehák. Bratia laici 6.

9. Nitra. Kvardián P. Jakub Vavrek. Patri: P. Bruno Revay, P. Benignus Stopka, P. Hieronym Kubií. Bratia laici 6.

10. Kremnica. Kvardián P. Chryzostom Bardys. Patri: P. Libor Mattoíka, P. Hyacint Haverla, P. Baptista Chládecky. Bratia laici 7.

11. Trstená. Predstavený P. Justín Loffay. Patri: P. Ludvik Potocký, P. Fridrich Záni, P. Zejyrin Lafs. Bratia laici 3.

12. Filakovo. Predstavený P. Salvátor

Kosa. Patri: P. Bernard Szilágyi, P. Andel Sába. Bratia laici 3.

13- Pruské. Predstavený P. Oto Orlovský. Patri: P. Emil Jankola, P. Protáz Stefunka. Bratia laici 3.

14. Nižný Šebeš. Predstavený P. Cyril Loffay. Patri: P. Gábiel Gerhardt. Bratia laici 2.

15. Sv. Anton. Predstavený P. Hermenegild Hradil. Patri: P. Rogér Pálinkái. Bratia laici 3-

16. Bardejov. Predstavený P. Vendelín Veiss. Bratia laici 1.

17. Beckov. Predstavený P. Adalbert Macháiek. Bratia laici 3.

18. Okolieno. Predstavený P. Matej Lintovský. Patri: P. Urban Vavro.

19- Rožňava. Predstavený P. Urban Filip.

20. Prešov II. Predstavený P. Bruno Bôhm. Patri: P. Serén Lukái.

V Spoj. štátoch amerických:

21. Pittsburgh-Avalon. Kvardián P. Sylvester Jankola. Patri: P. Amand Kopái, P. Dominik Dohánoi, P. Franťnek Vilha. Bratia laici 2.

22. Clifton, N. J. Predstavený P. Pavel Kulka. Bratia laici 1.

23. Valparaiso (Ind.). Predstavený P. Fulgenc Ballun. Patri: P. Ambróz Tomía, P. Honór Fraítacký. Kler. teolog. 9.

Mimo provincie:

P. Lev Izakovií (Pariž). Klerici teolog. 1. P. Teodor Tekely (Praha), P. Vievlad Gajdoi (Praha). Bratia laici 6.

Rád má v našej provincii: 23 kláštorov, 90 rádoých kňazov, 28 bohoslovcov, 38 klerikov na gymnáziách, 12 klerikov novicov, 106 rádo, bratov, 7 novicov laikov. Spolu 281.

P. VALERIAN KULLA O. F. M.

STRUČNÝ PREHĽAD DEJÍN A PÔSOBENIA FRANTIŠKÁNOV NA SLOVENSKU

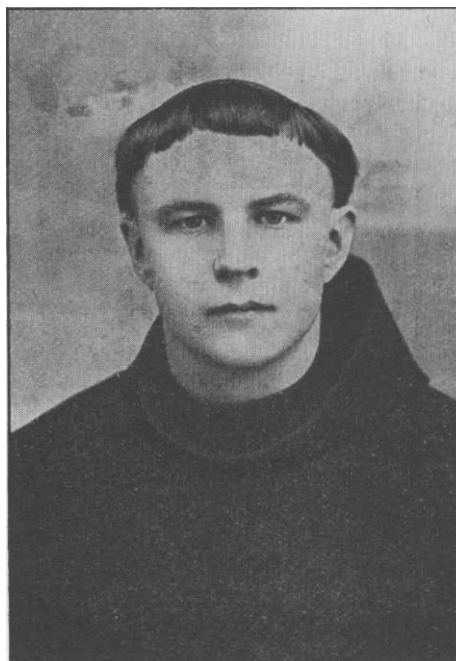
Obrodné snahy sv. Františka, ktoré spôsobilý mohutný duchovný pohyb v XIII. storočí, ešte za jeho života sa rozšírily mimo Itálie. Už r. 1221 ubierajú sa bratia menší do Nemecka. Odtiaľ na rozkaz provinciála Jána Plano-Carpini a azda na popud sv. Alžbety prichádzajú františkáni r. 1228 s nemeckými kolonistami do Uhorska. A tak už pred vpádom Tatarov do Uhier (1241) možno pozorovať blahodarné pôsobenie františkánov v Bratislave, Trnave, Nitre a Ostrihome. Nuž a po vzdialení sa Tatarov, po ktorých ostali smutné pamiatky plienenia a znivočenia našich krajov, temer sa žiadalo blahodárne pôsobenie rádu. Kráľ Bela IV. ich podporoval, staval nové kláštory a z členov rádových volil si radcov a vyslancov k Svätej Stolicy. Sám vstúpil do III. rádu sv. Františka. Kajúce rúcho III. rádu nosila i jeho sestra Alžbeta, dcéra Ondreja II. a sestrenica blah. Agnešky českej. Vynikala zbožným životom a krátko po smrti bola kanonizovaná (1235). Tiež dcéry Belu IV. Jolanta a Kunigunda žily podľa pravidiel klarisiek, druhého to rádu sv. Františka. Malo to nemalý vliv na vznik ženských kláštorov, klarisiek. Tak bol založený prvý kláštor klarisiek v Trnave 1239, ktorý Gregor IX. potvrdil a Bela IV. hojne dotoval. Neskôr na to vznikol i v Bratislave.

Keďže františkáni prišli z Nemecka, patrili do r. 1239 pod svrchovanosť nemeckého provinciála. Jako prvý provinciál provincie uhorskej sa spomína Ján, brat francúzskeho kráľa Filipa Malého. Bratia menší od svojho vzniku sa zaoberali najmä kazateľstvom. Boli požiadaní kráľom, aby s dominikánmi ešte pred bitkou na Šajave (1241) hlásali Tatarom evanjelium. Avšak čoskoro podstúpili mučednícku smrť.

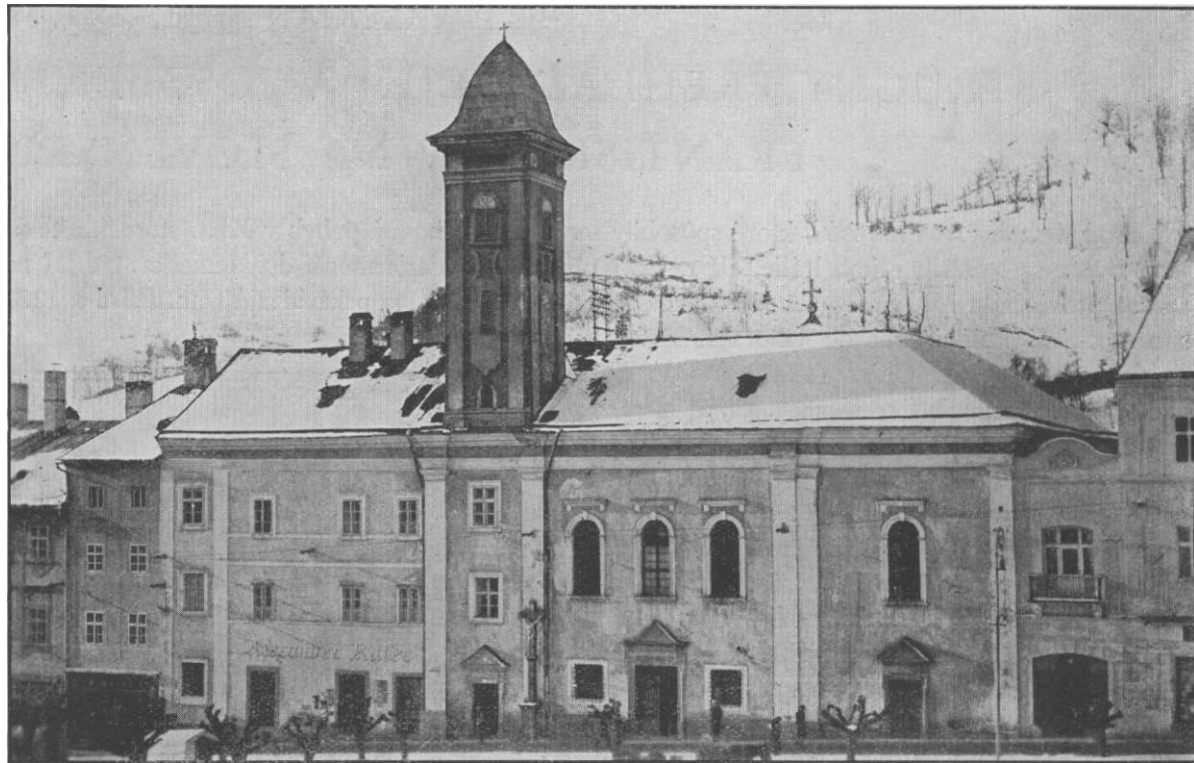
I kmeň Kumánov môže ďakovať ich činnosti, že prijal učenie Kristovo.

Svojou horlivou prácou získali si šľachtu, ktorá pre františkánov zakladá nové kláštory a tak v prvej polovici XIV. storočia františkáni na Slovensku obývali 5 kláštorov. Priaznivcom františkánov bol i zvolenský župan rytier Doní, ktorý založil kláštor v Okolínom (1314). No boje medzi Matúšom Trentianskym a Karolom z Anjou mali za následok zánik kláštora v Čachticiach. I v tej dobe františkánov si brali panovníci za radcov a spovedníkov a P. Dionýz bol učiteľom a vychovávateľom Ľudvika Veľkého.

Prví bratia na Slovensku a v Uhrách časom pristúpili k miernej observancii rehole sv. Františka. V druhej polovici XIV. storočia uchýľovali sa južní Slovanovia do Uhier zo strachu pred Turkami. S nimi prišli tiež františkáni z Vikárie bosenskej, ktorí u Slovanov, na rozdiel od miernych observantov, sa nazývali »šeri brati«, lebo boli prísnymi observantmi a horlivými misionármi. Pôsobili

P. Valerian Kulla, O. F. M.

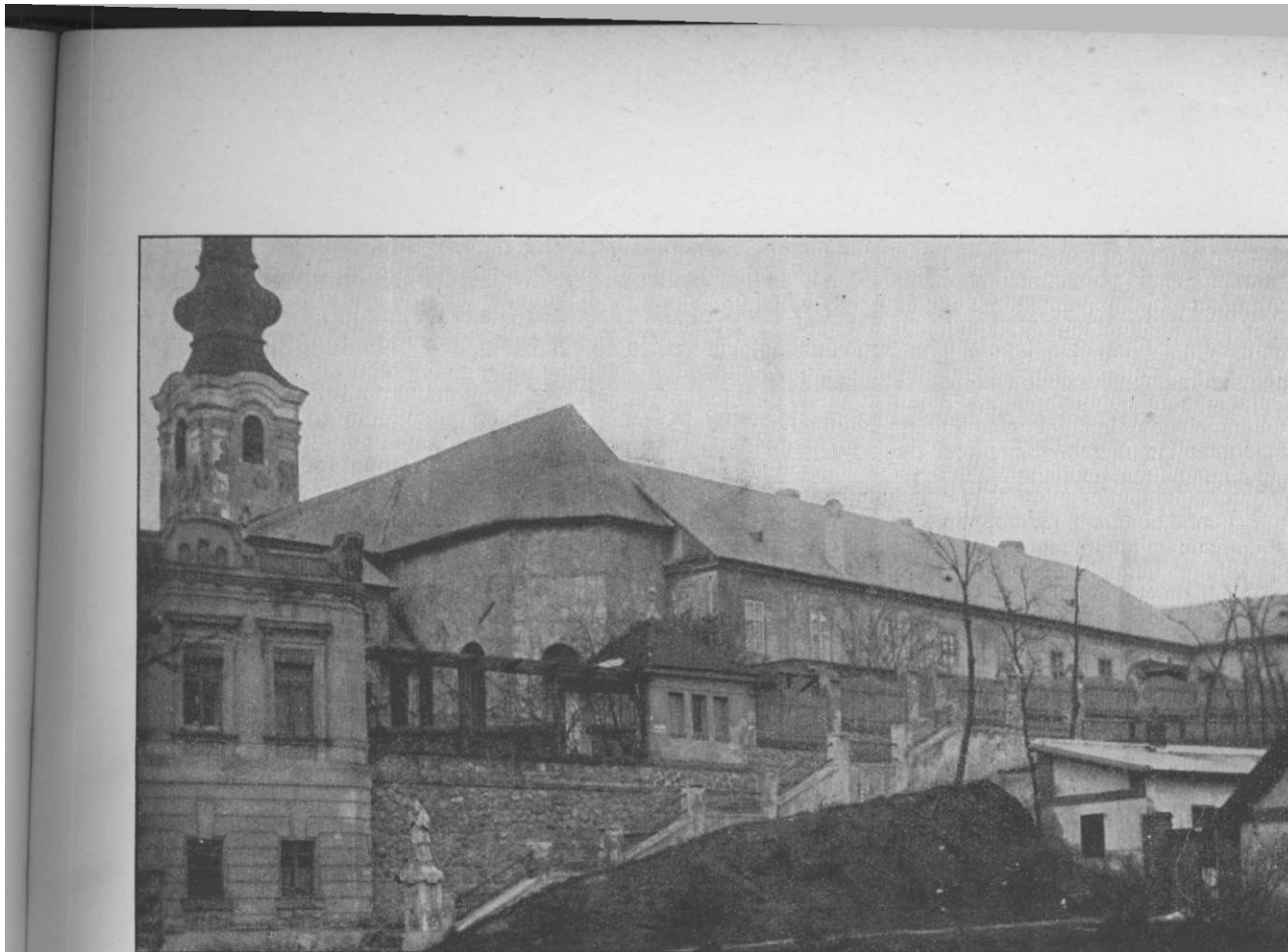
Kláštor sv. Františka v Kremnici

v Sedmohradsku, Multansku a Vlaísku, kde viacerí mučeníckou smrťou zomreli. Kláštorov prísnych observantov časom pribúdalo, hlavne v Potisi a tak sa dostal do Uhier druhý prúd františkánsky, prúd juhoslovanský, vedľa prúdu západného.

Vpády husitských vojsk a panstvo Jiskrovo znemožňovali činnosť františkánov na Slovensku. Vyplienené boli kláštory v Trnave, Trenčíne, Nitre a úplne zanikly dva kláštory vo Spiši. Takto zanikly významné gotické stavby z doby rozkvetu gotiky na Slovensku, a zachovalo sa iba málo pamiatok z nich.

Už sa pozdávalo, že františkáni na Slovensku zaniknú za panstva Jiskrovho, ale vláda Mateja kráľa znamená pre nich opätovný rozvoj. Zakladajú sa nové kláštory v Solnohrade, Filakove, v Skalici a v Hlohovci. Tento rozmach podporovala i obnova rehoľnej kázne pôsobením provinciála Fabiana Igala, ktorý staral sa aj o dôkladnejšie vzdelanie bratov, keď nariadil každoročne posielat' bratov na univerzitné štúdiá na prehĺbenie náboženského života, miesto zanikajúcich bratstiev beguinov, zakladaly sa pri kláštoroch zbožné mariánske bratstvá. Vtedy františkán P. Gregor, spovedník kráľa Mateja stal sa biskupom v Nitre (1484 – 1492).

Ideový pohyb medzi členmi prísnej a umiernennej observancie preniesol sa i do Uhier. Márne bolo úsilie spojiť obe vetve v jednu provinciu. Prísnejšia vetva observantov nadobúdala v Cirkvi väčšiny a snem kostnický ju uznal za pôvodnú rodinu sv. Františka. Preto i prísnejší františkáni v Uhrách, ktorí dosiaľ pracovali na obrátení rozkolníkov *paterenov* a *bogomilov* a prináležali k bosenskej provincii, mohli si v XV. storočí samosprávnú vikáriu (časť) observantov založiť, ktorá bola r. 1517 uznaná za samostatnú provinciu *salvatoriánsku*, a do nešťastnej porážky pri

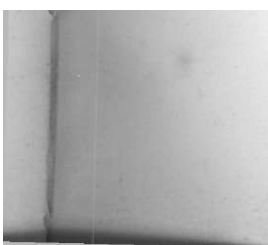
Kláštor sv. Františka v Nitre

Moháti dosiahla vrcholu svojho rozvoja. A zasa členovia miernej observancie, čiže *konventuáli* prijali niektoré reformy, a až na generálnej kapitule v *Burgos* 1523 dostali nové meno: »*Provincia S. Mariae*«.

Moháčska katastrofa postihla i uhorských františkánov. Mnohí, ktorí boli vo vojsku kráľovskom, padli. Nápor Turkov na sever znamená ztratu veľa kláštorov. K tomu sa pripojuje zápas *Ferdinanda 1.* s *Jánom Zápoiským* o uhorský trón, kedy vyplienené bolo niekoľko kláštorov a zanikly kláštory v *Solnohrade*, *Vranove* a v *Levoti*. Po moháčskej porážke na Slovensku rapídne sa šíriace evanjelictvo s jeho zásadou: čie panstvo, toho náboženstvo, narobilo tiež veľa škôd františkánom. Na konci XVI. storočia boli už len tri obývané kláštory: v Bratislave, Trnave a v Skalici. Za povstania *Štefana Boikayho* vyplienený bol i trnavský kláštor a zničila sa knižnica a archív bohoslovnia.

Na počiatku XVII. storočia za bojov *Gabriela Bethlena* bratia museli odísť i zo skalického konventu a uchýlili sa do Uh. Hradišťa, ktoré neskôr bolo pripojené k Salvatoriánskej provincii. R. 1602 počítala provincia sotva 36 členov, preto na generálnej kapitule v *Tolede* (1606) javí sa snaha spojiť obe provincie v jednu pod titulom »*Provincia Hungariae*«. Mariánska provincia sa bráni, dúfajúc, že Uhry sa zbavia tureckej nadvlády a že provincia znova rozkvitne.

V XVII. storočí arcibiskup *Peter Pazman* započal rekatolizáciu Uhier. Jeho príklad nasledovali i ostatní biskupi. Katolícka šľachta a biskupi zakladali pre františkánov nové kláštory vo *Sv. Kataríne*, v *Nových Zámkoch*, *Pruskom* a *Nížnom Šebeí*, aby tak urýchlili katolizáciu zeme. Františkáni i pri všetkých svojich útrapách usilovali sa obnoviť svoju činnosť medzi ľuďmi. Provinciál *Pavel Ľauris* postaral sa i o dôkladnejšie vzdelanie rádového duchovenstva reformou bohoslovnia

rádového v Trnave, ktoré bolo povýšené na »Studium generale theologicum« r. 1642. Nedali sa zastrašiť ani povstaním *Rákocziovským*, kedy vyplienené boli niektoré kláštory na východnom Slovensku a na Považí. Podobne kláštory na pomedzi tureckého panstva Sevljuš, Fiľakovo, Nové Zámky a Nitra veľa trpely výpadmi Turkov. Za vpádu tureckého r. 1662 bratia neopustili Nitru, ale svojou skromnosťou vedeli si nakloniť novozámskeho bašu *Mehemeta*, ktorý dekrétom zo dňa 23. XII. 1663 zabezpečil františkánom slobodný pohyb a duchovné pôsobenie na svojom území. Podobne i v *Novohrade*, keď duchovenstvo svetské utiekalo pred Turkami, iba františkáni zostali jedinou duchovnou oporou pod jarmom tureckým stonajúceho ľudu.

Po *vestfálskom* miere vznikajú nové kláštory v *Malackách*, *Sv. Antone*, *Komárne*, *Beckove*, *Kremnici*, *Leviciach*, *Preíove* a *Bardejove*, väčšinou v protestantskom prostredí. Veľa ťažkých chvíľ museli prežiť bratia za *vesselényiovského* a *tôkôlyovského* povstania (1660–1686), kedy mnohí bratia stali sa obeťou nenávisti protestantov a žoldnierov.

V polovici XVII. storočia, keďže väčšina kláštorov Salvatoriánskej provincie bola slovenská, dožadovali sa väčších práv a určitej samosprávy. Na kapitule v Hlohovci r. 1653 dosiahli Slováci, že ich kláštory boli uznané ako zvláštna čiastka provincie (*pars slavonica*) a zavedená bola alternatívna voľba poradcov a provinciála. Nemalú rolu v tomto národnom uvedomení hraly vedľa hradištského tiež primoravské kláštory, ktorých členovia hojne pôsobili na Morave. Napokon Slováci pomýšľali na úplnú odluku od Maďarov, o ktorú sa pokúsil provinciál *Ambróz Podbradský*, ale jeho úsilia o spojenie slovenských kláštorov s českými prekazili Maďari, ktorí prostredníctvom jágerskej katedrálnej kapituly obrátili sa do Ríma, kde vec nesprávne predložili a *Klement X.* dekrétom »Exponi nobis« zo dňa 10. I. 1670 delenie provincie zakázal.

Keďže františkáni Salvatoriánskej provincie pôsobili medzi slovenským ľudom, chceli mu vždy byť blízki i po stránke rečovej. Preto v reči ľudovej písali poučné a náboženské spisy pre bratstvá kordigerov, družiny *sv. Antona* a *sv. Jána Nepomuckého*. Od anonymného františkána pochádza slovenská kniha: »Hora zlatá serafínska«, vydaná v Trnave 1674. Významnejšími spisovateľmi tej doby sú: *Ján Abrahamfy*, *Benignus Smrtník* a *Dionýz Schneider*, práce ktorých vedľa vydaných zostaly tiež v rukopisoch.

V XVIII. storočí i pritom, že Slovensko bolo ponorené do rákocziovských nepokojov, bratia plne sa venovali misijnej činnosti. Boli obľúbenými kazateľmi nielen na vidieku, ale i v biskupských sídlach, poučovali nielen mládež, ale i dospelých a odstraňovali poverby. O ich práci svedčia početné konverzie, tak v rokoch 1700–1723 ich pričinením konvertovalo 9820 nekatolíkov. Starali sa i o východné misie. Vynikajúcim misionárom bol *P. Benedikt Sailer* (1738), ktorý dlhé roky pôsobil v *Carihrade* a v *Malej Ázii*. R. 1778 *P. Vit Lelkel* sa odobral zo žilinského kláštora na misie do *Palestíny*. Vedľa kazateľskej a pastoračnej činnosti sa venovali výchove mládeže a školstvu. Filozofické štúdiá pre rádový dorast bol v rozličných kláštoroch. Pre slovenskú časť Salvatoriánskej provincie bolo sriadené vysoké učilište bohoslovecké v Uh. Hradišti r. 1723. Vedľa škôl obecných, spravovali tiež školy stredné, jako v *Bardejove*, *Preíove*, *Lipt. Sv. Mikuláii*, *Trstenej*, *Žiline* a v *Skalici*, kde sa vyučovalo latinsky a slovensky. Venovali sa i hudbe, čoho dokladom sú početné kancionály a pašionály. Niektorí vynikli čo samostatní skladatelia, jako *Martin Vaculík*, *Gerard Hríza* a *Gaudenc Destelbach*. Vedľa latinských skladieb sú tiež slovenské od hudobných teoretikov *Paulina Bajana* a *Edmunda Paschu*. Vzdelávali ľud poučnými, náboženskými spismi *Anton Horánsky*, *Antonín Presl*, *Anton Beníii*, *Domínik Mokoí*, *Damascen Chorvát*, *Vojtech Gazda* a iní. V dobe jozefínskej najvýznamnejším básnikom a spisovateľom bol *Hugolín Javlovii*.

Slovenskí františkáni pokúsili sa za panovania *Márie Terezie* utvoriť samostatnú provinciu *sv. Jozefa*, ale pre nepriaznivé pomery ich úsilie bolo zmarené a dosiahli iba niektorých ústupkov

KLÁŠTORY SV. FRANTIŠKA: 1. Žilina. 2. Hlohovec, 3. P. Mansuet Olšovský, provinciál. 4. Prešov. 5. Rožňava. 6. Okolično. 7. Trnava.

KLÁŠTORY SV. FRANTIŠKA: 1. Bardejov. 2. Pruské. 3. Komisariát Sv. Zemi v Prešove. 4. Bratislava. 5. Fiľakovo. 6. Sv. Anton. 7. Malacky s r. k. gymnáziomom.

Kláštor sv. Františka v Trstenej

od Maďarov, čo však neskôr uniformujúci jozefinizmus sotrel. Reformy *Jozefa II.* značne podlomily rozvoj slovenských františkánov. R. 1781 bol im zakázaný styk s generálom rádu, zrušené boli filozofické a teologické rádové učilišťa. Nesmeli prijímať nových členov. Členovia rozmetaní po dedinských farách, kláštory sa vyprázdňovali a šesť kláštorov bolo zrušených. Tretí rád a všetky náboženské bratstvá boli zrušené. Pohromu rád veľmi dlho pociťoval. Až konkordátom z r. 1855 bolo dovolené františkánom zasa stýkať sa s generálom rádu. V druhej polovici XIX. storočia ztratili slovenskí františkáni svoje slovenské školy, lebo podľa nariadenia z r. 1883 mali študovať na maďarských školách, a na univerzite v Pešti, alebo opustiť stredné školy. Aby bol oslabený ich vliv i na ľud, zrušená bola Salvatoriánska provincia r. 1897 a pridelená k provincii mariánskej a kapistfránskej.

Po *prievrate* v decembri 1918 utvorila sa v Bratislave delegatúra z bývalej provincie mariánskej a z provincie kapistfránskej delegatúra v Prešove. Nariadením generála rádu zo dňa 31. I. 1921 obe delegatúry sa spojily so správou v Bratislave. R. 1924 bola obnovená Salvatoriánska provincia s *P. Mansvetom Olšovským* v čele.

Rád františkánsky na Slovensku je dnes v službách sv. Cirkvi vo všetkých oboroch dušpastierstva. Stará sa o mládež sriadením gymnázia v *Malackách* a internátov (v *Malackách* a *Prešove*), ďalej vydávaním detského časopisu *Priateľ Dietok* (red. v *Kremnici*), organizovaním *družín sv. Antona* a vyučovaním náboženstva na školách obecných a stredných. Popri výpomoci v duchovnej správe a riadenia niektorých fár, stará sa o misie jednako sriadením *slovenského františkánskeho komisariátu pre misie v Amerike*, jednako periodickými ľudovými misiami, vedením ktorých je poverený *P. Libor Mattočka*.

Na prehĺbenie náboženského života pôsobí *Tretí rád* (9940 členov) a *Časopisy Serafínsky Svet* (red. v *Kremnici*), a *Listy sv. Františka* (red. v *Pittsburghu Pa*).

RÁD KAPUCÍNŮV

Ako odbočka františkánskeho rádu, založení boli r. 1525 *P. Matejom Bassiví*, aby prísny duševný život sv. Františka a pôvodný spôsob života tohoto svätého i zovnútorne hlásali svet. Nosia bradu neholenú — a kapučňové rúcho rehoľné. Po uplynutí storočia rád kapucínov rozšíril sa vo všetkých katolíckych krajinách vo veľkom počte kláštorov a členov. Na území bývalého Uhorska a terajšieho Slovenska prvý kláštor bol založený *v Pezinku* r. 1674 a druhý *v Bratislave* r. 1676. Okrem týchto i dnes jestvujúcich kláštorov na území dnešného Slovenska bol ešte kapucínsky kláštor i v Holiči, ktorý však za Času Jozefa II. bol zrušený. Po prievrate dnes jestvujúce dva kláštory na Slovensku (Bratislava a Pezinok), mali zvláštny komisariát. Najnovšie však (1931) patria do *Provincie tesko-moravskej*.

Hlavný predstavený rádu kapucínskeho je generál, ktorý sídli v Ríme. P. provinciál spravuje obyčajne istý počet kláštorov, jestvujúcich v jednotlivých krajinách, miestny predstavený menuje sa quardián, prípadne superior, v mimoriadnych, obyčajne ešte nesriadených okolnostiach predstavený istého počtu kláštorov menuje sa generálny komisár. Takýto spravuje na tento čas i dva jestvujúce kláštory na Slovensku.

Personálny stav slovenského Komisariátu je teda, najmä v Pezinku, dosť smutný. Kapucíni zdali by sa na Slovensku byť odsúdenými na smrť, lebo slovenskí patri, vekom pokročilí, ťažko vedia, ba pri mnohých svojich povinnostiach ani nestačia sa starať o svoju budúcnosť, o dorast, holandskí patri však i pri svojej veľkej ochote nemôžu odchovávať mládež dnešným všemožným národnostným a náboženským požiadavkám zodpovedajúcu.

Preto bola predošlý rok podaná žiadosť, podpísaná absolútnou väčšinou všetkých na Slovensku žijúcich kapucínov Pátrovi generálovi, aby dva slovenské kláštory pripojené boli k Česko-moravskej Provincii, v ktorej už krásne začína rozkvitať duch serafínsky vo výchove nového dorastu. Kiežby tento duch serafínsky, františkánskou ideou horlivé šírený, i v týchto dvoch slovenských kláštoroch pre lepšiu budúcnosť podporoval účinkovanie naše pre slávu Božiu a spasenie duší.

Členovia týchto dvoch kláštorov tu na Slovensku sú dnes: I. Patri z Hollandie, ktorí majú na čas spravovať slovenský Komisariát a vypomáhať aspoň pri službách božích; podľa mena sú to: *P. Krescencius*, generálny komisár, *P. Rajner*, *P. Filibert* a *P. Walter*. II. Členovia, pozostali z Provincie rakúsko-maďarskej, ako príslušníci republiky Čsl. v Bratislave: *P. Kazimír Hasák*, quardián, *P. Adrián Môzer*, *P. Jozef Polák*, a 4 bratia.

V Pezinku: *P. Krizostom Klútnik*, a 5 bratov.

RÁD MINORÍTŮV SV. FRANTIŠKA

R. 1226 zomrel veľký svätec, ktorého meno naplnilo svet požehnaním, *sv. Frantšek Assiský*. Avšak jeho meno a duch žije v ráde ním založenom Menších Bratov, Minorítov Konventuálov. Po celé tri storočia bol rád františkánsky jednotný, ktorá jednota však bola porušená r. 1517. Aby totiž Menší Bratia požehnane, s väčším ovocím mohli pôsobiť v ľude pre obrodu mravov a viery, preto sám sv. František ku koncu života autorizoval v ráde kňazské štúdia, ku ktorému účelu bolo treba zakladať obsiahlejšie konventy. Toto však dľa mienky iných protivilo sa duchu chudoby a tak došlo k rozštiepeniu rádu vyššieuvedeného roku 1517, kedy od pôvodného kmeňa Menších Bratov Oddelil sa formálne Rád Menších Bratov Observantov, s vlastným ministrom generálnym a vlastnou organizáciou. Reforma táto rád rozštiepila, ale ducha neuzdravila. Za

8 rokov od tejto vetvi M. B. Observantov oddelili sa bratia horlivejší, ktorí r. 1619 obdržali vlastného ministra gen. s vlastnou správou a tak vzniklo tretie odvetvie Rádu Menších Bratov kapucínov. Rôzne ďalšie odnože M. B. Observantov spojené boli r. 1897 pápežom *Levom XIII.* v jedno pod menom: »Fratres Minores de unione Leoniana«. Formálne teda tri sú famílie františkánske: pôvodná M. B. Konventuálov, u ktorých hierarchia rádu bola od počiatku, ďalej M. Br. Observantov a M. Br. Kapucínov.

Rád minorítov od prvopočiatku éry františkánskej obýva tie najstaršie a najslávnejšie italské konventy, založené prvými nástupcami sv. Františka (v Assisi, Padove, Bologni, Florentii atď.), prečo sú nazvaní *Innocentom IV.* r. 1250 »Menší Bratia Konventuálovia«. V týchto ich slávnych kláštoroch, kde bratia na prianie sv. Otca pestovali hlbokú bohovedu, vznikla sláva rádu – škola františkánska. Každému sú známe mená tejto školy sv. Antona Pad. (zvaného *Gregorom IX.* »Arca Testamenti«), Alexandra Haleského, »doktora doktorov« na Sorbone, ďalej meno sv. Bonaventuru, doktora serafínskeho, a konečne *Dun Scota*, prvého dogmatického obhájcu »Nepoškrvnej«, a i. Z rádu Minorítov konventuálov vyšla ich učenosť a svätosť, ako aj veľkosť šiestich slávnych pápežov (Mikuláša IV., Alexandra V., Sixta IV., Júlia II., Sixta V., Klementa XIV.). Rád tento oslávil cirkev 17 svätými a 33 blahoslavenými, kultom všeobecným a mnoho inými. Dodnes kvitne Rád Menších Bratov v 27 provinciách v starom i v novom svete, hoci u nás jeho sláva poklesla, vynikajúc vedou, kazateľstvom, všestrannou činnosťou pastorálnou a požehnané pôsobiac na misijných staniach v Číne a v Afrike. Pôvodne nosili členovia rádu habit popolavý, od francúzskej revolúcie Čierny. Generálne predstavenstvo má svoje centrálné sídlo v Ríme pri bazilike 12 sv. apoštolov. Aktuálny Minister Generális *Dominik M. Tavani* je v poradí CXI. po serafínskom patriarchovi Františkovi.

Do našej vlasti prišli prví Minoríti za šesť rokov po smrti sv. Františka, t. j. 1232, povolání súc do Prahy *Václavom I.*, kde im tento vystavil na Starom Meste prvý kláštor a kostol minoritský sv. Jakuba, »perlu pražských kostolov«. Tuná bratia vynikali kazateľstvom a vedou. Ich vlastná kolaj sv. Bonaventuru, založená *Ferdinandom II.* 1622, zavedla s jezuitskou univerzitou Karlo-Ferdinandovou. Z tohoto konventu vyšiel rad slávnych mien kazateľov, spisovateľov a hudobných skladateľov. Asi z 35 konventov v Čechách a na Morave zachovalo sa po vojnách husitských a Jozefovi II. len 7 (Praha 1232, Č. Krumlov 1350, Most 1312, Brno 1231, Jihlava 1241, Opava 1239, Krnov 1274). Pôvodne bola provincia Bratov Menších česko-poľská do r. 1754, potom česká do r. 1925, teraz provincia československá sv. Cyrila a Metoda so správou provincie v Brne. Tam sídliači Minister provincialis *P. Gabriel Lammel* je predstaveným celej provincie československej, čítajúcej 10 kláštorov, z ktorých na Slovensku sú tri, vo Spišskom Štvrtku, Levoči, Imregu, ktoré do r. 1925 náležali provincii Uhorskej.

Konventus vo *Spií. Štvrtku* založený bol 1668 od grófa Frant. Czák pri farskom kostole sv. Ladislava a prvým predstaveným (quardiánom) ustanovený bol Ital Ján Reggiano, (definitor provincie Boloňskej). R. 1684 za Tökôlyho okupovaný bol konvent nakrátko luteránmi, ale za 3 roky definitívne prešiel do rúk zmienených bratov, ktorí sa tu požehnané zaslúžili o úplné pokatoľičenie celého kraja. K Spiš. Štvrtku, kde je sídlo fary, náležia dva filiálne kostoly, Dravce a Lengvarty. V tomto konvente má tiež rád svoj noviciát pre celú provinciu československú. Predstaveným je *P. Alexander Chrappa*, okrem ktorého účinkuje ešte jeden kňaz P. Raimund Tureček. Počet ostatných spolubratov je 4.

Konvent v *Levoči* založený bol r. 1679 zásluhou vyššieuvedeného P. Reggiano. Aj tento konvent za časov Tökôlyho bol nakrátko v moci protestantov, na to opäť prešiel do správy Menších Bratov až dodneška. Konvent tento má internát pre výchovu gymnaziálnej mládeže, kde takto pôsobí

na poli katolíckej akcie. Predstaveným je *P. Ladislav Šurina*, ktorému je pridelený P. Bernardín Mráz a dvaja rehoľní bratia.

Konvent *v Imregu* založený bol r. 1752 br. Emerikom Barkoczym, pôvodne v obci Rad, potom premiestený a pristavaný ku kostolu v Imregu r. 1767, od kedy patrí mu aj duch. správa. Predstaveným je *P. Peter Tindira*.

SPOLOČNOSŤ SV. FRANTIŠKA SALEZSKÉHO

SALEZIÁNI

Začiatkom XIX. storočia zajagala na jasnej oblohe cirkvi Kristovej nová hviezda kňazskej svätosti. Narodil sa *bl. Ján Don Bosco*, veľký vychovávateľ i apoštol mládeže a zakladateľ dvoch rehoľ: *Saleziánov* (Sdruženie saleziánskych spolupracovníkov) a *Dcier P. Márie Pomocnice*. Narodil sa 16. aug. 1815 z chudobných roľníckych rodičov v dedine Becchi pri mestečku Castelnuevo d'Asti, v severnom Taliansku. Už ako dieťa bol prinútený opustiť rodičovský dom a vstúpiť do služby za pastiera. Keď sa dostal do mesta Chieri za učňa, navštevoval i verejné gymnázium. R. 1835 bol prijatý za klerika do seminára tamže a r. 1841 stal sa kňazom. Ako mladý kňaz v Turíne, usilovne navštevoval nemocnice a väzenia a prišiel na presvedčenie, že mnohému zlu by sa dalo predísť, keby sa vyvinula väčšia starosť o zanedbanú mládež. Ujal sa tejto myšlienky sám, keď zpočiatku sdružoval pouličných mladíkov, vodil ich do kostola a vyučoval ich odpoľudniami na veľkej pažiťi pri meste. Keď sa týchto mladíkov shrnul veľký počet, vybudoval pre nich šopu so širokým dvorom za mestom a tak povstal prvý dom na ochranu mládeže, ktorý bol pomenovaný *y>Prvé nedeľné oratorium Don Bosca*«. Don Bosco pokračoval ďalej, zbieral peniaze a vybudoval veľkú, 12 krýdlovú útulňu pre učňov a chudobných študentov, v ktorej umiestnil remeselnícku dielňu a školy. Bezmála 1000 mladíkov dostávalo tu stravu a výchovu remeselnícku alebo gymnaziálnu. Vtedy už obrátil na seba pozornosť nielen blízkeho vidieku, ale i ďalekých krajov, a aby jeho práca za spásu duší a mravné vzdelávanie opustenej mládeže čo najväčších rozmerov dosiahla, založil Spoločnosť, ktorú po sv. Františkovi Salezskom pomenoval: Saleziáni.

Boh žehnal jeho prácam, lebo keď umieral, saleziánske domy po svete vychovávaly už vyše 200.000 mladíkov, jeho bratia išli za more a úspešne pracovali medzi pohanmi na misiách.

Na záchranu ženskej mládeže založil rehoľnú spoločnosť: »Dcéry P. Márie Pomocnice«.

Umrel 31. jan. 1888 v Turíne, oplakávaný státisícimi vďačnými veriacimi, ako pravý otec sirôt a apoštol opustenej mládeže. Cirkev 9. júna 1929 vyhlásila ho za blahoslaveného.

Dielo, ktoré založil bl. Don Bosco a ktoré doteraz spravujú jeho synovia, sú:

Nedeľné a sviatočné »Oratoria«.

Denné a večerné remeselnícke dielne,

školy: ľudové, meštianky, gymnázie, naukobehy,

útulne pre opustenú mládež a internáty pre stredoškolákov,

remeselnícke a hospodárske školy,

dielo »Synov P. Marie«, Číže ústavy pre výchovu dorastu kňazského, mladíkov v pokročilom veku,

apoštolát dobrej tlače,

starosť o vysťahovalcov,

misie medzi pohanmi.

Na prevedenie tohoto vznešeného cieľa utvoril:

Zbojné sdrúenie saleziánskych spolupracovníkov a spolupracovníčiek.

Sdruženie potvrdil Pius XI.

Slováci sa hlásili do Spoločnosti saleziánskej ešte pred prievratom, a boli v maďarskom, najmä však v talianskom ústave. R. 1919 slovenský klerik saleziánsky, Viliam Vagač prostredníctvom poľského provinciála *Dra Petra Tironeho* poslal memorandum na generálneho predstaveného Spoločnosti saleziánov do Turína, aby sa sriadil osobitný ústav pre Slovákov, ktorí sa venujú povolaniu saleziánskeho. Hlavný predstavený *Don Pavel Albera* ochotne vyhovel žiadosti Slovákov a ešte roku 1920 sa utvorily slovenské odbočky saleziánskych ústavov v Krakove a potom v Ríme. Vtedy už vyvinuli saleziánski bohoslovci agendu pre založenie saleziánskeho kláštora na Slovensku, v čom ich napomáhali: *Rev. Pavel Lisický* v Lansford Pa., *Rev. Štefan Koší* ako tajomník Sdruženia slovenských katolíkov v Amerike a *pi. Fr. Jakabčinová* predsedkyňa I. slovenskej katolíckej Ženskej Jednoty v Amerike. Na Slovensku sa ich ujali vtedy patri jezuiti s redaktorom *J. Kráľčkom* a *Spolok sv. Vojtecha* so správcom *Msgrom Jánom Pôstényim*. R. 1921 sústreďujú sa slovenskí saleziánski chovanci v Perose, neďaleko Turína.

Nadišiel čas, že naši bohoslovci doštudovali a tak bolo potrebné, aby sa na Slovensko vrátili a tu započali dielo bl. Don Bosca. *J. E. Dr. Karol Kmetko*, biskup nitriansky ich volal: »NaČo sa potľkate po cudzine, keď je na Slovensku veľký nedostatok kňazstva a žatva je hojná?« Jeho iniciatívou sa zapodieva biskupská konferencia 24. jan. 1924 v Žiline otázkou prvého saleziánskeho domu na Slovensku. Z tejto konferencie vyjde ohlas biskupského sboru na veriacich katolíckych, aby podporovali a tak umožnili vybudovať prvý saleziánsky dom na Slovensku pre výchovu mládeže. Po mnohých nezdarených pokusoch ujíma sa saleziánskej myšlienky *Karol NeČesálek*, vtedajší farár v Borskom Sv. Mikuláši a píše im, aby sa obrátili na *J. E. Dra Pavla Jantauscha* a prosili o prevzatie šaštínskeho bývalého paulínskeho kláštora s vedením tamojšej fary, čo sa i stalo a za riadenia *Viliama Vagaia* a *Jozefa Bokora* saleziánskych kňazov dňa 8. sept. 1924 prišli do Šaštína. Chovanci prešli so saleziánskym kňazom *Ladislavom Stanom* už o mesiac do Šaštína a hneď v prvom školskom roku mali už 56 žiakov. Založili tu výchovný ústav »Marianum«. K nebývalému rozkvetu priviedli toto staré pútnické miesto, kde svojou usilovnosťou a húževnatosťou vedeli sriadiť veľké katolícke manifestácie, akým bolo valné shromaždenie Spolku sv. Vojtecha r. 1925 za účasti 20.000 ľudí. 31. okt. 1926 posviacajú sa 4 veľké zvony, z ktorých najväčší je zvonom národným. 22. mája 1927 tu sa oslavuje 200ročné jubileum sviatku Panny Márie Sedembolestnej a za účasti 40.000 veriacich z celého Slovenska tu holduje národ svojej Patrónke odhalením krásneho reliéfu Sedembolestnej, ktorý daroval *Dr. Ferdľs Juriga*. 29. júna 1930 tu mal veľkú manifestáciu Spolok sv. Vojtecha z príležitosti svojho 60ročného jubilea. A na budúci rok o tomto čase odhaľuje sa nádherný obraz oltárny bl. Don Bosca za okázalých slávností. 24. mája 1929 preberajú saleziáni starobylý kláštor benediktínov *v Hronskom Sv. Benadiku*. Zanedbaný kláštor si sami opravujú a pritom spravujú faru a jej filiálky. Najnovšie stavajú tretí ústav v Bratislave na Tehelnom poli s kostolom.

Generálny predstavený Spoločnosti saleziánov: *Don Peter Riccaldone*.

Spoločnosť má: 40 provincií, 13 vik. pref. prelát., 672 domov a 9415 spolubratov a novicov, z ktorých je 3275 kňazov.

Predstaveným na Slovensku je: *Dr. František Sersen*.

Slovenskí kňazi saleziáni: *Alojz Hudek*, misionár, *Viliam Vagaí*, misionár, *Ladislav Stano*, *Jozef Bokor*, *Jozef Psárský*, *Cyril Gunií*, *Ján Hlubík*, *Anton Lednický*, *Marcel Horniak*, *Jozef Stafio*, *Tibor Janovii*, *Jozef Straka*, *Jozef Forgái*, *Sylvester Taliga*, *Jozef Babiak*, *Jozef Patúc*.

SPOLOČNOSŤ BOŽIEHO SLOVA (VERBI DIVINI)

MISIONÁRI

Spoločnosť založil *P. Arnold Jansen* r. 1875. Cieľ spoločnosti je hlásať Slovo Božie v prvom rade medzi pohanmi, preto sa temer úplne venuje misiám zámorských krajov.

Prvý dom spoločnosti bol v *Steylu* v Holandsku. Misijná myšlienka sa Čoskoro rozšírila aj v strednej Európe.

Spoločnosť má svoje ústredie v Ríme a 31 domov v Európe. V Československu sú 3 domy a i tie sú na Slovensku: v *Nitre*, v *Štiavniku pri Poprade* a vo *Vidinej pri Lučenci*. Misijné domy má ešte spoločnosť v zámorských krajocho temer vo všetkých zemedieloch. Do týchto misií odchádza ročne asi 100 kňazov a laických bratov. V misiách pôsobí dnes 7 biskupov, 4 apoštolských prefektov, 1 apoštolský administrátor, 480 kňazov a 150 bratov-laikov. Celkove je v spoločnosti dnes 1225 kňazov, 800 bohoslovcov a novicov, 1300 misijných bratov, 410 kandidátov a 4000 chovancov-gymnazistov.

P. Jansen založil aj ženskú kongregáciu: Služobnice Ducha Svätého. Ich materský dom je tiež v Steylu. Na Slovensku majú noviciát v Štiavniku: 6 sestár, 12 postulantom a 4 novicky. Misijné sestry tiež odchádzajú do misií, pomáhajú vo vyučovaní náboženstva a ošetrovaní chorých.

Spoločnosť r. 1922 vyslala *P. Alberta Floriána* na Slovensko, ktorý sa usadil na fare *J. E. Michala Bubnií*a, vtedajšieho farára v Maduniciach, tým cieľom, aby tu sriadil administráciu kalendára a mesačníka, ktoré v slovenskej reči vydávala spoločnosť v *Môdlingu*. Z tohoto začiatku sa vynorila myšlienka založiť 3 domy na Slovensku pre provinciu spoločnosti. Misionári našli plného porozumenia v našom nd. biskupskom sbore, keď *J. E. Dr. Karol Kmetko*, biskup nitriansky dal im k dispozícii svoj kaštieľ v Močenku, odkiaľ ich povolal do Nitry na Kalváriu, odovzdajúc im starodávny kláštor Matky Božej. Tu si vybudovala spoločnosť r. 1928 veľký misijný dom.

J. E. Ján Vojtaúák, biskup spišský, prepustil spoločnosti biskupský kaštieľ v Štiavniku pri Poprade, ktorá si tu sriadila noviciát pre bratov-laikov. Za pomoci *J. E. Michala Bubnií*a, biskupa rožňavského sriadila si spoločnosť ústav vo Vidinej pri Lučenci.

Spoločnosť má na Slovensku 11 kňazov, ktorí pri vyučovaní svojich chovancov usporiadajú duchovné cvičenia pre všetky vrstvy národa a vydávajú *Misionársky kalendár*, *Malého misionára* a *Hlasý z domova a misií*, obrázkový misijný časopis.

Generálny superior: <i>P. Jozef Grendel</i> .	<i>Weiner</i> , <i>P. Ignác Škrobánek</i> , <i>P. Ján Rozner</i> , <i>P.</i>
Regionál československej provincie: <i>P. Ján Paikus</i> .	<i>Alojz Lazecký</i> , <i>P. Richard Kalťs</i> , <i>P. Julián Strecha</i> , <i>P. Alojz Pohl</i> .
Kňazi: <i>P. Ján Faikus</i> , regionál, <i>P. Albert Florián</i> , <i>P. Ján Česla</i> , <i>P. Felix Drevek</i> , <i>P. Alojz</i>	8 teologov, 42 bratov-laikov, 18 bratov-novicov, 10 postulantom, 214 chovancov.

RÁD MILOSRDNÝCH BRATOV

Rád založil *sv. Ján z Boha* r. 1540, zariadil v Granade prvý útulok pre chorých a opustených. Zrno zasiat sv. Jánom potešiteľne sa rozrástlo po Španielsku, Francúzsku, Itálii a Nemecku. Pius V. potvrdil spoločnosť r. 1572 a Pavel V. ju povýšil do radu rehoľníkov.

Dnes má rád 130 domov v 14 provinciách s 2069 bratmi a v nemocniciach obsluhuje spolu 23.000 postieľ.

Celý rád vedie generálny prior v Ríme: *Fr. Faustinus Calvo* so 4 gen. definitormi.

Provincia Československá má 11 domov so 118 bratmi. V nemocniciach majú spolu 1229 postieľ.
Konventy: v Čechách 3, na Morave 5 a na Slovensku 3.
Provinciál: A. R. P. *Veremundus Tordý*.
V Bratislave bol založený konvent r. 1672.
Prior P. *Apolinár Hrabal*. P. *Ján Raíka* Phar. Mag. a 7 bratov.
Skalický konvent sa sriadil r. 1796, vstúpiac do uprázdneného kláštora karmelitánskeho.
Prior Fr. *Christinus Šanda*. P. *Petronius Válek* Phar. Mag. a 7 bratov.
V *Sptiskom Podhradí* bol založený konvent poľským kniežatom *Stanislavom Lubomírskim*.
Prior P. *Vendelín Čapek* a 5 bratov.
Konventy české, moravské a slovenské boli pápežským dekrétom 12. jan. 1921 slúčené v jednu provinciu Československú.

PAVEL SPIŠÁK

REHOĽA BAZILIÁNOV

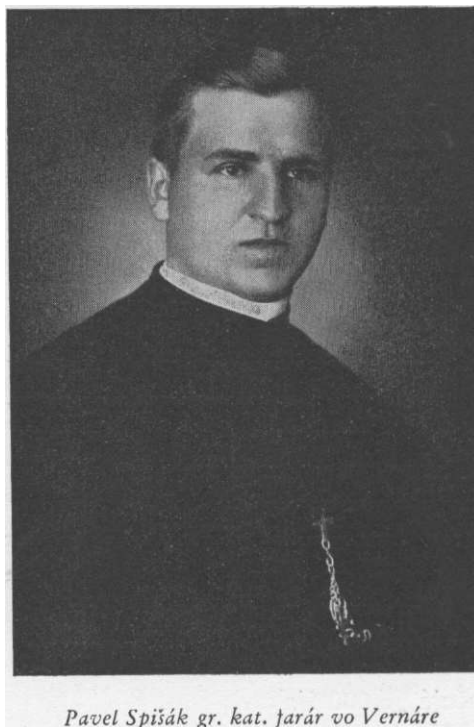
Rehoľu založil *sv. Bazil* (1330–1379) biskup v Cezarei. Rozširovala sa natoľko rýchle, že za života samého zakladateľa dosiahla 80.000 členov, čo sa odôvodňuje i tým, že *sv. Bazil* bol prvý, ktorý sdružil mníchov a pustovníkov k spoločnému kláštornému životu. Rehoľa mala dôležitú úlohu a dala Cirkvi veľa pápežov a na tisíc mučeníkov. Na jej základe založil *sv. Benedik* svoju rehoľu pre latinský obrad.

K nám Slovákom prišla rehoľa Baziliánov príchodom *sv. apoštolov Cyrila a Metoda*. Rehoľa sa udržala i po rozpadnutí veľkomoravskej ríše a chránená a rozličnými výsadami obdarená bola až do kráľa *Róberta Karola*. Za *Arpádovcov*, *Ondrejom 1.* bol vystavený kláštor pri *Mukačove*. Veľa kláštorov zničili Tataři, medzi nimi i kláštor v *Hrušove*, ktorý sa potom na začiatku XVI. storočia preslávil svojou slovanskou kníhtlačiarňou.

O živote Baziliánov na Slovensku za stredoveku málo vieme'dnes, nakoľko Tataři ich pamiatky spustošili. O veľkom rozmachu Baziliánov dosvedčuje list pápeža *Inocenta III.*, písaný kráľovi *Imrichovi*, v ktorom sa hovorí: »In regno tuo . . . licet unum sit ibi Latinorum ceonobium, quia ibidem sint multa Graecorum.« Dá sa zistiť, že v tých časoch v Uhorsku mohlo byť do 400 kláštorov baziliánskych. Počnúc panovaním *Anjouovcov*, usadzujú sa v starom Uhorsku rehole latinského obradu. Takto vytlačení Baziliáni odchádzajú do Ruska, stávajú sa schizmatikmi, ktorých však *sv. Jozafát* arcibiskup a mučeník sjednocuje s rímskou Stolicou (1617).

Jozef II. zatvoril ešte tých pozostalých 30 kláštorov a tak by bola rehoľa zanikla, až ju *Lev XIII.* r. 1882 dekrétom: »*Singulare praesidium*« obnovil.

Rád Baziliánov medzi Slovanmi rozdelený je na 3 provincie a jednu viceprovinciu. Prvá provin-

Pavel Spišák gr. kat. farár vo Vernáre

cia: »SS. Salvatoris« je v Galícii. Do druhej provincie »S. Nžkolai« sú pridelené kláštory na Slovensku, v Maďarsku, Jugoslávii a v Rumunsku. Do tretej provincie »SS. Cordis Jesu« patria kláštory v Canade a vo Spojených štátoch Amerických. V Brazílii je viceprovinciá »5. Josephi«.

Hlavným predstaveným všetkých provincií je generálny superior, ktorého titulujú *Archimandritom* a sídli v Ríme.

Predstaveným provincie je titulovaný: *protohegumenus* a predstavený kláštora: *hegumenus*.

Provincia sv. Nikolaja, do ktorej patria baziliánske kláštory na Slovensku, má 27 kňazov, 23 scholastikov a 54 laických bratov.

Protohegumenus: *P. Polykarpus Bulyk*.

Na Slovensku sú dva kláštory: *Krásny Brod* a *Bukovce* pri Stropkove.

Kláštor *v Krásnom Brode* je zo XIV. storočia a vybudoval ho z dreva knieža T. Koriatovych. Kláštor spravuje aj tamojší pútnický chrám. R. 1603 protestant gróf Drugeth dal podpáliť kláštor i pútnický chrám, ale milostivá socha Matky Božej nezhorela. Ťažko chorý Drugeth dal sľub, že ak sa uzdraví, vybuduje nový kláštor s kostolom. A sľub svoj aj dodržal. Avšak i tento kláštor shorel r. 1706 a vybudovaný bol až r. 1752. Vo svetovej vojne sa usadilo v ňom ruské vojsko a kláštor bol zasa podpálený a zničený. I dnes je v rumoch a niet možnosti znova ho vybudovať. Takto ztratilo celé okolie teplé ohnisko náboženského života.

Bukovce. Zakladateľom kláštora je Imrich Joselský r. 1742, ktorý ho pomocou grófa Szirmaya vybudoval. Kláštor bol dohotovený r. 1796. Dnes je kláštor prázdny pre nedostatok rehoľníkov, ale je nádej, že sa čoskoro zaplní.

Oveľa šťastnejšia je táto rehoľa v Podkarpatskej Rusi, kde má kláštory v Mukačove, v Chuste, ImštiČeve, v Malej Berezine a v Užhorode.

Sestry sv. Bazila, Baziliánky.

Po prievrate si založily kláštor *v Prešove* a sú jediné rehoľnice východného obradu.

Sestry sv. Bazila, Baziliánky, majú od prievratu kláštor v Užhorode.

ŠKOLSKÍ BRATIA

Rehoľnú kongregáciu Školských bratov, čiže Bratov kresťanských škôl, založil r. 1680 *Ján de La Salle*, jeden z najvynikajúcejších pedagógov.

Svätý Otec, pápež *Benedikt XIII.* potvrdil spoločnosť zvláštnou bullou roku 1725.

Dnes sú Školskí bratia rozšírení skoro vo všetkých štátoch Európy ako aj vo všetkých kontinentoch. Spravuje ich generálny predstavený a jeho dvanásť asistenti. Kongregácia je rozdelená na 60 provincií, v ktorých je 14.000 rehoľných bratov a 3500 juvenistov, ktorí sa pripravujú stať sa Školskými bratmi.

V mnohých ľudových, meštianskych, stredných, kupeckých, priemyslových a hospodárskych školách, ako aj v sirotincoch, penzionátoch a zvlášť v učiteľských ústavoch atď. poskytujú vyše 300.000 chovancom dobrú a solídnu katolícku výchovu a odborné vzdelanie. V misiách Školskí bratia vyučujú 36.000 žiakov.

Na území ČSR. majú doteraz Bratia kresťanských škôl 7 domov. Z nich sú na Slovensku štyri.

1. Na Slovensko prišli Školskí bratia najprv do *Urmína* pri Nitre. 9. septembra r. 1899 prišli tu 4 Bratia a začali svoju činnosť. Odvtedy spravujú chlapčenskú ľudovú školu. Keďže už stará budova nevyhovovala, postavili novú, peknú školu. Roku 1931, 13. septembra ju posvätil *J. Excelencia biskup Dr. Pavel Jantausch*.

XXVIII

KLÁŠTORY KAPUCÍNŮV: 1. Bratislava. 2. Pezinok.
KLÁŠTORY MINORÍTŮV: 3. Vnůtro kostola Minorítův v Levoči. 4. Levoča. 5. Imreg. 6. ipissky StvrtoK.

KLÁŠTORY SALEZIÁNOV: 1. Posviacka kláštorského zvona v Šaštíne. 2. Chovanci v Šaštíne. 3. Sv. Beňadik. 4. Saleziánska rodina vo Sv. Beňadiku.
 KLÁŠTORY MISIONÁROV SLOVA BOŽIEHO: 5. Misijný dom Matky Božej v Nitre. 6. Misijný dom „Božského Srdca“ na Vidinej. 7. Misijný dom „Annuntiata“ v Spišskom Štiavniku.

KLÁŠTORY MILOSRDNÝCH BRATOV: 1. Bratislava, 2. Lekáreň Milosrdných v Bratislave. 3. Nemocnica Milosrdných v Spišskom Podhradí. 5. Skalica. 6. Spišské Podhradie.
 BAZILIÁNI: 4. Sídlo Baziliánov v Grottaferrata pri Ríme.

KLÁŠTORY ŠKOLSKÝCH BRATOV: i. Bojna. 2. Urmin. 3. Školská výstava ľudovej a meštianskej školy Školských bratov v Bojnc. 4. Žiaci meštianskej školy v Bojne. j. Slovenskí bratia vychystaní na misie do Indie.

2. O dva roky po založení ústavu v Urmíne, poslal rakúsko-uhorský vizitátor-provinciál 3 Bratov, aby prevzali správu novosriadeného ústavu v *Bojnej*, ktorý umiestnili v bývalej vojenskej ozdravovni. Zásluhy o založenie mal jednak farár Ján Boli a jednak Dr. Karol Tóth, ktorý pomáhal založiť i urmínsky dom. V septembri r. 1901 Školskí bratia otvorili už v Bojnej trojtriednu ľudovú školu chlapčenskú. Onedlho založili tam aj juvenát, v ktorom až dosiaľ vychovávajú nádejný dorast kongregácie.

Keďže tamojšie budovy boli dosť rozsiahle, mohli do ústavu prijímať chovancov zo vzdialenejšieho vidieku. Pre týchto zariadili penzionát (internát). Popri ľudovej škole založili ešte dávno pred svetovou vojnou aj meštiansku školu a r. 1927 aj jednoročný učebný kurz.

Katolícka meštianska Škola Školských bratov má svoj význam už i preto, že je azda jedinou katol. chlapčenskou meštianskou školou na Slovensku. Poslala do života celé gardy uvedomelých, v katolíckom duchu vychovaných mladíkov. Jej žiaci sa regrutujú zo všetkých strán Slovenska. Majú v ústave samovzdelávací krúžok, Gardu B. S. J. a Katolícky skauting.

3. Keď sa po prievrate založila nová česko-slovenská rehoľná provincia Školských bratov, bolo treba zariadiť aj vlastný noviciát. Provincia otvorila ho zaraz r. 1920 v Bojnej. Tam bol umiestnený za 8 rokov. R. 1928 24. septembra premiestnili noviciát do *Motenkú*, kde poskytol preň J. E. biskup nitriansky *Dr. Karol Kmetko* svoj kaštieľ s veľkým parkom.

J. E. pán biskup odovzdal Školským bratom aj močenskú ľudovú školu, ktorá je teraz sedemtriedna a má do 500 žiakov. Bratia intenzívne pracujú aj okrem školy: majú vzdelávajúce a náboženské prednášky pre chlapcov a mládencov.

4. Po dokončení noviciátu mladí Bratia idú študovať za učiteľov. Veľká dobrota J. E. spišského pána biskupa *Jána Vojtašáka*, umožnila našim rehoľným kandidátom učiteľstva vzdelávať sa na rímskokatol. učiteľskom ústave v Spišskej Kapitule.

Tu študujú Školskí bratia Slováci, kým Bratia Českej národnosti navštevujú vlastný učiteľský ústav vo Sv. Jáne pri Beroune v Česku.

V prítomnom čase Školskí bratia na Slovensku vo svojich Školách vychovávajú asi 1100 žiakov-chlapčov.

I v zámorských misiách je mnoho Školských bratov Slovákov. V Egypte účinkuje ich 19, v Jeruzaleme 8, v Turecku 5, na Madagaskare 1, na Ceylone v Indii 11, v Birme 5, v Chile 3 a v Argentíne 2. Okrem nich sa ešte mnohí pripravujú v Anglicku (Dover) a vo Francúzsku (Le Rancher).

Misiám venuje sa spolu stodvadsaťpäť slovenských Školských bratov.

Čím viacej kántri detské duše laická morálka v neutrálnych Školách, tým častejšie sa bude volať po Školských bratoch. A najvrelejšou túžbou Bratov kresťanských škôl na Slovensku je, vyhovieť Čím prv tomuto volaniu. Slovensko nadovšetko potrebuje veľa dobrých, naozaj katolíckych škôl. A cieľom Školských bratov je zakladať také školy. Je nádej, že v najbližších rokoch sa počet týchto škôl zväčší.

SPOLOČNOSŤ MISIJNÝCH KŇAZOV

(CONGREGATIO MISSIONUM. – LAZÁRISTAE)

Spoločnosť založil *sv. Vincent z Pauly* (1630), veľký milovník chudobného a duševne opusteného ľudu, a veľký horliteľ za svätosť stavu kňazského.

Cieľom Spoločnosti je duševná spása chudobných, a povznesenie kňazského stavu, preto vydržiava misie najmä v krajoch, ktoré by inak pre nedostatok kňazstva duševne boli opustené; ďalej misie

medzi pohanmi, nateraz najmä v Číne, v Abessínii, a v štátoch Južnej Ameriky. Stará sa o výchovu kňazského dorastu v diecezálnych seminároch - vo Francúzsku a v Spojených štátoch.

Spoločnosť je rozšírená po celom svete v 41 provinciách. Generálny predstavený býva v Paríži, Rue de Sévres 95. Terajší generálny predstavený je *František Verdier*.

Spoločnosť je už dávno známa *na Slovensku* a v Československej Republike. Pred vojnou mala tu ľudové misie, a sú nám ešte v dobrej pamäti jej horliví členovia: Beran, Nárožný, Koudélka, Bátora, Hajdusek, Hrebík, a vtedy ešte mladý Kuchár a Danielik.

V roku 1922 poslal generálny predstavený na Slovensko *Jozefa Danielika*, aby kláštory Mil. Sestier sv. Vincenta v Československej Republike zorganizoval a utvoril z nich samostatnú Česko-slovenskú provinciu, čo sa mu podarilo prekonať už 2. februára 1922.

Danielik sa najväčšou horlivosťou venoval vybudovaniu a zariadeniu sesterskej provincie. V tejto práci mu pomáhal *Jozef Haring* ako spovedelník Sestier. Po tejto neúnavnej práci pomýšľal oživiť Spoločnosť Misijnú, ktorá ešte len pred nedávnom tak krásne a blahodarne aj na Slovensku účinkovala. V tomto podujatí mu bol na pomoci spolubrat *František Kuchár*, s ktorým v roku 1929 založili v Banskej Bystrici takzvanú »*Apoštolskú Školu*«. V tomto ústave sa vychovávajú mladíci vyššieho gymnázia, ktorí majú úmysel vstúpiť do tejže Spoločnosti. Navštevujú verejné gymnázium a po maturé budú poslaní predbežne do cudzozemska, do Francúzska, do Poľska, alebo do Rakúska, aby tam svoj noviciát a čiastočne aj svoje štúdiá vykonali. Dnes sú dvaja vo Francúzsku a dvaja v Rakúsku.

Spoločnosť má dnes na Slovensku dva malé kláštory: v Ladcoch, kde je superiorom a riaditeľom Jozef Danielik a Jozef Häring, spovedelník Mil. Sestier, jeden brat a traja postulanti.

Druhý kláštor je v Banskej Bystrici, už spomenutá Apoštolská Škola, v ktorej je František Kuchár, jeden brat a dvaja postulanti. V oboch domoch je daná možnosť konať privátne kňazské exercície.

KLÁŠTORY SV. URŠULY

Trnava.

URŠULÍNKY

Trnavský kláštor Uršuliniek bol založený tým cieľom, aby vychovával ženskú mládež na základe pevnej viery a aby tak dával Cirkvi a štátu hodné členky spoločnosti, ktoré by neskoršie priniesly hojné ovocie pravej zbožnosti a dobrých mravov.

Kláštor v plnej miere uskutočňuje tento svoj cieľ, o čom svedčia jeho dejiny od roku 1724.

Podnet na založenie tohoto kláštora dal námestník kardinála, *Pavel Spáczay* (okolo roku 1724), ktorý vyzval členku bratislavského kláštora, Mater Maria Alojziu, rod. grófkú Eszterházy-ovú, aby prijala návrh založenia trnavského kláštora a aby ho uskutočnila. Predstavená jej to ochotne povolila, a vyslala nielen ju, ale i M. Sebastiánu, M. Antóniu, M. Agathu a M. Eleonóru jej pridělila za spolupracovníčky. Táto hrdinská duša neľakala sa ťažkostí; svojou modlitbou a obetavým duchom temer vynútila od Pána Boha potrebné milosti a mocnú podporu, takže založeniu kláštora predbežne nijaké prekážky nestály v ceste.

Predstavená bratislavského kláštora, s dovoľením kardinála-prímasa, Imricha Esterházy-ho, prepustila teda menovanú členku a odovzdala jej aj veno, ktoré vtedy spolu s úrokmi činilo 6.000 zlatých. Táto suma bola základnou istinou nového kláštora. Kúpily za ňu domy okolo kostola rehoľníkov, od Najsv. Trojice menovaných, pravda, len ich rupy. Treba však poznamenať, že územie terajšieho kláštora je zväčšené o susedné domy, ktoré bolo treba najprv srúcať a až potom vystavať na ich mieste potrebné časti budovy.

XXVIII

Keď *M. Alojzia* mala už aj súhlas, čiže schválenie samého cisára, 24. septembra r. 1724 i so svojimi už spomenutými spolusestrami prišla do Trnavy. Tu ich veru nečakal nejaký nádherný palác, ale opravdu biedna, prázdna chatrč. Nový domov obetavej zakladateľke odovzdal biskup Kúrtôssy 27. septembra r. 1724.

Netreba azda spomenúť, na koľké obetí sa podujala táta bohumilá rehoľnica. Na nové obyvateľky kláštora naliehala chudoba priamo v hroznej miere. Stavaly sa im do cesty temer neprekonateľné ťažkosti, keďže ako každá dobrá ustanovizeň, i kláštor mal hneď od začiatku svojho založenia neústupných nepriateľov, ktorí sa všemožne usilovali prekaziť prevedenie tohoto diela.

Ale pri veľkom počte nepriateľov azda ešte väčší bol počet úprimných duší, veď celý kláštor a školy vystavaly sa takrečeno len z milodarov veľkodušných veriacich.

Kláštor, aby mohol jestvovať, potreboval nielen peniaze, ale aj vytrvalú prácu, namáhavú, všestrannú starostlivosť, a čo je najhlavnejšie, múdre vedenie domu. Matka Alojzia všetky tieto vlastnosti mala v sebe a preto ju si zvolily spolusestry za predstavenú. Potom daly sa do horlivej práce na väčšiu česť a slávu Božiu so spojenými silami, vediač, že kláštor má veľké poslanie spoločenské i národné aj vtedy, keď jeho neznáma práca svetom nebude hodnotená.

»Keď Boh s nami, kto proti nám?« – bolo ich heslom a presvedčením, a skutočne stavba zázračne napredovala, takže už toho roku, 19. októbra bola slávnostná posviacka kaplnky a 21. októbra prvý sviatok sv. Uršuly slávily už v novej domovine za neopísateľnej povďačnosti a radosti, ba čo viac, o mesiac, 19. novembra, prijala rehoľné rúcho prvá novicka rádu Uršulínok v Trnave. Bola to *sestra Anna*, ktorá priniesla domu čo veno 2000 zl., kostolu 200 zl., takže mohli kúpiť prvé omšové rúcho. Od roku 1724 do 1728 počet rehoľníc zväčšil sa o päť členiek, ktoré doniesly domu spolu 12.000 zlatých. Za tieto peniaze kúpily tri domy za 1.500 a 800 zl. a zo zbytku i darovaných 1.000 zl. začaly stavať terajší kostol, základný kameň ktorého položil Imrich'Eszterházy, kardinál-prímas a Pavel Spáczay, námestník kardinála 11. septembra r. 1729. Pre nedostatok peňazí len roku 1776 mohol byť dokončený. Slávnostnú posviacku vykonal Batthányi, kardinál-prímas. Aj stavba kláštora len pomaly napredovala pre nedostatok prostriedkov. Internát bol dostavený okolo roku 1796–98. Stál celkom 18.890 zlatých.

Neúnavná pracovníca ustala: 7. septembra r. 1739 odovzdala svoju krásnu dušu Stvoriteľovi, ktorý ju iste štedre odmenil za nepočítané obete. Jej neoceniteľné zásluhy ľudia nevedeli hodnotiť, náš kláštor však zachová ju vo vďačnej pamäti na všetky časy. Po jej smrti sestry zvolily si za predstavenú *M. Antóniu*, pravú ruku zomrelej, ktorá mala mimoriadnu dôveru v Prozreteľnosti Božej i vtedy, keď sa už temer všetko zdalo byť ztrateným. V kronike sa dočítame o nej, že pokladňa kláštora bola raz celkom vyčerpaná a peňažná tieseň robila jej nemálo starostí, keď zrazu ktosi veľmi silne zazvonil na porte. Neznámý pán stál vonku a žiadal si hovoriť s predstavenou. Keď táto prišla, neznámy pán jej bez slova odovzdal 200 zlatých a rýchle zmizol s pred očí zadivenej rehoľnice.

Ani *M. Antónia* sa nedomohla dostavania kostola a kláštora. Posledný zo Šiestich pomaly zakú-

Dievčenský učiteľský ústav v Trnave

pených domov srúcaly roku 1766. V múroch tohoto našli 600 zl. Na radu kardinála Batthányi-ho kúpily za to dva strieborné kalichy a zariadenie školy.

Rehoľnice, vstúpiace do kláštora, od roku 1724 do 1776 priniesly čo veno 107.560 zl.; z milodarov mali 87.662 zl. Najväčšia dobroditeľka kláštora bola kráľovná Maria Terezia, ktorá Často navštevovala tento rehoľný dom a vždy ho hojne obdarila. Na stavbu kláštora a škôl dala spolu 22.900 zl., okrem toho, keď zbadala veľkú chudobu mníšok, nariadila im základinu 8000 zl. na ošatenie.

Čo sa týka Škôl, v XVIII. storočí sa veľmi nevyvíjali. Zavinil to duch doby. V tomto čase temer jedinou snahou mníšok bolo sverené im deti mravne a zbožne vychovávať a cvičiť ich v čítaní, písaní, počtoch a ručných prácach. Školy pozostávaly z dvojtriednej vonkajšej a trojdielnej jednotriedky ľudovej školy. Internistiek mali hneď v prvom roku najprv 4, potom 19, a ich počet stále sa rozmnožoval. Školy sa rozšírili len roku 1798; vtedy sa totižto jednotriedka stala trojtriedkou.

Od roku 1798 do 1847 kronika domu nezaznačuje nič zvláštneho; od tohoto roku však mnoho zaujímavého. Vtedy zomrela totižto deviata predstavená kláštora a sestry sa rozhodly, že si budú žiadať zas z Bratislavy predstavenú. Vyslaná bola *M. Eleonóra Schauerová*, ktorá sa ako zornička skveje nad ostatnými mníškami. Jej starostlivosťou školy sa rozšírili a ozaj zo všetkých síl sa namáhala, aby zvýšené požiadavky, ktoré sa kladli školám, vo všetkých ohľadoch boli splnené. Zomrela v 30. roku svojho úradovania, roku 1876. Ona bola deviata predstavená trnavského kláštora, ktorá doživotne zastávala tento úrad. Sv. Otec potom nariadil, aby odvtedy predstavená nezastupovala úrad vyše deväť rokov.

Na poli výučby a výchovy neobyčajnú horlivosť prejavovala *M. Angela Schreinerová*, a to tým, že starostlivým vyškolovaním kláštorského učiteľského dorastu pripravila možnosť otvoriť Školy pre vyššie vzdelanie ženskej mládeže. A agilným pričinením skutočne sa jej podarilo otvoriť 1. septembra 1891 dievčenskú meštiansku školu, a to na celej západnej oblasti prvú svojho druhu. Dala podnet aj k otvoreniu učiteľského ústavu, avšak tento plán previedla jej nástupkyňa, *M. Gabriela Gramantiková*, ktorá zadovážila všetky potrebné povolenia nadriadených Školských orgánov k otvoreniu ženského učiteľského ústavu 1. sept. 1894.

Rok 1900 je rokom veľmi dôležitých udalostí. Pápež Lev XIII. vo svojom cirkuláre z 8. augusta 1900 vyslovil želanie, že by sa Uršulínky celého sveta spojily pod vedením jedinej generálnej predstavenej. Trnavský kláštor bol medzi prvými, ktoré ochotne poslúchly hlas Sv. Otca a vstúpili do »*Rímskej Únie*«. Treba poznamenať, že boli a sú kláštory podnes, ktoré sú samostatné a neodvislé od tejto Rímskej Unie. Tie kláštory, ktoré sa spojily s Úniou, sú sdružené v provinciách, ktoré sú priamo podriadené generalátu rádu, so sídlom v Ríme. Generálna predstavená sa volí na generálnej kapitule na šesť rokov. Terajšia generálna predstavená rádu je *Mater Maria de Saint Jean Martinova*, ktorá bola v auguste minulého roku znovuzvolená na 6 rokov. Je mimoriadnou apoštolskou horlivosťou obdarená a dbá o všestranný blahodarný vývin rádu nielen v Európe, ale rovnakou starostlivosťou venuje sa aj misiám zámorským.

Rád má v Rímskej Unii 240 kláštorov po celom svete; z nich je 66 filiálok, 20 materincov s 284 novickami. Profesiek je 6085,ulantiek 96.

Trnavský kláštor vedie nateraz predstavená *Mater M. Ursula Brandlová*. Kláštor má filiálku v *Cíferi*, s ktorým spolu má 76 členiek.

Modranský kláštor bol cirkevnou základinou, v širšom smysle slova aj filiálkou trnavského kláštora, neskôršie však sa osamostatnil.

Uršulínky trnavského kláštora pôsobia v detskej opatrovni v *Cíferi*, na ľudovej škole dievč-

skej, na meštianskej Škole dievčenskej v Trnave, v ústave Angelinum pre vzdelanie opatrovateliek v Cíferi, na dievčenskom učiteľskom ústave v Trnave. Žiactvo detskej opatrovne má 110, ľudovej školy 570, meštianskej školy 450, ústav pre opatrovatelky 42, dievč. učiteľský ústav 162 žiačok. Spolu: 1334 žiačok.

Svätá Angela, zakladateľka rádu, iste bedlí nad svojím dielom, keďže sa stará, aby jej dcéry mali hojné pole účinkovania v prospech záchrany duší nábožensko-mravnou výchovou.

Bratislava.

Založený bol r. 1676 z kláštora v Kôlne. Hoci neblahé pomery dorážaly naň stále, jednako nezahynol, ba naopak: Šťastne prežil turecké vojny a mor a postupom času vyvinul sa v takú silu, že z neho sa zakladali nové životaschopné kláštory a to v Breslau, Košiciach, Varaždíne, Trnave a Brašove. R. 1900 pripojil sa *bratislavský kláštor* podľa »Motu proprio« Leva XIII. k rímskej únii Uršuliniek. R. 1914 stal sa kláštor provinciálnym domom a Božou pomocou vzrástol, že mohol vyslať rehoľný dorast do Maďarska, Talianska, Belgicka, Francúzska a do Brazílie. R. 1920 dal kláštor vilu »Marienheim« k dispozícii noviciátu provincie a dnes sa môže tešiť sv. Angela z 26 novíciek v ňom.

R. 1928 sriadila sa československá *provincia*, ktorá má provinciálny dom v *Kutnej Hore*.

Ešte za ťažkých pomerov svetovej vojny predal kláštor viaceré role a za utrženú sumu kúpil hospodárstvo vo Veľkých Levároch (*Domov sv. Jozefa*), ktoré obrábajú sestry a tento domov slúži spolu i za zotavovňu. Kláštor má dnes detskú opatrovňu, 5 triednu slovenskú a 5 triednu maďarskú ľudovú školu, 3 triednu meštianku s 1 ročným pokračovacím kurzom, ženskú učiteľskú prípravovňu 4 ročnú s 5 triednou cvičnou školou a slovenský i maďarský spolok slúžok.

Školáčky okrem riadnych predmetov môžu sa vzdelávať v hudbe, kreslení a maľovaní a cudzích rečiach.

4 mariánske kongregácie starajú sa o prehĺbenie náboženstva dievčat pod vedením sestár kláštora.

Konvent má dnes 89 profesiek, 3 novičky, 4 postulanky, a 4 kandidátky.

Modra.

Kláštor bol založený 6. aug. 1903. Daroval naň arcibiskup ostrihomský *Klaudius Vaszary* K 120.000.— z čoho na stavbu a zariadenie šlo K 60.000.— a ostatok bol uložený v Ostrihome, z čoho mali rehoľníčky žiť a dom vydržiavať. Kláštor obsadily sestry z *Trnavy* a preto bol aj filiálkou trnavského kláštora.

29. aug. 1921 kláštor zanikol, a sestry boli povolané do Trnavy. Na žiadosť modranských veriacich, ktorú tlumočil dekan *Ernest Treskoň J. E. Dr. Pavlovi Jantauschovi* a predstavenej trnavského kláštora *M. Uršule Brandlovej*, o 2 roky bol znovu utvorený a zo súhlasu provinciálnej predstavenej a dovoľným Ríma zasa bol obsadený sestrami kláštora trnavského. V posledných rokoch jak kláštor, tak i internát sa zväčšil prístavbou vo dvore.

Chovanky Uršulinok, študujúce na št. uč. ústave v Modre

V kláštore účinkujú: M. *Ignácia Malíšková*, učiteľka a M. *Berchmana Knapová*, učiteľka. Po-
predstavená, M. *Bonaventura Martiniová*, pre- máhajú im 4 sestry a 3 kandidátky.
fektka, M. *Mariana Bmdzelová*, riaditeľka-uči-

KONGREGÁCIA ŠKOLSKÝCH SESTÁR DE NOTRE DAME

Školské Sestry de Notre Dame ctia za svojho zakladateľa *sv. Petra Forerského* (Saint Pier Fou-
rier). Tento svätý a učený kňaz narodil sa r. 1565 v Mirecourtu v Lotrinsku, vstúpil do rádu rehoľ-
ných kanonikov sv. Augustína a ako farár v Mattaincourtu založil so ctihodnou služobnicou Božou
Alxiou (Alix de Clerc) kongregáciu našej milej Panej, ktorá sa venovala vyučovaniu a vycho-
vávaniu dietok. Sv. Peter Forerský umrel r. 1640, a za svätého bol vyhlásený pápežom Le-
vom XIII.

Z Francúzska rozšírila sa kongregácia Chudobných Školských Sestier do Notre Dame r. 1734
do Bavorska, kde v meste Stadtamhof pri Rezne mala kláštor, lež tento bol r. 1809 zrušený.
Zaniknutie kongregácie v Bavorsku veľmi trpkó znášal rezenský farár pri dóme *Michal Wittman*,
ktorý sa začal usilovať o jej obnovenie. To sa mu aj podarilo pomocou žiačky bývalej školy kláš-
torskej, učiteľky *Karolíny Gerhardinger*, ktorá potom v kongregácii dostala rehoľné meno Maria
Terezia od Ježiša. Takto obnovená kongregácia Chud. Školských Sestier bola prispôsobená dobe
a miestnym okolnostiam. Onedlho bol jej materinec preložený do Mníchova v Bavorsku, odtiaľ sa
rýchlo rozširovala do iných miest v Nemecku, Rakúsku, v Uhorsku, do Anglicka a r. 1847 aj
do Ameriky.

Do Čiech uviedol Chudobné Školské Sestry do Notre Dame zbožný a horlivý kňaz *Gabriel
Schneider*. Narodil sa 20. marca v Kremži v južných Čechách, za kňaza bol vysvätený r. 1837
a neskôr bol ustanovený za kaplána v Hiršove u Domažlic, blízko hranie bavorských. Prekoná-
vajúc mnohé a veľké ťažkosti, vyžiadal si v mníchovskom materinci, že mu generálna predstavená
prijala niekoľko kandidátok z Čiech do kláštora, aby sa vycvičili v rehoľnom živote a vo vyučovaní.

V Hiršove medzitým sriadil dievčenskú školu a vychovávaci ústav a po mnohých ťažkostiach
a namáhavých cestách vymohol pre tieto svoje vyučovacie a vychovávacie ústavy aj vládne povo-
lenie. R. 1851 vyjednal s generálnou predstavenou v Mníchove, že hiršovský kláštor obsadila
3 sestrami a 1 kandidátkou z Mníchova. Potom kláštor v Mníchove trpel nedostatkom členov
a nebol hmotne zaistený, po dlhom trápnom a nepríjemnom dohadovaní odvolala gen. predsta-
vená už r. 1853 svoje sestry do Bavorska.

Aby dielo s toľkými ťažkosťami započaté neprišlo nazmar, radil arcibiskup mníchovský Gabrielovi
Schneiderovi, aby v dôvere v pomoc Božiu začal samostatne s 2 sestrami a kandidátkami, ktoré
mal z Čiech v Mníchove. Tejže mienky bol tiež i slávny biskup česko-budejovický Ján Valerián
Jirsík.

Dňa 15. augusta 1853 poslal do Hiršova gen. vikára Vojtecha Mokrého, aby z jeho rúk prijalo
6 panien rúcho rehoľné a 2 novicky složily sv. sľuby. Deň Nanebovzatia Panny Márie r. 1853 je
dňom založenia samostatnej kongregácie Chudobných Školských Sestier v Čechách. Od tej doby bol
život Gabriela Schneidera úplne zasvätený blahu kongregácie ním založenej a zostal jej starostli-
vým, dobrým otcom až do svojej blaženej smrti r. 1867. Do novej kongregácie hlásilo sa mnoho
dievok, takže malý hiršovský kláštor nebol už súci za materinec, preto za pomoci dobrodincov

bol zakúpený starý zrušený minoritský kláštor v *Horazďoviciach* so spustošeným kostolom a upravený bol za materinec. Tu boli sriadené školy a vychovávaci-ústav. Odtiaľ sa potom šírila kongregácia Chudobných Školských Sestier de Notre Dame do mnohých miest v Čechách. Utešeným vzrastom členstva a rozšíreným poľom pôsobnosti kongregácie, začala sa javiť potreba, aby rehoľa mala samostatnú školu – ústav ku vzdelávaniu budúcich učiteliek družiny. Na ten cieľ kúpil Gabriel Schneider pre kongregáciu hostinec »Apollo« v Prahe. V dome tom bol sriadený prvý český ústav na vzdelanie učiteliek vôbec, ďalej päťtriedna ľudová škola, škola ženských ručných prác a škola pre hudobný výcvik žiačiek. Ústav v Prahe jestvuje dosiaľ pod menom »*Učitelský ústav u sv. Anny*« a je majetkom kongregácie.

Z kolísky horažďovickej rozšírila sa pôsobnosť kongregácie aj do bývalého Uhorska. Podnet k tomu dal arcibiskup kaločský *Jozef Kunszt*. Vediač, že národu dobre poslúži, kto sa postará o nábožensko-mravnú výchovu mládeže, rozhodol sa sriadiť vo svojom sídelnom meste dva vychovávacie ústavy: jeden pre mládež mužskú, ktorý chcel sveriť Jezuitom a jeden pre dievčatá, nebol však rozhodnutý, komu by mal dievčenský ústav odovzdať.

V lete r. 1857 bol na liečení v Mariánskych Láznach v Čechách. Tam sa soznámil s biskupom *Jánom Valeriánom Jirsikom* a rozprával mu o svojich plánoch. Boly predstavené dve sestry kongregácie de Notre Dame, ktoré vtedy tam bývaly, a zaumienil si, že táto kongregácia by mohla prevziať ústav v *Kaloči*. V jaseňi toho istého roku už píše arcibiskup kaločský biskupovi Česko-budejovickému list, v ktorom vyslovuje prosbu, aby menovaná kongregácia prišla do Uhorska a medzi iným spomína » . . . Vaši predkovia poslali nám apoštolov so zbraňou slova Božieho, Vy nám pošlite anjelov s ľaliou panenstva a s palmovou ratolesťou kresťanskej lásky . . . « Tiež poslal z Uhorska 5 panien, ktoré by sa cvičily v živote rehoľnom a učily sa nemčine. V Kaloči bol medzitým postavený pre nich veľký kláštor s krásnym kostolom.

V r. 1910 prevzaly Školské Sestry de Notre Dame české Školy v *Lincolne* v Nebraske a vo *Fentone* pri St. Louis v Amerike a v r. 1920 prišli na Slovensko.

Za 79 rokov rozšírila sa kongregácia Ch. Školských Sestier de Notre Dame z materinca horažďovického tak, že pôsobí v republike Československej v 112 domoch a v Amerike v 11 domoch. Pre ľahšiu správu bola r. 1930 rozdelená na 4 provincie a to: Prahu, České Budejovice (k nej patrí aj Slovensko), Mariánske Lázně a Omaha-Florence v Spojených štátoch severoamerických.

Počiatkom r. 1932 mala 1338 členov a to: 972 profesorky, 72 novicky, 287 kandidátok. Pracuje v smysle svojich stanov v 2 ústavoch pre vzdelanie učiteliek, v 1 ústave pre vzdelanie učiteliek materských škôl, v 3 školách rodinných, v 7 školách meštianskych, v 21 školách ľudových, v 21 internátoch, v 5 ústavoch pre hluchonemé, v 3 súkromných školách ženských ručných prác, v 36 sirotincoch, v 5 školách materských, v 51 opatrovniach, v 3 detských domovoch, v 1 útulku pre nemluvňatá, v 6 denných útulkoch detských, v 6 útulkov pre starcov a stareny, v 1 útulku pre dievčatá mravne ohrozené, v 4 seminároch kňazských a 3 chlapčenských. V 28 domoch bolo zavedené domáce vyučovanie ženským ručným prácam, v 27 domoch sa vyučovalo hudbe a cudzím jazykom. Niektoré učiteľky pôsobia aj na verejných štátnych školách: v Hradci Králové, v Kladne, v Mar. Láznach a v Novom Bydžove.

V Unii severoamerickej pôsobia Chud. Školské Sestry de Notre Dame v štáte Nebraska v 8 domoch a v Jove v 3 domoch. V Nebraske v Omahe majú provinciálny materinec s akadémiou a internátom, v ostatných 10 domoch sú české osadnícke školy.

Kongregáciu Chudobných Školských Sestier de Notre Dame spravuje generálna predstavená s generálnou kapitulou. Od r. 1924 je generálnou predstavenou ctihodná *Matka Maria Salezia Havlíková*. Ku pomoci má 4 asistentky: *M. Gerardu Nemcovú, M. Erminu Halmovú, M. Chrysan-*

tu Maíkovú, M. Angeliku Stofflovú. Generálnou sekretárkou je M. Chrysanta Maíkovú a generálnou prokurátorkou je M. Paulana Václavovská.

Jednotlivé domy provincií riadia predstavené provinciálne s dvoma asistentkami.

Na Slovensko prišli Školské Sestry de Notre Dame po štátnom prevrate r. 1920. Prišli na vyzvanie cirkevného referenta min. školstva a národ, osvety v Bratislave, Karola A. Medveckého, aby prevzaly správu ním založeného sirotinca v Kláštore pod Znievom.

Ako pred 60 rokmi prišli do Uhorska, tak zase teraz išly pracovať ku cti a sláve Božej na roľu bratského národa ... Dňa 19. októbra 1920 prišlo prvých 5 sestier do sirotinca a prevzaly výchovu a vyučovanie sirôt v ľudových triedach. Dom, v ktorom je sirotinec posiaľ umiestený, bol až do prevratu maďarskou polepšou, je majetkom »Univerzitnej základiny« (starobylý kláštor jezuitský), ktorá ho veľkomyseľne na opätovnú žiadosť predstavenstva ponecháva pre účely sirotinca. Školské Sestry ho prevzaly po prevrate v stave veľmi biednom. V starom dome, aby vyhovoval účelu, bolo treba previesť veľké a nákladné opravy. Od počiatku bolo tam vždy umiestené mnoho sirôt a aj v terajšej dobe vychovávajú a vyučujú v ňom ročne vyše 100 sirôt od 2–14 rokov. Výživa a celé zaopatrenie detí hradí sa z veľkej čiastky z naturálnych aj peňažitých príspevkov a milodarov slovenského katolíckeho ľudu. Dušou ústavu je jeho zakladateľ prepoš bojnícky A. Karol Medvecký; mnoho vykonal pre ústav prvý jeho riaditeľ Karol Kramár.

V prítomnej dobe o hmotné stránky aj vnútorné zariadenie sirotinca pečuje r. 1924 utvorené »Kuratorium«. Výchove, vyučovaniu a správe domácnosti sa tam teraz venuje 13 sestier. Predstavenou je M. Maxencia Konvicková. R. 1920 jednalo sa tiež o to, aby kongregácia prevzala rímsko-katolícku materskú a meštiansku Školu v Trenčíne. Jednanie ukončené bolo nasledujúceho roku 1921 a vtedy Chudobné Školské Sestry de Notre Dame dňa 10. augusta prevzaly od biskupa Dr. Karola Kmetku menované školy do svojej správy.

Kongregácia potom poslala do rím.- katol. škôl v Trenčíne sestry učiteľky kvalifikované a to do detskej opatrovne, do školy ľudovej aj meštianskej. Po milosrdných Sestrách bol prevzatý aj internát, ktorého budovu, ako majetok Milosrdných Sestier odkúpil Biskupský úrad v Nitre a pričlenil ju ku školám.

R. 1923 bol ustanovený riaditeľom škôl Jozef Hamaj, ktorý v tomto úrade pracuje v ústave až doteraz. Behom desaťročného pôsobenia vykonal veľmi mnoho pre zveľadenie kostola, ústavu a škôl. R. 1925 biskup nitriansky dr. Karol Kmeťko dal vystaviť novú budovu rím. katol. meštianskej Školy. R. 1928 vybudovalo tu Ústredie Ch. Škol. Sestier z Horažďovic novú budovu kláštora a ľudovej školy, lebo počet tried sa každým rokom zväčšoval. Krásna budova novostavby sa dnes majestátne vypína v Trenčíne vedľa kostola do ulice Slobody a je ozdobou ústavu aj mesta.

Dnes pracuje v Trenčíne, ktorý je najväčšou filiálkou Chudobných Školských Sestier na Slovensku, pod vedením predstavenej s. M. Zbislavy Krumpovej 35 sestier a 22 klášterských kandidátok. Ústav sa značne rozšíril. Je v ňom 10 tried ľudových, 4 triedy meštianske s 2 pobočkami a 1 detskou opatrovnou. Sestry pracujú okrem škôl aj v internáte a prv už menovaných katolíckych spolkoch, ku ktorým na pokyn najdôstojnejšieho pána biskupa nitrianskeho pribudlo aj vedenie patronage služobných, ktorému sa sestry venujú vo voľnom čase v nedeľu a sviatok.

Trenčianske sestry pre vlastnú kongregáciu odchovaly celý rad slovenského dorastu, ktorý zdarné pracuje v rozličných domoch kongregácie i v samotnom Trenčíne a to nielen ako sestry obstarávajúce domácnosť, lež ako sestry literné učiteľky a detské opatrovníčky, ba niektorým slovenským Členkám dopraje kongregácia aj vzdelania univerzitného.

Tretí dom, v ktorom kongregácia Chudobných Školských Sestier de Notre Dame na Slovensku pôsobí, je ústav sv. Jozefa, spojený s dievčenskou ľudovou školou v Novom Meste n. Váhom.

KLÁŠTORY SV. URŠULY: 1. Trnava. 2. Modra. 3. „Ängelinum“ v Číferi. 4. Bratislava. 5. Dvor starobylého kláštoru v Bratislave.

1. Siroty pri práci v trnavskom ústave. 2. Siroty pri práci v trnavskom ústave, pri práci o / " N ? m l o A M E : 3. Trenčín. 4. Ústav sv. Jozefa v Novom Meste n./Váhom. 5. KLÁŠTOR SALVATORIANOK v Bratislave. 6. SESTRY SV. NORBERTA, kláštor Pia XI. vo Vrbavom. 7. KLÁŠTOR SEŠTÁR SV. KRÍŽA v Biskupiciach pri Bratislave. 8. Noviciát sestár v Biskupiciach.

Ustav bol založený r. 1912 Adolfom Pongráczom, prepoštom novomestským a odovzdaný bol Chudobným Školským Sestrám de Notre Dame z Kaloče, ktoré jednak samy vyučovali, jednak pomocou svetských učiteliek udržiavali rím.-katol. ľudovú školu dievčenskú. Po štátnom prevrate opustila kaločská kongregácia Školy v Banskej Belej a Dolnej Krupej, lebo jej členky nemali štátnej príslušnosti československej a odvolala tiež sestry z Nového Mesta z tejže príčiny. Materinec horaždovický vtedy nadviazal na činnosť sester z Kaloče svoje vlastné pôsobenie a r. 1927 prevzal ústav sv. Jozefa so Školami v Novom Meste n. Váh. Väčšina učiteliek prišla z trenčianskej filiálky. Škola za päť rokov bola rozšírená na päťtriednu a vybudovaná bola nová moderná dvojposchodová budova školská a starý prízemný dom bol zvýšený o poschodie. Hmotný náklad na stavbu zväčša hradilo provinciálne predstavenstvo českobudejovické.

V ústave pôsobí teraz 11 sester, z ktorých je 5 literných učiteliek, 1 učiteľka hudby, 1 učiteľka ručných prác a 3 sestry za pomoci 2 kandidátok obstarávajú domácnosť a záhradu. Predstavenou je s. M. *Assumpta Machová*.

KONGREGÁCIA DCIER BOŽSKEJ LÁSKY

Zbožná *Františka Lechnerová*, rodom bavoráčka, v roku 1869 založila Kongregáciu Dcier Božskej Lásky vo Viedni a sv. Otcom *Levom XIII.* bola 26. júla 1884 Kongregácia potvrdená. Jej kolíska bola vo Viedni a odtiaľto sa Kongregácia šírila po všetkých krajinách Európy a tiež v zámořských. A teraz je už takrečeno rozšírená vo všetkých piatich dieloch svetových. Pôsobenie Kongregácie Dcier Božskej Lásky dokázalo sa byť veľmi blahodarným a požehnaným, lebo za krátku dobu od jej založenia dnes počíta 10 provincií a v týchto má 1.304 sester s večnými sľubami, 156 novíciek, 170 kandidátok. Kláštorných domov má 94.

Účel Kongregácie je: výchova mládeže ženského pohlavia, cvičenie slúžiek a ich umiestňovanie v kresťanských domoch, útulok dať slúžkam, kým im primeranú službu zaopatria, tiež staré do služby nesúce slúžky doživotne zaopatriť. Kongregácia už aj pred prevratom mala na Slovensku štyri domy, a to vo Spišskej Sobote, kde mala Školu meštiansku, v Prievidzi so školou ľudovou dievčenskou, vo Veľkých Levároch so školou ľudovou a v Šálke so školou ľudovou. Po prevrate založila nové domy v Dolnej Krupej s ľudovou školou a v Trnave Marianský ústav. V roku 1928 28. augusta bola utvorená slovenská provincia Dcier Božskej Lásky, ktorej prvou provinciálkou bola S. M. Alexandrina Maďarová, ktorá túto slovenskú provinciu spravovala veľmi blahodarne. Zá jej spravovania provincie bol kláštor v Spišskej Sobote od základov znovu zreorganizovaný a v Trnave Marianský ústav — Sirotinec sriadený.

Kongregácia má vo Viedni materinec (Wien III., Jacquingasse 14), kde sídli generálna predstavená, nateraz Matka *Kôstka Bauer* i so svojou radou. Každá provincia má provinciálnu predstavenú so svojou radou.

Na Slovensku provinciálnou predstavenou a to druhou od založenia slovenskej provincie je Matka M. *Leona Štolfová*. Táto prevezmúc správu provincie za Matky M. *Alexandríny Maďarovej*, ktorá bola preložená do Severnej Ameriky za provinciálnu predstavenú, prozierave pokračuje ďalej v započatom diele. Za jej vedenia provincie dostával sa Marianský ústav — Sirotinec v Trnave, krásna domáca kaplnka a pekné priestranné miestnosti, pre sestry, novicky, kandidátky a siroty.

Účinkovanie Kongregácie Dcier Božskej Lásky na Slovensku sa obmedzovalo doteraz na vyučovanie školskej mládeže v ľudových školách. Takto účinkuje na ľudových školách vo Veľkých Levároch na troch triedach a v detskej útulni, v Dolnej Krupej na troch triedach a detskej útulni v Prievidzi na štyroch triedach a v Spišskej Sobote na gazdinskej škole.

V Trnave má sirotinec s 54 sirotami, ktoré stravuje, satí a Školuje. Zo sirôt, nadanejšie dá vyškolovať, menej nadané po odbavení ľudovej školy pripravuje pre domácnosť. Učí ich všetkým domácim prácam, aby dnes-zajtra vedely samostatne viesť domácnosť. Stará sa o to, aby z ústavu vystúpivšie sirôtky byly umiestené v dobrých kresťanských rodinách. Kladie váhu na vývin ducha náboženského u sirôt. Siroty berú účasť na sv. omši každodennej, často pristupujú k sv. sviatostiam a dľa denného predpísaného poriadku, vykonávajú svoje modlitby a iné pobožnosti. Pri náboženskej výchove každý významnejší národný sviatok alebo pamätné dni národných hrdinov svojím spôsobom oslávia, aby takto aj v duchu národnom byly vychované.

Keďže Kongregácia Dcier Božskej lásky na Slovensku len 1924 začala zakladať ústavy svojho účinkovania, musela od začiatku všetko prekonávať a to najsamprv vychovať si potrebné sily pre domy, čo všetko tak hmotne veľké obety vyžiadalo a podobne aj duševné, že od jej tunajšieho pobytia na Slovensku za tú krátku dobu už toľko previedla, že tento jej doterajší postup a účinkovanie len skvelej budúcnosti je znakom, tak pre sv. Cirkev ako aj pre národ.

Domy:

Trnava (Emmerova čís. 28) »Marianský ústav«, kde je aj predstavená domu. Dom tento počíta 15 sestier, 5 novíciek a 20 kandidátok. Podpredstavenou je S. M. Ermina Maďarová, člen provinciálnej rady a vychovateľkou kandidátok.

Veľké Leváre, »Kláštor Hubertínum«: Predstavenou tohoto kláštora je S. M. Mileta Melkusová. Kláštor má 7 sestier a 2 novicky. Prievidza, »Kláštor Najsv. Srdca P. Ma-

rie«: Predstavenou tohoto kláštora je S. M. Hermelanda Poledna. Kláštor má 7 sestier a 2 novicky.

Dolná Krupá, »Kláštor Jozefinum«: Predstavenou je v tomto kláštore S. M. Miloslava Koudelová. Kláštor má 7 sestier.

Spišská Sobota, »Kláštor Božskej Prozreteľnosti«: Predstavenou kláštora je S. M. Eglantína Kardoiová, ktorá je spolu i novicmajsterkou novíciek tu umiestených. Kláštor má 7 sestier a 10 novíciek.

KONGREGÁCIA DCIER NEJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA SALVATORIÄN KY

Kongregácia bola založená na základe povolenia Svätej Apoštolskej Stolicy z 11. decembra 1914. Mala vtedy 3 domy a to: v Bratislave na Jakubovom nám. čís. 6, ktorý bol cirkevnou vrchnosťou vyhlásený za materinec; ďalej účinkovaly členky na bratislavskej univerzitnej detskej klinike, konečne v sirotinci »Vossianum« v Šoprone. Členiek bolo vtedy 28. Je to teda kongregácia, ktorá má materinec na Slovensku. Kongregácia má teraz na Slovensku týchto 8 domov: materinec, noviciát, postulát, ženský penzionát »Salvator«; účinkuje na univerzitnej detskej klinike a v občianskej nemocnici v Bratislave; má dom v Horných-Oreňanoch a v Suchej nad Parnou; okrem toho účinkuje na Morave vo verejnej mestskej nemocnici v Znojme; v Maďarsku má 3 domy a v meckoríšskej provincii 8 domov. Spolu: 20 domov.

Na Slovensku má kongregácia 129 členiek, na Morave 42 a spolu 350.

Generálna predstavená: Sr. M. Aemiliana Li'sková; generálna vikárka: Sr. M. Alexandra Zemková; generálne radkyne: Sr. M. Deotila Lišková, Sr. M. Johanna Szkalková, Sr. M. Ielena Haberlerová.

Kongregácia bola založená v Bratislave v najťažších časoch svetovej vojny. S Božou pomocou prežila túto smutnú dobu a aj nasledujúce ťažké roky, ktoré i podnes trvajú, ba aj značne sa rozmnožila, i pri všetkých ťažkostiach, s ktorými musí zvlášť každá nová ustanovizeň zápasíť.

Kongregácia venuje sa v prvom rade ošetrovaniu chorých, ďalej opatere penzionistiek, katechetickému vyučovaniu a výchove dietok, najmä v detskej opatrovni, aj opatere chrámov a vyhotoveniu, a oprave kostolného šatstva.

Materinec, noviciát, postulát a penzionát v Bratislave: Predstavená: Sr. M. <i>Deotila Liíková</i> . Univerzitná detská klinika v Bratislave: Predstavená: Sr. M. <i>Barbora Vaculová</i> . Horné Orešany: Predstavená Sr. M. <i>Rozália Hruiovská</i> . Suchá n. Parnou: Predstavená: Sr. M. <i>Bernardína Habajová</i> .
--

PROVINCIA DCIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA

Tieto sestričky pochádzajú z Niderbronnu, z Elsaska, odkiaľ prišli najprv do Viedne; z viedenskej komunity pochádzajú dve novšie vetve tejto kongregácie, ktoré sa osamostatnily, a to Dcéry Božského Spasiteľa na Jakubovom námestí v Bratislave, a Provincia Dcér Božského Vykupiteľa v Nových Zámkoch. Táto provincia je na Slovensku veľmi rozšírená, má teraz už na 16 domov. Zaoberá sa výchovou ženskej mládeže (obchodné, priemyselné a meštianske školy v Nových Zámkoch, tamtiež aj ľudová, Školy v Sp. Novej Vsi, v Dobšinej, v Tardoškede, v Nasvade), ošetrovaním nemocných (v nemocniciach v Rožňave, v Prešove, v Sp. Sobote, v Bardiove atď.), a vedením ústavov (najnovšie je im sverené vedenie ústredného domu Karity v Bratislave, Heyduková ulica). V Nových Zámkoch majú krásny provinciálny dom. Počet rehoľníc na Slovensku okolo 160. Provinciálna predstavená je nateraz *M. Ildefonza Bresiáková*.

KONGREGÁCIA SESTÁR III. RÁDU SV. NORBERTA

PREMONŠTRÁTKY

Materinec Kongregácie Sestier III. rádu sv. Norberta je na Sv. Kopečku pri Olomúci na Morave. Na Slovensku majú kláštor »Dom Pia XI.« vo Vrbovom pri Piešťanoch. Tento kláštor založený bol r. 1930. Založil ho *J. E. Dr. Pavel Jantausch*, biskup, apošt. administrátor trnavský pomocou dobrodincov. Predstavená: *S. Vojtecha Polakoviťová*, sedem profesiek, 2 kandidátky. Učiteľka *Š. Rajmunda Hoíková*.

Činnosi: karitatívna, sociálna a kultúrna: materská škola, ručné práce, starosť o ženskú mládež, katechizovanie, skutky milosrdenstva.

Kláštor sa udržiava prácou sestár, bez sbierania milodarov.

KONGREGÁCIA SESTÁR SV. KRÍŽA

Kongregáciu založil *P. Theodos Florentini*, kňaz rádu kapucínskeho vo Švajčiarsku r. 1852. Dnes má kongregácia vyše 8000 sestier, ktoré sú zadelené do provincií: Švajčiarskej, českej, horno-

rakúskej, slavonskej, štýrskej, moravskej, badensko-hohenzollernskej, tyrolsko-voralbergskej, maďarskej, dolno-rakúskej, slovenskej a talianskej. Účinkujú aj na misijných staniach v Litve, Severnej Amerike, Indii a Číne. Stanovy kongregácie sa zakladajú na reholi sv. Františka, preto patria sestry sv. Kríža k rádu Františkánskemu.

Cieľom kongregácie je: výchova dietok, ošetrovanie chorých, opatera chudobných a sirôt a misijná Činnosť.

Generálnou predstavenou je *Sr. M. Terezia Beck*. Jej sú podriadené všetky provincie. Na Čele provincie stojí predstavená so 4 člennou radou. Predstavená slovenskej provincie je *Sr. M. Theodosia Hossza*, členky provinciálnej rady: *Sr. Adela Stôgerová, Sr. Luidgardis Kolároviiová, Sr. Petronilla Polachová* a *Sr. Inocencia Jureková*.

Slovenská provincia, utvorená r. 1927, má dnes 24 miestnych pôsobísk, ústredím ktorých je: provinciálny dom v Biskupiciach pri Bratislave. V tomto dome sa vychovávajú novicky, postulanky a aspirantky. Z tohoto domu sa spravuje aj miestna r. k. ľudová škola, detská opatrovňa a mariánska družina.

Školy:

- R. k. ľudová Škola a detská opatrovňa v Zavare.
- R. k. ľudová Škola a detská opatrovňa v Dénesde.
- R. k. ľudová škola a detská opatrovňa v Haniske.
- R. k. základinová ľudová škola v šemši pri Košiciach.
- R. k. ľudová škola v Pečeňadoch pri Kostolanoch.
- R. k. ľudová škola v Jelke.
- R. k. ľudová Škola v Salke n. Ipľom.
- R. k. ľudová škola v Hrnčiarovciach pri Nitre.
- R. k. ľudová škola v Komjaticiach.
- R. k. ľudová Škola v Krivej v Orave.

Nemocnice:

- Štátna nemocnica v Bratislave, kde účinkuje 100 sestier.
- Štátna nemocnica v Lučenci.
- Krajinská nemocnica v Trnave, kde účinkuje 33 sestier.

- Krajinská nemocnica v Leviciach.
- Krajinská nemocnica v Zlatých Moravciach, kde účinkuje 9 sestier.
- V Sanatoriume Koch v Bratislave účinkuje 8 sestier.

Sirotince:

- Bratislava, sirotinec Možného, 3 sestry.
- Skalica, Katolícky mestský sirotinec Štiborovej základiny.
- Košice, mestský sociálny dom.
- Kongregácia má svoj dom s konviktom chovaniek-Študentiek s detskou opatrovnou v Trnave. Meno ústavu: »Jozefinum«.
- Kongregácia od r. 1875 má svoj ústav v Bratislave: *Promenáď*, kde vydržíuje odbornú ošetrovateľskú Školu. Tento ústav stravuje denne 60 miestnych chudobných. Pôsobí tu 14 sestár.
- Kongregácia spravuje v Bratislave aj základinu *Schiffbeckovu* a vedie dievčenský dobročinný ústav. Podobne spravuje v Bratislave mestský chudobinec »Lazaret« s malou nemocnicou 48 postieľ.

MILOSRDNÉ SESTRY SV. VINCENTA

Spoločnosť založil sv. Vincent z Pauly, pomocou blahoslavenej Matky Lujzy de Marillac, v Paríži roku 1633. Spoločnosť teda slávi tohoto roku tristoročnú pamiatku svojho založenia. Sv. Vincent pôvodne chcel založiť len spolok bohatých, šľachetných pani, ktoré menoval: »*Panie Kresianskej Lásky*« (Dames de Charité) a ktorých cieľom bolo: odpomôcť všeobecnej hroznej biede, ktorá vtedy na veľmesto Paríž zaľahla: opatriť chorých, žobrákov, pohodené dietky, atd.

Ku týmto sa prihlásily dievčatá, ktoré boli ochotné celý svoj život kresťanskej láske zasvätiť. Tieto menoval »Dcéfami Kresťanskej Lásky«.

Tieto veľkodušné dievčence odovzdal potom sv. Vincent opatere a starostlivosti už spomenutej blahoslavenej Lujzy, ktorá ich mala tak v duševnom živote, jako aj v spôsobilosti pre všetky druhy diel kresť. lásky vycvičiť.

Toto bol skromný a nepatrný vznik Spoločnosti, ktorá dnes už na celom svete rozšírená, tvorí najväčšiu duchovnú Rodinu v Cirkvi katolíckej, lebo má vyše 45.000 členov, a pracuje na každom poli kresťanskej lásky.

Materský dom celej Spoločnosti je v Paríži, Rue du Bac, 140. Terajšia Generálna Matka je: *Sr. Maria Lebrun*.

V polovici minulého storočia Spoločnosť sa dostala i do Rakúsko-uhorskej monarchie so sídlom v Štýrskom Hradci (Graz). Pod vedením prvej veľkej vizitátorky: Leopoldiny Brandisovej začala sa Spoločnosť silne rozmáhať, a preto nemožno ju bolo spravovať z jedného ústredia. Preto sa v roku 1905 pôvodná rakúsko-uhorská provincia rozdelila na dve: na rakúsku a maďarskú. Po vojne, rozpadnutím monarchie, utvorila si Spoločnosť nové menšie provincie: Čisto rakúsku, čisto maďarskú, juhoslovanskú, rumunskú a československú.

Československá provincia bola utvorená 1. februára r. 1922. K tomuto cieľu bol sem poslaný slovenský kňaz Spoločnosti Misijnej *Jozef Danielík* ako riaditeľ, a *Sestra Angela Paczeltová*, ako prvá vizitátorka. Ich prvým dočasným sídlom bola Nitra, odkiaľ ponavštevovali všetky domy, aby poznali ich polohu a potreby. A potreby boli veru veľké: Sestry boli preťažené a prepracované, keďže už od piatich rokov takmer žiadneho dorastu nedostávaly. Prvou úlohou bolo teda: zariadiť čím skôr *Ústredný Dom* so seminárom (noviciátom), a tak umožniť výchovu nového, už čisto slovenského dorastu. Nemajúc však k tomu hmotných prostriedkov, dočasne pretvorili na *Ústredný Dom* trnavský sirotinec; platiacich chovancov rozpustili a siroty umiestili v bansko-bystrickom sirotinci. V Trnave účinkoval *Ústredný Dom* až do roku 1925. Medzitým sa vyskytla príležitosť zakúpiť v Ladcoch na Považí kaštieľ, ktorý bol na *Ústredný Dom* súci. Po potrebnej oprave a adaptácii bol kaštieľ v r. 1925 na sviatok sv. Vincenta posvätený, ako definitívny *Ústredný Dom*.

Pre celkový prehľad rozvoja čsl. provincie Milosrdných Sestier a jej prác nech slúžia nasledujúce číslice:

Pri započatí samostatnej provincie bolo domov 29, z týchto na Slovensku 22. Dnes je domov 48, z tých na Slovensku 40.

Čo do počtu Sestier, nových bolo vychovaných od začiatku provincie 484, takže celkový stav je dnes 595, z ktorých päť účinkuje v pohanských misiách.

Jednotlivé domy a ich Činnosť:

Ústredný dom:

Ladce:

a) Provinciálne predstavenstvo: *Sr. Bernardína Soldánová*, vizitátorka, *Sr. Vincencia Olšovská*, asistentka, *Sr. Kajetána Patakyová*, ekonómka.

b) Seminár (noviciát): *Sr. Olivia Porubská*, direktorka, s 3 pomocnými sestrami. Počet seminarištiek (novíciek) 60.

c) Tu sú umiestené aj choré, práce neschop-

né a staré sestry na odpočinku. Nateraz je ich 11.

Všetkých sestier (okrem novíciek) je 34.

Práce domu: Sestry mimo spravovania celej provincie, všestrannej výchovy dorastu a zaopatrenia chorých sestier, navštevujú a podporujú chorých v Ladcoch, dávajú prvé ošetrenie, ktorí prídu tým cieľom do kláštora a poskytujú teplého jedla chudobným počestným (v r. 1932 ich bolo 3.136).

Choré, staré sestry pracujú na ošatení thudob-

XXVIII

ných a dietok, v r. 1932 bolo rozdanych 366 kusov odevu.

Cez zimu sa pomocou mliečnej akcie dáva mlieko 38 deťom, ktoré mimo toho v nedeľu a vo štvrtok dostanú od kláštora obed.

Pre mládež vedú Marianskú družinu pre dievčence (40 členiek) a pomocou misionárov aj pre mládenčov (20 Členov).

Školy:

1. Banská Bystrica.

Sr. predstavená: *Felícia Lengyelová*.

Počet sestier 25.

Práce domu:

- a) materská škola — 80 detí;
- b) ľudová škola — 220 detí;
- c) škola meštianska s kurzom — 160 detí;
- d) sirotinec — 70 detí;
- e) internát — 70 detí;
- f) kandidátky Spoločnosti navštevujú meštianku — 40 detí;
- g) Marianská družina — 150 členiek;
- h) Patronáž — 30 členiek;
- i) Oltárny Spolok so školou pre šitie paramentov.

2. Nitra:

Sr. predstavená: *Alžbeta Kaminová*.

Počet sestier: 27.

Práce domu:

- a) mat. škola — 130 detí;
- b) ľud. škola (10 triedna) — 542 detí;
- c) meštianka (5 triedna a kurz) — 347 detí;
- d) I. roč. uč. ústavu — 40 žiakov;
- e) internát — 56 chovaniak;
- f) kandidátky Spoloč. navštevujúcich mešť. kurz. a uč. ústav 27;
- g) Patronáž — 120 členiek;
- h) dve Marianske družiny — 180 členiek;
- i) Oltárny Spolok s pracovňou pre zhotovenie paramentov.

Mimo toho rozličné spolky, Charita, Sdruženie mužov B. Srdce, Mliečna akcia a obedová akcia atď.

Toho roku sa tu otvoril ženský učiteľský ústav s prvou triedou, s ktorou sa bude postupovať. Celý kláštor bude o jedno poschodie nadstavený.

3. Banská Belá:

Sr. predstavená: *Virgilia Puschmannová*.

Počet sestier: 4.

Práce domu:

- a) mat. škola — 40 detí;
- b) ľud. škola (2 triedna) — 115 detí;
- c) Marianská družina — 40 členiek.

4. Bratislava, »Maria Ochrana«:

Škola spojená so siroťincom a internátom.

Sr. predstavená: *Vincencia Čelleiová*.

Počet sestier: 11.

Práce:

- a) ľud. škola (4 triedna) — 240 detí;
 - b) sirotinec — 50 detí;
 - c) internát — 75 chovaniak;
 - d) starosť o verejnú kaplnku ústavu.
- Dve sestry navštevujú univerzitu.

5. Čítov:

Sr. predstavená: *Henrika Hehlyová*.

Počet sestier: 2.

Práce:

- a) mat. škola — 50 detí;
- b) ľud. škola (1 triedna) — 60 detí;
- c) Marianská družina — 30 členiek.

6. Dolné Semerovce:

Škola spojená s chudobincom a domácou nemocničkou.

Sr. predstavená: *Vilma Drozdeková*.

Počet sestier: 5.

Práce:

- a) ľud. škola (1 triedna) — 40 detí;
- b) malá domáca nemocnica, v ktorej sa chorí liečia a opatrujú;
- c) chudobinec — 8 chudobných.

7. Malacky:

Sr. predstavená: *Elena Orišková*.

Počet sestier: 13.

Práce:

- a) mat. škola — 70 detí;
- b) ľud. škola (5 triedna) — 460 detí;
- c) internát — 24 detí;
- d) Marianská Družina a Dievč. Jednota — 160 členiek.

8. Moienok:

Sr. predstavená: *Lilioza Tóthová*.

- Počet sestier: 5.
Práce:
a) mat. škola — 150 detí;
b) ľud. škola (ótriedna) — cirka 400 detí;
c) Marianská družina — 275 členiek;
d) príležitostná návšteva chudobných chorých.
9. *Mor. Sv. Jány:*
Sr. predstavená: *Bona Urbániková.*
Počet sestier: 3.
Práce:
a) mat. škola — 70 detí;
b) ľud. škola (3tried.) — 137 detí;
c) Marianská družina — 60 členiek.
10. *Nem. Pravno:*
Sr. predstavená: *Michaela Kindtnerová.*
Počet sestier: 8.
Práce:
a) mat. škola — 60 detí;
b) ľud. škola (3tried.) — 114 detí;
c) chovanky (na nem. reč.) — 20;
d) Marianská družina — 90 členiek;
e) vyučovanie náboženstva na slov. Štát. ľud. škole.
11. *O ponič e:*
Sr. predstavená: *Narcissa Raabová.*
Počet sestier: 4.
Práce:
a) detská útulná — 30 až 40 detí;
b) ľud. škola (1tried.) asi 70 detí;
c) apotéka, ambulancia a návšteva chorých;
d) Marianská družina — 40 členiek.
12. *Urmin:*
Sr. predstavená: *Libéria Dubravická.*
Počet sestier: 3.
Práce:
a) detská útulná — 50 až 60 detí;
b) ľud. škola (5triedna) — 245;
c) apotéka, ambulancia, návšteva chorých;
d) Marianská družina — 110 členiek.
13. *Veľký Meder:*
Sr. predstavená: *Lujza Bujná.*
Počet sestier: 3.
- Práce:
a) ľud. škola (3triedna) — asi 180 detí;
b) Marianská družina — 40 členiek.
14. *Žilina:*
Škola, spojená so sirotincom a internátom.
Sr. predstavená: *Bonijácia Kmeiková.*
Počet sestier: 13.
Práce:
a) mat. škola — 95 detí;
b) ľud. škola (5triedna) — 300 detí;
c) sirotinec a internát — 60 detí;
d) Marianská družina — 95 detí;
e) Patronáž — 50 členiek;
f) starosť o verejný kostol a bohoslužby.
K domu je pripojený zvláštny chudobinec, v ktorom je zaopatrených 15 chudobných stále a asi 300 chudobným sa dáva denne obed.
15. *Zvolen:*
Sr. predstavená: *Ilda Parayová.*
Počet sestier: 3.
Práce:
a) detská opatrovňa — asi 80—100 detí;
b) vyučovanie hudby a reči (nemec.) — 80 žiačok;
c) Marianská družina — 80 členiek.
16. *Košice:*
Dvojročná odborná ošetrovateľská škola.-
Vedúca sestra: *Maria Jirušková.*
Poslucháčky: 11 sestier, 8 kandidátok, 7 svet-ských, 2 domáce sestry.
- Nemocnice:**
- Štátna nemocnica:**
1. *Košice:*
Sr. predstavená: *Apollonia Kosztolányiová.*
Počet sestier: 73, postulantiok 18.
V blízkosti nemocnice bola roku 1932 vybudovaná a so štát. povolením 1. februára 1933 otvorená rádová odborná dvojročná škola (vedúcou sestrou je tam sestra *Maria Jirušková*), v ktorej sa začalo vyučovať 11 sestier, 8 kandidátok. V omedzenom počte sa tam prijímajú aj svetské ošetrovateľky.
V susedstve Košíc, v Barci, dom so záhradou

pre výživu sestier ošetrovateľskej Školy. Sú v ňom 3 sestry (prvou sestrou je tam: *Emma Pútniková*), ktoré zariadily pre deti obce detskú útulňu (asi 80 detí), pre mládež sriaďujú Marianskú družinu.

Krajinské nemocnice:

Nitra:

Sr. predstavená: *Agrippina Minárovitová*.
Počet sestier: 28, postulantiiek 4.

Rim. Sobota:

Sr. predstavená: *Beáta Mrázová*.
Počet sestier: 22, postulantiiek 4.

Ipeľské Šahy:

Sr. predstavená: *Bazília Spitzerová*.
Počet sestier 13, postulantiiek 2.

Levoíia:

Sr. predstavená: *Immakulata Lipková*.
Počet sestier: 23, postulantiiek 5.

Trentin:

Sr. predstavená: *Lujza Máliková*.
Počet sestier: 43, postulantiiek 8.

Turí. Sv. Martin:

Sr. predstavená: *Eleonóra Danieliková*.
Počet sestier: 33, postulantiiek 3.

Topottany:

Sr. predstavená: *Gizela Štepcová*.
Počet sestier: 15, postulantiiek 3.

Mestské nemocnice:

Ružomberok:

Sr. predstavená: *Florina Boenigová*.
Počet sestier: 20, postulantiiek 3.

Banská Bystrica:

Sr. predstavená: *Armela Schusterová*.
Počet sestier: 8.

Kremnica:

Sr. predstavená: *Palmaria Hlavatá*.
Počet sestier: 4.

XXVIII

Sirotnice a internáty:

Banská Bystrica. »Vincentinum«:

Vedúca sestra: *Maria Mešková*.
Počet sestier: 9.

Práca: Úplné vedenie Spoločnosťou novovystaveného a moderne zariadeného ústavu, v ktorom je: 200 chlapcov sirot a žiakov chovancov.

Radvaň. Krajinský sirotinec:

Sr. predstavená: *Leontina Chnapková*.
Počet sestier: 3.

Nitra. Biskupský internát:

Sr. predstavená: *Jozefa Čúlenová*.
Počet sestier: 4.

Práca: úplné vedenie ústavu, v ktorom je 40 žiakov.

Trnava. Biskup, chlapčenský sirotinec a internát:

Sr. predstavená: *Ilka Sorecová*.
Počet sestier: 10.
Práca:
a) úplné vedenie ústavu, v ktorom je 38 sirot a 34 chovancov;
b) materská škola — 120 detí;
c) kandidátok Spoločnosti navštevujúcich meštianku a učiteľský ústav: 8.

Turzovka:

Dom, teraz prevzatý, ktorý sa nachádza ešte len v štádiu zariaďovania. Má v ňom byť zariadený sirotinec so 40 deťmi, a pri tom aj chudobinec. Okrem toho má slúžiť aj rôznym kultúrnym cieľom.

Sr. predstavená: *Vincentia Úuricová*.
Počet sestier: 5.

Mimo týchto má spoločnosť ešte sirotinec v už spomenutých školských domoch: v B. Bystrici, v Bratislave a v Žiline.

Bratislava. Svoradov:

S. predstavená: *Emma Lazárova*.
Počet sestier: 4.

Chudobince a iné domy:

Nitra. Mestský chudobinec.

Sr. predstavená: *Lilioza Žitníkova*.
Počet sestier: 7.

KLÁŠTORY MILOSRDNÝCH SESTÁR: 1. Oldingerov ústav v Banskej Belej. 2. Nitra s ľudovou a s mešnanskou školou. 3. Misijný dom v Ladkoch. 4. Ústredný dom v Ladkoch. 5. Rádová ošetrovateľská škola v Košach. 6. Apoštolská škola v Banské Bystrici. 7. „Vincentinum“ - sirotinec v Banskej Bystrici. 8. Nemecké Pravno so školou. 9. Utulna sv. Jozefa v Turzovke.

KLÁŠTORY MILOSRDNÝCH SEŠTÁR SATUMÁRSKYCH: 1. Provinciálny dom v Rožňave. 2. Kláštorná škola v Tekovských Šarluhách. 3. Dom so školou v Štiavici. 4. Ústav v Leviciach, j. Komárno. 6. Sirotinec v Leviciach. 7. KLÁŠTOR SEŠTÁR DOMINIKÁŇOK v Košiciach.

Trnava. Mestský chudobinec.

Sr. predstavená: *Antónia Birtusová*.

Počet sestier: 3.

Trnava. Opatrovňa:

Sr. predstavená: *Klaudia Puschmannová*.

Počet sestier: 2.

Práca:

a) úplné vedenie celého ústavu, v ktorom je 14 chudobných;

b) Mariánska družina: 240 členiek.

Mimo týchto čisté chudobincov sú chudobince už v spomenutých domoch: v Žiline, v Kremnici, v Dol. Semerovciach a v Turzovke.

Mimo vedenia domácnosti internátu, sestry majú i materskú školu so 110 deťmi.

Banská Bystrica. »Apoštolská škola«:

Sr. predstavená: *Gratia Vereiová*.

Počet sestier: 4.

Nitra. Seminár:

Sr. predstavená: *Leonia Kašpérová*.

Počet sestier: 3.

Dolný Smokovec. Ozdravovňa Karity:

Sr. predstavená: *Aquilina Szabová*.

Počet sestier: cez zimu 5–6, v lete s kandidátkami 12–16. Práca: úplné vedenie ústavu, v ktorom býva cez zimu 10–15, cez leto 50–60 hosťov.

MILOSRDNÉ SESTRY (SATUMARSKÉ) SV. VINCENTA

Satumarské milosrdné sestry z kmeňového domu Viedeň-Gumpendorfského usadil v Szatmárnémete, v terajšom Satu-Mare, tamojší svätého života biskup Ján Hám roku 1842. Dal im tu postaviť mohutný dvojkrýdlový kláštor na dve poschodia s pekným kostolom uprostred. Svoju činnosť začaly s ústavom pre výchovu dcier vojenských dôstojníkov a vyučovaly aj v ľudovej škole, vydržovali internát a ošetrovaly chorých v tamjšej nemocnici pre ženy. Roku 1902 hlavné predstavenstvo vyslalo do Bradocku Spojených Štátov niekoľko sestier, aby vyučovali v školách tam osadených vysťahovalcov slovenských; dnes je už 29 takých domov na území Pensilvánie. Po prievrate utvorila sa maďarská vikária a čl. provincia. Nateraz sestry účinkujú vo 102 domoch; z týchto 18 patrí provincii čl. a 29 slovenským osadám v Amerike.

Generálne predstavenstvo: Satumarský biskup, Jeho Excel. Štefan Fidler, Štefan Szabó, veľprepost, superior a Edita Doleschallová, generálna predstavená.

Predstavení isl. provincie: Jeho Excel. Michal Bubnič, biskup rožňavský, Dr. Julius Pritzky, kanonik-farár, superior, M. Flávia Néveryová, provinciálna predstavená. Táto provincia ustanovila sa po prievrate na základe »modus vivendi« a schválená bola r. 1929.

Členky tsl. provincie zaoberajú sa zväčša ošetrovaním chorých, opatrovaním chudobných, vychovávaním sirôt, vyučovaním dietok opatrovne, ľudovej, meštianskej a obchodnej školy.

Sídla Milosrdných sestier provincie ts.:

Rožňava: Provinciálny dom (zal. r. 1868), noviciát, opatrovňa, ľud., mešt., šk., internát.

Provinciálna predstavená M. Flávia Néveryová, 18 profesiek, 38 noviciek, 25 kandidátok.

Užhorod: Kláštor »Gizella« (zal. r. 1859), opatrovňa, ľud. šk., internát. Predstavená M. Modesta Gurgulitšová, 8 profesiek, 1 kandidátka. — Kláštor »Mariin Dom« (zal. 1879), opatrovňa, ľud. šk., internát. Predstavená M. Michaela Tonhaiserová, 8 profesiek. — Nemocnica (zal. 1879). Predstavená M. Agape Viciánová, 28 profesiek, 3 novicky, 1 kandidátka.

Banská Štiavnica: Opatrovňa, ľud. šk. (zal. 1867). Predstavená M. Venantia Schlachtová, 5 profesiek, 1 novicka, 1 kandidátka. — Nemocnica (zal. 1899). Predstavená M. Styllita Golkovská, 8 profesiek, 2 kandidátky. — Chudobinec (zal. 1899). Predstavená M. Demjéna Némethová, 2 profesky, 1 novicka, 2 kandidátky.

Komárno: Opatrovňa, ľud. šk. (zal. 1877). Predstavená M. Placida Vesprémyová, 9 profesiek, 1 novicka.

Levice: Siroťinec (zal. 1902). Predstavená M. Pavlina Kováčová, 4 profesky. — Opatrovňa, ľud., mesť., obchodná, internát (zal. 1880). Predstavená M. Rosamunda Balázsová, 22 profesiek.

Mukačëvo. Opatrovňa, ľud. šk. internát (zal. 1916). Predstavená M. Almerida Csereiová, 10 profesiek, 2 novicky, 2 kandidátky.

Tekovské Šarluhy: Opatrovňa, ľud. šk. (zal. 1929). Predstavená M. Bertilia Truniková, 4 profesky, 1 kandidátka.

Sereďne: Opatrovňa, ľud. šk. (zal. 1890).

Predstavená M. Modestin Trávníčková, 5 profesiek.

Sevlutí: Ľudová škola (zal. 1930). Predstavená M. Bertholda Trefánová, 5 profesiek, 1 novicka, 1 kandidátka.

Pavlovce n. U.: Ľudová škola (zal. 1887). Predstavená M. Andrea Pankuchová, 5 profesiek.

Berehovo. Ľudová škola (zal. 1895). Predstavená M. Liliosa Vojčíková, 5 profesiek.

Bratislava: Internát (zal. 1929). Predstavená M. Nicéta Heibová, 4 profesky, 5 kandidátok.

Lučenec: Katechetika, vyučovanie hudby a jazykom (zal. 1932). Predstavená M. Gonzága Mertzlová, 4 profesky, 1 kandidátka.

S. M. ĽUDMILA ZAVADILOVÁ

KONGREGÁCIA SESTÁR III. RÁDU SV. DOMINIKA

III. Rád sestier dominikánok povstal vedľa II. Rádu výhradne kontemplatívneho. Sestry III. Rádu sv. Dominika žily a pôsobily v hraniciach našej vlasti už od XIII. storočia. Vzácnym kvetom III. Rádu, nádherne rozkvitlým na pôde českej, bola blahosl. Zdislava, grófka Berková z Dubé, ktorá zaiste plným právom dosiahla cti oltára a bola českou kongregáciou prijatá za jej zvláštnu ochrankyňu.

Prvý kláštor III. Rádu sestier Dominikánok vyrástol na troskách, pred 107 rokmi zrušených kláštorov II. Rádu z nepatrných počiatkov v Olomouci-Řepčine. Roku 1889 vldp. prior OO. Dominikánov v Olomouci *P. Česlav Navrkal* vyžiadal z uhorskej provincie blah. Margity z Gleisdorfu vo Štýrsku 4 sestry dominikánky; predstavenou tejto malej spoločnosti bola ustanovená sestra M. Rajmunda Jindrová, — neskoršie prvá generálna predstavená mladej pučiacej českej kongregácie. Vyslané sestry ujaly sa hneď so sv. zápalom činnosti na zanedbanej roli našej milej vlasti. Prvým semenom v rozoranej brázde bolo otvorenie Ľudovej Školy a dievčenského penzionátu v Olomouci-Řepčine, ktorý sa Čoskoro stal materinským útulkom svereniek zo všetkých kútov slavianskeho sveta. Chovaniciam poskytovalo sa tu vzdelanie v rozsahu učiteľského ústavu — tu je aj prvý počiatok dnešného nášho učiteľského ústavu v Olomouci-Řepčine.

Tento prvý kláštor III. Rádu ses. Dominikánok bol semenom horčičným, z ktorého vyrástol mohutný strom kongregácie blah. Zdislavy. Dnes je iepčínsky kláštor materincom českej kongregácie, ktorá má 331 členiek a 30 rehoľných domov.

Činnosť týchto pracovníc sústreďuje sa v našej republike v týchto ústavoch:

V 1 učiteľskom ústave, 1 ústave domácich náuk, 1 obchodnej škole, 1 škole rodinnej, 4 školách občianskych, 6 ľudových, 9 opatrovných, 3 školách pomocných, 5 hudobných, 2 školách kuchársko-gazdinských, 5 kuchársko-gazdinských kurzoch, 7 penzionátoch, 10 sirotincoch, 4 ústavoch pre slabomyseľných, 1 chudobinci, 2 ústavoch pre zmračené dievčatá.

Okrem toho kongregácia spravuje:

1 Štátnu zemeľskú školu, 1 mestský chudobinec, 2 ústavy pre slepcov.

V Amerike má kongregácia 3 osadné školy.

III. Rád sestier Dominikánok šírila sa z materinca v *Olomouci-tiepfine* postupne do miest v našej republike. Ba šírila sa aj v Amerike.

Sídlom generálneho predstavenstva kongregácie blahosl. Zdislavy III. Rádu sv. Dominika je materinec v Olomouci-Repčine. Generálna predstavená: *M. Augustína Štuchla*.

Minulosť rehoľného domu v Košiciach je veľmi bohatá, veď obyvatelia jeho prešli v krátkej dobe nie veľa rokov mnohými ťažkými chvíľami. Prvé jeho počiatky siahajú do r. 1868, keď na mieste terajšieho ústavu stál nepatrný domček, ktorý na podnet *P. Hyacinta*, priora Dominikánov, zakúpil po niekoľkých rokoch malý kruh III. Rádu sv. Dominika, aby tu členovia menovaného združenia odbavovali svoje mesačné shromaždenia. Pre prehĺbenie vzdelania a duchovného života členov III. Rádu bola čoskoro v miestnostiach nového domu sriadená malá ľudová knižnica. V pomerne krátkom Čase pochopil III. Rád nevyhnutnosť práce karitatívnej a upravil roku 1891 v svojom domku útulok pre dievky chudobných rodičov-robotníkov, ktorí sa nemohli venovať ich opatere. Čoskoro dosavadný dom nestačil, preto vtedajší riaditeľ III. Rádu, *P. Met. Machátek*, dal na mieste malého domčeka zbudovať peknú, jednoposchodovú budovu, ktorá poskytla žiadúceho útulku mnohým deťom. Správu opatrovne viedli niektoré členky III. Rádu, ktoré s povolením diecézy, biskupa nosily v dome rádové rúcho. Medzitým pracoval menovaný riaditeľ III. Rádu na sriadení kláštora, lebo len ten mohol úplne vyhovieť tak mnohým naliehavým potrebám ľudu. — Na jeho žiadosť boli do Košíc poslané z Kószegu, z maďarskej provincie blah. Margity Uhor. sestry Dominikánky, ktorých počet bol rozmnožený, keď sa do rehoľného rúcha obliekli niektoré členky III. Rádu. Dom III. Rádu bol potom slávnostne posvätený a daný k užívaniu sestrám dominikánkam. Prvou predstavenou mladého kláštora bola ustanovená ses. *M. Vincencia Hoffmannová*.

Obor a rozsah Činnosti nového kláštora Čo rok rástol a tým aj potreba stáleho rozširovania ústavu, a tak zo semena mnohých obetí rástol pomaly terajší rozsiahly dom. Roku 1912 otvorily sestry s príslušným dovolením 4 triednu ľudovú a 4 triednu občiansku školu — pravda, s vyučovacím jazykom maďarským. — Ústav nerušene rástol. Prišla však svetová vojna — nastal aj prievrat a s ním na jednej strane netušený jasot a radosť, na druhej zasa mnohé nepredvídané starosti, lebo v ústave vládol dosiaľ len živel maďarský. Prišiel už aj rok 1924, ktorý bol dôležitým medzníkom v dejinách ústavu. Maďarské školy, sriadené pri ústave, nemohly ďalej ekzistovať pre klesajúci počet žiactva. Čo teraz? Zhynie všetko semä, nadobudnuté z tak mnohých krvavých obetí? Nie! — Mnohé áestry národnosti i príslušnosti maďarskej — nemajúc príležitosť uplatniť sa v nových pomeroch — rozhodly sa odísť do Maďarska. — Ostatné potom, rodom a citom Slovenky, ktoré ľnuly k svojej vlasti, nechcely ju opustiť a odcudziť sa jej, rozhodly sa zostať na rodnej pôde. Ale dobre cítily, že by samy stroskotaly, preto sa obzeraly po záchranej kotve, ktorú čoskoro nasly tým, že sa rozhodly pripojiť k českej kongregácii blah. Zdislavy. Táto ochotne vyhovelá žiadosti sestier Sloveniek a vyžiadajúc si potrebné dovolenie Sv. Stolicy, s láskou podala ruku svojim milým sestrám. Tak v máji roku 1924 bol košický rehoľný dom definitívne pripojený k českej kongregácii. V jeseni t. r. ujala sa vedenia nového domu sestra *M. Hedviga Koší*, ktorá s veľkým úsilím a úspechom za 6 rokov spravovala roľu, jej sverenú.

Dom sestier dominikánok v Košiciach stal sa pripojením ku kongreg. blah. Zdislavy vítanou oázou znovuzrodeného slovenského živlu v Košiciach, ktorý horko-ťažko zápasil s prirodzene silnejším a mocnejším činiteľom maďarským. Prvé kroky činnosti nášho rehoľ. domu v Košiciach v dobe poprievratovej sú nie jednou ťažkou stopou zapísané v dušiach jeho zápasníc. Ako dosiaľ, bola aj ďalej — pravda, v duchu slovenskom — venovaná pozornosť výchove dievčiat v Opatrovni.

Ďalším význačným krokom pôsobnosti bolo postupné otvorenie 5 tried slovenskej školy ľudovej a 3 tried školy občianskej. — Roku 1928 bol obor učiteľskej činnosti rozšírený otvorením jedno-ročného obchodného kurzu, kde sa poskytuje žiačkám III. tr. občianskej školy ďalšie potrebné vzdelanie, aby boli v čas potreby schopné samostatnej ekzistencie.

Pri ústave je aj hudobná škola. Hudbe, ako aj vyučovaniu cudzím jazykom je v najnovšej dobe venovaná zvýšená pozornosť.

Rehoľný dom je už cez niekoľko rokov ohniskom a útlkom Mariánskej Kongregácie slovenských žien a od roku 1925 je domovom Mariánskej Kongregácie slovenských Študentiek. V obidvoch združeniach pôsobia vedľa riaditeľov — kňazov sestry ústavu. Ich snaha po prehĺbení a oduševnení vnútorného života členiek združenia stretla sa s opravdivým porozumením a uspokojujúcim výsledkom.

V miestnostiach ústavu našiel ďalej láskavosťou terajšej predstavenej kláštora milý útulok krúžok košických slovenských služobných dievčienec pod vedením *P. M. Zeleného*, aby mali príležitosť nerušene a slušne sa pobaviť a doplniť najpotrebnejšie vzdelanie.

Aj skupina českých inteligentov voľne používa miestnosti ústavu pre cvičenie chrámového spevu.

Pri rozličných príležitostiach je ústav strediskom rozličných slávností, spojených často s divadelnými predstaveniami, v ktorých žiačky tunajších škôl a členky Mariánskej Kongregácie za riadenia sestier učiteliek pripravujú nie jedno prekvapenie a milé pobavenie tým, ktorí túžia po čistom, neskalenom dychu tichej radosti.

REHOĽA ANGLICKÝCH PANIEN

Ústav Sancta Maria v Prešove.

Zakladateľkou rehole je ctihodná matka *Maria Wardová*, ktorá r. 1610 utvorila prvý dom v katolíckom *Omere*, ktorý bol ako ústav *Nobilium Virginum Angliae* potvrdený omerským biskupom pre jeho diecézu. Rehoľa prijala pravidlá Spoločnosti Ježišovej a pomaly sa rozšírila, zakladajúc domy v Londýne, v Ríme a najmä v Nemecu, kde má dnes 150 domov.

Ústav »Sancta Maria* Anglických Paniien v Prešove

R. 1628 sama zakladateľka so 4 dámami prišla do *Bratislavy*, aby prevzala dom, ktorý jej ponúkol vtedajší farár-prepošt.

22. aug. 1882 povolal sestry Anglických Paniien košický biskup *Dr. Konštantín Schuster do Prešova*, kde im vybudoval dom a sveril im správu tamojšej katolíckej školy ľudovej. Tento ústav, zvaný *Sancta Maria*, bol r. 1887 značne rozšírený, lebo treba v ňom umiestiť i strednú školu obchodnú 3 triednu a dievčenské gymnázium. Po prievrate, roku 1921 dostal ústav novú predstavenú z Prahy, *M. Máriu Dittrichovu*, ktorá zaobstarala ústa-

vu slovenské sily učiteľské a priviedla ho do času primeraných koľajníc. Už r. 1924 má ústav nielen ľudovú, ale i slovenskú meštiansku školu dievčenskú. Kurátorom ústavu je *Vojtech Záborovský*, prelát-farár a predstavenou *M. Anna Flídrová* a profesorom náboženstva *Mgr. Henrik Andruscsákevics*.

KONGREGÁCIA DCIER SV. FRANTIŠKA Z ASSISI

Sestry složia po dvojročnom noviciáte najprv dočasné, potom večné sľuby chudoby, poslušnosti a Čistoty. Za svojho Otca si uctievať sv. Františka z Assisi. Kongregácia bola založená šiestimi sestričkami, ktoré v roku 1894 prišli zo Švajčiarska do Budapešti. Páter Tomcsányi S. J. vypracoval im rehoľné stanovy. Okrem posvätenia duše je ich činnosť hlavne karitatívna: opatrovanie chorých v nemocniciach a v súkromných domoch, ďalej opatrovanie starcov, sirôt a dietok. Na terajšom Slovensku otvorily už v roku 1894 filiálny kláštor v Slovenskom Mederi. V roku 1917 prevzaly nemocnicu Červ. Kríža v *Splŕskej Sobote*, ktorú ale neskôršie zanechaly. Roku 1924 povolali ich do nemocnice (terajšia Kraj. verejná nemocnica) v *Nových Zámkoch*. V Nových Zámkoch otvorily aj *ústredný dom* pre Slovensko. Dom tento pre veľký nával kandidátiek je už malý a preto v najbližšom čase si vybudujú nový dom.

Kongregácia stará sa pri tom aj o riadne Školovanie svojich členiek, aby mala diplomované ošetrovateľky chorých, opatrovníčky dietok na materinských Školách, výpomocné učiteľky náboženstva, učiteľky ručných prác a vedenia domácnosti atď., aby sa sestry aj v týchto odboroch mohli zamestnávať.

Generálna predstavená: 5. *Maria Flóry*.

Predstavená domu v Nových Zámkoch: *S. Ľudovika Respondek*.

KLÁŠTOR KANONISIEK DE NOTRE DAME V BRATISLAVE

Rehoľa menovaná po Prebi. Panne Márii »Notre Dame« je z najvýznamnejších rádov francúzskeho pôvodu, ktorý sa zaoberá výchovou ženskej mládeže, a to zvlášť výchovou dievčat z kruhov inteligencie. Rád založil *sv. Peter Fourier* (1565–1640), francúzsky rehoľný kanonik. Rehoľnice tieto sú aj dnes rozšírené vo Francúzsku, v Belgicku a Nemecku. V Republike československej majú doteraz jediný samostatný dom v Bratislave pri divadle. Do Bratislavy prišli Notredámky r. 1747. Sama cisárovná Maria Terezia ich bola povolala sem pre výchovu inteligentných dievčat. Do terajšieho svojho domova pri divadle (Ružová ulica č. 4) sa prisťahovaly r. 1754. Rehoľnice blahodarne účinkovali v Bratislave a ich Škola s internátom bola považovaná vždy na celom Slovensku za najvyberanejší výchovný ústav. R. 1870 bola v kláštore založená vyššia dievčenská mestská škola so 6 triedami. R. 1892 sa vyvinula meštianska škola, ktorá aj dnes prekvitá, k tomu sa pridružujú rôzne kurzy, zvlášť obchodný kurz. Ústav má dnes slovenský obchodný kurz, slovenskú meštiansku školu so štyrmi triedami, slovenskú ľudovú školu dievčenskú, maďarskú meštianku s troma triedami, maďarskú ľudovú školu a nemeckú ľudovú školu, spolu s 500 žiakami. Okrem toho vyučujú rehoľnice hudbe, umeleckým prácam, zvlášť maliarstvu a ručným prácam umeleckým, a jazykom, zvlášť francúzčine a nemčine. Popri škole je aj dobre zariadený internát pre dievčatá, v ktorom sú umiestené aj také dievčatá, ktoré navštevujú aj iné odborné Školy alebo gymnázium v Bratislave.

Rehoľníc spolu je teraz 40. Jedna čiastka z nich sú učiteľky (kôrové mníšky), druhá čiastka pomocné sestry (laické sestry). Kôrové mníšky, kanonisky, majú čierny ohnutý závoj, pomocné sestry biely. Tamtie odbavujú každý deň kňazský breviár. Terajšia predstavená je *M. Klára Denková*. Superior ústavu a riaditeľ všetkých Škôl kanonik *Dr. Karol Kôrper*. Správkyňa slovenských tried je *M. Xaveria Hásová*, maďarských *M. Bernarda Polonyi*, nemeckých sama predstavená.

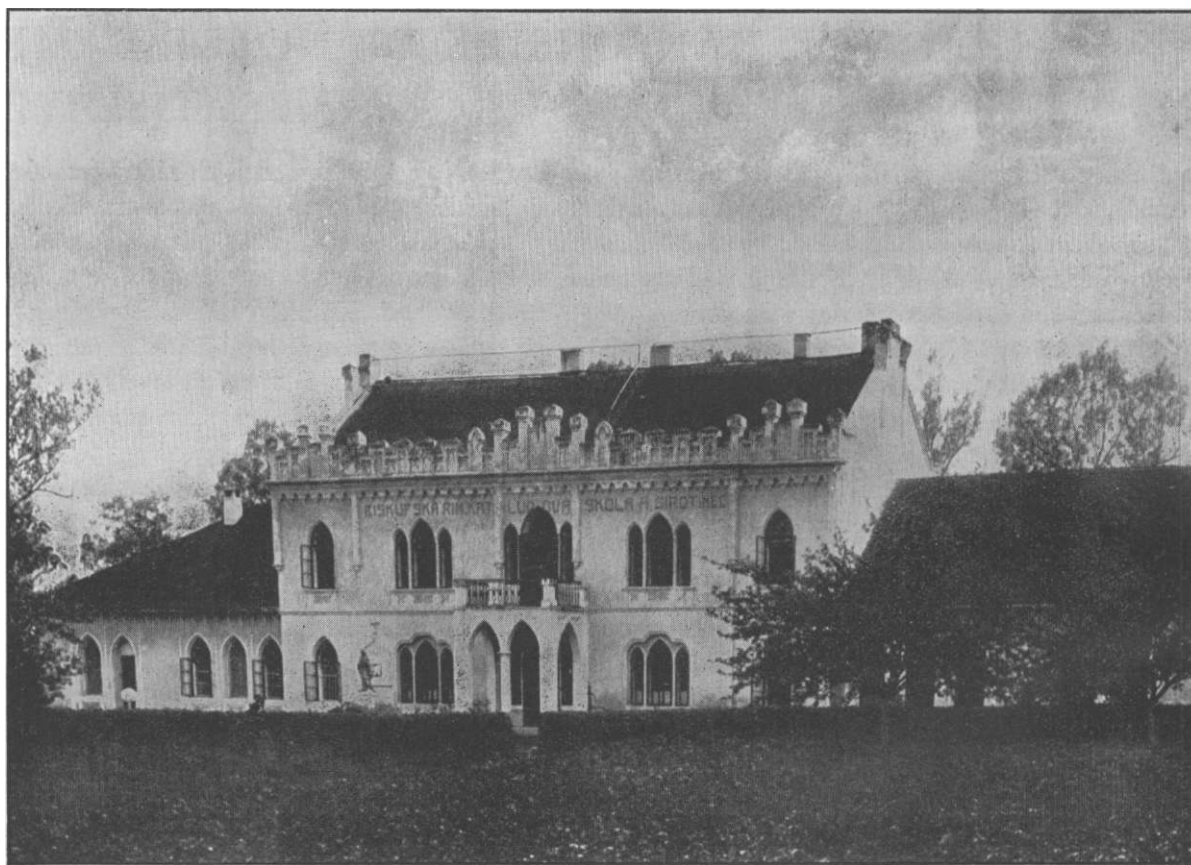
KONGREGÁCIA SESTÁR NEP. POČATIA BL. P. MÁRIE

Kongregácia sestár Nepoškvrneného Počatia bl. Panny Márie podľa svojich stanov vychováva a vyučuje dievčatá, najmä tried nižších a chudobných, okrem toho organizuje a riadi sdruženia a inštitúcie pre vývoj duchovného života a pre šírenie viery, pre úkoly sociálne a charitatívne, ďalej pre výpomoc kňazom v duchovnej správe, i v misiách vonkajších, všetko v duchu a podľa zásad Katolíckej Akcie. Pri tom kongregácia má na zreteli lásku k chudobným Kristom Pánom hlásanú a dobro bližného.

Táto kongregácia je pôvodu slovanského. Bola založená v Přerove na Morave r. 1851. So zreteľom na svoj zvláštny účel horeuvedený, táto kongregácia na Slovensku má dva ústavy výchovné a vyučovacie, a to *v Levoči* a vo *Spišských Vlachách*. Okrem toho pracuje sociálne-charitatívne na veľkomestských periferiách, zakladajúc pre pomoc triedam sociálne najslabším jednak zvláštne ústavy, na pr. v Prahe (Dol. Krč 300) a v Brne (Pekařská 8), jednak pridružuje činnosť sociálne-charitatívnu k svojim školám a ústavom výchovným.

V zámorských misiách pracujú sestry tejto kongregácie jednak výchovou, jednak ošetrovaním malomocných.

Myšlienku smieru, ktorá je duchom kongregácie, vnútorný život, myšlienku laickej výpomoci

Rím. katol. ľudová škola a sirotinec v Spiš. Vlachách

Rím. katol. ženský učit. ústav v Levoči

v duchovnej správe a myšlienku misií zámorských, propaguje kongr. literárnymi prácami sestier. (Edícia Smieru, Pferov.)

Konštitúcie tejto kongregácie boli definitívne aprobované Sv. Stolicou dňa 7. marca 1933- Tým sa dostalo definitívnej aprobácie moderným snahám tejto kongregácie, prehĺbiť a upevniť kresťanského ducha podľa zásad Katolíckej Akcie.

Správu biskupských ústavov v Levoči a vo Spišských Vlachách na Slovensku prevzala kongregácia po prievrate od sestár sv. Vincenta, ktoré nemalý síl pre vyučovanie slovenským jazykom.

Počiatkom septembra r. 1919 prišlo do Levoče 13 sestier z materínca v Píferove, ktoré dľa ujednanania s vtedajším riaditeľom biskupskej kancelárie v Spišskej Kapitule, terajším osv. p. biskupom Jánom Vojtaššákom, začaly vyučovanie v jestvovavších už školách: materinskej, ľudovej a meštianskej. Prevzaly i penzionát. Chovaniiek pribúdalo so vzrastajúcou dôverou k novým vychovávateľkám. Roku 1920 bol otvorený prvý a postupne i ostatné tri ročníky ženského ústavu učiteľského. R. 1929 bol založený ústav pre vzdelanie učiteliek domácich náúk, pre ktorý dal osv. pán biskup J. Vojtaššák, bezpríkladné horlivý podporovateľ slovenského Školstva, vystavať veľkú, moderne vystrojenú budovu a pri nej i domácu kaplnku. Všetky menované školy majú právo verejnosti.

Trojtriednu školu ľudovú a sirotinec vo Spišských Vlachách prijala kongregácia do svojej správy roku 1920.

ŠKOLSKÉ SESTRY O. S. F.

Školské sestry O. S. F. (III. rádu sv. Františka Serafínského) v Ružomberku vyučujú na rím.-katol. dievčenskej ľudovej (päťtriednej) a meštianskej škole, na materskej škole (opatrovni) a v rím.-katol. ústave pre vzdelanie opatrovateliek pre materské školy.

Rím.-katol. ľudová škola bola založená r. 1816. Po

R. k. ľud. a mešt. dievč. škola v Ružomberku
Budova školy — vchod

terské školy. Vyučovanie na tomto ústave aj celú správu ústavu sverila Školským sestrám rádu sv. Františka v Ružomberku.

Ústav je dvojročný, vychováva učiteľky materských škôl a vychovávateľky detí v rodinách.

V škôl. roku 1932—33 pracuje v ružomberských dievč. školách a v kláštore 28 Školských sestier O. S. F. Pri rím.-katol. dievčenských školách v Ružomberku sriadená je Marianská kongregácia a »Garda Božského Srdca«.

Na rím.-katol. ľudovej škole v Poprade prijaly ružomberské Školské sestry O. S. F. učiteľské miesta na žiadosť dp. Štefana Mnoheľa, farára v Poprade, v roku 1928.

Trojtriedna rímsko-katolícka ľudová škola v Poprade bola rozšírená, teraz je už päťtriedna.

žené boly r. 1892. Keď po prievrate bolo nariadené vyučovať jazykom slovenským, opustily sestry sv. Vincenta dievčenské školy v Ružomberku a odišly do Szatmáru.

Na ich miesta povolal vdp. Andrej Hlinka, ružomb. farár a predseda školskej stolice, učiteľky Školské sestry O. S. F. z materinského domu v Prahe-Brevnove.

Roku 1921 Školské sestry otvorily dievč. penzionát pre žiačky ľudovej a meštianskej školy.

Na začiatku pôsobilo tu 11 sestier a keď neskôršie pribúdalo žiakov, vzrástol aj počet sestier.

Mnohé slovenské dievčatá obľúbily si život v kláštore a vstúpily do tejto rehole; viaceré z týchto vyštudovaly učiteľský ústav a vyučujú slovenskú mládež.

Roku 1932 rím.-katol. Školská stolica v Ružomberku sriadila rím.-katol. ústav pre vzdelanie pestúnok pre ma-

r u mešt. dievč. škola v Ružomberku, škola — odchod žiakov

KATOLÍCKE ŠKOLSTVO

JOZEF CÁRSKY

biskup

NAŠE KATOLÍCKE ŠKOLSTVO

»Nechajme im kostoly a kríže a zmocnime sa škôl; kostoly potom samy od seba spustnú a kríže sa vyvrátia.« V znamení tohoto hesla sa niesly a nesú útoky proti Cirkvi od sedemdesiatych rokov minulého storočia až podnes. Všetci nepriatelia Cirkvi, bez rozdielu, nech je akokoľvek protichodný ich ostatný program, v tomto jednom sú celkom jednotní, v tomto ruka v ruke pracujú. Preto sa vo všetkých štátoch hodili na školy, aby v nich vliv Cirkvi a náboženstva čím dokonalejšie odstránili a mládež v duchu protináboženskom, alebo aspoň úplne indiferentnom, vychovávali. Takto pochopujú školu a jej význam všetci *nepriatelia Cirkvi a náboženstva vôbec*.

No, takto pochopovala a pochopuje význam školy aj Cirkev a jej najpovolanejší predstavitelia: pápeži a biskupi. Lev XIII. vidiac snahy na odkresťančenie sveta školou, r. 1897 povedal v istej allokúcii: »Škola je to zápasisko, na ktorom sa rozhodne, či spoločnosť ľudská zachová svoj kresťanský ráz, alebo sa spohanští. Škola je pre kresťanstvo životnou otázkou.« Podobne sa vyslovili biskupi temer všetkých zemí. Aj cirkevný zákon prísne nariaďuje, že katolícke dievky len do katolíckych škôl majú chodiť.

Tento význam školy ľahko pochopíme, keď uvažíme, že dievky v najvnímavejšom veku od 6–14 roku, teda za osem rokov musia deň po deň navštevovať školu, kde učiteľ ich duše, mäkké a ohybné, ako vosk, formuje a pretvára na svoj obraz a svoje podobenstvo. Preto duch a smer školy znamená ducha a smer generácie, ktorá zo školy vyjde; boj o školu znamená boj o dušu dieťaťa, o dušu budúceho pokolenia. Škola môže pripraviť deti o národnosť, môže ich pripraviť aj o vieru.

Jestli sa my katolíci na Slovensku chceme udržať, musíme si vydobýť pre katolícke dievky katolícke školy, t. j. také školy, kde katolícki učitelia im sverené dievky, z učebníc v duchu katolíckom písaných, v duchu náboženskom vychovávajú a musíme zabrániť, aby neverecká škola slovenské deti viery pozbavila. Nepriatelia náboženstva sa radi odvolávajú, že škola má byť z ohľadu náboženstva neutrálna. Toto heslo je len na zavedenie dobromyseľných katolíkov, lebo v skutočnosti neutrálna škola nie je možná. Všetky učebné predmety totižto — až na počtovedu — týkajú sa i náboženstva. Náboženstvo učí, že svet stvoril Boh, že človek má nesmrteľnú dušu, — učiteľ neverec však to bude popierať. Kresťanovi je Kristus Synom Božím, učiteľovi Židovi odpadlíkom židovským. Hus je katolíkov kacírom, husitovi-nevercovi hrdinom. Cieľom života pre veriaceho je zbožným zemskej životom zaslúžiť si nebo, nevercovi »vyžiť se« a »užiť si«. V prírodopise, v dejepise tieto a podobné otázky prídu na pretras, a tam učiteľ neverec už tým, že neprijíma stanovisko náboženstva, postaví sa proti nemu. »Kto nie je so mnou, je proti mne.« Všetci apoštolovia nevery sú za »neutrálnu« školu. Že ako si oni tú »neutralitu« predstavujú, o tom svedčia výroky týchto »neutrálnych« vychovávateľov: »Jestli hovoríme

o neutrálnej škole, tak to nie je iné, ako diplomatická lož. My sme ju vymysleli, aby sme takto uspokojili náboženských škrupulantov.« (Viviani 1906.) »My naším vyučovaním musíme znemožniť: vieru v Boha.« (Dufrenne.) »Cieľom školy od vlivu náboženstva oslobodenej, – povedal veľmajster francúzskej lôže slobodnomurárskej, Sequair Gobel, – nie je to, aby sa ľudia naučili čítať a písať, ale to, aby sa naučili voľne myslieť. Ovocie náboženského vlivu zbavenej školy sa ukáže až vtedy, keď sa deti odtrhnú od Cirkvi a zaprú rodičovskú vieru. Nenáboženská škola je mlynom, do ktorého hodia kresťanské dieťa a z ktorého vyjde neverec.« – To sú jasné slová! To je pravá príčina, prečo sa všetci sprisahali na ubíť katolíckych škôl.

Katolíckej verejnosti sú dostatočne známe tie šikanérie, ktorým sú katolícke školy od prihorlivých apoštolov »neutrálnej školy« v úradnej tóge vystavené, ako sú známe aj tie prestrelky, ktoré si mnohí nadočkaví »kultúrtrégeri« proti náboženstvu v škole dovoľia. Nepozostáva nám iné, ako postaviť sa bez rozdielu politického názoru s použitím všetkých našich občanských práv za uplatnenie zásady: Katolíckym deťom, katolícke školy!, t. j. katolíckych učiteľov, katolícke učebnice, katolíckeho ducha! – Tieto katolícke školy musí udržiavať štát, lebo on núti deti do školy. – Držím ubíjaním slobody svedomia by bolo, nútiť katolícke deti do takej školy, ktorá ich náboženstvo ohrozuje.

Stav katolíckeho školstva.

Do prievratu na Slovensku bolo: dve tretiny ľudového školstva cirkevného, 22 kat. gymnázií, 16 učiteľských preparandií. Maďarská vláda z čisto maďarizačných dôvodov na národnostnom rozhraní zoštátňovala cirk. ľudové školy, keďže tieto lepšie hájili materčinu; stredné cirk. školstvo maďarská vláda podporovala. Po prievrate katolícke školstvo sa ocitlo pred veľkými ťažkosťami. Stredné školy cirkevné až na jedno maďarské gymnázium vláda zhabala. Z učiteľských ústavov ostali: jeden chlapecký a tri dievčenské. Mnohé orgány štátnej školskej správy sa netaja tým, žeby katol. školstvo najradšie so sveta sniesly. Rozšírenie školskej dochádzky o dva roky zapríčinilo nevyhnutnosť rozmnoženia tried a rozšírenia školských budov. Pre ťažké hospodárske pomery chudobné cirkevné obce nemôžu si k rozšíreniu škôl potrebné prostriedky zadovážiť. Pritom sa cirkevným školám iným merítkom merá, ako necirkevným. Cirkevným školám sa obyčajne nepovoľuje štátna podpora k stavbe; predpisy ohľadom umiestenia tried u cirk. škôl sa oveľa prísnejšie berú, ako u necirkevných; budovy, ktoré pre školu, kým táto bola cirkevná, nevyhovovali, len čo prestala byť náboženskou, hneď sú dobré a ďalej sa v nich vyučuje; ba boli prípady, že takéto »školským predpisom nevyhovujúce« školské budovy boli pre ciele necirkevnej školy úradne rekvirované; kým triedy škôl necirkevných sú veľa razy umiestené v nízkych úzkych gazdovských izbičkách, katol. školám sa odoberá štátna podpora preto, že nemajú kabinetu, že učebná sieň nemá predizby, že je o niekoľko decimetrov užšia, ako zákon predpisuje.

Položenie cirk. škôl na Slovensku priťažuje i to, že sa na ne nehlási dosť kvalifikovaných učiteľov, keďže je nedostatok učiteľského dorastu, a učiteľstvo štátnych škôl má viacej výhod, ako cirkevné. Katol. učiteľské ústavy márne žiadaly paralelky, školské úrady ani numerus klauzus zrušiť, ani paralelky povoliť nepripustily.

Zlepšenie katol. školstva možno očakávať len vtedy, keď sa celá katol. verejnosť Slovenska jednotne zaň postaví.

Štatistiku katol. školstva uvádzame nižšie.

Katolícka školská rada.

Z uvedeného vidieť, že práca za zveľadenie a udržanie katol. školstva a za dosiahnutie katolíckych škôl pre všetky katolícke deti (a to škôl nielen ľudových, ale aj stredných a učiteľských ústavov), tvorí veľmi vážnu, integrálnu časť Katolíckej Akcie, v ktorej musí celá katol. verejnosť pomáhať.

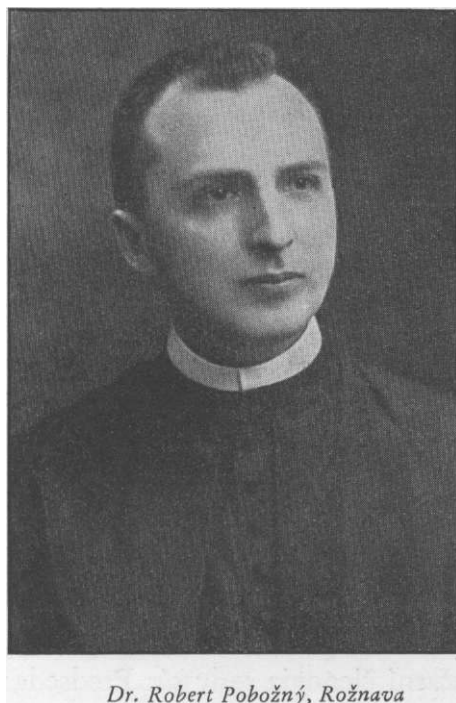
Starosť o jednotlivé katol. školy prevádzajú udržovatelia dotýčnych škôl, cirkevné obce (cestou škol. stolíc), rehole, cirk. inštitúcie pod dozorom biskupského úradu. Všeobecné smernice katolíckej školskej akcie na Slovensku dáva *Katolícka Školská Rada*, ktorá pozostáva z jedného biskupa, čo zástupcu biskupského sboru, z diecéznych hlavných škôldozorcov a z mužov biskupským sborom na 5 rokov menovaných. Katolícka Školská Rada je poradným sborom episkopátu v školských otázkach. Do jej kompetencie patria všetky školstva sa týkajúce otázky; s pozornosťou sleduje všeobecné pedagogické pohyby, didaktické otázky, učebnice, vládne nariadenia, návrhy zákona vo veciach školských, o týchto podáva mienku, prípadné návrhy a stará sa o to, aby tieto pomocou novín, časopisov, prednášok a shromaždení dľa katolíckych zásad boli prejednané a objasnené, a aby tak prešli do povedomia katol. verejnosti. Tohočasní členovia rady sú: Predseda: *Jozef Cársky*, biskup, ap. adm. košický; podpredseda: *Dr. Karol Krčméry*, senátor; tajomník: *Msgre Dr. Róbert Pobožný*. Referenti: pre školy ľud. *František Mojto*, poslanec; pre školy stredné: *Dr. K. Krčméry*, senátor; pre školy vysoké: *Dr. Ján Kovalík*, senátor. Ostatní členovia, okrem hl. diec. škôldozorcov sú: *Msgre Tomáš Ružička*, ap. protonotár, opát-farár v Žiline; *Jozef Sivák*, poslanec, učiteľ; *Anton Hancko*, senátor, učiteľ; *Eugen Kozák*, gr. katol. profesor uč. ústavu za gr. katolíkov; *Dr. Pavel Berkeš*, farár, Ompitál.

Výkonným orgánom Katol. Škol. Rady je *Katolícka ústredná školská kancelária* v Bratislave (Nový Svoradov, Palisády), dočasným predsedom ktorej je *Msgre Gejza Sziicsy*, kanonik, jednatelom *Marcel Skobla*; právnym zástupcom *Dr. Ďurčanský*, advokát, Bratislava.

DR. RÓBERT POBOŽNÝ

KATOLÍCKE STREDNÉ ŠKOLY

V dejinách Slovenska pozorujeme, že šľachetne smýšľajúce a vynikajúce osoby na kultúrnom poli neoceniteľné hodnoty obetovaly štátu v cirkevných fundáciách, aby náboženskú, mravnú, duševnú a hmotnú, vedeckú a hospodársku úroveň občianskej vzdelanosti

Dr. Robert Pobožný, Rožnava

povzniesly nielen v súčasnej dobe, ale i v potomkoch svojho pokolenia cez dlhé storočia. Jednotlivci obetovali majetky na udržiavanie týchto škôl a školy s majetkami pravidelne sverili rehoľám, najmä jezuitom a piaristom, neskôršie františkánom a premonštrátom.

A týchto stredných škôl, tejto bane na čisté zlato katolíckej, národnej kultúry podnes niet na Slovensku. Nechceme obviňovať nikoho. Ani rehole, ktoré sa dosiaľ nepostaraly o profesorský dorast rehoľný; ani štátnu, školskú správu, ktorá dosiaľ hatí, aby sa dejinné práva katolíkov na tieto nateraz umknuté stredné školy uplatňovali. — Chladnokrvne poukážeme len na to, akou krivdou je, že niet týchto katolíckych, stredných škôl, keď si predstavíme, koľko dejinných, právnických, národných, hospodárskych príčin máme, aby sa už len raz otvorily brány zatvorených našich gymnázií, zodpovedne zmeneným dnešným naším pomerom za republiky.

Nazrime si do fundačných listín a do tých práv, ktoré súvisia s týmito strednými školami a otázka týchto stredných škôl sa nám vyjasní.

Nadačné listiny skoro tými samými slovami ustaľujú cieľ týchto základín. Založené sú na udržiavanie katolíckej viery, na povznesenie vedy. Tak píše na príklad *Ján Druget*, vo fundačnej listine gymnázia v Užhorode: »Uznal som, že je potrebné, aby som zbožnosť a vieru našich otcov dľa svojich síl do otčiny ako z vyhnanstva späť zaviedol a posadil do starého práva. A presvedčil som sa, že na tento cieľ najlepším prostriedkom je náboženská výchova mládeže od útleho veku, aby totižto túto mládež zbožnou výchovou na to súci, učení mužovia pripravili k všestrannej vzdelanosti a k tomu, aby občianskymi ctnosťami vynikala.« V inej fundačnej listine zasa čítame: »Hlava štátu má mať pred sebou dvojité cieľ: jeden je, ako udržať náboženstvo, službu Božiu, čo je jediným cieľom človeka; a druhý, aby každému zabezpečil jeho práva, čo je základom občianskeho života. Z oboch ohľadov usiloval som sa niečo previesť ... Nič lepšieho urobiť som nemohol, ako

keď som priviedol učených a zbožných ľudí, ktorí sa budú snažiť, aby svojou vedou inú časť mládeže na cirkevné a inú na svetské úrady vychovali...»

A takto by sa dalo citovať z týchto listín i ďalej; vidieť z nich snahu, ako zabezpečiť pozitívnu, náboženskú výchovu v stredných školách, súčasne však chceli dať i primeranú vzdelanosť, ktorá jednak kvalifikuje mládež k verejnému a k súkromnému životu. Ale predsa priložíme ešte z fundaçnej listiny gymnázia v Košiciach tieto slová zakladateľa: »Tak sa nám zdá, že prepotrebné liečenie hlavne v tom pozostáva, že namiesto bludov a omylov od otcov zdedenú vieru a náboženstvo, namiesto zrady, nenávisť, nepriateľstva zasa vernosť, lásku a kresťanskou svornosťou tvorené priateľstvo máme do srdc vstúpať. A keďže: čo je násilné, to trvalé byť nemôže a drik zrastlého stromu zlomiť môžeš, ale ho nesohneš a v útľom veku cvičenie k tomu, čo je dobré, a dobré ovocie prináša, je nielen osožné, ba najvyš potrebné: z tohoto jasne nasleduje, že na odstránenie nebezpečí, ktoré hrozia krajinám, národom a štátom, niet významnejšieho, cieľu primeranejšieho, chválitebnejšieho prostriedku, ako je náboženská, mravná a vedecká výchova mládeže.« K týmto slovám nemáme nič pridať, tak otvorene hovoria o tom, prečo je a bolo potrebné katolícke gymnázia zakladať a udržiavať ich od založenia cez stáročia.

Pomenujeme tu niektoré šľachetné duše z kultúrnych dejín Slovenska, a nie všetky, ktoré obety priniesly na katolícke, stredné školy. Tak vdova po Pálffy-ovi, rodená Františka Khueninová, 17. febr. 1666 právoplatnou listinou skladá do rúk piaristov majetok na gymnázium v Prievidzi tak presne, že táto listina podnes môže byť vzorom, ako sa majú zakladať podobné ustanovizne; zakladateľka túto vec usporiadala s Václavom, všeobecným predstaveným piaristov v Poľsku. — Krista Mindszentiová, vdova po Štefanovi Csákyovi, košickému katol. gymnáziu záveľou 20. apr. 1670 necháva 13.000 toliarov. — Ladislav Hosszutóty, vacovský biskup, 16. V. 1647 zo svojho rodinného majetku obetuje dedinu Jablonov na Spiši na gymnázium a internát, a odovzdáva to jezuitom; ako vidno z iných listín, nie je to gymnázium levočské. — Na gymnázium v Sabinove Štefan Desewffy armádny generál 7. dec. 1740 obetuje majetok, ktorý si — ako fundaçná listina hovorí — svojou krvou nadobudol. — Juraj Szecheny, arcibiskup ostrihomský 5. febr. 1694, upevnil majetkový základ pre stredné školy a internáty v Trenčine a v Levoči; majetky byly odovzdané do rúk jezuitov. — Leopold I. jezuitom sveril 28. dec. 1688 internát a gymnázium v Banskej Bystrici a na tieto ciele odovzdané byly majetky prepošstva v Šahách pri Iple, atď.

Zakladatelia týchto stredných škôl sú alebo apoštolští králi býv. Uhorska, alebo magnáti: gymnázia vo Sv. Juri (r. 1686), v Banskej Štiavnici (1677), v Banskej Bystrici (1688), v Sabinove (1740), v Humennom (1615), v Ružomberku (1726), v Prievidzi (1666), v Brezne, Podolinec (1642), v Užhorode (1640). Biskupi a arcibiskupi založili ďalej gymnázia, ako: v Pezinku, v Krupinej, v Košiciach, v Nitre, v Bratislave, v Rožňave, v Spišskom Podhradí, v Levoči, v Leviciach, v Trenčine, v Trnave, v Skalici, v Žiline, v Komárne, v Prešove; v Trstenej Študijný fond; v Kláštore pod Znievom slovenská kat. verejnosť.

Majetky na udržovanie týchto škôl boli sverené jednotlivým reholam, hlavne jezuitom, piaristom a dané im boli do rúk výslovne, aby sa mali z čoho postarať o školu, internát, profesorov, profesorský dorast. Profesormi kedysi boli vždy len členovia tohoto samého rádu, ktorému bol tento účelový, cirkevný majetok odovzdaný. Účelové majetky týchto gymnázií však časom utrpely základnú zmenu tvorením Študijného fondu v Uhorsku v r. 1783. Tieto základiny ako samostatné, právnické osoby zastúpené a spravované jednotlivými rehoľami skoro v každom prípade boli uznané i býv. uh. apoštolskými kráľmi. Máme si všimnúť, že akými slávnostnými slovami potvrdovali títo panovníci spomínané základiny. Zaväzujú všetkých svojich nástupcov, potomkov, dedičov v kráľovskej právomoci, že titulom najvyššieho patronátneho práva majú si za hlavnú povinnosť držať, aby tieto školy vždy blahodarne mohli účinkovať. A tu by mohli nasledovať novšie citáty z týchto fundacionálnych listín na dôkaz, že čo obsahujú panovnícke uzávierky.

Tu podávame krátky soznam katolíckych gymnázií.

B. čís.	Kde?	Zakladateľ	Kedy ?	Koho poveril zakladateľ vyučovať	Pred prievratom vyučovali	Pred prievrat. úradný charakter školy
1	B. Štiavnica	Leopold I.	1671	Spol. Jež.	piaristi	kráľ. kat.
2	B. Bystrica	Juraj Szécsényi, prímás	1687 č. priv. 1700	Spol. Jež.	svetskí	kráľ. kat.
3	Bratislava	Peter Pázmány, prímás	11. IX. 1628	Spol. Jež.	svetskí	kráľ. kat.
4	Komárno	Jakusith, jágerský biskup, a rodina Althan	1625 1633	Spol. Jež.	benediktíni	r. benedik.
5	Košice	Benedikt Kisdi, jágerský biskup Ferd. III.	1650 1654	Spol. Jež.	premonštráti	r. kat.
6	Levice	Mik. Eszterházy, rodina Marczi-bány a vyššie kňazstvo	1815	Piaristov	piaristi	piaristské
7	Levoča	Leopold I. J. Szécsényi, prímás	18. II. 1673 5. II. 1694	Spol. Jež.	svetskí	kráľ. kat.
8	Nitra	L. Mattyasovszky, nitr. biskup Roskoványi, nitr. biskup	29. VI. 1702 7. III. 1705	Piaristov	piaristi	piaristské
9	N. Zámky	Občianstvo N. Zámkov	1841	Rád sv. Frant.	svetskí	obecné kat.
10	Prešov	L. Mattyasovsxky, nitr. biskup	1673	Spol. Jež.	svetskí	kráľ. kat.
11	Podolinec	Lubomírszky	1642	Piaristov	piaristi	piaristské
12	Prievidza	Františka Khuenin de Balassa	17. II. 1666	Piaristov	piaristi	piaristské
13	Sabinov	Štefan Dcssewffy	7. XII. 1740	Piaristov	piaristi	piaristské
14	Rožňava	J. Lippay, prímás	31. VII. 1659	Spol. Jež.	premonštráti	premonštrát.
15	Ružomberok	Rodina Lôwenberg	1726	Piaristov	piaristi	piaristské
16	Skalica	J. Szelepcsényi, prímás	27. IV. 1684	Spol. Jež.	svetskí	kráľ. kat.
17	Svätý Jur	J. Szelepcsényi, prímás	27. II. 1684	Piaristov	piaristi	piaristské
18	Trenčín	J. Lippay, prímás J. Szelepcsényi, prímás J. Szécsényi, prímás	10 V. 1656 27. IX. 1659 1. I. 1660 5. II. 1694	Spol. Jež.	piaristi	kráľ. kat.
19	Trnava	M. Oláh, prímás, znovu Sczitovszky, prímás	1558 1852	Spol. Jež.	kňazi ostr. bisk.	prim. kat.
20	Trstená	Študijný fond	1868	svetských	svetskí	kráľ. kat
21	Užhorod	Ján Drugeth	31. VIII. 1640	Spol. Jež.	svetskí	kráľ. kat.

NAŠE KATOLÍCKE GYMNÁZIÁ, KTORÉ NÁM DOSIAL NEBOLY VRÁTENÉ: 1. Levice. 2. Trnava. 3. Nové Zámky. 4. Rožňava, 5. Podolinec. 6. Prešov. 7. Štiavnica. 8. Košice. 9. Sv. Jur. 10. Banská Bystrica.

NAŠE KATOLÍCKE GYMNÁZIÁ, KTORÉ NÁM DOSIAL NEBOLY VRÁTENÉ: 1. Užhorod. 2. Trstená. 3. Ružomberok. 4. Skalica. 5. J. Nitra. 6. Sabinov. 7. Bratislava. 8. Prievidza. 9. Trenčín. 10. Levoča.

Kat. patr. reálne gymnázium v Kláštore p. Znievom

Až na dve výnimky (Nové Zámky 1841, Tvrdošín 1868), všetky tieto gymnázia pochádzajú z doby XVII. – XVIII. storočia, teda z časov, keď na Slovensku panovala klasická vzdelanosť latinská. Všetky zakladacie listiny sú latinsky písané; na niektorých panovníkova uzávierka, ktorou bola základina ešte zvlášť potvrdená, je nemecká. Poznamenávame, že táto uzávierka k založeniu gymnázia ani nie je, ako neskôršie uvidíme, ani nebola podmienkou, aby stredná škola mohla účinkovať. Jediná základina má maďarskú fundačnú listinu, ktorá sa vzťahuje na gymnázium v Užhorode; táto listina pochádza od prv spomenutého Jána Drugetha, veľkostatkára v Podkarpatskej Rusi.

Pozrime si na tieto základiny okom nášho československého zákonodarstva. Naše právo v zákone č. 86/1918 Sb. z. a n. pre Slovensko a Rusínsko za platné uznalo právo uhorské, kým nenastúpi novšie právo československé v jednotlivých otázkach. Ohľadom týchto kat. základinových, stredných škôl českoslov. právo nemá podnes žiadneho zákona vynešeného; platí teda naše slovenské právo. Na Slovensku, v Rusínsku má právo zakladať stredné školy každý občan, cirkev, cirkevná obec. Jednotlivci môžu sa spojiť pod štátnym dozorom do spolkov, jednôt; môžu si stanovy predpísať, dľa stanov, pravda, vládou potvrdených, pokračovať v osvetových otázkach, môžu fondy skladať. Na tento spôsob

založené osvetové a iné ustanovizne, školy, ak sa zadržia všetky predpisy, ktoré riadia školské otázky, sú vždy rovnoprávne s podobnými osvetovými ustanovizňami. Tak to ustaľuje § 26. zák. čl. XLIV. z r. 1868. To toľko znamená, že tieto školy majú právo verejnosti a nie sú súkromné s právom verejnosti. Tak na príklad nové, katolícke gymnázium v Malackách, ktoré skoro bezpríkladnými obetami založil rád serafínsky, nie je súkromné, ale verejné, ako každé štátne gymnázium.

Právoplatné je podobne to, čo obsahuje § 54. zák. čl. XXX. z r. 1883, kde sa hovorí, že pri zakladaní nových, verejných, stredných škôl povinní sú zakladatelia pred otvorením ustanovizne aspoň 4 mesiacmi svoje rozhodnutie oznámiť štátnej, školskej správe, t. j. ministerstvu školstva, predložia organizačné stanovy, rozvrh hodín, učebný poriadok, počet profesorov, výkaz o profesoroch, výkaz o vystrojení učebnými pomôckami. Ak minister po podaní tohoto zahlásenia do dvoch mesiacov nedá odpoveď, ústav môže začať účinkovať.

A to je celkom prirodzené, že štát sa má len tešiť z toho, keď mu Cirkev, občania, číročné zlaté kresťanskej vzdelanosti prinášajú vo svojich vzdelávacích ustanovizniach. Občania, Cirkev týmto spôsobom odbremeňujú štát na kultúrnom poli. Dalo by sa to číselne dokázať, že štát o koľko viacej dopláca na stredné školstvo na Slovensku len z tej príčiny, že podnes niet týchto katolíckych, stredných škôl. Berme si do ohľadu len ten skutok, že čo stojí štátnu, školskú správu katolícke gymnázium v Malackách, v Zníovej, v Komárne a čo stoja iné štátne, stredné školy. Či by nebolo oveľa úspornejšie radšie podporovať katolícke stredné školy, čo je ináčej zákonitou povinnosťou štátu, ako vydržiavať štátne, stredné školy? Ved' naše katolícke, stredné školy štátom majú byť podporované na základe § 3. zák. čl. XX. z r. 1848 a § 47. zák. čl. XXX. z r. 1883!

V prípade našich kat. stredných škôl štát ešte menej platí na naše kat. stredné školstvo, keď si uvažíme, že po ruke máme Študijný fond. Nariadenia kráľ. z 13. VIII. 1793, tento fond menuje výlučne katolíckym fondom; nepomenuje ho medzi štátnymi verejnými fondami zák. čl. XXVI. z r. 1791, hoci Študijný fond už vtedy jestvoval, a dobre sa vedelo o ňom, že na čo sa majú ročné výťažky z fondu obrátiť; nemajú sa obrátiť na sanáciu iných fondov, alebo cirkevných majetkov.

Vráťme sa nakrátko k našim stredným školám z národného, kultúrneho ohľadu. Z kultúrnych dejín Slovenska vieme, že na týchto školách prednášalo sa len latinsky do konca prvej polovice XIX. storočia, presne do vynesenia zák. čl. VI. z r. 1840. V rokoch 1849–1861 pod tlakom viedeňským vyučovacia reč bola nemecká skoro bez výnimky; kde-tu sa ozvala slovenská vyučovacia reč, ako sa to dá dokázať dejinami jednotlivých stredných škôl. Ale onedlho nadišiel čas maďarčenia natoľko, že na všetkých školách gymnaziálnych, tak aj na katolíckych, vyučovalo sa len maďarsky, v maďarskom národnom duchu. A tento poriadok panoval za času národného oslobodenia v r. 1918.

Konečne jasnou požiadavkou bolo, aby sa na tých stredných školách, ktoré sa na území Slovenska od toľko rokov nachádzaly, započalo vyučovať v slovenskej reči: reštitúcia je

potrebná. Avšak zmena vyučovacieho jazyka nemala a nemohla mať za následok čo i dočasný zánik všetkých katolíckych stredných škôl. Ved' iné štátne, stredné školy boli aspoň tak vinné na pomad'arčení slovenských krajov, ba ešte horšie, lebo na katolíckych gymnáziách nejeden profesor-rehoľník lepšie zastával slovenské práva a hájil ich na kultúrnom poli, ako ktokoľvek na štátnych gymnáziách: taký prípad nebol ani mysliteľný na štátnych, stredných školách za maďarskej éry, najmä od toho času nie, keď všetky slovenské školy napriek zák. čl. XLIV. z r. 1868, boli pozatvárané.

Skutkom je však, že tieto katolícke, stredné školy podnes neúčinkujú; ani jedna v slovenskej reči. Gymnázia v Kláštore pod Znievom a v Malackách nie sú právnickým pokračovaním týchto a v Komárne účinkujú maďarské.

Ale tak sa to už stalo i v minulosti. Po dejinných dobách na čas umlkly niektoré z týchto škôl priechodne na niekoľko rokov, kým sa patričná rehoľa, pôsobiaca na strednej škole, z dejinného úderu neprebrala, neprebudila a nepreorientovala k nastalým, novým, časovým potrebám.

Pevne ufame, že táto doba nebude už dlho trvať a školy naše i po stránke štátotvornej a národnej ako konštruktívna a nevyhnutelná potrebná sila štátneho a národného života uplatnia sa čoskoro s usrozmnením dotýčnych, verejných činiteľov cirkevných a vládnych kruhov. Bol to ozaj dejinný okamih v otázke našich katolíckych škôl 4. októbra 1928 v Olomúci na spoločnej schôdzi celoríšskeho biskupského sboru: slovenskí biskupi predložili osnovu spoločného pamätného spisu na p. prezidenta republiky a na vládu. Po menších zmenách na osnove, pod neodolateľnou silou do memoranda vložených dôvodov právnických a dejinných jednohlasne sa prijal tento pamätný spis. Práve sa chystalo všetko na dôstojné oslavy desaťročieho trvania republiky. Nikto nechcel týmto krokom kaziť slávnostnú náladu; šlo len o to, aby pravda zvíťazila, aby zaznávané práva už raz boli uznané.

Pamätný spis tu uverejňujeme doslovne:

VYSOKÁ VLÁDA ČESKOSLOVENSKEJ REPUBLIKY!

V úcte podpísaný biskupský sbor slovenský znova predkladá prítomný spis pamätný, v ktorom už toľkokrát opakovanú otázku, vrátenia totižto katolíckych gymnázií na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi, nastoľuje. Robí to tento raz v tej pevnej nádeji, že Vysoká vláda desiate výročie trvania našej Republiky nedovolí prešumieť ponad hlavy toľko stotisíc katolíkov na Slovensku bez toho, žeby im na bolestnú ranu, z ktorej pre odobraté gymnázia už desať rokov krvácajú, hojivého lieku nedala.

Nemienime tu opisovať, ako nesmierne nás bolí, že Vysoká vláda na naše oprávnené ná-

roky v tejto veci opätovne jej oznámené, nám ani odpovedať za potrebné nedržala. Úprimne a zo všetkých síl usilujeme sa pracovať na dobrou nášho spoločného domu — Republiky — ale nielenže sa nám nedostáva uznania, ba temer všade narážame na prekážky.

Pred očami máme najvyššiu úlohu konsolidačnej práce na Slovensku, ktorej so úprimne pričínime k dobru samej Vysokej vlády. Lebo je to všeobecne známou vecou, ako sa Štve, zúri potajomky a verejne proti Vysokej vláde pre zhabané katolícke stredné školy; keď aj nie v tlači, ale v dennom živote po celom Sloven-

sku. Každá zaznávaná, neuznaná, zatvorená katolícka verejná stredná škola na Slovensku, ktorých je 21 na hlavných strediskách celého Slovenska, tak stojí, ako výkričník a upozorňuje, že prastaré, viacstoročné práva sa znehodnocujú Vysokou vládou a nespravodlivé sa krivdí mnoho tisícom z katolíckeho obecnstva, verného k svojmu štátu. Tak sa dokazuje, že vernosť, prítulnosť a oddanosť odpláca sa krivdením voči najvernejším. Na žiaden prípad nestojí to v záujme Vysokéj vlády, aby tomuto zovšeobecnenému názoru a snaženiu i naďalej trvalý podnet dávala.

Dovolíme si teraz vecne predniesť práva katolíkov na svoje stredné, verejné školy, ako sa tie vyvinuly, uplatňovali až do prevratu v roku 1918. Činíme to v tom presvedčení, aby sme dokázali, že sme si dobre povedomí všetkých našich, v našej teraz oslavovanej Republike dosiaľ neuznávaných práv; a aby sme zodpovedných urobili za to tých neprajníkov a nepriateľov katolíckeho obecnstva, ktorí sú príčinou tohoto smutného, ba i pre našu Republiku nebezpečného položenia; lebo životné (vitálne) otázky katolíkov nechcú vážne brať. Ráďte, Vysoká vláda, tento pamätný spis považovať za odôvodnenú výstrahu: katolíci žijú a hlásia sa o svoje práva.

V tejto otázke i naďalej nemí už nebudú. Postaráme sa o to, aby sme sa my, členovia katolíckeho biskupského sboru, reprezentanti katolíkov pred národom katolíckym, slovenským a vôbec celým obecnstvom katolíckym, pred širokou verejnosťou osvedčili, že ponajprv Bohom a Svätou Stolicou nám sverené povolanie a poslanie verne konáme — a že nie my sme na vine, ak sa po našich prastarých právach i naďalej tak kriklavo bude šliapať. Len naše veľpastierske povinnosti plníme, keď si dovoľujeme starostlivé upozorniť Vysokú vládu na vecné práva katolíkov ohľadom verejných katolíckych stredných škôl.

O právach katolíkov na stredné školy verejné.

Kultúrne dejiny Slovenska jasne dokazujú, že katolíkom od založenia katol., verej. stredných škôl, boli všetky tieto práva uznané. Z katolíckych majetkov fundované boli rad-radom tieto

stredné školy: Banská Štiavnica (1671), Banská Bystrica (1687), Bratislava (1628), Komárno (1625), Košice (1650), Levice (1815), Levoča (1673, 1694), Nitra (1702, 1705), Nové Zámky (1841), Prešov (1673), Podošínec (1642), Prievidza (1666), Rožňava (1659), Ružomberok (1726), Sabinov (1740), Skalica (1684), Svätý Jur (1684), Trenčín (1656, 1659, 1660, 1694), Trnava (1558, 1852), Trstená (1868), Užhorod (1640). Nepatrí sem, aby sme osve dokazovali teraz, že každá katolícka stredná škola verejná, ako do roku 1919 vládou vždy uznaná, samostatná základina — je samostatnou právnickou osobou, ktorú katolíci založili, udržiavali, dotovali a štátna školská správa vždy stále, nepretržite uznávala, podporovala. Mohli by sme predniesť fundačné listiny, najvyššie potvrdenia týchto základín a týmto faktom dokázať ich právnickú, samostatnú osobnosť. Toto však nateraz stranou necháme.

Ani nerobíme teraz rozdiel medzi verejnými, kráľovskými katol. strednými školami a čisto katolíckymi školami strednými tiež verejnými. Vo všeobecnosti sa odvolávame na historické faktá: ako tieto základiny a tieto stredné školy boli uznané Máriou Tereziou, Jozefom II. Zákonný článok XXVI. z roku 1791, tieto fundované stredné školy v prospech katolíkov znova opätovne potvrdil, keď Čiastka týchto fundovaných, verejných, katolíckych stredných škôl spoločne začala sa spravovať dľa zásad složených v nariadení Márie Terezie de ratione educationis (o spôsobe výchovy) po rozpustení rádu jezuitov a pod II. Jozefom iných rádov; tieto rády do svojich práv zpätuvedené neboli, poťažne ich stredoškolskú výchovnú prácu, úlohu v katolíckom duchu vychovávať nesriadili. Kráľovské nariadenia z 21. VIII. 1790, č. 21482, a z 28. XII. 1790, Č. 28951, zreteľne, jasne vypovedaly, že na fundovaných, stredných školách katolíckych má sa diať katolícka výchova a výučba v katolíckom duchu a výlučne len katolíckymi profesormi svetskými, poťažne po novom potvrdení rádov rehoľných a kňazských, týmito profesorskými silami.

Nútení sme pri tejto príležitosti jednoducho len pozornosť vyzvať a ustáliť, že tieto zásadné práva katolíkov boli na týchto školách tiež

stále, nepretržite uplatňované až do 4. mája roku 1919, teda za čas prievratovej doby, keď školský rok posledný – katolícky na katolíckych stredných školách musel sa dokončiť a viac nebolo možné započat šk. rok; a i z týchto len v Komárne ostala a to maďarská katolícka stredná škola, slovenská však ani jedna.

O týchto stredných školách školský referát prípisom Čís. 9037/III. ai 1920 zo dňa 8. mája 1920, prostredníctvom referátu pre veci cirkvi katolíckej v Bratislave oznámil biskupským Ordinariátom toto: »Ministerstvo školstva a národnej osvety oznámilo sem výnosom z 5. marca 1920, čís. 10681, toto: Vyučovacia správa nepovažuje budovy a zbierky bývalých katolíckych gymnázií za majetok štátny, ale za vlastníctvo doterajšieho udržovateľa. Inventáre zbierok sú, pravda, treba usporiadať nové, lebo doterajšie boli maďarské, ale tým zbierky tieto ešte nestávajú sa majetkom štátnym. Jedine pomôcky novozakúpené sú majetkom štátnym. Za prepožičanie týchto školských budov a zbierok školská správa je ochotná poskytnúť primerané nájomné, ale úfa, že nájde dosť pochopenia pre svoje kultúrne snahy u doterajších udržovateľov (katolíkov – Študijná základina) a že oni svojim časom venujú školské budovy i so zbierkami štátnej školskej správe úplne zdarma, alebo nanajvýš za odstupné.« – Nie, katolíci prostredníctvom reprezentantov rím. kat. sboru biskupského slovenského žiadajú si ich vrátiť.

Nie je našou úlohou v prítomnom pamätnom spise opisovať dejiny katolíckych stredných škôl, ale týmito dejinami dokazuje sa neodškriepiteľná skutočnosť, že čo aká neprajná bola bývalá uhorská vláda voči katolíckemu rázu týchto verejných stredných škôl, predsa ani raz sa nepopovážila zneuctiť prastaré, nedobudnuté práva svojich občanov. Stalo sa to len po prievrate z príčiny ničím neodôvodnenej a bezhraničnej nedôvery proti katolíckemu obecnstvu Slovenska pre profesorské sbory maďarské týchto stredných škôl, a od tej doby za viny iných pokutuje sa nevinné, katolícke obecnstvo Slovenska, trpí národ slovenský vo svojich najsvätejších právach. Prečo? Či sa to nemohlo odstrániť, Čo bolo nesprávne, protizákonné, nebezpečné pre mladú Republiku na našich krajoch, že i katolícky ráz týchto škôl sa zachová, prastaré

práva sa uznajú, prispôbia k našim pomerom, ako sa vedely prispôbiť voľakedy, ani nie tak dávno, keď tiež z Čiech prišli sem profesori k nemeckému systému, k nemeckým pomerom a ostaly i naďalej katolíckymi tieto stredné školy?

Zneváženie nadobudnutých práv občanov vždy sa pomstí na účte proti zákonom a právam a právnickej neistote široká cesta sa pripravuje. Čo to však znamená, to nám netreba vysvetľovať tej Vysokej vláde, ktorá má bedliť starostlivé nad právami svojich občanov.

O právach na povinné statne podpory.

Biskupský sbor slovenský vie aj to dobre, že tieto založené, verejné katolícke Školy nestacia sa udržať zo svojich fundačných majetkov v dnešnej kultúrnej dobe, čo do vecných a osobných nákladov týchto škôl. Ale dovolíme si s hlbokou úctou odvolávať sa tu na zákonité, vládne a zvykom zavedené ustanovenia prešlej uhorskej nadvlády, ktoré ustanovenia celkom presne ustaľujú nepopierateľné práva katolíkov občanov na štátne povinné podporovanie v udržiavaní týchto verejných stredných škôl.

Takto ustaľuje to zásadne § 3 zák., čl. XX. z r. 1848, že školské potreby štátom uznaných cirkví majú sa hradíť zo štátnych prostriedkov. A túto zásadu uplatňujú už čo do udržiavania ľudových škôl základný školský zákon v § 43. zák., Čl. XXXVIII. z r. 1868, podobne zák. čl. XXVI. z r. 1893, ešte jasnejšie ale zák. články XXVII. z r. 1907 a XVI. z r. 1913, podobne aj zákonodarstvo našej Republiky, keď i zákon čís. 104/1926 Sb. z. a n. tomuto započatému, spravodlivému vývinu dosť značné prekážky robí.

A jako štát na základe § 3. zák. čl. XX. z r. 1848 katolíckym občanom išiel v ústrety na poli ľudového školstva, tak napomáha i prastaré, verejné, katolícke stredné školy fundované. Pravda, zákon o stredných školách vyšiel až v roku 1883 (zák. čl. XXX, 1883), ale ten nové pomery nestvoril, lež mocou zákona potvrdil to, čo sa vytvorilo až do doby usnesenia sa na tomto zákone.

V tomto zákone § 47. ustaľuje, že ministerstvo Školstva môže podporovať za istých, smlu-

vou ustálených podmienok, poľažne pod svoju ochranu vziať strednú školu, jestli udržiavateľ školy či už cirkev, alebo základina, zakladateľom k určitému miestu viazaná nestačí zo svojich síl a prostriedkov školu udržať na zákonnitej úrovni. My katolícke obecnstvo, v ktorého mene pamätný spis predkladáme Vysokej vláde, nie sme povinní tieto podmienky aj teraz dokazovať: celá minulosť do 3. mája 1919 od doby, ako započala uhorská nadvláda udeľovať tieto podpory našim kat. stredným školám svedčia, že tieto podmienky boli pri našich stredných školách.

Nielen tento zákon, ale na základe tohoto zákona vyšlé vládne nariadenia, ministerské výnosy, vskutku konané výplaty štátnych podpôr tak vecných, ako i osobných pre stredné školy poľažne pre ich profesorov aktívnych a odchýľne už od ustanovenia ratio educationis aj neaktívnych, teda na odpočinku, v nepočetných prípadoch dokazujú, že tieto takto teraz už sebestačné k obsiahnutiu svojho kultúrneho cieľa, boli podporované, lebo musely zodpovedať podmienkam stanoveným § 47. cit. zák. A § 71. ďalej hovorí, že tento zákon nedotýka sa právnickej povahy a rázu týchto verejných katolíckych stredných škôl i medzi týmito okolnosťami.

Len odvolávame sa s hlbokou úctou na to, že Vysokej vláde dobre je známa tá okolnosť, kde sa nachádzajú tieto základiny katol. stredných škôl verejných: v takzvanom Študijnom fonde a dôchodky tohoto fondu boli stále doplňované štátnymi podporami rázu osobného a vecného. Nepúšťame sa teraz osve k dokazovaniu aj týchto podpôr: prednesieme si s hlbokou úctou len ďalšie naše žiadosti.

Zoláštna sialnosti proti terajšiemu stavu.

Biskupský sbor slovenský si je povedomý svojho veľkého a zodpovednostiplného poslania nielen v cirkvi, ale i v národe; preto nielen chce, ale i žiada si brať účasť a mať podiel vo vychovávaní nielen katolíckej, ale vôbec celonárodnej inteligencie. V tom pomáhať a k tomu prispievať bude môcť len tak, keď Vysoká vláda vráti katolíkom na Slovensku katolícke gymnázia.

Biskupský sbor slovenský je si celkom pove-

domý tej skutočnosti, že nepostrádateľnou složkou na kultúrnom poli národov a teda i slovenského národa bola vždy a je i dnes trieda kňazská, stav cirkevný. A práve preto, že má to presvedčenie, tým väčšia bolesť sviera mu srdce, keď zksuje, že dnešné naše stredné školy a na nich cieľavedomý systém výchovný temer všeobecne v tom smere pracujú, aby opatrne pozavieraly všetky prítoky ku kňazskému povolaniu. Biskupský sbor slovenský pozerajúc kritickým okom na vývoj veci po tej stránke: aby sa malo pokračovať takto ďalej — predpovedá národu práve tak ako i samej Republike smutné konce.

Biskupský sbor slovenský, poslaním a povolaním ktorého je starať sa o duševných vodcov pre národ, úpenlive prosí Vysokú vládu, aby mu ráčila umožniť plnenie tohoto poslania a povolania, vydaním stredných škôl, gymnázií, ktoré pred prievratom boli katolícke, so všetkými príslušnými právami prv spomenutými tak, ako to konkrétne dovoľujeme si Vysokej vláde v nasledovnom uviesť.

Znovusriadenie katol. verejných stredných škôl na Slovensku.

Na základe dosiaľ s hlbokou úctou predložených našich všeobecných žiadostí nech je nám dovolené konkrétne predostrieť Vysokej vláde najjednoduchší spôsob na odčinenie týchto krívd, urobených katolíkom Slovenska, ako sa majú zpätuviesť katolícke stredné školy na Slovensku so svojimi príslušnými právami.

Ohľadom bývalých kráľovských katolíckych škôl, ako sú: 1. v Banskej Štiavnici, 2. v Banskej Bystrici, 3. v Bratislave, 4. v Levoči, 5. v Prešove, 6. v Skalici, 7. v Trenčíne, 8. v Trstenej, 9- v Užhorode rím. kat. biskupský sbor slovenský predovšetkým žiada, aby Vysoká vláda, poľažne Ministerstvo Školstva nariadily opravu v pozemných knihách, v ktorých sú zaznačené vyššie vypočítané gymnázia. Lebo zlým pochopením zák. čis. 354. zo dňa 12. VIII. 1921 Sb. z. a n. a mýlnym jeho vysvetľovaním tieto objekty, nepochybne na zakročenie školskej štátnej správy, v roku 1922 v pozemných knihách dostaly zrazu nového majiteľa, totižto čl. Štát.

Biskupský sbor menom katolíkov na Slovensku žiada, už aj na podklade výnosu ministerstva

Školstva a národnej osvety z 5. marca 1920, číslo 10681, aby týmto gymnáziám vrátený bol v pozemnej knihe ich majiteľ, na meno ktorého boli vtelené do doby, v ktorej sa zjavil zák. Čís. 354 zo dňa 12. VIII. 1921, ktorý sa nevzťahuje na tieto objekty, ako vlastnosť rím. kat. cirkvi, ale na majetky striktne cisársko-kráľovské.

Ohľadom tých katolíckych stredných škôl, na ktorých výlučne len svetskí katolícki profesori účinkovali do prievratu, ako sú: stredná škola v Banskej Bystrici, v Bratislave, v Levoči, v Prešove, v Skalici, v Trstenej, v Užhorode, žiadame Vysokú vládu, aby boli tieto katolícke školy znovusriadené tak, že:

a) Vysoká vláda menuje len katolíckych profesorov na tieto gymnázia, stredné školy;

b) že za profesorov sa preložia tí nadovšetko, ktorí pred prievratom na týchto stredných školách pôsobili, nakoľko i teraz nachádzali by sa v službe štátnej školskej správy;

c) že títo profesori majú predprávo k menovaniu na tieto stredné školy;

d) že menovanie prevedie sa Vysokou vládou bez akejkoľvek újmy preložených profesorov čo do ich platobných pomerov;

e) že nových katolíckych profesorov okrem týchto, Vysoká vláda menuje v dostatočnom počte na tieto verejné, stredné školy so všetkými právami rovnocennými štátnych profesorov.

Nakoľko však boli do prievratu, poč. do 3. mája 1919 katolícke stredné školy i s kňazskými a rehoľnými učebnými silami, ako: v Banskej Štiavnici, v Košiciach, v Leviciach, v Nitre, v Poddolíci, v Prievidzi, v Sabinove, v Rožňave, v Ružomberku, v Svätom Juri, v Trenčíne, v Trnave — a profesori týchto škôl sú inde v službe štátnej školskej správy, ale v nedostatočnom počte sa nachádzajú, žiadame, aby:

a) Vysoká vláda k týmto stredným školám uznala menovacie právo oprávnených udržiavateľov strednej školy, ako týchto udržiavateľom;

b) aby Vysoká vláda i do tej doby, kým títo udržiavatelia, teda cirkevné vrchnosti a rehole, postarajú sa o dorast v profesorskom sbore, uznala prastaré právo týchto udržiavateľov menovať výpomocných, dočasných (zatymných) profesorov;

c) aby Vysoká vláda na týchto dávala štátne osobné podpory, jako sa to prevádzalo do prievratu;

d) aby Vysoká vláda zo štátnej služby prepustila ihneď k týmto školám stredným profesorov kňazov, rehoľníkov, ktorí na stredných školách katolíckych tohoto druhu do prievratu už účinkovali, tiež bez akejkoľvek újmy týchto profesorov;

e) aby Vysoká vláda uznala, prevzala smluvy: *mutatis mutandis*: uzavreté s bývalou uhorskou školskou vládou;

f) aby sa uplatnil zákon Čl. XXX. z r. 1883 a s týmto súvisiace iné nariadenia a stredné školy boli oddané v smysle pôvodných fundančných listín tým rehoľám, ktoré sú vo fundaçnej listine uvedené, poľažne cirkevným vrchnostiam jednotlivých biskupstiev, nakoľko by sa také na území toho-ktorého biskupstva nachádzaly;

g) aby vo všeobecnosti Vysoká vláda uznala sa dedičom nielen práv, ale i povinností k týmto verejným katolíckym stredným školám. Konečne

h) aby Vysoká vláda s rokom školským 1928-29 vylúčila možnosť koedukácie na býv. arcibiskupskom gymnáziume v Trnave, na býv. piaristickom gymnáziume v Nitre, na býv. kráľ. katol. gymnáziume v Banskej Bystrici, na býv. kráľ. katol. gymnáziume v Levoči, na býv. premonštrátskom gymnáziume v Košiciach, na býv. premonštrátskom gymnáziume v Rožňave, aby rím. kat. biskupi jednotlivých diecéz pri týchto gymnáziách mohli školovať dorast pre stav kňazský.

Neradi dokladáme: nakoľko bude sa dokazovať ďalšie neporozumenie v tejto veci u Vysokej vlády, všetkými právnickými prostriedkami chytíme sa vydobytia týchto našich prastarých práv a zodpovednosť za následky boli by sme nútení preniesť na Vysokú vládu.

V dokonalej účte sa značíme s podotknutím toho, že tento pamätný spis zároveň aj pánu prezidentovi Republiky, ministerstvu Školstva a nár. osvety i katolíckym poslancom v rozmnoženom počte bol poslaný.

Dané v Olomúci dňa 4. októbra 1928.

Za Banskú Štiavnicu, Bratislavu, Nové Zámky, Skalicu, Svätý Jur, Trnavu, Levice: Dr. Pa-

vel Jantausch v. r., apošt. admin. v Trnave.

Za Banskú Bystricu, Prievidzu: Marian Blaha v. r., biskup banskobystrický.

Za Nitru, Trenčín: Dr. Karol Kmeťko v. r., biskup nitriansky.

Za Levoču, Ružomberok, Trstenú: Ján Vojtaššák v. r., biskup spišský.

Za Košice, Sabinov, Prešov: Jozef Cársky v. r., apošt. admin., Košice.

Za Rožňavu: Michal Bubnič v. r., apošt. admin. v Rožňave.

Za Prešov: Pavel Gojdič v. r., biskup gr. kat., Prešov.

Za Užhorod: Peter Gebej v. r., biskup gr. kat., Užhorod.

Za biskupov Českých a moravských memorandum podpísal konferencii predsedajúci arcibiskup olomúcky: Dr. Leopold Prečan v. r.

Z poverenia nd. biskupského sboru hneď po biskupskej konferencii osobne odniesli tento pamätný spis ndpp. dr. Karol Kmeťko, biskup nitriansky a Jozef Cársky, biskup košický, posledný aj ako predseda Katol. školskej rady na Slovensku k p. prezidentovi, ministerskému predsedovi a ministrovi školstva toho času. Katolíci sa hlásili o svoje práva; pravda, nedosiahli ich ešte.

Presvedčený musí byť každý z nás, že katolícke stredné školy nie sú ztratené. Tak by bolo, ak by sme sa ich boli zriekli, alebo ak by sme boli začali s nimi obchodovať: za iné práva. To sa však nikdy nestalo a ani sa stať nemôže; sú to verejné, katolícke základiny, ktoré háji tak cirkevné ako i štátne, písané a zvykové právo. Pred nami je otvorenou otázkou, prečo sa viac konkrétneho nestalo v tejto veci od r. 1928? Bolo by sa aj viacej stalo. Prišlo však vyjednávanie o »modus vivendi«, a tak všetka pozornosť a úsilie neboli venované školským otázkam. Nemáme sa však preto veľmi obávať o naše katolícke, stredné školy a o ich práva: katolícka, školská otázka ešte nie je vyriešená; po prievrate nebolo času túto otázku vyriešiť. Revolučná horúčka ešte trvá pri vyjednávaniach o túto otázku. Nie síce v tej výške, ako to bolo skôr badať. Vytrvanlivosť katolíkov musí sa dostať k svojim právam a láska k svojetu musí sa i po tejto stránke zosilniť šťastným, spravедlivým vybavením týchto otázok.

Pripomíname si, že nie tak dávno, r. 1924 Slovensko odhlasovalo zásadu, aby katolíckym rodinám náš štát udržiaval katolícke školy. Škola a školská výchova sú integrálnou čiastkou rodiny a rodinnej výchovy. Tak katolíckym rodinám a katolíckej výchove môže zodpovedať len katolícka škola a školská výchova. A tá istá zásada platí nielen pre najnižšie, ľudové školstvo; to samé má platiť i pre stredné školstvo. Tu nemôže byť rozdielu. — Náboženstvo milujúce Slovensko nemôže sa uspokojiť, kým táto demokratická pravda nezvíťazí. A pravda zvíťazí, len sa neslobodno zrieknuť prvej podmienky pravdy: práva. Bez práva niet pravdy.

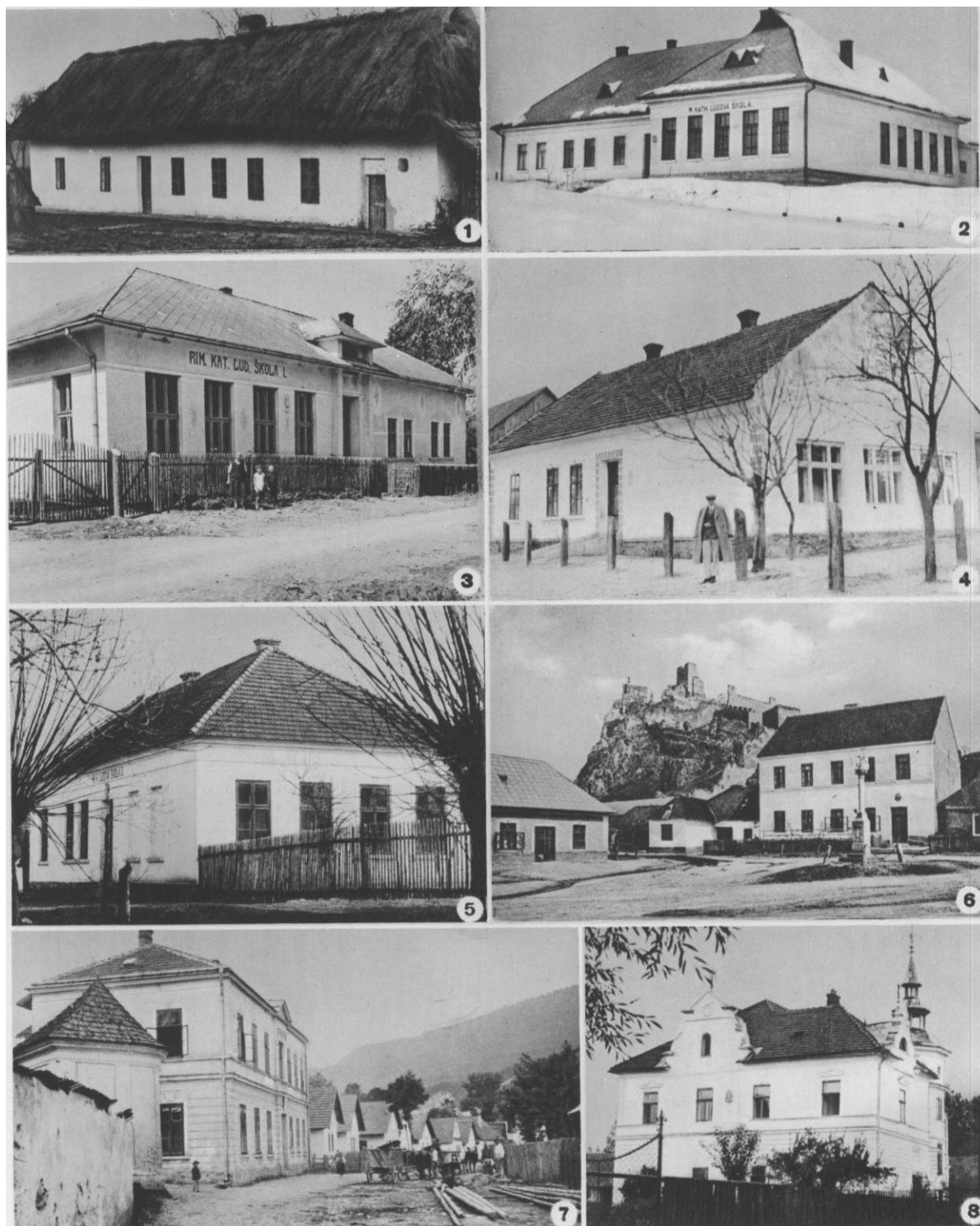
UKÁŽKY BUDOV R. K. ŠKÔL LUDOVÝCH DIECÉZY BANSKOBYSRICKEJ: 1. Janovalehota, nemecká škola. 2. Selce.
3. Banská Bystrica, dievčenská škola. 4. Hliník, j. Mošovce. 6. Sielnica. 7. Valca. 8. Banská Bystrica.

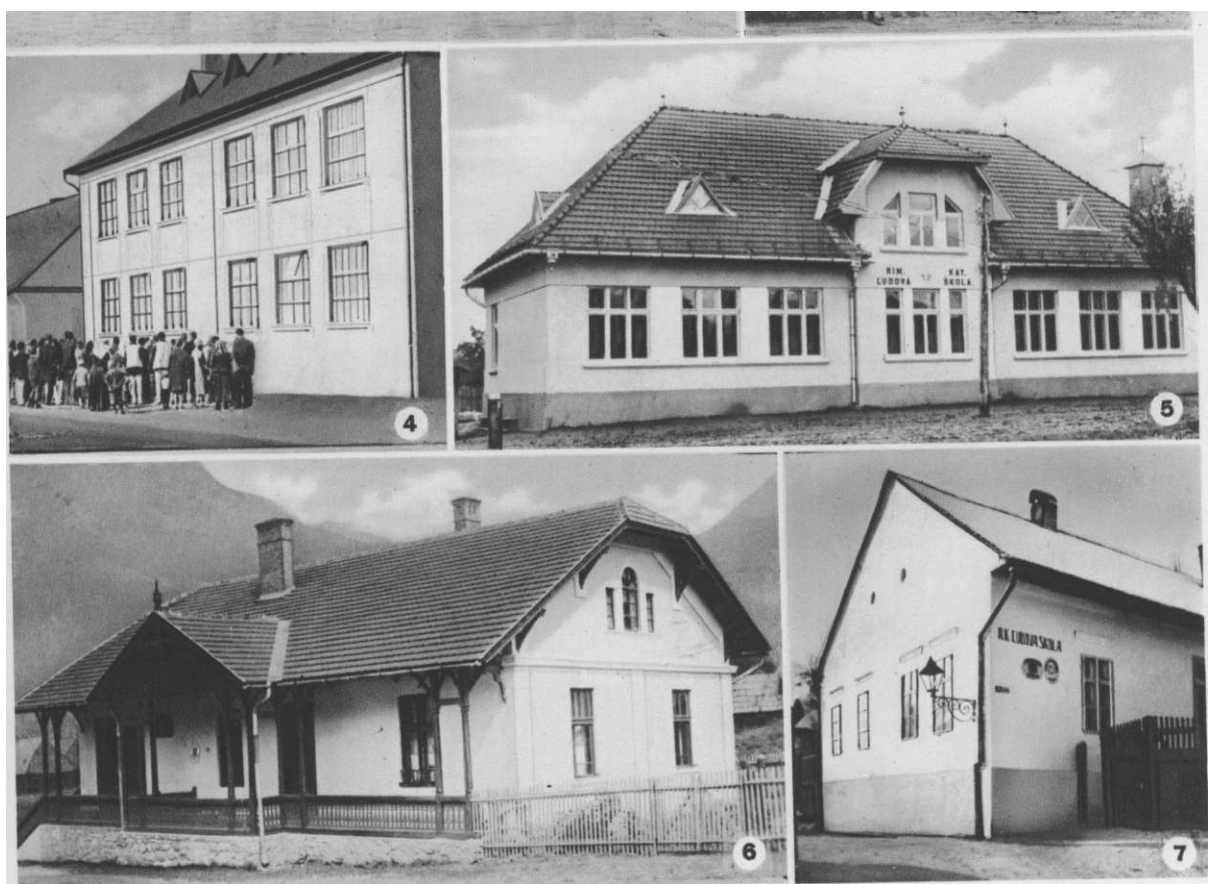
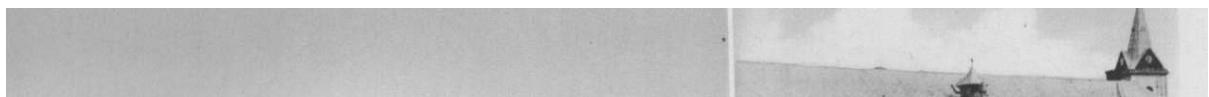
UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKÔL DIECÉZY KOŠICKEJ: 1. Vitež. 2. Krásna n./Hornádom, učiteľský sbor so školáčkami pred školskou budovou. 3. Terjakovce. 4. Košice. 5. Hencovce. 6. Prešov. 7. Trcbišov. 8. Všechnvátých.

UKÁŽKY BUDOV R. K. ĽUDOVÝCH ŠKÔL DIECÉZY NITRIANSKEJ: 1. Trenčín, ľudová a meštianska škola. 2. Trenčín, ľudová a materská škola. 3. Považská Bystrica. 4. Dubodiel. 5. Radok. 6. H. Lefantovce. 7. Predmier. 8. Selčany, školská výstava.

UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKÔL DIECÉZY NITRIANSKEJ: 1. Prusy, stará budova. 2. Prusy, nová budova. 3. Višňové. 4. Milochov. 5. Rosina. 6. Beckov. 7. Teplička n./Váhom. 8. Bytčica.

UKÁŽKY BUDOV R.KAT.LUDOVÝCH ŠKÓL Z DIECÉZY SPIŠSKEJ: 1.Ružomberok. 2. Vikartovce. 3. Zábíčov. 4.Liesek.
5. Predajná, é. Gombáš. 7. Veľká Ludrová.

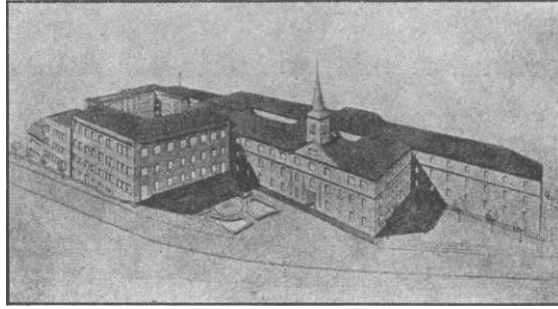
UKÁŽKY BUDOV R. KAT. ĽUDOVÝCH ŠKÔL Z DIECÉZY SPIŠSKEJ: 1. Poprad, nová škola. 2. Veľký Hnilec. 3. Toporec. 4. Rychnava. 5. Liptovská Teplička, stavba školy. 6. Líšková. 7. Poprad, stará škola.

KATOLÍCKE UČITEĽSKÉ ÚSTAVY NA SLOVENSKU

I pri tom, že máme dnes ešte veľký počet r. k. ľudových škôl, našej pozornosti akosi ušlo starať sa o učiteľský dorast. Treba by bolo v tomto ohľade vyvinúť najväčšiu aktivitu. Máme len jeden r. k. učiteľský ústav pre dorast učiteľov v Spišskej Kapitule, budovaný

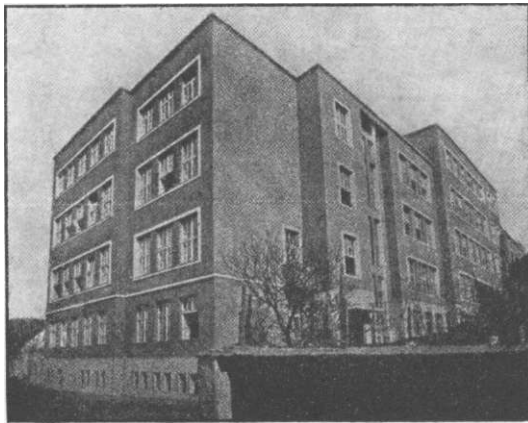

*Biskupský mužský učiteľský ústav v Spišskej Kapitule
Nadstavba a prístavba prevedená v roku 1931*

Biskupský mužský učiteľský ústav s internátom a bohoslovecký seminár v Spišskej Kapitule

naširoko známou obetavosťou J. E. Jána Vojaššáka, biskupa spišského, moderne vystrojený s internátom. Internát vedú Školskí bratia.

*Juhozápadné čelo bisk. malého seminára a ústavu pre r. k. učiteľky domácných náúk v Levoči
Postavené v roku 1929*

R. k. ženské učiteľské ústavy:

a) *slovenské:*

v Trnave vo správe kláštora sv. Uršuly,

v Levoči, vedú Školské sestry Nepoškvrneného Počatia P. M.

Najnovšie sa utvoril v Nitre ženský učiteľský ústav, v správe Sestár sv. Vincenta.

b) *maďarské:*

v Bratislave, v správe kláštora sv. Uršuly.

DR. KAROL KÖRPER

KATOLÍCKE MEŠTIANSKE ŠKOLY NA SLOVENSKU

Veľká škoda, že rozvoj katolíckych škôl sa obmedzoval iba na ľud. školy, takže katolíckych meštianskych škôl na Slovensku máme len veľmi málo, a to 17. Všetky tieto meštianky sú kláštorské a okrem jednej dievčenskej.

Kanonický rád *Notre Dame v Bratislave* má dve dievčenské mešť. školy: slovenskú a maďarskú. Ústav je spojený s ľudovými školami v troch rečiach, obchodným kurzom slovensko-nemeckým, umeleckými hudobnými a jazykovými kurzami, taktiež s internátom. Školy sú pri divadle, Polovnícky rad č. 3.

Sestry Notre Dame majú slovenskú meštianku v *Trenčíne*, spojenú s ľudovou školou a internátom.

Uršulínky majú v *Bratislave* a v *Košiciach* maď. meštianku, v *Trnave* slovenskú.

Milosrdné sestry modré sv. Vincenta majú dve meštianky slovenské: v *Nitre* a v *Banskej Bystrici* — s internátom.

Milosrdné sestry čierne sv. Vincenta majú dve meštianky maďarské: v *Leviciach* a v *Rožňave*.

Dcéry Božského Vykupiteľa majú slovenskú meštianku v *Spišskej Novej Vsi*, maďarskú v *Nových Zámkoch* — s internátom.

Dominikánky majú slovenskú meštianku v *Košiciach*.

Anglické panny majú slovenskú meštianku v *Prešove*, *Františkánky* v *Ružomberku*.

V *Prešove* je aj jedna gr. katolícka meštianka.

Jediná katolícka chlapčenská meštianska škola je v *Bojne* (okres Topoľčany) vo správe školských bratov, ktorí majú aj internát.

RÍM. KAT. CIRKEVNÉ ŠKOLY NA SLOVENSKU

Cirkev katolícka vždy a všade požadovala uznanie svojho práva, mať vlastné školy akéhokoľvek druhu a stupňa. Toto svoje právo Cirkev teraz vo svojom všeobecnom zákoníku (kán. 1375) takto vyhlasuje: »Cirkev má právo zakladať školy akéhokoľvek odboru, nielen ľudové, ale aj stredné a vysoké.«

Na Slovensku pred štátnym prevratom r. 1918 právo rím. katol. cirkvi na vlastné školy akéhokoľvek druhu a stupňa zabezpečené bolo rozličnými staršími a novšími uhorskými zákonmi, ktoré na základe prvého československého zákona zo dňa 28. októbra 1918 (č. 11/1918 Sb. z. a n.), ktorým bol vyhlásený československý štát a ktorý podržal v platnosti na Slovensku predošlý uhorský právny rád, prešli do novosriadeneho československého štátu a teda na Slovensku aj naďalej ostali v platnosti. Po štátnom prevrate r. 1918 tieto uhorské zákony a teda aj nimi zabezpečené práva rím. katol. cirkvi doteraz podstatne neboli zmenené novými československými zákonmi, lebo tieto zväčša sa týkajú len spôsobu správy školstva, platov učiteľstva, spôsobu hmotného udržovania škôl a učebnej látky, ktorá má byť v nich prednášaná.

Základné práva, ktoré na Slovensku platné štátne zákony rím. katol. cirkvi vo veci školstva zabezpečujú, sú tieto: 1. právo zakladania a 2. právo vlastného spravovania cirkevných škôl, v čom je zahrnuté aj právo vlastného disciplinárneho práva tak vo veciach žiactva ako aj učiteľstva; ďalej 3. právo verejnosti, že totižto rím. katol. cirkevné školy sú pred štátom rovnoprávne v každom ohľade so štátnymi, obecnými a inými verejnými školami; 4. právo požadovania hmotných prostriedkov pre udržovanie rím. katol. cirkevných škôl, totižto štátnymi zákonmi je uznané a zabezpečené to právo rím. katol. cirkvi, že ona od svojich veriacich oprávnená je v prípade potreby aj pomocou štátnych administratívnych úradov vyberať školskú daň a oprávnená je požadovať aj verejné, štátne, obecné atď., hmotné prispievanie k udržovaniu jej cirkevných škôl. Všetky tieto práva vo veci školstva patria na Slovensku rím. katol. cirkvi pri splnení štátnymi zákonmi predpísaných podmienok a pri najvyššom štátnom dozore.

Na Slovensku veľký záujem má rím. katol. cirkev aj na tých nižších-vyšších školách, ktoré patria rehoľníckym rádom, spolkom katolíkov alebo jednotlivým katolíkom ako fyzickým osobám. Tieto školy vlastne nie sú cirkevnými, lebo ony nepatria Cirkvi ako takej, ale zakladajú sa na práve spolkov a súkromníkov mať vlastné školy, teda sú školami spolkov a súkromníkov, ale cirkev katolícka má na nich veľký záujem, lebo sú to školy výslovne katolícke. Preto Cirkvi aj v bývalom Uhorsku, ktorého čiastkou bolo Slovensko do štátneho prevratu r. 1918, vždy veľmi záležalo na tom, aby katolíckym školám rehoľníckych rádo, školám katolíckych spolkov a súkromníkov štátnymi zákonmi boli priznané a zabezpečené všetky tie základné práva, ktoré si Cirkev sama požadovala pre svoje cirkevné

školy, aby teda aj títo činitelia slobodne si mohli zakladať, sami spravovať a udržiavať svoje školy a aby ich školám bolo priznané právo verejnosti. Toto sa cirkvi katolíckej v bývalom Uhorsku skutočne podarilo previesť a preto dľa prevzatých uhorských školských zákonov na Slovensku aj teraz rehoľnícke rády, katolícke spolky a súkromníci majú právo pri splnení zákonmi predpísaných podmienok zakladať, spravovať a udržiavať verejné školy.

Len mimochodom spomenieme, že cirkev katolícka v bývalom Uhorsku postarala sa o to, aby zákonom bolo zabezpečené vyučovanie náboženstva aj vo všetkých druhoch štátnych, obecných a iných školách a aby teda aj to katolícke žiactvo, ktoré navštevovalo tieto školy, bolo dostatočne vyučené a vychované vo svojom náboženstve. Preto teraz na Slovensku dľa prevzatých uhorských zákonov vo všetkých štátnych, obecných a iných školách rozličných druhov vyučovanie náboženstvu je povinným predmetom vo všetkých triedach.

I. *Detské opatrovne.* O týchto ústavoch, ktoré sú určené pre opatrovanie 3–6 ročných detí, platia predpisy zákona XV:1891.

Detské opatrovne môžu sriaďiť a udržiavať: štát, obce, cirkvi, právne osoby a súkromníci (§ 3). Obce, cirkvi a právne osoby sú povinné sriadiť detskú opatrovňu len oznámiť štátnemu okresnému škôldozorcovi. Právne osoby však povinné sú už vo svojich stanovách mať patričné predpisy o vedení takýchto ústavov alebo musia si ministerstvom školstva vopred dať schváliť zvláštny organizačný štatút pre vedenie týchto ústavov (§ 24. zákona a nález najvyšš. spr. súdu z 11. júna 1932, č. 4896).

Správa rím. katol. cirkevných opatrovní patrí rím. katol. farskej školskej stolici (§ 22.) a jej nadriadenej vrchnosti, totižto príslušnému biskupskému úradu (§ 27.). Najvyšší dozor nad všetkými detskými opatrovňami, teda aj nad cirkevnými, rehoľnými atď., vykonáva štát cestou okresného štátneho škôldozorcu (§ 28.). V prípade potreby štát poskytuje všetkým detským opatrovňám, teda aj cirkevným, stálu podporu (§ 44.).

Ústavy pre vzdelanie opatrovní detských opatrovní môžu sriaďiť: štát, obce, cirkvi, právne osoby a súkromníci (§ 32.). Rím. katol. cirkevné ústavy pre vzdelanie opatrovní spravuje si cirkev sama a ona im určí aj učebnú osnovu, ktorá však musí byť prispôsobená učebnej osnove, vydanej ministerstvom školstva (odst. 2. § 32.).

II. *Ľudové školy.* O sriaďovaní a udržiavaní všetkých ľudových škôl na Slovensku, teda tak štátnych, obecných ako aj cirkevných, platné sú predpisy zákona XXXVIII:1868.

Dľa tohoto zákona verejné školy môžu sriaďiť a mať: cirkvi, spolky, súkromníci, obce a štát (§ 10.). Cirkvi majú právo vo všetkých tých obciach, v ktorých majú svoju cirkevnú ľudovú školu, samé cestou svojich farských školských stolíc vyrubovať a vyberať cirkevno-školskú daň od svojich veriacich (§ 11.), ktorú daň, keďže ona sa zakladá na zákone a je teda verejnou daňou, štátne administratívne úrady na požiadanie školskej stolice povinné sú administratívnou cestou vymáhať (min. kultu a školstva č. 7522/903).

Cirkev, vlastne jej patričná farnosť, má právo rozličnými titulmi požadovať od politic-

kej obce, aby táto hradila zo svojich prostriedkov celý náklad hmotného vydržovania cirkevnej školy alebo aby čiastočne prispela k tomuto vydržovaniu. Tieto na platných zákonoch sa zakladajúce tituly sú nasledujúce: 1. na základe kanonickej vizitácie alebo Schulfassie politická obec, ako taká, udržiava cirkevnú školu a vtedy všetci občania tej obce bez ohľadu na ich náboženskú príslušnosť musia prispieť na toto udržiavanie, lebo v takomto prípade táto ich povinnosť zakladá sa na ich členstve vo sväzku obecnom (nález najvyš. spr. súdu z 12. mája 1932, č. 7773); 2. odst. 2. § 25. zákona XXXVIII:1868 ponechal politickým obciam voľnosť, aby, keď chcú, aj po vydaní tohoto zákona hmotne vydržovali cirkevnú školu. Keď politická obec náklad udržiavania cirkevnej školy skutočne aj po zákone XXXVIII:1868 hradila zo svojich prostriedkov, vtedy z tohoto vznikol záväzok politickej obce, ktorý táto dobrovoľne na seba vzala na základe odst. 2. § 25. zákona XXXVIII:1868 a preto politická obec teraz povinná je tento náklad aj naďalej hradiť (nález najvyš. spr. súdu z 25. júna 1932, č. 7527); 3. § 23. zákona LIII:1868, oprávňuje politickú obec, aby tým konfesiám, ktoré sú v obci zastúpené, mohla dať na cirkevné alebo školské ciele podporu, v takomto prípade však musí byť tá podpora spravodlivé rozdelená dľa pomerného zastúpenia konfesií v tej obci (nález najvyš. spr. súdu z 21. mája 1932, č. 7620); 4. politická obec môže sa zaviazat' právoplatným svojím usnesením, že cirkevnej škole poskytne dočasnú (na pr. pri stavbe) alebo stálu podporu zo svojich prostriedkov. Cirkevná obec má právo všetkými týmito zákonnými titulmi požadovať od politickej obce, aby ona jej cirkevnú školu celkom alebo čiastočne vydržovala, alebo má právo žiadať od politickej obce, aby táto dočasne alebo stále prispela k udržiavaniu cirkevnej školy. To však, že cirkevná obec má právo požadovať od politickej obce splnenie nejakej jej zaviazanosti k cirkevnej škole, neprekáža tomu, aby cirkevnej škole v smysle § 15. zákona XXXVIII:1868, bolo dané vládne napomenutie (nález najvyš. spr. súdu z 20. januára 1932, č. 472).

Správu cirkevných, farských ľudových škôl prevádza sama cirkev (§ 11., zákona XXXVIII:1868) a jej farské školské stolice, ktoré podliehajú právomoci cirkevnej, totižto príslušnému biskupskému úradu (§ 9, 13. zák. XXVIII:1876). Na základe týchto predpisov zákonov biskupský sbor bývalého Uhorska r. 1877 a potom r. 1911 vydal organizačné pravidlá, ktorými sa určovali právne pomery rím. katol. cirkevných školských stolíc a ktorými pravidlami bola upravená správa rím. katol. cirkevných škôl. Tieto pravidlá k zmeneným štátnym pomerom prispôbil biskupský sbor Slovenska a r. 1925 úradne ich vyhlásil. Rím. katol. cirkevné školy Slovenska spravované sú teraz týmito pravidlami.

Učiteľov rím. katol. cirkevných ľudových škôl volí rím. katol. cirkevná školská stolica a túto voľbu príslušný biskupský úrad schvaľuje. Základný plat učiteľov dáva školská stolica zo svojich prostriedkov a ona žiada od ministerstva školstva štátny doplnok platu učiteľa (§ 15. zák. XXVII:1907). Učebnice a učebné pomôcky cirkevných škôl určí príslušná cirkevná vrchnosť (§ 11. zák. XXXVIII:1868).

Disciplinárne právo nad učiteľmi cirkevných škôl patrí cirkvi a príslušný biskupský úrad vykonáva ho dľa disciplinárneho štatútu, ktorý je pripojený k vyššie označeným pravidlám rím. katol. cirkevných škôl. V disciplinárnom pokračovaní proti cirkevnému učiteľovi musia sa zachovať aj predpisy štátnych zákonov, hlavne predpisy § 22. a nasl. zákona XXVII:1907.

Najvyšší dozor nad všetkými, teda aj nad cirkevnými školami, vykonáva minister školstva cestou štátnych okresných škôldozorcov (§ 4. zák. XXVIII:1876). Keď pri cirkevnej škole nie sú dodržané zákonmi predpísané podmienky, vtedy vláda môže dať tri razy v polročných lehotách vládne napomenutie príslušnej cirkevnej vrchnosti s tým, aby sa ona postarala o potrebnú nápravu v tej škole. Po bezúspešných vládnych napomenutiach vláda môže nevyhovujúcej cirkevnej škole odňať právo verejnosti a nariadiť zriadenie obecnej školy. (§ 15. zák. XXXVIII:1868.) Podobne vláda môže nariadiť zatvorenie cirkevnej školy pre príčiny označené v §§ 26, 27 zák. XXVII:1907, a namiesto cirkevnej školy sriadiť štátnu alebo obecnú školu.

Z nových československých školských zákonov, ktoré sa týkajú aj rím. katol. cirkevného ľudového školstva, najdôležitejšie sú tieto: zákon č. 292/1920 o správe školstva, zákon č. 226/1922 (takzv. malý školský zákon) a k nemu vydané vládne prevádzacie nariadenie č. 64/1925, ďalej zákon č. 104/1926 o služobných platoch učiteľstva.

III. *Meštianske školy.* O rím. katol. cirkevných meštianskych školách zväčša sú platné tie zákony a, týmito zákonmi sú zabezpečené tie práva cirkvi, ktoré boli vyššie vypočítané pri rím. katol. ľudových školách. Cirkev teda slobodne môže takéto školy zakladať a mať vo svojich farnostiach, sama si ich spravuje, vydrží ich prípadne pomocou obcou a štátom, vykonáva nad ich učiteľmi disciplinárnu moc a ministerstvu školstva patrí aj nad týmito školami právo najvyššieho dozoru.

IV. *Učiteľské ústavy.* Do štátneho prevratu r. 1918 učiteľské ústavy patrily medzi ľudovými školami a preto ich organizácia v bývalom Uhorsku bola prevedená zákonom XXXVIII:1868, ktorým zákonom bolo usporiadané celé ľudovými školami počnúc od ľudovej školy cez opakovacie, vyššie, meštianske školy až po učiteľské ústavy záverečne.

Dľa § 13. zák. XXXVIII:1868 cirkev katolícka slobodne si môže zakladať a mať učiteľské ústavy tak mužské ako i ženské, sama si ich spravuje a udržuje prípadne pomocou obce a štátu. Aj nad týmito školami najvyšší dozor patrí ministerstvu školstva a vláda dľa vyššie už uvedeného § 15. zák. XXXVIII:1868 aj týmto cirkevným učiteľským ústavom môže dať vládne napomenutie a prípadne im odňať právo verejnosti.

V republike československej učiteľské ústavy boli zaradené medzi stredné školy, ale ich základná organizácia aj naďalej spočíva na zákone XXXVIII:1868.

V. *Stredné školy.* Organizačným zákonom stredného školstva je na Slovensku doteraz platný zákon XXX:1883, ktorý bol zmenený zákonom XXXIII:1890 o vyučovaní predmetov, nahradzujúcich predmet gréckeho jazyka. V republike československej zákonom č. 293/1919 bolo nariadené, že na Slovensku, nakoľko nie sú ustanovené výnimky, platia

čo sa týka učebných osnov stredných škôl, školských kníh, prijímania žiakov, zkúšok a klasifikácie, školských prázdnin, zkúšok dospelosti, služobného pomeru učiteľstva a pod., príslušné ustanovenia platné pre stredné školy v Čechách, na Morave a v Sliezsku.

Do prievratu r. 1918 okrem štátnych stredných škôl (5) na Slovensku boli aj takzv. kráľovské katolícke gymnázia (8), ktoré boli vydržiavané zo štátom spravovaného študijného fondu a ktoré teda boli aspoň čo do pôvodu a prostriedkov vydržiavania katolíckymi cirkevnými strednými školami. Kráľovské katolícke gymnázia spravoval minister školstva. Katolíckych rehoľných gymnázií bolo na Slovensku do prievratu r. 1918 počtom 10 (7 piaristických, 2 premonštrátske a 1 benediktínske); okrem toho jedno gymnázium bolo arcibiskupské (Trnava) a jedno mestské katolícke (Nové Zámky).

Teraz na Slovensku katolícke gymnázia sú: v Komárne benediktínske, v Malackách františkánske a v Zníve oživené katolícke patronátske gymnázium.

Dľa zákona XXX:1883 stredné školy (gymnázia, reálky) okrem štátu, municipií a obcí môžu zakladať a mať cirkvi, spolky a súkromníci. § 47. tohoto zákona ustanovuje, že v takom prípade, keď jestvovanie nejakej neštátnej strednej školy vyžadujú všeobecné alebo miestne vážne dôvody, medzi ministrom školstva a udržiavateľom takejto školy môže byť uzavretá smluva, ktorou sa určí spôsob a podmienky štátneho prispievania k hmotnému udržiavaniu tejto školy. Keď štát – predpisuje § 47. ďalej – na udržiavanie neštátnej strednej školy prispieva menej ako polovicu nákladu, vtedy tá škola ostáva v správe svojho udržiavateľa; keď však štát dáva viac, ako polovicu nákladu, vtedy tá škola prejde do správy ministerstva, ale majetok školy aj v tomto prípade ostáva vlastníctvom patričnej vrchnosti tej školy.

Cirkev svoje stredné školy sama si spravuje, sama im určuje učebnú osnovu a učebné knihy (§ 8.), sama si vymenuje pre tieto školy profesorov (§ 33, 47) a sama vykonáva nad týmito profesormi disciplinárnu moc (§ 39.). Najvyšší dozor nad neštátnymi strednými školami vykonáva štát cestou svojich škôldozorcov. Keď pri niektorej cirkevnej strednej škole nie sú splnené zákonmi predpísané podmienky, vtedy vláda môže žiadať od príslušnej cirkevnej vrchnosti, aby sa ona postarala o nápravu; keby sa to od cirkevnej vrchnosti nemohlo vymôcť, vtedy vláda má právo vyučovanie na takejto škole zastaviť alebo aj samu tú školu zrušiť (§ 50.).

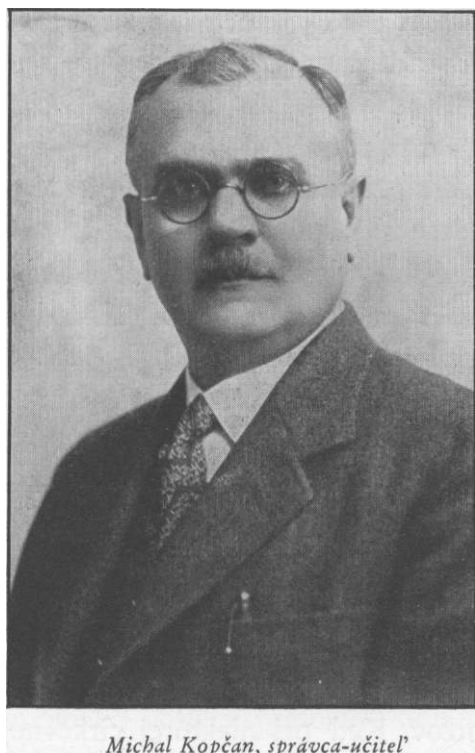
VI. *Vysoké školy.* V bývalom Uhorsku Cirkev katolícka slobodne mohla sriaďovať a mať vysoké školy, univerzity a akademie. Na Slovensku r. 1635 v Trnave bola založená katolícka cirkevná univerzita, ktorá r. 1777 bola preložená do Budína a odtiaľ r. 1784 do Pešti.

V republike československej zákon č. 28/1922 predpisuje, že neštátnym vysokým školám len zvláštnym zákonom a v medziach tohoto zákona možno povoliť tie práva, ktoré prislúchajú štátnym vysokým školám, teda že neštátne vysoké školy len zvláštnym zákonom a v medziach tohoto zákona môžu dostať právo verejnosti.

MICHAL KOPČAN

VÝZNAM KATOLÍCKEJ ŠKOLY

Katolícka Cirkev bola si vždy v plnej miere vedomá svojho poslania a nikdy nezabúdala na slová Kristove: »Nechajte malučkých ku mne prísť. — Ja som cesta, pravda a život.« Tieto slová ju poverily učiť všetky národy a dali jej právo i na školu a na výchovu. Od

Michal Kopčan, správca-učiteľ

samého prvopočiatku jej založenia cirkevní činitelia zakladali školy, v ktorých učili a vychovávali nielen pre život večný, ale ich cieľom bolo zabezpečiť svojim spolubližným aj tuzemský blahobyť a spokojné spolunažívanie. Ako všade, tak aj u nás, na našom milom Slovensku, s rozširovaním kresťanstva vyrástali aj školy, a to náboženské, v ktorých sa vyučovalo a vychovávalo podľa kresťanských zákonov. Žiaľbohu, z doby cyrilometodskej o zakladaní škôl nemáme nijaké presné dáta, ale že to tak bolo, veríme, a túto našu vieru potvrdujú záznamy o školstve na Slovensku z VIII., IX. a XI. storočia. Čím ďalej tým viac a viac dát nachádzame o školstve na Slovensku a to vždy len o školstve, ktoré zakladala cirkev katolícka alebo iné náboženstvá. Už od prvopočiatku cieľom týchto škôl bola hlavne výchova srdca a rozumu. Vzdelanie vo vedomostiach kráčalo paralelne s ušľachtením mravným. Tomuto cieľu slúžily všetky školy na Slovensku až do roku 1868, v ktorom bolo zákonom, článkom

XXXVIII., umožnené jestvovanie popri cirkevných školách aj štátnym, obecným a spolkovým. Týmto zákonom prestala byť cirkev v bývalom Uhorsku ojedinelou prirodzenou majiteľkou školstva. Nevera, spojená so slepým šovonizmom utvorily tento zákon a orabovaly Cirkev o výlučné vlastnícke právo na školu. Takto potom katolíckych škôl ubúdalo. Rástly štátne a obecné školy, ako silné bašty nevery, odnárodňovacie, maďarčiacie, národ hrdúsiace ustanovizne slepého maďarského šovinizmu, ktorý vyvrcholil v zákone z roku 1907. Slovenská katolícka škola však napriek všetkým násiliam a poníženiám vždy stála v službách Cirkvi a národa, *a nebyl jej, nebolo by ani národného zmŕtvychvstania*. Prievratom roku 1918 naše katolícke ľudové školstvo ostalo aj naďalej majetkom katolíckym.

Nová doba, nový život a nové snahy zburcovaly celý život v každom smere. Novota .

UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKOL Z DIECÉZY TRNAVSKEJ: 1. Borský Sv. Mikuláš. 2. Verešvár. 3. Zeleneč. 4. Tardošked. 5. Bánovská Kesa. 6. Hochštetno. 7. Nadlice. 8. Veľký Dioszeg.

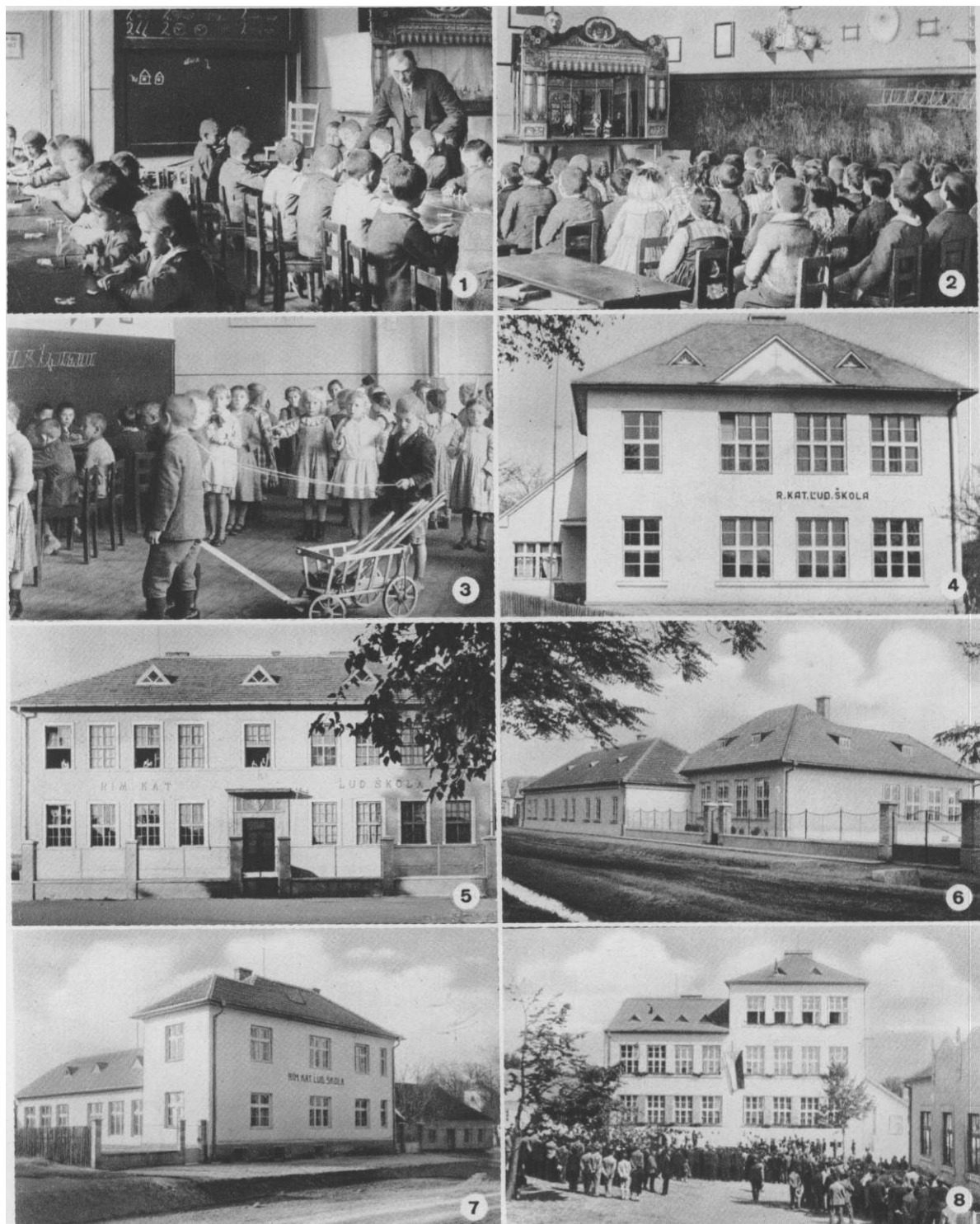

UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKÔL Z DIECÉZY TRNAVSKEJ: Dolný Almaj. z. Réca. 3. Veľké Šárovc
4. Matka Božia. 5. Stará Turá. 6. Topolčany. 7. Rárbok. 8. Maďarský Běl.

UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKÔL Z DIECÉZY TRNAVSKEJ: 1. Urmin. 2. Dunajská Nová Ves. 3. Beregsek. 4. Smolenice. 5. Nove Mesto n./Váhom. 6. Bojna, učebňa Školských bratov. 7. Most na Ostrove, nemecká. 8. Šalgov.

XXXXJU

UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKÔL Z DIECÉZY TRNAVSKEJ: 1. Majcichov, výtvarné prejav v triede Michala Kopčana. 2. Majcichov, divadlo v triede Michala Kopčana. 3. Majcichov, hra v triede Michala Kopčana. 4. Naháč. 5. Farkašín. 6. Opoj. 7. Bínovce. 8. Abraham.

UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKÔL Z DIECÉZY TRNAVSKEJ: 1. Slovenská Ves. 2. Hprné Zelenice. 3. Vajnory. 4. Kaplna. 5. Sekule. 6. Voderady pri Trnave. 7. Bratislava. 8. Lukacovce.

UKÁŽKY BUDOV R. K. LUDOVÝCH ŠKÔL Z DIECÉZY ROŽŇAVSKEJ: 1. Divín. 2. Rimavská Seč. 4. Švedlár, nemecká. 8. Fiľakovský Šávoj.

UKAZKY BUDOV GR. K. LUDOVÝCH ŠKÔL Z DIECÉZY GR. K. PREŠOVSKÉJ: 3. Bardejovská Nová Ves. j. Medzilaborce, skupina žiakov vyšších tried. 6. Šamudovce. 7. Svidnička.

valila sa aj do našich ľudových škôl. *Stretly sa tu dva prúdy: mravno-náboženský smer výchovy i laickou morálkou.* Povstal boj dvoch svetonázorov o školu.

Svetonázor určí cieľ človeka, dáva mu náhľady na svet, na ľudí, dáva mu určitý ráz, charakter, formuluje ho vnútorne a určuje mu smernice počínania v živote. Táto náplň javí sa vo skutkoch, smýšľaní a v celom živote človeka a má veľavýznamnú dôležitosť.

Svetonázor kresťanský je hlásaný samým Kristom, ktorý nás učí, že sme najdokonalejším stvorením Božím, že máme veriť v Boha, Jeho poznať ako svojho Stvoriteľa, Zivodarcu a budúceho Sudcu. Človek je stvorený na obraz Boží, má nesmrteľnú dušu, ktorá patrí večnosti. Človeka pozdvihuje náboženstvo a objasňuje jeho pomer k Bohu, prapríčinu všetkého jestvujúceho vidí len v Nom, uvedomuje ho o podstate duše a sveta. Náboženstvo vedie človeka k Bohu a bez Boha niet mravnosti. Náboženstvo zošľachťuje človeka a mravnosť hlboko do srdca vstúpuje. Jedine náboženstvo zabezpečí trvalý pokoj národa, náboženstvo podrobuje zákonom ľudskú vôľu, ono učí poslušnosti a náklonnosti k vrchnostiam, zakazuje vzburu, rešpektuje majetok, káže uznávať práva bližného, učí súcitu s trpiacimi, povzbudzuje napomáhať biednych, teší nešťastných a dáva nádej na majetky nepominuteľné. Náboženstvo učí poctivé pracovať a šetriť zdravie. Náboženstvo je najužitočnejším pre štát, ono učí k povinnostiam tak vládarov ako aj občanov. Náboženstvo je mravnou silou, ktoré mnohými prostriedkami blahodarne pôsobí na spoločnosť ľudskú a je matkou spravodlivosti z lásky.

Ak sa náboženský cit zosľabuje, človek klesá a oddáva sa hriechu, stará sa len o hmotné záujmy, hromadia sa spory, vzrastá nenávisť, rúca sa poriadok a pripravuje sa hrob národu. O tom nás učia aj dejiny slávnych kultúrnych národov, ktoré zahynuly, lebo nazieraly na svet materialisticky a pôžitkársky. Zahynuly nedostatkom náboženstva a mravov.

Ak chceme odstrániť nebezpečenstvo, ktoré nám hrozí moderným sociálnym pohanstvom, musíme vstúpovať do srdc nášho dorastu náboženský cit a bojovať za svetonázor kresťanský preto, lebo novodobé neverectvo je zkaža národa a ľudstva. Dobre pochopujeme veľký význam školy, ale pochopujú ho aj naši nepriatelia a zmocniť sa chcú za každú cenu škôl; vziať opraty mládeže do svojich rúk. Nesmieme byť ľahostajní a musíme zachrániť školu s kresťanským svetonázorom a zachovať si, najdrahšie dedičstvo otcov v záujme budúcnosti Cirkvi a národa.

Stojíme na rozcestí západoeurópskej kultúry. Víťazstvo školy so svetonázorom kresťanským je víťazstvom svetonázoru kresťanského a víťazstvo moderného sociálneho pohanstva zničí kresťanskú kultúru. Bojišťom je škola, lebo ide o reformu duše, o prevýchovu celých generácií, o vstúpanie nového svetonázoru pomocou školských činiteľov, hlásajúcich, že človek má dobro činiť len k vôli dobru a o našom najdrahšom dedičstve, náboženstve a mravonáboženskej výchove tvrdia, že je nedostatkom rozumového žitia. Vieme a presvedčení sme, že nauka »dobro činiť len k vôli dobru« nestačí, že ani rozumová vyspelosť človeka nezabezpečuje jedine mravnú zachovalosť, nepovzbudzuje k dobročinnosti a preto stojíme na podklade kresťanskej školy a jedine od nej očakávame obrat k lepšiemu. Sme

teda za školy kresťanské, vybudované na pravých cez storočia osvedčených základoch v záujme pokojného a blahodarného rozvoja jednotlivca, rodiny, Cirkvi, národa a celého štátu.

Cirkev, národ a štát predpokladá mravných, čestných a charakterných ľudí a tých im môže odchovať a dať jedine škola kresťanským svetonázorom, ktorá pomocou náboženstva chce, aby vychovala dieťa »telesne zdravé, silné, rozumové vyspelé a mravne dokonalé pre ľudskú spoločnosť«. Chce odchovať občanov kresťanským svedomím, s jasným poznaním dobrého a zlého. Chce, aby jej odchovanci žili a pracovali čestne, stránili sa krádeže, klamstva, vraždy a nemravnosti, lebo je to hriechom, za ktorý sa zodpovedajú pod ťarchou trestu pred Bohom. Chce odchovať ľudí, ktorých svedomie je žalobcom a prísny sudcom podľa božských príkazov.

Tu uvedené pravdy potvrd'ujú aj veľkí myslitelia a pedagógovia, ako univerzitný profesor *Dr. Forster*, ktorý hovorí vo svojom diele »Religion und Charakterbildung«: »Prítomnosť Krista v modernej škole je prepotrebná, lebo vo svetle jeho pravdy, kresťanskej pravdy, nevyhnutne srútia sa všetky márnivé preceňovania poznatkov a schopnosti druhého a tretieho radu a v celej žiare vynikne potom to, čo jedine má cenu pre život a čo dáva silu, pokoj a pravdivé poznanie.« A na konci svojho diela hovorí: »Kto prečíta pozorne túto knihu, pochopí, prečo sa na konci diela vyslovuje prísny požiadavok náboženskej školy. V tejto jedine možno jednotnosťou celej osnovy, ktorá smeruje k centrálnej pravde, vychovať skutočný charakter. Táto jednotnosť chýba v neutrálnej škole bezkonfesijnej, ktorá je vyrvaná už svojimi koreňami z organickej pôdy zdravej pedagogiky.«

A nie ten *dr. Forster*, ale *Aristoteles*, *Plato*, *Sokrates*, *Alkibiades*, *Coolidge*, *Komenský* a mnohí iní potvrd'ujú veľký význam náboženstva a náboženskej školy, ba sám prezident *Masaryk* hovorí: »Nie Cezar, ale Ježiš.«

Dôležitosť a prepotrebnosť náboženskej školy potvrd'ujú i smutné výsledky na poli výchovy v tých štátoch, ktoré opovrhly náboženskou školou a zaviedly školu neutrálnu-bezkonfesijnú.

Vo francúzskom časopise »*Temps*« francúzski profesori uverejnili vyhlásenie, dľa ktorého laická morálka v štátnych francúzskych školách má na svedomí »silný vzrast opilstva, zločinnosti, špiritizmu, sebevražď, šialenstva, rozvodov a dobrovoľných potratov, nechť k práci a pod.« Dľa nich »sa povznesie pokleslý mrav návratom od laickej morálky ku katolicizmu.« *Bonjeau*, sudca pri seinskom tribunále píše: »Francúzsko prepadá zkaze. Hlavnú vinu znemravňovania a spustlosti nesie beznáboženská škola a výchova.« — »Laická škola,« hovorí parížsky sudca *Ouillot*, »urobila úžasný bankrot; lebo s náboženským ideálom zmizol aj každý ideál; bezvlastenci rastú na tom istom strome, čo bezbožníci.«

Učenec *Viktor Cousin* s ciest po Nemecku, kde študoval školstvo, píše svojmu ministrovi z Berlína do Paríža: »Poznám Európu, a nikde som nenašiel dobrých obecných škôl, lebo

R. kat. ľud. škola Bohunice pri Trnave

chybovala v nich kresťanská láska. Obecná škola kvitne iba v troch štátoch: Holandsku, Škótsku a Nemecku preto, že je tam celkom náboženská.«

Podobne by sme mohli uviesť odstrašujúce a výstražné príklady z Talianska, Rakúska, Pruská, Ruska a iných štátov, kde niet mravnonáboženskej výchovy.

Uvedené pravdy, dôvody, výroky a príklady utvrďujú v nás veľký význam a prepotrebnosť školy s kresťanským svetonázorom, a to takej, v ktorej nemáme len hodinu náboženstva, ale v nej vyučovaný každý predmet a celý život jej je presiaknutý kresťanským svetonázorom: láskou k Bohu a k bližnému. Toto naše presvedčenie nám káže nielen udržať a zachovať od otcov zdedený drahý poklad, našu školu, ale o ňu sa starať, napomáhať a rozširovať.